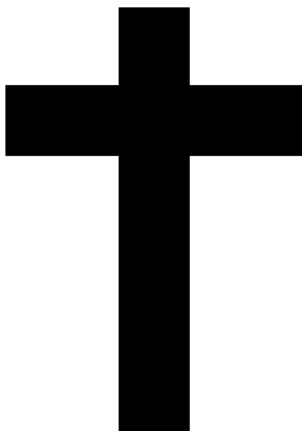

Kitabu ka Kanu

Portions of the Holy Bible in the Baga Sitemu language of
Guinea

Kitabu ka Kanu
Portions of the Holy Bible in the Baga Sitemu language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue Baga Sitemu de
Guinée

copyright © 2015 Pioneer Bible Translators

Language: Baga Sitemu

Translation by: Traducteurs Pionniers de la Bible

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
e5320012-5c6f-534d-9205-97d787f9a95c

Contents

Dəkəcop	1
Yosuwe	60
Rut	89
Luk	94
Yəbəc	143
Sak	187

Dəkəcop da Doru Tawureta Musa, Buk I: Dəkəcop

1-11

Kə Kanu kəlompəs doru kə afum

¹ Dəkəcop, kə Kanu kəwure kəm k'antəf. ² Təm tatəko antəf nənayo fə teyi, kubump kənayi kəba kəron. Mba Derkifin da Kanu dənayi sə domun kəron doc-bum yi. ³ Kə Kanu kəloku: «Pəwanəkəra peyi!» Kə pəwanəkəra peyi. ⁴ Kə Kanu kənəjk fə pəwanəkəra pentesə. Kə Kanu kəngbey pəwanəkəra kə kubump. ⁵ Kə Kanu kəwe pəwanəkəra «dəsək», kə kəwe kubump «pibi.» Kə dəfəy deyi, kə bət-bət beyi, kə təyəne dəsək dəcəkə-cəkə.

⁶ Kə Kanu kəloku sə: «Pəkuyme peyi, nte tənşəne domun deyersənə mə!» ⁷ Kə Kanu kəyo kə pəkuyme peyi kə pəngbey domun d'antəf kə dakəron, kə teyi tatəko. ⁸ Kə Kanu kəwe pəkuyme mpe «kəm.» Kə dəfəy deyi kə bət-bət beyi, kə təyəne dəsək da mərəj.

⁹ Kə Kanu kəloku: «Domun ndə deyi kəm tantəf mə, dolonkanə tofo tin, pəwosu peyi, pəwur, pəyi takəron!» Kə teyi tatəko. ¹⁰ Kə Kanu kəwe tofo towosu «antəf,» kə kəwe mofo mme mela domun mə «cəba.» Kə Kanu kənəjk fə tentesə tatəko. ¹¹ Kə Kanu kəloku sə: «Antəf nopoñ pubuk, yika nə defet, kə tək yokom nyə yende yoc-kom antəf kəron taciña mə! Yəyo sə defet dakayi!» Kə teyi tatəko. ¹² K'antəf nopoñ pəbuk, kə yika yəyo defet, kə tək yokom yəyo defet dakayi. Kə Kanu kənəjk sə fə tentesə. ¹³ Kə dəfəy deyi kə bət-bət beyi, kə təyəne tataka ta maas.

¹⁴ Kə Kanu kəloku sə: «Yomotər-motər yeyi dəpəkuyme, nte tənşəne dəsək dəgbeyənə kə pibi mə! Kə təyəne megbəkəre ma təm, dəsək kə meren. ¹⁵ Yəyəne yomotər-motər ya pəkuyme nyə yende yoc-səñ antəf pəwanəkəra mə!» Kə teyi tatəko. ¹⁶ Kə Kanu kəwure yomotər-motər mərəj *kə kəndet yi*. Pomot pəpəñ pətasərne dəsək, kə pomot pəfet pətasərne pibi. Kə Kanu kəwure cəs kə kəndet. ¹⁷ Kə Kanu kəndet yomotər-motər nyə dəkəm yoc-səñ antəf pəwanəkəra. ¹⁸ Pomot pəpəñ pətasərne dəsək, pomot pəfet kə cəs yətasərne pibi, tənşəne pəwanəkəra pəgbeyənə kə kubump. Kə Kanu kənəjk fə tentesə. ¹⁹ Kə dəfəy deyi, kə bət-bət beyi, kə təyəne tataka ta manjələ.

²⁰ Kə Kanu kəloku sə: «Yenjesəm ya dəkəba yec-səp dəromun. Bəmp yec-felər-felər kəm tantəf!» ²¹ Kə Kanu kəwure səm yəpəñ ya dəromun dokom dokom, kə yenjerəñ-ñerəñ ya dəromun, kə domun doñcəp kəsəp. Kə Kanu kəwure sə bəmp dokom dokom. Kə Kanu kənəjk fə tentesə. ²² Kə Kanu kəmpocə yi pətət*, kə kəloku: «Nəyəne akombəra, nəla, nəlas domun da dəkəba, kə bəmp, yela antəf kəron!» ²³ Kə dəfəy deyi kə bət-bət beyi, kə təyəne tataka ta kəcamət.

²⁴ Kə Kanu kəloku sə: «Antəf nəyo yenjesəm dokom dokom, səm yəcəl, yeliñe-liñe, kə səm ya dəkulum, fəp fa yi kə dokom da yi!» Kə teyi tatəko. ²⁵ Kə Kanu kəwure səm ya dəkulum dokom dokom, yəcəl dokom dokom kə yeliñe-liñe fəp dokom dokom. Kə Kanu kənəjk fə tentesə. ²⁶ Kə Kanu kəloku: «Awa, palompəs fum teyi tosu, wəwurene kosu, nwe endetasərne lop ya dəkəba, bəmp ya darenj, yəcəl kə yeliñe-liñe ya dantəf fəp mə!»

²⁷ Kə Kanu kəlompəs fum pəwurene kə nkən Kanu,

* 1:22 «kəpocə pətət» = «kəson yi baraka».

kə kəlompəs ɲa ɲawurɛnɛ kə nkən Kanu,
wərkun kə wəran.

²⁸ Kə Kanu kəmpocɛ ɲa pətət, kə kəloku: «Nəyɔnɛ akombəra, nələ, nəlas antəf, nəboc antəf tɛfən tonu! Nətasərɛ lop ya dəkəba, bəmp nyɛ yɛɲfɛlər darenɟ mə, sɛm kə yɛliɲɛ-liɲɛ ya dantəf fəp.» ²⁹ Kə Kanu kəloku: «Isən nu yika nyɛ yɔyɔ defet dakayi mə, kə yokom ya tək. Yɔyɔnɛ nu yeri. ³⁰ Sɛm ya dantəf, bəmp ya darenɟ, yɛfɛlər-fɛlər ya darenɟ, kə yɛliɲɛ-liɲɛ ya dantəf, ca fəp nyɛ yɛɲəsəm mə, isən yi dəmɲɛ yika yobuk yɔyɔnɛ yi yeri.» Kə teyi sɔ tatako. ³¹ Kə Kanu kənəɲk fə mes məko ɛnayɔ mə fəp, mətət dəm mənayi. Kə dafɔy deyi kə bət-bət beyi, kə tɔyɔnɛ tataka ta camət-tin.

2

¹ Dəsək da camət-tin dadəko, di d' analəpəs kəm, antəf kə ca yɛləpəs nyɛ. ² Tataka ta camət-mɛrən, kə yolompəs ya Kanu fəp yelip, k'ɛsak, k'ɛɲəsəm tataka ta camət-mɛrən ta yɛbəc yɔn. ³ Kə Kanu kəsən tataka ta camət-mɛrən pələli. K'ɛlələs pi, bawo dəsək dadəko də Kanu kəsək yɛbəc ya kəlompəs yəko ɛnayi mə. ⁴ Dəkayɛfɛ da kəm k'antəf də dadəko, nte awurɛ yi mə.

Dalɛ da Eden

Ntɛ Mariki Kanu* owurɛ antəf kə kəm mə, ⁵ ali tətək pa dalɛ pin pənayi fɛ antəf kəron, ali ayika ɲa dalɛ ɲin ɲɛnapon fɛ tɛm tatako. Bawo Mariki Kanu ɛnatorɛ fɛ wəcafən dantəf, fum ɛnayi fɛ sɔ, nwɛ ɛmbəc antəf mə. ⁶ Mba kifir kəɲɟ-pɛ dantəf, nke kəɲɟ-dəməs antəf fəp mə.

⁷ Kə Kanu Kəpon kəsɛlɛ fum kəbof ka dantəf. Kə Kanu kəfurup kə dololəm kifir ka kəyine doru, kə fum ɔyɔnɛ paka pɛɲəsəm. ⁸ Kə Kanu Kəpon kəmbəf tək yokom nde dalɛ da Eden, kəca nke dec dɛmpɛ mə, k'ɛmbɛrsɛ di fum nwɛ ɛnasɛl mə. ⁹ Kə Kanu Kəpon kəsənɛ kə tək yokom yəbət kədi yomponəs-ponəs fəp, kələkɛnɛ kətək ka kəyine wəyɛn katina nke kənacəmɛ nde dalɛ daco mə, kə kətək ka kəcərənɛ pətət kə pələc.

¹⁰ Kə kəɲgbəko kəwur Eden, nke kəɲɟ-dəməs dalɛ mə. Kə kəɲgbəko kəɲkə kəɲkə kəyɛrənɛ dalɛ disrɛ waca mənkalɛ. ¹¹ Kəca kəcəkə-cəkə k'əɲɟ-wɛ «Pisən», ki kənəɲkər atəf ɲa Hawila fəp, nde kɛma kəyi mə. ¹² (Nde ambəp kɛma kəsoku pɛs mə, ɲɛmɛm yobotu ambəɲɟ,† kə masar momotər-motər ‡.) ¹³ Kəca ka mɛrən k'əɲwɛ «Kihən», ki kənəɲkər atəf ɲa Kus.§ ¹⁴ K'əɲwɛ kəɲgbəko ka maas «Tikər»*, ki kəcɛpər kəca nke dec dɛmpɛ dare da Asur mə. Kəɲgbəko ka mənkalɛ kəyɔnɛ «Efərat.»

¹⁵ Kə Kanu Kəpon kələk fum, kə kəmbɛrsɛ kə dalɛ da Eden disrɛ, a pəbɔfət ca, pəbumɛnɛ sɔ di. ¹⁶ Kə Kanu Kəpon kətɪɲɪɲ fum: «Məntam kədi yeri ya dalɛ dandɛ fəp. ¹⁷ Mba ta mədi pokom pa kətək ka kəcərənɛ pətət kə pələc de! Bawo dəsək ndɛ mandedi pokom pa ki mə, mənfi!»

¹⁸ Kə Kanu Kəpon kəloku: «Pəmar fɛ wərkun pəyi sona! Indelompəs wəmarəs kən, nte tənɟɛnɛ ɲayi mɛrən mə.» ¹⁹ Kə Kanu Kəpon kəɲkɛrɛ fum sɛm ya dalɛ kə bəmp ya darenɟ nyɛ kənawurɛ dantəf mə, kədɛməmən nte endɛ pəcwɛ yi mə. Ntɛ tənɟɛnɛ yowurɛ yən fəp yɔyɔ mɛwɛ mɛmɛ fum endɛ pəcwɛ yi mə. ²⁰ Kə fum ɔsən sɛm yəcəl fəp mɛwɛ, kə bəmp ya darenɟ kə fum ɔsən sɔ sɛm ya dəkulum fəp mɛwɛ. Mba ta fum tən, ɔsɔtɔ fɛ nwɛ endetam kəmar kə

* **2:4** Tɛwɛ ta Kanu «YHWH» tɔyɔnɛ, «lyɔnɛ» kə pəyɔnɛ fɛ ti-ɛ, «Indeyɔnɛ.» † **2:12** Labundɛ docuca kənəɲk, di d' aɲwɛ «bədɛliyəm.» ‡ **2:12** Masar mətət mɛmɛ aɲwɛ «ɔnəkəs» mə. § **2:13** Dif' aɲwɛ məko Ecopi kə Sudan. * **2:14** «Hidekɛl»

mə. ²¹ Kə Kanu Kəpəŋ kəsəŋ wərkun mere məpəŋ, k'endire. Kə Kanu kəwure wərkun kəbent kəkəsək ka dəbəkək. Kə kəluksərne sə, kə kəntaməs dənda. ²² Kə Kanu Kəpəŋ kəlompəsə wəran kəbent kəkəsək nke enawure wərkun mə, k'enkene wərkun wəran nwe. ²³ Kə wərkun onkule: «Apayo!»

«Wəkawə tan,
kəbent ka bent yem,
tesem ta sem yem.»

Wəkawə andewe «wəran» wənənəcənə ka wərkun,
bawo nno dis dem d' awure kə.

²⁴ Ti tə wərkun enyefənə kas kə kere kəsək pəkə pəyi taciŋa kə wəran kən. Njakafələ nɔyənə tesem tin tayi.

²⁵ Wərkun kə wəran kən fəp faŋan kəsəkər kə njanayi, ta njanlapərənə-ε.

Kiciya kəcəkə-cəkə: Wərkun kə wəran kəbələs kəŋan nde dale da Eden 3:1-24

3

Wərkun kə wəran: Kəbələs kəŋan nde dale da Eden

¹ Abok nənacərə mes nɛtas sem ya dale fəp nye Kanu Kəpəŋ kəwure mə. K'abok nɛyif wəran: «Kanu kəloku nu yati: «A ta nədi yokom ya tək ya dale dandə?»» ² Kə wəran oloku abok: «Səndi yokom ya tək ya dale dandə yati. ³ Mba kətək nke kəyi dale daco mə, Kanu kəloku: «Ta nədi yokom ya ki, ta nəgbunɛnə njan ki! Kə nəyɔ ti-ε, nəŋfi.»» ⁴ K'abok nɔloku wəran: «Nəfɔfi! ⁵ Bawo Kanu kəŋcərə, a dəsək nde nandi yi mə, fər yonu yənɛmpe, nəyi pəmə Kanu nke kəŋcərə pətət kə pələc mə.»

⁶ Kə wəran enəŋk a pokom pa kətək pəmbət kədi, pəmbət kəməmən, pentam kəsəŋ kəcərə pətət kə pələc. Kə wəran ongbotu pokom k'endi. K'əsəŋ wos wəkə njanasol mə, kə wəkəkə sə endi. ⁷ Kə nɛmpe fər, kə njanɛərənə a kəsəkər kə nɔwur. Kə njangbotu bəpər ya kətək ka cəpəp*, kə nəsət mankara kə namberne mi.

⁸ Dec dərɔfɔy, nte tefef towur mə, wərkun kə wəran nane dim da Kanu Kəpəŋ, nke kəŋckətəs mə. wərkun kə wəran kə nənəkə njanɔpne njanələ Kanu fər kirin, tək ya dale dadəkə daco. ⁹ Kə Kanu Kəpəŋ kəwe wərkun kə kəyif kə: «Deke məyi-ε?» ¹⁰ Kə wərkun oloku Kanu: «Dim d' in' am dale disre, k'inese, bawo iwur kəsəkər, ti t' ingbəpnənə.» ¹¹ Kə Kanu Kəpəŋ kəyif kə sə: «Anə 'mentər əm a kəsəkər kə məwur-ε? Cəpə məndi pokom pa kətək kəŋkə inamən' am mə ba?»

¹² Kə wərkun oloku: «Wəran nwe məsəŋ im mə, nkən əsəŋ im pi k'ina sə indi.»

¹³ Kə Kanu kəyif wəran: «Ta ake tə məyənə tantə-ε?»

Kə wəran oloku Kanu: «Abok nɛtinɛkər im, k'indi pokom pampə.»

¹⁴ Kə Kanu Kəpəŋ kəloku abok:

«Bawo məsəŋə wəran kəciya,
kəsəŋ əm kənder pələc sem yɔcəl,

kə sem ya dop fəp daco.

Kor kə məndə məclinɛnə,

məcđi kəbof mataka ma kiya kam doru fəp.

¹⁵ Kəbər əm k'inder daco kə wəran,

kəyefə nənə han awut a wəran

kəbər awut a mənə, Abok!

Wəran ende pəc-putək əm domp,

mənə, Abok, məc-njan kə dəmne atek.»

* 3:7 bəpər ya f. «figuier», kətək kə nke kəmpon nde Yisrayel mə.

¹⁶ Kə Kanu kəloku wəran:

«Indeyə kəbəkəs kam kəc-cu'm.

Pəcuca pə mənde məc-kom.

Məfan mam məndekə nda wos əm.

Mba endetasərn' am.»

¹⁷ Kə Kanu kəloku wərkun:

«Bawo, mənəcənkel dim da wəran kam,
kə məndi pokom pa kətək nkə inamən' am kədi mə,

Indesən antəf pələc tetam:

Pəcuca pə mənde məcsətər ni yeri yam

dəsək o dəsək kiya kam doru fəp.

¹⁸ Yika ya dəkulum yə mənde məc-di.

Mba antəf nēnde nəc-kom am

bənək kə nğbənkelə.

¹⁹ Kawonə ka tobu tam

kəndesən' am kəc-səm kəcom

han tēm ntə məndelukus dəntəf

nde məyefə mə.

Bawo kəbof kə məyənə,

dəkəbof məndesə-lukus.»

²⁰ Kə wərkun əsən wəran kən tewe ta «Hawa»[†], bawo nkən Hawa əyənə iya wəka afum a doru fəp.

²¹ Kə Kanu Kəpən kəlompse Adama kə wəran kən, Hawa, yamos ya akata, k'əmbər nja yi.

²² Kə Kanu Kəpən kəloku: «Ah! Ntə fum ende pəyi on pəmə səna mə, pəcərə pələc kə pətət, səkəmbərnə ta pətənəc kəca pələk sə pokom pa kətək kəyine wəyən, pədeyi on doru katina.» ²³ Kə Kanu Kəpən kəwurene kə dalə da Eden disre, pəkəbəc antəf nyə kənasələ kə mə. ²⁴ Ntə Kanu kəwurene fum dalə da Eden mə, kə kənəcəmbər mələke [‡] ntende dec dəmpə dalə da Eden, kə dakma ndə dənçfikələ dəc-cəsənə nənç, ntə tənşənə ta alətərnə kətək ka kəyine wəyən mə.

4

Kayin kə Abel

4:1-26

¹ K'Adama nambəpənə kə wəran kən Hawa, kə Hawa əmbəkəs, k'onkom Kayin. Kə Hawa oloku: «İsətə wan wərkun kəmar ka Kanu disre.» ^{*} ² Kə Hawa onkom sə wəfət ka Kayin nwe anawe Abel mə.

K'Abel ende pəyənə wəkək ka cir kə nkesiya. Kə Kayin əyənə wəbifti. ³ Kə tēm təloma tendə tərbər mə, kə Kayin ələk yokom ya dəntəf, k'ənkerə yi Kanu kədelonən. ⁴ K'Abel nkən sə, ənkerə yokom yəcəkə-cəkə ya yəcəl yən kə moro ma yi. Kə Kanu Kəpən kəməməne Abel kə kəlonən kən fər yətət. ⁵ Mba Kanu kəməməne fə Kayin kə kəlonən kən fər yətət. Kə pəntelə Kayin, k'ənçy kəro. ⁶ Kə Kanu kəyif Kayin: «Ta ake tə pəntələn' am-ə, ta ake tə mənçy kəro-ə? ⁷ Kə

[†] **3:20** «İya», nwe əsən kəyi wəyən [‡] **3:24** Serubən-mələke mə, mme mombum dəbe da Kanu mə.

Serubən səyo dobomp da fum, dis da kusunurku, kə səyo sə bança yəfelərə ^{*} **4:1** «Kayin» = H. «kəmar»

məŋkət bel-bel-ε, mändesel. Kə kə məŋkət pələc-ε, kiciya kəy' əm dəkusunja kə məfan ma ki mey' əm. Mba məsep mətasərne ki.»

⁸ Kə Kayin əncəpər wəŋc Abel. Mba nte ɲanayi dale mə, kə Kayin eyəfər wəŋc Abel kəsutene, k'endif kə.

⁹ Kə Kanu kəyif Kayin: «Deke wəŋc əm Abel eyi-ε?» Kə Kayin oloku fə: «ɲcərə fε. Cəpə wəkəkəs kən iyəne ba?» ¹⁰ Kə Kanu kəloku Kayin: «Cəke cə məyə wəŋc əm-ε? Dim da mecir ma wəŋc əm deyi kəkule-kule kəyefe dəntəf haŋ nno iyi mə. ¹¹ Ndekəl oŋ, kətolan' am k'antəf ɲender pələc, nɲe ɲəwani kusu kə məsəŋe ɲi kəmerəs mecir ma wəŋc əm mə. ¹² Kə mände məcbəc antəf-ε, ɲəfəde ɲəcsəŋ əm pəbotu pa ɲi. Ti tə pənde pəctələn' am məc-cepe-cepe dəkəbəc.»

¹³ Kə Kayin oloku Kanu: «Pələc pa kiciya kem pəmbək kəsare. ¹⁴ Məmbələs im məkə nno antəf ɲam ɲebi ɲeyi mə. Pənamar im kəgbəpən' am, kə kəcepe-cepe dəntəf, kə fum əmbəp im danda-ε, pədif im.» ¹⁵ Mba, kə Kanu Kəpəŋ kəloku kə: «Kə fum endif Kayin-ε, aŋlukse ayek ɲən camət-məŋe.» Kə Kanu kəŋgbesi Kayin nte təŋsəŋe aŋe ɲambəp kə mə, ta ɲasut kə ɲadif. ¹⁶ Kə Kayin owur fər ya Kanu kirin dale da Eden, k'əŋkə pəyi atəf ɲa Nodu nde dec dəmpε dale da Eden mə.

Awut kə Awut-sə a Kayin

¹⁷ Kə Kayin ɲambəpəne kə wəran kən. Kə wəkəkəs əmbəkəs k'əŋkom Henok. Kə Kayin owure dare k'əsəŋ di tewe ta wan kən Henok. ¹⁸ Kə Henok əŋkom Iradu, k'Iradu əŋkom Mehuyayel, kə Mehuyayel əŋkom Metusayel, kə Metusayel əŋkom Lemək.

¹⁹ Kə Lemək elek aran məŋe, pacwe wəkin «Ada», kə wəka məŋe «Cila.» ²⁰ K'Ada əŋkom Yabal, nkən əyənə wətem ka akək yocəl acepe-cepe. ²¹ Tewe ta wəŋc tənayənə Yubal: Nkən əyənə wətem k'afer cəŋkəlo k'afula luk. ²² Kə Cila nkən sə dəmnə əŋkom Tubal-Kayin, nwe eŋcgbəc ca fəp ya kəpər kə ya fεc mə. Wəkirə kən aŋcwe Nahama. ²³ Kə Lemək oloku aran ən: «Ada kə Sila nəcəŋkəl dim dem!

Aran a Lemək nəsu ləŋəs nəcəŋkəl moloku mem.

K'asut im-ε, indif fum.

K'ambəpər im-ε, indif wanfεt.

²⁴ Kə pəyənə fə padif afum camət-məŋe

kəlukse ayek ɲa Kayin-ε,

andedif afum 77,

a paclukse ayek ɲa Lemək.»

²⁵ Adama kə Hawa ɲasəto sə wan. Kə Hawa ewe kə «Set», ti tə tatəko «Kanu kəsəŋ im sə wələma kədəyən' em Abel wəkə Kayin endif mə.»

²⁶ Kə Set ende pəkom wan pac-we kə Enəs. Təm tatəko t' anacop kəkor-koru tewe ta Kanu Kəpəŋ.

5

Kəyfe Adama haŋ Nuha

¹ Buk ba dokombəra da Adama bə bambε. Dəsək nde Kanu kəsəl Adama mə, k'əsəl kə, pəwurene kə nkən Kanu. ² wərkun kə wəran k'əsəl ɲa, k'ompocε ɲa pətə, k'ewe ɲa tewe ta «fum,» tēm nte eŋc-sel ɲa mə.

³ Adama endesəto meren 130, k'əsəto wan wəwurene kə nkən, pəmə təkə eyi mə, k'əsəŋ kə tewe ta Set. ⁴ Nte Adama əŋkom Set mə, k'eyi sə doru meren 800, mme enasəto sə awut arkun k'awut aran mə. ⁵ Kəwon ka Adama doru kənasəto meren 930, a k'endefi.

⁶ Sət enasəto meren 105, a k'endekom Enəs. ⁷ Nte Sət oŋkom Enəs mə, k'eyi sə doru meren 807, mmə enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə. ⁸ Kəwon ka Sət doru kənasəto meren 912, k'efi.

⁹ Enəs enasəto meren 90 a pədekom Kenəŋ. ¹⁰ Nte Enəs oŋkom Kenəŋ mə, k'eyi sə doru meren 815, mmə enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

¹¹ Kəwon ka Enəs doru fəp kənasəto meren 905, k'efi.

¹² Kə Kenəŋ əsəto meren 70 a k'endekom Mahalalel. ¹³ Nte oŋkom Mahalalel mə, kə Kenəŋ eyi sə doru meren 840, mmə enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə. ¹⁴ Kəwon ka Kenəŋ doru fəp kənasəto meren 910, k'efi. ¹⁵ Mahalalel enasəto meren 65 a k'endekom Yəredu. ¹⁶ Nte Mahalalel oŋkom Yəredu mə, k'eyi sə doru meren 830, mmə enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

¹⁷ Kəwon ka Mahalalel doru fəp, kənasəto meren 895, k'efi. ¹⁸ Yəredu enasəto meren 162 a k'endekom Henok. ¹⁹ Nte Yəredu oŋkom Henok mə, k'eyi sə doru meren 800, mmə enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə. ²⁰ Kəwon ka Yəredu doru fəp kənasəto meren 962, k'efi.

²¹ Henok enasəto meren 65 a k'endekom Metusela. ²² Nte Henok oŋkom Metusela mə, k'əsəto sə meren 300 ŋasol kə Kanu. K'oŋkom sə awut arkun k'aran aləma. ²³ Kəwon ka Henok doru fəp kənasəto meren 365. ²⁴ Kə Henok eŋcəmə dəpə da Kanu darəŋ, kə tende telip, bawo Kanu kənalek kə pəyi wəyeŋ.

²⁵ Metusela enasəto meren 187 a k'endekom Ləmek. ²⁶ Nte Metusela oŋkom Ləmek mə, k'əsəto sə meren 782, mmə enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə. ²⁷ Kəwon ka Metusela doru kənasəto meren 969, k'efi.

²⁸ Ləmek enasəto meren 182 a k'endekom wan wərkun. ²⁹ Kə Ləmek ewe wan wəkəkə «Nuha.» * K'oloku: «Wəkawə ende pəcyaməse-yaməse su, kəcəm-cəmnə ka pucuy mpe yebəc yocuca nyə waca womboc antəf nyə, Kanu Kəpəŋ kənasəŋ pələc te tosu mə.» ³⁰ Nte Ləmek oŋkom Nuha mə, k'eyi sə doru meren 595. K'oŋkom sə awut arkun k'awut aran aləma. ³¹ Kəwon ka Ləmek doru fəp kənasəto meren 777, k'efi.

³² Nuha enasəto meren 500 a k'endekom Semy, Ham, kə Yafet.

6

Kanu kəŋcəm-cəmnə kən kənim ka afum doru

¹ Nte afum ŋəŋcop kəla antəf kəron mə, k'əŋkoməs ayecəra. ² Kə meləke ŋanəŋk fə ayecəra aka afum ŋantese. Kə ŋayek-yek aran aŋan ayecəra akako daco. ³ Kə Kanu kəloku: «Ifaŋ fə kəsak afum ŋayine kifir kəyine doru nke inasəŋ ŋa mə, bawo fum səm dəm yə. Kəyi kən doru kəfəde kəc-cepər sə meren 120.»

⁴ Təm tatəkə tə afum aŋeci ŋanayi doru, nte meləke * ŋantefərne ayecəra aka afum, a kə ŋasəŋ ŋa awut mə. Awut akakə ŋanayəne abə akur a təm tatəkə.

⁵ Kə Kanu Kəpəŋ kənanəŋk fə deyeŋki bəkəc da afum dəla doru, dəsək o dəsək məcəm-cəmnə meləc gbəcərəm mə afum ŋayine. ⁶ Kə Kanu Kəpəŋ kəŋaŋne telər kəsəl kən fum, k'abəkəc ŋəŋkafələ kə. ⁷ Kə Kanu kəloku: «Kənim k'inder afum aŋe inasəl mə, kəyefə afum, kəbəp səm, kəkə ka yeliŋe-liŋe haŋ bəmp ya dareŋc, bawo iŋaŋne telər kəsəl kəŋan.» ⁸ Mba kə Nuha əsəto kəŋanənə ka Kanu Kəpəŋ, bawo Kanu kənanəŋk dolompə dən.

Kanu kəyac Nuha

⁹ Təcəpərəne ta Nuha k'awut-sə ən tēte: Nuha, fum wətət enayi pəlomp, ŋasol kə Kanu. ¹⁰ Nuha, awut maas ŋə enakom: Semy, Ham kə Yafet.

* 5:29 Nuha = H. «kəyaməs-yaməs»

* 6:4 «awut a canu», «afum apəŋ», kə pəyənə fi tē-e, «afum aŋe ŋanayə mewe məpəŋ mə.»

¹¹ Mba nn̄o f̄or ya Kanu kirin̄, afum n̄anatese f̄e b̄ak̄ac. Mes m̄el̄ec gb̄ac̄ar̄am m̄enayi doru. ¹² Kanu k̄anan̄h̄k a doru des̄ak̄pe, bawo afum f̄ap n̄anagbaym̄e-gbaym̄e d̄op̄o d̄ot̄ot. ¹³ Ti t' enas̄on̄e Kanu k̄aloku Nuha: «In̄cem-c̄emne k̄am̄el̄ak yenes̄am ya doru f̄ap, bawo tes tan̄an t̄os̄on̄e k̄o doru d̄ela k̄ad̄ak̄ater̄ene, k̄anim n̄a k'inder doru. ¹⁴ M̄acan̄e abil n̄op̄on̄ c̄abam ca kawe, m̄awur̄e n̄i s̄ad̄ak̄el̄o s̄alar̄am, m̄asop n̄i k̄art̄al tedis̄e k̄o todoru. ¹⁵ Nte t̄o m̄andec̄an̄ n̄i: N̄ob̄al cururu 300 (m̄et̄ar 137), n̄ow̄ak̄al cururu 50 (m̄et̄ar 23), n̄otukm̄e cururu 30 (m̄et̄ar 14). ¹⁶ Maḡb̄ap̄ar n̄i tadaren̄c, m̄asak kururu k̄atin (m̄et̄ar daco) k̄ayef̄e nde k̄aron̄ han̄ nde d̄ak̄apom, m̄awur̄e n̄i kumba k̄as̄ak, m̄aden̄ar n̄i d̄ek maas. ¹⁷ Bawo ina, domun d̄elar̄am † d' indesak nde d̄end̄em̄el̄ak ca f̄ap m̄o. M̄pe o m̄pe p̄enes̄am doru m̄o, p̄endefi. ¹⁸ K̄o m̄ana, indec̄an̄as danapa dosu, m̄ade m̄ab̄ere debil k̄o w̄eran kam, awut am k'aran an̄an! ¹⁹ M̄ade m̄ab̄ers̄ene s̄o n̄i dis̄re s̄em ya doru f̄ap mer̄an̄ mer̄an̄, workun k̄o w̄eran, nte t̄on̄s̄on̄e n̄ade n̄ayi doru k̄o yi m̄o. ²⁰ Sem yenes̄am ya doru f̄ap, yorkun k̄o yeran, yef̄et k̄o ȳop̄on̄, yede ȳol̄t̄arn' am nte t̄on̄s̄on̄e yi s̄o yede yeyi doru m̄o. ²¹ Awa, m̄aten yeri f̄ap, m̄amen̄k̄arne yi nte t̄on̄s̄on̄e n̄ade n̄ac-s̄ot̄o yedi n̄ana k̄o yi m̄o.»

²² Ti t̄o Nuha en̄ayo, en̄ayo mes f̄ap m̄me Kanu K̄ap̄on̄ k̄analoku k̄o m̄o.

7

Nuha k̄ab̄ere k̄on debil

¹ K̄o Kanu k̄aloku Nuha: «M̄ab̄ere abil dis̄re, m̄ana k'afum am f̄ap, bawo in̄k̄ok̄ce a m̄ana sona gb̄on̄ (m̄an' olomp) m̄an' ēc̄eps' em dar̄an̄ anapa am f̄ap daco. ² M̄alek̄ene s̄em ȳot̄ot cam̄et-mer̄an̄ cam̄et-mer̄an̄, yorkun k̄o yeran, m̄ba s̄em yel̄ec, m̄alek̄ yi mer̄an̄ mer̄an̄: Workun k̄o w̄eran gb̄ac̄ar̄am. ³ K̄o b̄emp, m̄alek̄ene yi f̄ap daco, yorkun cam̄et-mer̄an̄ k̄o yeran cam̄et-mer̄an̄. Ti t' endes̄on̄e yi s̄o yeyi doru. ⁴ P̄an̄c̄ame mata cam̄et-mer̄an̄, itore w̄acaf̄an̄ mata 40 k̄o pibi 40 camcam. T̄em tat̄ak̄o indef̄en̄ nn̄o doru afum an̄e inas̄el m̄o f̄ap.»

⁵ Nuha en̄ayo m̄oȳo f̄ap, m̄me Kanu K̄ap̄on̄ k̄analoku k̄o m̄o.

K̄atup k̄ap̄on̄

⁶ Nuha en̄as̄ot̄o meren 600 a k̄o domun d̄end̄ek̄al ant̄of. ⁷ K'emb̄ere debil k̄o w̄eran k̄on, awut on̄ k'aran an̄an, nte t̄on̄s̄on̄e n̄ayac̄ane domun nde d̄enaban̄ ant̄of m̄o. ⁸ Sem ȳot̄ot k̄o yel̄ec, b̄emp k̄o s̄em yef̄et-yef̄et nȳe yen̄lin̄e-lin̄e m̄o f̄ap, ⁹ k̄o Kanu k̄amb̄ere yi abil dis̄re nde Nuha eyi m̄o, mer̄an̄ mer̄an̄ yorkun k̄o yeran, p̄am̄o t̄ok̄o Kanu k̄analoku ti m̄o. ¹⁰ Nte tataka ta cam̄et-mer̄an̄ ten̄c̄ep̄ar m̄o, k̄o domun d̄emban̄ ant̄of. ¹¹ K̄aren n̄ke Nuha as̄ot̄o meren 600, tataka ta w̄aco k̄o cam̄et-mer̄an̄, n̄of n̄a mer̄an̄ dis̄re, k̄o domun d̄ombun̄c̄e d̄ac̄anḡb̄ok̄o f̄ap, k̄o kam̄ k̄anḡbite p̄ap̄on̄. ¹² K̄o w̄acaf̄an̄ on̄c̄op̄ k̄atuf mata 40 k̄o pibi 40. ¹³ D̄as̄ak̄ dayi d̄o Nuha en̄ab̄ere debil k̄o w̄eran k̄on k'awut on̄, Semy, Ham, k̄o Yaf̄et, k'aran an̄an maas, ¹⁴ k̄o s̄em ya dop̄ k̄o ya dare yin-yin k̄o s̄em yef̄et-yef̄et, b̄emp k̄o mataktaka. ¹⁵ K̄o yen̄es̄am (s̄em) yorkun k̄o yeran mer̄an̄ mer̄an̄ nȳe yen̄ayi doru m̄o, k̄o yender n̄de abil n̄a Nuha n̄eyi m̄o. ¹⁶ K̄o yorkun k̄o yeran s̄em dokom f̄ap k̄o yemb̄ere abil dis̄re p̄am̄o t̄ok̄o Kanu k̄analoku ti Nuha m̄o, k̄o Kanu k̄anḡb̄at̄ar n̄a kumba.

¹⁷ K̄o domun d̄emban̄ ant̄of mata 40, nte domun d̄emp̄e m̄o, k'abil n̄ofoy. ¹⁸ Nte domun d̄en̄c-pe m̄o, ti t̄o abil n̄on̄c-foy. ¹⁹ K̄o domun d̄emb̄er̄ene k̄ape han̄ k̄o m̄oro men̄c̄i f̄ap men̄k̄ale. ²⁰ (Tel̄ap̄as on̄ k̄o domun d̄emp̄e han̄ k̄o d̄en̄c̄ep̄ar cururu w̄aco k̄o k̄acam̄et m̄oro k̄aron̄). K̄o domun d̄emp̄e k̄o d̄en̄kal m̄oro men̄c̄i

† 6:17 «w̄acaf̄an̄ ind̄etore p̄ek̄al doru f̄ap.»

hanj cururu wəco kə kəcamət (mətar camət-mərarj). ²¹ Ca nyə yənayi antəf kəronj, a yecjesəm mə fəp, kə yefi: Bəmp, səm yəcəl, səm ya dop kə yeliŋe-liŋe fəp kəbəp afum. ²² Kəyefe paka mpe pənayi antəf kəronj a pec-ŋesəm mə, kə pefi. ²³ Kə Kanu kəfəŋ dantəf paka mpe peŋc-ŋesəm mə, kəyefe fum hanj kəbəp səm yəpəŋ, yefet-yefet kə bəmp, k'ənim yi doru fəp. Məne Nuha gbəcərəm, aka kələ kən disre kə səm nyə yənayi debil mə, ŋanafis.

²⁴ Domun dənabanj antəf hanj mataka 150.

8

Domun kəwosər

¹ Kə Kanu kəŋcem-cəmne Nuha, səm ya dop kə yəcəl ya dare, nyə yənayi kə Nuha abil disre mə. Kə Kanu kəwure afef doru, kə domun doŋcop kətor. ² Kəba ka dantəf kə dareŋc cəməpene, kə wəcafən əsak kətuŋ. ³ Kə domun dembele antəf kəronj tepic-tepic. Mata 150 disre, kə domun deŋcəsə dantəf. ⁴ Tataka ta wəco kə camət-mərarj (17), ŋof ŋa camət-mərarj, k'abil ŋende tərə tin ta Ararat kəronj. ⁵ Kə domun deŋcəsə hanj ŋof ŋa wəco. Tataka təcəkə-cəkə ta ŋof ŋaŋəkə, kə mərə meŋeci moŋcop kəwure səbomp.

⁶ Tataka ta 40, kə Nuha eŋgbiti wunder nwe ənaber abil mə. ⁷ K'əsak abəmp ŋa ser * ŋin kə ŋəŋkə. Pəwon fe kə ŋoluksərne, pənamar Nuha pəkar domun delip kəwosər dantəf. ⁸ Kə Nuha əsak sə antantoriya kəkə-məməŋ kə pəyone fə domun d'ontor-ε. ⁹ Mba ŋenasəto fe kəfo nke ŋəntam kənde mə, bawo domun dənəsərebanj antəf fəp, kə ŋoluksərne nde debil. Kə Nuha entəŋc kəca k'osumpər ŋi, k'əmbərse debil. ¹⁰ K'əŋkar sə mata camət-mərarj, k'əsak sə ŋi. ¹¹ K'antantoriya ŋoluksərne dec dərəfoŋ ŋəgbəm təbəpər təcəŋk ta kətək nke aŋwe «olif» mə. † Kə Nuha eŋcərə katina a domun deŋcəsə. ¹² K'əŋkarəne sə hanj tataka ta camət-mərarj, k'əsak sə antantoriya. Mba nte ŋi ŋəŋkə mə, ŋənalukus fe sə nno eyi mə.

¹³ Tataka təcəkə-cəkə ta ŋof ŋəcəkə-cəkə ŋŋe Nuha əsəto meren 601, ti to domun dənəsək antəf. Kə Nuha eŋgbipi abil, k'əməməŋ doru. K'əŋəŋk fə domun fəp dowosər. ¹⁴ Tataka ta 27, ŋof ŋəcəkə-cəkə ŋayi, antəf fəp ŋənawos fər.

¹⁵ Kə Kanu kələku Nuha: ¹⁶ «Məwur abil disre, məna kə wəran kam, awut am k'aran aŋan. ¹⁷ Məwurene sə səm yələpəs nyə yeyi abil disre kə məna mə. Kə bəmp dokom fəp, səm yefet kə yəpəŋ, yesam doru yokom.» ¹⁸ Kə Nuha owur debil nkən kə wəran kən k'awut ən k'aran aŋan. ¹⁹ Kə səm, bəmp kə yeliŋe-liŋe yowur fəp dokom dokom.

²⁰ Kə Nuha olompəs dəkəlōŋne, nde entam kəc-lōŋne Kanu Kəpəŋ mə. Səmə kə bəmp yətuŋ daco k'ələk yin-yin, k'endif yi, k'əŋcəf yi nde dəkəlōŋne kəronj. ²¹ Kə Kanu Kəpəŋ kəmbəŋ ambəŋc ŋəbotu ŋa kəlōŋne, kə kəlōkunə dəbəkək, «ifəsəsəŋ antəf pələc teta fum. Kəŋce kə, bawo afum məcəm-cəmne mələc meyi ŋa dəbəkək kəyefe dowut danjan, mba ifəsələsər ca nyə yəŋesəm doru pəmə nte intep ti kəcyə mə.»

²² «Kəwon ka antəf doru fəp, kəbəf kə kətəl, pəwonu kə pəcaŋki, kətən kə dərəŋ, dəsək kə pibi,

* **8:7** «abəmp ŋa Mənar,» kə pəyone fe ti-ε «kəwan ka aser.» † **8:11** Kətək kə nke aŋwure moro mme antam kidi, pamotene ki dələmp, kə pəyone fe ti-ε pasəm pokom pa ki.

yɔfɔdelip.»

9

Kanu kɛdɛrɛmɛ kɛn Nuha

¹ Kɔ Kanu kɛmpocɛ Nuha pɛtɔt k'awut ɔn, kɔ kɛlɔku nɛ: «Nɔyɔnɛ akombɛra, nɛkom pɛlarɛm, nɛlas antɔf. ² Kɛyɛfɛ mɛkɔ, sɛm ya doru fɛp, kɛbɛp bɛmp, sɛm yɛfɛt kɔ lɔp, yɛndɛ yɛc-nɛsɛ nu. Nɛndɛtam kɛc-sɔm yi. ³ Paka o paka mpɛ pɛyi wɛyɛn pɛc-kɔt mɔ, pɔyɔnɛ nu pɛri pɛmɔ ntɛ inasɔn nu yokom ya yika yɛcɛnɛ kɔ ya tɔk mɔ. Isɔn nu ɔn ndɛkɛl yayɔkɔ fɛp. ⁴ Mba pɛmar fɛ nɛdɛ nɛc-sɔm wɛsɛm nwɛ wɔsɔrɔyɔ mɛcir mayi mɔ. * ⁵ Indɛyif nu tɛta mɛcir monu, mmɛ mɔyɔnɛ kɛyi doru konu mɔ. Indɛyif sɔ ti sɛm fɛp nyɛ yɛndɛdif fum mɔ. Pɛmɔ ntɛ indɛyif ti fum nwɛ ɛndɛdif wɛnɛc mɔ.»

⁶ «Nwɛ ɛndif fum mɔ, pɛmar padif sɔ (mɛna wɛkayi), bawo Kanu kɛlompɛs fum pɛwurenɛ kɔ nkɔn sɛrka.

⁷ Kɔ nɛna, nɔyɔnɛ akombɛra, nɛkom pɛlarɛm, nɛsamɛsɛr doru.»

⁸ Kɔ Kanu kɛlɔku sɔ Nuha k'awut ɔn: ⁹ «K'ina, isɔn nu temɛr kɛsɛk ka danapa kɔ nɛna, kɛbɛp k'awut-sɔ anu kɔ nɛna nɛnɛpɛr-ɛ ¹⁰ kɔ ca fɛp nyɛ yɔnɔnɛkɛr nu mɔ: Bɛmp, sɛm ya dɛrɛ kɔ ya dop, nyɛ yowur dɛbil mɔ, kɔ nyɛ ɛndɛkom nnɔ doru mɔ. ¹¹ Isɔn nu temɛr, ntɛ t' indɛyɔ: Domun dɛfɔdɛsɔdi antɔf, wɛcafɛn ɛfɔdɛsɔyi nwɛ ɛndɛlɛsɛr antɔf mɔ.» ¹² Kɔ Kanu kɛndɛnɛr: «Paka pa danapa dosu pɛmpɛ mpɛ pɛndɛyi su dɛcɔ kɔ nɛna, kɛbɛp ka ca yɛnɛsɛm doru o doru mɔ. ¹³ Isɛkɛn ɛmbɛnɛcɛran (ɛsinɛki) nɛm ndɛ dɛkɔm. In' ɛndɛ kɛc-cɛm-cɛmɛs im temɛr ntɛ isɔn antɔf mɔ. ¹⁴ Tɛm o tɛm ntɛ wɛcafɛn ɛndɛ pɛc-biyɛ, a ɛsinɛki nɔwur mɔ, ¹⁵ iɛncɛm-cɛmnɛ temɛr tɔkɔ inasɔn' un kɔ ca nyɛ yɛnɛsɛm doru mɔ, wɛcafɛn ɛfɔdɛsɔtuf nwɛ ɛndɛsɔlɛsɛr ca ya doru fɛp mɔ. ¹⁶ K'iɛnc-kɔna-nɛnɛk ɛsinɛki-ɛ, iɛncɛm-cɛmnɛ temɛr ta doru o doru ntɛ inasɔn' un, kɔ ca fɛp nyɛ yɛnɛsɛm doru mɔ.» ¹⁷ Kɔ Kanu kɛnɛgbɔkɛrɛnɛ sɔ molɔku mɛmɛ Nuha: «ɛsinɛki nɛmɛntɛr temɛr ntɛ isɔn nu kɔ ca ya doru nyɛ yɛnɛsɛm mɔ.»

Nuha k'awut-ɔn maas: Doru dofu, kɔ kiciya kɛfu sɔ

¹⁸ Awut a Nuha aɲɛ nɛnanawur dɛbil mɔ nɛnanayɔnɛ: Semy, Ham, kɔ Yafɛt. Ham ɔyɔnɛ papa wɛka Kanahan. ¹⁹ Awut a Nuha akanɛ maas nɛnɛgbɔkɛrɛ sɔ kɛlas antɔf.

²⁰ Kɔ Nuha ɔyɔnɛ wɛbifti antɔf k'ɔmbɔf lɛn yokom. † ²¹ Kɔ Nuha omun mɛmbɛr k'ɛnɛis. K'ɔnɛkɔ pɛwur kɛsɔkɛr ndɛ abal nɛn disrɛ. ²² Ntɛ Ham papa wɛka Kanahan ɛnɛnɛk kas Nuha pɛyi kɛsɔkɛr mɔ, k'ɔnɛkɔ pɛlɔku ti awɛnɛc aɲa mɛrɛn, aɲɛ nɛnayi ndɛ doru mɔ. ²³ Semy kɔ Yafɛt nɛlɛk kɛlɔto. Mɛrɛn mɛnɛn fɛp, kɔ nɛnɛkumpɛnɛ kɛlɔto kɛnɛkɔ dɛcɛro. Kɔ nɛnɛkɔ tɔkɛmuntɛra kɔ nɛnɛkɔ nɛbɛp papa kɛnɛn pɛyi kɛsɔkɛr. Kɔ nɛnɛkump kɔ kɛsɔkɛr kɛnɛkɔ ɛnɛfɛntɛrɛ mɔ. Mba ntɛ nɛnanakɛfɛli cɛro cɛnɛn a kɔ nɛnɛkɔ kas kɛnɛn tɔkɛmuntɛra mɔ, nɛnanɛnɛk fɛ kas kɛnɛn kɛsɔkɛr. ²⁴ Ntɛ pɛnɛcɛnɛ Nuha kɛcis kɛnɛkɔ disrɛ mɔ, k'ɛlɔku kɔ tɔkɔ pɛnayi kɔ ntɛ ɛnɛcis mɔ, kɔ tɔkɔ wan kɛn wɛlɛpɛs ɛnayɔ kɔ mɔ. ²⁵ Kɔ Nuha olɔku:

«Intolɛnɛ Kanahan pɛlɛc!

Kanahan pɔyɔnɛ wɛcar ka acar a awɛnɛc aɲa!» ²⁶ Kɔ Nuha olɔku sɔ:

«Intola Kanu Kɛpɔn, Kanu ka Semy, Kanahan pɔyɔnɛ wɛcar kɛnɛn!

* **9:4** Wɛsɛm nwɛ antɔfay amɛra mɔ. † **9:20** Lɛn yayɔkɔ yɔ aɲwɛ «win» iy'ambɔf Yisrayɛl nyɛ yokom yayi yɔnɛnɛn mɛmbɛr mɔ.

²⁷ Kanu kəyəc Yafət!

Yafət pəyi abal ɲa Semy disrɛ,
Kananan nkən pəyənɛ wəcar kəɲan!»

²⁸ Kə Nuha eyi sɔ doru meren 350, ntɛ domun dəlarəm dəncɛpər mə.

²⁹ Kəwon ka Nuha doru fəp, kənasətɔ meren 950, a k'endefi.

10

Dokombəra da awut a Nuha dɛndɛ

Tɛla ta afum doru

¹ Dokombəra da awut a Nuha: Semy, Ham, kə Yafət dɛndɛ. Awut a Nuha ɲanakom awut, ntɛ domun dəlarəm dəncɛpər mə.

² Awut a Yafət ɲanayənɛ: Komɛr, Makək, Maday, Yawan, Tubal, Mɛsɛk, kə Tiras. ³ Awut a Komɛr: Askenas, Rifat, kə Tokarma. ⁴ Awut a Yawan: Elisa, Tarsis, Kitim, kə Dodanim. ⁵ Awut akakɔ ɲanakom afum aɲɛ ɲayersɛnɛ kəndɛ cəba kəsək mə, kə tɔf yarɲan, kə cusu cəɲan, kə cusuɲka cəɲan ndɛ tɔf yarɲan.

⁶ Awut a Ham ɲanayənɛ: Kus, Misira, Put, kə Kananan. ⁷ Awut a Kus: Seba, Hawila, Sabta, Rahəma, kə Sabətəka. Awut a Rahəma: Saba kə Dedan. ⁸ Kus ɛnakom sɔ Nimrod, nkən onuɲkɛnɛ kəyənɛ korgba doru dandɛ. ⁹ Nimrod uɛnayənɛ wəpən korgba ndɛ fər ya Kanu Kəpəɲ kiriɲ. Ti tɔ alokɛnɛ: «Pəmə Nimrod, korgba kəpən ndɛ fər ya Kanu Kəpəɲ kiriɲ.» ¹⁰ K'ɛɲkəkərɛ dɛbɛ kərəsna Babel, Erek, Akad, kə Kalne ndɛ atɔf ɲa Siɲhar. ¹¹ Dəndɔ atɔf ɲaɲɔkɔ ɲɔ Asur ɛnawur, k'ɛɲcəmbər Niniwɛ, dare da Rehobot, Kalah, ¹² kə Rɛsɛɲ, dare dɔpəɲ dɔkɔ dənayi Niniwɛ kə Kalah daco mə.

¹³ Kə Misira ɛnayənɛ wətɛm k'afum aɲɛ: Aka Lud, aHanam, aLehab, aNaftu, ¹⁴ aPətərɛs, aKasəlu (aɲɛ aPələsɛt * ɲawur daco mə) k'aKaftor.

¹⁵ Kə Kananan oɲkom Cidon, coco cən, kə Het. ¹⁶ Kananan ɛnayənɛ wətɛm ka cusuɲka cəlarəm: Aka Yebus, 'Amər, aKirkas, ¹⁷ aHewi, aHarki, aSini, ¹⁸ 'Arwad, aCemar, aHamat. Ti disrɛ kə cusuɲka ca Kananan cəndɛ cəsaməsər. ¹⁹ Cələnɟər ca aKananan cənako kəyɛfɛ Cidon, Kerar kəsək, haɲ Kasa, kə kəca ka Sodom, kəca ka Komora, kəca ka Adma kə kəca ka Cəboyim, haɲ Lasah. ²⁰ Awut a Ham ɲɔ akakɔ, dəcusuɲka cusuɲka, dəcusu cusu, dətɔf tɔf.

²¹ Kə Semy wəbɛ ka Yafət, ɔsətɔ sɔ awut. Semy ɔyənɛ wətɛm ka Heber k'afum ɔn fəp. ²² Awut a Semy ɲanayənɛ: Helam, Asur, Arpaksadu, Ludo, k'Aram. ²³ Awut a Aram ɲanayənɛ: Huc, Hul, Kɛtər kə Mas. ²⁴ Arpaksadu ɛnakom Selah. Kə Selah oɲkom Heber. ²⁵ Kə Heber oɲkom awut arkun mɛrəɲ. Tɛwɛ ta wəkin tɛnayənɛ Pelek,† bawo tɛm tən tɔ antɔf ɲɛnayerɛnɛ. Kə tɛwɛ ta wɛɲɟ tɛnayənɛ Yoktan. ²⁶ Kə Yoktan oɲkom Almodad, Sɛləf, Hatsarmawɛt, Yɛrah, ²⁷ Hadoram, Husal, Diklah, ²⁸ Hobal, Abimayɛl, Saba, ²⁹ Ofir, Hawila, kə Yobab. Akanɛ fəp awut a Yoktan ɲanayi. ³⁰ Kə ɲandɛ kəyɛfɛ ka Mesa, Səfar kəsək, haɲ ndɛ mərə ma ndɛ dec dɛmpɛ mə. ³¹ Awut a Semy ɲɔ akakɔ, dəcusuɲka cusuɲka, dəcusu cusu, dətɔf tɔf.

³² Cusuɲka ca awut a Nuha cɔ cacəkɔ, kə təkɔ aɲkom ɲa mə. Afum akanɛ ɲɔ afum ɲawur dərɪs a kə ɲandeyersɛnɛ dɛntɔf, doru fəp ntɛ domun dəlarəm dəncɛpər mə.

* **10:14** = aka Filistiya, Filistiya = Pələsɛt. † **10:25** Pelek = H. «kəyɛrɛnɛ»

11

Kəlo kəhəci ka Babel

¹ Təm tatəkə doru fəp kusu kin k'anj-cəp, pac-loku, moloku min mayi.
² K'afum njande njakə kəca nke dec dəmpə mə, kə njanəjk mərə atəf nja Sinhar, kə njande mi daco. ³ Kə njalokene: «Pasut birik, pacəf bi!» Kə birik bəcəf babəkə bəyənə nja masar, kə kortal kəyənə nja dos. ⁴ Kə njaloku sə: «Panjkən, pacəmbər dare kə kəlo nke domp da ki dende kə han dəsə kəm mə. Nte tənşənə pasətə tewe mə, tənşənə su sə kətasaməsər doru.»

⁵ Kə Kanu Kəpən kəntor kədeməmən dare kə kəlo nke afum njan-cəmbər mə. ⁶ Kə Kanu kəloku, «Nəməmən afum aje! Fəp fajan kusu kin kə njan-cəp. Nəməmən sə nte njan-cop kəyə mə. Təlom o təlom teyi fə nte tənəmənə nja kəyə ka tefan tanjan mə. ⁷ Panjkən, pator, panəjkəl-nəjkəl kusu kəjan nte tənşənə ta njanenənə sə mə.» ⁸ Kə Kanu kəsaməsər nja doru, kə njasak kəcəmbər dare. ⁹ Ti t'awenə di Babel, bawo difo Kanu Kəpən kənanəjkəl cusu, kə kəsaməsər afum doru.

Tecepərenə ta Semy kə awut ən, kəbəp ka Abram

¹⁰ Tecepərenə ta Semy tēntə: Semy enasətə meren 100, a pədekom Arpaksadu, teren ta mərəj nte domun dēnasak antəf mə. ¹¹ Kəkom ka Arpaksadu kə Semy eyi sə doru meren 500, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

¹² Arpaksadu enasətə meren 35, a pədekom Selah. ¹³ Kəkom ka Selah, Arpaksadu enasətə sə meren 403, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

¹⁴ Selah enasətə meren 30, a pədekom Heber. ¹⁵ Kəkom ka Heber, Selah enasətə sə meren 403, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

¹⁶ Kə Heber əsətə meren 34, a pədekom Pelek. ¹⁷ Kəkom ka Pelek, Heber enasətə sə meren 430, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

¹⁸ Pelek enasətə meren 30, a pədekom Rehu. ¹⁹ Kəkom ka Rehu, Pelek enasətə sə meren 209, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

²⁰ Rehu enasətə meren 32, a pədekom Seruk. ²¹ Kəkom ka Seruk, Rehu enasətə sə meren 207, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

²² Seruk enasətə meren 30, a pədekom Nahor. ²³ Kəkom ka Nahor, Seruk enasətə sə meren 200, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

²⁴ Nahor enasətə meren 29 a pədekom Terah. ²⁵ Kəkom ka Terah, Nahor enasətə sə meren 119, mme enakom sə awut arkun k'awut aran aləma mə.

²⁶ Terah enasətə meren 70, a pədekom Abram, Nahor kə Haran.

Tecepərenə ta Terah kə Abram

²⁷ Tecepərenə ta Terah tēntə: Terah okom Abram, Nahor kə Haran. Haran okom Lot. ²⁸ Haran, fəp ya kas kirin y' enafi, atəf nje anakom kə mə, nde dare da Ur nde atəf nja Kaldi. ²⁹ Abram kə Nahor njanənə. Wəran ka Abram anj-we Saray kə wəran ka Nahor, Milka. Milka, wan ka Haran enayi, napanjə kas kin kə Yiska. ³⁰ Saray enakom fə, enasətə fə wan.

³¹ Kə Terah elek wan kən Abram, kə wan-sə kən Lot, wan ka Haran, k'elekenə sə Saray wəran ka Abram, kə njasol fəp fajan kəwur ka nde dare da Ur nde atəf nja Kaldi kəkə ka atəf nja Kanahan. Kə nambəp atəf nja Haran kə njande di.

³² Terah enawon doru meren 205, a k'endefi dādo atəf nja Haran.

Tecepərenə ta Abraham

12

Kanu kəloku ka Abram kəwur ka atəf nən

¹ Kə Kanu Kəpən kəloku Abram: «Məwur atəf nən, dənkəm dam, kəlo ka papa kam, məkə atəf nən indementər əm mə. ² Indesən' am kəyənə ka kas k'afum alaram, indesən əm pətət, indesənə tewə tam təkək. Məndetolane afum aləma pətət. ³ Indesən pətət anə nāndetolan' am pətət mə. Indesən pələc anə nāndetolan' am pələc mə. Tetam tə indesənənə cusunka ca doru fəp pətət.»

⁴ K'Abram owur Harən pəmə təkə Kanu Kəpən kənaloku kə ti mə, kə Lət ençəpsə kə darən. Tənətənə Abraham pəsətə meren 75. ⁵ K'Abram ələk Saray, wəran kən, kə wan ka wəbək' ən wərkun, Lət, kə ca yəkə nənayo di mə, k'afum * akə enasətə Harən mə. Kə nəwur kəkə atəf nən Kanahan.

Abram nde atəf nən Kanahan, kə kəndə kən Misira

Kə nambərə atəf nən Kanahan. ⁶ K'Abram ençali atəf han kəfo nkə anç-we Səkem, han nde tofo nte Ançiri-nə-More nənçəmə mə. Aka Kanahan nənayi atəf nənəkə tən tatəkə.

⁷ Kə Kanu Kəpən kəwurər Abram kə kəloku kə: «Indesən atəf nənə yuruya yam.» K'Abram olompəs dəkəlonən da Kanu Kəpən nkə kənawurər kə dəndə mə. ⁸ K'eyekti sə di sança, nde ençyefə pəkək dəmərə mə, kəca nkə dec dəmpe Betel † mə. K'ençəmbər abal di, Betel beyi kə nde dec dənkalə mə, dare da Hay deyi kə nde dec dəmpe mə. K'əlo di dəkəlonən da Kanu, k'ontola tewə ta Kanu Kəpən. ‡ ⁹ K'Abram eyefə kəcal-cali kəkə ka kəca ka Nəkəf.

¹⁰ Dər dənayi dətəf, k'Abram ontər Misira kəkə-çepərənə tən, bawo dər dənç-bək kəbək dəm. ¹¹ Nte ələtərnə kəbərə Misira mə, k'oloku wəran kən Saray: «Məçənkəl im, inçərə fə wəran wətət teyi məyənə. ¹² K'aka Misira nənçəkə-nənç əm-ə, nənçəkə-loku: «Wəran kən əfə» Tən tatəkə nənçəkə-dif im, nəsək mənə. ¹³ Mədekə məloku nən a wəkirə kem məyənə. Nte tənçənə nəsəmpər im bel-bel tetam mə, tetam tənçəkə-sənə, ta ifi-ə.»

¹⁴ Nte Abram embərə Misira mə, k'aka Misira nənənç wəran nwe entese pəçepərər. ¹⁵ K'akəsək a Firawona § nənənç kə, kə nənçyəkəs kə nda Firawona. Nte tə k'ənçərə wəran nwe nde kəlo ka Firawona. ¹⁶ Kə Firawona osumpər Abram bel-bel teta Saray, k'əsətə kəyefə sən yefət han yəpən, sofale, amarəs arkun k'aran kə yəkəm. ¹⁷ Mba kə Kanu Kəpən kəsən Firawona k'afum ən ruç yəpən teta Saray, wəran ka Abram. ¹⁸ Kə Firawona ewe Abram, k'eyif kə: «Cəke cə məyə em nte? Ake'sənə nte məntəlok' im a wəran kam əfə mə? ¹⁹ T'ake tə məloke a wəkirə kam əfə-ə? Məsən' em kəlek kə pəyənə wəran kem. Ndəkəl ən, wəran kam ewe. Məlek kə! Məkə!»

²⁰ Kə Firawona oloku afum ən, «Nəsək kə pəkə nkən, kə wəran kən kə ca nye yəyənə yən mə.»

13

¹ K'Abram emperənə Misira kəkə ka kəca ka Nəkəf, nkən, wəran kən kə ca yəkə enayə mə fəp. Lət nənəsəl ti.

Kəbəyənə ka Abram kə Lət

² Abram enasətə daka dəlaram, enala yəçol, pəsəm kə kəma. ³ K'eyefə kəcal-cali kəyefə ka Nəkəf han Betel da enadəf abal təkəkə-cəkə mə, Betel kə Hay dəcə.

* **12:5** ti təyənə «yənəsəm, ca yeyi wəyən.» † **12:8** Betel = «kəlo ka Kanu.» ‡ **12:8** Tewə tətət ta Kanu, ti təyənə «Yahweh.» § **12:15** Bafə tewə ta fum tə, mba tewə ta abə a Misira tənç-yi.

4 Kæca nke enanun̄kenē kælompæs an̄gbip ɲa Kanu dænda, k'Abraṃ on̄korne tewē ta Kanu Kəpən̄. *

5 Lōt nwē ɲanasol mō, nkən sō enayō cir, ɲkesiya, cəna kəbəp cəbal. 6 Atōf ɲenafetər ɲa kiya kəɲan tofo tin, bawo yōcōl yaɲan yənala. 7 Kō kəcōp kənde kəyi akek a yōcōl ya Abram k'akek a yōcōl ya Lōt daco. Atōf ɲaɲōkō sō, aKananan k'aPerisi ɲanandē ɲi tēm tatōkō. 8 K'Abraṃ oloku Lōt: «Pəmar fē akek a yōcōl yam ɲacōp k'akek a yōcōl yem. Səna sō pəmar fē su ti, bawo dēwən̄ca dō səyənēnē. 9 Antōf fəp ɲō ɲaɲē ɲey' əm fər kirin̄ mō. Kō mən̄kō kəca kətōt-ε, in̄kō kəmeriya. Kō mən̄kō kəmeriya, in̄kō kətōt, mba məwosē səgbeyənē.»

10 Kō Lōt eyekti fər k'enən̄k aranta ɲa Yurden̄ tākō ɲendəm mō (tēm tatōkō ta Kanu kəntaləsər Sodom kō Komora-ε), pən̄ckō haɲ Cohar pəmə aranta (mērē) ɲa Kanu Kəpən̄, pəmə atōf ɲa Misira. 11 Kō Lōt elek dālē da Yurden̄ fəp, k'ōn̄kō kəca nke dec dēmpē mō, tatōkō tō ɲanagbeyənē kō Abraṃ. 12 K'Abraṃ endē atōf ɲa Kananan, kō Lōt endē sədare sa aranta ɲa Yurden̄ k'əndōf cəbal cən̄ kəca ka Sodom. 13 Afum a Sodom ɲanatēsē fē bəkēc, ɲaɲc-ciya Kanu Kəpən̄.

14 Kō Kanu Kəpən̄ kəlōku Abraṃ, ntē ɲasakēnē on̄ kō Lōt mō: «Məyekti fər kəyefē dænda məyi mō, məmōmən̄ kəca kətōt, kəmeriya nde dec dēmpē kō nde dēɲkalē mō. 15 Bawo atōf ɲaɲē mən̄ɲən̄k mō fəp indēsōn̄ əm ɲi kō yuruya yam. 16 Indēsōn̄e yuruya yam yela haɲ ta antam kəlōm ɲa-ε, pəmə tākō antōtam kəlōm kəbof antōf kəron̄ mō. 17 Məyefē məkōt atōf ɲaɲē dobolu kō dowokəlu da ɲi, bawo indēsōn̄ əm ɲi.»

18 Kō Abraṃ en̄cəpē cəbal cən̄, k'endē pədōf ci nde tofo ntē ɲkiri-ɲa-Mamre yən̄cəmə mō kəsək, ta əmbōlē Həbərən̄-ε, k'olompæs di dəkəlōn̄nē tewē ta Kanu Kəpən̄. †

14

Abram, abē kō Melkisedek

1 Tēm tatakō tō abē a tōf mən̄kələ ɲaɲc-yefərēnē kō abē a sədare kəcāmət: Amrafel wəbē wəka Siɲhar, * Aryok wəbē wəka Elasar, Kədər-Lahomer wəbē wəka Helam, kō Tidəhal wəbē wəka Koyim, 2 tenatən̄nē abē akakō ɲacyefərēnē kō abē a sədare kəcāmət: Bera † wəbē wəka Sodom, Birəsa ‡ wəbē wəka Komora, Sinab wəbē wəka Adma, Semeber wəbē wəka Cəboyim kō wəbē wəka Bela mbe bəyōnē Cohar mō. 3 Abē akan̄e kəcāmət fəp aranta ɲa Sidim daco ɲanandē, nde pəyōnē mōkō Kəba Kədokət mō. 4 Meren̄ wəcō kō mērən̄ ɲayi kətam ka Kədər-Lahomer dantōf, mba teren̄ ta wəcō kō maas kō ɲayən̄kər kō səbomp. 5 Teren̄ ta wəcō kō mən̄kələ, Kədər-Lahomer k'abē akō ɲanaberēnē mō, ɲasut aRefay nde dare da Asterōt-Karnayim, kō ɲasut aSus nde Ham, kō ɲasut afum a Em nde Aranta ɲa Kiriyatayim. 6 K'abē mən̄kələ ɲasut aHor ndaran̄an, nde mərō ma Sehir. § Kō ɲambeləs aHor haɲ nde tofo ntē An̄kiri-ɲa-Paran ɲən̄cəmə mō, nde tēgbērē kəsək. 7 K'abē akan̄e mən̄kələ ɲaluksərne Eyən-Mispe * (ɲɲē ɲyōyōnē Kadēs mō), kō ɲasut aHamalek atōf ɲaɲan̄ fəp kō 'Amōr an̄e ɲanandē Hacacon-Tamar mō. 8 Kō abē a sədare kəcāmət (Sodom, Komora, Adma, Cəboyim kō Bela, ti tō tatōkō Cohar) ɲamberēnē kəsutēnē nde aranta ɲa

* 13:4 Məmōmən̄ Sora sa 12:8.

† 13:18 (Yhwh), məmōmən̄ Sora sa 4:26

* 14:1 Siɲhar =

Mesopotami † 14:2 Bera ti tō tatōkō «pələc» ‡ 14:2 ti tō tatōkō «abəkəc ɲələc»

§ 14:6 ti tō

tatōkō Edōm, ndena Esay kō afum ən * 14:7 Eyən-Mispe ti tō tatōkō «abat ɲa kiti»

Sidim. ⁹ Ako sə nəyi: Kədar-Lahomer wəbe wəka Helam, Tidəhal wəbe wəka Koyim, Amrafel wəbe wəka Sinhar, kə Aryok wəbe wəka Elasar. Abə manləle nəyefərənə kə abe kəcamət. ¹⁰ Nte Aranta nə Sidim nənala cələmp ca kortal mə, k'abə anje kəcamət daco, wəbe wəka Sodom kə wəka Komora nəyəkse kə nətempənə ci disre. K'aləpəs anje maas k'asədar anjan nəyəkse kə nəntefərne kəca ka dətərə. ¹¹ K'atam a asədar a abe kəcamət nəwetəs ca ya aka Sodom kə Komora kə yeri yanjan fəp, kə nəjko. ¹² Kə nəsumpər sə Lot kə daka dən, nkən Lot wan ka wəbeki ka Abram ənayi, (kəyefərənə kanjke kənabəp Lot nwe pəyi Sodom).

¹³ Kə wəmulpe dəkəwan wəkin ende pəloku ti Abram wəHebərū, nwe ənandə nde kəfo nke Anjiri-ŋa-Mamre wəka 'Amər nəjəmə mə. Mamre nwe pəyonə wəjə ca Eskol kə Haner, anje nənacənəs kətəjne kə Abram mə. ¹⁴ Nte Abram ene kustumper ka wan ka wəbek' ən mə, k'olonka asol ən afum 318 anje nənabənse, akomənə ən daco mə. K'ənəcəpse abe asumpər a wan ka wəbek' ən darən han dare da Dan. ¹⁵ K'Abram eyerəs kənay (kəgba) kən, kə nəwəkərne nə kəyefərənə ka pibi, nkən Abram k'amar ən, kə nəsut asumpər a wan ka wəbek' ən, kə nəmbeləs nə han Hoba, nəje nəyi Damas kəca kəmeriya mə. ¹⁶ K'olukse ca fəp, k'olukse sə Lot, wan ka wəbek' ən k'aran k'afum aləpəs anje.

¹⁷ Nte Abram osut Kədar-Lahomer k'amarenə ən mə, kə wəbe wəka Sodom owur kədefayne kə nde aranta nə Sawe, nde pəyonə «Aranta nə Wəbe» mə.

¹⁸ Melkisedek, wəbe wəka Salem,† ənkerə kəcom kə member: Melkisedek, wəlonjə wəka Kanu Kəpən, nke kəyi afum aka doru fəp kəron mə, ənayi. ¹⁹ Kə Melkisedek ontolanə Abram, k'oloku: «Məna Abram, Kanu nke kəyi fəp kəron mə, Wəbe wəka dəntəf kə darenj, kəpoc' am pətət. ²⁰ İlələs Kanu nke kəyi fəp kəron mə, nke kələk ayeferənə am kə kəmbər əm dəwaca mə!» Kə Abram əsən kə farile fa ca yəko nənasəto dəkəwan mə fəp.

²¹ Kə wəbe wəka Sodom oloku Abram: «Məsən im afum, məlek ca yayə fəp yam.» ²² Kə Abram olukse wəbe wəka Sodom məcəp: «İndot kəca nno Kanu Kəpən nke kəyi afum fəp kəron mə, nke kəyonə wəbe wəka darenj kə dəntəf mə. ²³ İfələk ali paka pin ca yam daco. Ali debənə kə pəyi fə ti-ə pəpətərə pa kəfta kam. Ti to məntətam kəloku: «İn' əsənə Abram kəyo daka.» ²⁴ İfələk daka o daka, mənə yeri nəye afum em nəndi mə, kə kəyer nke atemp em Esekol, Haner, kə Mamre nəsəto mə, bawo pəmar nəsəto kəyer.»

15

Kanu Kəpən kəncənəs kiyi kəjan tes tin kə Abram

¹ Nte mes maməkə mənəcər mə, kə Kanu Kəpən kəwurər Abram dəmere kə kəloku kə nte: «Ta mənəsə, Abram! İna yati indeyon' am aca. İndelüks' am kəway pəpən.» ² Kə Abram eyif Kanu: «Kanu Wəbe Wəpən, ake məndəsən im-ə? İntas ta iyo wan-ə, wədelek kə kem əyonə Elihesər wəka Damas.» ³ Kə Abram ənəcər: «Məsən f' em awut,* nwe ankom nde kəlo kem disre mə, nkən endelek kə kem.» ⁴ Kə Kanu Kəpən kəloku kə, «Ala, bafə nkən endeyənə wəlek ka kə kam, mba wan kam wəkom nwe endewur əm dərīs mə yati.» ⁵ Kə Kanu kəwurene Abram abal nən disre, kə kəloku kə: «Məgbətne kom. Mələm cəs cacəkə, kə məntam-ə.» Kə kənəcər: «Pəmə cəs cacəkə, yuruya yam afəde pactam kələm nə fəp.» ⁶ Kə Abram elən Kanu Kəpən. Ti to Kanu kənaləmə kə fum wəlompu. ⁷ Kə Kanu kəloku kə: «İn' əyonə Kanu Kəpən nke kənawur' am

† 14:18 «Yerusalem», ti to tatəko Darsalam

* 15:3 yuruya

Ur ɲa aKaldi kadesɔŋ ɔm atɔf ɲaɲɛ, mɔde mɔlek ɲi kɛ.» ⁸ Kɔ Abram eyif Kanu, «Kanu Wɔbɛ Wɔpɔŋ, cɔke cɔ indetam kɛɔrɛ a indesɔtɔ atɔf ɲaɲɛ kɛ-ɛ?» ⁹ Kɔ Kanu kɔlokɔ kɔ: «Mɔkɛr' em wana weyecɔra win, wir wɛran win, kɔ aɲkesiya ɲɔrkun ɲin fɔp fayi ya meren maas maas, tɔpay tin kɔ topokpɔka tin.» ¹⁰ Kɔ Abram ɛɲkɛrɛ sɛm yayɔkɔ k'ɛngber-gberi yi daco daco k'ombocɔs yegber-gberi yayɔkɔ mɛrɔŋ mɛrɔŋ yetɛfɛrɛnɛ, kɔ bɛmp, mɛlmɛl m' ɛnaboc yi ta aɲgberi yi-ɛ. ¹¹ Kɔ yɔfɔn yontɔrɛr sɛm yegber-gberi yayɔkɔ, mba k'Abram ɛmbɛlas yi.

¹² Dec dendekele, k'Abram endirɛrɛnɛ, k'ayekyek ɲɔpɔŋ ɲɛɲgbɔpɔrɛnɛ kɔ k'enesɛ dɛmɛrɛ. ¹³ Kɔ Kanu kɔlokɔ Abram: «Mɔcɔrɛ a yuruya yam yendeyɔnɛ acikara atɔf ɲɔcɔru ɲɛ ɲɔntɔyɔnɛ ɲaɲan mɔ. ɲandekɔ-yɔnɛ di acar, andekɔ-tɔrɔs ɲa di haɲ meren 400. ¹⁴ Mba Indetɔrɔs afum aɲɛ ɲandecɛmbɔr ɲa dacar mɔ, ɲandewur atɔf ɲaɲɔkɔ kɔ ca yɛlarɛm. ¹⁵ Kɔ mɔna Abram, mɔndekɔ-bɔp atem am pɔforu disrɛ, † pawup ɔm detem dobotu disrɛ. ‡ ¹⁶ Yuruya yam yendelɔksɛrɛnɛ nɔnɔ mɛnɛ tɛm ta danapa da mɔɲkɛle, bawo 'Amɔr ɲantacɛpɔrɛr fɛ kiciya kɔɲan a idebɛlas ɲa.»

¹⁷ Ntɛ dec dɛɲkɛle mɔ, k'asum ɲɛmɔt (dimi dontɔr) kɔ teken pɛɲcɛsɔɲɛ, nɛɲc kɔ kinimɛ yɛɲcɛpɔr yoboc ya sɛm yeyer yayɔkɔ daco. ¹⁸ Dɔsɔk dadɔkɔ dɔ Kanu Kɔpɔŋ kɔɲɔɲɔs kiɲi kɔɲan tes tin kɔ Abram. Kɔ Kanu kɔlokɔ Abram: «Isɔŋ yuruya yam kɔyɛfɛ ka kɔɲgbɔkɔ ka Misira haɲ Efɔrɛt, kɔɲgbɔkɔ kɔpɔŋ: ¹⁹ Indesɔŋ yuruya yam atɔf ɲa aKenɪ, aKenisi, aKadmon, ²⁰ ɲa aHewy, aPerisi, aRefay, ²¹ ɲa 'Amɔr, aKananan, aKirkas, kɔ aYebus.»

16

Kɔkom ka Sɛmayila

¹ Saray wɛran kɔAbram ɛnakomɛ fɛ kɔ wan. Mba ɛnayɔ wɛcar wɛran wɛMisira, pacwe kɔ Hakar. ² Kɔ Saray olokɔ Abram: «Mɔnɔɲk, Kanu Kɔpɔŋ kɔyamɔsɔr im kɔsɔtɔ ka wan. Mɔfɛntɔrɛ kɔ wɛcar kem, tɔlɔma intam kɔsɔtɔr kɔ wan wɛrkun.» Kɔ Abram ɛɲcɔɲkɛl dim da Saray. ³ Awa, kɔ Saray wɛran ka Abram ɛlek wɛcar kɔn wɛMisira, Hakar, k'ɔsɔŋ kɔ wos Abram pɔyɔ kɔ wɛran. Tenatɔɲɛ kɔndɛ ka Abram atɔf ɲa Kananan kɔsɔtɔ meren wɛcɔ. ⁴ Kɔ Abram ɲambɔpɛnɛ kɔ Hakar, kɔ Hakar ɛmbɛkɔs. Ntɛ ɛɲcɔrɛ a ɛmbɛkɔs mɔ, ɔmɔmɔnɛ fɛ sɔ Saray fɔr yɔtɔt. ⁵ Kɔ Saray olokɔ Abram: «Mɔn' endesɔrɛ pɔcuy pa mɔlɔmɔs mɛmɛ ɔlɔmɔs im mɔ! Ina yati, in' ɛlek wɛcar kem k'imber ɔm kɔ dɔwaca, mba ntɛ ɛnɔɲkɛnɛ ɔɲ pɔbɛkɔs mɔ, k'ɛyɛfɛ kɛfɔrfɔrɔs im. Mba Kanu Kɔpɔŋ kɛmboc su kiti daco (kɔyi su daco), ina kɔ mɔna!» ⁶ Kɔ Abram olukɛ Saray molokɔ: «Wɛcar kam ey' ɔm dɔwaca. Mɔyɔ kɔ tɔkɔ tentɛs' am mɔ.» Awa, kɔ Saray ɔntɔrɔs Hakar haɲ kɔ Hakar ɛyɛksɔr kɔ, k'ɔɲkɔ pɔbɔlɛ. ⁷ Kɔ mɛlekɛ ma Kanu Kɔpɔŋ mɔɲkɔ mɛbɔp kɔ ndɛ dɔtɛgbɛrɛ kɔlɔmp kɔlɔma kɔsɔk ta ɔmbɔlɛ kɔɲgbɔkɔ * nke kɔyi dɔpɔ da Sur mɔ. ⁸ Kɔ mɛlekɛ mɛmɛ meyif: «Hakar, wɛcar ka Saray, deke mɔyɛfɛ-ɛ? Deke mɔɲkɔ-ɛ?» Kɔ Hakar olukɛ mi molokɔ: «Wɔbɛra kem Saray, iyɛksɔr.» ⁹ Kɔ mɛlekɛ ma Kanu Kɔpɔŋ molokɔ, «Mɔlɔksɛrɛnɛ ndɛna wɔbɛra kam, mɔkɔ mɔfɛntɔrɛ kɔ dɔntɔf.» ¹⁰ Kɔ mɛlekɛ ma Kanu Kɔpɔŋ molokɔ kɔ: «Indesɔŋ yuruya yam yɛla haɲ ta antam kɔlɔm ɲa-ɛ.» ¹¹ Kɔ mɛlekɛ ma Kanu Kɔpɔŋ molokɔ kɔ: «Mɔmbɛkɔs tantɛ, wan wɛrkun mɔndekom, wan nɛwɛ mɔndesɔŋ tewɛ ta Sɛmayila † mɔ, bawo Kanu kɔnɛ kɔkulɛ-kulɛ ka pɔcuy pam.

† 15:15 Ti tɔ tatɔkɔ «Mɔndɛfi pɔforu disrɛ.»

‡ 15:15 Ti tɔ tatɔkɔ «Pɔbotu pa detem dam.»

* 16:7

Tofo tenayi, ndɛ domun dɔtɔt dɔɲcwur dɔntɔf mɔ.

† 16:11 Sɛmayila = «ɛɲcɔɲkɛl»

¹² Wan kam endeyi pəmə səfale sa dop. Ende pəc-caŋ afum fəp kəyefərəne, fəp fəc-yefərəne kə nkən. Sona s' endende pəböləne afum aləpəs aŋe.»

¹³ Kə Hakar əsəŋ tewe a Kanu Kəpəŋ nke kənalok-lokər kə mə, «Ata-Əl-Roy,» ti tə tatəkə: «Inəŋk nno Kanu nke kənəŋk im mə.» ¹⁴ Ti t' awenə kələmp kanjə, kələmp ka Lahay-Roy. Kələmp kanjə kəyi Kadəs kə Beredu daco. ¹⁵ Kə Hakar oŋkome Abram wan wərkun, kə Abram ewe wan wəkəkə Hakar enakome kə mə tewe ta Səmayila. ¹⁶ Abram ənasətə meren 86 təm ntə Hakar oŋc-kome kə Səmayila mə.

17

Kanu kəsəkpər tewe ta Abram kə təyənə «Abraham»

¹ Ntə Abram əsətə meren 99 mə, kə Kanu Kəpəŋ kəwurər kə, kəc-loku kə: «In' əyənə Kanu nke kantam mes mə doru fəp mə, məkət fər yem kirin, məcəmə pələmpu darəŋ. ² Indecəŋəs danapa dosu, ina kə mənə daco, isəŋ əm yuruya yelərəm.» ³ Kə Abram eŋcəp tobu dəntəf kə Kanu kələku kə nte: ⁴ «Ta ina, danapa dem dende kə mənə daco: Məndeyənə kas ka afum a təf yelərəm. ⁵ Afəsəw' am tewe ta Abram, mba Abraham,* bawo indesəŋ' am kəyənə ka kas ka afum a təf yelərəm. ⁶ Indesəŋ əm dokombəra dəpəŋ, indesəŋ' am kəkom ka afum alarəm, abe yati ɲandeyi ɲa daco. ⁷ Indecəŋəs danapa dem kə mənə daco kəbəp ka yuruya yam kə mənə məfi-ε, indecəmə danapa dadəkə darəŋ kə yuruya yam doru o doru. Təm tatəkə Kanu kam k'indeyənə kə ka yuruya yam kə mənə məndecəpər-ε. ⁸ Indesəŋ əm kə yuruya yam atəf ɲa Kanahan ɲəŋe mənəp kəc-bere mə fəp, ɲendeyənə ɲaŋan doru o doru, iyənə Kanu kəŋan.» ⁹ Kə Kanu kələku Abraham: «Mənə kə yuruya yam, dətəmp dətəmp nələləs danapa nde səncaŋəs mə. ¹⁰ Ntə tə nəndetəmpərərne danapa dem nde incaŋəs kə mənə kə yuruya yam kə məndecəpər-ε. Nwə o nwə əyənə wərkun yuruya yam daco mə, pakəŋc kə. ¹¹ Kəkəŋc konu kəndementər kəcəmə konu danapa dem darəŋ. ¹² Kəyefe dətəmp kə dətəmp awut anu arkun fəp packəŋc ɲa tataka ta camət-maas, pəyənə wəkom wəka kələ kam, kə pəyənə fə ti-ε fum nwə əsətənə pəsam nno wəcikəra eyi mə, ta əyənə wəka yuruya yam mə. ¹³ Pəmar pade packəŋc nwə andekom nde kələ kam kə nwə andesətənə pəsam mə, ti tendeyənə kafat ka danapa dem da doru o doru nde dis donu. ¹⁴ Wərkun nwə o nwə antəkəŋc mə, aŋwure wəkəyi afum ən daco, təm tatəkə danapa dem delip nno nkən eyi mə.» ¹⁵ Kə Kanu kələku sə Abraham: «Ntə təyənə ta wəran kam Saray mə, ta məwe kə sə Saray, kəyefe məkə Sara s' ande pəc-we kə. ¹⁶ Kəpocə kə k'inder, ipocə sə mənə wan nwə endekom' am mə. Indepocə kə pətət, nkən endeyənə kere ka təf yelərəm. Abe a təf yelərəm ɲandewur kə dəris.» ¹⁷ Kə Abraham eŋcəp kəro dəntəf kəsəl, k'olokunə dəbəkəc: «Wərkun wəka meren 100 ɛntam kəkom ba? Kə Sara əsətə meren 90 endekom ba?» ¹⁸ Kə Abraham oloku Kanu: «Məgbətənə Səmayila doru!» ¹⁹ Kə Kanu kələku: «Ala! Wəran kam Sara endekom' am wan nwə məndewe Isiyaka † mə. Indecəmə danapa dosu darəŋ kə nkən, iyefe sə icəmə di darəŋ kə yuruya yən kə nkən eŋcəpər-ε danapa da doru o doru də. ²⁰ Ntə tendəŋərne ti mə, ine wəran kam pəc-tolane Səmayila: Indepocə kə pətət, indesəŋ kə dokombəra dəpəŋ indesəŋe yuruya yən yela endeyənə kas ka abe wəco kə mərəŋ kə wətem ka afum alarəm. ²¹ Mba nte təyənə ta danapa dem mə, Sara oŋkom' am təm tante dok.» ²² Ntə Kanu kəlɪp kələk-lokər Abraham mə, kə Kanu kəmpə darenj. ²³ K'Abraham elək

* **17:5** Abram = «Papa ka afum alarəm,» Abraham = «papa ka təf yelərəm.» † **17:19** Isiyaka = «kəsəl»

wan kɔn Səmayila kɔ afum aɲe anakom kəɔ kɔn disre mɔ fəp, kəbəp ka aɲe enawaye pəsam pɔn mɔ, ti tɔ tatəkɔ arkun a kəɔ kɔn disre fəp. K'ɛɲkəɲc ɲa dɔsək din dadəkɔ, pəmɔ təkɔ Kanu kənaloku kɔ ti mɔ. ²⁴ Abraham enasɔtɔ meren 99 a k'andekəɲc kɔ. ²⁵ Wan kɔn Səmayila, enasɔtɔ meren waco kɔ maas a k'andekəɲc kɔ. ²⁶ Dɔsək dadəkɔ d' aɲkəɲc Abraham kɔ wan kɔn, Səmayila. ²⁷ K'ɛɲkəɲc arkun aka kəɔ kɔn disre fəp, kəyefe acar aɲe anakom di mɔ haɲ ako enawaye pəsam pɔn nɔ acikəra ɲayi mɔ. K'ɛɲkəɲc ɲa fəp kɔ nkɔn Abraham.

18

Kanu kəndəɲk a Sara endesɔtɔ wan wərkun

¹ Kɔ Kanu Kəpɔɲ kəwurə Abraham nde tofo nte ɲkiri ya Mamre yeɲcəme mɔ, tətəɲne Abraham pənde nde kusunɲa ka abal ɲɔn daɲ, tɛm nte pəɲwoɲe mɔ. ² Kɔ Abraham eyekti fɔr, k'ɛnəɲk arkun maas ɲacəme ta ɲambɔle kɔ-ɛ. Nte enəɲk ɲa mɔ, k'ewirne kəkɔ-bəpene kɔ ɲa, k'ontontnene ɲa haɲ dantɔf. ³ Kɔ Abraham oloku wəkin ɲa daco: «Wəbɛ, iletseɲ' am intam kəsɔtɔ əm kəwosɛɲ' em kəcəme ka nɔnə wacar kam? ⁴ Pakere nu oɲ domun depic nəbikene wɛcək, nəjesəm nɔn kətək nke dantɔf. ⁵ Indesəɲ nu sɔ peri, nte tɔɲsəɲ nu kəsɔtɔ sɔ fənɔntər mɔ, a nədekɔ tɛm tatəkɔ nəfɔdeceper nɔn nderem kifali, iyi kiyi konu.» Kɔ acikəra ɲaloku: «Tentese! Məyɔ təkɔ məloku mɔ.»

⁶ Kɔ Abraham əɲkɔ katəna-katəna abal ɲɔn disre nde Sara eyi mɔ, k'oloku kɔ: «Məkufe məkək farin fədəsdes tafala kəmaas məgbente akanɛ cəcom.»

⁷ K'eyekse sɔ kəkɔ ka nde yɔcɔl yeyi mɔ, k'osumpər tana pətɔt dis nde yɔcɔl yɔn daco, k'ɔsəɲ pi wacar kɔn wətemp wəkin kɔ wəkakɔ olompəs pi katəna-katəna.

⁸ Kɔ Abraham elek fulaya kɔ mese ma wana kɔ sɛm ya tana tatəkɔ analompəs mɔ, k'əɲkɔ pəcəmbərər yi acikəra ən. Kɔ nkɔn Abraham ɛɲcəme ɲa kəsək kətək dantɔf, acikəra ɲac-di yeri. ⁹ Nte ɲalip kədi yeri mɔ, kɔ ɲayif Abraham: «Deke wəran kam Sara eyi-ɛ?» Kɔ Abraham oloku ɲa, «Eyi nde abal disre.» ¹⁰ Kɔ wəcikara wəkin oloku: «Inder nɔn ndaram dok tɛm tante wəran kam Sara endekom wan wərkun.» Sara enacəme dəkusunɲa Abraham tadarəɲ pəcəɲkəl.

¹¹ Abraham kɔ Sara ɲanasikər, ɲabək, Sara enawurene fe sɔ wətam kəsɔtɔ awut. ¹² Kɔ Sara eselərne pəc-loku: «Ndekəl nte isikər oɲ mɔ, pəbotu pendey' im sɔ ba? Wos im sɔ, esikər.» ¹³ Kɔ Kanu Kəpɔɲ kəyif Abraham «Ta ake tɔ Sara eselɛ-ɛ a pəc-loku: «Mba kanɛ kɔ, indetam kəsɔtɔ wan nɔn isikər mɔ ba?» ¹⁴ Tes teyi nte tentəmbər Kanu Kəpɔɲ mɔ ba? Dok tɛm tante imboɲcər əm mɔ, inder nɔn ndaram, Sara endesɔtɔ wan wərkun.» ¹⁵ Kɔ Sara eyeme, k'ombupərə «Isel fe,» bawo enanese. Kɔ Kanu Kəpɔɲ kəɲgbəkərə: «Ala, məsel!»

¹⁶ K'afum aɲe ɲayefe kəkɔ, kɔ ɲaməmən kəca ka Sodom. Kɔ Abraham ɛɲcəmbər ɲa kəkɔ-ləmbərne ɲa. ¹⁷ Kɔ Kanu Kəpɔɲ kəyifne: «Iməɲkər Abraham nte ifaɲ kəyɔ mɔ ba? ¹⁸ Abraham endeyəne kas ka afum a atɔf ɲəpɔɲ, ɲa fənɔntər. Afum a doru fəp tetɔn tɔ ɲandesɔtəne kəpocɛ pətɔt. ¹⁹ Bawo inasom kɔ pəloku awut ən kɔ afum ən, a ɲacəme dɔpɔ da ina, Kanu Kəpɔɲ darəɲ, ɲacəme pəlompɔ darəɲ kɔ sariye nte tɔɲsəɲ ina Kanu ilase Abraham dim nde enasəɲ tetɔn mɔ.» ²⁰ Kɔ Kanu Kəpɔɲ kəloku Abraham: «Mes mme amboɲce Sodom kɔ Komora mɔ, məmbək kɔ kiciya kayi kəyɔ wəy-wəy. ²¹ Kətor k'inder dantɔf ideməmən kɔ pəyəne fɔ nte aɲloku tarɲan mɔ kanɛ kɔ-ɛ, kɔ pəntəyəne ti-ɛ, ina sɔ icərə ti.»

²² Kə acikəra anje naye fe tofo tatəko kə nantəfərne kəca ka Sodom. Kanu Kəpən kəsəryi kə Abraham. ²³ Kə Abraham ələtərne k'eyif Kanu: «Məndekə-tərsənə sə fum wəlompu pəmə wələc ba? ²⁴ Tələma afum atət 50 nayı afum aka dare dadəko daco, məndekə-ləsər sə dare dadəko ba? Məfətam kənarənənə nja teta afum alompu akanə 50 anje nayı nja daco mə?» ²⁵ «Təbə! am mənə kəyo ka tantə! Məfədedifənə fum wəlompu kə wətolomp, tēm tatəko wətədekət pəsəto pəcuy pin payi kə wədəkət. Təbə! am mənə nwe məyənə wəboc kiti ka doru fəp mə, məfədeyi ta mələləs sariyə!» ²⁶ Kə Kanu Kəpən kələku: «K'imbəp nde dare da Sodom disre afum alompu 50-ə, inənənə ələpəs akə te tanjan.»

²⁷ Kə Abraham əngbəkarə k'oloku: «Nəməmən nte iyerək abəkəc kələk-lokər Kanu Wəbə mə, ina nwe iyənə kəbof ka dəntəf kə ka dənənəc dəm mə. ²⁸ Tələma afum alompu akanə 50 nandekə-but afum kəcamət paləsər onj dare fəp ba?» Kə Kanu kələku: «İfələsər di k'imbəp di afum alompu 40 kə kəcamət-ə.»

²⁹ Kə Abraham ənəcəmə kə darən kələku kə toloku nte: «Tələma alompu 40 n' andekə-bəp di?» Kə Kanu kələku: «İfələsər, k'imbəp di alompu 40-ə.»

³⁰ Kə Abraham oloku: «İləktərən' am, Kanu Wəbə! Ta pətəl' am k'ilok-loku sə-ə! Tələma alompu 30 n' andekə-bəp di?» Kə Kanu kələku Abraham: «İfələsər di k'imbəp dətəf afum alompu 30-ə.»

³¹ Kə Abraham oloku: «Kanu Wəbə, mənarənənə məcəp mem. Tələma alompu wəco mərən n' andekə-bəp di?» Kə Kanu kələku Abraham: «İfələsər di teta afum akakə wəco mərən.»

³² Kə Abraham oloku: «İlətsən' am, Wəbə kem! Ta pətəl' am, tələpəs t' indelok-lokər əm. Tələma alompu wəco nayı di.» Kə Kanu kələku sə Abraham, «İfələsər di teta afum akakə wəco.»

³³ Nte nəlip kələk-loku mə, kə Kanu Kəpən kənəkə, kə Abraham olukus ndəron.

19

Lət kəyacnə kən kələsər ka Sodom

¹ Dec dərəfəy kə meleke mənə mərən mender Sodom. Lət pəndə dəkəbəre da dare. Nte ənənək mi mə, k'eyefe kəkə-bəpənə kə mi, k'ontontnənə mi dəntəf.

² Kə Lət oloku nja: «İlətsənə nu, nəna abe em, nəder nno kələ ka wəcar konu. Nəcəpərənə də pibi, nəbikənə wəcək, nədena nəyefe bət-bətana suy, nəsumpər sə dəpə donu, nəko.» Kə meleke nəloku kə: «Ala, nno tofo tante tə səndəcəpərənə pibi!» ³ Mba kə Lət ənəcəmə nja ti darən hanj kə nade nələpsər kəkə ndəndəron. K'olompse nja yeri yəto, k'empəce nja cəcom, kə nandi yi.

⁴ Ta nantəfəntərə-ə, k'afum a dare da Sodom nənkel kələ, kəyefe awut hanj abeki fəp fanjan nənayı di, ali fum anasak fə. ⁵ Kə nawe Lət kə nayıf kə: «Deke afum akə nayı-ə, anje nambərə nno ndaram nno pibi pampe mə? Məwurene nja nno səyi mə, nte tənşənə səfəntərər nja mə.»

⁶ Kə Lət owur dəkusunja nno nayı mə, k'ənğbət kumba tadarən tən. ⁷ K'oloku nja: «Ala, Anapa, İlətsənə nu ta nəyo pələc pampe! ⁸ İlətsənə nu! İyo ayecərə mərən atəcərə arkun, ilətsənə nu ikərə nu nja nno dabanja, nəyo nja məfan monu. Mba ta nəyo acikəra em nte o nte, bawo kiya kem kə nəyine də!»

⁹ K'afum a Sodom nəloku kə: «Məbələ day! Mənə wəcikəra məfan kəbəcər səna dəpə nde səndəkət mə, kə mənəwurene nja-ə, təkə səndedenər mənə mə tənəcəpər tanjan!» Kə nawən Lət pəpən kə nələtərne kumba kəkə-ləsər ki.

¹⁰ Kə meleke mənə mərən mosumpər Lət, kə məmberse kə, kə mənğbət kumba.

¹¹ Afum akə nənayı dəkusunja mə, kə meleke məsən nja kətənənək, kəyefe wan fət hanj wəbeki, kə təyamse nja kənənək sə kumba.

¹² Kò mèleke ñayif Lót: «An' o mǎyɔ sɔ nnɔ fúm-ɛ? Arkun aɲe mǎsɔɲ aran mǎ, awut am arkun kɔ aran, kɔ afum am fəp, akɔ mǎyɔ dare dandɛ mǎ fəp, mǎwurenɛ ɲa nnɔ dare dandɛ. ¹³ Kǎlǎsər kɔ sǎnder tofo tantɛ, bawo Kanu Kǎpɔɲ fər kirin, nte aɲloke afum a dare dandɛ mǎ, tɛmbɛk. Kanu Kǎpɔɲ kǎsom su kǎdelǎsər dare dandɛ.» ¹⁴ Kò Lót ɔɲkɔ pǎbǎp arkun aɲe ɲanǎnɛɲɛ awut ɔn mǎ, k'oloku ɲa: «Nǎkufɛ ɲǎyɛfɛ dɛ! Bawo Kanu Kǎpɔɲ kǎnderer kǎlǎsər dare dandɛ.» Mba, kɔ arkun akǎɲe ɲaɲɛm-cɛmǎnɛ a kǎwɔlǎs kɔ Lót ɛndɛ.

¹⁵ Pǎndeyi dǎsɔka dǎlǎpǎs kɔ mèleke ɲaloku Lót: «Mǎrokne mǎyɛfɛ dɛ, mǎlɛk wǎran kam, kɔ awut am ayecǎra aɲe ɲayi nnɔ mǎ, ta pǎlɛc pɛdɛsɔtɔ ɲa kɔ dare dandɛ dɛɲɛiya mǎ.» ¹⁶ Mba Lót pǎcwɔn, kɔ mèleke ɲasumpǎr ɲa waca, nkɔn kɔ wǎran kɔn kɔ awut ɔn ayecǎra mǎrɛɲ, kɔ mèleke ɲawurenɛ ɲa dare disrɛ, bawo Kanu Kǎpɔɲ kǎnafɲ kǎyɔc kɔ.

¹⁷ Nte mèleke ɲawurenɛ ɲa dare disrɛ mǎ, kɔ mèleke min moloku Lót: «Mǎyɛkse nte tǎɲsɔɲɛ ta mǎfi mǎ! Ta mǎmǎmǎn tadarɛɲ, ta mǎcǎmbǎrǎs tofo o tofo nnɔ aranta ɲaɲɛ! Mǎkɔ mǎndɛ mǎyɔcɛnɛ ndɛ dǎtɔrɔ, ta mǎdɛfi.» ¹⁸ Kò Lót oloku ɲa: «Ala, wǎbɛ kem! Tǎfɔtam kǎyi. ¹⁹ ɪlɛtsɛn' am! Wǎcǎr kam ɔsɔtǎr ǎm kǎɲaɲnɛ nte mǎlas layidi dam nnɔ iyi mǎ, nte mǎsǎk im kǎyi doru mǎ, mba ifɔtam kǎyɛkse ibǎp tǎrɔ tǎtɔkɔ a mǎctɔrɛ pǎlɛc, kɔ pǎyi fɛ ti-ɛ ina sǎ, ɲɲfi. ²⁰ ɪlɛtsɛn' am mǎɲɔɲɲk dare dǎkɔ, dǎlɔtǎrn' em k'iyɛkse ibɛrɛ di kɔ dɛfɛtɛ sɔ. Mǎc' em ikɔ indɛ iyɔcɛnɛ di, dɛfɛtɛ fɛ ba? Intam di kǎbɛrɛ, tǎsɔɲ' em kǎyi doru!» ²¹ Kò mèleke moloku kɔ: «Awa, kǎtɔla kam kǎnkɛ disrɛ, ifɔlǎsər dare dǎdǎkɔ mǎɲɲɛ mǎ. ²² Awa, mǎrokne mǎkɔ, bawo ifɔtam kǎyɔ tǎlɔm o tǎlɔm ta mǎntǎbɛrɛ di-ɛ.» Ti t' ɔsɔɲɛ nte awɛnɛ dare dǎdǎkɔ Cohar * mǎ.

²³ Dɛc dɛɲɛpɛ, a kɔ Lót ɛmbɛrɛ Cohar. ²⁴ Kò Kanu Kǎpɔɲ kǎntufǎr aka Sodom kɔ Komora kǎyɛfɛ dǎrɛɲɛ, pǎrbǎlɔ kɔ nɛɲɛ, nyɛ Kanu Kǎpɔɲ kǎɲɛsǎk mǎ. ²⁵ Kò Kanu kǎlǎsər sǎdǎrɛ fəp, kɔ aranta, kɔ afum kǎbǎp ka yopɔɲ dǎntɔf fəp. ²⁶ Kò wǎran ka Lót ɔmǎmǎn tadarɛɲ, k'ɛntǎɲklɛ kǎyɔnɛ tɛrɛɲka ta mǎr.

²⁷ Kò Abraham ɛyɛfɛ bǎt-bǎt suy, k'ɔɲkɔ ndɛ tofo tǎkɔ ɲanǎcǎmɛ kɔ Kanu Kǎpɔɲ mǎ. ²⁸ Kò Abraham ɔmǎmǎn kǎca ka Sodom kɔ Komora, k'ɔmǎmǎn sǎdǎrɛ sa aranta fəp, k'ɛnǎɲk kinimɛ kǎc-pɛ pǎmǎ nte kinimɛ kǎpɔɲ kǎndɛ kǎc-pɛ daranta mǎ.

²⁹ Nte Kanu kǎɲɛlǎsər sǎdǎrɛ sa aranta ɲaɲɔkɔ mǎ, kɔ Kanu kǎɲɛm-cɛmnɛ Abraham, kɔ kǎyɔc Lót pǎlɛc nte kǎɲɛlǎsər sǎdǎrɛ nɛ Lót ɛnandɛ pǎyɔcɛnɛ mǎ.

Lót kɔ awut ɔn aran

³⁰ Kò Lót ɛyɛfɛ Cohar k'awut ɔn aran mǎrɛɲ kǎpɛ kǎkɔ-ndɛ dǎtɔrɔ, bawo ɛnǎnɛsɛ kǎndɛ ka Cohar. K'ɔɲkɔ pǎyi kumbun̄kum † ka tǎrɔ kǎlɔma disrɛ. ³¹ Kò wan wǎran wǎcǎkɔ-cǎkɔ wǎka Lót oloku wǎlǎpǎs: «Papa kosu ɔyɔnɛ wǎtem, fúm eyi fɛ dǎtɔf nwɛ endɛdɛr su mǎ, pǎmǎ nte mɛs mosu mokur moloku ti mǎ. ³² Mǎdɛr sǎsɔɲɛ kɔ kǎmun member nte tǎɲsɔɲɛ pǎfǎntǎrǎr su, tǎɲsɔɲɛ sǎsɔtɔnɛ kɔ yuruya mǎ.»

³³ Kò ɲasɔɲɛ kɔ kǎmun member pibi papǎkɔ. Kò wan kɔn wǎran wǎcǎkɔ-cǎkɔ ɔɲkɔ pǎfǎntǎrɛ kɔ kas. Mba Lót ɛnǎcǎrɛnɛ fɛ kǎbɛrɛ kɔn kɔ kǎwur kɔn. ³⁴ Dǎckɔsǎk k'oloku wǎfɛtǎra kɔn: «ɪfǎntǎrɛna nnɔ pibi kɔ papa. Pasɔɲɛ kɔ sɔ kǎmun member nnɔ pibi, nte tǎɲsɔɲɛ mǎna sɔ nǎkɔ nǎfǎntǎrɛ kɔ nkɔn mǎ tǎsɔɲɛ pasɔtɔnɛ kɔ yuruya mǎ.» ³⁵ Pǎndɛsǎbiyɛ kɔ awut ɔn aran ɲasɔɲ kɔ sɔ member. Pibi papǎkɔ kɔ wan kɔn wǎran wǎfɛt wǎkɔ ɔɲkɔ pǎbɛrǎr papa kǎɲan Lót, kɔ ɲǎfǎntǎrɛ. Kas kǎɲan ɛnǎcǎrɛnɛ fɛ kǎbɛrɛ kɔ kǎwur ka wǎkǎkɔ sɔ.

* **19:22** Cohar = «pǎfɛt» † **19:30** Abi ndɛ tǎrɔ kǎrɔɲ nte tǎɲsɔɲɛ ɲatam kǎgbɔpnɛ mǎ.

³⁶ Kə awut aran a Lot aŋe mēraŋ fəp ŋambəkse Lot kas kəŋan. ³⁷ Kə wan wəran wəka Lot wəcəkə-cəkə oŋkom wan wərkun, k'ewe kə Mohabu.[‡] Nkən oyəne papa ka aMohabu, ŋayi doru haŋ məkə. ³⁸ Kə wan ka Lot wəran wəfet oŋkom wan wərkun, k'ewe kə «Ben-Ammi.»[§] Nkən oyəne papa ka 'Aməŋ ŋayi doru haŋ məkə.

20

Abraham kə Abimelek

¹ Kə Abraham eyefe di kəkə ka atəf ŋa Nəkef. K'ende Kadəs kə Sur daco, k'eyefe sə k'eŋcepərene tem Kerar. ² Abraham oŋc-loku afum aka di teta wəran kən Sara: «Wəkirə kem ofo.» Kə Abimelek, wəbe wəka Kerar, embaŋ Sara. ³ Awa, kə Kanu kənder Abimelek dəmere ma pibi kə kəloku kə: «Kəfi kə mander teta wəran wəkə məsumpər mə, bawo wəran wəlo ofo!» ⁴ Abimelek nwe enatəgbuŋene wəran nwe mə, k'eyif: «Kanu cəke cə pəyi-ε, kədif kə mander atəf ŋin ali ŋayəne afum alompu?» ⁵ Nkən Abraham yati olək' im: «Wəkirə kem ofo, kə wəran yati nkən sə oloku: «Wəŋc im wərkun ofo?» Abəkac ŋosoku ŋ' inayə, ali pələc iyə fε.» ⁶ Kə Kanu kəloku kə dəmere: «Inčəre bel-bel ina sə, a abəkac ŋosoku ŋə mənayə nte macyə tante mə. Ina yati in' eyaməs am kədəktər im, ti t' inatəwos' am a məgbuŋene kə. ⁷ Ndekəl, məlukse wəran wəkawε wos. Bawo wədaŋk wəka Kanu ə oyəne, endetolan' am məyi doru. Kə məntəlukse kə-ε, məcəre a kəfi kə mander kə ca yəkə məyo mə fəp.»

⁸ Kə Abimelek eyefe bət-bət suy, k'ewe acar ən fəp. K'ələmər ŋa mere maməkə fəp. Kə kənese kəpəŋ kəsumpər afum akakə. ⁹ Kə Abimelek ewe Abraham k'eyif kə: «Cəke cə məyo su tante-ε? Kə kiciya kəre k'inčiy' am-ε, nte məsəŋe su, ina k'atəf ŋem kəciya pəpəŋ mə? Məyo em məyo mme pəntəmar məyo em mə.» ¹⁰ Kə Abimelek eyif Abraham: «Cəke cə mənafaŋ nte məyo tante mə?» ¹¹ Kə Abraham oloku: «Inacem-cemne a kənese Kanu kəyi fε nno, a andedif im teta wəran kem. ¹² Nte tendənəre ti mə, kəŋce kə, a wəkirə kem ofo. Kas kin kə səmpəŋne, səyerene cəre. K'ender sə k'oyəne wəran kem. ¹³ Nte Kanu kəsəŋ' em kəyefe kələ ka papa wəkem mə, ti t' inaloku Sara: «Mələk' em layidi kəca nke o nke səŋkə mə, mədekə məcəloku a wəŋc əm wərkun iyəne.»

¹⁴ Kə Abimelek elek cir, ŋkesiya, cəna kə acar arkun kə aran k'əsəŋ Abraham k'olukse kə wəran kən Sara. ¹⁵ Kə Abimelek oloku: «Atəf ŋem ŋə ŋaŋe nno fə yam kirin, mände nno pəndəbət əm mə.» ¹⁶ K'oloku Sara: «Isəŋ wəŋc əm wərkun mənčəmbəl ma gbeti wul win, bəyən' am aca nno afum ŋayi mə, kəmentər fə mənčəre fε tələm o tələm tes tante disre.» ¹⁷ Kə Abraham ontola Kanu, kə Kanu kəntaməs Abimelek, wəran kən kə acar ən, kə ŋantam kəkəom, ¹⁸ bawo Kanu Kəpəŋ kənasumpər aka kələ ka Abimelek fəp dokombəra teta wəran ka Abraham, Sara.

21

Kəkom ka Isiyaka

¹ Kə Kanu Kəpəŋ kəmbaŋ Sara pəmə təkə kənaloku ti mə, kə Kanu kəlase kə dim dəkə kənasəŋ kə mə. ² Kə Sara embəkas, k'oŋkome Abraham wan wərkun detem dən disre, tem tatəkə Kanu kənaɓəŋcər kə mə. ³ Kə Abraham ewe wan wərkun nwe Sara oŋkome kə mə «Isiyaka.» ⁴ Kə Abraham eŋkəŋc Isiyaka wan kən wərkun nwe tataka ta camət-maas tən, pəmə təkə Kanu kənasom kə ti mə.

[‡] 19:37 Mohabu = «wəka papa» [§] 19:38 Ben-Ammi = «wan ka afum em»

⁵ Abraham enasotɔ meren 100, nte aɲɔ-kom wan kɔn Isiyaka mɔ. ⁶ Kɔ Sara oloku: «Kanu kəsɔŋ' em kəselsər. Nwɛ o nwɛ ene kəkom kem Isiyaka mɔ, tɔɲɔ kɔ mesel.» ⁷ K'enderɲər: «An' enatam kəsɔŋɛ Abraham kəlaŋ a Sara endeməsər awut-ɛ? Mba inkomɛ kɔ wan wərkun detem dɔn disrɛ.»

Abraham kəbɛləs kɔn Hakar kɔ Səmayila

⁸ Kɔ wan embək k'awurɛ kɔ mɛsɛ. Kɔ Abraham omboc kəsata kəpɔŋ dəsək ndɛ awurɛ Isiyaka mɛsɛ mɔ. ⁹ Kɔ Sara ɛnəŋk wan wərkun, nwɛ wəran wəMisira Hakar ɛnakomɛ Abraham mɔ, pəc-sel. ¹⁰ Kɔ Sara oloku Abraham: «Məbɛləs wan wəran wəcar nwɛ kɔ wan kɔn wərkun. Bawo wan ka wəcar wəkawɛ ɲafɔdɛpaŋɛ kɛ kɔ wan kem.» ¹¹ Kɔ toloku tatɔkɔ tɛntɛlɛ Abraham bel-bel teta wan kɔn. ¹² Mba kɔ Kanu kəloku Abraham: «Ta tɛtɛl' am teta wan kam wərkun kɔ kɛrɛ, wəcar kam. Məwosɛnɛ Sara nte o nte ɛɲfaŋər əm mɔ. Bawo nno Isiyaka eyi mɔ, məndəsɔtɔ yuruya nyɛ yendetɔmpər tɛwɛ tam mɔ. ¹³ Indeyɔnɛ sɔ wan ka wəcar kam atɔf. Bawo nkɔn sɔ yuruya yam y' ɔyɔnɛ.»

¹⁴ Kɔ Abraham ɛyɛfɛ bət-bət suy, k'ɛlɛk kəcom, k'ɛlɛs apampɛ domun k'ɔsɔŋ Hakar, k'endəŋsər kɔ wan, k'embɛləs ɲa. Kɔ Hakar ɔŋkɔ pəyi Tɛgbɛrɛ ta Berseba. ¹⁵ Nte apampɛ ɲɛlip domun mɔ, kɔ Hakar ɛsak wan tɔtɔk dəntɔf. ¹⁶ K'ɛŋkafələr k'ɔŋkɔ pəndɛ kəsək pəc-cəpəsɛ: «Ifaŋ fɛ kəgbətənɛ wan kem pəc-fi.» K'ɔŋkɔ pəndɛ pəbɔlɛnɛ kɔ dobolu da kəlɛm ka ambəŋcəran katin pətɛfərɛnɛ kɔ, pəc-bok. ¹⁷ Kɔ Kanu kənɛ wan dim, kɔ mɛlɛkɛ ma Kanu mɛwɛ Hakar dərɛŋc kɔ meyif kɔ: «Ak' ɔyɔ əm-ɛ Hakar? Ta mənɛsɛ! Bawo Kanu kənɛ wan kam dim ndɛ eyi mɔ. ¹⁸ Məyɛfɛ mɛlɛk wan, məsumpər kɔ waca mɛrəŋ, bawo afum alarəm ɲ' indəsɔŋ kɔ.» ¹⁹ Kɔ Kanu kəmɛpi Hakar fər k'ɛnəŋk kəlɛmp. K'ɔŋkɔ pəlas apampɛ domun, k'ɔsɔŋ wan k'omun. ²⁰ Kɔ Kanu kəmbum wan nwɛ ɛŋc-bək, pəyi dətɛgbɛrɛ mɔ, k'ɛndɛ pəyɔnɛ wəpɛnɛ mbəŋcəran. ²¹ Kɔ Səmayila embək dəndɔ tɛgbɛrɛ ta Paran, kɔ kɛrɛ ɛntɛnɛ kɔ wəran wəMisira.

Abraham kəsək kɔn danapa kɔ Abimɛlɛk

²² Tɛm tatɔkɔ, Abimɛlɛk ɲasol kɔ Pikɔl, wəbɛ wəka asɔdar ɔn, k'ɛndɛ pəloku Abraham: «Kanu kəsol am mɛs mɛmɛ məɲyɔ mɔ fəp. ²³ Mədərəm' em ɔŋ ma nno, məkɔrnɛ Kanu a məfɔdɛtɪŋkər im, məfɔdɛsɔtɪŋkər awut em, məfɔtɪŋkər awut-sɔ em, kɔ məndetɔmpər em kɔ atɔf nɲɛ məyi mɔ abəkɛc ɲosoku, pəmə layidi ndɛ intɔmpər' am mɔ.» ²⁴ Kɔ Abraham oloku: «Indərəm am ti.» ²⁵ Mba kɔ Abraham ɛnal Abimɛlɛk teta kəlɛmp nɛkɛ acar a Abimɛlɛk ɲanabanɛ fənɔntər mɔ. ²⁶ Kɔ Abimɛlɛk oloku: «Inɲɛrɛ fɛ nwɛ ɛnəyɔ tɔyɔ tatɔkɔ mɔ: Mənasɔŋɛ f' em ti kəcərə, məkɔ məndəsɔŋ' em ɔŋ ti kəcərə.» ²⁷ Kɔ Abraham ɛlɛk ɲkɛsiya, cir kɔ cənə, k'ɔsɔŋ yi Abimɛlɛk. Kɔ ɲaluksərɛnɛ kɔ ɲasek danapa mɛrəŋ maŋan. ²⁸ Kɔ Abraham ɛŋcəmbər kəsək cir cəyɛcərə camət-mɛrəŋ ca yɔcɔl yɔn. ²⁹ Kɔ Abimɛlɛk eyif Abraham: «Cir camət-mɛrəŋ ca ake cɔ məŋcəmbər kəsək-ɛ?» ³⁰ K'Abraham oloku Abimɛlɛk: «Məwosɛ kəbaŋ cir caŋcɛ tɔyɔnɛ kəmentər a in' ɛnakay kəlɛmp kanɲɛ.» ³¹ Ti tɔ awɛnɛ tofo tatɔkɔ «Berseba», bawo dəndɔ kəfo kanɲɛ kɔ ɲanadərɛmɛnɛ. ³² Kɔ ɲantəŋɛnɛ kəsək danapa dəndɔ Berseba. Kɔ tɛyɛfɛ dəndɔ, Abimɛlɛk kɔ Pikɔl wəbɛ ka asɔdar ɔn ɲayɛfɛ, kɔ ɲalukus atɔf ɲa aPɛlɛsɛt. ³³ Kɔ Abraham ɔmbɔf abɛt * Berseba, k'ɔŋkɔrnɛ Kanu Kəpɔŋ nɛkɛ kəntɔlip doru o doru mɔ. ³⁴ K'Abraham ɛŋcɛpərənɛ tɛm tobolu atɔf ɲa aPɛlɛsɛt.

22

Abraham owosɛ kəlɔŋɲɛnɛ Kanu wan kɔn Isiyaka

* 21:33 kətɔk nɛkɛ kəwurɛnɛ «tumbunyi» mɔ.

¹ Nte mes mme mençepər mə, kə Kanu kəmbocər Abraham dərə, kə kəwe kə: «Abraham!» K'owosene ki: «In' ewe!» ² Kə Kanu kəloku: «Mələk on wan kam sona Isiyaka, wəkəkə məmbətar mə. Məko atəf ɲa Moriya dəndo, məko məloɲnen' em kə kəloɲne ka kəcəf nde tərə mpe indeko-mentər əm mə.»

³ Kə Abraham eyefe bət-bət suy k'engbek səfale sən kəbənda, k'elekenə acar ən atemp merəɲ kə wan kən Isiyaka. Kə Abraham engbes tək nye enakəcəfe polonɲe mə, k'entas nde kəfo kəɲkə Kanu kənamentər kə mə. ⁴ Tataka ta maas, kə Abraham eyekti kəro k'enəɲk kəfo kəɲkə pəbəle. ⁵ K'oloku atemp ən: «Nəyi nno kə səfale. Isiyaka k'ina, kəpe kə sander nde kəron kəkə-loɲne Kanu. Kə səlip-ε, səndebəp nu nno.»

⁶ Kə Abraham elek tək nye anakəcəfe polonɲe mə, k'esarəsər yi wan kən Isiyaka, kə nkən elek nənç kə faka. Kə ɲasol merəɲ manan kəkə. ⁷ Kə Isiyaka ewe kas Abraham k'eyif kə: «Papa!» Kə wəkəkə owose: «In' ewe, wan kem!» Kə Isiyaka oloku: «Nənç də dandə kə tək, mba deke tenkesiya təkə aɲkə-loɲne Kanu pəcəf mə peyi-ε?» ⁸ Kə Abraham oloku: «Wan kem, Kanu ki sərka kəɲkə-səto tenkesiya nte aɲkə-loɲne pəcəf mə.»

Kə ɲasol merəɲ manan sə kəkə. ⁹ Nte ɲəmbəp kəfo nke Kanu kənamentər kə mə, kə Abraham ələ dəkəloɲne Kanu, k'omboc tək. K'ənçot wan kən Isiyaka, k'edenər kə tək ya dəkəloɲne kəron. ¹⁰ Kə Abraham entənç kəca k'elek faka kəkə-fay wan kən amera. ¹¹ Kə melekə ma Kanu Kəpəɲ mewe kə darenç. Kə moloku: «Abraham! Abraham!» K'owose: «In' ewe!» ¹² Kə melekə moloku: «Ta mədenər wan kam kəca, ta məyo kə tes o tes, bawo inçərə on ndekəl a məɲnese Kanu, nte məntəfəten' em wan kam mə, wan kam sona.»

¹³ Kə Abraham eyekti fər k'enəɲkne tadarəɲ aɲkesiya ɲorkun lən ya ɲi yepətsərne dərəntəm. Kə Abraham aɲkə pələk aɲkesiya ɲɲe k'esəkpəre ɲi wan kən, k'oloɲne ɲi Kanu k'ənçəf, k'esak wan kən. ¹⁴ Kə Abraham əsəɲ tofo tatəkə tewe ta «Kanu Kəpəɲ Yire*» Ti tə aɲloke məko: «Nde tərə ta Kanu Kəpəɲ kəron, endekə-səto pəmarsene.»

¹⁵ Kə melekə ma Kanu Kəpəɲ məɲgbəkəre sə kəwe Abraham darenç, ¹⁶ kə moloku: «Toloku ta Kanu Kəpəɲ inderəm' am ti, ina sərka! «Bawo məyo tante, məfatene f' em wan kam sona Isiyaka, ¹⁷ indelas əm kəpocə pətət, indesəɲe afum am ɲala pəmə cəs ca darenç kə asəɲç ɲa kəba kəsək. Yuruya yam † yendetasərne aterene aɲan. ¹⁸ Afum a doru fəp ɲandesəto kəpocə pətət teta yuruya yam, bawo məɲçəɲkəl dim dem.» ¹⁹ Kə Abraham oluksərne nde atemp ən ɲənç-kar kə mə, kə ɲayefe kə ɲasol fəp fəɲan kəkə Berseba, bawo Abraham Berseba ənande.

²⁰ Nte mes maməkə mençepər mə, k'ande paloku Abraham nte: Milka onkome sə wənç Nahor awut arkun: ²¹ Huc wan kən wəkəkə-cəkə, Bus wənç wərkun, Kemuhel papa ka Aram, ²² Kesed, Haso, Pildas, Yidlaf kə Betuhel. ²³ Kə Betuhel onkom Rebeka. Awut arkun akanç camət-maas ɲə Milka ənakome Nahor, wənç ka Abraham. ²⁴ Kə wələk' ən Rehuma, nkən sə ənakome kə awut: Tebah, Kaham, Tahas, kə Mahaka.

23

Abraham kəwaye kən Sara kufu

¹ Kəwon ka Sara doru kənasəto meren 127, meren maməkə mə Sara ənəsəto doru. ² Sara ənafi nde dare da Kiriya-Harba, ti tə tatəkə Həbərəɲ atəf ɲa

* **22:14** Kanu Kəpəɲ-Yire = «Wəbe Kanu əsəɲ pəmarsene.»

ka dokom dam

† **22:17** Yuruya yam = pəlay pa kəbənda

Kanahan. Kɔ Abraham ender kɛtɛŋɛ kɛwup ka Sara, pɛbok kɔ. ³ Kɔ Abraham eyefe pɛsak wɛran kɔn wɛfi, k'oloku aHewy moloku mme: ⁴ «Wɛikɛra iyɔne, wɛcepɛɛne tɛm nnɔ ndoronu, nɛpɔc em tofo towupɛne nnɔ ndoronu, intam kɛwup wɛran kem, ibɔlɛn' em kɔ.» ⁵ Kɔ aHewy ɲaloku Abraham: ⁶ «Mɛcɛŋkɛl su, Wɛbɛ! Fum wɛpɔŋ wɛka Kanu mɛyɔne su daco. Mɛmɛmɛn kɛfo nke kɛmbɔt ɛm mɔ, mɛwup wɛran kam dɛkɛwupɛne dosu daco. Ali fum ɔfɔdefatɛne dɛkɛwupɛne dɔn kɛwup ka wɛran kam.» ⁷ Kɔ Abraham eyefe k'ontontɛne afum a dɔtɔf, aHewy fɔr kirin. ⁸ Kɔ Abraham oloku ɲa nte: «Kɔ nɛwɔse a iwup wɛran kem nnɔ ibɔlɛn' em kɔ-ɛ, nɛcɛŋkɛl im, nɛlukɛ tɛfaŋ tɛm Hɛfɔrɔŋ, wan ka Sohar. ⁹ A pɛsak em kumbunƙum * ka Makpela nke kɛyɔne kɔn mɔ, nde dale dɛkusɔ. Pɛwayɛr im di gbɛti mbɛ bentam kɛsɔtɔ di mɔ, nte tɔŋsɔŋɛ pɛyɔne di dɛkɛwupɛne dem nɛna daco mɔ.»

¹⁰ Hɛfɔrɔŋ ɛnande aHewy daco. Kɔ Hɛfɔrɔŋ wɛHewy oloku Abraham aHewy fɔr kirin kɔ aŋɛ ɲaŋc-bɛrɛ dare danƣan dɛkusunƣa mɔ: ¹¹ «Ala, wɛbɛ kem. Mɛcɛŋkɛl im! Isɔŋ ɛm dale, k'isɔŋ ɛm sɔ kumbunƣum kɛŋkɔ kɛyi di mɔ. Isɔŋ ɛm ki, fɔr ya awut a atɔf ɲɛm kirin. Mɛwup di wɛran kam.» ¹² Kɔ Abraham ontontɛne afum aka dɔtɔf. ¹³ K'oloku nte Hɛfɔrɔŋ, fɔr ya afum a dɔtɔf kirin: «Mɛna sɔ mɛkafɛlɛ mɛcɛŋkɛl im! Inɣɔŋ kɛway ka dale! Mɛwosɛn' em ti, a idewup di wɛran kem.» ¹⁴ Kɔ Hɛfɔrɔŋ oloku Abraham: ¹⁵ «Wɛbɛ kem, mɛcɛŋkɛl im! Antɔf ɲa gbɛti mɛŋcɛmbɛl 400, ake babɔkɔ bɔyɔne ina kɔ mɛna daco-ɛ? Mɛwup di wɛran kam!»

¹⁶ Nte Abraham ene moloku ma Hɛfɔrɔŋ mɔ, k'ɔsɔŋ kɔ gbɛti mbɛ ɛnabɔŋc mɔ, gbɛti mɛŋcɛmbɛl 400, fɔr ya aHewy kirin. Gbɛti mɛŋcɛmbɛl 400 babɔkɔ, bɛnayɔne hake ɲa kɛway ka antɔf ɲaŋkɔ tɛm tatɔkɔ nnɔ acamɛs ɲayi mɔ. ¹⁷ Kɔ tɔyɔne ɔŋ dale da Hɛfɔrɔŋ ndɛ deyɔ Makpela, pɛtɛfɛrɛne di kɔ Mamre mɔ, kɛyefe dale kɛkɔ kumbunƣum hanƣ tɔk nyɛ yɛnacɛmɛ dɛkɛlɛŋcɛr mɔ fɔp, ¹⁸ kɔ yɔyɔne ɔŋ ya Abraham fɔr ya aHewy kirin kɔ akɔ ɲaŋc-bɛrɛ dare dadɔkɔ dɛkusunƣa mɔ. ¹⁹ Nte tɛŋcɛpɛr mɔ, kɔ Abraham owup wɛran kɔn Sara nde kumbunƣum ka dale da Makpela, nde pɛntɛfɛrɛne kɔ Mamre mɔ, ti tɔ tatɔkɔ Ebɔrɔŋ atɔf ɲa Kanahan. ²⁰ Dale kɔ kumbunƣum nke kɛnayɔ di mɔ, kɔ pɛyɔne di ɔŋ dɛkɛwupɛne da Abraham ndɛ ɛnaway fɔr ya aHewy kirin mɔ.

24

Kɛnɛŋcɛne ka Isiyaka kɔ Rebeka

¹ Abraham ɛnasikɛr, meren mɔn mɛnabɔlɛ kɛtɛŋc, Kanu Kɛpɔŋ kɛnapɔcɛ kɔ pɛtɔt fɔp. ² Kɔ Abraham oloku wɛcar kɔn nwe ɛnananƣanɛ kɛwon nnɔ ndɔrɔn mɔ, nwe ɔŋclompɛsɛ kɔ ca yɔn mɔ: «Mɛdɛŋ kɛca kam alɛŋk ɲɛm tantɔf, ³ Indɛsɔŋ' am kɛdɛrɛm Kanu Kɛpɔŋ, Kanu nke kɛyi darenƣ kɔ dɛntɔf mɔ, ta mɛlɛkɛ wan kem wɛran wɛKanahan, afum akanɛ indɛ daco mɔ. ⁴ Mba mɛdɛ mɔkɔ atɔf ɲɛm ndɛ dɛŋkom dem, mɛlɛkɛ di wan kem Isiyaka wɛran.» ⁵ Kɔ wɛcar kɔn oloku kɔ: «Tɔlɔma ta wɛran ɔŋkɔ-wosɛ kɛcɛps' em darenƣ kader ka nnɔ-ɛ, tɛm tatɔkɔ ilukɛ wan kam atɔf ɲɛɲɛ mɛyɛfɛ mɔ ba?» ⁶ Kɔ Abraham oloku: «Ta mɛlukɛ wan kem dɛndo dɛ! ⁷ Kanu Kɛpɔŋ nke kɛyi darenƣ mɔ, nke kɛsɔŋ' em kɛsak afum em kɔ dɛŋkom dem mɔ, nke kɛlɔk-lɔkɛr im a kɛdɛrɛm' em kɛsɔŋ ka atɔf ɲaŋɛ afum em mɔ, nkɔn sɛrka endesom mɛlɛkɛ mɛcɛm' am fɔr kirin, dɛndo mɛndɛkɔ-lɛkɛ wan kem wɛran mɔ. ⁸ Kɔ wɛran ɔntɔkɔwosɛ kɛcɛm' am darɛŋ-ɛ, inƣaŋnɛn' am kɛdɛrɛm nke isɔŋ' am kɛdɛrɛm mɔ. Mba ta

* **23:9** Bi yɔkɔ yeyi nde mɔrɔ dɛntɔf, nde ɲaŋcwupɛne cɔkɔ-cɔkɔ mɔ.

malukse wan kem dādo de!» ⁹ Kō wəcar enderj kəca wəbe kən Abraham alənj tantəf, k'enderəme kō teta moloku maməkō. ¹⁰ Kō wəcar elek yəkəme wəco yəkəme ya wəbe kən daco, k'ənjko. Tənatəjnə pətəmpər mes mā daka da wəbe kən. ¹¹ Nte embere Mesopotami nde dare da Nahor mō, k'əncəp yəkəme suwu dare kəsək ta əmbələ kələmp ka domun-ε, dec dərəfəy tēm təkō aran ɲəjwūr kəkō-ket domun mō. ¹² K'ontola: «Məna Kanu Kəpən, Kanu ka wəbe kem Abraham, məmar im kənənj ka paka mpe inten mō, ilətsen' am. Kō məyō ti-ε, məlase wəbe kem Abraham layidi dəkō mənəsən kō mō. ¹³ In' εwε ɲcəme nnō kələmp kəsək mō, k'ayecərə a afum a dare ɲawūr kədəket domun-ε. ¹⁴ Pəyənε fō wəyecərə nwe indeloku fō: «İlətsen' am mətī tōbəl tam imun,» a wəkəyi pələk' im: «Məmun, isən sō yəkəme yam yomun,» pəyənε a wəkəkō məmpocε wəcar kam İsiyaka! Tēm tatəkō indecərə a məlase wəbe kem Abraham layidi dəkō mənəsən kō mō.» ¹⁵ Ənalip fε moloku, kō Rebeka wan ka Betuhəl, wan-sō ka Milka kō Nahor wənc ka Abraham oɲwūr pəgbarjəne tōbəl tən. ¹⁶ Wəyecərə wətət teyi enayi, ta ɛntacərə wərkun-ε, ali wərkun wəkin ɛnacərə fε kō ɛran. K'ontor dəkələmp k'elas tōbəl tən k'əmpε. ¹⁷ Kō wəcar ɛyεkse kəkō-faynε kō, k'oloku kō: «Məpoc em domun depic da tōbəl tam, ilətsen' am.» ¹⁸ Kō Rebeka oloku: «Məmun, wəbe kem!» K'embəlkar kətine kō tōbəl tən, k'əsən kō domun, k'omun. ¹⁹ Nte elip kəsən wəcar ka Abraham k'omun mō, k'oloku kō sō: «İndekete yəkəme yam domun yi sō yomun haɲ pətəjnε yi.» ²⁰ K'embəlkar kənənjkalī domun dələpəs dəkəsəmp, k'ɛyεkse sō kəkō-ket domun dələma dəkələmp, k'ənjketε yəkəme fəp domun. ²¹ Kō wəcar ka Abraham eyifnε teta wəyecərə nwe dɛbəkəc, kō pəyənε fō Kanu Kəpən kəyi kələmpse kō pəkət pən-ε.

²² Nte yəkəme yelip kəmun mō, kō wərkun nwe elek kurundε ka kema ka tənçəmbəl daco,* kō cəsora ca dəkəca mərəj ca kema ka mənçəmbəl wəco,† kəsora kin o kin k'əsən Rebeka. ²³ Kō wərkun nwe eyif Rebeka: «An' okom əm-ε wəyecərə? Mələk' im ti ilətsen' am. Səntam kəsətō kəfo dəkəcepərəne pibi, nde kələ kō papa kam?» ²⁴ Kō Rebeka oloku: «Wan ka Betuhəl iyənε, nwe Milka ɛnakomε Nahor mō.» ²⁵ K'endenər: «Məmpələ kō yika yələram yeyi nnō ndorosu kō tofo tecepərəne pibi teyi sō di.» ²⁶ Kō wərkun nwe ontontnənε Kanu Kəpən nke, ²⁷ pələoku: «İɲkorkor əm mənə Kanu Kəpən nke, Kanu ka wəbe kem Abraham. Mənə nwe məntəsak kəlas layidi nde mənəsən kō mō, məcyənε wəbe kem mɛfəj mən fəp mō! Kanu Kəpən məsol' em kō mənker' em haɲ nnō kələ kō a wənc a wəbe kem Abraham.» ²⁸ Kō wəyecərə ɛyεkse k'ənjko pələmər mes maməkō fəp kere nde ndəron. ²⁹ Rebeka ɛnayō wənc wərkun pacwe kō Laban. Kō wəkəkō ɛyεkse kəkō-məmən wərkun nwe, nde dəkələmp. ³⁰ Laban ɛnanənke Rebeka kurundε kō cəsora dəwaca, k'ənanenε kō pələoku: «Ti tō wərkun wəkəkō olok-lokar əm.» Kō wənc wərkun wəka Rebeka ender nda wərkun nwe, ɛnayi kələmp kəsək kō yəkəme yən mō. ³¹ Kō Laban oloku: «Məder mənə nwe Kanu kəmpocε mō! Ta ake tō məndeyinə dabanja-ε? İfən dəkələ k'ilompse yəkəme yam tofo.» ³² Kō wərkun nwe embere dəkələ. Kō Laban ontore yəsare ya yəkəme, k'əsən yi yika kō məmpələ. K'əsən wərkun nwe kō afum aɲε ɛnasole mō domun debikenε wəcək. ³³ Kō tɛyεfε dāda k'əncəmbərə kō yeri. Mba k'oloku: «İfədi kərəsna paka, mənε iloku toloku nte indər kələku mō.» Kō Laban oloku kō: «Mələku!»

³⁴ K'oloku: «Awa. Wəcar ka Abraham iyənε. ³⁵ Bel-bel bō Kanu kəmpocε wəbe kem pətət nwe əyənε fum wələl mō. Kanu kəmpocε kō yəcəl yəpən kō

* 24:22 Delel da kurundε ka kema kanjko denayənε «grammes» camət-tin.

† 24:22 Delel da kəsora kin denayənε «grammes» tasar tin kō tələma.

yefet, gbeti kɔ kɛma, acar arkun kɔ aran, yɔkɔmɛ kɔ sɔfale. ³⁶ Sara wɛran ka wɛbɛ kem ende pɔkɔmɛ kɔ wan wɛrkun detembɛra dɔn disrɛ. Wan wɛrkun wɛkakɔ, nkɔn wɛbɛ kem ɔsɔŋ daka dɔn fɔp. ³⁷ Wɛbɛ kem Abraham ɔsɔŋ' em kɛdɛrɛm, kɛc-loku: «Mɛfɔdetɛnɛ wan kem wɛran ayecɛra a Kananan daco atɔf nɛɛ iyi mɔ, ³⁸ mba mɛdɛ mɛkɔ nde iyɛfɛ mɔ, kor kosu disrɛ, mɛtɛnɛ di wan kem wɛran.» ³⁹ K'iloku wɛbɛ kem: «Tɔlɔm ta wɛran ɔŋkɔ-wosɛ kɛcɛps' em darɛŋ kɛdɛr nɔn-ɛ.» ⁴⁰ Kɔ wɛbɛ kem olok' im: «Kanu Kɛpɔŋ nɛɛ iŋkɔt fɔr kirin mɔ, kɛndesom mɛlɛkɛ mɔn mɛban ɛm pɔkɔt pam. Mɛlɛkɛ wan kem wɛran nde kusun ka kosu, pɛyɔnɛ sɔ wɛka kor kosu.» ⁴¹ Kɔ Abraham olok' im: «Indewur' am kɛdɛrɛm kan kɛ imbers' am fɔ mɛdɛrɛm mɔ, kɔ pɛyi fɔ mɛŋkɔ nde kor kosu a ta awos' am, kɛsɔŋ ka wan wɛran-ɛ iŋŋaŋnɛn' am kɛdɛrɛm kan kɛ.» ⁴² Ntɛ imbɛpna mɛkɔ nde dɛkɔlɔmp mɔ, k'iloku: «Kanu Kɛpɔŋ, Kanu ka wɛbɛ kem Abraham, kɔ mɛŋwosɛ kɔlompɛs em pɔkɔt-ɛ, ⁴³ in' ɔfɔ nɛwɛ iyi kɔlɔmp ka domun kɛsɛk mɔ.» Wɛyɛcɛra nɛwɛ endewur kɛdɛkɛt domun mɔ, nɛwɛ indeloku: «Mɛpoc em domun depic da tɔbɔl tam imun.» ⁴⁴ a wɛkayi pɔlok' im: «Mɛban mɛmun mɛna sɛrka, indɛsɛkɛtɛ yɔkɔmɛ yam!» Wɛyɛcɛra wɛkakɔ pɛyɔnɛ nɛwɛ Kanu Kɛpɔŋ kɛŋcɛmbɛrɛ wan ka wɛbɛ kem Abraham mɔ! ⁴⁵ Ilipna fɛ ti kɔlɔkunɛ dɛbɛkɛc, kɔ Rebeka ɔŋwur pɛgbanɛnɛ tɔbɔl dɛkɛbanɛca. K'ontɔr dɛkɔlɔmp k'ɛŋkɛt domun. K'iloku kɔ: «Mɛtsɛn' am mɛpoc' em imun.» ⁴⁶ K'ɛmbɛlkɛr katin' em tɔbɔl tɔn tɔkɔ ɛŋgbanɛnɛna mɔ, k'olok' im: «Mɛmun, indɛpocɛ sɔ yɔkɔmɛ yam yomun.» K'imun, k'ompocɛ sɔ yɔkɔmɛ yem kɔ yomun. ⁴⁷ K'iyif kɔ: «An' okom ɛm-ɛ wɛyɛcɛra?» K'olok' im: «Wan ka Betuhɛl iyɔnɛ, wan-sɔ ka Nahor kɔ Milka.» K'imber kɔ kurundɛ dololam kɔ cɛsɔra dɛwaca. ⁴⁸ K'intontnɛnɛ Kanu Kɛpɔŋ, k'iyɛkyɛkɛs ki, Kanu ka wɛbɛ kem Abraham, nɛɛ kɛsol' em kɛdɛlɛk wan ka wɛŋc idɛsɔŋ kɔ Isiyaka wan ka nkɔn Abraham mɔ. ⁴⁹ Nɛkɛl ɔŋ kɔ pɛyɔnɛ fɔ mɛwosɛ kɛlasɛ wɛbɛ kem Abraham pɛsokɔ disrɛ, layidi ndɛ mɛnasɔŋ kɔ mɔ, mɛsɔŋ' em ti kɛcɛrɛ, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, ikɔ kɛca kɛmɛriya, kɔ pɛyi fɛ ti-ɛ, kɛtɔt.»

⁵⁰ Laban kɔ Betuhɛl ŋaloku: «Tɛs tante nda Kanu Kɛpɔŋ tɛyɛfɛ, sɛfɔtam kɔlɔku ti tɔlɔm o tɔlɔm. ⁵¹ Rebeka ɔfɔ wɛkawɛ fɔr yam kirin, mɛlɛk kɔ nɛkɔ. Pɛkɔ pɛyɔnɛ wɛran ka wan ka wɛbɛ kam pɛmɔ tɔkɔ Kanu Kɛpɔŋ kɔlɔku ti mɔ.»

⁵² Ntɛ wɛcar ka Abraham ɛnɛ moloku mamɔkɔ mɔ, k'ontontnɛnɛ Kanu Kɛpɔŋ dɛntɔf. ⁵³ Kɔ wɛcar k'Abraham owurɛ ca ya gbeti, ca ya kɛma, kɔ yamos k'ɔsɔŋ yi Rebeka, k'ompocɛ sɔ Laban wɛŋc wɛrkun wɛka Rebeka kɔ kɛrɛ kɛŋan pɛlarɛm. ⁵⁴ Ntɛ mɛs mamɔkɔ melip mɔ, wɛrkun nɛwɛ kɔ asol ɔn, kɔ ŋandi yeri kɔ ŋamun, kɔ ŋanɛpɛrɛnɛ pibi. Dec dɛndɛsɛk, ntɛ ŋayɛfɛ mɔ, kɔ wɛcar nɛwɛ oloku: «Nɛsɛk im iluksɛrɛnɛ nda wɛbɛ kem.» ⁵⁵ Kɔ Laban ŋaloku kɔ kɛrɛ: «Wan wɛran pɛyi nɔn kɛrɛsna mata wɛcɔ kɔ sɛna. Kɔ tɛŋɛpɛr-ɛ, mɛntam kɛkɔ.» ⁵⁶ Kɔ wɛrkun nɛwɛ oloku ŋa: «Ta nɛsɔŋ' em kɛwon ka nɔn, bawo Kanu Kɛpɔŋ kɔlompɛs em pɔkɔt. Nasak im ilukus ndɛna wɛbɛ kem.» ⁵⁷ Kɔ Laban ŋaloku kɔ kɛrɛ: «Sɛwɛ wan wɛran, sɛyif kɔ tɔkɔ ɛfan mɔ.» ⁵⁸ Kɔ ŋawɛ Rebeka kɔ ŋayif kɔ: «Mɛfan kɛkɔ kɔ wɛrkun nɛwɛ ba?» Kɔ Rebeka owosɛ: «ɛy.»

⁵⁹ Laban kɔ kɛrɛ ŋasak Rebeka kɔ wɛran nɛwɛ ɛnaban kɔ mɔ, wɛcar ka Abraham kɔ asol ɔn kɔ ŋan kɔ. ⁶⁰ Kɔ ŋantolɛnɛ Rebeka kɔ ŋaloku kɔ:

«Mɛna wɛkɛrɛ kosu, mɛyɔnɛ wɛka afum alarɛm!

Mɛyɔnɛ fum nɛwɛ awut-sɔ ɔn ŋandɛtam atɛrɛnɛ am mɔ!»

⁶¹ Kɔ Rebeka ɛyɛfɛ kɔ acar ɔn ayecɛra k'ɛmpɛsɛ yɔkɔmɛ kɛrɔŋ, k'ɛŋcɛmɛ wɛrkun nɛwɛ darɛŋ. Kɔ wɛcar ka Abraham ɛlɛk Rebeka kɔ ŋan kɔ.

⁶² Tɛtɛŋnɛ Isiyaka pɛlukus kɛyɛfɛ ka kɔlɔmp ka Lahay-Roy, pɛndɛ ndɛ atɔf ŋa Nɛkɛf. ⁶³ Dɔfɔy dɔlɔma kɔ Isiyaka ɔŋkɔ dɛŋkɔtɛs dɛkulum, ɛndɛyɛkti fɔr

k'ənəŋk yəkəme yec-der. ⁶⁴ Rebeka endeyekti sɔ fər k'ənəŋk Isiyaka, k'ontor yəkəme kəronj. ⁶⁵ K'eyif wəcar ka Abraham: «Wərkun wəre ɔfɔ wəkawɛ nnɔ dəkulum nwɛ ender kəfaynɛ su mɔ?» ⁶⁶ Kɔ wəcar oloku kɔ: «Wəbɛ kem ɔfɔ.» K'elek kəloto kən k'ənɟbalərnɛ. Kɔ wəcar ka Abraham ɔlməɾ Isiyaka mes məkɔ ɛnəcepərənɛ mɔ fəp. ⁶⁷ Kɔ Isiyaka ɛŋkəkəɾɛ Rebeka abal ɲa kɛɾɛ Sara disrɛ. K'elek Rebeka k'ɔyɔnɛ wəran kən, k'ɔmbɔtər kɔ. Ti t' ɛnasəŋɛ Isiyaka pəwak kəpəl-pələs defi da kɛɾɛ.

25

Defi da Abraham: Mewe ma yuruya yən nyɛ wəran kən Ketura ɛnakomɛ kɔ mɔ

¹ Kɔ Abraham ɛlek sɔ wəran wəlɔma, pac-we kɔ Ketura. ² Kɔ Ketura ɔŋkomɛ kɔ awut arkun: Simraŋ, Yəksaŋ, Mediyaŋ, Madiyaŋ, Yisbak, kɔ Suwah. ³ Kɔ Yəksaŋ ɔŋkom Saba kɔ Dedan. Awut arkun a Dedan ɲanayɔnɛ afum a tɔf maas: 'Asuri, aLetusi kɔ aLeyumi. ⁴ Awut a Madiyaŋ ɲanayɔnɛ Hefah, Hefer, Henok, Abidah, kɔ Eldaha. Akanɛ ɲanayɔnɛ awut a Ketura.

⁵ Abraham ɛnasəŋ daka dɔn fəp Isiyaka. ⁶ Awut a alak' ɔn, k'ompocɛ ɲa, pəsəɾɔyi doru, k'ɛŋkəkəɾɛ ɲa poŋ pəbɔlɛnɛ ɲa wan kən Isiyaka, atɔf ɲɛyɛ ɲntende kəca nkɛ dec dempɛ mɔ. ⁷ Kəwon ka Abraham doru kənasɔtɔ meren 175. ⁸ Kɔ Abraham ontore kifir, k'efi ntɛ ɛŋcepərənɛ detem dobotu mɔ, pəbək, pənɛmbərə mataka ma doru, k'ɔnɔŋkəl atem ɔn aŋɛ ɲanafi mɔ. ⁹ Isiyaka kɔ Səmayila awut a Abraham, ɲawup kɔ nde dəkəwupɛnɛ da Makpela, nde dale da Həfəroŋ wan ka Sohar wəHewy, pətəfərənɛ di kɔ Mamre. ¹⁰ Dale dənayi nde Abraham ɛnaway nnɔ aHewy ɲayi mɔ. Difo anawup Abraham kɔ wəran kən Sara. ¹¹ Ntɛ defi da Abraham dɛŋcepər mɔ, kɔ Kanu kəmpocɛ wan kən Isiyaka nwɛ ɛnandɛ nde kələmp ka Lahay-Roy kəsək mɔ.

¹² Awut a Səmayila ɲɔ akanɛ, Səmayila wan k'Abraham, nwɛ wan wəran wəMisira Akar wəcar ka Sara ɛnakomɛ Abraham mɔ. ¹³ Mewe ma awut a Səmayila mɛmɛ, tɔkɔ ɲanabekɛnɛ mɔ: Nebayot (coco ca Səmayila), Kedar, Adbɛl, Mibsam, ¹⁴ Misma, Dumah, Masa, ¹⁵ Hadad, Tema, Yetur, Nafis, kɔ Kedma. Awut a Səmayila ɲɔ akakɔ. ¹⁶ Mewe maŋan mɔ maməkɔ tɛndɛ taŋan cəgbo cəgbo. Abɛ wəco kɔ mɛrəŋ ɲanayi ɲa kirin dɛlay daŋan. ¹⁷ Kəyi ka Səmayila doru kənawon meren 137. K'ontore kifir, k'efi, k'ɔnɔŋkəl atem ɔn akɔ ɲanafi mɔ. ¹⁸ Afum a Səmayila ɲayi kəyɛfɛ ka Hawila haŋ Sur nsɛ səntɛfərɛ Misira mɔ, kəkɔ ka kəca ka Asiri. Yuruya ya Səmayila ɲanandɛ ɲatɛfərɛ awɛŋc aŋa fəp.

Tecəpərənɛ ta Yakuba

25:19-36:43

Esay kɔ Yakuba

¹⁹ Afum a Isiyaka ɲ' aŋɛ, wan ka Abraham. Abraham okom Isiyaka. ²⁰ Isiyaka ɛnasɔtɔ meren 40 a k'endenɛŋcɛ Rebeka, wan wəran wəka Betuhɛl wəka Aram wəka Padaŋ-Aram, wəkirɛ ka Labaŋ wəka Aram. ²¹ Kɔ Isiyaka ontola Kanu Kəpəŋ teta wəran kən, bawo ɛnakom fɛ wan. Kɔ Kanu Kəpəŋ kəne kətola kən. Kɔ wəran kən Rebeka ɛmbəkəs. ²² Kɔ awut ɲayɛfərənɛ kɔ kor disrɛ, kɔ Rebeka eyifnɛ: «Ak' ender im tante-ɛ?» K'ɔŋkɔ pəkornɛ Kanu Kəpəŋ. ²³ Kɔ Kanu kəloku kɔ: «Afum a tɔf mɛrəŋ ɲay' ɔm dəkɔr, afum mɛrəŋ akakɔ ɲandɛgbeyɛnɛ kəwur ɔm dəkɔr. Afum a wəkin nwɛ ɲandetasərɛnɛ aka wəka mɛrəŋ. Wəbeki endeyi wəfɛt wəkɔ dəntɔf.» ²⁴ Dəŋkom dɔn k'anəŋk fɔ cəberi cəyi kɔ dəkɔr. ²⁵ Dəŋkom dɔn, kɔ wəcəkɔ-cəkɔ wəder ɛla cəfon ceyim dərɛs pəmo

wesem, k'awe ko Esay. ²⁶ Ko tenɛɛpɛr, ko waka merɛn ender pəsumpɛr atek ɲa wəcəkə-cəkə. K'awe wəkakə Yakuba. Isiyaka pəsətə tɛm tatəkə ɔɲ meren 60 a k'andekomɛ ko awut akanɛ. ²⁷ Ko awut arkun aɲɛ ɲambək. Ko Esay ende pəyɔnɛ wəpən wətət, wəbətər kəyɛksɛ-yɛksɛ dəkulum kətən ka sɛm yɛpən, ko Yakuba nkən əyɔnɛ wəyi waka dare, wətəsimɛ dis pəbətər kəndɛ d'abal. ²⁸ Isiyaka ɛnabətər Esay bawo ɛnabətər sɛm nyɛ Esay ɛɲɔ-pɛn mɔ. Rebeka nkən pəbətər Yakuba. ²⁹ Dəsək dələma ko Yakuba ɔɲɔɲɛr mɛɲɔ, ko Esay ender pəyɛfɛ dəkulum dis dəlɔl ko. ³⁰ Ko Esay oloku Yakuba: «Məpoc' em, iletɛn' am idi pəyim pam papəkə bawo dis dəlɔl im.» Ti tə asɔɲɛ Esay tewɛ ta «Edom*». ³¹ Ko Yakuba oloku Esay: «Məwayər im məkə dəkəcəmɛ da debeki dam.» ³² Ko Esay oloku ko: «In' ewɛ ic-fi, ake dəkəcəmɛ da debeki dadəkə dendeyɔ em-ɛ?» ³³ Ko Yakuba oloku: «Mədərəm' em kərəsna.» Ko Esay ɛndɛrəmɛ Yakuba k'əwayər ko dəkəcəmɛ da debeki dən. ³⁴ Ko Yakuba ompocɛ Esay kacom, ko mɛɲɔ maməkə. Ko Esay endi yeri yayəkə, k'omun, k'ɛyɛfɛ k'ɔɲkə. Tatəkə tə Esay ɛnəgbal dəkəcəmɛ da debeki dən.

26

Isiyaka ko Abimelek

¹ Ko dor dende deyɔ dətɔf, ndɛ dɛnaciyənɛ ko dor dəcəkə-cəkə dəkə dɛnayɔ di tɛm ta Abraham mɔ. Ko Isiyaka ɔɲkə nda Abimelek, wəbɛ ka aPɛlɛsɛt ndɛ Kerar. ² Ko Kanu Kəpɔɲ kəwurər Isiyaka, ko kəlɔku ko: «Ta mətər Misira, məyi atɔf ɲɲɛ indɛbɔɲɔɛr əm mɔ. ³ Məndɛ atɔf ɲaɲɛ. Isol' am, indepoc' am pətət, bawo mənə ko yuruya yam * ɲ' indɛsɔɲ antɔf ɲaɲɛ fəp. Inlas tɛm tatəkə dim ndɛ inasɔɲ papa kam Abraham mɔ. ⁴ Indeyɔ yuruya yam yɛla pəmɔ cəs ca darenɔ. Indɛsɔɲ yuruya yam tɔf yayɛ fəp. Afum a doru fəp ɲadɛ kəctən kətola nnə yuruya yam yeyɔ mɔ. ⁵ Abraham ɛnacəɲkəl dim dem, pəcəmɛ dəpɔ dem darəɲ, pəsumpər moloku mem, pələləs mɛfən mem ko sariyɛ sɛm.»

⁶ Ko Isiyaka ɛndɛ Kerar. ⁷ Ntɛ afum a tofo tatəkə ɲaɲɔyɔfət tɛta wəran kən mɔ, pəc-loku ɲa: «Wəkɪrɛ kem əfɔ.» Pəc-nɛsɛ kəlɔku fɔ wəran kən əfɔ, ta afum a tofo tatəkə ɲadɪf ko, bawo Rebeka ɛnatesɛ. ⁸ Ntɛ kiyi kən kəɲɔ-won di mɔ, ko tosurɛnɛ Abimelek wəbɛ ka aPɛlɛsɛt pəwure kəro dəwunder pəc-məmən, k'ɛnəɲk Isiyaka pəc-cɛcɛnɛ ko wəran kən Rebeka. ⁹ Ko Abimelek ewɛ Isiyaka k'eyɪf ko: «Wəran kam əyɔnɛ wəran nwe! Ake 'sɔɲɛ ntɛ məlɔku su a wəkɪrɛ kam əfɔ mɔ?» Ko Isiyaka oloku ko: «Ilɔku ti kənɛsɛ disrɛ ta ɪdɛfɪnɛ tɛtən.» ¹⁰ Ko Abimelek oloku ko: «Cəkɛ məyɔ su tantɛ? Pəpic pəcəmɛ wələma su daco ɲafəntərə ko wəran kam, ko mən' əsɔɲɛ su ti kəciya.» ¹¹ Ko Abimelek əsɔɲ dim dadəkə afum ɔn fəp, ntɛ: «Mənə nwe mənɔɲɔɲɛnɛ wərkun nwe ko wəran kən mɔ, andɛɲər əm sariyɛ sa defɪ.»

¹² Ko Isiyaka əmbɔf kəren kanɔ dətɔf k'ɛntɛl 100 ta təkə ɛnabɔf mɔ, bawo Kanu Kəpɔɲ kənəpocɛ ko pətət. ¹³ Ko wərkun nwe əsətə daka, k'ɛmbɛrɛnɛ kəsətə daka har k'ɛnəɲkanɛ kəyɔnɛ wəka daka wəpɔɲ. ¹⁴ Isiyaka ɛnayɔ yɔcəl yɛlarəm: Cənə, cir, ɲkɛsiya, ko acar alarəm, təsɔɲɛ aPɛlɛsɛt ɲayɔnɛ ko kərəca.

Isiyaka kəcaɲ kən danapa ko Abimelek

¹⁵ Cələmp nɛɛ acar a kas Abraham ɲanakay kiyi kən doru mɔ, ko aPɛlɛsɛt ɲaməntən ci, ko ɲalas ci kəbɔf. ¹⁶ Ko Abimelek oloku Isiyaka: «Məyɛfɛ ndorosu məkə bawo məmbək su fənəntər.» ¹⁷ Ko Isiyaka ɛyɛfɛ di, k'ɔɲkə pəyi ndɛ mərə daco ndɛ Kerar, ndɛ ɛnandɛ cəkə-cəkə mɔ. ¹⁸ Ko Isiyaka ɔɲɔbəkərə sɔ kəkay

cələmp nce anakay tem ta kas Abraham, a ko aPeleset naməntən ci kəcepər ka defi da Abraham mə. K'ewe so ci mewe məko kas enawe ci mə. ¹⁹ Ko acar a Isiyaka nənkay so kələmp kələma, dəndo məro daco, ko nambəp ki disre domun dətət. ²⁰ Akək a yəcol ya dare da Kerar nənkay akək a yəcol ya Isiyaka dəcop, nəc-simse kələmp, ko nəloku: «Kələmp kanke kosu kə.» Ko Isiyaka ewe kələmp kanke Esek, bawo afum nənagbekələne ta ki ko nkən. ²¹ Ko acar a Isiyaka nəluskərne so kəkay kələmp kələma nke anagbekələne so taka ki mə, k'ewe ki Sitna. ²² K'elin sanja sən dəndo, k'ənkə pəkay so kələmp kələma nke anatəgbekələne ta ki mə, k'ewe ki Rehobot, bawo, oñcoku: Kanu Kəpən kəyac su, kəsikəli su, kədesəto fənəntər atəf nəjə. ²³ Ko Isiyaka emperne Berseba. ²⁴ Ko Kanu Kəpən kəwurər ko pibi papəko, ko kələku ko: «In' əyone Kanu ka papa kam Abraham. Ta mənese, bawo isol' am, indepoc' am pətət, indeyo so yuruya yam nəla, teta wəcar kem Abraham.» ²⁵ Ko Isiyaka ənçəmbər di dəkalənjne k'okorne tewe ta Kanu Kəpən. K'ənçəmbər so di abal, ko acar ən nənkay so di kələmp.

²⁶ Ko Abimelek eyefe Kerar kəko-nənk nkən Isiyaka nəsol ko Ahusat wanapa kən, ko Pikel wəbe wəka asodar ən. ²⁷ Ko Isiyaka eyif nə: «Ta ake to nənderene nnə nderem-ε, bawo nəntər im, ko nəmbələs im nde ndoronu?» ²⁸ Ko nəloku ko: «Sənənk bel-bel fə Kanu Kəpən kəsol am. Ti to səloke: Fə paderəməne, ti to tatəko mənə ko sənə, patənjne pacənəs danapa. ²⁹ Nte tendesəne ta məyo su ali pələc pin, pəmə təkə sənətoyo əm pələc, ko səyo əm pətət nəj ko səsak əm ko mənkə pəforu disre mə. Ndekəl oñ Kanu Kəpən kəmpoc' am.» ³⁰ Ko Isiyaka ombocə nə kəsata, ko nəndi yeri ko nəmun. ³¹ Ko nəyefe bət-bət suy ko nənderəməne. Ko Isiyaka esak nə ko nəlukus ko nəsak Isak pəforu disre.

³² Dəsək din dadəko də acar a Isiyaka nənder nəloku ko teta kələmp kənkə nənakay mə, ko nəloku ko: «Səsəto domun.» ³³ Ko Isiyaka ewe kələmp kanke Sibeya. Ti təsəne nte ənwenə dare dadəko Berseba nəj məko mə.

Esay kənence kən

³⁴ Esay kəsəto kən meren 40, k'elek aran aHewy, pac-we nə Sudit wan ka Beri ko Basmat wan ka Elən. ³⁵ Ko aran aHitara akanə merən nəwonəs Isiyaka ko Rebeka dis.

27

Yakuba kəsəto kən kətolanə nke pənamar Esay kəsəto mə

¹ Isiyaka ənc-yəne wətem, fər yəc-ləl ko nəj ko tələpsər ko kətonənk. K'ewe wan kən wəcəkə-cəkə Esay, k'oloku ko: «Wan kem!» Ko Esay owosə: «In' ewe!» ² Ko Isiyaka əngbəkəre: «Iyone wətem, inçərə fə dəsək dem defi. ³ Mələk oñ yepene yam, abom nəm ko ambənjəran, məko dəkulum məko məpen' em wəsem. ⁴ Mələmpas' em peri pəmə təkə imbətər ti mə. Məker' em pi, idi, nte tənşəne ina yati itolan' am pətət a ic-fi mə.» ⁵ Rebeka pəc-cənkəl təkə Isiyaka ənc-loku wan kən Esay mə. Ko Esay ənkə dəkulum kəkə-pən wəsem, pəkere.

⁶ Ko Rebeka oloku wan kən Yakuba: «Nte t' ine. Papa kam pəcloku wənç əm Esay: ⁷ «Məker' em wəsem. Mələmpas' em peri mpə indedi, itolan' am pətət nde Kanu Kəpən kəyi mə, a ic-fi.» ⁸ Ndekəl oñ wan kem məcənkəl dim dem, məyo təkə indelək əm mə. ⁹ Məko mələk' em nde yəcol daco, mir mətət merən. Ilompse papa kam peri pətət pəmə təkə əmbətər pi mə. ¹⁰ Məndekene papa kam peri papəko, nte tənşəne pətolan' am pətət a pəc-fi mə.» ¹¹ Ko Yakuba oloku kere Rebeka: «Ey, mba wənç im Esay əla cəfon dərīs, k'ina iyə fə ci. ¹² Tələma papa wəkem pəkə-wəkəs im dis, endecər' em kətəlomp təsənj' em

kəsətə pələc ta isətə pətət-ε.» ¹³ Kə kərə oloku kə: «Təyəne fə pələc papəkə peder im! Məcənkəl gbəcərəm dim dem. Məkə məker' em mir.» ¹⁴ Kə Yakuba ənkə pələk mir, k'ənkerə iya kən. Kə iya kən olompəs peri, pəmə təkə papa kən enabətər pi mə. ¹⁵ Kə Rebeka əlek yamos ya Esay wan kən wəcəkə-cəkə, yamos yətət yəkə enatam kəsətə deker mə, k'əsən yi wan kən wələpəs Yakuba k'emberne. ¹⁶ K'ənəkump Yakuba akata ɲa mir məkə ɲanadif mə dəwaca kə dəkilim, kəbəp ka mofo məkə mənatəyə cəfon mə. ¹⁷ Kə Rebeka əsən wan kən Yakuba peri pəkə enalompəs mə, kə kəcom. ¹⁸ Kə Yakuba ənkə nde papa kən eyi mə, k'oloku: «Papa wəkem!» Kə Isiyaka owosε: «In' ewε. Mən' an' əfə-ε, Wan kem?» ¹⁹ Kə Yakuba oloku kas: «In' əfə Esay wan kam wəcəkə-cəkə. Iyə təkə məlokun' em mə. Məyəfε iletən' am, məndε məsəm wəsəm wem, nte tənşənε mənə yati mətolan' em pətət mə.» ²⁰ Kə Isiyaka oloku wan kən: «Mba məyənk kəsətə wəsəm wan kem!» Kə Yakuba oloku: «Kanu Kəpən kam kəker' em wI.» ²¹ Kə Isiyaka oloku Yakuba: «Məcənne ɲə wan kem, iwakəs əm, icərə kə pəyəne fə wan kem Esay əfə-ε.» ²² Kə Yakuba ələtərne kas Isiyaka, k'ewakəs kə k'oloku: «Dim dandε da Yakuba də, mba waca wawε wa Esay wə.» ²³ Isiyaka enanəpəl fε kə. Bawo waca wən wənala cəfon pəmə waca wa wənε Esay, k'ontolanε kə pətət. ²⁴ K'oloku: «Mən' əfə mənə wan kem Esay?» Kə Yakuba owosε kə fə: «Ey.» ²⁵ Kə Isiyaka oloku: «Məbər' em isəm wəsəm wa wan kem, nte tənşənε, ina yati itolan' am pətət mə.» Kə Yakuba emberε Isiyaka yeri k'endi, k'ənkerε kə sə member k'omun. ²⁶ Kə kas Isiyaka oloku sə: «Məcənne məcup im wan kem.» ²⁷ Kə Yakuba əncənne, k'ənəcup kə. Kə Isiyaka ene ambənε ɲa yamos ya Esay. K'ontolanε kə nte: «Ey, ambənε ɲa wan kem ɲeyi pəmə ambənε ɲa dale nde Kanu Kəpən kəmpocε pətət mə. ²⁸ Kanu kəsən əm pəcanji pa darenε kə daka da dəntəf:

Malə kə member pələrəm!

²⁹ Kanu Kəpən kəsənε, afum ɲay' əm dəntəf,
Kanu kəsənε afum ɲatontnən' am!
Kanu kəsənε məyi awənε əm aɲa kəron,
Kanu kəsənε awut a iya kam ɲatontnən' am dəntəf!
Kanu kəsən pələc, wəkə ɲəfan' am pələc mə,
Kanu kəsən pətət wəkə ɲəfan' am pətət mə.»

³⁰ Isiyaka enadelip kətolanε Yakuba, Yakuba endeyεfε kas dəntəf, kə wənε Esay emberε pəyəfε dəkəpən. ³¹ Kə Esay olompəs sə peri k'ənkenε kas Isiyaka. K'oloku kas: «Papa məyəfε məsəm wəsəm wa wan kam, nte tənşənε mətolan' em pətət mənə yati mə.» ³² Kə kas Isiyaka oloku kə: «Mən' an' əfə-ε?» Kə Esay oloku kə: «In' əfə wan kam wəcəkə-cəkə Esay.» ³³ Kə pəyi Isiyaka yama-yama, yama-yama yəpən k'oloku: «An' əkə pəpən wəsəm k'ənker' em-ε? Isəm yi a kə məndeder, intolanε kə pətət. Kətola pətət kəlip kəsumpər kə.» ³⁴ Nte Esay ene moloku ma kas mə, k'ember kəbebe, k'ənəkule-kule pəpən, k'oloku kas: «Ina sə mətolan' em pətət Papa.» ³⁵ Kə Isiyaka oloku kə: «Wənε əm enderεne cəkəta k'elek kətolanε pətət kam.» ³⁶ Kə Esay oloku: «Cepə nte asən kə tewe ta Yakuba mə, ti t' ɲənəmpəs' em haɲ kəməfən? Enabənər im təkə dəcəmε da debeki dem. Kə pəndəsəyi tantε k'ənlekər im sə kətolanε pətət kem.» Kə Esay endənər: «Papa, məmənkərne fε sə kətolanε pətət kələma, məsən im ki?» ³⁷ Kə Isiyaka oloku Esay: «Isən kə kiya kam kəron, k'isən kə awənε aɲa fəp kiya kə dəntəf, k'isən kə bələ* kə member. Cəke cə indəyəne mənə-ε, wan kem?» ³⁸ Kə

* 27:37 f. «blé»

Esay eyif kas: «Kətola pətət kin kan̄kə gbon̄ kə m̄əyɔ ba, Papa? Ina sɔ mətolan' em pətət, Papa!» Kə Esay eyefe kəbok. ³⁹ Kə kas Isiyaka oloku kɔ: «Mənəŋk! Dəkəndə dam dɔfɔdeyɔ daka da dəntɔf

Kə pəcan̄ki m̄pɛ pənyefe dareŋc mɔ.

⁴⁰ Dakma dam dendedəsəm doru,

Məndeyi wəŋc əm dəntɔf.

Məndeyi tam taciŋa

Fənəntər fam fəndesəŋe, məc-cer kə mɛfan̄ mən.»

Kəkə ka Yakuba

⁴¹ Kə Esay eməŋkɛ Yakuba metele, teta kətolanɛ pətət nkɛ kas ɛnatolanɛ Yakuba mɔ. Esay pəc-cɔpəsne dəbəkəc, «Mataka ma defi da papa wəkem mambale fɛ sɔ. Indedif wəŋc im Yakuba.» ⁴² K'əŋkə payemsɛnɛ Esay n̄nɔ iya kən Rebeka eyi mɔ. Kə Rebeka ewe wan kən Yakuba, k'oloku kɔ: «Məne nte wəŋc əm Esay ɛfan̄ kəluks' am ayek mɔ, a pədif əm. ⁴³ Awa wan kem, məcəŋkəl im! Məyefe, məkɔ məgbɔpnɛ ndena wəŋc im wərkun Laban̄ nde Haran̄. ⁴⁴ Məkɔ m̄əyi di mataka, han̄ metele ma wəŋc əm melip. ⁴⁵ Kə metele ma wəŋc əm mendelip-ɛ, pəpəlarnɛ pəcuy pəkɔ m̄əyɔ kə mɔ, indew' am mader. Ta ake tɔ indebutɛ nu mɛrəŋ monu dəsək din-ɛ?»

Kəyɛkɛ ka Yakuba Pəkə Mesopotami

⁴⁶ Kə Rebeka oloku Isiyaka: «Doru dɛŋgbəf im teta awut aran aHewy. Kə Yakuba ɛnɛŋcɛ wəHewy, wan wəran wəka dɔtɔf pəmɔ akanɛ, ake indəsəyɔ oŋ doru-ɛ?»

28

¹ Kə Isiyaka ewe Yakuba, k'ontolanɛ kə pətət, k'osom kə nte: «Ta mənɛŋcɛ wəran wəka Kanahan. ² Məyefe. Məkɔ Padan̄-Aram, ndena papa ka iya kam. Mələk di wəran awut aran a ŋcək' am Laban̄ daco. ³ Kanu Kəpəŋ nkɛ kəntam mes fəp doru mɔ kəpoc' am pətət, kəsəŋ əm dokombəra, kəsəŋ' am mələ nte təŋsəŋe m̄əyɔnɛ afum alarəm mɔ! ⁴ Pəsəŋ əm kətolanɛ pətət ka Abraham, mənə kə yuruya yam nte təŋsəŋe atɔf ŋanɛ m̄əyi decikəra mɔ, ŋey' əm dəwaca pəmɔ təkɔ Kanu Kəpəŋ kənasəŋ ŋi Abraham mɔ.» ⁵ Kə Isiyaka ɛsak Yakuba k'əŋkə Padan̄-Aram, ndena Laban̄ wan ka Betuhel, wəAram, wəŋc wərkun wəka Rebeka, iya wəka Yakuba kə Esay. ⁶ Kə Esay ɛnəŋk fɔ Isiyaka ontolanɛ Yakuba pətət, k'oloku kə kəkɔ sɔ Padan̄-Aram pəkɔtən wəran, mba nte Isiyaka oŋc-tolanɛ kə mɔ, ɛnasom kə nte: «Ta mənɛŋcɛ wəran wəka Kanahan de.» ⁷ Yakuba ɛnane moloku ma kas kə kɛrɛ, k'əŋkə Padan̄-Aram. ⁸ Kə Esay ɛnəŋk fɔ mes ma awut aran aka Kanahan mənabɔt fɛ papa kən Isiyaka. ⁹ Kə Esay ɔŋkɔ ndena Səmayila, k'ɛlɛk di wəran pac-we kə Mahalat, wan wəran wəka Səmayila wan k'Abraham, wəkire ka Nebayɔt, kəberɛnɛ ka aran aHewy akɔ ɛnayɔ mɔ.

Kəwɛrəp ka Yakuba

¹⁰ Kə Yakuba eyefe Berseba k'əŋkə Haran̄. ¹¹ K'embəp tofo təlɔma k'endire di, bawo dec dɛnaləpɛ kɔ. K'ɛlɛk tasar tin ta kəfo kan̄kə, k'ɛfakɛnɛ pi, k'ɛfəntərə kəfo kan̄kə. ¹² K'ɛwɛrəp. K'ɛnəŋk same səcəmə dəntɔf domp da si doc-gbuŋɛnɛ kəm mɛlɛkɛ a Kanu məc-fəŋk si, məc-pɛ, moc-tor. ¹³ Kə Kanu Kəpəŋ kəcəmə same sasəkɔ dareŋc. Kə kəloku: «In' ɔyɔnɛ Kanu Kəpəŋ, Kanu k'Abraham papa kam, kə Kanu ka Isiyaka. Antɔf ŋan̄kɔ mɛfəntərə mɔ, indəsəŋ əm ŋi mənə kə yuruya yam. ¹⁴ Yuruya yam ŋendela pəmɔ kəbof ka dəntɔf. Məndewəkələs dəkəndə dam kəca kətət kə kəmeriya, nde dec dɛmpɛ mɔ kə nde dɛŋkalɛ mɔ. Afum a doru fəp ŋande ŋactənər əm kətolanɛ pətət kə yuruya yam. ¹⁵ Ina yati

in' osol' am, inde ic-bum am kəca nke o nke mənko mə, indeker' am atəf njanə, bawo ifəsak am ta intalas tante inlok' am mə.» ¹⁶ Kə Yakuba entime dəmere, k'oloku: «Tələma Kanu Kəpən kəyi nno tofo tante, kə intənacərə ti!» ¹⁷ K'enesə k'oloku: «Mba tofo tayo wəy-wəy! Pənçiyane fə də kə kələ ka Kanu, kusunka ka darenç kə!» ¹⁸ Kə Yakuba eyefe bət-bət suy, k'elek tasar təkə enafakənə domp mə, k'ənçəmbər pi, k'olonər pi moro. ¹⁹ Kə Yakuba ewe tofo tatəkə Betel, mba dare dadəkə denanunkenə dəyo tewe ta Lus. ²⁰ Kə Yakuba ontola pəc-loku: «Kə pəyənə fə Kanu kəsəl' em kəc-bum im dapo nde inkot mə, kə pəyənə fə kənşən im kəcom kem kəsəm, kəsən im sə yamos ibərne-ε, ²¹ K'ilukus pəforu disre nde kələ ka papa wəkem-ε, awa Kanu Kəpən kəndeyənə Kanu kem. ²² Tasar tante inçəmbər mə, pendeyənə kələ ka Kanu. Indesən əm farilə fa mpə o mpə məndekə-sən im mə.»

29

Yakuba kəbəpənə kə Rasel

¹ Kə Yakuba eyefe kəkət kəkə ka atəf nja awut a nde dec dəmpə mə. ² Kə Yakuba ənəjk kələmp dādo dəkulum, kə yəcəl yefet-yefet yolonkanə mofə maas yēcəmə kələmp kanəkə kəsək, bawo kələmp kanəkə kə yəcəl yonç-mun. Tasar mpə pənayi kələmp dəkusu mə pənabək. ³ Difə yəcəl fəp yənçəpənə. Pabınkəli tasar papəkə anaboc kələmp dəkusu mə, cir kə nkesiya yomun. Kə yelip-ε palukse tasar papəkə sə kələmp dəkusu. ⁴ Kə Yakuba eyif akek yəcəl: «Awənç im anja, aka deke njo nəyənə-ε?» Kə akakə njaloku kə: «Aka Haran njo səyənə.» ⁵ Kə Yakuba eyif nja: «Nənçərə Laban, wan ka Nahor?» Kə njawosə: «Ey, sənçərə kə.» ⁶ K'eyif nja: «Cəke cə pəyi kə-ε?» Kə akakə njaloku kə: «Daka o daka! Wan kən wəran Rasel ender wəkə kə yəcəl yefet-yefet.» ⁷ Kə Yakuba oloku nja: «Dec dəsərəbək kərəsna. Təm tolonka yəcəl tentabəp fə. Nəsən yəcəl domun, kə nəlip-ε nəkekərə yi kərəsna yəkə səmət.» ⁸ Kə njaloku kə: «Səfətam ti, kə yəcəl fəp yəntolonkanə-ε, bawo ti tə səmbınkəli tasar nte anşunçə kələmp mə, a yəcəl yefet-yefet yomun.» ⁹ Yakuba eyi kəlok-lokər akek, kə Rasel əmbərə kə yəcəl yefet-yefet ya kas, bawo Rasel wəkek enayi. ¹⁰ Nte Yakuba ənəjk Rasel, wan wəran wəkə Laban, kə yəcəl yefet-yefet ya Laban mə, k'ənçənə, k'əmbınkəli tasar tatəkə anç-sunçə kələmp mə, kə yəcəl yefet-yefet ya Laban yomun. ¹¹ Kə Yakuba onçup Rasel, k'eyefe kəfək. ¹² Kə Yakuba oloku Rasel: «Fum ka papa kam iyənə, wan ka Rebeka iyənə.» Kə Rasel eyekse kəkə-loku ti kas Laban. ¹³ Nte Laban ene kəder ka Yakuba wan ka wəkire kən mə, k'eyekse k'ende pəsapnə Yakuba, k'əmakərənə kə. Kə Laban ənkekərə kə nde kələ kən, kə Yakuba əbmər kə mes məkə mənəsətə kə mə fəp. ¹⁴ Kə Laban oloku kə: «Kance kəsoku pəs kə: Mecir min mə səmpənne!» Kə Yakuba eyi ndena Laban njo f njin.

Kənənçə ka Yakuba kəmerən

¹⁵ Kə Laban ende pəloku Yakuba: «Bawo fum kem məyənə, məfədebəc' em kifəli? Məbonçər im daka nde məfan da kəway kam mə.» ¹⁶ Laban enayo ayecərə mərəj: Tewe ta Bəmbə bən tənayənə Leya, kə Cayi cən Rasel. ¹⁷ Leya enatesə fər dəkəro, mba Rasel enanankanə kətesə. ¹⁸ Rasel enabət Yakuba mes. Kə Yakuba oloku Laban: «Indebəcam meren camət-mərəj, teta wan kam wəran Cayi: Rasel.» ¹⁹ Kə Laban oloku kə: «Kəsən əm kə kənçepər im təkə inko-sən kə wərkun wəcuru mə. Məyi nno nderem!» ²⁰ Kə Yakuba əmbəcə Laban meren camət-mərəj teta Rasel. Kə meren camət-mərəj maməkə meyl, Yakuba dəfər pəmə mataka, bawo Rasel enabət kə mes. ²¹ Kə Yakuba ende pəloku Laban: «Məsən im wəran wəkem bawo təm tən ta yəbəc telip, ifan

kəneŋce kə.» ²² Kə Labaŋ ewe aka tofo tatəko fəp, kə ŋambəpəne k'omboc kəsata. ²³ Pəndeyi dəfəy, k'elək wan kən wəran Leya k'ənkenə Yakuba, kə Yakuba eneŋce kə. ²⁴ Kə Labaŋ əsəŋ wan kən wəran Leya wəcar wəran nwe aŋcwe Silpa mə. ²⁵ Dec dendesək, kə Yakuba enəŋk fə Leya əsəŋ kə. K'oloku Labaŋ: «Cəke cə məyə em nte? Bafə teta Rasel t' imbəc' am? Ta ake tə məntiŋkər' em-ε?» ²⁶ Kə Labaŋ oloku: «Afəsəŋ səna ndorosu Cayi, ta antasəŋ Bəmbə-ε. ²⁷ Mələpəs tataka toluksər kə Bəmbə, a sədesəŋ əm sə Cayi kə məndewosə sə kəbəc' em tetən meren camət-merəŋ-ε.» ²⁸ Kə Yakuba əyə tatəko, k'eləpəs tataka toluksər kə Leya, kə Labaŋ əsəŋ kə sə wan kən wəran Rasel. ²⁹ Kə Labaŋ elək wəcar kən Bilha k'əsəŋ kə Rasel. ³⁰ Ka Yakuba eneŋce sə Rasel nwe enabət kə mes, pətəs Leya mə. K'embəcə sə Labaŋ meren camət-merəŋ.

Awut a Yakuba

³¹ Kə Kanu Kəpəŋ kənəŋk fə ambətər fə Leya pəmə Rasel, kə kəsəŋ Leya dokombəra. Kə kəsumpər Rasel dokombəra. ³² Kə Leya embəkəs. K'əŋkom wan wərkun, k'ewe wan kakə Ruben. Ti tə tatəko nno eyi mə, «Kanu Kəpəŋ kənəŋk kəlapəs kem. Ndekəl oŋ, wos im endebətər im.» ³³ K'əŋgbəkəre sə kəmbəkəs, k'əŋkom sə wan wərkun. Kə Leya oloku fə: «Kanu Kəpəŋ kəne a ambətər f' em, kə kəsəŋ im sə wəkawε.» Kə Leya əsəŋ wəkakə tewe ta Siməŋ. ³⁴ Kə Leya oluksərne k'embəkəs, k'əŋkom wan wərkun sə. K'oloku: «Tante taŋ, wos im endegbəkər' em, bawo iŋkome kə awut arkun maas. It' anasəŋe wan wəkakə tewe ta Levi.» ³⁵ K'embəkəs sə k'əŋkom wan wərkun sə. K'oloku: «Tante taŋ indekorkoru Kanu Kəpəŋ.» It' enawene wan wəkakə tewe ta Yuda. Kə Leya əsak oŋ, kəkom.

30

¹ Nte Rasel enəŋk fə eyi fə kəkome Yakuba mə, k'əyənə wəŋc wəran Leya kəraca. Kə Rasel oloku Yakuba: «Məsəŋ im awut kə pəyi fə ti-ε, iŋfi!» ² Kə pəntələ Yakuba nno Rasel eyi mə, k'oloku: «Iŋcəmə dakəcəmə da Kanu, nke kəntəsəŋ əm dokombəra mə?» ³ Kə Rasel oloku: «Wəcar kem wəran Bilha εwe, məfəntərə kə nkən nte tənəŋe pəsəto wan mə. Nno suwu sem s' endekom wan wəkakə, pəsəŋ' em kəyə wan.» ⁴ Kə Rasel əsəŋ Yakuba wəcar kən wəran Bilha. Kə Yakuba əŋkə kə, ⁵ Kə Bilha embəkəs, k'əŋkome Yakuba wan wərkun. ⁶ Kə Rasel oloku: «Kanu Kəpəŋ kəmboc' em kiti, kə kənesə dim dem, kəmpoc' em wan wərkun.» It' enasəŋe wan wəkakə tewe ta Dan. ⁷ Kə Bilha wəcar ka Rasel, əŋgbəkəre sə kəbəkəs, k'əŋkome Yakuba wan wərkun ta merəŋ. ⁸ Kə Rasel oloku: «Kanu kəmar im kəsıməs kə wəŋc im wəran Leya, k'intam kə.» Kə Rasel əsəŋ wan wəkakə tewe ta Naftali. ⁹ Nte Leya enəŋk fə əsak kəkom mə, k'elək wəcar kən Silpa k'əsəŋ kə Yakuba pənəŋce. ¹⁰ Kə Silpa wəcar ka Leya əŋkome Yakuba wan wərkun. ¹¹ Kə Leya oloku fə: «Pəbotu pender!» Kə Leya əsəŋ wan wəkakə tewe ta Kadu. ¹² Silpa wəcar ka Leya əŋgbəkəre sə kəkome Yakuba wan wərkun ta merəŋ. ¹³ Kə Leya oloku: «Mba pəmbət im! Ey, aran ŋande ŋac-kul' em oŋ fə pəmbət əm.» K'əsəŋ wan kakə tewe ta Aser.

¹⁴ Dəsək dələma katela kənayi, kə Ruben əŋkə dale. K'əŋkə pəsəto di yeri yokom yələma*, k'ənkerə yi iya kən Leya. Kə Rasel oloku Leya: «Iletsen' am, məpoc' em yokom yələma nyε wan kam enker' am mə.» ¹⁵ Kə Leya oloku Rasel: «Pəntəŋne f' am nte məmbəŋər im wos im mə, məne məsəto sə yeri ya wan kem?» Kə Rasel oloku Leya: «Awa! Ndaram ende məkə fəntərə, kəway

* 30:14 yokom nyε yəyənə acəl ŋa dokombəra mə

ka yeri ya wan kam.» ¹⁶ Dofoy dendebəp, nte Yakuba eyefe dale mə, kə Leya ɔŋkə pəfayne kə, k'oloku Yakuba: «Nno nderem mände məkə fəntərə, bawo kəsəto kam pibi pəməkə, mənə nte isəkpərə pi yeri yələma ya dale nye wan kem ɛŋkerena mə.» Kə Yakuba ɲafəntərə pibi papəkə kə Leya. ¹⁷ Kə Kanu kəmban Leya, k'embəkəs. K'ɔŋkomə Yakuba wan wərkun wəka kəcamət. ¹⁸ Kə Leya oloku: «Kanu kəsəŋ im kəway kem. Ina nwe ilek wəcər kem wəran k'isəŋ kə wos im mə.» Kə Leya ewe wan wəkəkə Isakar. ¹⁹ Kə Leya endesə pəbəkəs, k'ɔŋkomə Yakuba sə wan wərkun wəka camət-tin. ²⁰ Kə Leya oloku: «Kanu Kəpəŋ kəmpoc' em! Tante taŋ, wos im endeyi tofo tin k'ina, bawo inkomə kə awut arkun camət-tin.» Kə Leya ewe wan wəkəkə Sabulon. ²¹ Kə Leya embəkəs, k'ɔŋkomə wan wəran nwe ɛnasəŋ tewe ta Dina mə. ²² Kə Kanu kənde kəcem-cəmne Rasel, kə kəmban kə kə kəsəŋ kə dokombəra. ²³ Kə Rasel ende pəbəkəs, k'ɔŋkomə wan wərkun. K'oloku: «Kanu Kəpəŋ kilin im malap.» ²⁴ Kə Rasel ewe wan kən wəkəkə Isifu, k'oloku: «Kanu Kəpəŋ kəbərən' em sə wan wərkun wələma!»

Yakuba kəsəto kən daka

²⁵ Nte Rasel ɔŋkomə Isifu mə, kə Yakuba oloku Laban: «Məsək im ilukus nno nderem, ikə nde atəf ɲem. ²⁶ Məsəŋ im aran em k'awut em aŋɛ imbəc' am taŋan mə, ɲaŋə səndekə, bawo mənə yati mənçərə yəbəc nye imbəc' am mə.» ²⁷ Kə Laban oloku Yakuba: «Ifaŋ fə məboŋçər im kəway nke indesəŋ əm mə. Canu cem cəmentər im a Kanu Kəpəŋ kəmpoc' em tetam. ²⁸ Məboŋçər im kəway kam inşəŋ əm ki.» ²⁹ Kə Yakuba oloku Laban: «Mənə yati, mənçərə kə təkə imbəc' am mə, kə təkə isəŋɛ kə yəcəl yam yeyi mə. ³⁰ Bawo yəcəl yepic yəkə inabəp' am mə, yela ɔŋ ndəkəl. Kə Kanu Kəpəŋ kəmpoc' am kələk dəsək nde imbərə kələ kam mə, haŋ məkə. Ndəkəl ɔŋ ake təm tə indebəcə afum em-ε?» ³¹ Kə Laban eyif kə: «Ak'indesəŋ əm-ε?» Kə Yakuba oloku: «Məfədesəŋ im daka o daka. Kə məwosə kəyə təkə indelok əm mə, indesəkəkə yəcəl yam yefət-yefət, ibum' am sə yi. ³² Məkə indecepər yəcəl yam yefət-yefət fəp daco, mədekə-cəmbər ɲkesiya yətəmsər kə yecəmcəmər fəp kəsək yəyənə yəpəŋ, yəyənə yefət, ɲkesiya nye yəyə lom yecapsər mə, kə cir nce cəŋcəmcəmər, nce cəntəmsər mə. Yayəkə yendeyənə kəway kem. ³³ Dolompu dem deŋmentər əm ti alna, kə məndekə-məmən kəway kem-ε. Mpe o mpe pə mənəŋk di alna cir daco ta pentəmsər, ta pəŋcəmcəmər kə ɲkesiya daco ta pəŋcəpsər alom mə, məcərə fə inkiyər əm pi.» ³⁴ Kə Laban oloku Yakuba: «Awa! Iwosə toloku tam.» ³⁵ Awa, dəsək dadəkə də, Laban ɛŋcəmbər mbiyofo ya cəgber, yecəmcəmər, cir cəntəmsər kə cəcəmcəmər cir nce cənayə pəfər mə fəp, ɲkesiya yəkə yənayə alom ɲecapsər mə. Kə Laban ɛlək yi fəp, k'ember awut ɔŋ dəwaca. ³⁶ K'awut ɔŋ ɲambələne yəcəl yayəkə, kəkət ka mata maas kə Yakuba daco nwe ɛŋç-kək sə yəcəl ya Laban mə. ³⁷ Kə Yakuba ɛlək wara wəcəŋk wa tək maas yeciyanə, k'ənaci wi pol nte tənşəŋə pəfər pa kətək powur mə. ³⁸ Kə Yakuba ɔndəfət wara wawəkə ɛnanaci mə nde yəcəl yəŋcmun mə, nte tənşəŋə yecəŋk wara wawəkə mə, təsəŋə yərkun yec-cəc yəran kə yender dəkəmun-ε. ³⁹ Kə yəcəl yəŋcəcənə wara wawəkə kəsək, ti tənəsəŋə yəcəl yəckoməs mowut ma cəgber, mətəmsər kə məcəmcəmər. ⁴⁰ Nte Yakuba ɛŋgbey mənkesiya mə, kəŋcəmbər yi fər ya yəcəl ya Laban kirin nye yənayə cəgber kə alom ɲecapsər mə, k'əsəto yəcəl nye ɛnacəmbər taciŋa ta owosə yəŋŋkələne kə ya Laban mə. ⁴¹ Kəcəc nke o nke yəcəl yetifi yərkun yecəfan kəcəc yəran mə, Yakuba ɛŋçlək wara wən wənaci pəcəmbər wi yəcəl fər kirin dəndo yəŋcmun mə, nte tənşəŋə yetam kəcəcənə, yecəŋk wara wawəkə mə. ⁴² Kə Yakuba ɛnəŋk fə, pəcəl pələŋki pəfan kəcəc-ε,

əfədəf fə pi kəra kən kənaci. Kə tende teləpəsər oŋ Yakuba kəyo yəcəl yetəfi kə Labaŋ əyo yelenki.

Yakuba kəyekse pəkə ndena Labaŋ

⁴³ Kə Yakuba ende pəyənə wəka daka wəpəŋ. K'əyo yəcəl yefet-yefet yeləram, acar arkun, acar aran, yəkəme kə sofale-e.

31

¹ Kə Yakuba ene məcəm-cəmne ma awut a Labaŋ, ŋac-loku: «Yakuba elek daka da papa wəkəsu fəp, di dəsəŋe kə kəyənə ka wəka daka dandə fəp.» ² Kə Yakuba ɛŋgbəkəre fə kəro ka Labaŋ kəyi fə sə nno eyi mə, pəmə təkə pənayi cəkə-cəkə mə. ³ Kə Kanu Kəpəŋ kəloku Yakuba: «Məlukus atəf ŋa awisi aŋa, dəŋkom dam. Isol' am.» ⁴ Kə Yakuba ewe Rasel kə Leya aŋe ŋanayi dale ŋackek yəcəl yən cir kə ŋkesiya mə. ⁵ K'oloku ŋa: «ɛŋgbəkəre fə, kəro ka papa konu kəyi fə sə nno iyi mə, pəmə təkə pənayi cəkə-cəkə mə. Mba Kanu ka papa kem kəsəl' em. ⁶ Nəŋcəre nənə yati a imbəce papa konu kə fənəntər fem fəp. ⁷ Mba papa konu ɛŋkafəli-kafəli, k'əŋcepe-cepe kəway kem haŋ wəco. Mba Kanu kəwose fə kə kəyo em pələc. ⁸ Pənaloku fə yetəmsər yəyənə kəway kam-ε, kə yəcəl fəp yənader yockoməs awut atəmsər. Pənaloku sə fə ya cəgber yəyənə kəway kam-ε, yəcəl fəp kə awut a cəgber yə yənader yockoməs. ⁹ Kanu kəmbaŋ yəcəl yən nno papa konu eyi mə, kə kəsəŋ im. ¹⁰ Tem nte yəcəl yəŋcfəŋ kəcəcənə mə, k'iyekti fər dareŋc, k'iwerəp a yəcəl yorkun nte yəŋc-cəc yəran mə, yənayo cəgber, yetəmsər, yecəmcəmər. ¹¹ Kə meləke ma Kanu molok' im dəmərə: «Yakuba!» K'iwose: «In' ewel» ¹² Kə meləke molok' im: «Məyekti fər məməmən. Yəcəl yorkun fəp nte yeyi kəcəc yəran mə, yəyo cəgber kə yəntəmsər kə yecəmcəmər. Bawo inəŋk məyo məkə Labaŋ əyo əm mə fəp. ¹³ In' əyənə Kanu ka Betel, nde mənacəmbər tasar, kə məlonər pi moro mə, nde mənasəŋ im temer mə. Ndəkəl oŋ, məyefə atəf ŋaŋe, məlukus dəŋkom dam.» ¹⁴ Rasel kə Leya ŋaloku kə: «Mba səyo sə ke nno kəb ka papa kosu? ¹⁵ Mba ələm fə su oŋ pəmə acikəra ba, bawo ɛŋcaməs su, k'endi pəsəm posu. ¹⁶ Daka nde Kanu kəmbaŋər papa kosu mə fəp, dendeyənə oŋ dosu k'awut asu. Məyo təkə Kanu kələk əm mə fəp.» ¹⁷ Kə Yakuba eyefə, k'endəs awut ən yəkəme kəron kə aran ən. ¹⁸ Kə Yakuba osolə yəcəl yən kəkək, kə daka dən fəp nde ɛnasətə mə, yəcəl nte ɛnasətə Padaŋ-Aram mə, k'əŋkə ndena papa kən Isiyaka, atəf ŋa Kanahan. ¹⁹ Kə Labaŋ ende pəkə kəgbət-gbət ŋkesiya yən. Kə Rasel ɛŋkiye mərəŋka ma papa kən Labaŋ. ²⁰ Kə Yakuba nkən ɛntiŋkər Labaŋ wəAram kəkə kən, ta elembərne kə-ε. ²¹ Kə Yakuba eyekse kə daka dəkə ɛnayo mə fəp, k'eyefə k'empimne kəŋgbəkə, k'əntəfərne mərə ma Kalahadu.

²² Tataka ta maas, k'aloku Labaŋ a Yakuba eyekse. ²³ Kə Labaŋ elek awəŋc aŋa kə ŋaŋcəme Yakuba darəŋ kəkət ka mata camət-mərəŋ, kə ŋambər kə nde mərə ma Kalahadu. ²⁴ Kə Kanu kənder Labaŋ wəAram dəmərə ma pibi, kə Kanu kəloku kə: «Məkəmbərne kələk-lokər Yakuba.» ²⁵ Kə Labaŋ ɛmbər Yakuba pəcəmbər abal ŋən tərə kəron. Kə nkən sə dəmne ɛŋcəmbər abal ŋən kə awəŋc aŋa tərə ta Kalahadu kəron. ²⁶ Kə Labaŋ eyif Yakuba: «Cəke cə məyo tante-ε? Ta ake tə məntiŋkər' em-ε, məkekərə awut em aran pəmə afum aŋe aŋsumpər dəkəwan mə-ε? ²⁷ Ta ake tə məŋgbəpnənə kə məyekse-ε? Məntiŋkər' f' em ba, məyeksar' f' em ba? K'inasak əm məkə pəbotu disre, pac-leŋəs, pac-fula pac-fer. ²⁸ Məwose f' em kəcup awut-sə em arkun kə awut em aran! Tante taŋ məmbut amera. ²⁹ Intam kəyo əm pələc, mba Kanu ka papa kam kələkus' em nendisna: «Məkəmbərne kələku ka Yakuba pələc!» ³⁰ Bawo pəŋwon əm

kəkə ndena papa kam, ta ake tō mənkiyənə canu cem-ε?» ³¹ Kō Yakuba oloku Laban: «Indenanesər-nesər ti kəcem-cəmnə fə, məndebanər im awut am aran. ³² Mba məməmən nwe o nwe mənənəkə canu cam afum em daco mə, wəkəkə enfi! Awenj asu anja fər kirinj məməmən mələk mpe o mpe pəyənə pam mə məkekərə.» Mba Yakuba enacərə fə a Rasel enkiyər Laban canu ca kusunja kəjan. ³³ Kō Laban ɛmbərə abal ɲa Yakuba, k'owur k'ɛmbərə ɲa Leya, k'owur k'ɛmbərə abal ɲa acar aran anjə mərənj, enənj fə daka o daka. Kō Laban ɛmbərə abal ɲa Rasel disrə. ³⁴ Rasel pələk mərənja pəboc mi dəntəf, k'ələk dəcəm ndə anjənə yəkəmə kəronj mə k'endenər, k'eyefə k'endə di kəronj. Kō Laban efənfeni abal disrə fəp enənj fə mərənja mme. ³⁵ Kō Rasel oloku papa kən: «Papa, ta pətəl' am, nte intəyefən' am mə, təntənə iyə təkə tenji aran tēm o tēm mə.» Kō Laban ɛnten mərənja mme hanj, enənj fə. ³⁶ Kō abəkək nɛmpə Yakuba, k'ənjan Laban kəcəp. Kō Yakuba ɛlək moloku, k'oloku: «Deke ɪləsər-ε, deke ɪnɟiya-ε tantə mənɟəm' em darənj mə? ³⁷ Nte məfen-feni ca yem fəp mə, ake mənəjk-ε ca yam ya dəkələ-ε? Məmentər im yi fər ya awenj im anja kō awenj əm anja ɲabərə su daco ina kō mənə. ³⁸ Meren wəco mərənj mə iyi nno ndaram. Mba ankesiya ɲam ɲin, wir wan win wələcə fə kor, isəmə f' am ankesiya yəcal yam daco. ³⁹ ɪkərə f' am pəcal pefi, in' enacərə teta yi. Mənɟ-wer im kəsənj ka kəway kō nyə anɟ-kiyər im pəwanjərə kō pibi mə. ⁴⁰ Inayi nno nne yəc-cəf im pəwanjərə, kəfə kəc-sut im pibi, mere məbələn' em. ⁴¹ Təsəmə meren wəco mərənj nte iyi nno ndaram mə. ɪcbəc' am teta awut am aran meren wəco kō mənɟələ, kō meren mme camət-tin, ta yəcal yam yefet-yefet. Mba mənacepəcəpə kəway kem hanj wəco. ⁴² Pəyənə fə Kanu ka papa kem Abraham, Kanu Kəwey-wey ka Isiyaka kəsəl' em-ε, kō tantə tō məsək im ɪlukus waca wəsəkər. Kanu kənənj malap mem, kō kələləs nke ɪnalələs waca mə, ti tō kəmbocəsa su nendisna kiti.» ⁴³ Kō Laban oloku Yakuba: «Awut arkun akanjə, awut aran akanjə kəbəp yəcal yayə fəp yemi yə. Cəke c' intam məkə kəyənə awut em aran kō awut anjə ɲanɟom mə-ε? ⁴⁴ Ndekəl mader səsək danapa fər ya fum wələma kirinj ina kō mənə.» ⁴⁵ Kō Yakuba ɛlək tasar tin, k'ənɟəmbər pi cos. ⁴⁶ Kō Yakuba oloku awenj anja: «Nəwətəs masar!» K'awenj anja ɲawətəs masar kō ɲamboc tɛpəsa. Kō ɲandə tɛpəsa papəkə kəronj kō ɲandi yeri. ⁴⁷ Kō Laban ewe tɛpəsa papəkə «Yekar Sahaduta,» * kō Yakuba nkən ewe pi «Kələdu.»† ⁴⁸ Kō Laban oloku: «Tɛpəsa pampə peyi su məkə daco.» Ti tō asənɟ pi tewe ta Kələdu. ⁴⁹ Tɛpəsa papəkə p'anjə sə Mispe, bawo Laban ɛnaloku: «Kanu kəgbəkərə su ina kō mənə kō səndəsələrənə. ⁵⁰ Kō mənərəs awut em aran-ε, kō mələk sə aran aləma-ε, məcərə fə bafə fum eyi su daco, mba Kanu yati.» ⁵¹ Kō Laban oloku: «Tɛpəsa pəmpə, kō tasar pəkə ɪnɟəmbər ina kō mənə daco mə. ⁵² Tɛpəsa pəmpə kō tasar pəmpə peyi su daco, kəcərə fə ɪfəsəcəpər tɛpəsa pəmpə kəkə-ɟənərn' am kəyə ka pələc, mənə sə ta məcəpər tɛpəsa pəmpə kō tasar pəmpə kəkə-ɟənərn' em kəkə-yə pələc.» ⁵³ Kō Laban oloku: «Kanu ka Abraham kō Nahor, kō Kanu ka kas kəjan kəyi su daco.» Kō Yakuba ɛndərəmə Kanu Kəwey-wey ka papa kən Isiyaka. ⁵⁴ Kō Yakuba olonjə tərə tatəkə kəronj, k'ewə awenj anja kədedi yeri yəyəkə. Kō ɲandi yeri yəyəkə kō ɲandirə tərə papəkə kəronj.

32

¹ Kō Laban eyefə bət-bət suy, k'onɟup awut-sə ən arkun k'aran, k'ontolanə ɲa, k'osumpər dəpə kalukus ka nde ndəran.

Yakuba kələmpəsənə kən kəbərənə kə Esay

* **31:47** ɪtə tatəkə cəAram cə «tɛpəsa pa sedə» † **31:47** kələd = H. «tɛpəsa pa sedə»

² Kə Yakuba sə ɛŋcəmə dəpə dən darəŋ, kə mələke a Kanu ŋaŋcepsə kə darəŋ.

³ Yakuba endenəŋk mi, k'oloku: «Afan ŋa Kanu ŋə!» K'əsəŋ tofo tatako tewə ta Mahanayim*.

⁴ Yakuba pəyi tadarəŋ k'osom nda wəŋc Esay nwe ɛnayi kulum ka Edəm mə, atəf ŋa Sehir. ⁵ Kə Yakuba osom ŋa nte: «Nte tə nəŋkə-loku wəŋc im Esay: «A wəcar kam Yakuba-ɛ, a iŋkə iwon nda Laban haŋ, ⁶ Iyə cəna, səfale, ŋkesiya, cir, acar arkun kə aran. Ti t' isom' am nnə wəŋc im eyi mə, pəctam kəwəse ibere.»»

⁷ K'asom ŋaluksərne nnə Yakuba eyi mə, kə ŋaloku kə: «Səŋkə nda wəŋc əm Esay, nkən sə kəlompəsne k'endə kədəbər əm, kə afum 400.» ⁸ K'abəkəc ŋətfəntərə Yakuba, kə kənese kəsumpər kə. K'eyer afum akə ŋanasol mə cəgba mərəŋ, kəbər ŋkesiya, cir, cəna haŋ yəkəmə. ⁹ Kə Yakuba oloku: «Kə Esay ɛntam afum a kəgba kin-ɛ, a kə ŋaŋyekse.»

¹⁰ Kə Yakuba oloku: «Kanu ka papa kem Abraham, Kanu ka papa kem Isiyaka, Kanu Kəpəŋ nke kələk' im: «Məlukuś atəf ŋam nde aŋkom əm mə, indeyən' am pətət!» ¹¹ Ifetər layidi kə pətət mpe mənker' em mə, ina wəcar kam. Bawo nte iŋc-cepər Yurden yayə mə, togbo tem gbəcərəm t' inatəmpər, ndəkəl oŋ iyer afum em cəgba mərəŋ. ¹² Ilətsen' am məban im, wəŋc im Esay dəwaca! Bawo iŋnese ta pədesut im, kə iya ka awut em. ¹³ Kə mənə Kanu mənəlok' im: «Indeyə əm pətət, indeyə afum am ŋala pəmə asəŋc ŋa dəkəba, nŋe antətam kələm mə.»»

¹⁴ Difo Yakuba ɛnəcəpərəne pibi. K'eyekyek daka dən dəkə ɛnakere mə dacə, kəkə-pocə wəŋc Esay: ¹⁵ Cir 200, mbiyofə wəco mərəŋ, ŋkesiya yəran 200 kə yorğun wəco mərəŋ, ¹⁶ kə yəkəmə yəran 30 kə awut ayi akə yəŋcməsər mə, cəna cəran 40, mura wəco, səfale səran wəco mərəŋ kə sərkun wəco. ¹⁷ Kə Yakuba əsəŋ yəcəl yayəkə fəp fa yi kə dokom da yi acar ən, k'oloku ŋa: «Nəy' im kirin, nəsolə yəcəl yayə dokom dokom, nəbələne yi kə yəkə.» ¹⁸ K'osom wəcəkə-cəkə: «Kə nəŋkə-bəpene kə wəŋc im Esay a pəyif əm: «An' ə məyənə? Deke mənker-ɛ? An' əyə yəcəl yayə məsolə mə-ɛ?» ¹⁹ Mələku kə: «Ya wəbə kam Yakuba yə, kəpocə kə nke əsəŋ im a ikenə wəbə kem Esay mə. Mba nkən əfə wəkə ender im tadarəŋ mə.»»

²⁰ K'osom sə kəsom kin kəŋkə, asolə yəcəl aka mərəŋ, aka maas kəbər ka aləpəs akə ŋanay i tadarəŋ ŋasolə yəcəl mə: «Tatako tə nəŋkə-loku wəŋc im Esay, kə nəŋkə-bəpene-ɛ. ²¹ Nələku kə: «Wəŋc əm Yakuba ender su wəkə tadarəŋ.»» Bawo Yakuba ɛnaloku fə: «Kəpocə kəŋkə kəy' im kirin mə, ik' iŋkə-tor-torene kə abəkəc. A sədenəŋkene fər disre. Tələma endekə-selen' em bel-bel.» ²² Kə yopocə yayəkə yeyi kə kirin, k'əncəpərəne pibi papəkə dəndo dəkulum.

Yakuba kəsīməs kən kə Kanu

²³ Kə Yakuba eyefe pibi papəkə, k'elek aran ən mərəŋ, amarəs aran ən mərəŋ k'awut ən wəco kə pin, k'əŋcalene ŋa dəŋgbəl da Yabək. ²⁴ Nte Yakuba elek aran ən, k'əŋcalene ŋa dəŋgbəl kə daka dəkə ɛnayə mə fəp. ²⁵ Kə Yakuba eyi di sona. Pəndəbiye, kə fum wələma eyefe kəsīməs kə Yakuba haŋ dəsəka. ²⁶ Nte wəsīməsene kən enəŋk, eyi fə kətam kə mə, k'osut kə nnə dətəkəc. Kə təkəc ta Yakuba towur pəcīməs kə fum wəkakə. ²⁷ Kə fum wəkakə oloku: «Məsək im ikə, bawo pəyi kəyə panpan.» Kə Yakuba oloku kə: «Ifəsək əm məkə ta mantolan' em-ɛ.» ²⁸ Kə fum wəkakə eyif Yakuba: «Cəke c' aŋw' am-ɛ?» Kə Yakuba oloku: «Yakuba y' aŋw' em.» ²⁹ Kə fum wəkakə oloku kə sə: «Yakuba

* 32:3 = H. «fan mərəŋ»

yafasayane tewe tam, Yisrayel† η' ande pac-w' am, bawo masimas ko Kanu ko afum, ko mantam ηa.»

³⁰ Ko Yakuba eyif fum wakako: «Iletsen' am maboncar im tewe tam.» Ko fum nwe eyif ko: «Ta ake to mafane kacarene tewe tem-e?» Ko fum nwe ontolane Yakuba dando. ³¹ Ko Yakuba asan tofo tatoko tewe ta Peniyel‡, bawo nkən olokune: «Inənk Kanu sagbatene, k'intofi.» ³² Dec denape a pac-cepər Peniyel. Yakuba pəctorər tokoc tən. ³³ Ti tosonje nte awut a Yisrayel nantəsam abənta ηa datəkok mo, bawo abənta ηa datəkok ηo Kanu kanasut Yakuba, nde kabənt ka dəkəkək ko kabənt ka dəkumunt yembəpene mo.

33

Yakuba kabəpene kanjan ko Esay

¹ Ko Yakuba eyekti kəro k'enənk Esay pac-der pəsəle afum 100. Ko Yakuba eyer awut Leya, Rasel, ko acar anje merəη daco. ² Ko Yakuba enčəmbər aran ən acar kirin, k'awut anjan ηančəηc ηa, ko Leya enčək k'awut ən ηayi ko darəη, ko Rasel enčəme ko wan kən Isifu eyi ko darəη. ³ Ko nkən yati enčepər ηa fər kirin, k'ontontnəne Esay dantəf camət-mərəη, han k'əlatərne ko. ⁴ Ko Esay eyekse kəkə-bəpene ko Yakuba wəηc, k'esapne ko, k'ənepsərne ko dəkilim, k'əncup ko, ko ηayefe fəp fanjan kabok. ⁵ Ko Esay eyekti kəro, k'enənk aran ko awut, k'eyif: «Are ηo akanje?» Ko Yakuba oloku ko: «Awut akanje ηo Kanu kanamar im kəsəto nənəfər dən disre, ina wəcar kam.» ⁶ Ko aran ən acar ηəlatərne Esay, ko awut anjan, ko nantontnəne ko. ⁷ Ko Leya əlatərne ko so ko awut ən, ko ηa so nantontnəne ko, ko Isifu ko Rasel ηəlatərne ko ko nantontnəne ko. ⁸ Ko Esay eyif ko: «Ake məndeyəne yəcəl yaye sənčepər-cepər mo?» Ko Yakuba oloku ko: «Kətəηne kam k'inafan. Ti to inacem-cemne kəsəη əm yi.» ⁹ Ko Esay oloku Yakuba: «Yelar im ina wəηc im, mənəjkərne yaye yəyəne yam.» ¹⁰ Ko Yakuba oloku Esay: «Ala. Iletsen' am, ko pəyəne fə isətər əm kətəηne, məwose məbaη kəpocə kem. Ti t' iməməne kəro kam pəmo təkə anjəmən kəro ka Kanu mo, ko məsəlen' em bel-bel. ¹¹ Məbaη kəpocə kem nke isəη əm mo, bawo Kanu kəmar im k'isəto daka dəkə ifan mo fəp.» Ko Yakuba enčəməne ti Esay darəη han ko wakako owose kabəη ka kəpocə kanjo. ¹² Ko Esay oloku: «Paηkən, pasolne dəpə, in' endey' əm kirin.» ¹³ Ko Yakuba oloku: «Wəbe kem, mənčəre a awut ηančuca kəkətene, k'isole so mir mowut ko mana mēmese. K'ayə yi yəkot pəpəη dəsək din-e yəcəl yowut fəp yenfi. ¹⁴ Wəbe kem məy' im kirin, indey' əm tadarəη, pəpic-pəpic isurəne yəcəl k'awut pəkot, han ibere ndena wəηc im nde atəf ηa Sehir.» ¹⁵ Ko Esay oloku: «Isakar' am afum em əloma ako isole mo.» Ko Yakuba eyif Esay: «Ak' indeyəne ηa-e? Təfan ta ina, isəto kəηəηne nno məyi mo.» ¹⁶ Dəsək dadəko də Esay əlek dəpə kalukus ka Sehir.

Yakuba kənde kən Səkem kəsək

¹⁷ Ko Yakuba əηko dare da Sukot. K'əb kəb kən k'əbne yəcəl yən ηəbaηcan. Ti t' asəηe tofo tatoko tewe ta «Sukot*». ¹⁸ Ko Yakuba emberə kətamne disre dare da Səkem, atəf ηa Kanahan. K'əηko pəcəmbərəs dare kəsək kabere kən kəyefe ka Padaη-Aram. ¹⁹ K'eway awut a Hamər arkun dawaca, papa ka Səkem, tofokal ta antəf nde enacəmbər abal mo. Enaway di mənčəmbəl† 100. ²⁰ Ko Yakuba enčəmbər di dəkəloηne da Kanu, k'ewe tofo tatoko «El-Elohe-Yisrayel‡».

† **32:29** Yisrayel = H. «kasimas ko Kanu» ‡ **32:31** Peniyel = H. «kəro ka Kanu» * **33:17** H. «ηəbaηcan» † **33:19** H. «kesita» = kəway ka tenjesiya kənayi tem tatoko ‡ **33:20** «El, Kanu ka Yisrayel»

34

Siməŋ kə Lewy kalukse ayek ŋa wəkirə kəŋan Dina nwe analapəs mə

¹ Dina, wan wəran nwe Leya enakome Yakuba mə, eyefe kəkə-ŋəŋk awut aran a dətəf. ² Səkem, wan ka Hamər wəHewy wəbə waka dətəf, enəŋk kə, k'embanj kə, k'ombocərne kə, k'elapəs kə. ³ Kə Səkem esektərne teta Dina wan wəran ka Yakuba, haŋ dəmολου mən k'esep kəsətə ka kəbətər ka Dina. ⁴ Kə Səkem oloku papa kən Hamər: «Məsəŋ im wəyecərə wəkawə pəyənə wəran kem wənəŋce.» ⁵ Kə Yakuba ende pəcərə a Səkem enəcərə wan kən Dina deran. Mba nte awut a Yakuba arkun ŋanayi dale kə yəcəl yən mə, kə Yakuba ençançke ti haŋ kə ŋander kəyefe dale. ⁶ Kə Hamər papa ka Səkem ŋŋkə pəlok-lokər Yakuba. ⁷ Kə awut a Yakuba ŋander kəyefe dale. Nte ŋane moloku maməkə mə, kə mosumpər ŋa. Kə pəntele ŋa, bawo Səkem enayə təyə nte pənətəmar paŋaŋnənə kə Yisrayel mə: Kəkiye kəcərə Dina wan ka Yakuba deran, ta ŋayənə akin ayi-ε. ⁸ Kə Hamər oloku ŋa nte: «Wan kem Səkem efaŋ kəfaŋ dəm wəkirə konu Dina kənəŋce, nəsoŋ kə kə pənəŋce, iletseŋ nu. ⁹ Antam kəkotərənə pac-nənçenənə. Nəde nəc-səŋ su awut anu aran, nəc-lək awut asu aran. ¹⁰ Nəndendə kə səna, atəf ŋendeyi nu dəwaca pəmə səna, nəyi de, nəc-caməs, nəten sə de ntəf.» ¹¹ Kə Səkem oloku papa kə awəŋc a Dina: «K'isətər nu kəwose-ε, insoŋ nu mpe o mpe nəŋwer im mə. ¹² Nəwer im kəfac kəpəŋ kə yopocə yelərəm. Insoŋ nu yi. Mba nəsoŋ wəyecərə wəkawə Səkem pənəŋce.» ¹³ Kə awut a Yakuba arkun ŋantŋŋkər Səkem kə kas bawo Səkem enakiye kəcərə ka wəkirə kəŋan deran. ¹⁴ Kə awut a Yakuba ŋaloku Səkem kə kas: «Pəŋcuca su kəsəŋ wəkirə kosu, fum nwe antəkəŋc mə, bawo tendeyənə kələpəs kosu. ¹⁵ Kə səndewose tefan tonu-ε, mənə nana sə nəwose kəyi pəmə səna, ti tə tatəkə arkun aŋe ŋayi nu daco mə fəp pakəŋc ŋa. ¹⁶ Təm tatəkə səŋwose kəc-lək awut anu aran sənəŋce, nana sə dəmne nəc-lək akosu nəc-nəŋce. Sənde nno kə nana payənə sə afum akin ayi. ¹⁷ Mba kə nəntətam kəne təkə səloku fə pakəŋc nu mə, səŋlək wan kosu Dina, səkə.» ¹⁸ Hamər kə wan kən Səkem ŋawose moloku maməkə, kəcərə fə aŋkəŋc ŋa. ¹⁹ Kə wan wərkun nwe oŋcop təyə tatəkə, bawo enabətər Dina haŋ pəcepərər. Nkən Səkem sə, anabətər kə nde ndaraŋan patas aka di fəp. ²⁰ Hamər kə Səkem ŋaŋkə nde dəkəbərə da dare danjan, kə ŋaloku afum a dare: ²¹ «Afum akaŋe ŋasəke su bəkəc. ŋawose kənde atəf ŋaŋe ŋac-caməs, atəf ŋaŋe ŋəwəkəl ŋa. Ande paclekərənə aran kə ŋa. ²² Mba afum akaŋe kəwose kəŋan kənde kə səna, payənə akin ayi, mənə pawose arkun aŋe ŋayi su daco mə fəp, pakəŋc ŋa pəmə ŋa. ²³ Yəcəl yaŋan kə ca yaŋan fəp yəfədeyənə yosu ba? Pawose tefan taŋan gbəcərəm, ŋayi su de.» ²⁴ Ako ŋanako dəkəbərə da dare danjan mə fəp, kə ŋaŋcəŋkəl Hamər kə wan kən Səkem. Arkun ako ŋanader dəkəbərə da dare danjan dəkəcəŋkəl mə fəp, k'əŋkəŋc ŋa. ²⁵ Tataka ta maas ta kəkəŋc kəŋan, akəŋc ŋayi kəcunənə, kə awut a Yakuba mərəŋ, Siməŋ kə Lewy awəŋc arkun a Dina, ŋaləkəs sakma səŋan kə ŋander ŋacop dəkəbərə da dare danjan kədifət, haŋ kə ŋalip kədifət arkun aka dətəf fəp. ²⁶ Kə ŋandifənə sə Hamər kə Səkem sakma səŋan, kə ŋalək wəkirə kəŋan Dina ndena Səkem kə ŋaŋkə. ²⁷ K'awut a Yakuba ŋawəkərne sə afi, kə ŋaŋkiyər aka dare bawo metele mənayi ŋa kələpəs ka wəkirə kəŋan Dina. ²⁸ Kə ŋalək ŋkesiya, cir, cəna, sofale, yəcəl yəkə yenayi dare disre kə dəkulum mə fəp. ²⁹ Kə awut a Yakuba ŋawetəs ca ya afi, awut aŋan, aran aŋan, kə ca yəkə ŋanabəp nda Səkem kə Hamər mə fəp kə ŋaŋkəkərə. ³⁰ Kə Yakuba oloku Siməŋ kə Lewy: «Nəyə em pələc tə tonu tendesəŋe aka Kanahan kə Perisi ŋadeter im, nəŋcərə a səmpice, kəbərəne kə ŋander kədəsutənə kə ina, təm tatəkə ŋandesut im ŋaləsər afum em.» ³¹ Kə awut a Yakuba ŋaloku kas

kəŋan: «Səndewosə Səkem pəyɔ wəkire kosu pəmə wəran wəyi yama-yama ba?»

35

Yakuba kəyefe Səkem pəkə Betel

¹ Kə Kanu kəloku Yakuba: «Məyefe məpe məkə mändə Betel, məlompəs di dəkəlonjə da Kanu nke kənwurər əm, nte mənayeksər wənɔ əm Esay mə.»

² Kə Yakuba oloku afum ən, kə akə ŋanayi kə nkən mə: «Nəwure nu daco canu cəcikəra. Nəsəkəsne, nətubi, nəsəkpər yebərne. ³ Kəyefe k'ander, papərne Betel. Dəndo iŋkə-cəmbər dəkəlonjə da Kanu nke kənalok-lokər im dəsək nde inayi pəcuca disre, a kə kəsəl' em tɛm nte inayi dɔpɔ ic-kə decikəra mə.» ⁴ Kə ŋasəŋ Yakuba canu cəcikəra nce cənayi ŋa dəwaca mə fəp, kəbər ya dələŋəs yəŋan. Kə Yakuba ɛmət yi nde kətək kəpəŋ kəŋkə kəyi Səkem kəsək mə. ⁵ Kə ŋəŋkə. Kə ayekyek ŋa Kanu ŋəŋgbəpərne aka sədare səkəsək fəp, kə ŋantotam kəcəmə awut a Yakuba darəŋ.

⁶ Kə Yakuba ŋambərə kə akə ŋanacəmə kə darəŋ mə fəp, kəkə ka Lus, ti tɔ tatəkə dare da Betel, atəf ŋa Kanahan. ⁷ K'ənɔcəmbər di dəkəlonjə da Kanu, k'ewe tofo tatəkə «El-Betel», bawo difo Kanu kənwurər kə tɛm nte ɛnayeksər wənɔ mə. ⁸ Kə Debora, wəran nwe ɛnadusum Rebeka mə, efi. K'awup kə Betel tantəf, nde aŋkiri dantəf ŋnɛ awe tewe ta «Kətək ka Mənɔər» mə.

⁹ Kə Kanu kəwurər sɔ Yakuba, nte ɛmbərə Padan-Aram mə, kə kəmpocə kə pətət. ¹⁰ Kə Kanu kəloku kə: «Mən' aŋwe Yakuba, mba afəsəw' am tewe ta Yakuba tatəkə. «Yisrayel» ŋ' ande pəc-w' am oŋ.» Kə Kanu kəsəŋ kə oŋ tewe ta Yisrayel. ¹¹ Kə Kanu kəloku kə: «In' əyənə Kanu nke kəntam mes fəp mə. Məyənə wəkombərə, mələ. Afum a tɔf yelərəm ŋə məndekom, abe ŋandewur əm dərɛs. ¹² Atəf ŋnɛ isəŋ Abraham kə Isiyaka mə, indesəŋ əm ŋi kə yuruya yam kə mənɔcəpər-ɛ. Indesəŋ ŋa atəf ŋəŋɛ.» ¹³ Kə Kanu kəmbələ kə day, nde kənalok-lokər kə mə. ¹⁴ Kə Yakuba ɛŋcəmbər tasar da tofo təkə Kanu kənalok-lokər kə mə. K'ompus pi, k'olonər pi moro. ¹⁵ Kə Yakuba əsəŋ tofo tatəkə tewe ta Betel, nde Kanu kənalok-lokər kə mə.

Kəkom ka Benyamin, defi da Rasel

¹⁶ Yakuba ɛyefe Betel kə afum ən. Nəwəkə kəbələ sɔ kəbərə ka Efrata, kə Rasel oŋkom, kəkom kəcuy. ¹⁷ Eyi pəcuy pa kəkom kəŋkə, kə wəbər kən wan oloku: «Ta mənəsə, bawo məsəto sɔ wan wəkun!» ¹⁸ Nte Rasel ɛŋc-fi mə, k'ewe wan wəkəkə Bən-Oni*. Mba kə kas ewe kə Benyamin†. ¹⁹ Kə Rasel efi. K'awup kə nde dɔpɔ da Efrata, nde Betlɛhem. ²⁰ Kə Yakuba ɛŋcəmbər tasar nde kufu ka Rasel, tasar papəkə ɛnacəmbər kufu ka Rasel mə, pəsəryi di haŋ məkə. ²¹ Kə Yakuba ɔŋkə, pəcəmbər abal nde Mikədal-Edər takəron. ²² Nte Yakuba eyi atəf ŋəŋəkə mə, kə Ruben ɔŋkə pəfəntərər Bilha wələkə ka papa kən, kə Yakuba ɛŋcərə ti.

Yakuba ɛnasəto awut arkun wəco kə mərəŋ: ²³ Awut a Leya: Ruben coco ca Yakuba, Siməŋ, Lewy, Yuda, Isakar, kə Sabulon. ²⁴ Awut a Rasel: Isifu kə Benyamin. ²⁵ Awut a Bilha, wəmarəs ka Rasel: Dan kə Naftali. ²⁶ Awut a Silpa, wəmarəs ka Leya: Kadu kə Aser. Awut a Yakuba ŋanayi akako, aŋɛ ɛnakom Padan-Aram mə.

²⁷ Kə Yakuba ender kas Isiyaka kəsək, nde Mamre, nde Kiriyaṯ Harba, nde pəyənə Həbərəŋ mə, a kə Abraham kə Isiyaka ŋanayi decikəra mə. ²⁸ Kəwon

* 35:18 H. = «wan wəka pucuy» † 35:18 H. = «wan wəka kəca kətət»

ka Isiyaka doru kənasəto meren 180. ²⁹ K'engbiñ kifir. K'efi, k'ənəñkəl atem ən akə ɲanafi mə, Isiyaka enasikər, doru dətəñne kə. K'awut ən Esay kə Yakuba ɲawup kə.

36

Esay kənde kən nde atəf ɲa Edəm

¹ Dokombəra da Esay də dandə, nwe aɲwe sə Edəm mə. ² Kə Esay elək aran ən, aran a Kanahan daco: Ada, wan wəran ka Elon wəHewy, Oholibama wan wəran ka Ana, wan wəran ka Cibehəñ wəHewi, ³ Basmat wan wəran ka Səmayila, wəkirə ka Nebayət. ⁴ Kə Ada oñkomə Esay Elifas, kə Basmat oñkom Rehuwəl. ⁵ Kə Oholibama oñkom Yehus, Yahelam, kə Korah. Awut a Esay ɲə akakə aɲə anakomə kə Kanahan mə. ⁶ Kə Esay elək aran ən, awut ən arkun kə aran, afum ən aka kələ kən, yəcəl yən kə ca yəkə enasəto atəf ɲa Kanahan mə fəp, k'əñkə atəf ɲələma. K'əmbələ wəɲc Yakuba, ⁷ bawo yəcəl yənalar ɲa, ta ɲantam kəyi tofo tin-ε. Atəf ɲɲə ɲanayi mə ɲənafətər ɲa teta yəcəl yənan yələram. ⁸ Kə Esay endə nde tərə ta Sehir. Esay, nkan aɲc-we sə Edəm.

Yuruya ya Esay

⁹ Dokombəra da Esay, də dandə wətem ka yuruya nwe aɲwe Edəm mə, nde tərə ta Sehir kəron. ¹⁰ Mewe ma awut a Esay mə mame: Elifas wan ka Ada wəran ka Esay, Rehuwəl wan ka Basmat wəran ka Esay. ¹¹ Awut a Elifas ɲanayəne: Teman, Omar, Sefo, Kahetam, kə Kenas. ¹² Timna wələkə ka Elifas enayi wan ka Esay. K'oñkomə Elifas Amalek. Awut a Ada ɲə akakə wəran ka Esay. ¹³ Mewe ma awut a Rehuwəl mə mame: Nahat, Serah, Sama, kə Misa. Awut a Basmat ɲə akakə wəran ka Esay. ¹⁴ Mewe ma awut a Oholibama wan wəran ka Ana, wan-sə ka Cibehəñ, wəran ka Esay: K'oñkomə Esay Yehus, Yahelam, kə Korah. ¹⁵ Mewe ma abe a yuruya ya Esay mame: Awut abe a Elifas, coco ca Esay: Wəbe Teman, wəbe Omar, wəbe Sefo, wəbe Kenas, ¹⁶ wəbe Korah, wəbe Kahetam, kə wəbe Amalek. Abe a Elifas ɲə akakə, atəf ɲa Edəm. Awut a Ada ɲə akakə. ¹⁷ Awut a Rehuwəl, wan ka Esay ɲə akanɛ: Wəbe Nahat, wəbe Serah, wəbe Sama, kə wəbe Misa. Abe a Rehuwəl ɲə akakə atəf ɲa Edəm. Awut a Basmat ɲə akakə, wəran ka Esay. ¹⁸ Awut a Oholibama ɲə akanɛ, wəran ka Esay: Wəbe Yehus, wəbe Yahelam, kə wəbe Korah. Abe a Oholibama ɲə akanɛ wan wəran ka Ana, wəran ka Esay. ¹⁹ Awut a Esay ɲə akakə, kə abe aɲan. Esay nwe aɲc-we sə «Edəm» mə.

²⁰ Awut a Sehir wəHori ɲə akanɛ: Lotan, Sobal, Cibehəñ, Ana, ²¹ Disan, Eser, kə Disan. Abe aHori ɲə akakə, awut a Sehir nde atəf ɲa Edəm. ²² Awut a Lotan ɲanayəne Hori kə Hemam. Wəkirə ka Lotan enayəne Timna. ²³ Awut a Sobal ɲanayəne Alwan, Manahat, Ebal, Sefo, kə Onam. ²⁴ Awut a Cibehəñ ɲanayəne Awa kə Ana. Ana wəkakə enafir kələmp nde dətəgberε, pəkə dəñkek səfale sa papa kən Cibehəñ. ²⁵ Awut a Ana ɲanayəne Disan kə Oholibama, wan ka Ana wəran. ²⁶ Awut a Disan ɲanayəne: Hemdan, Esban, Yitran, kə Keran. ²⁷ Awut a Etsər ɲanayəne: Bilan, Sawan, kə Akan. ²⁸ Awut a Disan ɲanayəne Huc kə Aran. ²⁹ Abe a Hori ɲə akanɛ: Wəbe Lotan, wəbe Sobal, wəbe Cibehəñ, wəbe Ana, ³⁰ wəbe Disan, wəbe Ecər, wəbe Disan. Abe a Hori ɲə akakə, abe aɲan atəf ɲa Sehir. ³¹ Tem tatəkə abe ɲanatompər fε kərəsna dəbe nde atəf ɲa Yisrayel. Mewe ma abe aɲə ɲanacepər atəf ɲa Edəm mə, mə mame: ³² Bela, wan ka Behor, enayəne wəbe Edəm, tewε ta dare dən tenayəne Dinaba. ³³ Kə Bela efi. Kə Yobabu wan ka Serah wəka Bəcəra elək dəbe dən. ³⁴ Kə Yobabu efi. Kə

Hucam waka atɔf ɲa Temani ɛlɛk dɛbɛ dɔn. ³⁵ Kɔ Hucam efi. Kɔ Hadadu wan ka Bedadu ɛlɛk dɛbɛ dɔn. Nkɔn ɛnacɛmbɔr Madiyan ɲde kulum ka Mohabu. Tewe ta dare dɔn tɛnayɔnɛ Awit. ³⁶ Kɔ Hadadu efi. Kɔ Samla waka Masreka ɛlɛk dɛbɛ dɔn. ³⁷ Kɔ Samla efi. Kɔ Sawul waka dare da Rehobɔt Dɛɲgbɔkɔ ɛlɛk dɛbɛ dɔn. ³⁸ Kɔ Sawul efi. Kɔ Bahal-Hanan, wan ka Akbɔr, ɛlɛk dɛbɛ dɔn. ³⁹ Kɔ Bahal-Hanan wan ka Akbɔr efi. Kɔ Hadar ɛlɛk dɛbɛ dɔn. Tewe ta dare dɔn tɛnayɔnɛ Pawu, kɔ tewe ta wɛran kɔn tɛnayɔnɛ Mehetabel, wan ka Matredu wɛran, wan ka Mesahabu wɛran. ⁴⁰ Mewe ma abɛ a Esay mɔ mamɔkɔ, dɔcor dɔcor, dɔtɔf tɔf. Pɛmɔ tatɔkɔ mewe manjan moloku ti mɔ: Wɛbɛ Timna, wɛbɛ Alwa, wɛbɛ Yetet, ⁴¹ wɛbɛ Oholibama, wɛbɛ Ela, wɛbɛ Pinɔɲ, ⁴² wɛbɛ Kenas, wɛbɛ Teman, wɛbɛ Mibcar, ⁴³ wɛbɛ Makdiyɛl, wɛbɛ Iram. Akanɛ ɲanayɔnɛ abɛ a Edom, kɔ dɛkɛndɛ danjan atɔf ɲɔkɔ ɲanayɔnɛ abɛ mɔ. Esay ɛnayɔnɛ wɛtɛm ka aka Edom.

Tecepɛrɛnɛ ta Isifu

37

37-50

Taruku ta Yakuba k'afum ɔn

Mewerɛp ma Isifu

¹ Kɔ Yakuba ɛndɛ atɔf ɲa Kanahan ɲde kas ɛnandɛ mɔ. ² Dokombɔra da Yakuba dɛndɛ: Kɛsɔtɔ ka Isifu meren wɛcɔ kɔ camɛt-mɛrɛɲ, kɔ Isifu ɛyɛfɛ pɛc-cɛpɛ awɛɲc aɲa darɛɲ ɲackɛk ɲkɛsiya kɔ cir. Pɛyɔnɛ wan wɛfɛt, pɛc-cɛmɛ awut arkun a Bilha kɔ Silpa darɛɲ, aran a kas. Mba Isifu ɛɲcɛder pɛcsɔɲɛ papa kɛɲan kacɛrɛ mɛcɛmɛmɛnɛ mɛlɛc mɔkɔ mɛɲc-cɛpɛr di mɔ fɛp. ³ Yakuba* ɛnabɔtɔr Isifu pɛtas awut ɔn alɛpɛs aɲɛ fɛp, bawo detem disrɛ d'ɛnasɔtɔ kɔ. Kɔ Yakuba ɔsɔt bɛrumus bɔnɔɲkɛsɛl lom k'ɔsɔɲ bi Isifu. ⁴ Kɔ awɛɲc a Isifu ɲandɛ ɲanɔɲk, a kas kɛɲan ɔmbɔtɔr Isifu pɛtas ɲa fɛp. Kɔ ɲamɛɲkɛ Isifu mɛtɛlɛ mamɔkɔ. Kɔ ɲayi ta ɲanɲɔk-ɲɔkɛr Isifu bel-bel-ɛ. ⁵ Kɔ Isifu ɛwɛrɛp, k'ɔɲkɔ pɛlɔku mere mamɔkɔ awɛɲc aɲa, kɔ akakɔ ɲanɔɲkanɛ sɔ kɛtɛr kɔ. ⁶ Kɔ Isifu oloku ɲa: «Awɛɲc im aɲa, nɛɔɲkɛl mere mɛmɛ iwerɛpna mɔ! ⁷ Dɛkulum ayina pacsek mɛmpɛlɛ. Pɛwon fɛ kɔ kilim kem ka mɛmpɛlɛ kɛyɛfɛ kɔ kɛɲcɛmɛ sot! Kɔ cilim ca mɛmpɛlɛ ma nɔna cɛnder cɛnɔɲkɛr kemi, kɔ cɛntontnɛnɛ ki.» ⁸ Kɔ awɛɲc aɲa ɲaloku kɔ: «Mba mɛna mɛɲcɛm-cɛmɛnɛ kɛyɔnɛ ka wɛbɛ ka sɛna ba? Mɛyi su kɛrɔɲ?» Kɔ ɲamɛrɛnɛ sɔ kɛtɛr kɔ tɛta moloku mɛn mamɔkɔ. ⁹ Kɔ Isifu endɛsɔ pɛwɛrɛp, k'oloku sɔ ti awɛɲc aɲa. K'oloku: «Iwerɛpna sɔ: Dec, ɲɔf kɔ cɔs wɛcɔ kɔ pin yontontnɛn' em.» ¹⁰ Kɔ Isifu oloku mere mamɔkɔ papa kɔn kɔ awɛɲc aɲa. Kɔ papa kɔn ɔɲkul-kulɛr kɔ, k'ɛyif kɔ: «Cɛkɛ cɔ mere mɛmɛ mɛwɛrɛp mɔ moloku-ɛ? Mɛɲcɛm-cɛmɛnɛ a sɛndɛdɛr, iya kam, awɛɲc ɛm aɲa, kɔ ina sɛdetontnɛn' am dantɔf?» ¹¹ Kɔ awɛɲc a Isifu ɲayɔnɛ kɔ kɛracɛ. Mba kɔ kas kɛɲan ɛmɛɲkɛrɛnɛ kɛwɛrɛp kanjɔ.

Awɛɲc a Isifu ɲanɛcamɛs kɔ

¹² Kɔ awɛɲc a Isifu ɲandɛ ɲawur, kɛkɔ-kɛk ɲkɛsiya kɔ cir ya kas kɛɲan ɲde Sɛkɛm. ¹³ Kɔ Yakuba oloku Isifu: «Awɛɲc ɛm aɲa ɲayi Sɛkɛm ɲawurɛnɛ yɔcɔl kɛkɔsɔ-mɛt. Mɛdɛr, ifan ɲasom ɛm ɲde ɲayi mɔ.» Kɔ Isifu owosɛ: «In' ɛwɛl!» ¹⁴ Kɔ Yakuba oloku kɔ: «Mɔkɔ mɛmɛmɛnɛ em kɔ pɛyi fɛ daka o daka deyif fɛ awɛɲc ɛm aɲa kɔ yɔcɔl yɛfɛt-yɛfɛt-ɛ. Mɛdɛr mɛlɔk' im ti.» K'osom kɔ kɛyɛfɛ ka

* **37:3** H. «Yisrayel» = tewe tante tɔ Kanu ki sɛrka kɛnasɔɲ Yakuba. Mɛmɛmɛnɛ

aranta ɲa Heberəŋ, kə Isifu ŋkə Səkem. ¹⁵ Kə wərkun wələma ŋkə pəbəp kə pəc-kafələ-kafələ dəkulum. Kə wərkun nwe eyif kə: «Ake məntən-ε?» ¹⁶ Kə Isifu oloku kə: «Awəŋc im aɲa ɲ' intən, iletən' am məmentar im nde ɲayi kəkəkəs yəcəl mə.» ¹⁷ Kə wərkun nwe oloku kə: «ɲayefe dε, inenena ɲa ɲac-loku: «Pəŋkən kəca ka Dotan.»» Kə Isifu eɲcəme ni yaɲan darəŋ, kə yəcəl haɲ k'əŋkə pəbəp ɲa Dotan.

¹⁸ K'awəŋc aɲa ɲanəŋk kə pəbələ, ta entabəp ɲa-ε, kə ɲasekə kə kədif. ¹⁹ Kə ɲalokene: «Wəbε ka kəwəpər ender wəkə. ²⁰ Nader ŋ padif kə, pagbal kə nde dəkələmp. Pakə paloku fə wəsəm wəsəm kə. Paməmən ŋ daka nde kəwəpər kən kəndeyəne mə.» ²¹ Kə Ruben ene ti, k'embəŋ kə akakə dəwaca. K'oloku: «Ta pasəŋε kə kəfi.» ²² Kə Ruben oloku sə: «Ta nəwure mecir! Nəgal kə kələmp kəŋkə kəyi nno dətegbere mə. Ta nədenər kə kəca!» Enaloku ɲa moloku mame, nte təŋsəŋε pətam kəyac Isifu defi, pəkene kə kas mə. ²³ Nte Isifu embəp awəŋc aɲa mə, kə akakə ɲawure kə bərumus bəŋəŋkəsəl lom bəkə enabərne mə. ²⁴ Kə ɲasumpər kə, kə ɲantore kə dəkələmp. Kələmp kəŋkə kənawosər, ali domun kənayo fε. ²⁵ Kə ɲandε ɲacdi yeri, ɲandeyekti fər, kə ɲanəŋk afum a Səmayila ɲayefe atəf ɲa Kalahadu. Yəkəme yaɲan yesare gbongbo, simi, kə cigbili nye ɲəŋkekəre Misira mə. ²⁶ Kə Yuda oloku awəŋc aɲa: «Ta ake to andedife wəŋc kosu paməŋk mecir mən-ε? ²⁷ Nader pacamsər kə afum a Səmayila. Ta padenər kə kəca. Bawo wəŋc kosu əfə, mecir min mayi mə ampaŋne.» K'awəŋc aɲa ɲanene kə moloku maməkə. ²⁸ Kə acaməs aMadiyaŋ aɲε ɲaɲc-cepər mə, ɲampene Isifu dəkələmp. Kə awəŋc a Isifu ɲaɲcəmsər kə aMadiyaŋ gbeti ɲcəmbəl wəco mərəŋ, k'aMadiyaŋ ɲəŋkekəre Isifu Misira. ²⁹ Nte Ruben oluksərne kədəməmən kələmp disre mə, embəp fε sə Isifu kələmp disre. K'əwal-wali yebərne yon. ³⁰ K'əŋkafələ nno awəŋc aɲa ɲayi mə, k'oloku: «Wan nwe eyi fε sə nno dəkələmp! Cəke indeyo ŋ-ε?» ³¹ Kə ɲalek bərumus ba Isifu, kə ɲafay ambiyofo amera, kə ɲasopət bərumus babəkə mecir. ³² Kə ɲəŋkene kas kəŋan bərumus bəŋəŋkəsəl lom ba Isifu babəkə, kə ɲəŋkə ɲac-loku kas kəŋan: «Yamos yayε yə səŋkə sənəŋk. Məna sə məməmən ma kə pəyi fə bərumus ba wan kam bə-ε.» ³³ Kə Yakuba enepəl bi, k'oloku: «Bərumus ba wan kem bə! Wəsəm wələma wələc wəsəm kə! Wəsəm wewatəri-watəri kə!» ³⁴ Kə Yakuba əwal-wali yamos yon, k'esekəne abək defi. K'ombok wan kən Isifu mataka melarəm. ³⁵ Kə awut ŋn arkun kə aran fəp ɲayefe kətore-tore kə abəkac. Mba k'ombupərə kələtsene fəp. K'oloku: «Indebok wan kem haɲ dəsək nde indekə-bəp kə dabiya mə!» K'eɲcəme kəbok ka wan kən darəŋ.

³⁶ Kə aMadiyaŋ ɲaɲcaməs Isifu Misira. Kə Potifar wətupe ka Firawona yeri nwe enayəne wəbε ka abum a dəsəŋka sə Firawona mə, əway kə.

38

Yuda kə Tamar

¹ Təm tatəkə, Yuda pəbəlne awəŋc aɲa, kə ŋkə pəyi kə wərkun wələma nwe aɲcwe Hira mə, wəka Adulam enayi. ² Dəndo, kə Yuda enəŋk wəyecəra wəKanahan wələma pac-we kə Suwa. K'elek kə k'enəŋcε k'ombocərne kə. ³ Kə Suwa embəkəs, k'əŋkəme Yuda wan wərkun k'ewe kə Er. ⁴ K'embəkəs sə k'əŋkom wan wərkun k'əsəŋ kə tewe ta Onaɲ. ⁵ K'əŋgbəkəre sə kəkəm wan wərkun nwe enawe Selah mə. Dare da Kisibu Yuda enayi tēm nte Suwa ŋc-kom Selah mə. ⁶ Kə Yuda εface coco cən wəyecəra nwe aɲcwe Tamar mə. ⁷ Mba Er, nwe enayəne coco ca Yuda mə, enatese fε fər ya Kanu Kəpəŋ kirin. Kə Kanu Kəpəŋ kəsəŋε kə kəfi. ⁸ Kə Yuda oloku təŋp tən Onaɲ: «Məbocərne wəran ka

wabek' am. Məsənje wəran kən pəsətəne kə yuruya.» ⁹ Nte Onaŋ enacəre a wan nwe endesən wəran ka wabek' ɔn mə, ɔfɔdeyənə wəkən. Kə ŋaŋc-kəna-fəntərə kə wəran ka wəŋc-ɛ, pəc-lon domun dən dəntəf, nte tənɔsənje ta ɔsənje wəran nwe kəbəkəs mə. ¹⁰ Məyɔ mən maməkə mənɔc-bət fə Kanu Kəpən. Kə kəsənje sɔ nkən Onaŋ kəfi. ¹¹ Kə Yuda oloku Tamar wəran ka wan kən: «Mənde kəbal ka wos əm ndena papa kam haŋ wan kem wərkun Selah pəc-bək.» Bawo Yuda ɔŋc-lokune: «Wəkawə sɔ kəfi k'ender pəmə abek' ɔn.» Kə Tamar ɔŋkə pəyi nde kələ kə papa kən.

¹² Kə mataka mɛlarəm mənɔcəpər, kə wan wəran ka Suwa, wəran ka Yuda, efi. Nte abəkəc ŋenator Yuda mə, k'empərne kəca ka Timna kə wanapa kən Hira wəka Adulam, nde akə ŋaŋcfon ŋkesiya yən ŋanayi mə. ¹³ K'əŋkə paloku Tamar: Konɔci kam ɛntas Timna kəkə-fon ŋkesiya yən yefet. ¹⁴ Kə Tamar owurə yamos yən ya kəbal, k'əŋgbalərne kəloto, k'ənɛpəsərne ki, k'ɔŋkə pənde dəkəbərə da Enayim nde dɔpɔ da Timna. Bawo enanəŋk a Selah embek, k'antələk kə pasən Selah pəyənə wəran kən. ¹⁵ Kə Yuda enəŋk Tamar, kə pəyi kə pəmə wəran wəyama-yama, bawo enakumpənə kəro. ¹⁶ Kə Yuda enɔcaŋ Tamar moloku dɔpɔ: «Taŋkən, səkə səfəntərə.» Bawo Yuda enacəre fə a wəran ka wan kən wərkun ɔfɔ. Kə Tamar eyif kə: «Ake mənɛkə-sən im, kə mambocərn' em-ɛ?» ¹⁷ K'oloku: «Inkə-ker' am wir wowut yɔcɔl yem dəcɔ.» Kə Tamar oloku: «Mənə məsən im paka pələm itəmpər haŋ məc-kərə wir wowut wawəkə.» ¹⁸ Kə Yuda eyif kə: «Ake indəsən əm haŋ ic-kərə wir wowut nwe?» Kə Tamar oloku kə: «Məsən im tamp tam, kəbənda kə kəgbo kəŋkə məntəmpər mə.» Kə Yuda ɔsən kə yi. Kə Yuda ɛfəntərə kə Tamar, kə Tamar embəkəsə Yuda. ¹⁹ Kə Tamar eyɛfə k'ɔŋkə, k'owurə kəloto kəŋkə enagbalərne mə, k'emberne sɔ yamos yən ya kəbal.

²⁰ Kə Yuda osom wanapa kən wəAdulam, a pəkene Tamar wir wowut, pəkərənə ca yəkə enacəmbər di səkə mə. Mba enanəŋk fə kə. ²¹ Kə wəkakə ɔŋkə pəc-yifət afum akə enabəp di mə: «Deke wəran wəten arkun, nwe enɔcəməna nna dɔpɔ da Enayim mə, eyi-ɛ?» Kə akakə ŋaloku kə: «Wəran wəten arkun ɔfɔcəmə nna.» ²² Kə wərkun nwe olukus k'ɔŋkə pəc-loku Yuda: «Inəŋk fə kə. Ali afum a tofo tatəkə ŋaloku: «A wəran wəten arkun eyi fə nna.»» ²³ Kə Yuda oloku: «Pəməŋkərne ca yem yəkə ɔntəmpər mə! Ta pətenərne malap. Bawo isom pakene kə wir wowut kə məntənəŋk kə.» ²⁴ Nte yof maas yənɔcəpər mə, k'ande paloku Yuda: «Wəran ka wan kam ɔŋkot yama-yama, kə təsənje kə kəbəkəs.» Kə Yuda oloku: «Nəwurene kə. Pacɔf kə!» ²⁵ Nte asolə kə kəwurene doru mə, k'osom nda konɔci kən: «Wəbəkəsəs kem ɔyɔ ca nyɛ. Məsɛp məcərə nwe ɔyɔ tamp pampɛ, kəbənda kəŋkə, kə kəgbo kəŋkə mə.» ²⁶ Kə Yuda enɛpal yi. K'oloku: «Tamar olomp pətas im, bawo iwosɛ fə kəsən kə wan kem Selah.» Difo tənaliɔ enɔcərə fə kə sɔ dərən.

²⁷ Nte Tamar eyɛfə kəkom mə, k'anəŋk fə cəberi cəyi kə dəkɔr. ²⁸ Tamar eyi kəkom. Kə wan wəkəkə-cəkə owurə kəca. Kə wəran wəbaŋ wan ɔsumpər kənaka nke kəca k'ɔŋkot kə debənja deyim dəkəca, pəcloku: «Wəkawə andənɔŋkənə kəkom.» ²⁹ Mba kə kənaka nke kəlin kəca kə wəŋc onɔŋkənə kəwur. Kə wəbaŋ wan eyifnə: «Kəpəc kərə kə məwure kəŋkə-ɛ?» Kə Tamar ewe wan wəkakə Pəreɔ. * ³⁰ Kə wan wəka mɛrən owur, nwe anakot debənja dəkəca mə, kə Tamar ewe wəkakə tewe ta Serah. †

* 38:29 Pəreɔ = «kəpəc» † 38:30 Serah = «Kəpə ka dec»

39

Isifu kiya kən Misira ndena Potifar

¹ K'anjekərə Isifu Misira. Kə Potifar wəMisira, wəbē wəpəŋ wəka firawona, nwe enayəne wəkirin ka abum ɔn mə, ɛway kə afum a Səmayila dəwaca akə ŋanakərə kə Misira mə. ² Kanu Kəpəŋ kənasolə Isifu, pəcuca fəp pə Kanu Kəpəŋ kəŋɕar kə. Kələ ka wəbē kən wəMisira k'ənayi. ³ Kə wəbē kən enəŋk fə Kanu Kəpəŋ kəsolə Isifu. Mosumpər mən fəp, Kanu Kəpəŋ kəŋɕmar kə mectesə kə dəwaca. ⁴ Kə Isifu ende pəsəta kəlan ka wəbē kən nwe ɛŋɕ-bəcə mə. Kə wəkakə ɛlək kə, k'əsəŋ kə dəbē da kəcəmbər-cəmbər mes ma kələ kən disrə. K'ɛlək daka dən fəp k'ember di Isifu dəwaca pəc-lompse-lompse kə di kəcəmbər-cəmbər. ⁵ Nte Potifar ɛlan Isifu, a k'əsəŋ kə kəcəmbər-cəmbər ka mes ma kələ kən disrə fəp mə, kə Kanu Kəpəŋ kəmpocə kələ ka wəMisira nwe, teta Isifu. Kə kəpocə ka Kanu Kəpəŋ kəsumpər daka da Potifar fəp, kəyefə deker han nde dalə. ⁶ K'əsakərə teta daka dən fəp Isifu, nkən enasumpər fə sə nte o nte mənə yeri nyə ɛŋɕ-di mə.

Isifu kə wəran ka Potifar

Mba Isifu fum wətət teyi enayi. ⁷ Nte mes maməkə mənɕepər mə, kə wəran ka wəbē kən ende pəcəŋɕər Isifu fər, k'oloku kə: «Məfəntərə kə ina!» ⁸ Kə Isifu ɛfati. K'oloku wəran ka wəbē kən: «Mənəŋk nte wəbē kem ɛlək mes mən fəp k'ember im dəwaca mə, təsəŋɛ ɔfəsəyɔ nte o nte deker k'ɛlək sə daka dən fəp k'əsəŋ im kəcəmbər-cəmbər. ⁹ Fum nwe o nwe eyi fə nnə kələ kəŋkə nwe ɛlək pəcepər im mə. Ɔmənənə f' em nte o nte ta kələ kəŋkə mənə mənə, bawo wəran kən məyənə. Ak' endesəŋ' em ɔŋ kəyɔ pələc pəpəŋ, iciyanə sə Kanu-ɛ?» ¹⁰ Kə wəran nwe ɛŋɕmənenə Isifu moloku maməkə darəŋ han mataka mələrəm. Mba Isifu enawosə fə məcəm-cəmne mən, kəcərə fə ŋafəntərə kə nkən. ¹¹ Dəsək dələma, kə Isifu ɛmbərə dəkələ dəkəlompəs yəbəc yən. Mba dəsək dadəkə afum a kələ kəŋkə ali wəkin enayi fə deker. ¹² Kə wəran nwe osumpər pəberne pa Isifu k'oloku kə: «Məfəntərə kə ina!» Kə Isifu ɛsakərə kə pəberne pən, k'eyekse k'owur doru. ¹³ Nte wəran nwe enəŋk fə Isifu ɛsakərə kə pəberne pən dəwaca, k'eyekse k'owur doru mə. ¹⁴ K'ewe afum a kələ kəŋan k'oloku ŋa nte: «Nənəŋk, wəHebərū nwe wos im^{*} ɛŋkərə pədəfani su mə. Isifu ender im a pədəfəntərə kə ina. Ti tə ɛŋkul-kulənə pəpəŋ. ¹⁵ Nte endecərə fə kəpənə k'inde dim mə, k'eyekse. K'əsakər' em pəberne pən kə nkən owur nde doru.» ¹⁶ Kə wəran nwe ombocərne pəberne pa Isifu kəsək, han wəbē ka Isifu pəc-bərə deker. ¹⁷ Kə wəran nwe oloku wos tin tayi, k'oloku kə: «Wəcar wəHebərū nwe mənkerə su mə, ender im a pədəfan' im. ¹⁸ Mba nte ɛŋkul-kulə pəpəŋ mə, k'əsək pəberne pən nnə iyi mə. Kə nkən ɛyekse k'owur nde doru.» ¹⁹ Nte wəbē ka Isifu ene moloku ma wəran kən, nwe ɔŋɕ-loku kə: «Nte tə wəcar kam ɔyɔ em!» ²⁰ Kə metele məpəŋ mosumpər wəbē ka Isifu. Kə wəkakə ɛmbər Isifu dəbili kəca nke wəbē ɛŋɕ-bər afum ɔn dəbili mə. Kə Isifu eyi dādo dəbili.

Kəyi ka Isifu dəbili

²¹ Kə Kanu Kəpəŋ kəsolə Isifu, kə kələs layidi da amera ŋobotu ŋəkə kənasəŋ kə mə. Kə kəsəŋɛ wəbē wəka dəbili ɛmar kə. ²² Kə wəbē wəka dəbili ɛlək aka dəbili fəp k'ember ŋa Isifu dəwaca, nte o nte tənɕ-cepər ɔŋ di mə, Isifu ɔ tənɕepər dəwaca kərəsna. ²³ Wəbē wəka dəbili ɔŋɕməmən fə sə nte o nte Isifu ɛnatompər dəwaca mə, bawo Kanu Kəpəŋ kənasolə kə, kəclompəsə kə mosumpər mən fəp.

* 39:14 Potifar

40

¹ Nte mes mamoko menɛɛpɛr mɔ, kɔ amarəs merɛŋ a Firawona, wɛɛɛ ka Misira, wɛtupɛ kɔ wɛɛɛfɛ kɔn cɛcom, ɲande ɲacyanɛ kɔ. ² Kɔ pɛntɛɛ Firawona nɔo amarəs ɔn merɛŋ ɲayi mɔ. ³ Kɔ Firawona osom k'asumpɛr ɲa, k'anɲɔ pacaŋɛr ɲa nde bili boko anacaŋɛr Isifu mɔ. ⁴ Kɔ wɛɛɛ ka aka dɛbili oloku Isifu kɛgbɛkɛrɛ ɲa pɛmɔ nte ɛnayi ɲa kəsək mɔ. Kɔ ɲayi dɛbili tɛm telarɛm.

Isifu kɛloku tedisrɛ ta mere ma amarəs a Firawona, aɲɛ ɛnacaŋəs dɛbili mɔ

⁵ Pibi pin disrɛ, kɔ amarəs a Firawona aɲɛ merɛŋ ɲawɛrɛp. Nwɛ o nwɛ, tɛwɛrɛp tɔn taciŋa teciyanɛ kɔ ta wɛkɔ. ⁶ Dec dendesək, kɔ Isifu ɛnɛŋk ɲa ɲamɔŋɔnɛ. ⁷ Kɔ Isifu eyif amarəs a Firawona aɲɛ merɛŋ aɲɛ ɲanayi dɛbili kɔ nkɔn mɔ, k'eyif ɲa: «Ta ake tɔ nɛɲɛyɛ cɛro mɔkɔ-ɛ?» ⁸ Kɔ ɲaloku Isifu: «Sɛwɛrɛpna nɔo pibi, mba fum eyi fɛ nɔo nwɛ endetam kɛloku su tedisrɛ ta mere mamoko mɔ.» Kɔ Isifu eyif ɲa: «Bafɔ Kanu kɛtɔmpɛr kɛcɛrɛ ka tedisrɛ ta mes ba? Nalok' im ma mere monu-a.»

⁹ Kɔ wɛtupɛ ka Firawona yomunəs ɔlɔmɛr Isifu mere mamoko ɛnawɛrɛp mɔ. K'oloku: «Mere mɛmɛ iwɛrɛpna mɔ: Angbɔŋkɛlɔ ɲa wiŋ ɲeyin' em fɔr kirin. ¹⁰ ɲɔyɔ wara maas. Nte angbɔŋkɛlɔ nɲɛ ɲɔŋgbuc mɔ kɔ yokom yɛmbɛk, kɔ yokom yayɔkɔ yolɔl. ¹¹ Tɛtɔŋnɛ itɔmpɛr apɔt nɲɛ iɲɔ-tupɛ wɛɛɛ kem Firawona mɔ. K'ilek yokom yolɔma k'ifɔcəs yi nɔo apɔt nɲɛ iɲɔ-tupɛ Firawona mɔ disrɛ, k'isɔŋ Firawona mɛŋcɔŋɔ ma pokom papɔkɔ inafɔcəsɛ kɔ dɔpɔt mɔ.» ¹² Kɔ Isifu oloku kɔ: «Tedisrɛ tayi tɛntɛ: Wara wawɔkɔ maas, mata maas mɔ. ¹³ Kɔ mata maas mɛnɛɛpɛr-ɛ, Firawona endesɔlukus kɛyɛkt' ɛm domp, pɛluks' am yɛbɛc yam. Mɛndesɔ mɛtupɛ kɔ yomunəs pɛmɔ tɔkɔ mɛŋɔbɛc ti mɔ, mɛɔbɛr kɔ yeri yɔkɔ mɛndɛ kɛtupɛ kɔ mɔ dɛkɛca. ¹⁴ K'andesak ɛm-ɛ, ta mɛdɛkɔ-pɛlɛrɛn' em, iletsen' am mɛlɛk' em layidi a mɛndɛkɔ-mar im nɔo wɛɛɛ eyi mɔ. Nte tɔŋsɛn ɛpɔwuren' em nɔo kɛlɔ kanɲɛ disrɛ mɔ. ¹⁵ Bawo atɔf ɲa Hɛbɛru ɲalɛk im k'anɲɛrɛ Misira. Kɔ nɔo, ɛlɛ tes iyɔ fɛ nte andɛbɛr' em dɛbili mɔ.»

¹⁶ Nte wɛɛɛfɛ ka Firawona cɛcom ɛnɛŋk fɔ moloku mɛmɛ Isifu oloku ma mere mɔ, mɔmbɔt kɛnɛ, k'oloku Isifu: «Ina mere mɛm, mafala maas ma kɛcom kɛgbɛnt m' isarɛna. ¹⁷ Kafala kanɲɔ kanɲɛcna ci dɛɔ mɔ fɛp, yeri yɔkɔ wɛɛɛf cɛcom ontup a pɛcsɔŋ yi Firawona mɔ fɛp yeyina dɛnda. Bɛmp yɔcsɔm yeri yayɔkɔ isarɛna kafala disrɛ mɔ.» ¹⁸ Kɔ Isifu oloku kɔ: «Tedisrɛ tayi tɛntɛ: Cɛfala cacɔkɔ maas, mata maas mɔ. ¹⁹ Kɔ mata maas mɛnɛɛpɛr-ɛ, Firawona endɛpɛn' am darenɔ, pɛbɛr ɛm kɛbɛnda dɛkɛlim pɛgbɛk ɛm, bɛmp yɔcsɔm ɛm.» ²⁰ Tataka ta maas, dɔsɔk doluksɛr da kɛkom ka Firawona. K'ombɔcɛ amarəs ɔn kɛsata kɛpɔŋ. K'ɔsɔŋ wɛɛɛfɛ kɔn cɛcom dɛbɛ dɔpɔŋ, amarəs ɔn fɛp fɔr kirin. ²¹ K'oluksɛ sɔ wɛkɔ merɛŋ wɛkɔ yɛbɛc yɔkɔ ɛnayi cɔkɔ-cɔkɔ mɔ. Kɔ wɛkɔkɔ ɔŋɔp sɔ kɛtupɛ pɛbɛr Firawona apɔt dɛkɛca. ²² Kɔ Firawona osumpɛr wɛɛɛf cɛcom wɔpɔŋ pɛmɔ tɔkɔ Isifu ɛnaloku ti mɔ. ²³ Wɛtupɛ ka Firawona yomunəs ɛɲɛɛm-cɛmɛnɛ fɛ sɔ Isifu, k'ɛmpɛlɛrɛnɛ kɔ.

41

Kɛwɛrɛp ka Firawona

¹ Kɔ teren tin tɛnɛɛpɛr, teren ta merɛŋ, kɔ Firawona ɛwɛrɛp: Pɛcɛmɛ kɛŋgbɔkɔ nɛɛ aɲwɛ Nil mɔ kəsək. ² Kɔ cɛna cɛran cɛtifi camɛt-merɛŋ caŋɛfɛ dɛkɛŋgbɔkɔ. Kɔ cɛyɛfɛ kɛsɔmɛt dɛlɛ. ³ Kɔ cɛna cɛran camɛt-merɛŋ cɛlɔma cɛlɛŋki caŋɛfɛ sɔ cɔkɔ tadarɛŋ dɛkɛŋgbɔkɔ. Kɔ ci cɛŋkɔsɔ cɛcɛmɛ cɛcɔkɔ-cɔkɔ kəsək dɛkɛŋgbɔkɔ. ⁴ Kɔ cɛna cɛlɛŋki nɛɛ cɛyɛfɛ kɛsɔm cɛna cɛtifi cɔkɔ. Kɔ Firawona ɛntɛmɛ. ⁵ Kɔ Firawona ɔŋgbɔkɛrɛ sɔ kɛdirɛ, k'ɛwɛrɛp sɔ tamerɛŋ.

⁶ Səbomp sa malə camət-məraṇ səpəṇ səwuraś atoka ṇin ṇəṭəṭ ṇayi. Kə səbomp sa malə səfət səwuraś səcəkə-cəkə tantəf. ⁷ Kə səbomp sa malə səfət nse səndi səbomp sa malə səpəṇ səlare səkə. Kə Firawona ɛntəmə sə. Mere mayi mə maməkə.

⁸ Dec dendesək, kə amera ṇələcə-ləcə Firawona. K'ewe acərə mes k'abeki a Misira fəp. Kə Firawona olməraṇ ṇa mere mən. Mba ali fum ɛnayi fə nwe ɛɲctam kəloku kə tedisrə ta mere mən mə. ⁹ Kə wətupe kən yomunəs ɛlək moloku, k'oloku Firawona: «Ṇcem-cəmne məkə tɛpələrənə tem. ¹⁰ Pənatelə Firawona nno amarəs ɔn ṇayi mə, k'osom k'asumpər im kə wəcəfə kən cəcom, k'əmber su dəbili nde kələ ka wəbə ka abum ɔn. ¹¹ Kə səwərəp ina kə wəka məraṇ kem pibi pin. Nwe o nwe mere mən taciṇa mme antam kəloku tedisrə ta mi mə. ¹² Tetəṇne səyi bili bin kə wətemp wəcar wəHebəru wəka wəbə ka abum a Firawona wəloma. Kə səloku kə nwe o nwe mere mən k'oloku su tedisrə ta mi. ¹³ Kə tosurənə kə teyi pəmə təkə ɛnaloku nwe o nwe mə. Kə Firawona oluks' em yəbəc yem yəcəkə-cəkə. K'ɛṇgbək wəka məraṇ kem.»

Isifu kəloku kən mes ma mere ma Firawona tedisrə mə

¹⁴ Kə Firawona osom a pawenə kə Isifu. K'awurənə kə katəna-katəna dəbili. K'ofonənə, k'əsəkpər yamos, k'əṇkə nde Firawona ɛnawe kə mə. ¹⁵ Kə Firawona oloku Isifu: «Ṇwərəp, mba ali fum isəṭə fə nwe ɔṇlək' im tedisrə ta mere mem mə. Mba alok' im a məntam kəloku tedisrə ta mere mme ɔṇlək' əm mə.» ¹⁶ Kə Isifu oloku Firawona: «Bafə in' ɔfə! Kanu kəndeloku Firawona tedisrə ta mere mən.» ¹⁷ Kə Firawona oloku Isifu: «Mere mem-ɛ, kəṇgbəkə kəsək ṇcəmənə. ¹⁸ Kə cəna camət-məraṇ cəṭəṭ cəṭifi cəṇcafe dəkəṇgbəkə, kə cəyefə kəsəmət dale. ¹⁹ Kə cəna camət-məraṇ cəloma cələnki cələc, ci cəṇcafe sə cəkə tadarəṇ dəkəṇgbəkə. Mba intanəṅk fə Misira cəna cələcə pəmə cəcəkə. ²⁰ Kə cəna cələc cələnki nce cəyefə kəsəm cəcəkə-cəkə camət-məraṇ cəṭifi cəṭəṭ cəkə. ²¹ Cəna cəṭifi nce cəcbərə cələnki dəputuk, ta ɔncərə kə pəyənə fə yati cəmbərə ci dəputuk-ɛ. Kə cəna cələc nce cənaṇkanə sə kələcə, pətas təkə cənələcə mə. K'intəmə. ²² K'iwərəp sə nte: Səbomp camət-məraṇ sa malə səṭəṭ səlare səwuraś atoka ṇin ṇayi. ²³ Kə səbomp camət-məraṇ sa malə sələma səfət səwuraś səcəkə-cəkə səkə tantəf. ²⁴ Kə səbomp sa malə səfət nse səndi səbomp sa malə səpəṇ səkə. Iloku mere mame acərə mes. Mba ali fum isəṭə fə nwe ɔṇlək' im tedisrə ta mi mə.» ²⁵ Kə Isifu oloku Firawona: «Mere ma Firawona fəp, toloku tin tə moloku. Kanu kəyi kəmentər Firawona nte kəndeyə mə. ²⁶ Cəna cəṭəṭ nce camət-məraṇ, meren camət-məraṇ mə. Kə səbomp sa malə səṭəṭ nse camət-məraṇ, meren camət-məraṇ mə, mere min mə. ²⁷ Cəna cələc cələnki nce cəmpənə cəkə tadarəṇ mə, meren camət-məraṇ mə, kə səbomp sa malə səfət nse, dor da meren camət-məraṇ də. ²⁸ Pəmə təkə intəp ti kəc-loku Firawona mə, Kanu kəmentər Firawona təkə kəndeyə mə. ²⁹ Meren camət-məraṇ ma kənəmbərə mender mame atəf ṇa Misira fəp. ³⁰ Kə meren camət-məraṇ ma kənəmbərə mənçəpər-ɛ meren camət-məraṇ ma dor mendəcəmə mi darəṇ: Dor dadəkə dendlukse Misira darəṇ. ³¹ Kə dor dadəkə dənçəpər-ɛ, afədetam kacərə yati kə pəyi fə kənəmbərə kənayi də təloma-ɛ. Debeki da dor dadəkə dendesəṇə ti. ³² Kə mənəṅk Firawona pəgbəkərə kəwərəp mere min maməkə kəməraṇ-ɛ, Kanu kəyi kəsəṇə kə kəcərə: A mes melip nno kəyi mə, kəbəlkar kə kənder ɔṇ kəbəc yəbəc yaki. ³³ Nte Firawona ɛncərə ɔn a Isifu ɔyɔ amera, k'ɛṇçərə sə mes mə, kə Firawona ɔsəṇ kə dəbə atəf ṇa Misira disrə. ³⁴ Firawona pəyefə ɔṇ, pəbənçəs akə ṇandeyənə abə ɔṇ ṇandəkə-tənə atəf ṇa Misira mə, nte tənçəṇə ṇabançəs katin ka kəcəmət ka kəsəṭə yətəl yaṇan, atəf ṇa

Misira meren camət-merəŋ ma kəməmbərə mme disrɛ mɔ. ³⁵ Nəlɔŋka yeri ya meren mobotu mme mender mɔ, ɲayɔ ti dim da Firawona dantɔf. Firawona pəsom paməŋk yeri sɔdare fəp. ³⁶ Yeri yayəkɔ yɔ andemɛŋkɛ atɔf, kədəm ka meren camət-merəŋ ma dor mme Isifu oloku kədəyi mɔ, nte tɔŋsɔŋɛ ta dor dadəkɔ dedetam atɔf ɲa Misira mɔ.»

Isifu ɔyɔnɛ wəmarəs wəkɔkɔ-cəkɔ wəka Firawona

³⁷ Kɔ moloku maməkɔ mambɔt Firawona kɔ amarəs ɔn. ³⁸ Kɔ Firawona eyif ɲa: «Andetam kəsɔtɔ fum pəmɔ Isifu ba, pəyɔ amera ɲa Kanu?» ³⁹ Kɔ Firawona oloku Isifu: «Nte Kanu kəsɔŋ əm kəcərə ka mes mame fəp mɔ, fum o fum eyi fɛ nwe ɔsɔk domp, pəcərə mes pəmɔ mənə mɔ. ⁴⁰ Mənə Isifu, mən' endeyɔnɛ wəkiriŋ ka kəlɔ kem, afum a atɔf ɲem fəp. Mən' ɔ ɲandeyi darəŋ, dəbɛ da ina Firawona gbəcərəm dendecepər dam.» ⁴¹ Kɔ Firawona oloku Isifu: «Misira mɔ mame isɔŋ əm dəbɛ da atɔf ɲaŋɛ fəp.» ⁴² Kɔ Firawona owurɛ kurundɛ kən dəkəca, k'embɛr ki Isifu dəkəca. K'embɛr Isifu yamos yɔtɔt. K'ɛŋgbɛk kɔ kema dəkilim. ⁴³ Kɔ Firawona embɛk Isifu abil ɲa kəwan ɲəkɔ wənacɔŋc wɔn mɔ, kɔ ɲaŋcek kəkɔ. Kɔ afum ɲayɛfɛ kəkul-kulɛnɛ ɲa: «Abərek!» * Tatəkɔ tɔ Firawona ɛnasɔŋ Isifu dəbɛ, atɔf ɲa Misira. ⁴⁴ Kɔ Firawona oloku sɔ Isifu: «In' ɔyɔnɛ Firawona! Kɔ məntɔwɔsɛ-ɛ atɔf ɲa Misira, ali fum ɔfɔyɛkti dɛ kəca, k'ɔŋkɔ yɛkti kəcək kən atɔf ɲa Misira.» ⁴⁵ Kɔ Firawona ewe Isifu tewe ta Misira «Cafənət Pahaneyah.» K'ɔsɔŋ kɔ wəran pacwe kɔ Asnat, wan wəran ka Potifera, Sali Almamy sa dare da Hon. Kɔ Isifu owur kəkɔ-cərə Misira mme ɛnasɔtɔ kəkɔtɛnɛ dəbɛ ta ɛŋcərə mi mɔ. ⁴⁶ Isifu ɛnasɔtɔ meren 30 a Firawona pədecərə kɔ. Nte aŋcəmbər kɔ dəbɛ mɔ, fɔr ya Firawona kiriŋ yɔ Isifu ɛnawur kəkɔ-cərə atɔf ɲa Misira fəp. ⁴⁷ Meren camət-merəŋ ma kəməmbərə maməkɔ disrɛ, kɔ afum a Misira ɲambɛrɛnɛ kəbəc. ⁴⁸ Kɔ Isifu olɔŋka yeri yayəkɔ fəp Misira meren mme camət-merəŋ. K'olɔŋka yeri ya sɔdare safɛt səkɔ sənɔŋkər sɔdare sɔpɔŋ mɔ. ⁴⁹ Isifu ɛnalɔŋka kur ka yeri pəmɔ kəsɔŋc ka dəkəba, kur kənabɛk haŋ pac-cəm-cəmɛnɛ a dor dɔfɔsɔtam kəsumpər aka Misira. ⁵⁰ Teren tɔcəkɔ-cəkɔ ta dor, kɔ Isifu oŋkom awut arkun merəŋ aŋɛ Asnat wan wəran ka Potifera Sali Almamy sa dare da Hon ɛnakomɛ kɔ mɔ. ⁵¹ Kɔ Isifu ewe coco cən Manase, ti tatəkɔ Kanu kəsɔŋɛ kɔ kəpələr ka pəucy fəp kɔ kəsakɛnɛ kɔ aka kəlɔ ka kas. ⁵² K'ewe wan kən tɔŋɔ Efrayim, ti tɔ tatəkɔ Kanu kəsɔŋ kɔ dokombərə atɔf nɲɛ analapəs kɔ mɔ. ⁵³ Kɔ meren camət-merəŋ ma kəməmbərə melip. ⁵⁴ Kɔ meren camət-merəŋ ma dor moŋcɔp pəmɔ təkɔ Isifu ɛnaloku ti mɔ. Dor dənayi tɔf ya Misira fəp. Mba yeri yemɛŋkarnɛ yənayi sɔ atɔf ɲa Misira fəp. ⁵⁵ Nte dor dosumpər aka Misira mɔ, kɔ ɲambokər Firawona kəsɔtɔ ka cəcom. Kɔ Firawona oloku aka Misira: «Nəkɔ nənəŋk Isifu, nte oŋloku nu mɔ, nəyɔ tatəkɔ!» ⁵⁶ Nte dor dɛmbɛk Misira mɔ, kɔ Isifu oŋcɔp kəcaməsər aka Misira malɔ. Mba dor dɛŋc-bɛk kəbɛk dəm atɔf ɲa Misira. ⁵⁷ Afum ɲac-yɛfɛ mofɔ fəp ma Misira kədaway malɔ nnɔ Isifu eyi mɔ, bawo dor dənanaŋkanɛ kəbɛk Misira.

42

Yakuba kəsom kən awut ɔn Misira

¹ Kɔ Yakuba ɛnɛ a malɔ* beyi Misira. Kɔ Yakuba oloku awut ɔn: «Ta ake tɔ nandeyinɛ nnɔ nəc-məmənɛnɛ fɔr disrɛ-ɛ?» ² Kɔ Yakuba oloku: «Inɛ a malɔ

* **41:43** «Nəkɛnɛ kɔ!»

* **42:1** bəle = f. «blé» megben mme aŋcɔ pəsɔtɔ farin mɔ

meyi Misira. Nətor nəkə nəwaye su dəndo malə, ta padefine dor.» ³ Kə awenɛ a Isifu wəco ɲantor kəkə-way malə Misira. ⁴ Mba Yakuba enasak fə Benjyamin wəkə enapanɲe kere kə Isifu mə pəcepse awenɛ anja darəɲ, bawo Yakuba enaloku: «Benjyamin əfəko ta tes telec təloma təkəsətə kə.» ⁵ Kə awut a Yakuba ɲanɲkə Misira kəkə-way malə pəmə təkə afum alarəm ɲanɲkə Misira dəkəway malə mə, bawo dor dənayi atəf ɲa Kanahan fəp.

Isifu eyenɲas abəkac ɲən nno awenɛ ɲayi mə

⁶ Təm tatəkə Isifu pəyone wəbe atəf ɲa Misira. Nkən ɲɛɲwayər afum a Misira fəp malə. Kə awenɛ a Isifu ɲander ɲatontnəne Isifu fər yən kirin, ɲacəp mobu dəntəf. ⁷ Kə Isifu enəɲk awenɛ anja. K'ənəpəl ɲa. Mba owurər fə ɲa kəcərəne. K'olok-lokərə ɲa dim deyenɲi, k'eyif ɲa: «Deke nəyefe-e?» Kə awenɛ anja ɲaloku kə: «Atəf ɲa Kanahan ɲə səyefe, kə sənder kəway nno yeri.» ⁸ Kə Isifu enəpəl awenɛ anja. Mba awenɛ anja ɲananəpəl fə kə. ⁹ Kə Isifu ɲɛcem-cəmne mere məkə enawerəp te tarjan mə. K'oloku ɲa: «Atən mes ɲə nəyone! Mes ma atəf ɲanɛ mə nənder kəten, nəkə nəloku mi aka atəf ɲonu.» ¹⁰ Kə ɲaloku Isifu: «Ala, wəbe, dəkəway yeri sənder bafə atən mes ɲə acar am ɲayone. ¹¹ Dəwenɛa də səyə fəp fosu, wərkun wəkin okom su. Səsəkene bəkəc! Səclək' əm a dəkəten yeri gbəcərəm sənder.» ¹² Kə Isifu oloku ɲa: «Kəbupərə ti kə nənde, metambər ma atəf ɲanɛ mə nənder kəten nəkəloku mi ndoronu.» ¹³ Kə awenɛ anja ɲaloku Isifu: «Wəco kə merəɲ wə sənayi kas kosu kəkom nde Kanahan. Mba wəkə efete su daco mə eyi məkə deker kə papa kosu, kə wəkin enafi.» ¹⁴ Kə Isifu oloku ɲa: «Təkə iloku nu mə, ti təyone kanɛ: Atən mes ɲə nəyone! ¹⁵ Awa, yebəc nyə y' indecəmbər nu: Inderəme nu tewe ta Firawona, nəfəwur nno ta wəfet konu wəlapəs wəkəkə nəsak deker mə ender-ɛ. ¹⁶ Nəsom wenɛ konu wəkin pəkəkere wenɛ konu wəkəkə nəsak deker mə. Kə nənə anɛ endesak nno mə, dəbili andeber nu. Andeməmən moloku monu, pəcərə kə pəyone kanɛ kə nəloku-ɛ. Kə pəyone fə ti-ɛ, inderəme nu tewe ta Firawona atən mes ɲə nəyone!»

¹⁷ Kə Isifu ember ɲa dəbili mata maas. ¹⁸ Tataka ta maas, kə Isifu oloku ɲa: «Nəyə nte, təsəɲe nu kəyi doru. Innese Kanu! ¹⁹ Kə pəyone fə nəsəkene bəkəc-ɛ, nəsak wenɛ konu wəkin dəbili. Nənə aləpəs anɛ nəkenə afum anu yeri kərəs bawo dor dey. ²⁰ Nəkeren' em wəfet konu wəkə nəsak dəndo mə nte təɲsəɲe pəməmən moloku monu kə pəyone fə kanɛ kə-ɛ, ta nədefi.» ²¹ Ti tə ɲanayo, ɲaclokene: «Ey. Sən' enayo ti wenɛ kosu. Bawo anəɲk ayek ɲən, təm nte ɲɛcloku su a paɲanɲene kə mə, ta anɛɲkələ kə-ɛ. Ti tə ayek ɲən ɲeyi kəsute su tante.» ²² Kə Ruben elek moloku, k'oloku ɲa: «Inaloku fə nu ti ba, fə ta nəyə wan nwe pələc? Mba nənacəɲkəl f' em. Ndekəl ɲə awer su mecir mən.» ²³ Awenɛ a Isifu ɲanacərə fə a Isifu ɲerne kusu kanɲ bawo wəcəpərəne moloku enayi kə daco kə awenɛ anja. ²⁴ Kə Isifu əmbələ awenɛ anja, k'əɲkə pəbək.

Awut a Yakuba kəluku kəɲan Kanahan

Nte elip mə, k'oluksərne kədelok-lokər ɲa. K'elek Siməɲ awenɛ anja daco, k'ember kə dəbili fər ya awenɛ anja kirin. ²⁵ Kə Isifu osom a palase ɲa yeri dələba, palukse nwe o nwe pəsam pən nde aləba ɲən, pasarəsər ɲa yeri yayəkə. Ti tə anayone ɲa. ²⁶ Kə awenɛ ən ɲasarəsər səfale səɲan yeri. Kə ɲasumpər dəpə kə ɲanɲkə. ²⁷ Kə wenɛ ka Isifu wəkin ende pəsikəli aləba ɲən nde dəkarwanɛ pəfən kəwure səfale sən yika yəsəm, kə wəkəkə enəɲk pəsam pən aləba ɲən disre. ²⁸ K'oloku awenɛ anja: «Aluks' em pəsam pem. Ipempə nno aləba ɲem.» Kə mera yeyi ɲa yama-yama kəcərə fə a ɲanɲkə dəkəway palukse ɲa sə pəsam paɲan. Kə ɲayifne: «Cəke cə Kanu kəyə su tante-ɛ?» ²⁹ Kə ɲambere ndena papa

kəŋan Yakuba nde atəf ŋa Kanahan. Kə ŋaləmər kas kəŋan mes məkə mənasəto ŋa mə fəp. ³⁰ Kə ŋaloku kas kəŋan: «Fum wəkə əyənə wəbe wəka Misira mə, olok-lokərə su dim deyenki, k'endenə su kəyənə aten mes ma Misira nme səndeloku aka nnə mə. ³¹ Kə səloku kə fə səsəkene bəkəc, bafə aten mes ŋə səyənə. ³² Kə Səloku kə sə fə wəco kə mərəŋ wə sənayi kas kosu kəkəom, mba wəfet kosu eyi deker, kə wəkin enafi su daco. ³³ Kə wəbe wəka Misira oloku su: «Nte tə nəndeyə a itam kəcərə a nəsəkene bəkəc. Nəsak wənəc konu wəkin nnə, nəkenə afum anu yeri kəresna bawo dor dey. ³⁴ Nəko, nəker' em wəfet konu. Tem tatəko, indecərə a bafə aten mes ŋə nəyənə, kə nəsəkene bəkəc. Indelukse nu wənəc konu, tem tatəko nəcəme sə kəcəməs konu darəŋ dətəf.»»

³⁵ Nte ŋəmbere ndaranjan akə ŋayuk malə məkə ŋanakerə mə, kə fəp faŋan ŋanəŋkəs-nəŋkəs pəsam paŋan nde ləba yaŋan disre. Ŋa kə kas kəŋan nte ŋanəŋkəs pəsam nde ləba yaŋan disre mə, kə kənesə kənder ŋa. ³⁶ Kə kas kəŋan Yakuba oloku ŋa: «Awut em ŋə nəfaŋ kəbaŋsər im! Isifu eyi fə sə doru, Siməŋ eyi fə sə doru, kə nəfaŋ sə kələkər im Benyamin-ə! In' ə maməkə fəp mendetərəs.» ³⁷ Kə Ruben oloku papa kən: «Mədə məyə padif awut em mərəŋ k'intəker' am Bensaməŋ. Məber im kə dəwaca, indeker' am kə.» ³⁸ Kə Yakuba oloku: «Wan kem əfətor kə nəna, bawo wəbek' ən Isifu efi. Sona s' eyi ŋ. Kə təcəc təsəto kə dəpə-ə, cəke cə nəndeyə-ə, tem tatəko nəŋsəŋ' em kətorə cəfon cem cəfer dabiya kə abəkəc ŋocuy nde afi ŋayi mə.»

43

Yakuba kəwose kən Benyamin kəkə kə awənəc aŋa

¹ Dor deŋc-bək kəbek dəm dətəf. ² Nte ŋalıp kədi malə məkə ŋanakerə kəyefe Misira mə, kə Yakuba oloku awut ən: «Nəluksərne, nəko nəwaye su yeri yepic.» ³ Kə Yuda oloku kə: «Wəbe ka Misira enabənə su: «Ta inəŋk nu sə cəro, kə nəntəker' em wənəc konu wələpəs-ə.» ⁴ Kə mənəwose kəsak wəfet kosu səko-ə, səntor Misira kəkə-way' am yeri. ⁵ Kə mənəwose kəsak kə səko-ə, səfətam kətor Misira kəkə-way' am yeri, bawo wərkun kəkə ənaloku: «Ta inəŋk nu sə cəro kə nəntəker' em wəfet konu-ə.» ⁶ Kə Yakuba oloku: «Ta ake tə nənayən' em pələc tantə, kəcloku wərkun wəkəko a nəyə wəfet-ə?» ⁷ Kə awut ən ŋaloku: «Wərkun wəkəko enayifət su pələrəm te tosu kə tokomənə tosu, pəcyif su: «Papa konu əsərəyi doru? Nəyə wənəc wələma sə?» Kə səlukse kə moloku maməkə. Sənətam kəcərə ba, a endeloku su: «Nəko nəker' em wəfet konu!?» ⁸ Kə Yuda oloku papa kəŋan Yakuba: «Məsak wəfet səko kə ina. Səndeyefe səko, təsəŋe su kədəyi doru ta səfi-ə, mənə papa, awut asu kə sənə. ⁹ In' əsəŋ əm temer, teta wəfet: In' ə məndewer kə, kə intəker' am kə-ə, ta ilukse kə ider ibər əm kə dəwaca-ə, tem tatəko in' endesəŋ' am kətənəŋk sə wan kam. ¹⁰ Patəbəlsənə moloku-ə, kə sənətam nte kəkə kəmerəŋ səlukus.» ¹¹ Kə papa kəŋan Yakuba oloku ŋa: «Bawo teyi tantə, nəko nəyə nte. Nələk ca ya atəf ŋəŋe yələma nətəmpərəne wərkun wəkəko, pəmə: Dəni, məsə ma cəme mepic, cigbili, yamaku kə məgben ma yalake kə cola.* ¹² Nələk pəsam pəkə nənəkəre təcəkə-cəkə mə kəmerəŋ. Nəlukse pəsam pəkə anabərə nu dələba mə, tələma ŋanaciya kəciya dəm. ¹³ Nələk wəfet konu nəko ndenə wərkun wəkəwe. ¹⁴ Intola Kanu Kəpəŋ nke kəntam mes ma doru fəp mə, kəsəŋe wərkun wəkəko pəkə pəyənə nu nənəfər pəsak wənəc konu wəkə osumpər mə nəder, nəkerəne sə Benyamin! Kə ina kə pəyi fə awut em ŋandewur im dəwaca-ə, awa ŋawur im dəwaca!»

* **43:11** Ti tə tatəko məgben meyerək kəway

Isifu kabarjne kəmerəj kə awenɟən

¹⁵ Kə awut a Yakuba ɲalək yotəmpərəne kə pəsam pəkə ɲanakekərə təkəkə-cəkə mə kəmerəj, kə Benjamin. Kə ɲayefe, kə ɲantor Misira. Kə ɲanjə ɲamentərne Isifu. ¹⁶ Nte Isifu enənj Benjamin kə awenɟən aɲa mə, k'oloku wəcamse kən: «Məberse afum akanje deker, mədif pəcəl, məon, bawo afum akanje ɲə sən' endenadi məkə yeri tofo tin danjana.» ¹⁷ Kə fum wəkəkə ɔyɔ təkə Isifu enaloku kə mə, k'emberse afum aɲe deker ndena Isifu. ¹⁸ Kə awenɟən a Isifu ɲanes nte anaberse ɲa ndena Isifu mə, kə ɲaloku: «Teta pəsam pəkə anasak ləba yosu disre mə ti t' ankerə su nnə. Ankerə su nnə, ɲadewekərne su ɲacəmbər su dacar kə sɔfale sosu.» ¹⁹ Kə ɲalotərne wəcamse ka Isifu, kə ɲaloku kə moloku mme dəkusunjka: ²⁰ «Nəɲarjne Wəbe! Sənader təkəkə-cəkə kədeway yeri. ²¹ Nte səɲc-lukus mə, kə səɲkə sikəli ləba yosu karwanse, kə sənənj nwe o nwe pəsam pən nde aləba ɲən. Mba səɲkerene sɔ pi. ²² Səɲkerene sɔ pəsam pələma kədeway yeri. Səɲcərə fe nwe enaber pəsam papəkə nde ləba yosu disre mə.» ²³ Kə wərkun nwe oloku ɲa: «Ta nənese bəkəc yɔfər nu! Kanu konu kə, Kanu ka papa konu kənasəj nu pəsam nde ləba yonu. Pəsam ponu pənader im.»

Kə wəcamse ka Isifu owurene Siməj nnə awenɟən aɲa ɲayi mə. ²⁴ Kə fum wəkawe emberse ɲa nde kələ ka Isifu disre. K'osəj ɲa domun, kə ɲambikene wəkək. K'osəj sɔ sɔfale səɲan yika. ²⁵ K'olompse ɲa yeri hanj tem nte Isifu enako der danj mə, bawo enanene Isifu pəc-loku: «Sən' endedi yeri danj dəməkə kə ɲa.» ²⁶ Nte Isifu ender deker danj mə, kə awut a Yakuba ɲasəj Isifu ca yəkə ɲanatəmpərəne kə mə, kə ɲantontnəne kə dəntof. ²⁷ Kə Isifu eyifət ɲa teta dis danjan, k'eyif ɲa: «Papa konu wətem wəkə nənle mə, entamne? Ɔsərəyi doru?» ²⁸ Kə awenɟən aɲa ɲaloku: «Wəcar kam, papa kosu entamne, əsərəyi doru.» Kə ɲantontnəne Isifu. ²⁹ Kə Isifu eyekti fər. Nte enənj Benjamin wəpəɲne kən kərə mə, k'eyif ɲa: «Wəkawe ɔyənə wəfet konu wələpəs, wəkə nənalok' im tetən mə?» K'ənəcər: «Kanu kəmar əm wan kem!» ³⁰ Kə Isifu oɲcopər moloku, bawo enɟeteye-teye pəbotu pa kənənj ka wənɟ, enafanj kəbok. Kə Isifu emberə dəkulo dən, k'ombok di hanj. ³¹ Kə Isifu esak kəbok, k'ombufərne kəro, k'owur. K'esep kətəbok sɔ fər ya awenɟən aɲa kirin. K'oloku: «Nəwurene su yeri.» ³² K'ambere Isifu yeri taciɲa, awenɟən aɲa taciɲa, kə aMisira ɲa ɲayi sɔ taciɲa. Bawo aMisira ɲanɟwose fe kəpəɲne dap da yeri kə aHebər. ³³ Kə awenɟən a Isifu ɲande fər yən kirin. Kəyefe ka coco ca papa kəɲan hanj wəfet kəɲan nwe o nwe kə dəkənde dən. Kə ɲayefe kəlokene kəciyanə nke kəyi ɲa nte Isifu osumpər ɲa mə. ³⁴ Kə Isifu emberene ɲa yeri yən nyə nkən enɟ-di mə. Mba pəberene mpe enasəj Benjamin mə pənala kəcamət, pətəs pa akə. Kə ɲamun hanj kə pəntəɲne ɲa kə nkən Isifu.

44

Isifu əntərəs awenɟən nte tənɟəne pətam kəcərə bəkəc ɲanjan mə

¹ Kə Isifu oloku wəcamse kən: «Mələse afum akanje malə dələba pəmə təkə ləba ɲanjan yəntam kələk malə mə. Məber pəsam ɲanjan nde ləba ɲanjan disre. ² Məber sɔ apət ɲem ɲomune ɲa gbeti ɲəkə, nde aləba ɲa wəfet wəkə kə pəsam pəkə enkerə kədewaye malə mə.» Kə wəcamse ka Isifu ɔyɔ təkə Isifu enaloku kə mə. ³ Dec dendesək, k'asak afum aɲe kəluku nde ndaranjan kə sɔfale səɲan. ⁴ Ʋawur dare disre ta ɲantabolə-e, kə Isifu oloku wəcamse kən: «Məyefe məcamə afum aɲe darəj hanj məbər ɲa. Məyif ɲa: «Ta ake tə nəsəne pətət kəway pələc-ε? ⁵ Bafə apət ɲanɟe ɲə wəbe kem oɲmune, ɲi ɲənɟəne kə kəcərə təkə tender mə? Nənɟiya kəyɔ tante nəyɔ mə.» ⁶ Kə wəcamse ka Isifu embelər ɲa k'eməbər

ɲa. K'ɔŋgbəkəreɲe ɲa moloku məkə Isifu enasom kə mə. ⁷ Kə ɲaloku wəcamse ka Isifu: «Ta ake tə wəbe ɔŋlok-lokəre su tante-ε? Səna amarəs am səfətam kəyɔ tatəkə. ⁸ Sənuŋkenə kəresna kə səŋkəre nu pəsam pəkə sənənəŋk nde ləba yosu mə, kəyefe Kanahan. Ta ake tə səndekienə pəsam kə pəyi fε ti kəma nde kəlɔ ka wəbe kam-ε? ⁹ Nwε ɔ nwε anəŋkε ca yayəkə mə, padif kə, kə sənə fəp səyɔnε acar a wəbe kem!» ¹⁰ Kə wəcamse ka Isifu oloku ɲa: «Awa. Ine nu sim! Nwε ɔ nwε aŋnəŋkε paka mə, ɔŋyɔnε wəcar kem. Nəna aləpəs aŋε nəŋkə.» ¹¹ Kə ɲambəkər-bəkər kətorε-torε ləba yaŋan dəntəf kə ɲasikəlɔ-sikəlɔ yi. ¹² Kə wəcamse ka Isifu ɔŋcɔp kəfen-feni kəyefe aləba ɲa wəbəkɔ, k'eləpsər aləba ɲa wəfεt. Kə wəcamse ka Isifu ɔŋkə pənəŋk apət nŋε nde aləba ɲa Benjəmin. ¹³ Kə awεŋc a Isifu ɲawal-wali yamos yaŋan, kə ɲandəndəsər sɔ səfale sənən ləba yaŋan. Kə ɲaluksərne sɔ dare disre.

Yuda kəcɔpε Benjəmin

¹⁴ Yuda kə awεŋc aŋa ɲander sɔ nda Isifu wəkə enasəryi kəfɔ kəŋkə ɲanasak kə mə. Kə ɲantempene dəntəf Isifu fər kirin. ¹⁵ Kə Isifu eyif ɲa: «Cəke cɔ nəyɔ tante-ε? Nəŋcəre fε a intam kəcəre təkə təŋgbəpne mɔ, təkə tender mə?» ¹⁶ Kə Yuda oloku: «Cəke c' indeloku wəbe kem-ε? Cəke c' indeloku mətam kələn su-ε? Kanu kəmbəp amarəs am ɲaciya. Səyɔnε ɔŋ acar a wəbe, kəyefe sənə haŋ wəkə anəŋk apət aləba ɲən disre mə.» ¹⁷ Kə Isifu oloku: «Ifədebəc ti tatəkə! Fum nwε anəŋkε apət mə, endeyɔnε wəcar kem. Kə nəna, nəperne nəkə ndena papa konu bəkəc yoforu disre.»

¹⁸ Kə Yuda ɔlətərne Isifu k'oloku kə: «Iləktərɲ' am wəbe məwose wəmarəs kam pələk-lokər əm ta abəkəc ɲep' am nno eyi mə! Bawo məyi pəmɔ Firawona. ¹⁹ Wəbe kem eyifət amarəs ɔn pəc-loku: «Nəyɔ kas kə pəyife ti-ε wəfεt?» ²⁰ Kə səwosene kə: «Səyɔ kas kətem, kə wəfεt wan nwe ɔŋkom detem dən disre mə. Wəpaŋne kən kere enafi. Kere kən kəkom, sona s'eyi ɔŋ, kə kas ɔmbətər kə.» ²¹ Kə məloku amarəs am: «Nəkə nəkere wəfεt konu inəŋk kə fər yem.» ²² Kə səloku wəbe kem: «Wəfεt kosu ɔfətam kəyefe papa kosu kəsək. K'eyefe kə kəsək-ε, papa kosu enfi.» ²³ Kə məloku amarəs am: «Kə nəntəkere wəfεt konu-ε, ta inəŋk nu sɔ de.» ²⁴ Nte səluksərne ndena papa kosu wəmarəs kam mə, kə səlukse kə moloku məm mənə wəbe kem. ²⁵ Kə papa kosu oloku: «Nəkəsɔ nəwaye su yeri yepic.» ²⁶ Kə səloku kə: «Səfətam kəkə. Mba kə sənsole wəfεt kosu-ε, sənəkə, bawo wərkun kəkə ɔfəwose kənəŋk su cəro ta sənkenə kə wəfεt kosu pənəŋk-ε.» ²⁷ Kə papa kosu wəmarəs kam oloku su: «Nəŋcəre fɔ wəran kem awut mərəŋ ɲ'enakom' em. ²⁸ Kə wəkin ende pəsak im. Ilan ti fɔ wəkəkə, anawatəri-watəri kə, bawo intanəŋk fε kə haŋ məkə. ²⁹ Kə nəmbaŋər im sɔ ndəkəl wəkəwe-ε, tes tedekə sɔtə kə-ε, pəcuy disre pɔ nəndesən' em kətorε cəfon cem cəfer dabiya nde afi ɲayi mə.» ³⁰ Ndekəl ɔŋ k'ilukus nde wəmarəs kam, papa kem eyi mə, ta inkenə kə wəfεt kosu nwε abəkəc ɲən ɲosumpər mə, ³¹ enfi katina kə ɔntənəŋkε su wəfεt kosu-ε. Təm tatəkə amarəs am ɲandesəŋε wəmarəs kam papa kosu kətorene cəfon cən cəfer dabiya pəcuy disre. ³² Bawo ina wəmarəs kam isəŋ kə temer kəlukse kə sɔ wan kən, icloku papa kosu: «K'intəluks' am wəfεt kosu-ε, in' endesən' am kətorε cəfon cem cəfer dabiya!» ³³ Ndekəl iletseɲ' am: Ina wəmarəs kam iyi nno. Iyən' am wəcar. Wəfεt kosu pəlukus kə awεŋc im aŋa nde papa kosu eyi mə. ³⁴ Cəke c' intam kəlukse, ta ilukse wəfεt kosu nno papa kosu eyi mə-ε? Ha! Intola fε kənəŋk pələc pəkə pəndəkə sɔtə papa kosu mə, k'intəlukse kə wəfεt kosu-ε!»

45

Isifu əsənjə awənjc ənjə kənəpəl kə

¹ Isifu enatam fə sə kəmənjc mənjcər nno afum akə njanayi kə kəsək mə daco, k'orjkule: «Nəwurene afum fəp!» Ali wəkin enayi fə sə Isifu kəsək nte enjcməntərne awənjc ənjə mə. ² K'eyefə kəbok, aMisira kə aka kələ ka Firawona njane kə dim kəbok. ³ Kə Isifu oloku awənjc ənjə: «In' əfə Isifu! papa kem əsəryi doru ba?» Mba awənjc ənjə njanatam fə kəlukse kə moloku nte pənjcjanə njə kənəjk kə sə mə. ⁴ Kə Isifu oloku awənjc ənjə: «İletsene nu, nələtərn' em.» Kə njələtərne kə. K'oloku njə sə: «In' əfə Isifu wənjc konu nwe nənacaməs a kə anjkere kə Misira mə. ⁵ Ndekəl orj, ta nəwakəsne. Ta pətəle nu kəcaməs kem paker' em nno, bawo kəbum konu, nəyi doru kə Kanu kənəbelkər' em kəkere nno, iyi nu kirinj. ⁶ Teren ta mərən ta dor tə tante dətəf. Pənjcəmə meren kəcamət afəde pac-bifti, afəde pac-tel. ⁷ Kanu kəkər' em iyi nu kirinj, nte tənjsənjə nu kəsəto ka nno atəf njənjə yuruya mə, imar nu ta nəfi, ic-bum nu pəyenki pəmpə ayi kəcepərənə mə. ⁸ Ndekəl orj, bəfə nən' ekər' em nno, mba Kanu kə. Kanu kənjcəmbər im iyənə papa ka Firawona, wəbe wəka kələ kən disre, wəkirinj ka atəf njə Misira fəp. ⁹ Nərokne nəpə nde papa kem eyi mə. Nəko nəloku kə: «Nte tə wan kam Isifu olokuna su: Kanu kənjcəmbər im wəkirinj ka atəf njə Misira fəp. Ta məwon kəder nno iyi mə! ¹⁰ Nde atəf njə Kosənj njə mənjko-yi, məfədebəl' em, kəyefə məna papa kəbər awut am, awut-sə am, yəcal yam yəpən kə yefət hanj ka nyə məyo mə fəp. ¹¹ Nno tanj indetam kəsənj əm ca fəp bawo pəsərcəmə meren kəcamət a dor declip. Ti disre dor dəfədsəmpər yəko məyo mə.»»

¹² «Fəto nəngbətne ti fər yonu, kə wəfət kem Benyamin enjgbətən' em fər yən yati a in' orjlok-lokər nu. ¹³ Nəko nəloku papa kem kə pələ mpe isəto Misira mə. Nələmər kə nte nənəjk də mə fəp. Nərokne nətorene papa kem nno iyi mə.» ¹⁴ Kə Isifu enapsərne sə wəfət kən Benyamin dəkilim, kə njayefə kəbok. ¹⁵ Kə Isifu orjcupəs awənjc ənjə fəp. Kə njandeləpsər kəndə tofo tin kə njalok-loku.

Firawona kəwe ka Yakuba Misira

¹⁶ Kə moloku məməko məsam kələ ka Firawona fəp disre, a awənjc a Isifu njanderna məko. Kə toloku tatəko təmbət Firawona kə amarəs ən. ¹⁷ Kə Firawona oloku Isifu: «Məloku awənjc əm ənjə: «Nəyo nte: Nələk yəcal yonu, nəko atəf njə Kanahan. ¹⁸ Nələk papa konu kə afum ən, nəder nno iyi mə. İndeyənə nu nte o nte tentese atəf njə Misira mə. Nənde nəc-di yeri yətət ya Misira.» ¹⁹ İwos' am kəloku awənjc əm ənjə: «Nəyo nte: Nələk cibil atəf njə Misira, nəko nələk awut kə aran anu kə papa konu nəder.» ²⁰ Ta nənjənə mələr teta ca yonu yəko nəndeko-sak di mə, bawo mpe o mpe peyi atəf njə Misira pəyənə pətət mə, pəndeyənə ponu.»

²¹ Kə awut a Yakuba njəyo tatəko. Kə Isifu əsənj awənjc ənjə cibil pəmə təkə Firawona enasom kə ti mə. K'əsənj njə sə yeri yəko njanako kəcđi dəpə mə. ²² Kə Isifu ompoce awənjc ənjə fəp yamos yəsəkpəre k'əsənj Benyamin gbeti mənjcəmbəl 300 kə yamos kəcamət yəsəkpəre. ²³ Ca nyə yə Isifu enasənj pakene kas kəjan: Səfale surkun wəco səsarə ca yətət ya Misira, kə səfale səran wəco səsarə malə, cəcom kə yeri ta nte ənjə-səmpər dəpə kəder Misira mə. ²⁴ Kə Isifu esak awənjc ənjə kə njalukus. K'oloku njə: «Ta nəko cəp dəpə de!» ²⁵ Kə awənjc a Isifu njayefə Misira kə njampe Kanahan ndena papa kəjan Yakuba. ²⁶ Kə awənjc a Isifu njaloku kas kəjan teta Isifu kiya kən doru sə. Kə njaloku kas kəjan a Isifu əyənə wəbe wəka atəf njə Misira fəp. Mba abəkəc njənəpə fə Yakuba bawo enalanj fə njə. ²⁷ Kə njələmər kə moloku məko Isifu enasom njə mə fəp. Nte

Yakuba enanəŋk cibil cəko Isifu enasak kədəlek kə mə, it' enasəŋe kə oŋ abəkək kəpə. ²⁸ Kə Yakuba oloku: «İlan ti oŋ! Wan kem Isifu əsəŋyi doru! İndekə nəŋk kə a ic-fi.»

46

Yakuba kəkə kən Misira

¹ Kə Yakuba əŋkə kə ca yəkə enayə mə. Nte emberə Berseba mə, k'olonə di Kanu ka papa kən Isiyaka. ² Kə Kanu kələk-lokər Yakuba kənəŋk ka pibi disre. Kə Kanu kəwe kə: «Yakuba! Yakuba!» K'owosə: «İn' ewe!» ³ Kə Kanu kələku kə: «İn' əfo ina Kanu, Kanu ka papa kam. Ta mənəsə kətor ka Misira. Bawo difə iŋkə-səŋ' am kəyənə ka kas ka afum alarəm. ⁴ Sən' endesol kətor ka Misira. İn' endesəŋ' am sə kəpə. Isifu yati endeməp' əm fər waca wən.» ⁵ Kə Yakuba eyefə Berseba. Kə awut a Yakuba ŋəŋkekərə kas kəŋan, aran aŋan, kə awut aŋan cibil ca dəntəf disre nce Firawona enasəŋ pakə kərə ŋa mə. ⁶ Kə ŋələk sə yəcəl yaŋan kə ca yəkə ŋanasəto atəf ŋa Kanahan mə. Kə Yakuba əŋkə Misira kə afum ən fəp. ⁷ K'ənkenənə atəf ŋa Misira awut ən arkun kə awut-sə ən arkun, awut ən aran kə awut-sə ən aran.

Yakuba dəlay dən

⁸ Mewe ma awut a Yakuba məmə, aŋe ŋanakə Misira mə. Yakuba kə awut ən:

Coco ca Yakuba, Ruben. ⁹ Awut a Ruben: Henok, Palu, Hecəŋ, kə Karmi.

¹⁰ Awut a Siməŋ: Yemuyel, Yamin, Ohad, Yakin, kə Sohar, kə Sawul wan wəkun wəka wəKanahanara.

¹¹ Awut a Lewy: Kerson, Kehat, kə Merari.

¹² Awut a Yuda: Hər, Onan, Selah, Perəc, kə Serah, mba Hər kə Onan ŋanafi nde atəf ŋa Kanahan. Awut a Perəc ŋanayənə Hecəŋ kə Hamul.

¹³ Awut a Isakar: Tola, Puwa, Yəb, kə Simrəŋ.

¹⁴ Awut a Sebuləŋ: Sered, Eləŋ, kə Yahələl.

¹⁵ Awut akaŋe ŋə Leya enakomə Yakuba nde Padan-Aram, mba wan kən wəran Dina eyi fə ti. Kələk awut ən aran haŋ arkun, ŋanakə afum 33.

¹⁶ Awut a Kadu: Cifyən, Haki, Suni, Echəŋ, Eri, Arodi, kə Areli.

¹⁷ Awut a Aser: Yima, Yisuwa, Yisuwi, kə Beriya, kə Sera wəkire kəŋan. Wan ka Beriya: Heber kə Malkiyel.

¹⁸ Awut a Silpa wəmarəs nwe Laban enasəŋ wan kən wəran Leya mə, ŋə akakə aŋe enakomə Yakuba mə. ŋanayi afum wəco kə camət-tin.

¹⁹ Awut a Rasel, wəran ka Yakuba: Isifu kə Benyamin. ²⁰ Kə Isifu nkən əŋkom Misira awut mərəŋ: Manase kə Efrayim, aŋe Asnat wan wəran ka Potifera Sali Almamy sa dare da Hon, enakomə Isifu mə.

²¹ Awut a Benyamin: Bela, Bekər, Asubəl, Kera, Naman, Ehi, Rəs, Mupim, Hupim, kə Ardu.

²² Yuruya yayə yə Rasel enasətoŋə nkən Yakuba, ŋanayi afum wəco kə manəkələ.

²³ Wan ka Dan: Husim.

²⁴ Mewe ma awut a Naftali məmə: Yahcel, Kumi, Yetser, kə Silem.

²⁵ Awut a Bilha ŋə akakə, Bilha nwe Laban enasəŋ wan kən wəran Rasel mə pəyəkə wəcar k'əŋkomə ŋa Yakuba. ŋanayi afum camət-mərəŋ.

²⁶ Afum aŋe ŋanacəpse Yakuba kəkə ka Misira mə, ŋanayi afum 66 aŋe ŋanayənə akom ən mə, ələm fə aran a awut ən arkun de. ²⁷ Awut a Isifu aŋe enakom Misira mə: ŋanayi awut mərəŋ. Afum a Yakuba aŋe ŋanacəpse kə darəŋ kəkə ka Misira mə, ŋanayi fəp faŋan afum 70.

Yakuba kənde kən nde Misira

²⁸ Kə Yakuba osom Yuda pəyi kə kirin kəkə ka Koseŋ ndena Isifu. Kə Yuda emberə atəf ŋa Koseŋ. ²⁹ Kə Isifu elek abil ŋən k'empə Koseŋ kəkə-bəpəne kə papa kən Yakuba. Isifu ŋanjə-wurərene kə papa kən, k'ənapərne kə dəkilim kə k'eyefe kəbok. K'ombok haŋ. ³⁰ Kə Yakuba oloku Isifu: «Intam ŋə kəfi bawo inəjk əm kəro, k'inqərə ŋə fə məyi doru!» ³¹ Kə Isifu oloku awenɟ aŋa kə afum a papa kən: «Ilukus ikə ilukse Firawona kəberə konu. Ikə iloku kə fə: «Awenɟ im aŋa kə afum a papa kem aŋə ŋanayi atəf ŋa Kanahan mə, ŋander nno iyi mə. ³² Afum akek a ŋkesiya, cir, kə cəna ŋə ŋayəne, bawo akek a acol ŋə. Ŋanjərə yocol yaŋan fəp kə ca yaŋan.» ³³ Kə tēm tendebəp nte Firawona endewe nu pəcyif nu: «Ake 'yone yebəc yonu-e?» ³⁴ Nəcloku kə: «Sən' acar am, akek ŋə səyone, kəyefe detemp dosu haŋ məkə, yebəc yayəkə yə səmbəpə akombəra asu.» Ti disre, nəyi Koseŋ, bawo aMisira ŋambotər fə akek a ŋkesiya kə cir.»

47

¹ Kə Isifu ŋəjkə pəlukse ti Firawona. K'oloku kə: «Awenɟ im aŋa kə papa kem ŋander kəyefe ka atəf ŋa Kanahan kə yocol yaŋan ŋkesiya, cir kə cəna kəbək ka ca yaŋan fəp. Ŋayi tante atəf ŋa Koseŋ.» ² Kə Isifu elek awenɟ aŋa kəcamət k'ementər ŋa Firawona. ³ Kə Firawona eyif awenɟ a Isifu: «Ake 'yone yebəc yonu-e?» Kə awenɟ a Isifu ŋaloku Firawona: «Sən' acar am, akek a ŋkesiya, cir kə cəna ŋə səyone pəmə papa kosu aŋa.» ⁴ Kə ŋaloku sə Firawona: «Sənder kədendə atəf ŋaŋe, bawo dəkəcol deyi fə sə nde acar am ŋayefe mə, kə dor dəmbək kəbək dəm atəf ŋa Kanahan. Məwose ŋə acar am kənde atəf ŋa Koseŋ.» ⁵ Kə Firawona oloku Isifu: «Papa kam kə awenɟ əm aŋa ŋander nno məyi mə. ⁶ Atəf ŋa Misira ŋey' əm dəwaca, mədəs papa kam kə awenɟ əm aŋa nno pəntese ŋa Koseŋ mə, kə məŋərə sə awenɟ əm aŋa daco afum alompu-e, məcəmbər ŋa ŋackeks' em yocol.» ⁷ Kə Isifu eŋkərə papa kən Yakuba kədementər kə Firawona. Kə Yakuba ontolanə Firawona. ⁸ Kə Firawona eyif Yakuba: «Meren cəke mə məyi doru-e?» ⁹ Kə Yakuba oloku kə: «Meren mme isətə kəcepe-cepe disre mə, məsətə meren 130, kiyi kem doru kəŋcepər katəna-katəna. Incepərene meren meyenki kiyi kem doru. Intasətə fə meren mme akombəra em ŋanasətə mə, mba tecepərene doru tin tayi tə səŋcepərene doru.» ¹⁰ Kə Yakuba ontolanə sə Firawona. K'eyefe, k'esak kə.

¹¹ Kə Isifu endəs papa kən kə awenɟ aŋa atəf ŋa Misira. K'əsəŋ ŋa antəf Misira, nde atəf ŋa Ramses, pəmə təkə Firawona ənaloku kə ti mə. ¹² Kə Isifu entam ŋə kəgbəkərə papa kən, awenɟ aŋa, kə afum a papa kən fəp pəmə təkə ŋanalanəne mə.

Isifu kəkətenə mes ma Misira

¹³ Yeri yenayi fə sə atəf ŋa Misira fəp, bawo dor dənasətə fənəntər. Atəf ŋa Misira kə atəf ŋa Kanahan dor dəŋcləŋkəs ŋə kələŋkəs dəm afum a taf yayəkə. ¹⁴ Kə Isifu ewetəs gbeti fəp mbə bənayi atəf ŋa Misira kə atəf ŋa Kanahan mə. Pəcsəkpərə gbeti babəkə malə, kə Isifu emberse gbeti babəkə nde kələ ka Firawona. ¹⁵ Nte gbeti ba Misira kə Kanahan belip mə, kə aMisira fəp ŋander nno Isifu eyi mə. Kə ŋaloku: «Məsəŋ su yeri! Cepə səndefi fər yam kirin bawo gbeti beyi fə sə?» ¹⁶ Kə Isifu oloku: «Nəsəŋ yocol yonu. Inşəŋ nu kəcom kəsəkpə ka yocol yonu, bawo gbeti beyi fə sə.» ¹⁷ Kə ŋanjərə Isifu yocol yaŋan. Kə Isifu ŋəŋəŋ ŋa yeri kəsəkpə ka yocol yaŋan: Fələs, yocol yefet kə yəpəŋ, səfale. Kə Isifu əsəŋ ŋa yeri ya teren tatəkə kəsəkpə ka yocol yaŋan fəp. ¹⁸ Nte teren tatəkə teŋcepər mə, kə aka Misira ŋander sə nno Isifu eyi mə teren təc-kəsək.

Ko ɲaloku ko: «Səfətam kəməŋkər əm a gbeti bosu belip, ko yəcəl yosu yelip. Daka o daka deŋcəme fə su sɔ, mənə dis dosu ko ntəf yosu. ¹⁹ Səndefi oŋ fər yam kirin ba, ko ntəf yosu? Məway su ko ntəf yosu kəsəkpe ka yeri. Təm tatəko səyone acar a Firawona, səna ko ntəf yosu. Məsəŋ su defet səbəc ta sədefi, ntəf yosu yedefəntərə gbəlməs.»

²⁰ Ko Isifu ewaye Firawona ntəf ya Misira fəp, aka Misira fəp ɲanacaməs ntəf yaŋan, bawo dor dənabəkər ɲa. Ko atəf ɲəyone oŋ ɲa Firawona. ²¹ Ko Firawona elek afum aŋe ɲanayi dəcələnəcər ca Misira mə, k'eykərə ɲa sədare səpəŋ. ²² Mba Isifu enaway fə ntəf ya Sali Almamyə, bawo Firawona enamone kəway ka ntəf yaŋan. Sali Almamyə ɲayi kəkəkəs ka Firawona disre, ti tɔ Sali Almamyə ɲanatəcaməsə ntəf yaŋan.

²³ Ko Isifu oloku afum a Misira: «Iway nu məko ko ntəf yonu, nəyone məko aka Firawona. Defet dende: Nəntam kəbəf dəntəf. ²⁴ Ko nəndetel-ɛ, nəsəŋ poboc pin pa kətəl konu ko nəyer ki kəcamət-ɛ Firawona. Nəna nəlek yoboc maŋkələ nyɛ, yendeyone nu yeri ya deker ko awut, yəyone nu sɔ defet da teren təcəŋc.» ²⁵ Ko ɲaloku Firawona: «Məlukse su kəyi doru! Səsətə kəŋaŋnənə ka wəbɛ kosu, səndeyone wəcar ka Firawona.» ²⁶ Ko Isifu eŋcəmbər ti ko tɔyone məko tɔyɔ ta Misira: Poboc pa kəcamət fəp pa Firawona pɔ. Mənə ntəf ya Sali Almamyə gbəcərəm yətəyone ya Firawona.

Məfaŋ ma Yakuba mələpəs

²⁷ Ko Yakuba ende atəf ɲa Misira, atəf ɲa Koserɲ. Ko pəyone di ndaraŋan k'əyone kas ka afum alarəm. ²⁸ Ko Yakuba eyi doru meren wəco ko camət-mərəŋ atəf ɲa Misira. Kəwon ka Yakuba doru fəp kənasətə meren 147. ²⁹ Mataka ma Yakuba kələtəs kəlɪp, k'ewe wan kən Isifu k'oloku ko: «Ko məfaŋ kəmar im-ɛ, məboc kəca kam aləŋk ɲem tantəf, məlek' em layidi pəsoku disre nde mənɔdetəmpər' em mə: Ilətsen' am ta məwup im Misira! ³⁰ K'indefəntərə ko papa kem aŋa-ɛ, məwuren' em Misira. Məko məwup im nde kufu kəŋan kəyi mə.» Ko Isifu oloku ko: «Indeyo təkə mələk' im mə.» ³¹ Ko Yakuba oloku: «Məderəm' em ti.» Ko Isifu endərəmə ko ti. Ko Yakuba ontontnə nde kəfəŋc kən dəromp.

48

Yakuba kətolanə kən awut arkun a Isifu

¹ Nte mes maməko mənəcər mə, k'əŋko paloku Isifu a Papa kən entamne fə. Ko Isifu elekənə awut on mərəŋ Manase ko Efrayim. ² K'asəŋe ti Yakuba kəcərə, k'aloku ko: «Wan kam Isifu eyi kəder nnə məyi mə.» Ko Yakuba olonka fənəntər fən k'eyefɛ, k'ende kəfəŋc kən kəron. ³ Ko Yakuba oloku Isifu: «Kanu Kəpəŋ nke kəntam mes fəp ma doru mə kənawurər im dare da Lus nde atəf ɲa Kanahan ko kəsəŋ im temer kədepoc' em pətət. ⁴ Ko kələk' im: «Indesəŋ əm dokombərə, indesəŋ' am kəla, indesəŋ' am kəyone wətem ka afum alarəm. Indesəŋ atəf ɲaŋe afum am ko mənəcər-ɛ, atəf ɲaŋe ɲendeyone ɲaŋan doru o doru.» ⁵ «Ndekəl oŋ, awut mərəŋ aŋe mənkom atəf ɲa Misira a k'indeder nnə məyi mə, ɲandeyone akemi. Efrayim ko Manase ɲayone akemi, pəmə təkə iyɔ Ruben ko Siməŋ mə. ⁶ Mba awut aŋe mənɔdekom oŋ aŋe mərəŋ tadarəŋ mə, akam ɲandeyi akako, awɛŋc aŋa ɲo ɲandesəstər kɛ. ⁷ Kəder kem Padan, ko Rasel efir im dɔpɔ da Kanahan, ta pəmbələ su kəbərə Efrata-ɛ. Difo inawup ko katina dəndo dɔpɔ da Efrata, nde pəyone Betləhem mə.» ⁸ Ko Yakuba əməmən

awut a Isifu k'eyif: «Are nɔ akanɛ-ɛ?» ⁹ Kɔ Isifu oloku papa kɔn: «Awut em nɔ, aɛ Kanu kəsɔŋ im nnɔ mɔ.» Kɔ Yakuba oloku: «İletsɛn' am mɔyɔ nɔ nɔcɔŋnɛ nnɔ itolanɛ nɔ.» ¹⁰ Detem dɛnalɔlɔs Yakuba fɔr. ɛŋc-tam fɛ sɔ kənɔŋk. Kɔ Isifu ɔŋcɔŋ awut ɔn nde Yakuba eyi mɔ, kɔ Yakuba ɔŋcup nɔ, k'ɛmakərɛ nɔ. ¹¹ Kɔ Yakuba oloku Isifu: «İnacɛm-cɛmɔnɛ fɛ sɔ kədenɔŋk ɔm. Mba Kanu kəsɔŋ' em k'ınɔŋk ɔm hanj awut am!» ¹² Kɔ Isifu elin awut kas dəlɔŋk, k'ɛŋcɔp kəro dantɔf. ¹³ Kɔ Isifu osumpər mɛrɔŋ manj fəp waca, pəsumpərɛ ɛfrayim kəca kətɔt mba pəyi kəca kəmeriya ka Yakuba, k'osumpərɛ Manase kəca kəmeriya mba pəyi Yakuba kəca kətɔt, k'ɔŋcɔŋnɛ nɔ sɔ nde wətem kəŋan eyi mɔ. ¹⁴ Kɔ Yakuba ɛntɛŋc kəca kən kətɔt, k'endenj ki ɛfrayim dərɔmp nwe ɛnafɛtɛ mɔ, k'endenjər Manase kəca kən kəmeriya dərɔmp. ɛnacərɛ bel-bel tɔkɔ ɔŋcɔ waca wən mɔ, ali ntɛ Manase ɛnayɔnɛ wan wəcɔkɔ-cɔkɔ mɔ. ¹⁵ Motolanɛ mmɛ mɔ Yakuba ɛnatolanɛ Isifu:
«Kanu Kəpɔŋ nke kənɔŋk papa kem anj Abraham kɔ Isiyaka təcɛpərɛnɛ tanjan mɔ,

Kanu Kəpɔŋ nke kənɔŋk ɔm kəyɛfɛ ntɛ iyi dɔru hanj mɔkɔ mɔ,

¹⁶ Mɛlɛkɛ mmɛ mɛŋcyac im pələc mɔ, məsɔŋɛ awut anj!

Pawe nɔ tewe tem

kɔ mewe ma papa kem anj, Abraham kɔ Isiyaka.

Kanu kəsɔŋɛ nɔ kəkom pələrəm nde atɔf nɔŋkɔ daco.»

¹⁷ Ntɛ Isifu ɛnɔŋk kas pəc-dɛŋər ɛfrayim kəca kən kətɔt mɔ, kɔ tɔntɔbɔt kɔ. Kɔ Isifu osumpər kəca ka kas, k'ɔŋcɔŋ ntɛndɛ domp da Manase ta pədenjər ki ɛfrayim. ¹⁸ Kɔ Isifu oloku papa kɔn: «Ta mɔyɔ tantɛ, fɔtɔ Manase ɛbɛk. Nkən ɔ pəmar mədenjər kəca kam kətɔt.» ¹⁹ Kɔ papa kən ɛfati, k'oloku: «İŋcərɛ ti, wan kem. İŋcərɛ ti! Nkən sɔ endeyɔnɛ wətem ka afum alarəm, endɛbɛk. Mba wɛŋc Tɔŋɔ endɛbɛk kɔ, awut ɔn nɔndelas tɔf fəp.» ²⁰ Kɔ Yakuba ontolanɛ nɔ dəsək dadɔkɔ, k'oloku: «Mən' endesɔŋɛ Yakuba pəc-tolanɛ a pəc-kulɛ fɔ: «Kanu kəsɔŋ' am kəyi pəmə ɛfrayim, pəmə Manase!» Tatɔkɔ tɔ Yakuba ɛnacəmbər ɛfrayim Manase kirin. ²¹ Kɔ Yakuba oloku Isifu: «Kəfi k'inder! Mba Kanu kəndesolɛ nu. Kəndelukɛ nu atɔf nɔ atem anu. ²² İmbɛrɛn' am pɔkɔ awɛŋc ɔm anj nɔntɔdesɔtɔ mɔ*, ip' ɔyɔnɛ mpɛ inabanjərɛ aka Amər dakma dem kɔ ambəŋcəran nɛm mɔ.»

49

Kətolanɛ ka Yakuba awut ɔn wəcɔ kɔ mɛrɔŋ

¹ Kɔ Yakuba ewe awut ɔn, k'oloku:

«Nəlɔŋkanɛ iloku nu tɔkɔ tendɛdɛr nu kirin mɔ.

² Nəlɔŋkanɛ, nəcɔŋkəl im Awut a Yakuba!

Nəcɔŋkəl Yisrayel* papa konu!

³ Ruben, mənə coco cem,

mənə nwe inakom

tɛm ntɛ inayɔ fənɔntər mɔ:

Məŋcɛpər awɛŋc ɔm anj

tokom, kɔ fənɔntər.

⁴ Məyɛŋk pəmə domun ndɛ dɛŋyɛksɛ dəkəŋgbɔkɔ mɔ,

mba məfɔdesɔyɔnɛ wəkirin,

Bawo mənəpɛsɛ dəkəfəntərɛ da papa kam,

Mənayikykəs kəfəŋc kem kəpɛsɛ ka ki, kɔ wəran kem wəkin.

* 48:22 Paka papɔkɔ pɔyɔnɛ dare da Səkem.

* 49:2 Məməmən 32:29; 35:10

⁵ Simon ko Lewy dɛwɛŋca dɔ ɲayɔ:

Ŋa ɲantɔŋne, ɲasek kɛkɔ-yɔ pɔlɛc.

⁶ Ta amera ɲem ɲosol kɛmɛŋkɛs kɛɲan pɔlɛc,
Ta mɛcɛm-cɛmnɛ mem mɛtɔŋne nde ɲantɔŋne kɛbɔpɛnɛ mɔ.

Bawo mɛtɛlɛ maɲan disrɛ, ɲandif fum.

Kacuca kɛɲan disrɛ, kɔ ɲaɲcopu-copu mura bɛnta.

⁷ Intolanɛ mɛtɛlɛ maɲan pɔlɛc, bawo mɛmbɛk pɛlɛsɔr.

Intolanɛ pɔlɛc deyenki bɛkɛc daɲan, bawo dɔfɔyɔnɛ nɔnɔfɔr.

Indeyerɛs ɲa atɔf ɲa Yakuba,

Indesamɛsɔr ɲa atɔf ɲa Yisrayel.

⁸ Yuda, mɛna, awɛɲc ɛm aɲa ɲandeyekɛkɛs ɛm.

Mɛndesumpɔr atɛrɛnɛ am cɛrɔbɔ.

Kɔ awɛɲc ɛm aɲa ɲandecɔp am sɔbomp fɔr yam kirin.

⁹ Yuda, kusununɲu kɛwut kɔ mɔyɔnɛ.

Dɛkɛwatɛri-watɛri wɛsɛm wam mɔyɛfɛ, wan kem!

Nkɔn ɔɲnut wɛcɛk, pɛfɛntɛrɛ pɛmɔ kusununɲu.

Pɛmɔ kusununɲu kɛran: An' ɛntam ki kɔyɛkti ta kɛfan-ɛ?

¹⁰ Kɛgbo ka dɛbɛ kɛfɔdɛ kɛc-bɔlɛ Yuda,
kɛgbo ka dɛbɛ kɛndeyi yuruya yɔn dɛwaca,
haɲ tɛm ntɛ wɛka kɛgbo kaɲkɔ yati endeder mɔ,
wɛkɔ afum fɔp ɲandeyi dɛntɔf mɔ.

¹¹ Nkɔn (Yuda) endɛ pɛc-kot sɔfale sɔn dɛwin,

pɛkot wan ka si nde kɛtɔk ka wiɲ,

Endɛ pɛc-yak yamos yɔn dɛmɛmbɛr,

kɔ bɛrumus bɔn, dɛmɛɲcɔɲcɔ ma rɛsɛɲ.

¹² Mɛmbɛr mɛndesɔɲɛ kɔ fɔr kɔyimɔrɛ,

Mɛsɛ ma wana mɛndɛfɛrtɔr ɛm sɛk.

¹³ Kɔ mɛna Sabulon, kɛba kɛsɛk mɛndɛndɛ,

ndɛ cibil cɛndeyɔ kɛtɛnta mɔ.

Cɛlɔɲcɔr ca atɔf ɲaɲkɔ cɛndɛwɛkɛl haɲ Sidon.

¹⁴ Isakar, mɛna sɔfale sɔpɔɲ sɔ mɔyɔnɛ,

nɛ sɛɲfɛntɛrɛ gbɔrɛ mɛrɔɲ daco mɔ.

¹⁵ Pɛnɲk fɔ kɛfɔ kaɲkɔ eyi kɛɲɛsɛm mɔ kɛntɛsɛ,
k'atɔf ɲɔmbɔt.

Pɛtirmi kumunt padɛndɛsɔr kɔ pɛsarɛ,

Yɛbɛc ya dacar y' endeyi.

¹⁶ Dan, endeyɔnɛ afum ɔn wɛbɛ.

Pɛmɔ kusunɲa kɛlɔma cusunɲa cɛlɔpɛs ca Yisrayel cɛkɔ.

¹⁷ Dan, endeyi pɛmɔ abok nɲɛ ɲeyi dɔpɔ mɔ,

aɲkisin nɲɛ ɲeyi dɔpɔ kɛsɛk mɔ.

Abok nɲɛ ɲɛɲaɲ bɛnta ya afɛlɛs,

a tɔsɔɲɛ wɔyɛksɛnɛ ka ɲi kɛtɛmpɛnɛ mɔ.

¹⁸ Ingbɛkɛr ɛm amera Kanu Kɔpɔɲ, a mɛndeyac im!

¹⁹ Kadu, kɛnay† kɛndɛpaɲnɛ kɔ

pɔyɛfɛ pɛcɛmɛ ɲa darɔɲ kɛbɛlɛs.

²⁰ Ndena Aser, yeri yobonju yendela di.
Antof ɲam ɲende ɲac-sɔŋ yeri nyɛ pamar yɔyɔnɛ yeri y' abɛ mɔ.

²¹ Naftali, were w' ɔyɔnɛ nwe weyi kiyi ka wi, ta tes o tes tonkotərɛ wi mɔ.
Ende pəc-koməs awut atətɔ̃.

²² Isifu, poponɲ pa kətək kəkom pɔyɔnɛ,
Poponɲ pa kətək kəkom nke kəcɛmɛ kəŋgbəkɔ kəsək mɔ,
wara waki wetilsərɛ damba.

²³ ɲandəkətər kɔ, kɔ ɲampɛn.

Apɛnɛ mbəɲcəran ɲanayɔnɛ ayɛfərənɛ am.

²⁴ Mba ambəɲcəran ɲɔn ɲende ɲɛtəɲnɛnɛ kɔ nkɔn sərka.
Anacəɲəs waca wɔn

kətam ka Kanu ka fənɔntər ka Yakuba dəntɔf.

ɔyɔnɛ wəkək kɔ togbu pa aka Yisrayel^s.

²⁵ Tewe ta Kanu ka papa kam, nke kəyɔnɛ wəmar kam mɔ,
tewe ta Kanu nke kəntam mes fəp ma doru mɔ, nke kəndepoc' am mɔ:

Kəpocɛ pətət nke kəndeyɛfɛ dərəɲc mɔ,
kəpocɛ pətət nke kəɲyɛfɛ dəntɔf mɔ,
kəpocɛ pətət ka awut alarəm kɔ yɔcɔl yɛlarəm.

²⁶ Kətolanɛ nke papa kam ontolan' am mɔ,
kəɲcɛpər kətolanɛ pətət ka aɲɛ ɲaɲkom im mɔ,
haɲ dəkələpsər da mɔrɔ ma doru o doru.

Kətolanɛ pətət kəɲkɔ kəyi Isifu dərɔmp,
dəndo domp dacɔ da Isifu
nwe ɔyɔnɛ wəbɛ ka awɛɲc aɲa mɔ!

²⁷ Benyamin, kalma k'ɔyɔnɛ nke kəɲwatəri-watəri mɔ.

Bət-bət kəwatəri-watəri wəsəm wa ki,
dɔfɔy, pəyerəs yəsɔtɔ ya ki.»

²⁸ Awut akanɛ ɲayɔnɛ cusunja wəcɔ kɔ mɛrəɲ ca Yisrayel. Moloku mamɛ
mɔ kas kəɲan ɛnaloku ɲa, nte oɲctolanɛ ɲa mɔ. Yakuba ɛnatolanɛ ɲa nwe o nwe
kɔ kətolanɛ kɔn taciɲa.

Defi da Yakuba

²⁹ Nte Yakuba elip kətolanɛ awut ɔn mɔ, k'osom ɲa: «Intas kəbəp atem em aɲɛ
ɲafi mɔ. Nəwup im kɔ papa kem aɲa, nde kufu kəɲkɔ kəyi nde dale da Hɛfəronɲ
wəHewy mɔ, ³⁰ nde kufu nke kəyi dale da Makpela, Mamre kəsək, nde atɔf
ɲa Kanahan. Dale dadəkɔ dɔ Abraham ɛnaway nnɔ Hɛfəronɲ eyi mɔ, pəyɔnɛ
di dəkəwupɛnɛ da afum ɔn. ³¹ Difo anawup Abraham kɔ wəran kɔn Sara,
difo anawup Isiyaka kɔ wəran kɔn Rebeka, difo inawup sɔ Leya wəran kem.

³² Dale kɔ kufu nke kəyi di mɔ, Abraham ɛnaway di aHewy dəwaca.» ³³ Nte
Yakuba elip kəsom awut ɔn mɔ, k'ɛfəntərə dəkəfəɲc. K'ɛɲgbɪn kifir k'ɔnɔɲkəlɛnɛ
atem ɔn aɲɛ ɲanafi mɔ.

50

Kəbal ka Yakuba

¹ Kɔ Isifu ɛntɛmpɛnɛ papa kɔn kəronɲ, k'ombok kɔ kəronɲ, k'ɔɲcup kɔ. ² Kɔ
Isifu osom acar ɔn ako ɲanayɔnɛ atɛn cɔl mɔ, a ɲasop kas acɔl ɲɛ ɲəsɔɲɛ ta

wæfi ente katəna mə. Kə aten cəl ɲasop Yakuba acəl ɲanəko. ³ Kə tənko mata 40. Tem tatəko mataka maməko m' anç-sop afi acəl ɲa kətəte ɲanəko, kə aMisira ɲambok kə mata 70.

⁴ Nte mataka ma kəbal kən mençepər mə, kə Isifu oloku afum akə ɲanayi nde sanja sa Firawona mə, k'oloku ɲa: «K'intam kəsəter nu layidi-ε, nəloku nte Firawona iletse ne nu: ⁵ Papa kem enasən' em kəderəm, pəc-loku: «Kəfi k'inder! Məko məwup im nde kufu kənko ɲnkay nde atəf ɲa Kanahan mə.» Difo ifan kəpe ikə wup papa kem. K'ilip-ε, ɲinder.» ⁶ Kə Firawona oloku kə: «Məpe məkəwup papa kam pəmə təkə əsən' am kəderəm mə.» ⁷ Kə Isifu empe kəkə-wup papa kən. Kə ɲampe kə abeki aka sanja sa Firawona fəp kəbəp abeki a atəf ɲa Misira. ⁸ Kə afum a Isifu fəp, kələk awenç anja kəbəp ka afum a papa kən, mənə awut, yəcəl ɲanən yəpən kə yefet ɲ' anasak atəf ɲa Kosen. ⁹ Isifu kə cibil ca dəntəf k'ayeksənə fəles ɲampe kə nkən, kə təsənə akə a Kanahan kəla. ¹⁰ Nandebəp pəferere pa Atad, ɲɲe ɲeyi Yurden takəron mə, kə ɲawup Yakuba dəndo kəyekyəkəs disre. Kə Isifu ombok kas mata camət-mərən. ¹¹ Kə ande a atəf ɲanəko, aka Kanahan, ɲayi kəbal ka Yakuba dəndo pəferere pa Atad. Kə ɲaloku: «Defi dəpən də dandə aMisira dacə!» Ti t' asənə tofo tatəko tewə ta «Abel Misira» nde Yurden takəron. ¹² Kə awut a Yakuba ɲayo təkə papa kənən enaloku ɲa mə. ¹³ Kə awut ən ɲankekəre kə atəf ɲa Kanahan. Kə ɲawup kə nde kufu kə dale da Makpela, dale nde Abraham enaway Hefəron wəHiti dəwaca mə, pəyo di dəkəwupənə da afum ən, nde Mamre kəsək. ¹⁴ Nte Isifu elip kəwup papa kən mə, k'oluksərne Misira kə awenç anja kə akə ɲanacəmbər kə, kəkə-wup papa kən mə.

Mes maməko mə mencepər nte defi da Yakuba delip mə

¹⁵ Nte awenç a Isifu ɲanənjk fə papa kənən efi mə, kə ɲaloku: «Kə Isifu ɲɲakafəle pəyənə wəterənə kosu, kəlukse ka ayek ɲa pələc mpe sənayo kə mə!» ¹⁶ Kə ɲasom a paloku Isifu: «Papa kam enasom nte a pəc-fi: ¹⁷ «Nte tə nənko-loku Isifu: Oh! Iletsen' am məɲanɲənə awenç əm anja pələc kə kiciya kənən, bawo ɲanayo əm pələc! Iletsen' am məɲanɲənə on kiciya ka acar a Kanu ka papa kam!» Kə Isifu ombok nte analoku kə moloku maməko mə. ¹⁸ Kə awenç anja ɲander ɲa sərka ɲatempənə Isifu dəntəf kə ɲaloku: «Sən' əfo akanje acar am.» ¹⁹ Kə Isifu oloku ɲa: «Ta nənəsə. Cəpə Kanu k'iyənə? ²⁰ Nənasek' em kəyo ka pələc. Mba Kanu kənəkafəli ti pətət, kəlompə ka nte teyi məko mə, kə kəyac ka defi da afum alarəm. ²¹ Ndekəl on, ta nənəsə! Indetamə nu məfan monu fəp kə ma awut anu.» Kə Isifu ontore torə ɲa bəkəc, k'olok' lokəre ɲa dim d' antəf.

²² Kə Isifu endə Misira nkən kə afum ən. K'eyi doru meren 110. ²³ Kə Isifu enənjk awut a Efrayim han detəmp maas. Kə Makir, wan ka Manase, onkom awut ən lənjk ya Isifu kəron. ²⁴ Kə Isifu oloku awenç anja: «Kəfi k'inder. Mba Kanu kəndemar nu ilan ti. Kanu kəndepənə nu nde atəf ɲəkə kənələkə Abraham, Isiyaka kə Yakuba layidi kəsən ɲa mə.» ²⁵ Kə Isifu əsənə awut a Yakuba kəderəm, pəc-loku: «Kanu kəndemar nu ilan ti. Nəde nəpənə bənt yem, nəbələnə yi nno.» ²⁶ Kə Isifu efi pəsətə meren 110. K'asop kə acəl ɲɲe ɲənçənə wəfi kətəte katəna mə. Kə ɲamber kə kənəkəra ka tasar pepat dəndo atəf ɲa Misira.

Yosuwe

Kæberε: Toloku ntε Kanu kənaloku Aŋnabi

Yosuwe mɔ

Moloku melarəm teta kətabu kanjε, anjicəs taruku ta aka Yisrayel dəcətabu cəlarəm disrε. DəTawureta Musa anjcop. Afum apɔŋ a Yisrayel, Aŋnabi Abraham, Aŋnabi Siyaka, Aŋnabi Yakuba, kɔ awut ɔn wəco kɔ mɛrəŋ (12) fəp faŋan dəkətabu kəcɔkɔ-cəkɔ ka Tawureta Musa anjənɔk pi, mpε anjwε «Dəkəcop» mɔ. Dəkələpsər da kətabu kanjɔ dementər su təkɔ aka Yisrayel ŋanabəp atɔf ŋa Misira mɔ.

Kətabu ka mɛrəŋ ka Tawureta Musa nkε anjwε «Kəwur» mɔ, taruku ta Aŋnabi Musa ɔ tɔŋcop. Kɔ Kanu kəsɔŋε k'anjkom kɔ atɔf ŋa Misira, ntε tɔŋsɔŋε pəwure afum a Yisrayel dacar mɔ.

Ntε aka Yisrayel ŋanjalɔ Kəba ka Cəŋkolma kəmar ka mes mɛwɛy-wɛy mme Kanu kənamɛntər mɔ, kɔ ŋambɛrε dətɛgbɛrε. Atɔf ŋa Kanahan ŋɔ Kanu kənafan kəkɛkɛrε ŋa, ndε kənadɛrmε aYisrayel kəsɔŋ ŋa mɔ. Kətabu ka maas ka Tawureta Musa «Buk ba Alɔŋnε», ka manjɛlε «Kəlm», kɔ ka kəcəmət «Sariyε sa Mɛrəŋ», cətabu canjε fəp cəlɔku teta marənt ma aka Yisrayel ntε Kanu Kəpɔŋ kənwurε ŋa dacar ndε Misira mɔ. Kəwon ka afum aka Yisrayel dətɛgbɛrε kənasɔtɔ mɛrən wəco manjɛlε a ŋadɛbəp atɔf ŋa Kanahan. Kətɔlan kəŋan kənasɔŋε ŋa kəwon di.

Ntε ŋanayɛfε kəcali kəŋgbɔkɔ ka Yurden, ŋabɛrε atɔf ŋa Kanahan mɔ, kɔ Kanu kəlɔku aka Yisrayel a Yosuwe pəyɔnε ŋa wəkirɔŋ dəkəcəmə da Aŋnabi Musa. Kɔ Aŋnabi Yosuwe ɛŋjalɛnε ŋa kəŋgbɔkɔ ka Yurden kəmar ka mes mɛwɛy-wɛy ma Kanu, pəmɔ təkɔ Musa ɛnacalɛnε ŋa Kəba ka Cəŋkolma mɔ.

Ntε tatɔkɔ tɛŋcɛpər mɔ, kɔ Aŋnabi Yosuwe ɛntɛfərnɛnε ŋa atɔf ŋa Kanahan, ŋakɔ ŋasutɛnε ntε tɔŋsɔŋε ŋasɔtɔ tɔf yayɔkɔ mɔ. Kanu kənafan kəsɔŋ ŋa tɔf yayɔkɔ teta danapa danan kɔ kədɛrəm kəŋkɔ ɛnadɛrəmə ŋa kəsɔŋ ŋa yɔ mɔ. Ti disrε kɔ Kanu kəmar ŋa kəwan kanjɔ disrε harj kɔ aKanahan fəp ŋanɛsε ŋa. Kɔ cusunjka ncε wəco kɔ mɛrəŋ ca Yisrayel fəp cəsɔtɔ sədare. Kɔ Kanu kəsɔŋ ŋa tɔf yayɔkɔ yɔyɔnε ŋa kε.

Taruku tantε fəp acic pi kətabu kanjε disrε, kəyɛfε tɛm ntε aka Yisrayel ŋanacali kəŋgbɔkɔ ka Yurden mɔ, harj tɛm ntε ŋanatam sədare sa Kanahan fəp mɔ. Ti disrε anjənɔk fənəntər fa Kanu belbel. Kanu kəmbɔtər afum ɔn. Kədɛrəm nkε o nkε kəndɛrmε ŋa mɔ, kəŋjlas ki fənəntər kɔ teta danapa danan. Tatɔkɔ tɔŋyɔnε su totubucnε tɔtɔt. Kɔ sənə səyɔnε sɔ afum a Kanu-ε, kəŋmare su fənəntər fən tɛcɛpərənε tosu doru, pəmɔ təkɔ kənadɛrmε su mɔ. Kanu kəmar su, ntε tɔŋsɔŋε pane moloku mame, palan sɔ mi mɔ.

Amina

Kanu kəlɔku Yosuwe a pəbɛrε antɔf ŋa kε ndε Kanahan

¹ Ntε defɔ da Aŋnabi Musa wəcar wəka Kanu Kəpɔŋ dɛŋcɛpər mɔ, kɔ Kanu kəlɔku Yosuwe wan ka Nun wəmarəs wəka Musa: ² «Wəcar kem Musa ɛfi. Ndəkəl ɔŋ məyɛfε, məcali kəŋgbɔkɔ ka Yurden kanjε, mənə kɔ afum akanjε. Nəkɔtɛnε afum anjε ndε atɔf ŋjε indəsɔŋ aka Yisrayel mɔ. ³ Nnɔ o nnɔ mənɔcəmbər kəcək mɔ, isɔŋ un di pəmɔ təkɔ inalɔku ti Musa mɔ. ⁴ Cəlɔŋcər conu cəndeyɛfε ndε dətɛgbɛrε harj Liban, kəkɔ ka kəŋgbɔkɔ kəpɔŋ ka Efərat, kəbəp antɔf məlməl ŋa aka Hit, harj ndε Kəba Kəpɔŋ ntɛndε dɛc dɛŋkalɛ mɔ. ⁵ Ali fum ɔfɔcəm' am fər kirɔŋ kiyi kam doru fəp. Isol' am pəmɔ təkɔ inasɔlε Musa mɔ.

Ifadesak əm, ifəc' am. ⁶ Məyenjk dis, məbanşə! Bawo mən' endekətənə afum a Yisrayel kəban atəf ɲa ke nɲe inaderəm kəsən atem aɲan mə. ⁷ Məyenjk dis gban, məbanşə! Məgbətne məkət dɔpɔ nde Musa wəcar kem omboc' am mə: Ta məkə kəca kətət, ta məkə kəca kəmeriya, nte tənşən' am kətam mes fəp nno o nno mənjə mə. ⁸ Ta buk ba sariye mbə bəbəl' am dəkusu! Məc-nəm-nəmnə dən pibi məgbətne, məkət təkə buk bambe boloku mə, itə məɲsolne dɔpɔ dətət, it' ɔɲsɔɲe matam mes fəp. ⁹ Indem f' am fə məyenjk dis, məbanşə ba? Awa, ta mənese, ta ɲəyikcə, bawo Kanu Kəpən Kanu kam kəsəl' am nno o nno mənjə mə.»

Yosuwe kalompəs kən kəcali ka Yurden

¹⁰ Kə Yosuwe osom ti akirin: ¹¹ «Nəkətənə sanja fəp, nəloku afum nte: «Nədəmnə yeri, bawo mata maas mənçəmə kəcali ka Yurden yaye, nəkə-ban atəf nɲe Kanu Kəpən Kanu konu kəmpoc' on mə.» ¹² Kə Yosuwe oloku aRuben, aKadu kə aka kusunja daco ka Manase: ¹³ Nətəmpər təkə Musa wəcar ka Kanu Kəpən ɛnalok' un: «Kanu Kəpən, Kanu konu kəsən' un kəɲesəm, kəsən un atəf nɲe.» ¹⁴ Aran anu, awut anu, kə yəcəl yonu yendeyi antəf ɲəɲəkə Musa ɔsən un nde Yurden kəsək ntende dec dəmpə mə. Mba nənə arkun aɲe ɲəyefərəne nətəmpər yosutnənə yonu mə, nən' endekə-nunçənə kəcali kəɲgbəkə. Nəmar awɛɲc un aɲa, ¹⁵ haɲ Kanu Kəpən kəsən awɛɲc un aɲa kəɲesəm pəmə nənə, ɲa sɔ ɲasɔtə antəf nɲe Kanu Kəpən kəsən ɲa mə. Kə telip-ɛ, nəluksərne nəder nələk antəf ɲa ke nɲe ɲəyənə ɲonu mə. Musa wəcar ka Kanu Kəpən ɔsən un ɲi Yurden kəca kəɲkə ntende dec dəmpə mə.»

¹⁶ Kə ɲaloku Yosuwe: «Təkə məloku su mə fəp, səndeyə kə, səndesə-kə nno o nno mənɛdekəre su mə. ¹⁷ Səndecəɲkəl' am pəmə təkə sənacəɲkələ Musa mə. Tes tin gbəcərəm tɛbas su: A Kanu Kəpən Kanu kam kəɲsol' am pəmə təkə kənasələ Musa mə! ¹⁸ Nwə o nwə endetanər' əm aləɲəs, pəyənkar dim dam dobomp mə, andif kə. Məyenjk dis gban, məbanşə!

2

Yosuwe kəsom kən afum mərəɲ Yeriko

¹ Kə Yosuwe wan ka Nun osom afum mərəɲ dim dantəf kəyɛfə ka Sitim, pəc-loku ɲa: «Nəkə, nəkəkce antəf ɲəɲəkə kə dare da Yeriko! Kə afum akakə ɲəɲkə ɲabere nde kələ ka wəran wətətam kəloto kən mə, pac-we kə Rahabu, kə ɲəɲçepərəne pibi nde ndəron. ² K'aloku wəbə ka Yeriko: «Awa, nəgbətne nte arkun aka Yisrayel ɲanderna nno pibi kədefen-feni atəf ɲosu mə!» ³ Kə wəbə wəka Yeriko osom pakə-loku Rahabu: «Məwurene afum akə ɲayi nno ndaram mə, aɲe ɲambere nde kələ kam mə, bawo kəfen-feni ka atəf fəp kə ɲanderene.» ⁴ Kə wəran nwə ɛɲkekəre arkun aɲe mərəɲ k'ɔɲkə pəməɲk, k'oloku asom a wəbə: «Kəɲce kə, arkun aɲe mərəɲ ɲandersa nno kələ kem, mba ɲɲçərəsa fə aka nno ɲayənə mə. ⁵ Nendisna tɛm nte dec dɛɲkaləsa pac-kə kəgbət kumba ka dare dəkusu mə, kə arkun aɲe ɲawur nno, mba ɲɲçərə fə nde ɲəɲkəsə mə. Nəbəlkar nəçəmə ɲa darən, ɲəɲkəbər ɲa!» ⁶ Nte tenayi mə, ɛnapənə ɲa nde kələ dareɲc, k'ɛməɲk ɲa nde sek ya çəɲkəlma daco, nçə ɛnadət nde kələ dareɲc mə. ⁷ Kə afum ɲasumpər dɔpɔ da Yurden kəbələr ɲa haɲ nde dəkətəntə. K'əɲgbət kumba ka dare dəkusu nte afum abələr aɲan ɲanawur mə.

⁸ Ta acikəra aten mes ɲantadire-ɛ, kə Rahabu ɛmpə kəkə-bər ɲa nde kələ dareɲc. ⁹ Kə wəran nwə oloku arkun aɲe: «ɲɲçərə a Kanu Kəpən kəsən un atəf ɲəɲe. Pələc pəkə nəfanə su mə pəsətə su, ayek-yek ɲəɲgbəpərne afum fəp, ɲayi kənes' on. ¹⁰ Bawo səne a Kanu Kəpən kəɲawosər' on domun da Kəba ka

Cəŋkəlmə nte nəŋc-wur Misira mə. Səne sə təkə nənadif abe a Amər mərəŋ aŋe ŋanayi kəŋgbəkə ka Yurdən kəsək ntende dec dəmpə mə: Sihəŋ kə Oku. ¹¹ Səne ti, itə mīm mowurə su, kə nwe o nwe eŋgbij kifir nno nəyi mə, bawo Kanu Kəpəŋ, Kanu konu, kəyənə Kanu ka dareŋc, kə dəntəf. ¹² Ndekəl oŋ, nədərm' em nno Kanu Kəpəŋ kəyi mə, a məndelase afum a kələ kem layidi pəmə dəko iyon' on mə. Mədərm' em ¹³ a nədesak iya kem, papa kem, awəŋc im aŋa arkun, aran, kə afum alpəs aŋe ŋayənə akəŋan mə fəp. Nəsək su səmulpər defi, nəfədedif su.» ¹⁴ Kə arkun aŋe ŋaloku wəran nwe: «Səwosə kəfine tetam, mba ta mədeloku afum təkətenə tosu de! Kə Kanu Kəpəŋ kəndesəŋ su atəf-ε, səndebət mera səlasənə sə layidi nno məyi mə.» ¹⁵ K'əsəŋ ŋa kəbənda kə ŋantorene ki nde dəwunder, bawo kələ kən kənayi disre kəgbəcənə kə damba da saŋka sa dare. ¹⁶ Kə wəran nwe oloku ŋa: «Nəkə ta dəməro kə pəyi fe ti-ε, nəmbəpənə kə abelər anu. Nəgbəpne dəndo haŋ mata maas, tətəŋne abelər anu ŋalukus, a nənə nədesumpər dəpə donu kəkə!» ¹⁷ Kə arkun aŋe ŋaloku kə: «Nte tendesəŋe su kələs kədərm nke məsəŋe su kədərm' am mə: ¹⁸ Awa, məcəŋkəl im! Təm nte səndebərə dare mə, mənə məkotər tafac peyim nde wunder wəkə mənatorənə su mə. Məcəmbərərne iya wəkam, papa wəkam, awəŋc'əm aŋa arkun aran, afum am fəp nde kələ kam. ¹⁹ Nwe o nwe eŋcali kusəŋka kəŋkə a pəwur mə, səsarə teta mecir mən ndena Kanu Kəpəŋ, mba kəŋkə pagbuŋənə wəkin nu daco-ε, səsarə teta mecir ma wəkay! ²⁰ Kə məloku afum təkətenə tosu-ε, təm tatəkə səŋsikili tətəŋne tosu kə mənə.» ²¹ Kə wəran nwe oloku: «Kanu Kəpəŋ kəsəŋe teyi pəmə təkə nəloku ti mə!» Kə wəran nwe əsak arkun aŋe kə ŋəŋkə. Kə wəran nwe oŋkot tafac pəyim nde wunder wən.

²² Kə arkun aŋe ŋəŋkə ta dəməro, kə ŋəŋgbəpne di mata maas, haŋ kə abeləs aŋan ŋalukus. Abelər aŋan ŋac-tən ŋa dəpə, mba ŋananəŋk fe ŋa. ²³ Kə afum aŋe mərəŋ ŋande ŋator dəməro, kə ŋəŋcali Yurdən. Kə ŋəŋkə ŋabəp Yosuwe wan ka Nun, kə ŋələmə kə təkə ŋanasotə nde anasom ŋa mə. ²⁴ Kə ŋaloku Yosuwe: «Pəwurene pəmə Kanu Kəpəŋ kəsəŋ su atəf ŋəŋkə fəp. Ayek-yek ŋəŋgbəpərne afum fəp, ŋayi kənese su.»

3

Kəcali ka Yurdən

¹ Yosuwe eyefe bət-bət suy, nkən kə aka Yisrayel fəp, kə ŋayefe Sitim kə ŋəŋkə haŋ kəŋgbəkə ka Yurdən. Dəndo ŋayekti saŋka, kə ŋandire di, ŋantacali fe kərəsna. ² Nte mata maas mənəcəpər mə, kə akirin ŋəŋkətenə saŋka fəp. ³ Kə ŋaloku afum nte: «Kə nəndenəŋk kəŋkəra ka danapa da Kanu Kəpəŋ kə səna-ε, kə alonəne aLewy aŋe ŋagbaŋne ki mə, nəyefe nde nəyi mə, nəcəmə ki darəŋ. ⁴ Mba nəbələnə ki abara masar kəcəmət, ta nələtərne ki de! Təm tatəkə, nəŋcərə dəpə dəko pəmar a nəkə mə, bawo nəntəcəpər fe dəpə dandə təcəkə-cəkə.»

⁵ Kə Yosuwe oloku afum: «Nəsəkəsne, bawo Kanu Kəpəŋ kəŋyə alna mes məpəŋ nno nəyi mə.» ⁶ Kə Yosuwe oloku alonəne: «Nələk kəŋkəra kəsələŋ ka danapa da Kanu nke nəgbəŋne mə, nəcəpər afum fər kirin.» Kə alonəne ŋələk kəŋkəra, kə ŋəŋcəpər afum fər kirin.

⁷ Kə Kanu Kəpəŋ kəloku Yosuwe: «İŋcəp kələləs'əm məkə nno afum aka Yisrayel ŋayi mə, nte tənəŋe ŋacərə a in' osol am, pəmə təkə inasolə Musa mə. ⁸ Kə mana, məsom alonəne aŋe ŋəŋgbəŋne kəŋkəra ka danapa mə nte: Kə nəŋkə bəp kəŋgbəkə ka Yurdən-ε, nəcəmbərəs domun disre.» ⁹ Kə Yosuwe oloku aka Yisrayel: «Nəcəŋne nno, nəcəŋkəl moloku ma Kanu Kəpəŋ, Kanu konu!» ¹⁰ Kə Yosuwe oloku: «Nte tə nəndəcəre a Kanu Kəpəŋ kəy' un daco,

ki kəŋkəbələs nu fər kirin̄ aka Kanahan, aHit, aHiwy, aPerisi, aKirkasa, aka Amər, kə aYebus. ¹¹ Awa nəgbətn̄ n̄t̄: Kəŋkərə ka danapa da Mariki ma doru fəp kəndecali kəŋgbəkə ka Yurden fər yonu kirin̄ m̄. ¹² Nələk afum wəco kə m̄erəŋ cusuŋka ca Yisrayel disr̄e, fum wəkin kusuŋka o kusuŋka. ¹³ N̄t̄ alon̄ne an̄e ŋagbaŋne kəŋkərə ka danapa da Kanu Kəpəŋ Mariki ma doru fəp ŋanadegbat̄ wēcək domun, kə domun da Yurden dengbint̄ər, kə səbo səsak kətor̄e domun, kə donlon̄kan̄e tofo tin̄.»

¹⁴ N̄t̄ afum ŋanawur dəcəbal kəkə-cali kəŋgbəkə ka Yurden m̄, alon̄ne agbaŋne kəŋkərə kəsəl̄n̄ ka danapa da Kanu Kəpəŋ m̄ ŋaŋcepər afum fər kirin̄. ¹⁵ Kat̄ela kəŋgbəkə ka Yurden kəŋc-lar̄e domun. N̄t̄ agbaŋne kəŋkərə ŋaŋkə-tor̄e wēcək d̄aromun m̄, ¹⁶ kə domun nd̄e d̄eŋyef̄e d̄əsəbo m̄ d̄eŋcām̄e, kə dolon̄kan̄e kəfo kin̄ pəbolu pəm̄o abon̄ən nt̄ende dare da Adama nd̄e deȳi Cart̄aŋ kəsək, kə dək̄o dontor̄ kəca ka kəba ka Araba, kəba Kədokət̄, kə səbo sasək fəp s̄əŋcopər domun. Kə afum ŋaŋcali kəŋgbəkə ŋat̄ef̄ərne dare da Yeriko. ¹⁷ Alon̄ne an̄e ŋanagbaŋne kəŋkərə ka danapa da Kanu Kəpəŋ m̄ ŋacām̄e ant̄of̄ ŋowosu fər kəron̄ kəŋgbəkə ka Yurden daco. Kə afum a Yisrayel fəp ŋalip kəcali kəŋgbəkə ant̄of̄ ŋowosu kəron̄.

4

Aka Yisrayel ŋaŋcəmbər masar p̄əȳn̄e t̄en̄ep̄al̄e taŋan ta kəcali ka Yurden

¹ N̄t̄ afum a Yisrayel fəp ŋalip kəcali Yurden m̄, kə Kanu Kəpəŋ kəloku Yosuwe: ² «M̄əȳek-yek at̄emp̄ wəco kə m̄erəŋ afum daco, kusuŋka o kusuŋka fum wəkin. ³ M̄əloku ŋa: «N̄ək̄o nələk masar wəco kə m̄erəŋ nd̄e ant̄of̄ ŋowosu fər kəŋgbəkə ka Yurden daco, kəfo n̄k̄e alon̄ne ŋaŋcām̄e m̄. Nələk mi n̄ək̄er̄e n̄ək̄o nəboc mi nd̄e kəfo n̄k̄e n̄əndena-cep̄ər̄en̄e pibi m̄.» ⁴ Kə Yosuwe ewe afum an̄e wəco kə m̄erəŋ an̄e an̄ayek-yek aka Yisrayel daco m̄, kusuŋka o kusuŋka fum wəkin. ⁵ Kə Yosuwe oloku ŋa: «N̄əcepər kəŋkərə ka danapa da Kanu Kəpəŋ Kanu konu fər kirin̄, nəsoln̄e c̄ər kək̄o ka Yurden daco, n̄w̄e o n̄w̄e p̄əgbaŋne tasar tin̄, kəl̄om ka cusuŋka ca Yisrayel, ⁶ n̄t̄e t̄əŋs̄əŋe t̄əȳn̄e t̄en̄ep̄al̄e tonu m̄. Kə awut̄ anu ŋandeyif̄ un̄ d̄əsək d̄ələma-ε: «Ake masar mām̄e m̄ef̄aŋ kəloku su-ε?» ⁷ n̄əloku ŋa f̄o domun da Yurden d̄enacopər fər ya kəŋkərə ka danapa da Kanu Kəpəŋ kirin̄ n̄t̄e kəŋc-cali Yurden m̄, kə kəŋgbəkə ka Yurden kəŋcop̄e domun. Masar mām̄e mende k̄ac-c̄em-c̄em̄əs aka Yisrayel doru o doru.»

⁸ K̄'aka Yisrayel ŋaȳo t̄ək̄o Yosuwe ɛnaloku ŋa m̄. Kə ŋaŋk̄o ŋal̄ek̄ masar wəco kə m̄erəŋ nd̄e kəŋgbəkə ka Yurden daco pəm̄o t̄ək̄o Kanu Kəpəŋ k̄enaloku ti Yosuwe m̄, k̄əl̄om ka cusuŋka ca aYisrayel. Kə ŋal̄ek̄ masar mām̄ək̄o kə ŋaŋcal̄en̄e nd̄e ŋanacəmbər cəbal k̄ərəsna m̄, kə ŋamboc. ⁹ Kə Yosuwe omboc s̄o masar wəco kə m̄erəŋ kəŋgbəkə ka Yurden daco, kəfo n̄k̄e alon̄ne agbaŋne a kəŋkərə ka danapa da Kanu Kəpəŋ ŋanacəmbər wēcək m̄. Masar mām̄ək̄o m̄əs̄ər̄əȳi di haŋ m̄ək̄o.

¹⁰ Alon̄ne an̄e ŋanagbaŋne kəŋkərə kəsəl̄n̄ m̄, ŋanacep̄e f̄e d̄ək̄əcām̄e dan̄an kəŋgbəkə ka Yurden disr̄e haŋ kə aka Yisrayel ŋalip k̄əȳo ka t̄ək̄o Kanu Kəpəŋ k̄anasom Yosuwe a p̄əloku ŋa m̄, kə Yosuwe əȳo m̄es fəp pəm̄o t̄ək̄o Musa ɛnasom kə ti m̄. Kə aka Yisrayel ŋamb̄el̄k̄ər kəcali. ¹¹ N̄t̄ afum fəp ŋalip kəcali m̄, kəŋkərə ka Kanu Kəpəŋ kə alon̄ne ak̄o ŋanagbaŋne ki m̄ ŋaŋcali s̄o, kə ŋaŋcepər s̄o afum kirin̄. ¹² Kə aka Yisrayel al̄oma aka cusuŋka ca Ruben, Kadu kə kusuŋka daco ka Manase ŋaŋcepər aka Yisrayel kirin̄ pəm̄o t̄ək̄o Musa ɛnaloku ŋa ti m̄. ¹³ Antam kəloku f̄o d̄əsək dad̄ək̄o as̄odar m̄əc̄ap̄ wəco

manjälē, atompär yosutnēne njančepär Kanu Kəpən kirin, ɲalip kəlompəsne kəkə-sutēne, nde aranta ɲa Yurden. ¹⁴ Dəsək dadəkə, kə Kanu Kəpən kəmbəkəs Yosuwe aka Yisrayel fəp daco, kə ɲaleləs kə pəmō təkə ɲanaleləs Musa kiyi kən doru fəp mō.

¹⁵ Kə Kanu Kəpən kəloku Yosuwe: ¹⁶ «Məloku alonjne anje ɲagbaɲne kanjərə nke kəyō sariye nse sədermene danapa dosu mō, ɲapene ki Yurden.» ¹⁷ Kə Yosuwe oloku alonje: «Nəpə Yurden!» ¹⁸ Nte alonjne agbaɲne a kanjərə ka danapa da Kanu Kəpən ɲanadepe kəngbəkə ka Yurden kə ɲanden wəcək dəpəwosu mō, kə domun da kəngbəkə ka Yurden doɲcop sō kəkət səbo sayi pəmō təkə mənɟ ma fraɲsuwa mənɟefe mō. ¹⁹ Kə afum ɲanɟali Yurden tataka ta wəco ta ɲof ɲəcəkə-cəkə, kə ɲanjə ɲayekti sanjə nde Kilkal, ntende dec dəmpə Yeriko mō.

²⁰ Masar wəco kə mərəɲ mme ɲanalek kəngbəkə ka Yurden disre mō, kə Yosuwe ɛɲcəmbər mi Kilkal.

²¹ Kə Yosuwe oloku aka Yisrayel: «Alna kə awut anu ɲandeyif un: «Masar ma ake mō mamε-ε?» ²² nəc-loku ɲa fə: «Aka Yisrayel ɲanacali kəngbəkə ka Yurden kəwəsər domun.» ²³ Kanu Kəpən Kanu konu kənawosərə nu domun da kəngbəkə ka Yurden hanj kə aka Yisrayel ɲalip kəcali pəmō təkə Kanu Kəpən kənayəne su ti Kəba ka Cəɲkəlmə hanj kə sənɟali ki mō. ²⁴ Ti tendesəne afum a doru fəp kəcərə a kəca ka Kanu kəyō fənəntər. Təsəɲ' on sō kənese Kanu Kəpən kiyi konu doru fəp.»

5

¹ Nte abe a Amər fəp anje ɲayi ntende dec dəɲkalē Yurden mō, kə abe aKananan anje ɲayi agbep ɲa Kəba Kəpən mō, ɲane a Kanu Kəpən kənawosəsərə aka Yisrayel kəngbəkə ka Yurden hanj kə ɲanɟali ki, bəkəc yəfor fe ɲa sō, kə ɲanese aka Yisrayel pəpən.

² Tem tatəkə kə Kanu Kəpən kəloku Yosuwe: «Məpat səfaka sa masar, kə tɛyefe dənda-ε, məkənɟ aka Yisrayel.» ³ Kə Yosuwe ɛmpatene səfaka sa masar, k'ɛɲkənɟ aka Yisrayel nde Təro ta Cərot. ⁴ Nte tenasəne Yosuwe pəkənɟe ɲa: Nte afum a Yisrayel ɲanɟ-wur Misira mō, arkun abeki fəp, anje ɲanɟ-tam kəsutene mō anakənɟ ɲa, mba afum akakə fəp ɲanafi nde dətegbere, nte ɲanɟ-kət mō. Awut arkun anje anakom oɲ telpəs mō, ɲanatəkənɟ, itō Yosuwe ɛnakənɟe ɲa. ⁵ Arkun anje ɲanayefe Misira mō fəp anakənɟ ɲa, mba awut arkun anje anakom dətegbere dəpō nte ɲanawur Misira ɲanɟ-kət mō, anakənɟ fe akakə ali wəkin. ⁶ Aka Yisrayel ɲanakət meren wəco manjälē dətegbere, hanj afum akə ɲanatom kəsutene nte ɲanɟ-yefe Misira mō ɲalip kəfi dəpō, bawo ɲanacəɲkəl fe dim da Kanu Kəpən. Kanu Kəpən kənaderəm kətə-səne ɲa kənəɲk antəf nje ɲeɲgbələr mēse ma wana kə mēse ma cəme hanj moc-toɲ, ɲəkə nkən Kanu Kəpən kənaderəm kəsəɲ ka atem anjan mō. ⁷ Awut anjan ɲanabek oɲ kə ɲanjə ɲande dəkənde danjan. Kə Yosuwe ɛɲkənɟ ɲa, bawo anakənɟ fe ɲa dəpō. ⁸ Nte alip kəkənɟ ka afum fəp mō, kə ɲande dəndo dəsanjə hanj kə ɲantamne.

⁹ Kə Kanu Kəpən kəloku Yosuwe: «Məkə, imbiɲkəli malap monu ma Misira k'imbəlen' on.» Itō asərəwene kəfo kanjə Kilkal* hanj məkə.

Kasata ka Pak pəcəkə-cəkə nde Kananan

¹⁰ Kə aka Yisrayel ɲande Kilkal kə ɲamboc di kasata ka Pak tataka ta wəco kə manjälē ta ɲof, dec dərofəy, nde aranta ɲa Yeriko. ¹¹ Dəckəsək da Pak kə ɲandi

* 5:9 «Kilkal» It' əyone cəHebərū «kəbiɲkəli.»

yeri ya dātōf, cācom nce antōnōjkāl lebin mō, kō meghēn mekākāl. ¹² Kō cācom nce aŋc-we «man» mō cāsak kēwur dōckōsōk nde ŋanadi yeri ya dātōf mō. Kāren kanjō aka Yisrayel ŋasak kēdi man, mba ŋac-di oŋ yeri ya atōf ŋa Kanahan.

Yosuwe kabāpāne kōn kō wākiriŋ wākā asōdar a Kanu Kāpōŋ

¹³ Dōsōk dālōma Yosuwe pālōtārne Yeriko, k'empene fōr dareŋc, k'ōmōmān, kō fum owur k'ēŋcāmē kō fōr kirin, pāwure dakma dōn dobom pātōmpār. Kō Yosuwe dōlōtārne kō, k'eyif kō: «Sēna ŋō māyine ba, ka aterene asu ŋō māyine-ε?»

¹⁴ Kō fum wākakō oloku: «Ala, fōtō inōyōne wākiriŋ ka asōdar a Kanu Kāpōŋ, intep kēc-der.» Kō Yosuwe ontontnēne kō, k'ēŋcāpē kō tobu dātōf, k'eyif kō: «Cāke cō Mariki endeloku wēcār kōn-ε?» ¹⁵ Kō wābē ka asōdar a Kanu Kāpōŋ oloku Yosuwe: «Māwure cōfta cam dāwēcāk, bawo kēfo kanjō māŋcāmē mō, kēsōk.» Kō Yosuwe owure cōfta.

6

Kābanjā ka Yeriko

¹ Anakanjāla dākābēre da Yeriko, pabēŋkār-bēŋkār di teta aka Yisrayel. Fum o fum oŋc-wur fē, fum ēŋc-bēre fē. ² Kō Kanu Kāpōŋ kēloku Yosuwe: «Ilēk Yeriko, wābē kāŋan kō asōdar aŋan ayēŋki dis, k'īmber' ām dāwaca. ³ Awa asōdar fēp ŋanōŋkār dare. Ŋanōŋkār dare katin dōsōk o dōsōk haŋ mata camēt-tin. ⁴ Aloŋne camēt-mērēŋ ŋātōmpār lēn ya ŋkesiya camēt-mērēŋ dāwaca, ŋayi kanjōra ka danapa da Kanu Kāpōŋ kirin. Mba tataka ta camēt-mērēŋ, nānōŋkār dare camēt-mērēŋ, tēm nte aloŋne ŋac-fula lēn. ⁵ Kō ŋandena-fula kēlēn ka ŋkesiya-ε, nēc-kōna-ne kēlēn dim, afum fēp ŋakulē-kulē sim sa kēwan. Kō damba da dare dēntēmpene di sārka-ε, asōdar am ŋabere oŋ tēm tatōkō, nwe o nwe nde ēntefārne mō.»

⁶ Kō Yosuwe wan ka Nun ewe aloŋne, k'oloku ŋa: «Nālek kanjōra ka danapa kēsēlēŋ, aloŋne camēt-mērēŋ ŋātōmpār lēn ya ŋkesiya camēt-mērēŋ ŋayi aloŋne atōmpār a kanjōra kēsēlēŋ ka danapa da Kanu Kāpōŋ kirin.»

⁷ K'oloku asōdar: «Nākō nānōŋkār dare, akō ŋātōmpār yosutnēne mō ŋayi kanjōra ka Kanu Kāpōŋ kirin.» ⁸ Kō afum ŋayō tōkō Yosuwe ēnaloku ŋa mō. Aloŋne camēt-mērēŋ aŋe ŋanatōmpār lēn camēt-mērēŋ ya ŋkesiya mō ŋayi kanjōra ka Kanu Kāpōŋ kirin, ŋaŋcepār kō ŋafula lēn. Kō kanjōra ka danapa da Kanu Kāpōŋ kēcāmē ŋa darēŋ. ⁹ Asōdar atōmpār yosutnēne ŋayi aloŋne afula lēn tekiriŋ, aloŋne agbāŋne kanjōra kēsēlēŋ mō ŋacōŋc afula lēn, asōdar aloma ŋayi kanjōra tadarēŋ, ŋac-kōt ŋac-surene kēlēn dim. ¹⁰ Mba Yosuwe ēnaloku afum: «Ta nākō-kulē-kulē de! Ta nākō-yō pane nu sim de! Ta nwe o nwe pākō-loku toloku haŋ dōsōk nde indeloku nu a nākulē-kulē mō! Tēm tatōkō nākulē-kulē sim sa kēwan .» ¹¹ Kō kanjōra ka Kanu Kāpōŋ kēnōŋkār dare katin, kō ŋabere dāsāŋka, kō ŋaŋcepārēne pibi.

¹² Kō Yosuwe eyefe bāt-bāt suy, kō aloŋne ŋalēk sō kanjōra kēsēlēŋ ka Kanu Kāpōŋ. ¹³ Asōdar atōmpār yosutnēne ŋanayi kirin, aloŋne camēt-mērēŋ atōmpār lēn ya ŋkesiya ŋac-fula ŋacōŋc ŋa, aloŋne atōmpār kanjōra ka danapa da Kanu ŋayi afula lēn tadarēŋ, kō asōdar alpas ŋayi kanjōra tadarēŋ. ¹⁴ Kō ŋanōŋkār dare katin tataka ta mērēŋ, kō ŋalukus nde dāsāŋka. Kō ŋayō ti mata camēt-tin. ¹⁵ Tataka ta camēt-mērēŋ kō ŋayefe pāpanpan kō ŋanōŋkār dare camēt-mērēŋ. Mba dōsōk din dadōkō gbēcārēm dō ŋanānōŋkār dare camēt-mērēŋ. ¹⁶ Kēnōŋkār ka camēt-mērēŋ kō aloŋne ŋafula lēn, kō Yosuwe oloku afum: «Nākulē-kulē sim sa kēwan, bawo Kanu Kāpōŋ kēsōŋ un dare dandē! ¹⁷ Kēlāsār k'ander dare dandē kō ca cākō cāyi dē mō fēp. Rahabu wēran

wəyama-yama sona gboŋ kɔ afum ɔn aɲɛ ɲayi nde kɛlɔ kɔn disrɛ mɔ ɲa andesak, bawo ɛnawosɛ kɛmɛŋkɛ su afum akɔ sɛnasom yɔk-yɔk kɛdetɛnɛs mes ma atɔf ɲaɲɛ mɔ. ¹⁸ Mba nɛkɛmbɔrnɛ kɛlɛk paka pin mpɛ Kanu kɛnamɔnɛ mɔ, bawo daka fɛp ndɛ nɛɲsɔtɔ dɛkɛwan mɔ, mɛnɛ nɛmbɛrɛnɛ di daka da Kanu. Kɔ nɛmɛŋkɛrnɛ paka pin, nɛndɛsɔɲ pɛlɛc saɲka sa Yisrayel. ¹⁹ Kɛyɛfɛ gbɛti, kɛma, ca ca kɔpɔr fɛp fayi, Kanu Kɔpɔɲ kɛyɔ yɔsɔtɔ ya dɛkɛwan fɛp. Pɛmar pɛdɛbɛrɛnɛ yi daka da Kanu Kɔpɔɲ.»

²⁰ K'afula lɛn ya ɲkesiya, ntɛ afum ɲanɛ lɛn dim mɔ, kɔ ɲa sɔ ɲawurɛ sim sa kɛwan pɔpɔɲ, kɔ damba da saɲka sa dare dɛntɛmpɛnɛ di sɛrka, kɔ afum ɲambɛrɛ dare disrɛ. Nwɛ o nwɛ pɛsolnɛ ndɛ ɛntɛfɛrnɛ mɔ, kɔ ɲambarɔ dare. ²¹ Kɔ ɲandifɛtɛ afum kɔ yɔcɔl yɔkɔ yɛnayi dare disrɛ mɔ fɛp sakma sɛɲan, kɛyɛfɛ wɛrkun, wɛran, wanfɛt, wɛbɛki, wana, aɲkesiya, sɔfale.

²² Yosuwe ɛnaloku afum akɔ mɛrɔɲ aɲɛ ɲanakɔ kɛtɛnɛs yɔk-yɔk mes ma atɔf ɲaɲɔkɔ mɔ: «Nɛkɔ ndɛna wɛran wəyama-yama wɛkakɔ, nɛkɔ nɛwurɛnɛ kɔ, kɔ afum ɔn fɛp, pɛmɔ tɔkɔ nɛnɛdɛrmɛ kɔ mɔ.» ²³ Kɔ atɛmp mɛrɔɲ aɲɛ ɲanakɔ ɲatɛn mes yɔk-yɔk ndɛ atɔf ɲaɲɔkɔ mɔ, ɲaɲkɔ ɲawurɛnɛ Rahabu, papa wɛkɔn, iya wɛkɔn, awɛɲc aɲa, kɔ afum ɔn fɛp. Kɔ ɲawurɛnɛ afum ɔn fɛp aɲɛ ɲanabɔp ndɛ kɛlɔ kɔn mɔ, kɔ ɲaɲkɔ ɲadɛs ɲa tofo tɔtɔt saɲka sa Yisrayel tadarɔɲ. ²⁴ Kɔ ɲaɲcɔf dare kɔ ca cɛkɔ yɛnayi di mɔ fɛp, mɛnɛ gbɛti, kɛma, kɔ ca ca kɔpɔr kɔ fɛc, nyɛ ɲanabɛrɛnɛ daka da kɛlɔ ka Kanu Kɔpɔɲ mɔ. ²⁵ Yosuwe ɛnadifɛ Rahabu wɛran wəyama-yama kɔ afum a kɛlɔ kɔn fɛp. K'ɛndɛ aka Yisrayel dacɔ haɲ mɔkɔ, bawo nkɔn ɛnawosɛ kɛmɛŋkɛ ka atɛn mes yɔk-yɔk, aɲɛ Yosuwe ɛnasom kɛkɔtɛnɛs mes ma Yeriko mɔ.

²⁶ Tɛm tɔtɔkɔ kɔ Yosuwe ɛndɛrɛm:
«Intolɛnɛ fum pɛlɛc
nwɛ endeyɛfɛ a dare da Yeriko donjɔmpɛs mɔ.
Wɛkayi pɛc-kɔna-kay kɛdɔf ka togbu pɛcɔkɔ-cɔkɔ,
tɔyɔnɛ kɛway ka wan kɔn coco.
K'ɔɲc-kɔna-bɛr kumba ka dare-ɛ,
tɔyɔnɛ kɔ kɛway ka wan kɔn wɛlpɛs.»

²⁷ Kanu Kɔpɔɲ kɛnasolɛ Yosuwe, kɔ tɛwɛ tɔn tɛmbɛk tɔf fɛp.

7

Fum wɛkin kɛyɔ kɔn pɛlɛc kɛsɔɲ aka Yisrayel fɛp pɛlɛc

¹ Kɔ aka Yisrayel ɲaɲlɔksɛ kɛcɛmɛ Kanu Kɔpɔɲ darɔɲ ntɛ kɛnamɔnɛ ɲa kɛlɛk ka daka da dare mɔ. Kɔ Akanɲ wan ka Karmi, wan ka Sabidi, wan ka Sera, wɛka kusunɲa ka Yuda, ɛɲkiyɛ ca cɛlɔma daka da dare dacɔ, kɔ pɛntɛlɛ Kanu Kɔpɔɲ nɛnɛ aka Yisrayel ɲayi mɔ.

² Kɔ Yosuwe osom afum kɛyɛfɛ Yeriko kɛkɔ dare da Hay ndɛ pɛlɔtɛrɛnɛ Bet-Awɛn ntɛndɛ dɛc dɛmpɛ Betel mɔ. K'oloku ɲa: «Nɔpɛ nɛkɔ natɛn mes yɔk-yɔk dɔtɔf.» Kɔ afum akakɔ ɲampɛ kɛkɔtɛnɛ mes yɔk-yɔk Hay. ³ Kɔ ɲalɔksɛrnɛ nɛnɛ Yosuwe eyi mɔ, kɔ ɲaloku kɔ: «Ta afum fɛp ɲapɛ dɛ! Afum mɛcɛp mɛrɔɲ, kɔ pɔyi fɛ ti-ɛ, afum mɛcɛp maas ɲapɛ, ɲa ɲantam kɛsut Hay! Ta nɛlɔlɛs afum dis, bawo akɔ pɛmar a payɛfɛrɛnɛ mɔ, ɲala fɛ.» ⁴ Kɔ afum mɛcɛp maas ɲampɛ kɛkɔsutɛnɛ kɔ aka Hay, mba ɲanatam fɛ, kɔ afum akakɔ ɲaɲkɔ ɲayɛksɔr aka Hay. ⁵ Kɔ afum aka Hay ɲandifɛr ɲa afum wɛcɔ maas kɔ camɛt-tin. Kɔ ɲayɛfɛ kɛbɛlɛs ɲa kɛyɛfɛ dare dɛkusu diɲ Sabarim*, kɔ ɲasut ɲa pɛtɛmbɛlɔr pa tɔrɔ. Kɔ afum ɲanɛsɛ kɛsutɛnɛ kɔ diɲ dɛɲdɛɲcɛ ɲa.

* 7:5 Sabarim = «Kɛfo nɛkɛ aɲkay masar mɔ»

⁶ Kò Yosuwe ewal-wali yamos yòn, k'efàntàré k'èncàpè kan̄kàra ka Kanu Kàpòṅ tobu dántòf han̄ dáfòy. Kò abeki a Yisrayel ṅalòṅàrṅè sò kàbòf dásàbòmp.

⁷ Kò Yosuwe oloku: «Mariki Kanu Kàpòṅ, ta ake tò mán̄còṅṅè afum kàcali ka kàn̄gbòkò ka Yurdèn-ε kàdèlèk su mabèr aka Amòr dāwaca, kāmàlèk su kò mofañ? Kàyi kosu Yurdèn ntende dec dèmpè mò kàn̄cèpàr su kàder ka nnò!

⁸ Məṅaṅenən' em Mariki! Càke c' ideloku on-ε?: «Yisrayel ṅayeksàr àterèné anjan.» ⁹ Kàyefè aka Kanahan han̄ afum alpàs an̄è fəp ṅayi dótòf mò, kò ṅandene ti-ε, ṅandebèrèné, ṅapaṅṅè su ṅasut, ṅamàlèk su doru. Càke cò mändementàr on̄ debeki dam-ε?»

¹⁰ Kò Kanu Kàpòṅ kàloku Yosuwe: «Màyefè, ta ake tò mán̄còṅṅè tobu dántòf-ε? ¹¹ Aka Yisrayel ṅan̄ciya! Nàlèsàr temer pòkò inasòṅ ṅa mò. Èy, ṅalèkàrṅè ca cə̀lma n̄yè inaloku ṅa kàbèrèné yi daka dem mò. Nāṅkiyè ṅa yatì, kò ṅamēṅk ca cə̀lma dāyèsarè yanan. ¹² Ti disrè, aka Yisrayel ṅafótam kəsutèné kò àterèné anjan. Mènè ṅayeksàr ṅa, bawo ṅa ṅò pəmar on̄ pamàlèk. Ifótam kàyi tes tin kò nana kò nāntawurèné nu daco ca n̄cè inamòné nu kàlèk mò de! ¹³ Məyefè, məkò, mālòṅka afum. Məlòku ṅa: «Nəsəkəsne alna. Kanu Kàpòṅ, Kanu ka Yisrayel kəsom im ti kàdèlòk' un: Ca n̄cè inamòṅ' on mò, yey' un dāwaca.» Aka Yisrayel nāfótam kàyefàrèné kò àterèné anu kò nāntawurè ca cacòkò nu daco-ε.

¹⁴ Alna bāt-bāt, nàder nnò fər ya Kanu kirin̄, nāmèntàrṅè Ki cusun̄ka cusun̄ka. Kusun̄ka n̄kè Kanu kàn̄còkər mò kàcòṅṅè dācor cor. Kor n̄kè kàndecòkər mò kàcòṅṅè wòlò wòlò. Kəlò n̄kè Kanu kàndecòkər mò afum an̄è ṅadecòṅṅè akin akin. ¹⁵ Nwè o nwè andebòṅc kə̀təmpər ka ca n̄cè Kanu kəmòné mò, am̄bər kò dān̄ɛɛ, n̄kòn kò afum a kəlò kòn fəp. N̄kòn ɛpə̀təs danapa da Kanu Kàpòṅ bawo n̄kòn ɔyò tes n̄tè tə̀ntə̀təsè mò n̄tè tɔ̀sòṅṅè aka Yisrayel kə̀lapərṅè mò.

¹⁶ Kò Yosuwe ɛyefè bāt-bāt suy, k'ə̀ṅcòṅṅèné aka Yisrayel cusun̄ka cusun̄ka. Kò Kanu Kàpòṅ kàn̄còkər aka kusun̄ka ka Yuda. ¹⁷ Kò Yosuwe ə̀ṅcòṅṅèné Yuda cor cor, k'ə̀ṅcòkər kor ka Sera. K'ə̀ṅcòṅṅèné kor ka Sera wòlò wòlò, k'ə̀ṅcòkər kəlò ka Sabidi. ¹⁸ K'ə̀ṅcòṅṅèné kəlò ka Sabidi akin akin, k'ə̀ṅcòkər Akan̄, wan ka Karmi, wan ka Sabidi, wan ka Sera wə̀ka kusun̄ka ka Yuda. ¹⁹ Kò Yosuwe oloku Akan̄: «Wan kem mələ̀ləs Kanu Kàpòṅ, Kanu ka Yisrayel, məkək-yekəs ki! Məlòk' im ma təkò məkò mò, ta māmēṅkər' im ti de!» ²⁰ Kò Akan̄ oloku Yosuwe: «Èy, kan̄cè kò, in'eciya Kanu Kàpòṅ, Kanu ka Yisrayel. Ilomər' ə̀m n̄tè iyo mò: ²¹ Yəsòtò yosu disrè, inan̄ṅk duma da Mesopotami, duma dadəkò dèntesè decèpərər, kò gbeti masar mērəṅ, kò an̄cə̀mbəl ṅa kema ṅi sona gbòṅ ṅelèlè kilo daco. Kò ca cacəkò yembas' im, itò inalèkè yi. Mba inamət yi dántòf, imēṅk yi nde abal ṅem disrè gbeti beyi tantòf.» ²² Kò Yosuwe osom afum, kò ṅayeksè kəkò-mòmən abal ṅa Akan̄ disrè, kò ṅan̄kò ṅabəp ca yayəkò fəp gbeti bə̀fə̀ntàrè yi tantòf. ²³ Kò ṅalèk yi fəp, kò ṅan̄kèné Yosuwe kò aka Yisrayel fəp, kò ṅan̄kò ṅaboc yi fər ya Kanu Kàpòṅ kirin̄.

²⁴ Kò Yosuwe èlèk Akan̄ wan ka Sera, kò gbeti, duma, an̄cə̀mbəl ṅa kema, awut on̄ arkun kò aran, cə̀na cən, sɔ̀fale sən, yòcòl yòn yefet yefet, abal ṅòn kò ca cəkò yenayòné yòn mò fəp. Kò aka Yisrayel fəp ṅasol kò Yosuwe, kò ṅampèné Akan̄ nde mərə daco, nde an̄wè «Aranta ṅa Pələc mò». ²⁵ Kò Yosuwe oloku: «Ta ake tò məkòné su pələc pampè-ε? Məna sò kəyò 'm kò Kanu Kàpòṅ kànder pələc məkò.» Kò aka Yisrayel fəp ṅan̄cacas kò masar han̄ k'efi. Kò ṅan̄cacas afum on̄ fəp masar, kò ṅan̄cəf ṅa fəp dān̄ɛɛ. ²⁶ K'amboc ṅa kə̀rəṅ tɛpəsə pə̀pəṅ pa masar, mpè pəsə̀rəyì han̄ məkò mò, kò abəkək ṅedetor Kanu Kàpòṅ. Itò awenè kə̀fo kan̄kò tewe ta «Aranta ṅa Pələc» han̄ məkò.

Aka Yisrayel katam kaɲan aka Hay

¹ Ko Kanu Kəpəŋ kəloku Yosuwe: «Ta mənese, ta məyikce! Mələk asodar am fəp, məyefe məko-sutene ko aka Hay. Mənəŋk, isəŋ əm wəbe ka Hay, k'imber' əm ko dəwaca, nkən ko afum ən, ko dare dən, ko atəf nən. ² Məŋkəyə wəbe ka Hay pəmə təkə mənəyə wəbe ka Yeriko ko dare dən mə. Mba dəndo taŋ, nəntam kələk yəcəl ko ca cəlpəs fəp nce nəŋkəsətə dəndo mə. Nəgbəpne dare tadarəŋ, nəwəkərne ɲa.»

³ Ko Yosuwe eyefe ko asodar ən fəp kəpe ka Hay. Ko Yosuwe eyek-yek asodar ayenki dis məcəp wəco maas, k'oloku ɲa kəkə Hay pibi. ⁴ K'oloku ɲa: «Nəkembərne, nəgbəpne dare darəŋ haŋ tēm nte andenaloku a nəwəkərne ɲa mə. Ta nəbələ dare pələram de! Nəlompəsne kəsutene! ⁵ Ina ko afum aŋe isolə mə fəp, səna səŋkolətərne dare. Tēm nte aka Hay ɲandenawur kəkə-setər su pəmə təkəkə-cəkə mə, səŋkobanəne kəyeksər ɲa. ⁶ Tēm tatəkə ɲandecəme su darəŋ kəbeləs, səŋkekəre ɲa haŋ səwurene ɲa dare, bawo ɲande kəc-loku: «Kəyeksər su ko ɲande sə pəmə təkəkə-cəkə.» Təyənə fə səna səyi kəyeksər səc-der nno nəyi mə, ⁷ nəwurər ɲa, nəbaŋ katina dare. Kanu Kəpəŋ, Kanu konu, kəŋkə-bər un dare dadəkə dəwaca. ⁸ Nəc-kəna-sumpər dare, nəbər di nəŋc. Nəyə mes pəmə təkə Kanu Kəpəŋ kəloku mə. Nəkembərne tatəkə ilok' un mə.» ⁹ Ko enkekəre ɲa, dəkəliŋe dare da Hay. Ko ɲaŋkə ɲagbəpne Betel ko Hay daco, kəca nke dec dənkalə Hay mə. Ko Yosuwe encepərəne pibi kəfo kəŋkə ko asodar ən.

¹⁰ Dəckəsək ko Yosuwe eyefe bət-bət suy, k'olonka asodar ən, nkən ko abeki aka Yisrayel, ko ɲaŋcepər asodar kirin kəkə ka Hay. ¹¹ Asodar akə enasolə mə fəp ko ɲampe, ko ɲalətərne nte ɲanadetərne dare mə, ko ɲaŋcəmbər saŋka nde dec dənkalə mə kəca kətət. Aranta ɲənayi Hay ko asodar daco. ¹² Ko Yosuwe elək asodar afum məcəp kəcəmət, k'ənçəmbər ɲa Betel ko Hay daco, ɲac-liŋe ntende dec dənkalə mə. ¹³ Nte asodar ɲalip kəcəmbər saŋka fəp ntende kəca kəmeriya ka nde dec dəmpə dare da Hay mə, ko Yosuwe encepər pibi papəkə nde d'aranta.

¹⁴ Nte wəbe ka Hay endecəre ti mə, ko ɲambəkər kəyefe ko asodar ən ko afum a dare ɲawur, kəkə-bəpene ko aka Yisrayel kəsutene nde pətəmbələr pəkə pətəfərəne ko Araba mə, mba wəbe ka Hay enacəre fə a kəliŋe ɲa ko aka Yisrayel ɲande ntende dare tadarəŋ. ¹⁵ Yosuwe ko aka Yisrayel fəp ɲayel waca Hay fər kirin, ko ɲayefe kəyeksər aka Hay, ɲasolne dəpə da nde dətəgbere. ¹⁶ K'aloku aka Hay a ɲabeləs ɲa. Ko ɲambələs Yosuwe ko afum ən haŋ ko ɲambələne dare da Hay. ¹⁷ Ali fum anasak fə Hay ko Betel nwə enato-wur kəkə-bələs aka Yisrayel mə. Kəbəkər kəbeləs aka Yisrayel kənasəŋe ta aŋgbət cumba ca dare-ε. ¹⁸ Ko Kanu Kəpəŋ kəloku Yosuwe: «Mətukər dakma dam dadəkə mənəmpər mə kəca ka Hay, bawo ilək Hay, k'imber' əm dəwaca.» Ko Yosuwe ontukər kəŋgbasər kəŋkə enatəmpər mə Hay. ¹⁹ Ko aliŋe ɲawur katəna-katəna nde ɲanagbəpəsne mə, ko ɲayəkse kəkə dare, ko ɲambere, ko ɲasumpər dare ko ɲaŋcəf di katəna-katəna.

²⁰ Aka Hay ɲandeluksərne, ko ɲaŋgbətne nte: Kinime ka dare kəc-pe haŋ kəsumpər darenç. ɲəsətə fə sə təkəkse ɲəkə kəca kətət, ko pəyi fə ti-ε, kəca kəmeriya. Asodar aka Yisrayel akə ɲanabaŋəne kəyeksər aka Hay mə, ɲaŋkafələ kəkə-sutene ko ɲa. ²¹ Nte Yosuwe ko asol ən aka Yisrayel fəp ɲaŋəŋk fə aŋe ɲac-liŋe dare mə ɲasumpər di, ko kinime kəyi kəpe dare, ko ɲaŋkafələne aka Hay kəsutene, ko ɲasut ɲa. ²² Akə ɲanabaŋ dare ɲaŋcepse aka Hay darəŋ, ko təyənə fə aŋkuc-kucene aka Hay, ali wəkin enatam fə kəmulpər aka Yisrayel. ²³ Ko ɲasumpər wəbe ka Hay pəyi wəyeŋ, ko ɲaŋkene ko Yosuwe. ²⁴ Nte aka

Yisrayel ɲalip kədif aka Hay nde dātegbere mō, akakō ɲanacāme aka Yisrayel darəɲ kəbeləs mō, k'andife ɲa fəp sakma. Kō aka Yisrayel fəp ɲander Hay kō ɲande ɲadif ɲa fəp. ²⁵ Dosək dadəkō anadif afum mēcəp wəcō kō mērəɲ (12.000), kəyefe arkun han ɲan, fəp fəɲan aka Hay. ²⁶ Yosuwe ontore fe dakma dadəkō enatukər Hay mō han kō aka Yisrayel ɲalip kədifət ɲa. ²⁷ Kō aka Yisrayel ɲalek yōcōl yefet yefet, kō ca cəlōma ya dare pəmō tōkō Kanu Kəpəɲ kənasom ti Yosuwe mō. ²⁸ Kō Yosuwe ɲɔcōf Hay, kō tōyōne fō han mōkō tofō tētēye tō, tōyōne nde dātegbere. ²⁹ Kō Yosuwe ɲɛgbek wəbe wəka Hay dəkətək han dəfōy. Dec dendekefəle, kō Yosuwe oloku a patorē wəfi. K'anjō pagbal kō nde dare dākusu, k'andenəsər kō masar mōpəɲ kəron mme məsərōyi di han mōkō mō.

³⁰ Kō Yosuwe ɲɛcəmbəre Kanu Kəpəɲ Kanu ka Yisrayel ɲɛgbip nde tərō ta Ebal. ³¹ Kō Yosuwe ɔyō ti pəmō tōkō Musa wəcar ka Kanu Kəpəɲ ɲaloku ti aka Yisrayel mō, pəmō tōkō ɲɛc ti nde buk ba sariye sa Musa mō: «ɲɛgbip ɲa masar mōtəpat.» Kō ɲalōɲne kəlōɲne ka kəcōf, kō kəlōɲne ka pəforu. ³² Dəndo aka Yisrayel fəp fər kirin Yosuwe ɲɛgbəkəre sō kəcicəs masar mamōkō kəron sariye nse Musa ɲacicəs mō. ³³ Aka Yisrayel fəp, abeki ɲan, akirin ɲan, aboc ɲan kiti, acikərə kō aYisrayel ɲanɔcāme kanɔcərə kəca kətət kō kəmeriya. ɲatefərene kō alōɲne aLewy ɲe ɲanagbaɲne kanɔcərə kəselen ka danapa da Kanu Kəpəɲ kō aka Yisrayel mō. Afum daco ɲanayi kəca ka tərō ta Karisim, kō daco ɲanayi kəca ka tərō ta Ebal, pəmō tōkō Musa wəcar ka Kanu Kəpəɲ ɲasom ti, a patolane aka Yisrayel tēcəkō-cəkō mō. ³⁴ Kō Yosuwe oloku moloku ma sariye fəp, katolane pətət kō pələc, pəmō tōkō ɲacic ti dəbuk ba sariye mō. ³⁵ Ali toloku ta Musa tin Yosuwe ɲasak fe nte ɲatō-loku aka Yisrayel fəp fər kirin mō, kəbəp ɲan, awut, han acikərə ɲe ɲanande ɲa daco mō.

9

Kəsək danapa kō aka Kabayōɲ

¹ Nte toloku ta kader ka asōdar aYisrayel tēmbəp abe ɲe ɲanande Yurden kəsək ntende dec dɛɲkale dāmərō kō nde pətilsərne tōf ya tantōf mō, abe ɲe ɲanades-ndes kəba kəsək mō fəp, han atōf ɲa Liban kəsək: Aka Hit, aka Amər, aKananan, aPerisi, aHiwy, kō aYebus, ² kō ɲamberene kəkō-sutene kō Yosuwe kō aka Yisrayel.

³ Kō aka Kabayōɲ ɲane sō nte Yosuwe ɲayō aka Yeriko kō Hay mō. ⁴ Kō ɲa sō ɲanjō kəkō-yō aka Yisrayel kō Yosuwe cəmpən-pən. Kō ɲalek lōba yelēc, kō ɲandenər sōfale səɲan kō cəbuntəle ca member cələc cəfute-fute. ⁵ Kō ɲanberəsne cōfta cələc cələc cəwale-wale, pasōtəs ci, ɲaberəsne suma səwale-wale. Cəcom nce ɲanamenkərne kəkōsom mō fəp cənawos, cəputke. ⁶ Kō ɲanjō ɲabəp Yosuwe nde sanɔc sa Kilkal kō ɲaloku kō kō afum aka Yisrayel: «Atəf ɲobōle ɲō səyefe. Səfan fō səsek danapa kō nana.» ⁷ Mba kō afum aka Yisrayel ɲaloku ɲa: «Anō 'cərə-ε? Tələma sənə ɲō nənde daco. Cəke cō antam kəsək danapa kō nana-ε?» ⁸ Kō ɲaloku Yosuwe: «Acar anu ɲō səyōne.» Kō Yosuwe eyif ɲa: «Are ɲō nəyōne-ε? Deke nəyefe-ε?» ⁹ Kō ɲaloku Yosuwe: «Atəf ɲobol-bolu ɲō acar am ɲayefe, bawo tewe ta Kanu Kəpəɲ tō sənə, Kanu kam, bawo sənə kō tewe kō tōkō ɲayō Misira mō fəp, ¹⁰ kō tōkō ɲayō abe a Amər mērəɲ nde Yurden kəsək ntende dec dēmpə mō: Sihəɲ wəbe wəka Hesbon, kō Oku wəbe wəka Basan nwe ɲayō Astarōf mō.

¹¹ Abeki asu kō afum asu fəp aka dətəf ɲaloku su: «Nələk yeri yonu ya dəpō, nəkō nəfayne ɲa. Nəkō nəloku ɲa: «Acar anu ɲō səyōne! Ndekəl ɲō nəsek danapa kō sənə! ¹² Cəcom cosu canɔc cənawone tēm nte səndenalek ci dēkər

kæder tæmpærne dõpõ mõ, kæyefe dõsak nde sæyefe nno ndorosu kæder nno nõi y mõ. Awa nægbætne nte: Icõ cançe cæwosærene kõ cæmputke mõ. ¹³ Kõ cæbuntæle cançe sænalæk ci cæfu, nægbætne nte icõ cançe cæmpõre-põre mõ! Nænænk yamos yosu kõ cõfta cosu, dõpõ dobolu dõsõne yi kælece.» ¹⁴ Kõ afum a Yosuwe njamõmæn ka ya acikæra ta nõiif ti Kanu Kæpõn-ε. ¹⁵ Kõ Yosuwe ençanæs kætæne kõ afum ane, kõ nantæne pæforu, kõ næsõn nã temer ta kækak nã nõi doru, kõ akirin a kælonkane ka Yisrayel nãderme nã moloku mamakõ nãnatæne mõ.

¹⁶ Mata maas disre nte nãlip kæcanæs ka danapa kõ nã mõ, kõ aka Yisrayel nãnde nãne a ande anjan nõ, afum ane nãnænkælene kãnde. ¹⁷ Kõ aka Yisrayel nãnkõ nde dare danan, tataka ta maas kõ nãmbere di. Sødare sasakõ sænatæne Kabayõn, Kefira, Beyerot, kõ Kiriyat-Yeyarim. ¹⁸ Aka Yisrayel nãnadif fe nã teta kæderæm kænkõ akirin a kælonkane nãnaderme nã tewe ta Kanu Kæpõn Kanu ka Yisrayel mõ. Kõ afum a Yisrayel fæp nãyefe kæbupære moloku mã akirin anjan. ¹⁹ Mba kõ akirin nãloku kælonkane ka aYisrayel fæp: «Sænaderme nã Kanu Kæpõn Kanu ka Yisrayel. Afõsõ-tam kægbunene nã. ²⁰ Nte tõ andeyõ nã: Andece nã nõi doru, ta padewerne metele mã Kanu Kæpõn teta kæderæm nkẽ anaderme nã mõ. ²¹ Nõi doru, tõi yõ fe tes! Mba anæcæmbær nã kæketas ka domun, kõ kægbes ka tøk ya kælonkane ka Yisrayel.» Itõ akirin a Yisrayel nãnaloku afum anjan. ²² Kõ Yosuwe ewe aka Kabayõn, k'oloku nã: «Ta ake tõ næyembære su næc-loku a næmbõlene kõ sæna-ε, a kõ pæyõne fõ sænænkælene kãnde kõ næna-ε? ²³ Ndekæl õn, pælec pænçam' on darøn! Ali wækin õfõsõ-wur dacar. Nænã ande kæc-ketas domun, næc-gbes tøk ya kælo ka Kanu kem.» ²⁴ Kõ aka Kabayõn nãloku Yosuwe: «Alõmar acar am teta aka Yisrayel tin tin tin a Kanu Kæpõn Kanu kam kænasom wæcar kõn Musa a kæsõn õn antof nãne fæp, a nælæsær ande a nõi fæp fãr yonu kirin. Awa kæder konu kæsõne su kænesene sæbomp sosu, itõ sæyõne tante. ²⁵ Ndekæl õn, sæyi 'm dæwaca. Mæyõ su tøkõ tentes' am mõ, mæyõ su ti pælõmpu disre.» ²⁶ Itõ Yosuwe enayõ nã, k'ẽmbanær nã aka Yisrayel ane nãnatõsõ-dif nã mõ. ²⁷ Kõ Yosuwe ençæmbær nã kæyefe dõsak dadakõ kægbes tøk, kõ kæketas domun nde ançbip nã Kanu Kæpõn, nde kæfo kænkõ nkõn Kanu Kæpõn kãndementær mõ. Han mækõ, awut sõ anjan nãsarõbæc yebæc yayækõ nde atof nã Yisrayel.

10

Yosuwe kõ aYisrayel kætam kænan abe Amør

¹ Kõ Adoni-Cedek wæbe wæka Yerusalem ene a Yosuwe emban Hay, k'endif afum aka di fæp, k'õi yõ aka Hay kõ wæbe kænan pæmõ tøkõ enayõ Yeriko kõ wæbe kænan mõ. K'ene sõ aka Kabayõn nã nãsek danapa kõ aka Yisrayel, kõ nõi kæfo kin. ² Kõ kænesẽ kæpõn kãnder nã, bawo Kabayõn dare dõpõn denayi, pæmõ dare da abe. Denabæk detas Hay, afum a di nãyenk dis. ³ Kõ Adoni-Cedek wæbe wæka Yerusalem osom pakõ-loku Hoham wæbe wæka Heberõn, Piram wæbe wæka Yarmut, Yafiya wæbe wæka Lakis, kõ Debir wæbe wæka Ekilõn: ⁴ «Næder næmar' im nte tønõne itam kæsut Kabayõn, bawo nãnatæne kæsek danapa kõ Yosuwe kõ aka Yisrayel.»

⁵ Kõ nãmbere ne abe kæcamæt nde atof nã Amør: Wæbe wæka Yerusalem, wæbe wæka Heberõn, wæbe wæka Yarmut, wæbe wæka Lakis, kõ wæbe wæka Ekilõn. Kõ nãmpæ fæp fanjan kõ asodar anjan, kõ nãnkõ nãcæmbær sænka sænan Kabayõn kirin kõ nãwækærne nã.

⁶ Kõ aka Kabayõn nãsom pakõ-loku Yosuwe nde sænka sa Kilkal: «Ta mæsak acar am, mæperne nno sæyi mõ katõna! Ta mæbanær acar am kæmar kam, bawo

abɛ Amɔr fɛp, anɛ ɲanandɛ ndɛ dɛmɔrɔ mɔ, ɲamberɛnɛ kɛdɛyɛfɛrɛnɛ kɔ sɛna.
⁷ Kɔ Yosuwe ɛmpɛ Kilkal kɔ asɔdar ɔn fɛp kɔ afum ɔn ayɛnki dis fɛp.

⁸ Kɔ Kanu Kɛpɔɲ kɛloku Yosuwe: «Ta mɛnɛsɛ ɲa, bawo ilɛk ɲa k'imber' ɔm dɛwaca. Ali fum kɛɲan wɛkin ɔfatam kɛcam' am fɔr kirin.» ⁹ Kɔ Yosuwe ɔɲkɔt pibi papɔkɔ fɛp kɛyɛfɛ ka Kilkal, k'ɔɲkɔ pɛbɛrɛr ɲa. ¹⁰ Kɔ Kanu Kɛpɔɲ kɛsɔɲɛ ɲa kɛyɛksɔr aka Yisrayel. Kɔ ɲasut ɲa pɛpɔɲ Kabayɔɲ, kɔ ɲaɲcamɛ kɛbɛlɛs ɲa dɔpɔ ndɛ dɛmpɛ Bɛt-Horon mɔ, kɔ ɲandifɛt aka Amɔr han sɛdare sa Asekɔ kɔ Makeda. ¹¹ Kɛyɛksɔr kɛɲan Yisrayel, ntɛ aka Amɔr ɲanabɛp pɛtɛmbɛlɛr pa Bɛt-Horon mɔ, kɔ Kanu Kɛpɔɲ kɛyɛfɛ kɛtorɛr ɲa cul ya letɛr yɔpɔɲ han Asekɔ, kɔ ɲafi. Anɛ cul ya letɛr yɛnadif mɔ ɲanala ɲatas akɔ aka Yisrayel ɲanadifɛ sakma sɛɲan mɔ.

¹² Kɔ Yosuwe oloku Kanu Kɛpɔɲ dɔsɔk ndɛ kɛnalɛk aka Amɔr kɛbɛr aka Yisrayel dɛwaca mɔ, k'oloku aka Yisrayel fɔr kirin:
 «Mɛna Dec, mɛcɛmbɛrɛs Kabayɔɲ!
 Kɔ mɛna ɲɔf, mɛcɛmbɛrɛs ndɛ aranta ɲa Ayalon!»

¹³ Kɔ dec dɛɲcamɛ tofo tin kɔm daco kɔ defati kɛkɔt kɛlɔtɛs ka dɔsɔk din cam-cam, kɔ ɲɔf ɲi sɔ ɲɛcamɛ han tɛm ntɛ aka atɔf ɲa Yisrayel ɲanalip kɛlukɛsɛ atɛrɛnɛ anɲan ayɛk mɔ. Anɲic fɛ ti ndɛ Buk ba Wolompu ba? ¹⁴ Dɔsɔk dɛntayi fɛ pɛmɔ dɔsɔk dadɔkɔ, tɔcɔkɔ-cɔkɔ tɛlpɛs tɛnayi. Kanu Kɛpɔɲ kɛnacɛɲkɛl dim da fum, bawo Kanu Kɛpɔɲ Yisrayel ɲɔ kɛɲc-sutnɛnɛ dɔsɔk dadɔkɔ.

¹⁵ Yosuwe kɔ aka Yisrayel fɛp ɲalukus dɔsɔk dadɔkɔ ndɛ sɛɲka sa Kilkal.

Yosuwe kɛdifɛt kɔn abɛ kɛcamɛt

¹⁶ Kɔ abɛ anɛ kɛcamɛt ɲayɛksɛ kɔ ɲaɲkɔ ɲagbɔpɛnɛ dɛtɔgbɔkɛnɛ ndɛ Makeda.
¹⁷ K'anɲɔ paloku ti Yosuwe: «Abɛ akɔ kɛcamɛt ɲaɲkɔ ɲagbɔpɛnɛ ndɛ tɔgbɔkɛnɛ ta Makeda.» ¹⁸ Kɔ Yosuwe oloku: «Nɛbɪɲkɛli masar mɔpɔɲ, nɛkɔ nɛsɔɲɛ mi kusɔɲka ka tɔgbɔkɛnɛ tatɔkɔ, nɛcɛmbɛr di afum ɲac-bum. ¹⁹ Ta nɛsak kɛcamɛ atɛrɛnɛ anu darɔɲ, nɛgbɪntɛrɛnɛ ɲa dɔpɔ, ta nɛsak ɲa ɲabɛrɛ dare danɲan dɛ! Kanu Kɛpɔɲ kɛlɛk ɲa kɔ kɛmbɛr un dɛwaca!» ²⁰ Ntɛ Yosuwe kɔ awut aka Yisrayel ɲalip kɛsut ɲa, mba ɲabut kɛmɛlɛk ɲa fɛp mɔ, mɛnɛ afum akin akin akɔ ɲanayɛksɛ-yɛksɛ ɲakɔ sɛdare sa sɛɲka sɛkɔ sɛnalɔtɛrɛnɛ ɲa mɔ. ²¹ Kɔ afum fɛp ɲalukus bɛkɛc yoforu disrɛ ndɛ sɛɲka sa Makeda, ndɛ Yosuwe ɛnayi mɔ. Ali fum ɛnayɛɲk fɛ abɛkɛc kɛloke ka aka Yisrayel tɛs tɔlɔma.

²² Kɔ Yosuwe oloku: «Nɛfɛni dɛkɛbɛrɛ da tɔgbɔkɛnɛ ta tɔrɔ tantɛ, nɛwɛrɛnɛ abɛ akanɛ kɛcamɛt nɛkɛr'em ma!» ²³ Kɔ awurɛ kɔ abɛ akanɛ kɛcamɛt dɛndɔ dɛtɔgbɔkɛnɛ, k'anɲkɛnɛ kɔ: Wɛbɛ wɛka Yerusalem, wɛbɛ wɛka Hebɛrɔɲ, wɛbɛ wɛka Yarmut, wɛbɛ wɛka Lakis, kɔ wɛbɛ wɛka Ekilɔɲ. ²⁴ Ntɛ awurɛnɛ abɛ anɛ k'anɲkɛnɛ Yosuwe mɔ, kɔ Yosuwe ewe afum aka Yisrayel fɛp, k'oloku abɛ ɔn aka dɛkɛwan anɛ ɲaɲc-kɔ dɛkɛsutɛnɛ mɔ: «Nɛcɔɲnɛ nɛna nɛgbɛcɛ abɛ akanɛ kɛcamɛt mɛra wɛcɛk wonu.» Kɔ afum anɛ ɲalɔtɛrɛnɛ kɔ ɲaɲgbɛcɛ abɛ anɛ kɛcamɛt mɛra, wɛcɛk wanɲan. ²⁵ Kɔ Yosuwe oloku: «Ta nɛnɛsɛ, ta nɛyɪkɛc! Nɛyɛɲk dis, nɛbanɲɛ, bawo tantɛ tɔ Kanu Kɛpɔɲ kɛndɛkɔ-yɔ atɛrɛnɛ anu fɛp anɛ nɛyɪkɛsutɛnɛ mɔ.» ²⁶ Ntɛ tɛɲɛpɛr mɔ, kɔ Yosuwe osut ɲa, k'ɛndif. K'ɛɲgbɛk ɲa tɔk kɛcamɛt darenɲ, kɔ ɲandɛtɛsɛ tɔk yayɔkɔ darenɲ han dɔfɔy. ²⁷ Dec dɔrɔfɔy, kɔ Yosuwe oloku a padɛti ɲa dɛtɔk dɛndɔ anagbɛk ɲa mɔ. K'anɲkɔ pagbal ɲa dɛndɔ ɲanagbɔpɛnɛ mɔ, k'asɔɲɛ kusɔɲka ka tɔgbɔkɛnɛ tatɔkɔ masar mɔpɔɲ. Tatɔkɔ tɔ pɛsɔrɔyɪ dɛnda han mɔkɔ.

Yosuwe kɛtam kɔn afum a sɛdare sɛlɔma

²⁸ Kɔ Yosuwe ɛmban sɔ dare da Makeda dɔsɔk din dadɔkɔ, k'osut ɲa k'ɛndifɛ ɲa dakma dɔn, kɛlɛkɛnɛ wɛbɛ kɛɲan. Kɔ Yosuwe ɛndif aka Makeda fɛp, kɔ yɔcɔl

yanan yəko yenayi di mə, ali fum enamulpər fə ɲa. K'ɔyɔ wəbɛ ka Makeda təkɔ enayɔ wəbɛ ka Yeriko mə.

²⁹ Yosuwe kɔ aka Yisrayel fəp ɲanɕepər Makeda kɔ ɲanɕɔ Libana, kɔ ɲawekərne aka Libana. ³⁰ Kɔ Kanu Kəpən kələk sɔ Libana kɔ wəbɛ kəɲan kɔ kəmbər ɲa aka Yisrayel dəwaca. Kɔ aka Yisrayel ɲandifətɛ ɲa sakma sənjan, kɔ afum akɔ ɲanayi di mə fəp. Ali fum enamulpər fə ɲa, kɔ ɲayɔ sɔ wəbɛ wəka Libana pəmɔ təkɔ ɲanayɔ wəbɛ wəka Yeriko mə.

³¹ Yosuwe kɔ aka Yisrayel fəp ɲayefɛ Libana kɔ ɲanɕɔ Lakis. Kɔ ɲanɕɔ ɲacəmbər di sanɕa sənjan fər yanan kirin, kɔ ɲawekərne ɲa. ³² Kɔ Kanu Kəpən kələk Lakis kɔ kəmbər aka Yisrayel dəwaca tataka ta mɛrən nte, kɔ aka Yisrayel ɲandifətɛ ɲa sakma sənjan, kɔ afum akɔ ɲanayi di mə fəp, pəmɔ təkɔ ɲanayɔ aka Libana mə. ³³ Kɔ Horam wəbɛ wəka Keser empe kəkɔ-mar aka Lakis. Kɔ Yosuwe osut kɔ kɔ afum ən, ali wəkin enasak fə.

³⁴ Yosuwe kɔ afum ən ɲanɕepər Lakis, kɔ ɲanɕɔ Ekilən. Kɔ ɲanɕəmbər di sanɕa sənjan fər yanan kirin, kɔ ɲawekərne ɲa. ³⁵ Kɔ Kanu Kəpən kələk aka Ekilən kɔ kəmbər aka Yisrayel dəwaca dəsək din dadəkɔ. Kɔ ɲandifətɛ ɲa sakma sənjan, kɔ afum akɔ ɲanayi di mə fəp. Kɔ Yosuwe endif ɲa fəp dəsək din dadəkɔ, pəmɔ təkɔ enayɔ aka Lakis mə.

³⁶ Yosuwe kɔ aka Yisrayel fəp ɲayefɛ Ekilən kɔ ɲanɕɔ Heberən, kɔ ɲawekərne ɲa. ³⁷ Kɔ Kanu Kəpən kələk aka Heberən kɔ kəmbər ɲa dəwaca. Kɔ ɲandifətɛ ɲa sakma sənjan kəbər ka wəbɛ kəɲan kɔ afum akɔ ɲanayi di mə fəp, pəmɔ təkɔ ɲanayɔ Ekilən mə. Ali fum enamulpər fə Yosuwe, k'endif ɲa kələkɛnɛ afum akɔ ɲanayi di mə fəp.

³⁸ Yosuwe kɔ aka Yisrayel ɲanɕafələrne aka Debir, kɔ ɲawekərne ɲa. ³⁹ Kɔ Kanu Kəpən kələk Debir kɔ wəbɛ kəɲan kɔ kəmbər aka Yisrayel dəwaca. Kɔ ɲandifətɛ ɲa sakma sənjan, kɔ ɲandif afum akɔ ɲanayi di mə fəp. Ali fum enamulpər fə ɲa. Kɔ Yosuwe ɔyɔ aka Debir kɔ wəbɛ kəɲan pəmɔ təkɔ enayɔ Heberən, Libana kɔ abɛ anjan mə.

⁴⁰ Kɔ Yosuwe osut aka mərə kəron akakɔ fəp, atəf ɲa Nəkɛf nde kəca kətət ka nde dec dəmpɛ mə, pətilsərne di atəf ɲa tantəf, kɔ atəf ɲɛy ɲeyi mərə kɔ aranta daco mə, kələkɛnɛ ka abɛ anjan fəp. Ali fum enasak fə. K'endif ca nye yenɕ-ɲesəm mə fəp, pəmɔ təkɔ Kanu Kəpən, Kanu ka Yisrayel, kənasom kɔ ti mə. ⁴¹ Kɔ Yosuwe ɛntam afum kəyefɛ ka Kadəs-Barneya hanj Kasa, kɔ kəyefɛ antəf ɲa Kosən fəp hanj Kabayən. ⁴² Kɔ Yosuwe ɛmban tɔf yayəkɔ fəp, kɔ abɛ a tɔf yayəkɔ, bawo Kanu Kəpən, Kanu aka Yisrayel, kənɕ-sutnɛnɛ Yisrayel.

⁴³ Yosuwe kɔ aka Yisrayel fəp ɲalukus nde sanɕa sənjan nde Kilkal.

11

Yisrayel kəsutɛnɛ kəɲan nde Merəm

¹ Nte toloku tɛmbəp Yabin wəbɛ wəka Hacər mə, k'osom afum nda abɛ alama: Yobab wəbɛ wəka Madən, wəbɛ ka Simrən, wəbɛ ka Aksaf, ² abɛ a kəca kəmeriya ka nde dec dəmpɛ dəmərə mə, nde Araba, kəca kətət ka ntende dec dəmpɛ Kinarot mə, nde pətilsərne pa tɔf ya tantəf, antəf ɲa dəmərə ɲa Dər nde dec dəɲkalɛ mə, ³ aka Kanahan kəyefɛ nde dec dəmpɛ mə kɔ aka nde dec dəɲkalɛ mə, aka Amər, aHit, aPerisi, aYebus nde dəmərə, kɔ aHiwy nde tərɔ ta Hermən tantəf nde antəf ɲa Mispe. ⁴ Kɔ ɲawur fəp kɔ asodar anjan, kɔ ɲayɔnɛ afum akin ayi, ɲanala pəmɔ asənɕ ɲɛy ɲeyi nde kəba kəsək mə. Fələs kɔ cibil ca kəwan yenala. ⁵ Kɔ abɛ akanɛ fəp ɲalɔɲkanɛ, kɔ ɲander ɲacəmbər sanɕa sənjan nde domun da Merəm kəsək, ɲadesutɛnɛ kɔ aka Yisrayel.

⁶ Kò Kanu Kəpəŋ kəloku Yosuwe: «Ta mənese ŋa, bawo dec dandɛ alna indəsəŋe ŋa kəfi fəp fər ya aka Yisrayel kiriŋ. Məcopu bənta ya fələs yaŋan, məcəf cibil cəŋan.»

⁷ Yosuwe kò asədar ɔn ŋantorər ŋa katina dəndo domun da Merəm, kò ŋawəkərne ŋa. ⁸ Kò Kanu Kəpəŋ kələk ŋa kò kəmber aka Yisrayel dəwaca. Kò ŋasut ŋa kò ŋambeləs ŋa haŋ nde Sidəŋ Səpəŋ, haŋ Misrefət-Mayim, haŋ nde aranta ŋa Mispə nde mərə daco ntende dec dɛmpɛ mə. Kò ŋandifət ŋa, ali fum enamulpər fɛ ŋa. ⁹ Kò Yosuwe ɔyɔ ŋa pəmɔ təkɔ Kanu Kəpəŋ kənasom kò mə: K'ɔŋcopu bənta ya fələs yaŋan, k'ɔŋcəfɛ cibil cəŋan ca dəkəwan nɛŋc.

Kəbaŋ ka dare dəpəŋ da Hacər

¹⁰ Təm tatəkɔ, ntɛ ŋayi kəluksərne mə, kò Yosuwe ɛmbaŋ Hacər, k'endifɛ wəbɛ kəŋan dakma. Cəkɔ-cəkɔ Hacər ŋənayɔnɛ dare dəpəŋ da sədare nɛ fəp. ¹¹ Kò ŋandifətɛ ŋa sakma, kò ŋandif afum akɔ ŋanayi di mə fəp. Ali paka pɛŋesəm pin ŋanasak fɛ, kò ŋaŋcəf Hacər. ¹² Kò Yosuwe ɛmbaŋ sɔ sədare sa abɛ akaŋe fəp, k'osumpər sɔ abɛ aŋan, k'endifɛ ŋa dakma dən. K'endif ŋa fəp, pəmɔ təkɔ Musa wəcar ka Kanu Kəpəŋ enasom kò ti mə. ¹³ Mba aka Yisrayel ŋanacəfɛ fɛ ali dare din nde deyɛ nde mərə kəronj mə, mənɛ dare da Hacər gbəcərəm nde Yosuwe enacəf mə. ¹⁴ Kò aka Yisrayel ŋələk daka nde ŋanabəp di mə fəp kò yəcəl, mba kò ŋandifətɛ afum fəp sakma səŋan haŋ kò ŋamələk ŋa. Ali paka ŋanasak fɛ mpɛ pɛŋesəm mə. ¹⁵ Tosom ntɛ Kanu Kəpəŋ kənasom wəcar kən Musa mə, Musa enalukɛ kəsom kəŋkɔ Yosuwe, kò Yosuwe ɔŋkɔtɛnɛ kəsom kəŋkɔ. Ali tes tin enadɛŋcəs fɛ ntɛ Kanu Kəpəŋ kənasom Musa mə.

Yosuwe kəbaŋ kən ka tɔf

¹⁶ Kò Yosuwe ɛmbaŋ ntɔf yayəkɔ fəp, kəyɛfɛ dəmərə, antɔf ŋa Nəkɛf fəp, antɔf ŋa Kosəŋ, pətilsərne pa ntɔf ya tantɔf, Araba, antɔf nde mərə ma Yisrayel kò pətilsərne pa antɔf ŋa tantɔf ntende dec dɛŋkalɛ mə. ¹⁷ Kəyɛfɛ ka tərɔ mpɛ pəntɔyɔ tək peyi kəca ka Seyir mə, haŋ Bahal-Kad, nde mərə daco ma Libaŋ nde tərɔ ta Herməŋ tantɔf, k'osumpərɛnɛ abɛ aŋan fəp, k'endifət ŋa. ¹⁸ Yosuwe ŋanawon kəsutɛnɛ kò abɛ akaŋe. ¹⁹ Ali dare dənayi fɛ nde dɛŋsek kətəŋnɛ kò aka Yisrayel mə, mənɛ Kabayəŋ nkɛ aHiwy ŋanandɛ mə. Kò ŋambaŋ sədare səlpəs nɛ fəp kəsutɛnɛ disrɛ. ²⁰ Bawo deyenki bəkəc daŋan nde Kanu Kəpəŋ kò tɛŋc-yɛfɛ, ntɛ tɔŋsəŋe ŋabɛrɛ aka Yisrayel dɛbəkəc kəsutɛnɛ mə, akakɔ ŋadifət ŋa, ta ŋaŋaŋnɛnɛ ŋa mə, ŋamələk ŋa pəmɔ təkɔ Kanu Kəpəŋ kənasom ti Musa mə.

²¹ Kò Yosuwe ɔŋkɔ sɔ pəwəkərne aka Anak aŋe ŋanayi nde mərə ma Hebərəŋ, Debir, Anaba, nde mərə ma Yuda fəp, kò mərə ma Yisrayel mə. Kò Yosuwe endif afum aka di fəp kələkɛnɛ sədare səŋan. ²² Ali wəka Anak wəkin anasak fɛ sɔ nde antɔf ŋa aYisrayel, mənɛ ŋayi sɔ nde Kasa, nde Kat, kò nde Asdodi. ²³ Kò Yosuwe ɛmbaŋ antɔf məlməl pəmɔ təkɔ Kanu Kəpəŋ kənasom ti Musa mə. Kò Yosuwe ɔsəŋ ntɔf ya kɛ yayəkɔ aka Yisrayel k'eyɛr yi cusuŋka nɛ wəcɔ kò mɛrəŋ. Kò antɔf ŋəfər ɔŋ, kò kəwan kəsakɛ.

12

Abɛ aŋe ŋɔ aka Yisrayel ŋanatam

¹ Abɛ aŋe ŋɔ aka Yisrayel ŋanatam, ŋabanər ŋa ntɔf yaŋan nde Yurɔn kəsək ntende dec dɛmpɛ mə, kəyɛfɛ ka nde kəŋgbəkɔ ka Arnəŋ haŋ nde tərɔ ta Herməŋ, kò Araba fəp nde dec dɛmpɛ mə: ² Sihəŋ wəbɛ ka aka Amər, nwe enandɛ Hesbon mə, wəkakɔ enayɔnɛ wəbɛ wəka antɔf kəyɛfɛ ka Arower nɛŋe ŋeyi kəca ka nde kəŋgbəkɔ ka Arnəŋ mə, kəyɛfɛ ka nde kəŋgbəkɔ daco, kələkɛnɛ

dare da Kaladu daco, han̄ kəngboko ka Yabək, nde ɲayo kələŋcər kə aka Aməŋ mɔ. ³ Debe dən delekene antof ɲa Araba, han̄ nde kəba ka Kinarot nde dec dempe mɔ, kəkə ka nde kəba ka Araba, Kəba Kədokət, kəca nke dec dempe Bet-Yesimot mɔ, kə kəca katət ka pətəmbələr pa Piska ntende dec dempe mɔ.

⁴ Antof ɲa Oku wəbe wəka Basan, wəRefay wəlpəs wəloma enayi wəkakə, nwɛ enande Astarot kə Edereyi mɔ. ⁵ Wəkakə enayone wəbe kəyefe ka tərɔ ta Herməŋ kəkə ka Salka, kəbər ka Basan fəp, han̄ nde kələŋcər ka aka Kesur kə aka Mahaka, kə kəyefe antof ɲa Kaladu daco han̄ kələŋcər ka antof ɲa Sihəŋ wəbe wəka Hesbon. ⁶ Musa wəcar ka Kanu Kəpəŋ kə aka Yisrayel ɲasut ɲa. Kə Musa wəcar ka Kanu Kəpəŋ ɔsəŋ cusun̄ka cəcəkə Ruben, Kadu, kə kusun̄ka daco ka Manase ntəf yayəkə.

⁷ Abe aɲe ɲo Yosuwe kə aka Yisrayel ɲanatam nde antof ɲa Yurdən ntende dec deŋkale mɔ, kəyefe ka Bahal-Kad nde aranta ɲa Liban̄ nde mərɔ daco ntende kəca kəmeriya nke dec dempe, han̄ tərɔ mpe pəntəyɔ tək peyi kəca ka Seyir mɔ. Kə Yosuwe ɔsəŋ ntəf yayəkə aka Yisrayel, k'eyer yi cusun̄ka cusun̄ka nte, ⁸ nde dəmərɔ, nde pətilsərne pa ntəf ya tantəf, nde Araba, nde pətəmbələr mpe pəyi mərɔ kə aranta daco, nde dətegbere kə Nekəf. Nyɛ yənayone ntəf ya aHit, aka Amər, aKananan, aPerisi, aHiwy kə aYebus. ⁹ Abe aɲe aka Yisrayel ɲanatam mɔ, ɲanayone aka sədare nse:

Yeriko, Hay nde Betel kəsək, ¹⁰ Yerusalem, Hebərəŋ,

¹¹ Yarmut, Lakis, ¹² Ekiləŋ, Keser,

¹³ Debir, Keder, ¹⁴ Horma, Arad,

¹⁵ Libana, Adulam, ¹⁶ Makeda, Betel,

¹⁷ Tapuwa, Hefer, ¹⁸ Afek, Sarəŋ,

¹⁹ Madəŋ, Hacər, ²⁰ Simrəŋ-Merəŋ, Aksaf,

²¹ Tahanak, Mekido ²² Kədəs, Yokonam nde Karmel

²³ Dər nde dələtarne Nafat Dər mɔ, kə Koyim nde Kilkal kəsək ²⁴ kə Tirsə. It' enakə abe wəco maas kə tin.

13

Ntəf nyɛ yɛŋcəme kəban̄ mɔ

¹ Yosuwe enasikər, pəyone wətem. Kə Kanu Kəpəŋ kəloku kə: «Məsikər, məyone oŋ wətem, kə ntəf nyɛ pəmar a məban̄ mɔ yɛla. ² Ntəf nyɛ yɛcəme kəban̄: Ntəf ya aFilisti fəp, kə ɲa aka Kesur fəp, ³ kəyefe ka kəngboko ka Sihər nke kənyəkse domun Misira tekirin̄ mɔ, han̄ nde kələŋcər ka Ekəron kəca kəmeriya ka nde dec dempe mɔ, nke kəmar kəyone ka aka Kananan akə abe aFilisti aɲe kəcamət ɲayi ɲa kəron̄ mɔ: Wəbe wəka Kasa, wəbe wəka Asdodi, wəbe wəka Askalən, wəbe wəka Kat, kə wəbe wəka Ekəron, kələkene antof ɲa aka Awi. ⁴ Kəca katət ka nde dec dempe mɔ, antof məlməl ɲa aka Kananan, Meyara, mme məyone ma aSidəŋ mɔ, han̄ Afek, han̄ nde kələŋcər ka aka Amər. ⁵ Ntəf yoko yɛŋcəme kəban̄ mɔ yəyone antof ɲa Kebal, kə Liban̄ məlməl ntende dec dempe mɔ, kəyefe Bahal-Kad nde tərɔ ta Herməŋ tantəf han̄ kəbere ka Hamat. ⁶ Ntəf ya afum aka dəmərɔ fəp kəyefe Liban̄ han̄ Misrefət-Mayim yɛŋcəme kəban̄, aka Sidəŋ ɲo ɲayone. Təkə aka Yisrayel ɲande kəc-cəŋəsə mɔ, itə indekə ic-liŋ ɲa fər yəŋan kirin̄. Mədə məsəŋ antof ɲanəkə fəp aka Yisrayel, məc-yer ɲa ɲi kusun̄ka o kusun̄ka kə da endetəŋne mɔ təyone kə kəŋan pəmə təkə ilok' əm ti mɔ. ⁷ Məyer antof nyɛ cusun̄ka nce camət-maŋkələ kə kusun̄ka daco ka Manase.»

Kəyerene ka antof nyɛ ɲeyi Yurdən kəsək ntende dec dempe mɔ

⁸ Kusunĵa daco ka Manase, kɔ cusunĵa ca Ruben kɔ Kadu ŋanasotɔ ntɔf ya ke yaŋan Yurden kəsək ntende dec dempe mə, pəmə təkɔ Musa wəcar ka Kanu Kəpəŋ enasəŋ ŋa di mə. ⁹ Anasəŋ ŋa antɔf kəyefe ka Arower nde kəŋgbəkɔ ka Arnəŋ kəbəp ka dare dɔkɔ deyɪ aranta nde mərə daco mə, kɔ pəgbantəkəla pa Medeba, haŋ Dibəŋ, ¹⁰ kəbəp ka sədare sa Sihəŋ wəbe wəka aka Amər, nwe enayəne wəbe wəka Hesbon mə, haŋ nde kələnĉər ka aka Aməŋ. ¹¹ Kɔ ŋasotɔ sɔ antɔf ŋa Kaladu, ntɔf ya aka Kesur kɔ aka Mahaka, tərɔ ta Hərmon, kɔ Basan, haŋ Salka, ¹² kələkenə dəbe da Oku fəp nde Basan, nwe enayəne wəbe wəka Astarot kɔ Edereyi mə, nkən sɔ pəyənə fum wəlpəs wəloma wəka aRefay. Kɔ Musa osut abe akakɔ, k'embəŋər ŋa ntɔf yaŋan. ¹³ Mba aka Yisrayel ŋanabəŋər fə aka Kesur kɔ aka Mahaka ntɔf yaŋan, bawo haŋ məkɔ aka Kesur kɔ aka Mahaka ŋandə aka Yisrayel daco.

¹⁴ Kusunĵa ka Lewy gbəcərəm k'anatɔ-səŋ antɔf ŋa ke. Daka nde anasake ŋa mə denayəne kələnĉə Kanu Kəpəŋ Kanu ka Yisrayel pəmə təkɔ nkən Kanu Kəpəŋ kənaloku ŋa ti mə.

¹⁵ Kɔ Musa əsəŋ aka kusunĵa ka Ruben antɔf nŋe dəcɔr dəcɔr. ¹⁶ ŋa ŋanasotɔ antɔf kəyefe Arower nde kəŋgbəkɔ ka Arnəŋ kɔ dare nde deyɪ mərə daco, pəgbantəkəla pa nde Medeba, ¹⁷ kələkenə Hesbon kɔ sədare fəp nse səyi nde pəgbantəkəla pa Dibəŋ, Bamət-Bahal, Bət-Bahal-Meyəŋ, ¹⁸ Yahas, Kedemot, Mefahat, ¹⁹ Kiriyaatayim, Sibma, Sərət-Sahar nde tərɔ tenĉi mpe pənayi aranta daco mə, ²⁰ Bət-Peyər, pətəmbələr pa Piska, kɔ Bət-Yesimot, ²¹ kɔ sədare sa pəgbantəkəla, kɔ dəbe da Sihəŋ wəbe wəka Amər, nwe enayi aka Hesbon kəron mə. Musa enasut ŋa, ŋa kɔ akiriŋ aka Madiyaŋ: Efy, Rekem, Cur, Hur, kɔ Reba, nde dəbe da Sihəŋ aŋe ŋanandə dətɔf mə. ²² Aka Yisrayel ŋanadife afum aloma sakma sənjan. Wəgbal kəsəŋc Balam wan ka Beyər enayi ŋa daco. ²³ Kələnĉər ka antɔf ŋa aka Ruben ntende dec denkale mə kənayəne kəŋgbəkɔ ka Yurden. Ke ka aka Ruben kənayi kəŋkɔ dəcɔr cor: Sədare səpəŋ kɔ sədare səfet sa si.

²⁴ Musa enasəŋ antɔf aka kusunĵa ka Kadu dəcɔr cor. ²⁵ ŋa ŋanasotɔ dare da Yaser, sədare sa Kaladu, kɔ antɔf ŋa aka Aməŋ daco haŋ dare da Arower nde dentefərne dare da Raba mə, ²⁶ kɔ kəyefe ka Hesbon haŋ dare da Ramat-Mispe, kɔ Betonim, kəbəp ka dare da Mahanayim haŋ nde kələnĉər ka antɔf ŋa Debir. ²⁷ Ke kəŋan kələkenə sədare sa Bət-Haram nde daranta, Bət-Nimra, Sukot kɔ Cafəŋ, kɔ pəlpəs pa dəbe da Sihəŋ wəbe wəka Hesbon, kələkenə antɔf ŋa Yurden kəsək ntende dec dempe mə haŋ dəkələpsər da kəba ka Kinarot.* ²⁸ Ke ka aka Kadu kənayi kəŋkɔ dəcɔr cor: Sədare səpəŋ kɔ sədare səfet sa si.

²⁹ Musa enasəŋ kusunĵa daco ka aka Manase ntɔf dəcɔr dəcɔr. ³⁰ ŋa ŋanasotɔ ntɔf nŋe yenayəne kəyefe Mahanayim, Basan məlməl, dəbe da Oku wəbe wəka Basan fəp kələkenə ka sədare wəco camət-tin sa cəbal ca antɔf ŋa Yahir nde Basan, ³¹ antɔf daco ŋa Kaladu, dare da Astarot, kɔ dare da Edereyi, sədare sa Oku wəbe wəka Basan. Anasəŋ afum daco a Makir wan ka Manase antɔf ŋaŋkɔ dəcɔr cor.

³² Ntɔf yayəkɔ yɔ Musa enasəŋəs nde aranta ŋa Mohab, Yurden kəsək ntende dec dempe mə, pəntefərne kɔ Yeriko. ³³ Musa enasəŋ fə kusunĵa ka Lewy antɔf ŋa ke: Kanu Kəpəŋ, Kanu ka Yisrayel kənayəne daka danjan, pəmə təkɔ Kanu kənaloku ŋa mə.

* **13:27** «Kəba ka Kinarot» andəŋər sɔ tewe ta «Kəba ka Kalile»

14

Kayerene ka antofɲa Kanahan

¹ Ntof yayɔko yɔ anasɔnɛs aka Yisrayel nde antof ɲa Kanahan. Wɛlonɲe Elasar, Yosuwe wan ka Nun, kɔ abɛ akirinɲ a cusunɲa ɲanasɔnɲ aka Yisrayel ntof ya kɛ. ² K'anɲkot yampun-pun kayer ka ntof ya kɛ pɛmɔ tɔkɔ Kanu Kɛpɔn kɛnasom Musa kayer yi, cusunɲa nɛ camɛt-manɲkɛlɛ kɔ kusunɲa daco ka Manase mɔ. ³ Bawo Musa ɛnasɔnɲ antof ɲa kɛ cusunɲa canɛ mɛrɔn kɛkɛnɛ ka kusunɲa daco ka Manase nde Yurɔn kɛsɛk ntende dec dɛmpɛ mɔ, mba ɛnasɔnɲ fɛ kusunɲa ka Lewy ntof ya kɛ aka Yisrayel daco. ⁴ Afum a awut mɛrɔn a Isifu ɲanayi cusunɲa mɛrɔn: Manase kɔ Efrayim. Ali kɛfo anasɔnɲ fɛ aka kusunɲa ka Lewy, mɛnɛ sɛdare sɛndɛ kɔ cɛsɛk ca si, teta yɔcɔl nyɛ ɲanasɔtɔ mɔ. ⁵ Kɔ aka Yisrayel ɲayo pɛmɔ tɔkɔ Kanu Kɛpɔn kɛnasom Musa a payer antof mɔ.

⁶ Kɔ aka Yuda ɲalɔtɛrɛnɛ Yosuwe nde Kilkal. Kɔ Kalebi wan ka Yefune wɛka Kenisi eyif kɔ: «Mɛna manɲcɛrɛ tɔkɔ Kanu Kɛpɔn kɛlɔku Musa fum wɛka Kanu te tosu mɔ, ina kɔ mɛna, nde Kadɛs-Barneya. ⁷ Meren wɛco manɲkɛlɛ m' inayo, tɛm nte Musa wɛcar ka Kanu Kɛpɔn ɔnɲ-som' im kɛyɛfɛ ka Kadɛs-Barneya kɛkɔ-tɛn mɛs yɔk-yɔk dɔtɔf, k'ɲɲkɔ ilɔmɛr kɔ mɛs mɛnɛ intɔrɲɛ mɔ abɛkɛc ɲosoku pɛs. ⁸ Awɛnɲc'im aɲa aɲɛ sɛnapɛ mɔ, ɲanasɔnɲɛ afum kɛtor bɛkɛc, mba ina inacɛmɛ dim da Kanu Kɛpɔn, Kanu kem darɔn. ⁹ Dɔsɔk dadɔkɔ dɔ Musa ɛndɛrɛm nte: «Ilaɲ ti fɔ ntof yayɛ mɛnakɔtɛnɛ mɔ, mɛnɛ antof ɲam nyɛi yi daco, antof ɲaɲɔkɔ ɲendeyɔn' am kɛ, mɛna kɔ awut am doru o doru, bawo manɲcɛnɲɛ dim da Kanu Kɛpɔn, Kanu kem.» ¹⁰ Awa mɛgɛbɛtɛnɛ nte: Nɛkɛl Kanu Kɛpɔn kɛsɔnɲ em kiyi ka doru, pɛmɔ tɔkɔ kɛnalɔku ti mɔ. Tɛnasɔtɔ meren wɛco manɲkɛlɛ kɔ kɛcamɛt nte Kanu Kɛpɔn kɛnɲc-ɔku Musa nte mɔ, nte aka Yisrayel ɲaɲc-kɔt dɛtɛgbɛrɛ mɔ. Nɛkɛl ɔn, inɛwɛ isɔtɔ mɔkɔ meren wɛco camɛt-maas kɔ kɛcamɛt. ¹¹ Isɔrɔtamɲɛ pɛmɔ dɔsɔk ndɛ Musa ɔnɲc-som' im mɔ. Isɔrɔyɔ fɛnɔntɛr fa kɛwan, kɛbɛrɛ kɔ kɛwur pɛmɔ tɛm tatɔkɔ. ¹² Mɛsɔn' im ɔn antof ndɛ dɛmɔrɔ nɲɛ Kanu Kɛpɔn kɛnalɔku ta ɲi dɔsɔk dadɔkɔ mɔ. Mɛnane dɔsɔk dadɔkɔ a aka Anak ɲandɛ di sɛdare sɛpɔn. Kɔ ɲalompɛs si nte tɔsɔnɛ ta atɛrɛnɛ aɲan ɲantam kɛbɛrɛ. Kɔ Kanu Kɛpɔn kɛsɔl em-ɛ, indɛbanɲɛr ɲa sɛdare saɲan pɛmɔ tɔkɔ nkɔn Kanu Kɛpɔn kɛnalɔk' im ti mɔ.

¹³ Kɔ Yosuwe ontola Kanu teta Kalebi wan ka Yefune, k'ɔsɔn kɔ dare da Hebɛrɔn. ¹⁴ It' ɛnasɔnɲɛ Kalebi wan ka Yefune wɛka Kenisi pɛsɔtɔ dɔsɔk dadɔkɔ kɛ ka Hebɛrɔn, nkɛ kɛsɔrɔyi haɲ mɔkɔ bawo Kalebi ɛnacɛmɛ dim da Kanu Kɛpɔn Kanu ka Yisrayel darɔn. ¹⁵ Tewe ta Hebɛrɔn tɔcɔkɔ-cɔkɔ tɛnayɔnɛ Kiriyat-Arba. Arba fum wɛpɔnɲ ɛnayi aka Anak daco.

Kɛyɛfɛ tɛm tatɔkɔ kɔ antof ɲɔfɔr, kɛwan kɛyi fɛ sɔ.

15

Antofɲa kusunɲa ka Yuda

¹ Antof nɲɛ kusunɲa ka Yuda ɲasɔtɔ dɛcor dɛcor mɔ ɲɛnayɔnɛ kɛyɛfɛ ka kɛlɔnɲɛr ka Edɔm ndɛ tɛgbɛrɛ ta Cin ndɛ Nɛkɛf pɔnɲ dɛndo kɛca kɛtɔt ka ndɛ dec dɛmpɛ mɔ. ² Kɛlɔnɲɛr kanɲan kɛyɛfɛ kɛsɛr ka Kɛba Kɛdɔkɛt ndɛ kɛca kɛtɔt, kɛbɔp dobo da kɛba dɔkɔ dɛntɛfɛrɛnɛ kɔ Nɛkɛf mɔ. ³ Ipɔkɔ pɛbɛrɛ ndɛ kɛca kɛtɔt ka Dɔkɛpɛ da Mɛkɛlɔnɲɛr, kɛcɛpɛr ka Cin, kɛpɛrɛnɛ ta Kadɛs Barneya, kɛcɛpɛr haɲ Hɛcɛrɔn, kɛpɛrɛnɛ ta Adar, kɔ kɛkɛfɛlɛr Karka. ⁴ Ki kɛcɛpɛr sɔ ta Asmɔnɲ, kɛkɔ sɔ kɛnarɲɛ kɛnɲgbɔkɔ ka Misira, kɛlɔnɲɛr kayi kɛfutɛr ndɛ dɛkɛba. Kɛlɔnɲɛr konu kɛndɛyi kanɲkɔ ndɛ kɛca kɛtɔt ka ndɛ dec dɛmpɛ mɔ.

⁵ Ntende dec dɛmpɛ mɔ, kəlɛŋcɔr kənayɔnɛ Kəba Kədokət haŋ nde dobo da kəŋgbəkɔ ka Yurdən. Kəca kəmeriya ka nde dec dɛmpɛ mɔ, kəlɛŋcɔr kəŋc-cop kəyɛfɛ ka nde temer ta kəba, mpɛ peyi nde dobo da Yurdən mɔ. ⁶ Kəlɛŋcɔr kəŋan kəpɛrɛ kəca ka Bɛt-Hokala, kəcepər ntende kəca kəmeriya haŋ Bɛt-Araba mɔ, kɔ kəpɛrɛ haŋ nde Tasar ta Bohan wan ka Ruben. ⁷ Kəyɛfɛ di kəlɛŋcɔr kəŋkɔ Debir kəcepər ta mɔrɔ daco nde aranta ŋa Akɔr, kəkafəlɔr kəca kəmeriya ntende Kilkal, nde pəntɛfɛrɛnɛ kɔ Kəpɛ ka Adumim kəca kətɔt ka kəŋgbəkɔ. Kəc-cepər domun da En-Semɛs kəsək, kəkɔ kəfutər nde En-Rokel. ⁸ Kəlɛŋcɔr kənəpɛrɛnɛ kəyɛfɛ ka nde aranta ŋa Bɛn-Hinɔm haŋ pətəmbəlɔr pa aka Yebus kəca kətɔt, nde pəyɔnɛ Yerusalem mɔ, kəpɛrɛnɛ haŋ nde telempan pa tɔrɔ mpɛ peyi aranta ŋa Hinɔm kəca nkɛ dec dɛŋkalɛ mɔ, kɔ dəkələpsər da aranta ŋa aka Refay nde mɔrɔ daco ntende kəca kəmeriya. ⁹ Kəyɛfɛ ka nde dətəlempan, kɔ kəlɛŋcɔr kənder kəkafəlɔr nde domun dɛŋc-pɛ mɔ nde Nɛftowa, kɔ kəsɔlnɛ sɔdare sa tɔrɔ ta Efrɔŋ, kɔ kəŋkafəlɔr sɔ Bala nde pəyɔnɛ Kiriyat-Yeyarim mɔ. ¹⁰ Ntɛ kəŋkafəlɔr Bala ntende dec dɛŋkalɛ mɔ, kəca ka nde tɔrɔ ta Seyir, kɔ kəŋcepər pətəmbəlɔr pa Tɔrɔ ta Yeyarim ntende kəca kəmeriya, it' ɔyɔnɛ Kəsəlɔŋ, kətɔr Bɛt-Semɛs, kɔ kəcepərɛnɛ Timna. ¹¹ Kənarnɛ pətəmbəlɔr pa Ekəron kəca kəmeriya, kəkafəlɔr ntende dec dɛŋkalɛ mɔ nde Sikəron, kəcepərɛnɛ nde Tɔrɔ ta Bala, kəkɔ kənarnɛ Yabanel, kɔ kəcɔŋnɛ kəfutər nde dəkəba.

¹² Cəlɛŋcɔr ca ntende dec dɛŋkalɛ mɔ cənayɔnɛ Kəba Kəpɔŋ kɔ agbɛp ŋa ki. Tante tɔ aka kusunƙa ka Yuda ŋanayɔ cəlɛŋcɔr ca antɔf ŋanjan dəcɔr cɔr.

¹³ K'asɔŋ Kalebi wan ka Yefune dare da Kiriyat Arba aka kusunƙa ka Yuda daco, pəmɔ təkɔ Kanu Kəpɔŋ kənalokɔ ti Yosuwe mɔ. Kiriyat-Arba kəyɔnɛ Hebərɔŋ. Arba ɛnayɔnɛ papa wəka aka Anak. ¹⁴ Kɔ Kalebi ɛmbaŋɔr atɔf ŋa aka Anak aŋɛ maas dādo: Sesay, Ahiman, kɔ Talmay, ŋa ŋanayɔnɛ afum a Anak. ¹⁵ Kəyɛfɛ dādo kɔ Kalebi ɛmpɛrɛnɛ kəkɔ-wəkərnɛ afum a dare da Debir. Debir dɔ aŋc-we cəkɔ-cəkɔ Kiriyat-Sefer. ¹⁶ Kɔ Kalebi oloku: «Məna nwe mənɔsut aka Kiriyat-Sefer məbaŋɔr ŋa di mɔ, isɔŋ' əm Aksa wan kem wəran mənɛŋcɛ.» ¹⁷ Otniyel wan ka Kenas wɛŋc ka Kalebi ɛmbaŋɔr ŋa di. Kɔ Kalebi ɔsɔŋ kɔ wan kən wəran Aksa kənɛŋcɛ. ¹⁸ Ntɛ Aksa ɛnder mɔ, k'ɛmpɛnɛ wos abəkɛc kəkɔ-wɛr ka kas Kalebi abɔf. Aksa ɔŋkɔtɔr sɔfale kəron, kɔ kas Kalebi eyif kɔ: «Ake məfaŋ-ɛ?» ¹⁹ Kɔ wan wəran nwe oloku kas fɔ: «Mətolan' em, bawo məsɔŋ' im antɔf nde kəca kətɔt, məpɔc' em sɔ antɔf nde domun dɛŋc-pɛ mɔ. Kɔ Kalebi ɔsɔŋ kɔ antɔf ŋtɔt nɛ domun dɛŋc-pɛ dəntɔf nde dətɔrɔ kɔ nde daranta mɔ.

²⁰ Ntɔf yayɔkɔ yɔ kusunƙa ka aka Yuda ŋanasɔtɔ kəyɛr ka kɛ disrɛ dəcɔr dəcɔr.

²¹ Sɔdare nɛ sɔyi dəkələpsər da antɔf ŋa kusunƙa ka Yuda mɔ ntende kəlɛŋcɔr ka Edəm nde Nəkɛf kəca kətɔt ntende dec dɛmpɛ mɔ. Si sənayɔnɛ: Kabəcel, Eder, Yakur, ²² Kina, Dimona, Adada, ²³ Kədəs, Həcɔr, Yitnan, ²⁴ Sif, Telem, Beyalɔt, ²⁵ Həcɔr-Hadata, Keriyɔt-Həcəron nkɛ kəyɔnɛ Həcɔr mɔ, ²⁶ Amam, Sema, Molada, ²⁷ Hasar-Kada, Hesbon, Bɛt-Palet, ²⁸ Hasar-Suhal, Berseba, Bisiyoteya, ²⁹ Bala, Hiyim, Həsəm, ³⁰ Eltoladu, Kesil, Horma, ³¹ Cikəlɛk, Madamana, Sarɔsana, ³² Lebayot, Silhim, Ayin kɔ Rimon. Kəbɛrɛnɛ ka sɔdare sasəkɔ fəp səkɔ sɔdare wəco mɛrəŋ kɔ camət-maŋkələ (29) kɔ sɔdare sɛfɛt sa si.

³³ Sɔdare nɛ sɔyi aranta nde pəntilsərnɛ pa antɔf ŋa tantɔf mɔ: Ɛstəl, Corha, Asna, ³⁴ Sanowa, En-Kanim, Tapuwa, Enam, ³⁵ Yarmut, Adulam, Soko, Aseka, ³⁶ Sarayim, Aditayim, kɔ Kedera nkɛ aŋwe sɔ Kederotayim mɔ. Sɔdare wəco kɔ maŋkələ (14) kɔ sɔdare sɛfɛt sa si.

³⁷ Cenana, Hadasa, Mikədal-Kad ³⁸ Dilhan, Mispe, Yokətel, ³⁹ Lakis, Bocəkat, Ekiləŋ, ⁴⁰ Kabon, Lahamas, Kitəlis, ⁴¹ Kederəŋ, Bəŋ-Dakəŋ, Nahama, kə Makeda. Si sənayəne sədare wəco kə camət-tin (16) kə sədare səfət sa si.

⁴² Libana, Həŋer, Asan, ⁴³ Yifta, Asna, Necibi, ⁴⁴ Keyila, Akəsibu kə Maresa. Si sənayəne sədare camət-manjkalə (9) kə sədare səfət sa si.

⁴⁵ Ekəron, kə sədare səfət sa di, ⁴⁶ kəyefe ka Ekəron sədare nse səyi Asdodi kəsək mə fəp, ⁴⁷ Asdodi kə sədare səfət sa di, Kasa kə sədare səfət nse səyi di kəsək mə, haŋ nde kəngbəkə ka Misira, haŋ nde Kəba Kəpəŋ kə agbep ŋa ki.

⁴⁸ Nde dāmərō: Samir, Yatir, Soko, ⁴⁹ Dana, Kiriyat-Sana, nde pəyone Debir mə, ⁵⁰ Anaba, Esitemo, Anim, ⁵¹ Koseŋ, Holon kə Kilo. Si səyone sədare wəco kə pin (11) kə sədare səfət sa si.

⁵² Araba, Ruma, Esan, ⁵³ Yanum, Bəŋ-Tapuwa, Afeka, ⁵⁴ Humeta, Kiriyat-Arba nde pəyone Həbərəŋ mə, kə Cihər. Si səyone sədare camət-manjkalə (9) kə sədare səfət sa si.

⁵⁵ Mahon, Karmel, Sif, Yuta, ⁵⁶ Yisrel, Yəkdeham, Sanowa, ⁵⁷ Kayin, Kibeya, kə Timna. Si səyone sədare wəco (10) kə sədare səfət sa si.

⁵⁸ Halhul, Bəŋ-Cur, Kedər, ⁵⁹ Maharat, Bəŋ-Anot, kə Eltəkon. Si sənayəne sədare camət-tin (6) kə sədare səfət sa si.

⁶⁰ Kiriyat-Bahal nde pəyone Kiriyat-Yeyarim mə, kə Raba, si sənayəne sədare mərəŋ (2) kə sədare səfət sa si.

⁶¹ Nde dətəgbere: Bəŋ-Araba, Midin, Sekaka, ⁶² Nibəsan, Hir-Mela, kə En-Kedi, si sənayəne sədare camət-tin (6) kə sədare səfət sa si.

⁶³ Aka kusunja ka Yuda ŋanatan fə kəbanjər aYebus aŋe ŋanande Yerusalem mə, kə aYebus ŋande kə aka kusunja ka Yuda nde Yerusalem haŋ məkə.

16

Antəf ŋa ke ŋa kusunja ka Isifu

¹ Ntəf nye anasəŋ aka kusunja ka Isifu mə yənayəne, nte aŋkot yampun-pun mə, kəyefe ka Yurden nde Yeriko kəsək kəca ka ntende domun da Yeriko ntende dec dəmpə mə, kəcepər ka dətəgbere kəperne ka Yeriko kəkə ka nde dāmərō ma Betel. ² Ki kəcepər Betel kə Lus, kəkə kəcepər kəca ka kələnčər ka aka Arki nde Atarot, ³ kətor ntende dec dənkalə mə, kəca ka kələnčər ka aYafəlet haŋ nde antəf ŋa Bəŋ-Horon-Tantəf, haŋ Keser kəkə-futər nde dəkəba. ⁴ Kə kanjə cusunja ca Efrayim kə Manase awut a Isifu ŋanasəto.

⁵ Antəf ŋa aka Efrayim ŋə ŋaŋe dəcor cor: Kələnčər kə ke kəŋan kənayəne ntende dec dəmpə mə, Atarot-Adar haŋ Bəŋ-Horon Takəron. ⁶ Kələnčər kəbanəp Kəba Kəpəŋ ntende dec dənkalə mə, kəca ka Mikəmetat ntende kəca kəmeriya. Kəkafələr ntende dec dəmpə mə, kəca ka Tahanat-Silo, kəcali ntende dec dəmpə mə, kəca ka Yanoha. ⁷ Kə kəyefe Yanoha, kə kəntor Atarot kə Nahara, kə kanjə kəsənkalər Yeriko, kə kanjə kənarne Yurden. ⁸ Kəyefe Tapuwa, kə kələnčər kanjə kəca nke dec dənkalə mə, ntende kəngbəkə ka Kana kəkə-narne nde dəkəba. Kə kanjə kə kusunja ka Efrayim ŋanasəto dəcor dəcor, ⁹ kələkene ka sədare nse anacəmbəre aka Efrayim nde antəf ŋa ke ka Manase mə, kələkene sədare səfət sa si. ¹⁰ ŋa sə ŋanabanjər fə aKananan aŋe ŋande Keser mə, aKananan ŋande afum a Efrayim daco haŋ məkə, mba ŋayi acar aŋe ŋambəce afum a Efrayim mə daco.

17

¹ Anacambàrè sò kusunja ka Manase coco ca Isifu atóf ɲa kɛ. Awut a Makir coco ca Manase papa wàka Kaladu, ɲanasotò antóf, bawo fum wàka kəwan enayi. Anacambàrè ɲa Kaladu kò Basan. ² Anacambàrè sò afum a Manase alpàs antóf ɲa kɛ dəcɔr dəcɔr, kàlekɛnɛ afum a Abiyeser, a Helek, a Asriyel, a Sèkɛm, a Hefer, kò afum a Semida. Awut arkun a Manase wan ka Isifu ɲanayi akakò dəcɔr dəcɔr.

³ Celofahad wan ka Hefer, wan ka Kaladu, wan ka Makir, wan ka Manase, enayɔ fɛ wan wərkun, mɛnɛ awut aran. Mewe manjan mɛmɛ: Mahala, Noha, Hokəla, Milka, kò Tirsə. ⁴ Kò awut aran anjɛ ɲanjɔ fɔr ya wəlonjɛ Elasar, Yosuwe wan ka Nun kò akirin, kò ɲaloku: «Kanu Kəpɔɲ kənasom Musa a pasɔɲ sò sənə kɛ awɛɲɔ asu daco.» K'asɔɲ ɲa kɛ awɛɲɔ anjan daco pəmo təkò Kanu Kəpɔɲ kənaloku ti mɔ. ⁵ K'anacambàrè Manase ntɔf wəco, kàlekɛnɛ antóf ɲa Kaladu kò ɲa Basan nɲɛ ɲeyi Yurdən kəca kəɲkò ntende dec dɛmpɛ mɔ, ⁶ bawo awut aran a kusunja ka Manase ɲanasotò kɛ awut arkun a kusunja ɔn daco. Kò antóf ɲa Kaladu ɲɔyɔnɛ ɲa awut arkun alpàs a kusunja ka Manase ako.

⁷ Kəlɛɲɔr ka Manase kəɲɔ-kò kəyɛfɛ Aser hanj Mikəmetat, ndɛ pəntɛfəɛɛnɛ kò Sèkɛm, kəkò kəca kətɔt ntende antóf ɲa aka En-Tapuwa. ⁸ Atóf ɲa Tapuwa ɲa Manase ɲənayi, mba dare da Tapuwa, ndɛ dənayi kəlɛɲɔr ka Manase kəronj mɔ, aka kusunja ka Efrayim ɲɔ ɲanapaɲɛ di. ⁹ Kəlɛɲɔr kəɲkò kəɲɔr ndɛ kəɲgbəkò ka Kana. Sədare səlɔma sa Efrayim sənayi sədare sa Manase daco ndɛ kəca kətɔt ka kəɲgbəkò ntende dec dɛmpɛ mɔ. Ntende dec dɛɲkalɛ mɔ, kəlɛɲɔr ka Manase kəɲɔ-futər dəkəba. ¹⁰ Itɔ tatəkò antóf ɲa kusunja ka Efrayim ɲənayi kəca kətɔt ka ndɛ dec dɛmpɛ mɔ, k'antóf ɲa Manase ɲeyi kəca kəmeriya. Kəba kənayɔnɛ ɲa kəlɛɲɔr ka ndɛ dec dɛɲkalɛ mɔ, antóf ɲanjan ɲɛmbəp antóf ɲa Aser ntende kəca kəmeriya, kò ɲɛmbəp antóf ɲa Yisakar ntende dec dɛmpɛ mɔ. ¹¹ Anacambàrè kusunja ka Manase sədare nɛɛ ndɛ ntɔf ya Aser kò Yisakar: Bət-San, Yibəleham, afum aka Dər , afum aka En-Dər, afum aka Tahanak, kò afum aka Mekido, sədare sa Nafet maas, kò sədare sɛfɛt sɛfɛt sa si fəp. ¹² Aka Manase ɲanatam fɛ kəbanj ka sədare sasəkò, bawo aka Kanahan sò ɲafanj kəyi ka atóf ɲanjəkò. ¹³ Ntɛ aka Yisrayel ɲandesotò fənɔntər mɔ, kò ɲanɲambər aka Kanahan yəbəc ɲanjan, mba ɲanatam fɛ kəbanjar ɲa antóf məlmal.

¹⁴ Kò afum a Isifu ɲaloku Yosuwe ntɛ mɔ: «Ta ake tɔ məsɔɲ em tofo tin gbon kɛ-ɛ? Məɲɔrɛ a afum em ɲala, bawo kətolanɛ ka Kanu Kəpɔɲ kəsɔrɔy' im darɛɲ hanj ndekəl.» ¹⁵ Kò Yosuwe oloku ɲa: «Kò məyɔ afum alarəm-ɛ, məpɛ ndɛ dəkulum, məkò məcɛpəs kəfo ndɛ ntɔf ya aPərisi kò aRəfay, bawo antóf ndɛ mɔrɔ ma Efrayim ɲɛwɛkən' am.» ¹⁶ Kò aka Isifu ɲaloku: «Antóf ɲa ndɛ mɔrɔ nɲɛ ɲɔfɔtəɲɛ su kəndɛ. Ta mɛrɛɲ ta ti, cibil ca kəwan ca fɛc cəyi nda aKanahan anjɛ ɲayi ndɛ aranta ɲa di mɔ, anjɛ ɲayi aranta ɲa Bət-San kò sədare sɛfɛt sa di, kò ako ɲayi ndɛ aranta ɲa Yisrel ndɛ mɔrɔ daco mɔ.» ¹⁷ Kò Yosuwe oloku aka cusunja ca Isifu, Manase kò Efrayim: «Afum alarəm ɲɔ nəyɔnɛ, kò nəyɔ sò fənɔntər. Nəfədeyɔ kəfo kin gbon, ¹⁸ mba nəɲyɔ antóf ɲa dəmɔrɔ məlmal. Ali ntɛ ɲɔyɔnɛ kulum mɔ, nəndɛcɛpəs ki, ntɔf fəp yendeyɔnɛ yonu. Nəndɛbanjər aKanahan antóf ɲanjan, ali ntɛ ɲayɔ cibil ca fɛc kò ɲayɔ sò fənɔntər mɔ.»

18

¹ Kò aka Yisrayel fəp ɲalɔŋkanɛ Silo, kò ɲacəmbər di aŋgbaŋcan ɲa dəkəbərɛnɛ kò Kanu. ɲanaban antof, ɲeyi oŋ kiyi kəjan. ² Mba pəŋcəme cusunja camət-mərən ca aka Yisrayel aŋɛ ɲanato-soto kərəsna kɛ kəjan mɔ. ³ Kò Yosuwe oloku aka Yisrayel: «Ake tɛm to nɔndesak kədɛŋcəs kələk ka kɛ nkɛ Kanu Kəpən, Kanu ka awisi aŋa kəsən' un mɔ? ⁴ Nəwure afum maas maas dəcusunja dəcusunja. Isom ɲa ɲandeyɛfɛ ɲakotɛnɛ antof ɲakokcɛ ɲapirint ɲi, ɲader ɲasən' im. ⁵ ɲandeyerɛnɛ antof mopoc camət-mərən. Aka Yuda ɲaŋkayi Nəkɛf, antof ɲaŋan ntende kəca kətɔt ka nde dec dɛmpɛ mɔ, kò aka kusunja ka Isifu ɲa ɲayi nde antof ɲaŋan ntende kəca kəmeriya. ⁶ Kò nana nəkɔ nəkɔkɛ atof mofɔ camət-mərən, nəde nəlɔk' im ti nno. Kəkot' on k'inder yampun-pun fər ya Kanu Kəpən Kanu kosu kirin. ⁷ Mba aLewy ɲa ɲafəsoto antof ɲa kɛ nana daco, bawo ɲa ɲatompər teta Kanu Kəpən, ti tɔyɔnɛ kɛ kəjan. Kò Kadu, Ruben kò kusunja daco ka Manase ɲanasoto nde Yurɔɔn kəsək ntende dec dɛmpɛ mɔ kɛ kəjan nkɛ Musa wəcar ka Kanu Kəpən ɛnasən ɲa mɔ.»

⁸ Kò afum aŋɛ ɲayɛfɛ, kò ɲaŋkɔ. Yosuwe ɛnaloku akɔ ɛnasom kəkɔ-cic megbəkərə manjan ma antof mɔ nte: «Nəkɔ nənɔŋkər antof, nəkɔkɛ nəder nəlɔk' im, bawo kəkot' on k'inder yampun-pun fər ya Kanu Kəpən kirin teta kəyerɛnɛ ka antof nde Silo.» ⁹ Kò afum aŋɛ ɲaŋkɔ, kò ɲaŋcali antof, kò ɲacic dɛbuk təkɔkɛ ta mofɔ mme camət-mərən, sədare sədare. Kò ɲaluksərɛnɛ nno Yosuwe eyi mɔ, nde sanja sa Silo. ¹⁰ Kò Yosuwe oŋkote ɲa yampun-pun fər ya Kanu Kəpən kirin nde Silo, k'eyer antof ɲa Yisrayel afum akanɛ daco, pəmo təkɔ anayer mɔ.

Antof ɲa Benjamine

¹¹ K'anjot yampun-pun kəyer ka kɛ ka kusunja ka aka Benjamine dəcɔr dəcɔr, aŋcambər ɲa antof nde kusunja ka Yuda kò kusunja ka Isifu daco. ¹² Kəca kəmeriya ka nde dec dɛmpɛ mɔ, kò kələŋcər kəjan kəŋcop kəyɛfɛ ka Yurɔɔn. Kò kəmpɛrɛnɛ pətəmbələr pa Yeriko kəca kəmeriya, kò kəmpɛrɛnɛ mɔrɔ ntende dec dɛŋkalɛ mɔ, kəkɔ kəfutər ntende dətɛgbərə ta Bet-Awen. ¹³ Kələŋcər kəjan kəc-cepər Lus, kò nde pətəmbələr pa Lus, nde pəyɔnɛ Betel kəca kətɔt ka ntende dec dɛmpɛ mɔ, kò kəntor Atarot-Adar, kò kəmpɛ tɔrɔ təkɔ teyi kəca kətɔt Bet-Horon-Tantɔf mɔ. ¹⁴ Ntende dec dɛŋkalɛ mɔ, kò kələŋcər kəŋkafələr ntende kəca kətɔt kəyɛfɛ ka tɔrɔ nte tɛntɛfərənɛ kò Bet-Horon kəca kətɔt mɔ, kò kəŋkɔ kənarɛ Kiriyat-Bahal, nde pəyɔnɛ Kiriyat-Yeyarim, dare da aka kusunja ka Yuda. Tatəkɔ tɔ kələŋcər ka ntende dec dɛŋkalɛ mɔ kənafəntərə.

¹⁵ Kələŋcər ka kəca kətɔt nde dec dɛmpɛ mɔ kəc-yɛfɛ Kiriyat-Yeyarim, kəkɔ-narɛnɛ nde domun dɛŋc-pɛ mɔ nde Neftowa. ¹⁶ Kələŋcər kəŋkɔ kəc-tor dəkələpsər da mɔrɔ mme mɛntɛfərənɛ kò aranta ɲa Ben-Hinɔm mɔ, kəca kəmeriya ka nde dec dɛmpɛ aranta ɲa aRefay mɔ. Kəsɔlnɛ aranta ɲa Hinɔm nde mɔrɔ daco, pətəmbələr pa aYebus ntende kəca kətɔt ka nde dec dɛmpɛ mɔ, ki kətor haŋ En-Rokel. ¹⁷ Kò kəŋkafələr kəca kəmeriya ka nde dec dɛmpɛ mɔ, kəkɔ kənarɛnɛ En-Səmes, kəcɛpər kəkɔ kəsumpər Kelilot, nde pəntɛfərənɛ kò Kəpɛ ka Adumim, kəkɔ kətor nde Tasar ta Bohan wan ka Ruben. ¹⁸ Kəkɔ kəcɛpər pətəmbələr pa kəca kəmeriya ka tɔrɔ nde dec dɛmpɛ mɔ, nde pəntɛfərənɛ kò Araba, kò kəntor nde Araba disrɛ. ¹⁹ Kələŋcər kəŋkɔ kəc-cepər nde pətəmbələr pa kəca kəmeriya ka nde dec dɛmpɛ Bet-Hokəla mɔ, kəkɔ-futər nde dobo da Kəba Kədokət ntende kəca kəmeriya ka nde dec dɛmpɛ mɔ, ntende dobo da kəŋgbəkɔ ka Yurɔɔn kəca kətɔt ka nde dec dɛŋkalɛ mɔ, tatəkɔ tɔ kələŋcər ka kəca kətɔt kənafəntərə. ²⁰ Ntende dec dɛmpɛ mɔ, Yurɔɔn yənayɔnɛ kələŋcər.

Ké ka aka kusunjka ka Benjyamin kənayi kanjko dəcór dəcór, kò cələnçər cənjan fəp.

²¹ Sədare sa kusunjka ka Benjyamin sənayi nse dəcór dəcór: Yeriko, Bət-Hokala, Hemek-Kecic, ²² Bət-Araba, Cemarayim, Betel, ²³ Awim, Para, Hofra, ²⁴ Kefar-Amoni, Hofni kò Keba, sədare wəco kò mərəj (12) kò sədare səfət sa si.

²⁵ Kabayonj, Rama, Beyerot, ²⁶ Mispə, Kefira, Mosa, ²⁷ Rekem, Yirpel, Tarala, ²⁸ Cela, Helef, Yebus yi yəyonə Yerusalem, Kibeya kò Kiriya, sədare wəco kò manjkalə (14) kò sədare səfət sa si. Ké ka aka kusunjka ka Benjyamin kənayi kanjko dəcór cor.

19

Antəf ɲa kusunjka ka Simonj

¹ Topoc ta mərəj mpe anawurə mɔ pənayonə pa kusunjka ka Simonj dəcór dəcór. ɲa ɲanasotò ké kənjan awut a Yuda daco. ² Kò ɲa ɲasotò ké nke kəyonə sədare sa Berseba, Seba, Molada, ³ Hasar-Suhala, Bala, Həsəm, ⁴ Eltoladu, Betula, Horma, ⁵ Cikəlak, Bət-Markabot, Hasar-Susa, ⁶ Bət-Lebayot kò Saruhən, sədare wəco kò maas (13) kò sədare səfət sa si. ⁷ Ayin, Rimon, Həter kò Asan, sədare manjkalə kò sədare səfət sa si, ⁸ kələkənə ka sədare səfət səfət səko sənənkər sədare sasəko mɔ fəp, haɲ nde Balat-Ber nde pəyonə Ramat-Nəkəf mɔ. Ké ka aka kusunjka ka Simonj kənayi kanjko dəcór dəcór. ⁹ Atəf ɲa ké ka kusunjka ka Simonj, ké ka kusunjka ka Yuda ɲ' anabelər ki, bawo ké kənjan kənabəkər ɲa pəpən, ké kənjan disrə anasotonə kusunjka ka Simonj ké kənjan.

Antəf ɲa Sabulon

¹⁰ Topoc ta maas pənayonə ké ka kusunjka ka Sabulon dəcór dəcór. Kələnçər kənjan kənako haɲ Saridi. ¹¹ Kəpərne kəca nke dec dənkalə mɔ, kò kəca ka Marala, kəko kəgbunənə Dabaset, kəyefə dənda kəko nde kəngboko ka Yokonam tekirin mɔ. ¹² Ntə kəyefə Saridi mɔ, kò kələnçər kənəkafələ kəca nke dec dəmpə mɔ ntende kələnçər ka Kislot-Tabor, kəko kənarnə Dabərat, kò kəpərne Yafiya. ¹³ Kò kəyefə dəndo kò kənçepər ntende dec dəmpə Kat-Hefer, kò Et-Kətsin, kəko kənarnə Rimon, kò kəkafələr haɲ Neha. ¹⁴ Kò kələnçər kənəkəfətər nde mərə daco nde aranta ɲa Yifta-El. ¹⁵ Ké kənjan kələkənə Katat, Nahalal, Simronj, Yidala, kò Betlehəm. ɲanasotò sədare wəco kò mərəj (12), kò sədare səfət sa si. ¹⁶ Antəf ɲa ké ɲa aka Sabulon kənayi kanjko dəcór dəcór, sədare səpən sasəko kò sədare səfət sa si.

Antəf ɲa Yisakar

¹⁷ Topoc ta manjkalə pənayonə pa Yisakar, ké ka kusunjka ka Yisakar dəcór dəcór. ¹⁸ Kələnçər kənjan kənako haɲ Yisrel, Kesulot, Sunem, ¹⁹ Hafarayim, Siyon, Anaharat, ²⁰ Rabit, Kisiyon, Abec, ²¹ Rəmet, En-Kanim, En-Hada kò Bət-Pacəc. ²² Kələnçər kənjan kənəkəfətər Tabor, Sahacima, Bət-Səmes, kəko kəfutər Yurden, sədare wəco kò camət-tin (16) kò sədare səfət sa si. ²³ Ké ka kusunjka ka aka Yisakar kənayi kanjko dəcór dəcór, sədare səpən sasəko kò səfət sa si.

Antəf ɲa Aser

²⁴ Topoc ta kəcamət mpe pənawur mɔ pənayonə pa kusunjka ka Aser dəcór cor. ²⁵ ɲa ɲanayo kələnçər kəyefə ka Helkat, kəko Hali, Bəten, Aksaf,

²⁶ Alamelek, Hamhadu kɔ Misal, kɔkɔ kɔgbuɛnɛ tɔrɔ ta Karmel kɔ Sihɔr-Libnat, ²⁷ kɔ kɔŋkɔ kɔkafɔlɔr kɔca nke dec dɛmpɛ mɔ, nde Bet-Dakɔŋ, kɔkɔ kɔgbuɛnɛ Sabulon, kɔ nde aranta ŋa Yifta-El nde mɔrɔ daco ntende kɔca kɔmeriya ka nde dec dɛmpɛ Bet-Hemek kɔ Neyel mɔ, kɔkɔ kɔnarnɛ Kabul, kɔca kɔmeriya, ²⁸ kɔ kɔca ka Ebɔrɔŋ, Rehobo, Hamon kɔ Kana, haŋ Sidɔŋ dare dɔpɔŋ. ²⁹ Kɔ kɔlɔŋcɔr kɔŋkɔ kɔŋkɔ kɔkafɔlɔr kɔca ka Rama haŋ nde dare da saŋka da Tir, kɔ kɔca ka Hosa, kɔ kɔŋkɔ kɔfutɔr nde dɔkɔba, kɔcɛpɔrɛnɛ ta Akɔsibu, ³⁰ kɔlɛkɛnɛ ka Huma, Afek kɔ Rehobo, sɔdare wɔco mɛrɔŋ kɔ mɛrɔŋ (22) kɔ sɔdare sɔfɛt sa si. ³¹ Kɛ ka kusunja ka Aser kɔnayi kɔŋkɔ dɔcor dɔcor, sɔdare sɔpɔŋ sasɔkɔ kɔ sɔfɛt sa si.

Antɔf ŋa Naftali

³² Topoc ta camɛt-tin pɛnayɔnɛ kɛ ka kusunja ka Naftali dɔcor dɔcor. ³³ Kɔlɔŋcɔr kɔŋan kɔŋc-kɔ kɔyɛfɛ ka Helef kɔ kɔtɔk kɔpɔŋ kɔŋkɔ kɔyi Cananim kɔsɔk mɔ, kɔcɛpɔr ta Adami-Nekɛbu kɔ Yabanel, haŋ Lakum, kɔ kɔŋkɔ kɔfutɔr Yurɔn. ³⁴ Kɔ kɔlɔŋcɔr kɔŋkɔ kɔŋkɔ kɔkafɔlɔr ntende dec dɛŋkalɛ Asnɔt-Tabor mɔ, kɔ kɔŋkɔ kɔnarnɛ Hukɔk, kɔ kɔŋkafɔlɔr Sabulon kɔca kɔtɔt ka ntende dec dɛmpɛ mɔ, nde Aser kɔca nke dec dɛŋkalɛ mɔ, kɔ Yehuda. Yurɔn yeyi kɔlɔŋcɔr kɔŋkɔ nde dec dɛmpɛ mɔ. ³⁵ Sɔdare sa saŋka sasɔkɔ sɔnayɔnɛ: Cidim, Cer, Hamat, Rakat, Kineret, ³⁶ Adama, Rama, Hacɔr, ³⁷ Kɛdɛs, Edereyi, En-Hacɔr, ³⁸ Yiron, Mikɔdal-El, Horem, Bet-Hanat kɔ Bet-Sɛmɛs, sɔdare wɔco kɔ camɛt-maŋkalɛ (19) kɔ sɔdare sɔfɛt sa si. ³⁹ Kɛ ka kusunja ka Naftali kɔnayi kɔŋkɔ dɔcor dɔcor, sɔdare sɔpɔŋ kɔ sɔdare sɔfɛt sa si.

Antɔf ŋa Dan

⁴⁰ Topoc ta camɛt-mɛrɔŋ mpɛ pɛnawur mɔ pɛnayɔnɛ kɛ ka kusunja ka Dan dɔcor dɔcor. ⁴¹ Anacɛmbɔrɛ ŋa Corha, ɛstɔl, Hir-Sɛmɛs, ⁴² Sahalabin, Ayalon, Yitala, ⁴³ Elon, Timna, Ekaron, ⁴⁴ Elteke, Kibeton, Balat, ⁴⁵ Yehudu, Bene-Berak, Kat-Rimon, ⁴⁶ Domun da Yarkon kɔ Rakon, kɔ antɔf ŋɔkɔ ŋɛntɛfɔrɛnɛ kɔ Yafa mɔ.

⁴⁷ Ntɛ kɛ kɔŋan, atɔf ŋaŋan ŋende ŋɔsɔlɔr ŋa mɔ, kɔ awut a Dan ŋaŋkɔ ŋawɛkɔrɛnɛ aka Lesɛm kɔ ŋandif ŋa. Kɔ ŋamban antɔf ŋaŋɔkɔ, kɔ ŋɔyɔnɛ ŋaŋan, kɔ ŋande di, kɔ ŋawe di Dan, tewɛ ta kas kɔŋan. ⁴⁸ Kɛ ka kusunja ka Dan kɔnayi kɔŋkɔ dɔcor dɔcor, sɔdare sasɔkɔ kɔ sɔdare sɔfɛt sa si.

⁴⁹ Ntɛ aka Yisrayel ŋalip kɔyerɛnɛ cɔgbɛ ca antɔf mɔ, kɔ ŋampocɛ Yosuwe wan ka Nun antɔf ŋa kɛ ŋa daco, ⁵⁰ pɛmɔ tɔkɔ Kanu Kɔpɔŋ kɔnasom ti mɔ. Kɔ ŋasɔŋ kɔ dare dɔkɔ ɛnafan mɔ, Timnat-Sera, nde mɔrɔ ma Efrayim. Yosuwe oluksɔrɛnɛ kɔcɛmbɔr dare dadɔkɔ, k'ɛndɛ.

⁵¹ Antɔf ŋa kɛ ŋaŋɔkɔ ŋɔ wɔlɔŋnɛ Elasar, Yosuwe wan ka Nun, kɔ abɛ a cusunja ca Yisrayel ŋanakot yampun-pun, anacɛmbɔr mopoc fɔr ya Kanu Kɔpɔŋ kirin nde Silo, nde dɔkɔbɛrɛ da aŋbaŋcan ŋa dɔkɔbɛrɛnɛ kɔ Kanu. Ntɛ tɔ ŋanalip kɔyer antɔf.

20

Sɔdare nɛɛ anayɛk-yɛk kɔgbɔpɔnɛ tɛta ayɛk ŋa mecir mɔ

¹ Kɔ Kanu Kɔpɔŋ kɔlɔku Yosuwe: ² «Mɔlɔku aka Yisrayel: Nɛndɛs-dɛs sɔdare nɛɛ wɛdif fum ta ɛyɛfɛnɛ ti ɛntam kɔyacnɛ mɔ nɛɛ isom Musa kɔsɔŋ' un mɔ. ³ Nwɛ ɛndif fum ta ɛyɛfɛnɛ ti mɔ, ɛntam kɔyɛkɛsɛ pɔdɛ pɔndɛ di. Ntɛ tɔŋsɔŋɛ wɔkayi pɔyacnɛ ta wɔkɔ pɔlɛkɛ mɔ ayɛk ŋa mecir mɔ. ⁴ Wɛdif ka fum wɔkɔkɔ ɛntam kɔyɛkɛsɛ pɔkɔ dare din sɔdare sasɔkɔ daco, k'ɔŋkɔ-ɛ, pɔkɔ pɔcɔmɛ dare dɔkusu, pɔlɔku abeki a dare tes tɔkɔ ɛlɔsɔr mɔ. ŋamban kɔ dare dadɔkɔ disrɛ,

ɲamentər' kɔ kəfo nke ɔŋkɔnde ɲa daco mɔ. ⁵ Kɔ wəlukse ayek ɛŋɛpse kɔ darəŋ kəbɛləs-ɛ, abeki a dare ɲafɔwose kəsɔŋ kɔ kɔ, bawo eyefene fɛ kədif ka wɛŋɔ, nwe ɛnato-yɔne wəterene kɔn mɔ. ⁶ Pəyi dare dadɔkɔ haŋ tɛm nte aka Yisrayel ɲandekɔ kiti kɔ mɔ, kɔ pəyɔne fɛ ti-ɛ wəloŋne wəpɔŋ pəfi. Tɛm tatɔkɔ, wədif fum wəko eyekse mɔ, ɛntam kəlukus nde dare dɔn, nde kələ kɔn, nde dare dɔkɔ ɛnayekse mɔ.»

⁷ Kɔ ɲalɛk sɔdare nse: Kedes ka Kalile nde mɔrɔ ma Naftali, Sekem nde mɔrɔ ma Efrayim, kɔ Kiriyaṭ-Arba nde pəyɔne Hebərɔŋ mɔ, nde mɔrɔ ma Yuda. ⁸ Kəca kəŋkɔ ntende Yurdən ntende dec dəmpɛ Yeriko mɔ, kɔ ɲalɛk Bɛɛɛr nde dətegbere, pəgbantəkəla mpɛ pəyɔne pa kusunja ka Ruben mɔ, Ramot da Kaladu nde kusunja ka Kadu disre, kɔ Kolan ka Basan nde kusunja ka Manase disre. ⁹ Sɔdare sasɔkɔ sɔ aka Yisrayel ɲanatəŋne kəyɔne ka sɔdare nse, wəka Yisrayel kɔ pəyɔne fɛ ti-ɛ, wəcikəra, kɔ endif fum ta eyefene ti-ɛ, wəkakɔ ɛntam kəyekse pəde pənde di ta alukse kɔ ayek ɲa mecir kədif kɔn fum haŋ kəloŋkane ka afum a Yisrayel kəbɔp ɲabocɛ kɔ kiti.

21

Anacəmbəre aLewy sɔdare kɔ culum

¹ Kɔ abɛ a kusunja ka aLewy ɲaŋɔŋne wəloŋne Elasar kəsək, kɔ Yosuwe wan ka Nun, kɔ abeki a dəcɔr dəcɔr ca cusunja ca aka Yisrayel. ² Kɔ ɲaloku ɲa nte nde Silo antɔf ɲa Kanahan: «Kanu Kəpɔŋ kəsom Musa a kəsɔŋ su sɔdare a pandɛ si, kɔ culum ca si a pac-kɛk ci yɔcɔl yosu.» ³ Kɔ aka Yisrayel ɲasɔŋ aLewy sɔdare səlma kɔ culum ca si kəbɛrene ka ntɔf yaŋaŋ pəmɔ tɔkɔ Kanu Kəpɔŋ kənaloku ti mɔ.

⁴ K'arŋkɔtɛ yampun-pun aka cor ca Kehat. K'awurɛ aLewy afum a wəloŋne Aruna sɔdare wəco kɔ maas (13) nde cusunja ca Yuda, Simɔŋ kɔ Benjəmin, k'asɔŋ ɲa si. ⁵ Kɔ cusunja cəlpəs ca Kehat ɲasɔtɔ sɔdare wəco (10) nde antɔf ɲa cusunja ca Efrayim, Dan, kɔ kusunja daco ka Manase. ⁶ K'arŋkɔt yampun-pun, kɔ afum a Kerson ɲasɔtɔ sɔdare wəco kɔ maas (13) nde antɔf ɲa aka cusunja ka Yisakar, Aser, Naftali, kɔ aka kusunja daco ka Manase nde Basan. ⁷ Kɔ afum a Merari dəcɔr dəcɔr, ɲasɔtɔ sɔdare wəco kɔ mɛrɔŋ (12) aka cusunja ca Ruben, Kadu, kɔ Sabulon. ⁸ Kɔ aka Yisrayel ɲaŋkɔt yampun-pun kɔ ɲasɔŋ aLewy sɔdare sasɔkɔ kələkɛne culum ca si, pəmɔ tɔkɔ Kanu Kəpɔŋ kənasom ti Musa mɔ.

⁹ Nde ntɔf ya cusunja ca Yuda kɔ Simɔŋ anasɔŋ sɔdare ¹⁰ afum a Aruna, aka kor ka Kehat wan ka Lewy, bawo ɲa ɲɔ yampun-pun yənanunɛne kəmentər. K'anabɔŋɔr ɲa sɔdare sasɔkɔ mewe. ¹¹ Kɔ aka Yisrayel ɲasɔŋ aka Kehat Kiriyaṭ-Arba kɔ culum cacɔkɔ cəɔŋkər di mɔ. Aŋwe sɔ dare dandɛ tewe ta Hebərɔŋ. Arba ɛnayɔne papa wəka Anak. ¹² Mba sɔdələ sa dare dɔpɔŋ kɔ sɔdare sɛfɛt sa si k'asɔŋ Kalebi wan ka Yefune. ¹³ Kɔ ɲasɔŋ awut a wəloŋne Aruna Hebərɔŋ, dare da kəgbɔpəne nde wədif fum ta eyefene ti ɛntam kəyacne mɔ, Libana, ¹⁴ Yatir, Esitemo, ¹⁵ Holon, Debir, ¹⁶ Ayin, Yuta kɔ Bɛt-Semes, sɔdare camət-maŋkələ (9) ca cusunja ca Simɔŋ kɔ Benjəmin kələkɛne culum ca si. ¹⁷ Nde atɔf ɲa Benjəmin kɔ ɲasɔtɔ Kabayɔŋ, Kebe, ¹⁸ Anatot, kɔ Halmon. Itɔ tatɔkɔ sɔdare maŋkələ kɔ culum ca si. ¹⁹ Aloŋne aŋɛ ɲanayɔne aka kusunja ka Aruna mɔ ɲanasɔtɔ sɔdare wəco kɔ maas (13) kɔ culum ca si.

²⁰ Cor ca aka Kehat cəlpəs aŋɛ ɲanayɔne kusunja ka Lewy mɔ, kɔ ɲasɔtɔ sɔdare nde antɔf ɲa kusunja ka Efrayim. ²¹ K'asɔŋ ɲa Sekem dare da kəgbɔpəne nde mɔrɔ ma Efrayim, Keser, ²² Kibasayim, kɔ Bɛt-Horon, sɔdare maŋkələ (4) kələkɛne culum ca si. ²³ K'asɔŋ kusunja ka Dan: Elteke, Kibeton,

²⁴ Ayalon, kɔ Kat-Rimon, sɔdare maɲkɛlɛ (4) kɛlɛkɛnɛ culum ca si. ²⁵ K'asɔɲ kusunƙa daco ka Manase: Tahanak kɔ Kat-Rimon, sɔdare mɛrɛɲ (2) kɛlɛkɛnɛ culum ca si. ²⁶ Cor ca afum a Kehat alɔma cɛnasɔtɔ sɔdare wɛco (10) kɔ culum ca si.

²⁷ K'asɔɲ afum a Kerson cor ca aLewy daco: Nasɔtɔr aka kusunƙa daco ka Manase nde Yurɔɔn kɛsɛk ntende dec dɛmpɛ mɔ sɔdare mɛrɛɲ (2) kɔ culum ca si: Kolan nde Basan disrɛ, dare da kɛgbɔpɔnɛ, kɔ Bɛstara. ²⁸ K'asɔɲ kusunƙa ka Yisakar: Kisiyon, Dabɛrat, ²⁹ Yarmut, kɔ En-Kanim, sɔdare maɲkɛlɛ (4) kɛlɛkɛnɛ culum ca si. ³⁰ K'asɔɲ kusunƙa ka Aser: Misal, Abadon, ³¹ Hɛlkat, kɔ Rehobo, sɔdare maɲkɛlɛ (4) kɛlɛkɛnɛ culum ca si. ³² K'asɔɲ kusunƙa ka Naftali: Kɛdɛs nde Kalilɛ, dare da kɛgbɔpɔnɛ, Hamot-Dɔr, kɔ Kartan, sɔdare maas (3) kɛlɛkɛnɛ culum ca si. ³³ Sɔdare sa aka Kerson dɛcor dɛcor sɛnakɔ sɔdare wɛco kɔ maas (13) kɔ culum ca si.

³⁴ K'asɔɲ aLewy alpɛs ako ɲanayɔnɛ cor ca afum a Merari mɔ, kɔ ɲa ɲasɔtɔr aka kusunƙa ka Sabulon: Yokonam, Karta, ³⁵ Dimna, kɔ Nahalal, sɔdare maɲkɛlɛ (4) kɛlɛkɛnɛ culum ca si. ³⁶ K'asɔɲ kusunƙa ka Ruben: Bɛcɛr, Yahas, ³⁷ Kedemot, kɔ Mefahat, sɔdare maɲkɛlɛ (4) kɛlɛkɛnɛ culum ca si. ³⁸ K'asɔɲ kusunƙa ka Kadu: Ramot nde Kaladu dare da kɛgbɔpɔnɛ, Mahanayim, ³⁹ Heshon, kɔ Yaser, sɔdare maɲkɛlɛ (4) kɛlɛkɛnɛ culum ca si. ⁴⁰ Ntɛ aɲkot yampun-pun mɔ kɔ afum a Merari ɲawurɛ dɛcor dɛcor ako ɲanayɔnɛ aka kusunƙa ka Lewy alpɛs mɔ, ɲasɔtɔ sɔdare wɛco kɔ mɛrɛɲ (12).

⁴¹ Sɔdare sa kusunƙa ka aLewy ntɔf ya aka Yisrayel daco sɛnakɔ sɔdare wɛco maɲkɛlɛ kɔ camɛt-maas (48) kɔ culum ca si. ⁴² Sɔdare sasɔkɔ fɛp sɛnayɔ culum nɛɛ cɛɲc-nɔɲkar si mɔ, itɔ sɔdare sɛkɔ fɛp sɛnayi.

⁴³ Tatɔkɔ tɔ Kanu Kɔpɔɲ kɛnasɔɲɛs aka Yisrayel atɔf mɛlmɛl ɲɛ kɛnadɛrmɛ atɛm aɲan kɛdɛsɔɲ ɲa mɔ, kɔ ɲambaɲ ɲi kɔ ɲandɛ. ⁴⁴ Kɔ Kanu Kɔpɔɲ kɛsɔɲ ɲa kɛɲɛsɛm, mofo fɛp pɛforu tun ɔ ɲanayinɛ, pɛmɔ tɔkɔ ɛnadɛrmɛ ti atɛm aɲan mɔ. Ali atɛr aɲan aƙin ɲanatam fɛ kɛcɛmɛ ɲa fɔr kirin, kɔ Kanu Kɔpɔɲ kɛlɛk atɛr aɲan kɔ kambɛr ɲa dɛwaca. ⁴⁵ Moloku mɔtɔt mɛm Kanu Kɔpɔɲ kɛnaloku aka Yisrayel mɔ, ali tin tɛnayi fɛ nɛɛ ɛnatɔ-yɔnɛ ɲa mɔ, kɔ kɛlas mi fɛp.

22

Cusunƙa ca Yisrayel nde dec dɛmpɛ Yurɔɔn mɔ

¹ Kɔ Yosuwe ewe aRuben, aKadu, kɔ aka kusunƙa daco ka Manase. ² K'oloku ɲa: «Nɛyɔ tɔkɔ Musa wɛcar ka Kanu Kɔpɔɲ ɛnalok' un mɔ fɛp, kɔ ɲɛɲcɛɲkɛl sɔ dim dem, tɔkɔ ilok' un mɔ. ³ Nɛsumpɛr awɛɲc un aɲa kɛyɛfɛ nɛɛ tɛnayi mɔ haɲ ndɛkɛl, kɔ nɔlɛlɛs sɔ dim ndɛ Kanu Kɔpɔɲ Kanu konu kɛnalok' un mɔ. ⁴ Ndɛkɛl ɔɲ nɛ Kanu Kɔpɔɲ kɛsɔɲ awɛɲc un aɲa pɛforu mɔ pɛmɔ tɔkɔ ɛnaloku ɲa ti mɔ, nɛlɛk ɔɲ sɛpɔ sa cɛbal conu nde ntɔf yɔkɔ yɔyɔnɛ yonu mɔ, ɲyɛ Musa wɛcar ka Kanu Kɔpɔɲ ɛnasɔɲ un nde Yurɔɔn kɛsɛk ntende dec dɛmpɛ mɔ. ⁵ Ta nɛgbaymɛ mɛtakɛsɛ kɔ sariyɛ yɔkɔ Musa wɛcar ka Kanu Kɔpɔɲ ɛnalok' un mɔ: Nɛbɔtɛr Kanu Kɔpɔɲ Kanu konu, nɛsolnɛ sɛpɔ sɔn fɛp, nɛcɛmɛ dim dɔn darɛɲ, nɛlɔtɛrnɛ kɔ, nɛbɛcɛ kɔ bɛkɛc yosoku pɛs doru o doru.»

⁶ Kɔ Yosuwe ontola Kanu tɛ tanɲan, k'oloku ɲa nɛwɛ o nɛwɛ a pɛkɔ nde abal ɲɔn, kɔ ɲaɲkɔkɔs-kɔs nde cɛbal cɛɲan. ⁷ Musa ɛnasɔɲ kusunƙa daco ka Manase kɛfo kɛlɔma Basan, kɔ Yosuwe nƙɔn ɔsɔɲ kusunƙa daco kɛɲkɔ kɛfo kɛlɔma awɛɲc aɲa kɛsɛk nde Yurɔɔn ntende dec dɛɲkalɛ mɔ. Ntɛ Yosuwe oloku ɲa kɛkɔ ka nde cɛbal cɛɲan mɔ, k'ontolanɛ ɲa, ⁸ k'oloku ɲa: «Nalukus nde cɛbal conu kɔ daka dɔpɔɲ, kɔ yɔcɔl yɛlarɛm, kɔ pɛsam, kɛma, kɔpɛr, fɛc kɔ yamos yɛlarɛm. Nɛyɛrɛnɛ kɔ awɛɲc un aɲɛ yɔsɔtɔ ya atɛrɛnɛ anu.

Anĵambār angbip Yurden kəsək

⁹ Kò kusunĵa ka aka Ruben, aka Kadu, kò aka kusunĵa daco ka Manase ŋalukus, kò ŋasak aka Yisrayel nde Silo antof ŋa Kanahan, kò ŋaŋkò nde antof ŋa Kaladu, antof ŋa ke nŋe ŋanasoto mɔ Kanu Kəpəŋ kənasom Musa kədesəŋ ŋa ŋi. ¹⁰ Nte ŋambere sədare nse səyi Yurden nde antof ŋa Kanahan mɔ, kò aRuben, aKadu kò aka kusunĵa daco ka Manase ŋaŋcəmbər angbip kəŋgbəkò kəsək, angbip nəpəŋ, nətət teyi. ¹¹ Kò aka Yisrayel ŋane pac-loku: «Nəgbətnə nte aRuben, aKadu kò aka kusunĵa daco ka Manase ŋalompəs angbip ntefərne antof ŋa Kanahan mɔ, nde Yurden kəsək kəca ka aka Yisrayel.»

¹² Nte ŋane ti mɔ, kò aka Yisrayel fəp ŋaləŋkanə Silo kəkə-sutənə kò ŋa. ¹³ Kò aka Yisrayel ŋasom Pinahas wan ka wəloŋnə Elasar nda aka Ruben, aka Kadu, kò afum a kusunĵa daco ka Manase nde antof ŋa Kaladu, ¹⁴ kò ŋaŋkò kò akirin wəcə akin akin aka cusunĵa cacəkə dəcor dəcor. Fəp faŋan akirin a dəcusunĵa ŋə ŋanayənə afum alarəm aka Yisrayel akakə daco. ¹⁵ Kò afum aŋe ŋaŋkò nde aRuben, aKadu, kò aka kusunĵa daco ka Manase nde antof ŋa Kaladu, kò ŋaŋkò ŋaloku ŋa: ¹⁶ «Nte tɔ kəloŋkanə ka afum a Kanu Kəpəŋ fəp ŋaloku: Ake detaŋi ləŋəs dɔ nəyɔ Kanu ka aka Yisrayel tantə-ɛ? Nəŋyənĵ kəlukus dim da Kanu Kəpəŋ darəŋ, nəŋcəmbər angbip nte tənŋəŋə nəyənĵər Kanu Kəpəŋ domp məkə mɔ! ¹⁷ Kiciya nke sənayɔ nde Peyər mɔ kənayənə mes melec. Haŋ məkə antasəkəsnə fə. Kiciya kosu kənasəŋə kəloŋkanə ka afum ɔn arom njelec. ¹⁸ Kò nənə nəŋyənĵ məkə kəlukus dim da Kanu Kəpəŋ darəŋ! Kò nəyənĵər məkə Kanu Kəpəŋ domp-ɛ, alna aka Yisrayel fəp ŋə endewurər metele maməkə. ¹⁹ Kò nəŋcəm-cəmne a antof ŋonɔ ŋəsək fə-ɛ, nəcepar ɔŋ antof nŋe ŋəyənə ŋa Kanu Kəpəŋ mɔ, nde Kanu Kəpəŋ kəyi mɔ, tɛm tatəkə nəndə su daco, mba ta nəyənĵər Kanu Kəpəŋ domp, ta nəyənĵər su səbomp kəcərə fə nəcəmbər angbip ŋələma nŋe nɔntoyənə ŋa Kanu Kəpəŋ Kanu kosu mɔ. ²⁰ Nte Akaŋ wan ka Sera ənalukus kəcəmə Kanu darəŋ teta ca cəkə Kanu Kəpəŋ kənamənə kələk mɔ, aka Yisrayel fəp ŋə Kanu Kəpəŋ kənawurər metele mən. Nəŋcərə ti bel-bel a bafo Akaŋ sona ənafinə kiciya kəŋkə.»

²¹ Kò afum a Ruben, Kadu, kò aka kusunĵa daco ka Manase ŋaloku abə akirin aka cor ca Yisrayel: ²² «Kanu ka canu, Kanu Kəpəŋ! Kanu ka canu, Kanu Kəpəŋ, Ki kəŋcərə ti! Aka Yisrayel ŋandecərə ti! Kò pəyənə fɔ kətə-cəŋkəl kò kəyənĵər domp kə-ɛ, ta pədeyac su dəsək dadəkɔ! ²³ Kò pəyənə fɔ səŋcəmbər angbip ŋosu kədegbekekəl Kanu Kəpəŋ səde səc-ləŋnə di yoləŋnə yɔcəf-ɛ, kò pəyənə fə ti yoləŋnə ya megbən, kò pəyənə fɔ səlompəs angbip ŋaŋe səde səc-ləŋnə di yoləŋnə ya pəforu Kanu Kəpəŋ-ɛ, awa, Kanu Kəpəŋ kəndegbekekərə ti! ²⁴ Bafo itɔ teyi! Səlompəs angbip ŋaŋe bawo sənəsə ta alna awut anu ŋade ŋac-yif akosu fɔ: «Ak' eyi nu daco kò Kanu Kəpəŋ, Kanu ka Yisrayel-ɛ? ²⁵ Kanu Kəpəŋ kəmboc kələŋcər Yurden nənə kò sənə daco, aRuben, kò aKadu, ali tes teyi f' on sɔ daco kò Kanu Kəpəŋ! Teta awut anu tendesəŋe ta awut asu ŋaŋnəsə sɔ Kanu Kəpəŋ-ɛ. ²⁶ Itɔ səŋcəm-cəmne fɔ: Səmarənə səcəmbər angbip, bafo səde səc-ləŋnə di de, ²⁷ mba ŋeyi su daco kò nənə pəmɔ sedə. Ŋeyi sɔ awut asu daco kò awut anu ŋac-ləŋnə yoləŋnə ya yɔcəf kò yoləŋnə ya pəforu Kanu Kəpəŋ fəp yən kirin, nte tənŋəŋə ta ŋade ŋac-loku dəsək dələma a tələm o tələm teyi fə awut asu daco kò Kanu Kəpəŋ! ²⁸ Kò səloku: «Kò ŋande ŋaloku su tante, kò pəyɔ fə ti ŋaloku awut asu ti-ɛ, mɔloku mame mɔ səndelukse ŋa: «Nəgbətnə teyi ta angbip ŋa Kanu Kəpəŋ nŋe atem asu ŋanacəmbər mɔ, bafo teta yoləŋnə yɔcəf kò yoləŋnə yələma tɔ anacəmbərə ŋi de, mba ŋəyənə sedə su daco kò nənə ŋec-cəm-cəmas su.» ²⁹ Səmbələnə kəyənĵər Kanu Kəpəŋ domp, kò kəyi ta səŋcəmə

ki darəŋ məkə-ε, kəcəmbər kosu aŋgbip ɲa kəlɔŋɲe yolonɲe yɔcəf, yolonɲe ya meɣbən, kə yolonɲe ya pəforu, səfɔlonɲe kəfo kəcuru Kanu Kəpəŋ Kanu kosu, ta pəyɔnə fɔ nde aŋɣaŋcan ɲa Kanu Kəpəŋ-ε!»

³⁰ Nte wəlɔŋɲe Pinahas, kə abe akiriŋ a kəlɔŋkanə kə abeki a cor ca Yisrayel aŋe ɲanayi di ɲane moloku maməkə afum a Ruben, Kadu, kə kusunɲa daco ka Manase ɲanaloku mɔ, kə moloku maməkə məmbət ɲa. ³¹ Kə Pinahas wan ka wəlɔŋɲe Elasar oloku afum a Ruben, Kadu, kə afum a Manase: «Səŋcərə məkə a Kanu Kəpəŋ kəyi su daco, bawo nəntalukus fε kəcəme Kanu Kəpəŋ darəŋ, kə nəyac sɔ aka Yisrayel ta Kanu Kəpəŋ kəboc ɲa kiti.»

³² Kə Pinahas wan ka wəlɔŋɲe Elasar kə akiriŋ a cor cəŋan ɲalukus kəyefe ndena afum a Ruben kə Kadu nde atəf ɲa Kaladu kəkə nde antəf ɲa Kanahan ndena aka Yisrayel aŋe ɲanakə ɲalukse moloku məkə ɲanasətar ɲa mɔ. ³³ Kə moloku maməkə məmbət aka Yisrayel, kə ɲaŋkor-koru Kanu Kəpəŋ. ɲaloku fε sɔ kəkə-mələk antəf ɲɲe afum a Ruben kə afum a Kadu ɲanande mɔ. ³⁴ Afum a Ruben kə afum a Kadu ɲasəŋ aŋgbip ɲaŋəkə tewe, ɲac-kule fɔ: «Təyɔnə su tənəpələ a Kanu Kəpəŋ kəyɔnə Kanu.»

23

Moloku melpəs ma Yosuwe

¹ Təm tobolu-bolu tənacepər kəyefe ka nte Kanu Kəpəŋ kənasəŋ aka Yisrayel kəŋesəm mɔ, kəber ɲa aterene aŋan acəsək fəp dəwaca. Yosuwe ɛnasikər oŋ tēm tatəkə. ² Kə Yosuwe ewe aka Yisrayel fəp kəyefe abeki, abe afet dəcor dəcor, aboc kiti, kəbər ka abe akiriŋ aŋan, k'oloku ɲa: «Iyɔnə oŋ wətem. ³ Kə nənəŋk təkə Kanu Kəpəŋ Kanu konu kanayɔ afum aka tɔf nyε fəp mɔ te tonu, bawo Kanu Kəpəŋ kəsutnən' on. ⁴ Nənəŋk nte iŋkot yampun-pun a k' iyer un tɔf ya kε konu dəcusunɲa dəcusunɲa mɔ, tɔf nyε yeŋcəme kəbaŋ Yurden ntende dec dɛŋkalə mɔ, kə tɔf nyε inim haŋ nde Kəba Kəpəŋ mɔ. ⁵ Kanu Kəpəŋ kəndewenəs afum aka tɔf yayəkə, kə nənde nəc-lətəs yi-ε, nəndende ntɔf yayəkə pəmɔ təkə nkən Kanu Kəpəŋ Kanu konu kənasəŋ un temer ta ti mɔ. ⁶ Nəwure fənəntər, nəsumpər nələləs moloku mme acicəs buk ba sariye sa Musa mɔ, ta nəɣbayme kəca kəmeriya, ta nəɣbayme kəca kətət, ⁷ ta nədenəŋkələne afum a tɔf akako ɲayi nu daco mɔ! Ta nəbɔŋc canu cəŋan, ta nəkorne ci kədəram. Ta nəkor-koru ci, ta nətontne ci fər kiriŋ! ⁸ Mba nəsumpər Kanu Kəpəŋ Kanu konu pəmɔ təkə nənalək ti kəyɔ haŋ məkə mɔ. ⁹ Kanu Kəpəŋ kəmbaŋər tɔf yɔpəŋ aka fənəntər, ali fum entatam fε haŋ məkə kəcəme konu fər kiriŋ. ¹⁰ Nəna fum wəkin gboŋ eŋc-belas aterene anu pəcəp pin, bawo Kanu Kəpəŋ Kanu konu kəŋc-sutnən' on, pəmɔ təkə kənalok' un mɔ. ¹¹ Nəkəmbərne nəbətər Kanu Kəpəŋ Kanu konu! ¹² Kə nəlukus Kanu Kəpəŋ darəŋ-ε, kə nəcəme afum acuru aŋe ɲayi nu daco mɔ darəŋ-ε, kə nənəŋcənə-ε, kə nənəŋkələne-ε, ¹³ nəcərə a Kanu Kəpəŋ Kanu konu kəfədecəme sɔ kəbaŋsər ɲa afum akako tɔf yaŋan fər yonu kiriŋ, mba afum akako ɲandeyɔn' on mowul, mənəmp, yala, cəŋɣban-gban ca cəsək conu, kə gbəc dəfər yonu, haŋ nəlip kəmalkə atəf ɲobotu ɲaŋe Kanu Kəpəŋ Kanu konu kəsəŋ' un mɔ.

¹⁴ «Awa, nəcəŋkəl im! Məkə tēm tēmbəp kəkə ka nde ca ca doru fəp yendəkə mɔ. Nəcərə ti bəkəc yonu yosoku pəs, a moloku mobotu mme Kanu Kəpəŋ Kanu konu kənalok' un mɔ, ali tin teyi fε nte əntəyɔn' on mɔ, ali tin teyi fε nte əntələs mɔ. ¹⁵ Kanu Kəpəŋ kələs kəyɔnə ka pətət pəkə ɛnaloku kəyɔn' on mɔ, mba entam sɔ kələs ka pələc pəkə eyi kənəps' on mɔ, pəmələk un antəf ɲobotu ɲaŋe əsəŋ' un mɔ. ¹⁶ Kə nəsak mətəŋɲe mosu mme Kanu Kəpəŋ kəndəŋk' on

mò-ε, kò nàṅkò nàc-lorṅne canu cəlòma-ε, kò nàṅkò nàc-tontṅe canu cəlòma fər kirin-ε, abəkəc ṅa Kanu Kəpəṅ ṅempε nṅò nàyi mò. Təm tatòkò nàṅmàkε antòf ṅobotu ṅaṅε Kanu Kəpəṅ kəsəṅ' un mò, nəlíp.

24

Aka Yisrayel fəp kədərəm kəṅan kəkorne Kanu Kəpəṅ

¹ Kò Yosuwe olonṅa cusunṅa ca Yisrayel fəp Səkem. K'ewenεne sò abeki a Yisrayel, abε aṅan, aboc aṅan kiti, kò akirinṅ aṅan, kò ṅamentərne nṅò Kanu Kəpəṅ kəyi mò. ² Kò Yosuwe oloku afum fəp: «Nte tò Kanu Kəpəṅ Kanu ka Yisrayel kəloku: «Təm tobol-bolu atem anu, Terah papa wəka Abraham kò papa wəka Nahor nde kəṅgbòkò ka Efərat ntende dec dεmpε mò kò ṅanandε, ṅac-korne canu cəlòma. ³ K'ilek wətem konu Abraham dādo kəṅgbòkò ntende dec dεmpε mò, k'ṅkətεne kò antòf ṅa Kanahan fəp. K'isəṅ afum ɔn kəla, k'isəṅ kò Siyaka. ⁴ K'isəṅ Siyaka awut: Yakuba kò Esay. K'isəṅ Esay Tòrò ta Seyir nte tɔyɔne antòf ṅon, kò Yakuba kò awut ɔn ṅa ṅantor Misira. ⁵ K'isom Musa kò Aruna kədemar afum anu. K'isut Misira fər yonu kirinṅ a k'indewurεne afum anu di. ⁶ Nte iwurε awisi aṅa Misira, kò nəmbəp dəkəba mò. Kò aka Misira ṅaṅcəme ṅa darəṅ kəbėləs haṅ nde Kəba ka Cəṅkòlma, ṅac-beləs ṅa dəfələs kəronṅ kò cibil ka kəwan. ⁷ Nte awisi aṅa ṅawes-wes kəmar ka Kanu Kəpəṅ mò, kò kantore kubump kəpəṅ aka Misira kò nəna daco. Kò Kanu kəṅgbəts ṅa dəkəba. Nənatəṅne mes mme inayò Misira mò fər yonu kirinṅ. Kò nəwon kənde dategbεre meren mėlaram. ⁸ Təm tatòkò t'inakekər' on antòf ṅa aka Amər aṅε ṅanandε Yurdən kəsək ntende dec dεmpε mò. Kò nəsutεne kò ṅa, mba k'ilek aka Amər k'imber'un ṅa dəwaca. Kò nəmbaṅər ṅa antòf ṅaṅan, k'imələk ṅa fər yonu kirinṅ. ⁹ Kò Balak wan wəka Sipər wəbe wəka Mohab ewekərne aka Yisrayel. K'osom Balam wan wəka Beyər a pətolan' on pələc, ¹⁰ mba k'ifati kəcəṅkəl kò. Pətət gbəcərəm pò Balam oṅc-tolan' on, k'iyac nu fənəntər fən. ¹¹ Kò nàṅcali kəṅgbòkò ka Yurdən, kò nənder Yeriko. Kò aka Yeriko kələkεne aka Amər, aPerisi, aKanahan, aHit, aKirkasa, aHiwy, kò aYebus ṅasutεne kò nəna, k'ilek ṅa k'imber' un dəwaca. ¹² K'isom deme ndε dənayi nu kirinṅ kò dεmbeləs abε a Amər mērəṅ mò. In' enasəṅ on kətam ṅa. Bafò sakma sonu, bafò mbəṅcəran yonu yò nənatam aterεne anu de! ¹³ In' ɔsəṅ un antòf ṅṅε nəntòbəc haṅ nətaka mò, kò nənde sədare nse nəntòcəmbəre waca wonu mò. Kò nəndi yeri ya sədale nse nəntòbifti mò, nəc-di yokom ya tək nyε nəntòbaf mò.»

¹⁴ Ndekəl oṅ nənese Kanu Kəpəṅ, nəkorne Kanu kò bəkəc yosoku pəs! Nəcəme kò darəṅ təm fəp. Nəcə canu nce atem anu ṅaṅc-korne nde kəṅgbòkò ka Efərat ntende dec dεmpε kò nde Misira mò. Nəkorne oṅ Kanu Kəpəṅ! ¹⁵ Kò nəntəwosε oṅ kəkorne Kanu Kəpəṅ-ε, nəbɔṅc məkò anò nənde nəc-korne-ε, kò pəyɔne canu nce atem anu ṅaṅc-korne ntende Efərat kəca ka ntende dec dεmpε mò, kò pəyɔne fε ti-ε, canu ca aka Amər aṅε nàyi kənde antòf ṅaṅan mò. Mba ina kò aka kəbε kem disre Kanu Kəpəṅ kò sənde səc-korne!»

¹⁶ Kò afum ṅalukse kò: «Səmbəlεne kəsak Kanu Kəpəṅ a səc-korne canu cəlòma! Səfotam kəyò tatòkò! ¹⁷ Kanu Kəpəṅ kəṅawurε atem asu kò səna dacar dādo antòf ṅa Misira, Kəṅayò mεgbəkəre məpəṅ nde fər yosu kirinṅ. Kac-bum su dɔpò kəc-mar su kəcəpər tɔf ya afum alarəm. ¹⁸ Kanu Kəpəṅ kəṅabėləs afum aka tɔf yayəkò fəp, kələkεne aka Amər aṅε ṅanandε di mò. Səna sò səndekorne Kanu Kəpəṅ, bawo Kanu kosu k' ɔyɔne!»

¹⁹ Kò Yosuwe oloku afum: «Nəfədetam kəc-korne Kanu Kəpəṅ, bawo kəcempi kò ɔyɔne! Kanu kò nke kəyò kəraca mò nke kətəṅaṅnεne kətaṅ konu

lɛɲəs, kɔ kiciya konu mɔ. ²⁰ Kɔ nɛlukus Kanu Kɛpɔɲ darɛɲ-ɛ, kɔ nɛkornɛ canu cɛcuru-ɛ, Kanu kɛndekafɛlɛ kɛtɛfɛrnɛ nɛna. Kɛndelɛsɛr on mes, kɛndemɛlɛk nu, ali ntɛ cɔkɔ-cɔkɔ kɛnay' on pɛtɔt mɔ.»

²¹ K'afum ɲɛlukɛ Yosuwe ntɛ: «Ala, sɛndekornɛ Kanu Kɛpɔɲ!» ²² Kɔ Yosuwe oloku afum: «Nɛwosɛ kɛyɔnɛ sedɛ sa ntɛ nɛloku mɔ ba? Antɛɲnɛ ɔɲ a Kanu Kɛpɔɲ kɔ nɛndɛ nɛckornɛ!» Kɔ afum ɲɛloku: «Atɛɲnɛ a ti ɲɔ sɛyɔnɛ!» ²³ Kɔ Yosuwe oloku: «Awa, nɛsak canu cɛcuru nɛɛ cɛyi nu dacɔ mɔ, nɛcɛmɛ Kanu Kɛpɔɲ Kanu ka Yisrayel darɛɲ kɔ abɛkɛc ɲosoku pɛs!»

²⁴ Kɔ afum ɲɛloku Yosuwe: «Sɛndekornɛ Kanu Kɛpɔɲ Kanu kosu, Ki kɔ sɛndecɛɲkɛl!»

²⁵ Dɔsɔk dadɔkɔ dɛndɔ Sɛkɛm kɔ Yosuwe ɛɲcicɛs mes ma danapa ndɛ ɲɛsɛk mɔ, k'ɔlɛmɛr afum a Yisrayel tiɲ tiɲ tiɲ mɛfɛɲ fɛp kɔ sariyɛ nɛɛ Kanu kɛnabocɛr kɔ mɔ. ²⁶ Kɔ Yosuwe ɛɲcicɛs moloku mɛmɛ dɛbuk ba sariyɛ sa Kanu. K'ɛlɛk tɛsar tɔpɔɲ k'ɛɲcɛmbɛr pi kɛtɔk tantɔf ndɛ aɲgbɛɲcan ɲa Kanu. ²⁷ Kɔ Yosuwe oloku afum fɛp: «Nɛgbɛtɛnɛ pi, tɛsar pampɛ peyi su dacɔ, bawo pi pɛtɛɲnɛ moloku mɛmɛ Kanu Kɛpɔɲ kɛnaloku su mɔ fɛp. Sedɛ sɔ pɔyɔnɛ kɔ nɛlukus Kanu darɛɲ-ɛ. ²⁸ Ntɛ Yosuwe elip kɛloku mɔ k'ɛsak afum kɛkɔ, kɔ fɛp fɛlukus ndɛ antɔf ɲa kɛ ɲɔn.

Defi da Yosuwe

²⁹ Ntɛ mes mamɔkɔ mɛɲcɛpɛr mɔ, Yosuwe wan ka Nun wɛcar wɛka Kanu Kɛpɔɲ efi. Meren mɔn mɛnakɔ tɛsar tin kɔ wɛcɔ (110). ³⁰ Anawup kɔ ndɛ antɔf ɲa kɛ kɔn, ndɛ Timnat-Sera ndɛ mɔrɔ ma Efrayim, kɛca kɛmeriya ka Tɔrɔ ta Kahas. ³¹ Aka Yisrayel ɲɛɲc-kornɛ Kanu Kɛpɔɲ mata ma Yosuwe fɛp, haɲ kɔ abeki aɲɛ ɲanasol kɔ Yosuwe mɔ ɲalip kɛfi. Abeki aɲɛ ɲanatɛɲnɛ mes fɛp mɛmɛ Kanu Kɛpɔɲ kɛnayɔnɛ aka Yisrayel mɔ.

³² Bɛnt ya Isifu nyɛ aka Yisrayel ɲanakɛrɛ kɛyɛfɛ Misira mɔ, anawup yi ndɛ Sɛkɛm ndɛ dalɛ ndɛ Yakuba ɛnawayɛr awut a Hamɛr papa wɛka Sɛkɛm mɛɲcɛmbɛl ma gbɛti tɛsar tin (100). Itɔ dalɛ dandɛ dɛnayɔnɛ kɛ ka kusunja ka Isifu.

³³ Kɔ Elasar wan wɛka Aruna efi, k'awup kɔ ndɛ Kibeya ndɛ mɔrɔ ma Efrayim, antɔf ɲɲɛ anasɔɲ wan kɔn Pinahas mɔ.

Rut

Pələcər pa afum a Eliməlek

¹ Təm nte aboc kiti njanatampər dəbe da Yisrayel mə, kə dor dende dey i dətəf. Kə fum wəka dare da Betləhem, nde atəf nja Yuda, ende pəkə nkən kə wəran kən kə awut ən arkun mērən, kəkə-cepərənə tēm nde sədale sa Mohabu. ² Tewe ta fum wəkəkə tenayənə Eliməlek, pacwe wəran kən Noyemi, kə mewe ma awut ən arkun akakə mērən mənayənə Malən kə Kilyən. Fəp fañan aka kor ka Əfərat njo njanayənə, dare da Betləhem nde atəf nja Yuda. Kə njaner sədale sa Mohabu kə njanə di. ³ Kə Eliməlek wos ka Noyemi ende pəfi dəndo, kə Noyemi eyi di oñ kə awut ən arkun mērən. ⁴ Kə awut akakə njanə njanənçə aran aMohabu. Wəran wəcəkə-cəkə ancwe «Orpa,» kə wəka mērən ancwe «Rut.» Kə nja i di meren wəco. ⁵ Malən kə Kilyən njanə nja fi, kə Noyemi ende pəyi oñ, əyo fə wərkun, əyo fə sə awut.

Rut kəcəmbər kən Noyemi Betləhem

⁶ Kə Noyemi eyəfə nkən kə aran a awut ən sədale sa Mohabu, bawo analoku kə dəndo sədale sa Mohabu, a Kanu Kəpən kəmar afum ən, kə kəmpocə nja yeri. ⁷ Kə Noyemi eyəfə dale dadəkə ənayi mə, kə aran a awut ən mērən, kə njasumpər dəpə kəluku ka nde atəf nja Yuda.

⁸ Kə Noyemi oloku aran a awut ən mērən: «Awa, nəlukus nwe o nwe nde kəlo ka iya kən! Kanu Kəpən kəlas layidi dəkə kənalekə nu mə, pəmə təkə kənəlasə di akə nja fi mə, akə nəna nəlasə di sə ina mə. ⁹ Intolanə nu: Kanu Kəpən kəpocə nu nwe o nwe pəforu nda wərkun!» K'əncup nja, kə nja yəfə kəbok. ¹⁰ Kə aran a awut ən nja mbupərə: «Ala! Sən' endekə kə mənə nde afum am nja i mə.» ¹¹ Kə Noyemi oloku: «Nəlukus aran a awut em! T' ake tə nəndecəpsən'em darən-ə? İfəsətam kəsəto awut anjə njanətam sə kənənçə nu mə. ¹² Nəlukus nde ndoronu aran a awut em, nəkə! Bawo imbək oñ wərkun kədesənənç'em. Ali icloku fə isəregbekər Kanu amera, ali pibi pampə pə səyi kəfo kin kə wərkun, ikom sə awut, ¹³ nəndətam kəkar nja nja bek, nəndəfat'ənə ti oñ kəlo? Ala, Awut em! Bawo pələc mpə pəsəf'em mə, poncu petas pəkə pəsəto nu mə, in' ə Kanu kətefərnənə pucuy pampə.»

¹⁴ Kə nja mbok sə. Kə Orpa nkən oncup kəncərə kən Noyemi, k'ələmbərənə kə, k'osumpər dəpə, k'ənəkə. Mba Rut nkən owosə fə kəsək kəncərə kən Noyemi pəkə. ¹⁵ Kə Noyemi oloku Rut: «Məməmən wəres'am, olukus ndenə afum ən kə canu cən. Məyo təkə əyo mə, mənə sə məkə nde ndaram!» ¹⁶ Mba kə Rut oloku kə: «Ta məsən'əm kəsək'am, məsən'əm kəluks'am darən! Nde mənəkə mə, di fə ina sə indekə. Nde mənədeyi mə, ina sə di fə indekə-yi. Afum am, afum em nja. Kanu kam, Kanu kem kə. ¹⁷ Nde mənədekə-fi mə, di fə indekə-fi, pəwup'im di. Kanu Kəpən kədənər'im pələc pəpən kə pəyənə fə fə defi gbəcərəm dendesənə su kəsəkənə kə mənə-ə.»

¹⁸ Nte Noyemi ənənək fə Rut enğbəc kəkə kə nkən mə, k'əsək kəluku kə sə te ta kəluku. ¹⁹ Kə njasol mērən manjan kəkə, hanj kə nja mbərə dare da Betləhem.

Nte nja mbərə Betləhem mə, kə pənciyənə afum fəp te tanjan. Kə aran njanıyifənə: «Noyemi ə fə wəkawə ba?» ²⁰ Kə Noyemi oloku nja: «Ta nəw'em sə «Noyemi» («Wəyi dəpəbotu»), nəcw'em «Mara» («Wəyi dəpəcuy»). Bawo Kanu nke kəntam mes ma doru fəp mə, kəsən'im pəcuy. ²¹ Nte incyefə də kəkə mə,

waca wem wɛnalare kɔ Kanu Kɔpɔŋ kɛluks'em waca wɔsɔkɛr. Awa! Nɛsak kɛw'em «Noyemi», bawo Kanu, kɛŋkafɛlɛrn'em, kɔ kɛsɔŋ'im pɛcuy.»

²² Tatako tɔ Noyemi ɛnayɛfɛ sɛdale sa Mohabu kɔ Rut wɛMohabu, wɛran ka wan kɔn. Ntɛ ŋambɛrɛ Bɛtlɛhɛm mɔ, patɛp kɛccop kɛtɛl ka mɛŋgbɛn mɛmɛ ambɔf nde atɔf ŋa Yisrayel mɔ.*

2

Rut ŋɛkɔ dɛkɛgbɛtɛs atɛl a Bɔs tadarɛŋ

¹ Noyemi ɛnayɔ wɛkomɛnɛ ka wos wɛlɔma. Fum wɛpɔŋ ɛnayi, pɛyɔ sɔ daka. Bɔs b' ancwe kɔ. ² Kɔ Rut wɛMohabu oloku kɔncɛra kɔn Noyemi. «Ikɔ nde dale ikɔ icgbɛtɛs wɛtɛl nwe ŋɛkɔ-wos'em kɛyi kɔ darɛŋ mɔ.» Kɔ Noyemi oloku Rut: «Mɛkɔ, wan kem.»

³ Kɔ Rut ŋɛkɔ dɛkɛgbɛtɛs atɛl darɛŋ. Kɔ tɔyɔnɛ fɔ dale ndɛ ɛncgbɛtɛs mɔ da Bɔs dɔ, Bɔs nwe ɛnayɔnɛ wɛkomɛnɛ ka Elimelek mɔ.

⁴ Pɛwɔn fɛ kɔ Bɔs ɛmbɛrɛ kɛyɛfɛ ka Bɛtlɛhɛm. Kɔ Bɔs eyif atɛl ɔn, k'oloku ŋa: «Kanu Kɔpɔŋ kɛsolɛ nu!» K'atɛl ŋantolanɛ kɔ nte: «Awa! Mɛna sɔ, Kanu Kɔpɔŋ kɛpɔc'am pɛtɔt!» ⁵ Kɔ Bɔs eyif wɛcar kɔn, nwe ɛnatɔmpɛr kɛmɔmɛn ka atɛl ɔn mɔ: «An' ɔyɔ wɛyɛcɛra nwe-ɛ?» ⁶ Kɔ wɛcar wɛkakɔ oloku kɔ: «Wan wɛran wɛMohabu ɔ fɔ, nwe ŋander kɔ Noyemi, kɛyɛfɛ ka sɛdale sa Mohabu mɔ. ⁷ Ntɛ oloku mɔ: «Icɛmɛ atɛl darɛŋ icgbɛtɛs, icwɛtsɛnɛ sɔ mɛŋgbɛn min min mɛkɔ mɛntɛmpɛnɛ toka dɛcɔ mɔ.» Kɛyɛfɛ nte enderna nɔnɔ bɛt-bɛt a k'ɛncɛmɛ mɔ, han ndɛkɛl. Pɛpic p' ɛɛsɛm dɛkɛlɔ.»

⁸ Kɔ Bɔs oloku Rut: «Mɛcɛŋkɛl'im bel-bel wan kem: Ta mɛkɔ sɔ dɛkɛgbɛtɛs tofo tocuru. Ta mɛbɔlɛ sɔ nɔnɔ dale dem, ta nɛbɔlɛnɛ sɔ kɔ acar em. ⁹ Mɛgbɛtɛnɛ bel-bel ndɛ afum em ŋantɛl mɔ, mɛcɛmɛ aran akɔ ŋaŋgbɛtɛs mɔ darɛŋ. Mɛnɛŋk iloku acar em, ta ŋagbuɛŋ'am. Kɔ domun dɛndɛnabas'ɛm-ɛ, mɛkɔ ndɛ dɛtɔbɔl, mɛkɛt domun ndɛ acar em ŋaŋkɛrɛ mɔ.» ¹⁰ Kɔ Rut ontontnɛnɛ Bɔs han k'ɛfɛntɛrɛ dɛntɔf. K'oloku Bɔs: «Cɛkɛ c' iyo-ɛ, nte mɛndɛyɔn'em mɛmɛ, ina nwe mɛntɔcɛrɛ mɔ?» ¹¹ Kɔ Bɔs oloku kɔ: «Alɔmɛr'im mi tin tin tin mes mɛmɛ mɛyɔ kɔncɛra kam, kɛyɛfɛ nte wos'ɛm ɛfi mɔ, tɔkɔ mɛsak papa kam, iya kam, k'atɔf ŋam ŋɛ ɛŋkom'ɛm mɔ, mɛcɛdɛr nɔnɔ, nda afum ɛŋɛ mɛnatɔcɛrɛ tɔcɔkɔ-cɔkɔ mɔ. ¹² Kanu Kɔpɔŋ kɛluks'am tɔkɔ mɛyɔ mɔ! Kanu Kɔpɔŋ kɛsɔŋ'am ti kɛway, nkɔn Kanu ka Yisrayel nkɛ mɛnder mɛndɛ katɛkɛp kɔn dɛntɔf mɔ.» ¹³ Kɔ Rut oloku: «Mɛmban'ɛm bel-bel kɔ t' ɔmbɔt'im. Moloku mam mɔsɔŋ'em abɛkɛc kɛfɛntɛrɛ, kɔ mɛŋkɔ mɛmɔmɛn ti-ɛ, ali wɛcar kam wɛkɛn sɛfɔtɛŋnɛnɛ.»

¹⁴ Ntɛ tɛm ta kɛdi yɛri tɛndɛbɔp mɔ, kɔ Bɔs oloku Rut: «Mɛdɛ mɛdi yɛri nɔnɔ sɔyi mɔ, mɛban kɛcom, mɛctɛm ki nɔnɔ dɛmɛnc.» Kɔ Rut ŋɛkɔ pɛndɛ atɛl kɛsɛk. Kɔ Bɔs ɔsɔŋ kɔ yɛri. Kɔ Rut endi yɛri, k'ɛnɛmbɛrɛ, k'ɛmɛŋkɛrɛnɛ yɛlpɛs. ¹⁵ Kɔ Rut ɛyɛfɛ sɔ kɛgbɛtɛs, kɔ Bɔs oloku acar ɔn: «Nɛcɛ kɔ sɔ pɛgbɛtɛs ndɛ dɛtɔka, ta nɛmɔmɛnɛnɛ kɔ. ¹⁶ Nɛcwak kɛcsul-sulu sɛbomp sa ɔrs sɛlɔma yati nɛcgbɛlɛ kɔ, nte tɔŋsɔŋɛ kɔ pɛcwɛtɛs si mɔ, ta nɛmɔmɛnɛnɛ kɔ, ta nɛloku kɔ tɛlɔm o tɛlɔm.»

¹⁷ Kɔ Rut ɛŋgbɛtɛs han dɔfɔy, k'ɛsɛpɛr ɔrs ŋɛkɔ ɛnagbɛtɛs mɔ, k'ɔsɔtɔ mɛŋgbɛn ma ɔrs pan pin.

¹⁸ Kɔ Rut ɛlɛk ɔrs ŋɛ k'ɛsarɛ, k'ɛŋkɛkɛrɛ ŋi, k'ɔŋkɔ pɛmɛntɛr kɔncɛra kɔn. K'owurɛ sɔ yɛri yɔn yɛlɔpɛs, k'ɔsɔŋ kɔ. ¹⁹ Kɔ kɔncɛra kɔn eyif kɔ: «Dɛkɛ mɛŋgbɛtɛs ɔrs ŋɛ fɛp mɛkɔ-ɛ? Dale d' ana dɔ mɛmbɛcna-ɛ? Kanu Kɔpɔŋ kɛmar nwe ɛŋkɛkɛsɛn'am mɔ!»

* **1:22** f. = «orge» mɛŋgbɛn mɛmɛ ambɔf ndɛ atɔf ŋa Yisrayel. Antam kɛcɔŋ mi pɛmɔ malɔ, tɛlɔma ɛŋwɔs mi kɔ kɛcɔ, itɔ asɔtɔ farin faŋfɛ f' ɛŋlɔmpɛs kɛcom mɔ.

Ko Rut oloku kancera kon: «Abɔf ɲa wɔrkun wɔlɔma ɲ' imbɛcna, pacwe ko Bɔs.» ²⁰ Ko Noyemi oloku wɔran ka wan kon: «Inɔŋk fɔ Kanu Kɔpɔŋ nkɛ kɛsɔrɔlasɛ sɛnayi doru layidi, pɛmɔ akɔ ɲafi mɔ. Kanu kɛmar wɔrkun wɛkawɛ!» K'oloku wɔran ka wan kon: «Wɔrkun wɛkawɛ, fum kosu wɛka dɛkɛca ɔ fɔ. ɲa ɲɔ pɛmar ɲacɛmɛ su dɛntɔf.» ²¹ Ko Rut wɛMohabu oloku sɔ: «Olok'im sɔ, mɛlɔtɛrɛ acar em han ɲalip kɛtɛl'em fɛp.» ²² Ko Noyemi oloku Rut wɔran ka wan kon: «Wan kem pɛntesɛ ti tatɔkɔ, nɛsumpɛrɛnɛ ko akakɔ, ta mɛtor dɛlɛ da nwe o nwe.»

²³ Ko Rut ɲasumpɛrɛnɛ ko acar a Bɔs kɛgbɛtɛs han ko kɛtɛl ka ɔrs ɲa dɛlɛ* ko ɔrs ɲa dɛmɔrɔ† kɛncɛpɛr. ɲasɔrɔyi ko kancera kon.

3

Rut kɛncɛpɛrɛnɛ pibi nde wɛcɛk wa Bɔs tantɔf

¹ Ko kancera ka Rut, Noyemi, oloku kɔ: «Wan kem, ifan kɛsɔŋ'am kɛlɔ, mɛna sɔ mɛɲɛsɛm, nte tɔŋsɔŋɛ pɛbɔt sɔ mɛna mɔ. ² Nɛkɛl ɔŋ, Bɔs nwe ɛsak'ɛm mɛbɛc ko acar ɔn mɔ, mɛlan ti ɔŋ a fum kosu ɔ fɔ? Mɛncɛrɛ sɔ a pibi pa mɔkɔ p' anko-foy nde dɛkur mɛɲgbɛn mamɔkɔ anatɛlɛ ko mɔ? ³ Mɛyɛfɛ, mɛbikɛ, mɛsɛkɛp, mɛsɔpɛ moro, mɛkɔ dɛndo anko-sɛpɛr mɔ! Ta mɛwɔrɛr ko ta ɛntalip kadi yeri ko kamun dɛ! ⁴ K'ɛndɛna pɛckɔ dɛkɛfɛntɛrɛ-ɛ, mɛgbɛkɛrɛ da ɛɲfɛntɛrɛ mɔ. Ko mɛyɛfɛ-ɛ, mɛkɔ mɛfɛni ko kɛloto nde dɛwɛcɛk, mɛfɛntɛrɛ. Nkɔn Bɔs yati anko-lok'ɛm tɔkɔ pɛmar a mɛyɔ mɔ.» ⁵ Ko Rut oloku kancera kon: «Inɔkɔ-yɔ tante mɛlok'im mɔ fɛp.»

⁶ Ko Rut anko nde dɛkur, k'yɔ tɔkɔ kancera kon ɛnaloku ko mɔ fɛp. ⁷ Ko Bɔs endi yeri, k'omun, ko pɛmbɔt ko dɛris. K'ɔŋkɔ pɛfɛntɛrɛ nde kur kɛlɛpsɛr mɔ. Ko Rut anko pɛfɛni ko kɛloto dɛwɛcɛk, k'ɛmbɛrɛ, k'ɛfɛntɛrɛ.

⁸ Pɛndɛyi cɛk-cɛk, ko dis dɛyɛfɛ wɔrkun nwe, ɛndekafɛlɛ: k'ɛmbɛp wɔran pɛfɛntɛrɛ ko wɛcɛk tantɔf. ⁹ K'eyif: «An' ɔ fɔ-ɛ?» Ko Rut oloku kɔ: «In' ɔ fɔ, ina Rut, wɛcar kam. Mɛnasɛr'im, bawo pɛmar mɛnasɛr ina wɛcar kam.» ¹⁰ Ko Bɔs oloku: «Kanu Kɔpɔŋ kɛpɔc'am pɛtɔt wan kem! Layidi dandɛ mɛntɛp kɛclas mɔ, dɛmɛntɛr sɔ kɛbɔtɛr ka kancera kam pɛtas tɔkɔ mɛnayɔ mɔ. Bawo mɛncɛmɛ fɛ atɛmp darɔŋ ɲayɔ daka, ɲayɔ fɛ daka. ¹¹ Nɛkɛl ɔŋ wan kem ta mɛnɛsɛ, nte o nte tɔ mɛlɔku, inɔŋɔn'am ti, bawo dare fɛp dɛncɛrɛ a wɔran wɛtɔt mɛyɔnɛ. ¹² Nɛkɛl ɔŋ, kance ko pɛmar a icɛmɛ nu dɛntɔf, mba wɔlɔma eyi nwe ɔlɔtɛrɛnɛ dokom ko wɔs'ɛm pɛtas ina mɔ. ¹³ Mɛncɛpɛrɛnɛ nnɔ pibi. Bɛt-bɛtana, k'ɛfan kɛlɛk kɛ kɔn ka kɛcɛmɛ nu dɛntɔf-ɛ, tɛntesɛ, pɛcɛmɛ nu dɛntɔf. Mba k'ɔntɔfan kɛcɛmɛ nu dɛntɔf-ɛ, ina incɛmɛ nu dɛntɔf, Kanu Kɔpɔŋ kɛyi dɛ! Mɛfɛntɛrɛ han dɛc dɛcɛk.»

¹⁴ Ko Rut ɛfɛntɛrɛ ko wɛcɛk tantɔf han ko dɛc dɛcɛk, k'ɛyɛfɛ pɛpan-pan, tɛm nte antɔtam kɛncɛpɛlɛnɛ mɔ. Ko Bɔs oloku kɔ: «Ta pacɛrɛ a mɛndɛrsa nnɔ dɛkur dɛ!» ¹⁵ Ko Bɔs oloku kɔ: «Mɛcipi kɛfakɛl nkɛ mɛncɛpɛnɛ mɔ, mɛsumpɛr ki bel-bel.» Ko Rut ɔsumpɛr kɛfakɛl, ko Bɔs ɛmbɛrɛ ko mɛɲgbɛn ma ɔrs tafala camɛt-tin, k'ɔnuŋkɛr ko, ko Bɔs anko dare.

¹⁶ Ko Rut anko ndɛna kancera kon Noyemi, ko wɛkakɔ eyif ko: «Mɛn' ɔ fɔ wɛkawɛ wan kem?»

Ko Rut ɔlɔmɛr kancera kon mɛs mɔkɔ wɔrkun nwe ɛnayɔnɛ ko mɔ fɛp. ¹⁷ Ko Rut oloku: «Ɔsɔŋ'im ɔrs mafala camɛt-tin mɛmɛ, pɛclɔku: «Ta mɛlukus waca wɔsɛkɛr ndɛna kancera kam!» ¹⁸ Ko Noyemi oloku Rut: «Mɛyi nnɔ, wan

* **2:23** Mɛɲgbɛn mowurɛnɛ malɔ, mɛmɛ anɲwɛ databo «orge» mɔ. † **2:23** Malɔ mɛmɛ anɲwɛ cɛtabo «blé» mɔ, mi mɔ anɲlɔmpɛ «farine».

kem, haŋ məcərə kə təkə mes mame mendeləpsər mə, bawo wərkun wəkawə, əfəsətam kəndə k'əntəlip mes mame məkə-ə!»

4

Bəs əlek kə ka Elimelek

¹ Kə Bəs əŋkə dəkəbərə da dare danjan k'əŋkə pəndə. Pəwon fə kə wəkoməne ka Elimelek wəka dəkəca, nwe Bəs ənaloku a wəkakə enanjanə kəlotərne kəcamə ka Rut dantəf pətas kə mə, kə wərkun nwe encepər, kə Bəs ewe kə: «Məcəŋne mədə məndə nno, mənə kare!» Kə wəkakə əncəŋne k'əŋkə pəndə. ² Kə Bəs əlek afum abeki wəco dare disrə, k'oloku ŋa: «Nəndə nno!» Kə akakə ŋandə. ³ Kə Bəs oluku wəkə pənamar a pəcamə Rut dantəf mə: «Ntə Noyemi eyəfə atəf ŋa Mohabu, k'əfan kəcaməs antəf ŋəkə ŋenayəne ŋa wənc kosu Elimelek mə. ⁴ K'incəm-cəmnə kəsəŋ'am ti kəcərə, ilok'am ti: Məsəp məway di, fər ya abeki a afum asu kirin kə afum acuru akə ŋandətəŋne ti mə! Kə məfan kəway di-ə, məway! Kə məntəsəfan di-ə, məsəŋ'em ti kəcərə, bawo sariyə sa kə kanke, kə mənə məyefə day-ə, in' ə pəmar icəmə.» Kə wərkun nwe oluku Bəs: «İfan kəway dalə dadəkə yati.» ⁵ Kə Bəs endəŋər: «Kə məway dalə Noyemi dəwacə-ə, mənə mənəsər sə Rut wəMohabu, wəran ka wəfi. Ntə tənşəŋe ta tewe ta wəfi təsələ kə kanke kəron mə.» ⁶ Nwe ənalətnə dokom mə, oluku: «İfətam kəway kə nke kəntədeyənə ka awut em, kəyənə ka awut a Rut mə. Mənə məway kə nke pəmar iway mə, bawo ifətam kəway ki.»

⁷ (Cəkə-cəkə Yisrayel, kəcəpəs ka dim da fum, təyənə fə kəway kə kəsəpərəne, kəfta kə məwure, məsəŋ ki wəkə nəyi kəlompəs mes mə. Təyə tatəkə tənayənə təcənşə moloku cəkə-cəkə atəf ŋa Yisrayel). ⁸ Kə wərkun nwe pənamar kəway dalə ndə mə, oluku Bəs: «Bəs, mənə məway!» Kə wərkun nwe əwure kəfta kən. ⁹ Awa, kə Bəs oluku abeki kə afum fəp: «Teyi məkə fər yonu kirin, a inke-sətnə Noyemi dəwaca ca nyə yənayənə ya Elimelek fəp mə, kəyefə ka Kilyəŋ haŋ kəbər ka Maləŋ. ¹⁰ İwosə sə kənasər Rut wəMohabu, wəran ka Maləŋ, ntə tənşəŋe pade pəcwənə kə kə kən mə, ta padepələrne tewe tən əwənc əŋa daco dare dandə mə. Teyi fər yonu kirin məkə?» ¹¹ Kə afum akə ŋanacəmə dəkusunka mə fəp faŋan kə abeki ŋambaŋəne: «Teyi fər yosu kirin! Kanu Kəpəŋ kəpocə wəran wəkawə awut pəmə Leya kə Rasel, aran aŋe mərəŋ aŋe ŋankom afum a atəf ŋa Yisrayel mə. Kanu Kəpəŋ kəsəŋ'am fənəntər aka kusunka ka Əfərat daco, məsəto tewe nde Betləhem! ¹² Kanu Kəpəŋ kəsəŋ'am kə wəran wəkawə awut alarəm, Kanu kəsəŋe afum aŋ nade ŋayi pəmə awut a kələ ka Perəc, aŋe Tamar enakomə Yuda mə!» ¹³ Kə Bəs enəcə Rut, k'əmbocərne kə. Kə Kanu Kəpəŋ kəsəŋe Rut kəbəkəs, k'əŋkom wan wərkun. ¹⁴ Kə aran ŋaloku Noyemi: «Səŋkor-koru Kanu Kəpəŋ nke kəsəŋe məkə k'əŋkom fum nwe endekəkəs'am mə. Kanu kədə kəpocə wan kam fənəntər Yisrayel. ¹⁵ Endekəfəŋ'əm teyi, pəkəkəs'am detembəra dam disrə. Bawo wəran ka wan kam nwe əmbətnəŋ'am mə, okom kə. Wəran ka wan kam nwe encepər'am awut arkun camət-mərəŋ mə.» ¹⁶ Kə Noyemi əlek wan k'ənəkne, nkən Noyemi enadusum wan kakə. ¹⁷ K'andə a Noyemi ŋasəŋ kə tewe, ŋacloku: «Noyemi ŋnkom wan!» Kə ŋawə kə Obəd. Nkən enayənə papa wəka Yisay, Yisay enayənə papa wəka Dawuda.

Mewe ma atem a Dawuda

¹⁸ Mewe ma awut a Perəc məmē: Perəc okom Həcəron, ¹⁹ Həcəron okom Ram, Ram okom Aminadabu, ²⁰ Aminadabu okom Nasəŋ, Nasəŋ okom

Salməŋ, ²¹ Salməŋ okom Bəs, Bəs okom Obəd, ²² Obəd okom Yisay, Yisay okom Dawuda.

Kəbaru Kətot Luk

Kəberə ka kəcop moloku ma Luk

¹ Nte afum alarəm ɲaɲcop kəlompəs ka mes mme menacepər su daco mə, ² pəmə təkə akə ɲananəŋk mi dəkəcop, akə ɲanasom kəloku ka afum toloku ta Kanu mə. ³ Kələləs kam, Teyofil, itə pəwuren'em fə pəntesə ina sə, nte inten mi bel-bel kəyefə dəkəcop mə. Awa, isəɲ'am mi kəcərə dəmecicəs pəmə təkə inatəkəs mi mə, ⁴ nte təɲsəɲə məcərə kaŋce ka mes mme antəks'am mə.

*Mələkə moloku kadekom ka Aɲnabi Saɲ**

⁵ Təm nte Herodu enayəne wəbe ka atəf ɲa Yude mə, wəloɲne ka Kanu wələma enayi pac-we kə Yakariya, wəka kəgba ka aloɲne nke aɲc-wene wətem Abiya mə enayəne; wəran kən pəwur dokom da Aruna, pac-we kə Elisabet. ⁶ Mərəɲ maɲan fəp ɲanalomp fər ya Kanu kirin, ɲacəme sə dəpə kə mosom ma Kanu Kəpəɲ fəp dərəɲ pəmə təkə pəmar mə. ⁷ Mba ɲanayə fə wan, bawo Elisabet enayəne fə wəran wəkombəra, mərəɲ maɲan fəp ɲanasikər.

⁸ Dəsək dələma Yakariya pəc-bəc yebəc yən ya kəloɲne ka Kanu, bawo kəgba kəɲan kənəkə kətəmpər kəloɲne kaŋkə. ⁹ Pəmə təkə aloɲne a Kanu ɲaɲyə ti mə, k'əŋbal kələ†; kə kələ kəmentər Yakariya dəsək dadəkə kəberə ka dəkəfo kəcempi ka kələ kəpəɲ pəkə-mote Kanu Kəpəɲ curay. ¹⁰ Afum alarəm ɲanayi nde dabanja ɲac-lok-lokər **Kanu** təm tatəkə aɲc-mot curay mə. ¹¹ Awa, kə mələkə ma Kanu mowurər Yakariya, məcəme nde kəca kətət ka aɲgbip ɲɲe aɲmot curay mə. ¹² Nte Yakariya enəɲk mələkə mme mə, kə pəyi kə yama-yama, kə kənese kəsumpər kə. ¹³ Mba kə mələkə mme moloku kə:

«Ta mənese Yakariya,
bawo Kanu kələk kətola kam:
Elisabet, wəran kam, endekom'am wan wərkun
məde məwe kə tewe ta Saɲ†.

¹⁴ Wan wəkəkə endesəɲ'am kəyektə domp pəbət'am sə mes;
kəkom kən kəndesəɲə afum alarəm kəselsər.

¹⁵ Bawo fum wəpəɲ endeyi fər ya Kanu Kəpəɲ kirin;
əfəde pəc-mun member, əfəde pəc-mun yomunəs nyə yeɲcisəs mə,
endelare **Amera** Nəcempi **ɲa Kanu** pəsəɾə-yi kərə dəkor.

¹⁶ Endelukse awut a Yisrayel alarəm nno Kanu Kəpəɲ, Kanu kəɲan, kəyi mə.

¹⁷ Kanu kəndesək Saɲ pəyi Wəbe kirin kəderene amera kə fənəntər ya wədəɲk wəka Kanu Eliya.

Endekafəli bəkəc ya cas nno awut ɲayi mə,
bəkəc ya ataɲi ləɲəs nno kəsək domp ka alompu kəyi mə,
pələmpəs afum aɲe ɲandeyi kiya ka Kanu Kəpəɲ təm fəp mə.»

¹⁸ Kə Yakariya eyif mələkə: «Cəke cə indecərəne, a kaŋce kə-ε? Bawo wətem iyəne kə wəran kem sə embək.» ¹⁹ Kə mələkə məsəɲə kə kəcərə, moc-loku kə : «Ina əyənə Yibirila nwe eɲcəme Kanu fər kirin mə! Asom'im kəsom dəm kədəlok-lokər'am, ilok'am toloku tətət tantə. ²⁰ Mba nte məntəlan moloku

* **1:4** «Saɲ Batis» = Yaya; itə «Saɲ, wəgbət afum dərəmun teta kəsəkəs bəkəc yaɲan.» † **1:9** «kə kələ kəmentər nwe Kanu kafan mə.» K'əŋbal kələ: tatəkə tə aɲc-yek-yek wəloɲne aloɲne daco nwe pəc-mar kəberə kəfo kəcempi kəkə-mote Kanu curay nde kələ kəpəɲ mə.» † **1:13** a. «Yaya» = «Saɲ»

mem mɔ, mɛfɔdesɔ-tam kɛlok-loku han ɔsɔk nde tendeyi mɔ, tɛm nte Kanu kɛndefan mɔ.» ²¹ Nte afum fɛp ɲac-kar Yakariya nde dabanƙa mɔ, kɔ pɛnde pɛciyanɛ ɲa, bawo oɲc-won dɛndo kɛfo kɛcɛmpi. ²² Yakariya endewur, ɛntam fɛ kɛlok-lokar ɲa, kɔ afum ɲanƙɛrɛ a Kanu kɛsɔɲɛ Yakariya kɛnɛɲk tes tɔlɔma dɛndo kɛfo kɛcɛmpi disrɛ. Kɔ Yakariya ɔyɔnɛ wɛtɔtam kɛlok-loku, k'eyɛfɛ kɛlok-lokɛrɛ ɲa wɛcɛ.

²³ Nte mataka mɔn ma yɛbɛc mɛɲɛpɛr mɔ, k'olukus nde kɛlɔ kɔn. ²⁴ Pɛwon fɛ, kɔ wɛran kɔn Elisabɛt ɛmbɛkɛs. K'ɔɲɔgbɔpɛnɛ yof kɛcamɛt, pɛc-loku: ²⁵ «Nte tɔ Kanu Kɛpɔɲ kɛyɔn'em, kɛntɛp oɲ kɛdewosɛ kɛwur'em malap nnɔ afum ɲayi mɔ.»

Meleke moloku kadekom k'Anabi Yesu

²⁶ ɲof ɲa camɛt-tin ɲa kɛbɛkɛs kɔn, kɔ Kanu kɛsɔm meleke Yibirila nde dare dɛkɔ aɲwe Nasaret mɔ, atɔf ɲa Kalile, ²⁷ ndena wan wɛran wɛtɔcɛrɛ wɛrkun, nwe aɲc-we Mari mɔ. Isifu wɛka dokom da Dawuda ɛɲc-fac kɔ. ²⁸ Kɔ meleke mɛmbɛrɛ ndena Mari, kɔ moloku: «Pɛbɔt'am, mɛna nwe Kanu kɛmar kɛfili mɔ; Kanu Kɛpɔɲ kɛsɔl'am!» ²⁹ Kɔ toloku tatɔkɔ tɔsɔɲɛ kɔ pɛyi Mari yama-yama. K'eyifɛ nte kɛyif kɛɲkɔ kɛloku mɔ. ³⁰ Kɔ meleke moloku kɔ:

«Ta mɛnɛsɛ Mari, bawo mɛsɔtɔ kɛmar kɛfili nke kɛyɛfɛ ndena Kanu mɔ.

³¹ Mɛnɛɲk fɛ! Kɛbɛkɛs kɔ mɛnder, mɛkom wan wɛrkun,

mɛde mɛwe kɔ tewe ta Yesu. ³² Fum wɛpɔɲ endeyi, pac-we kɔ wan ka Wɛbɛ wɛka darenɲc,

Kanu Kɛpɔɲ kɛndesɔɲ kɔ kɛɲɔbasar ^S ka dɛbɛ da Dawuda, wɛtem kɔn.

³³ Nkɔn endekekɛrɛ dɛbɛ da doru o doru nnɔ aka dolom da Yakuba * ɲayi mɔ, dɛbɛ dɔn dɔfɔdelip.»

³⁴ Kɔ Mari eyif meleke: «Cɛke cɔ tatɔkɔ tentam kɛyi-ɛ, bawo ɲɲɛrɛ fɛ wɛrkun?» ³⁵ Kɔ meleke moloku kɔ:

«**Amera** ɲɛcɛmpi **ɲa Kanu** ɲɛndeder'am, fɛnɔntɛr fa Wɛbɛ wɛka darenɲc fɛkump'am katɔkɔp kɔn.

Itɔ endesɔɲɛ wan nwe andekom mɔ kɛcɛmp, pac-kulɛ kɔ «Wan ka Kanu.»

³⁶ Mɛnɛɲk fɛ! Elisabɛt wɛkomɛnɛ kam, nkɔn sɔ ɛmbɛkɛs wan wɛrkun dɛtembɛra dɔn disrɛ. Nkɔn nwe aɲc-kulɛ kɛtɔ-kom mɔ, ɲof ɲɔn ɲa camɛt-tin ɲa kɛbɛkɛs ɲeyi ɲaɲɛ, ³⁷ bawo Kanu kɛfɔtarpɛnɛ tes o tes.» ³⁸ Kɔ Mari oloku: «Kanu kɛyɔn'em tatɔkɔ mɛntɛp kɛc-loku mɔ. Wɛcar ka Kanu Kɛpɔɲ iyɔnɛ; intola teyi pɛmɔ tante mɛlok'im ti mɔ.» Kɔ meleke mɛyɛfɛ kɔ day kɔ mɛɲkɔ.

Mari kɛkɛtɛs ndena Elisabɛt pɛkɔ-nɛɲk kɔ

³⁹ Mata mamɔkɔ, kɔ Mari ɛyɛfɛ kɛkɔ katɔna-katɔna dare da Yuda dɔlɔma, nde atɔf ɲa dɛmɔrɔ. ⁴⁰ K'ɔɲkɔ pɛbɛrɛ kɛlɔ ka Yakariya, k'eyif Elisabɛt.

⁴¹ Elisabɛt endene kɛnɛ dɛm kɛyif ka Mari, kɔ wan ɛsɛp kɔ dɛkor. Kɔ **Amera** ɲɛcɛmpi **ɲa Kanu** ɲɛlarɛ katin Elisabɛt, ⁴² kɔ ɲɔsɔɲɛ Elisabɛt kɛɲbɔɲɛ kɛloku: «Kanu kɛmpoc'am pɛtɔt aran fɛp dɛcɔ,

⁴³ Ak' iyɔnɛ nte iya wɛka Wɛbɛ kem endeder kɛyif'im mɔ? ⁴⁴ Nte ine kɛyif kam mɔ, kɔ wan ɛsɛp'im dɛkor pɛbotu disrɛ. ⁴⁵ Pɛbɔt nwe ɛnalɔɲ mɔ, bawo nte Kanu Kɛpɔɲ kɛnaloku kɔ mɔ tendeyi.»

Telɛɲ ta Mari tokor-korɛ Kanu

⁴⁶ Kɔ Mari oloku oɲ:

^S **1:32** «kɛɲɔbasar» = «dɛcom da dɛbɛ», ti tɔyɔnɛ tɛɲbɛkɛrɛ ta dɛbɛ. aka Yisrayel»

* **1:33** «Kɛlɔ ka Yakuba» = «afum

«Inkor-koru Kanu Kəpəŋ kətam kem fəp,
Kanu kəpocə pətət pokom pa kor kam!

⁴⁷ Amera ŋem ŋelare pəbotu teta Kanu Kəpəŋ Wəyac kem;

⁴⁸ bawo owosə kəgbal fər nnə ina, wəcar kən wəfəfər iyi mə.

Əy, kəyefə ndekəl haŋ tēm fəp, afum ŋande ŋac-lok'im a pəmbət'im,

⁴⁹ bawo Wəka fənəntər nwe əyən'em mes məpəŋ mə,
tewe tən teŋcemp!

⁵⁰ Kəbət ka Kanu amera kəŋyefə dətəmp kə dətəmp
ako ŋaleləs ki mə.

⁵¹ Kəmentər fənəntər fa kəca kən:

kə kəsaməsər afum ako ŋanabək bəkəc mə;

⁵² kə kəŋgbal abe apəŋ dəbe danjan

kə kəŋcəmbər afəfər kirin.

⁵³ Kə kəsəŋe kənəmbərə pətət aŋe dor dənayo mə;

kə kəmbeləs ako ŋanayo daka mə waca wəsəkər.

⁵⁴ Kə kənder kədəmar aka Yisrayel, amarəs ən:

kəmpələrne fə kəmentər dobotu amera dən

⁵⁵ a Abraham kə yuruya yən ta doru o doru

—pəmə təkə ənaloku ti atem asu mə.»

⁵⁶ Kə Mari ŋayi kə Elisabet haŋ yof maas, k'olukus nde ndərən.

Kəkom ka Aŋnabi Saŋ Baptist†

⁵⁷ Kə tēm tēmbəp nte pənamar Elisabet pəkom mə, k'ŋŋkom wan wərkun.

⁵⁸ Ande ən kə akomənə ən ŋane, a Kanu kəntorə kə pəforu disre, kə pəmbət ŋa
fəp faŋan. ⁵⁹ Tataka ta camət-maas ta kəkom kən, kə ŋander kədəkəŋc ka wan,

kə ŋasəŋənə kə tewe ta kas Yakariya. ⁶⁰ Mba kə kere elek moloku, k'oloku: «Ala,
Saŋ sə andewe kə.» ⁶¹ Mba afum ŋaloku kə: «Ali fum eyi fə dokom dam nwe

aŋwe tewe tante mə.» ⁶² Kə afum ŋayefə kəyifətə kas waca, tewe ta wan nte
əfaŋ pawe kə mə. ⁶³ Kə Yakariya ewe tabam, k'əŋcic: «Saŋ sə andewe kə.»

Kə pəŋciyanə afum fəp. ⁶⁴ Kə kusu kən kəmepe katina, kə temer tən tēyefə;
k'eyefə kəkor-koru ka Kanu. ⁶⁵ Kə kənese kəyi ande ən fəp, kə mes maməkə

məmbaŋ atəf ŋa Yude fəp, pac-yifətənə mi. ⁶⁶ Nwe o nwe ene pac-loku mi, teŋyi
kə dəbəkəc, ŋac-yifnə: «Ake wan wəkakə endeyənə ŋə-ə?» Kə fənəntər fa Kanu

Kəpəŋ fəŋcəme kə darəŋ.

Teləŋ ta Yakariya tokor-korə Kanu

⁶⁷ K'Aməra Nəcempi ŋa Kanu ŋelare Yakariya papa ka Saŋ, k'eyefə kədəŋk
moloku mme Kanu kənasəŋ kə kəloku mə, pəc-loku:

⁶⁸ «Inkor-kor'am mənə Kanu Kəpəŋ, Kanu ka aka Yisrayel,

bawo kənder kəmar afum ən, kə kəmbaŋ ŋa.

⁶⁹ Kəwure su wəyac wəpəŋ,
dokom da Dawuda, wəmarəs kən.

⁷⁰ —Itə Kanu kənalok-loke cusu ca adəŋk ən acempi kəyefə nte pənawon mə—

⁷¹ kənasəŋ su temer kədəbaŋ su atərənə asu dəwaca

kə kətam ka ako ŋantəfaŋe su pətət mə.

⁷² Itə kənamentərə amera ŋəbotu ŋa ki atem asu,

kə kəŋcəm-cəmnə **kəcaŋəs kəcempi kəŋan kəyi tes tin.**

⁷³ Pəmə **kəderəm** kanjə Kanu kənadərmə Abraham wətem kosu, itə elase su ki,

⁷⁴ a kə kəndeban su aterene asu dəwaca-ε, kəndesəne su tem tatəko pac-kor-koru kə bəkac yoforu disre,

⁷⁵ nte tənəne pakor-koru kə decempi kə dolompu disre fər yən kirin kiya kosu doru fəp mə.

⁷⁶ Kə mənə wan kem, wədanj wəka Wəbe wəka darenc ə andew'am. Mənə endeyi Wəbe kirin, məc-lompəs səpə sən.

⁷⁷ Məko məsəne afum ən kəcəre a Kanu kənder kədeyəc nə, kənanənə nə kiciya kənan. ⁷⁸ Ey! Teta dərənəc kə dobotu amera da Kanu kosu, kəmot su pəwanjəra pa darenc, mpe powurəne kə pəwanjəra pa dec dərənəc mə.

⁷⁹ Nte tənəne akə nəyi kubump kə akə nəyi katəkəp ka defi dantəf mə, nəsoə pəwanjəra, kəsəle su sə dəpə da pəforu.»

⁸⁰ Kə wan embək, pəc-səto fənəntər fa amera. K'eyi dəndo dətəgbere han dəsək nde enamentərne nno afum aka Yisrayel nəyi mə.

2

Kəkom ka Anjani Yesu (Isa) (Mt 1:18-25)

¹ Mata maməko mə, Okustu wəbe wəpən wəka təf ya Rom fəp, osom kələm ka afum anjə nəyayi dəbe dən dantəf mə fəp. ² Kələm kəcəkə-cəkə kanjə kənayi tem nte Okustu enacəmbər Kurenioy, pəyənə wəbe ka atəf nə Siri mə. ³ Kə afum fəp nəjəko kəsənne mewe nwe o nwe nde dare dən dəpən nde anjəkom kə mə.

⁴ Kə Isifu nkən sə empe kəyefə dare da Nasaret atəf nə Kalile kəkə dare da Dawuda nde anjə Betləhem mə, bawo Isifu wəka kəko kə dokom da Dawuda dənayənə. ⁵ Nte tənəne pəsənne tewe kə Mari, wəran nwe enj-c-fac mə, wəkəko pəbəkəs.

⁶ Nanasəto-yi di, kə tem ta Mari tokom təmbəp, ⁷ k'ənəkom wan kən wəcəkə-cəkə wəkun. K'əfəktər kə dəkəloto, k'ənəko pəbək kə dətənku nte anj-c-bere yəcəl yeri mə, bawo nənasəto fə kəfo dəndo dəkərwənse.

Məleke ma Kanu mowurər akek yəcəl

⁸ Atəf nən nəjəko nənayə akek anjə nənc-cepərənə pibi dəkulum kəbum ka yəcəl yənan mə. ⁹ Kə məleke ma Kanu Kəpən mowurər nə, kə **pəmot pa debeki da Kanu Kəpən** pənkel nə. Kə kənese kəpən kəyi nə. ¹⁰ Mba kə məleke moloku nə: «Ta nənesə! Bawo toloku tətə to nder kədeloku nu, nte tendebətəs afum fəp bəkac mə: ¹¹ Məko, nde dare da Dawuda disre, anjəkom'on wəyəc, nwe əyənə Wəbe, nwe Kanu kəyək-yək mə. * ¹² Nte tendeyən'on tənəpəkə taka ti: Nəjəkə-bəp kənaka pəfəktər ki dəkəloto, kəfəntərə dətənku nte ambere yəcəl yeri mə.

¹³ Pəwon fə, kə kənay ka məleke ma darenc kəməpne katina məcəkə-cəkə kəkər-koru ka Kanu, moc-loku: ¹⁴ «**Debeki da Kanu** deyī darenc, bəkac yəfər akə nəyi dantəf ak' əmbətər nə mə!»

Akek kəkə kənan Betləhem

¹⁵ Nte məleke məsak nə kə məmpə darenc mə, kə akek nələkənə: «Awa, pənən han Betləhem, pəkə pənənk təkə teyi mə, nte Kanu Kəpən kəsənne su kəcəre mə.» ¹⁶ Kə akek nəmbəlkər kəkə, kə nəjəko nəbəp Mari kə Isifu, kənaka

* **2:11** «Wəsom ka Kanu» = «Krist» tokule tə = «Nwe Kanu kəyək-yək kəsom mə».

kəfəntərə tanqu pəbərə pa yəcəl yeri. ¹⁷ Nte ɲalip kənəŋk ti mə, kə ɲaləm təkə analoku ɲa teta wan kakə mə. ¹⁸ Akə ɲanacəŋkəl moloku məkə akek ɲaŋc-ləmar ɲa mə fəp, kə mənɟiyane ɲa. ¹⁹ Kə Mari emenɟkərne moloku maməkə fəp, pəc-cəm-cəmne mi dəbəkəc. ²⁰ Kə akek ɲaluksərne sɔ nde ɲanayefe mə, **ɲac-cam debeki** da Kanu, ɲaŋc-kor-koru Ki teta moloku məkə melekə mənaloku ɲa, a kə ɲanəŋk sɔ mi mə.

Kəwure ka Aɲnabi Yesu doru

²¹ Nte kəkom ka wan kəsɔtə mata camət-maas mə, k'əŋkəŋc kə, k'awe kə Yesu, tewe nte melekə mənabonɟar ɲa, ta antabəkəs kə mə.

Kəmentər ka Aɲnabi Yesu nde kələ kəpəŋ ka Kanu

²² Nte mataka manjan ma kəsəkəsne melip pəmə nte sariye sa Musa səloku ti mə, kə ɲaŋkekərə kə Yerusalem kəkə-mentər kə Wəbe Kanu. ²³ ɲanayo məyo məkə aŋcic buk ba sariye sa Wəbe disre mə: «Awut arkun acəkə-cəkə aŋe aran ɲaŋkom mə fəp, pəmar pasəŋ ɲa Wəbe Kanu ɲayəne acempi.» ²⁴ Pəmar sɔ akombərə a wan wəkəkə ɲaləŋne Kanu «məpay mərəŋ, kə pəyone fe ti-e, ntantoriya yowut mərəŋ,» pəmə təkə aloku ti sariye sa Wəbe disre mə.

²⁵ Təm tatəkə fum wələma enayi Yerusalem pac-we kə Siməŋ. Fum wəlompu enayi pəcəme dɔpɔ da Kanu darəŋ, pəc-kar nwe endeyac Yisrayel mə, **Amera Nəcempi ɲa Kanu** ɲenayi kə kəronɟ. ²⁶ Amera Nəcempi ɲaŋəkə ɲenasəŋe kə kəcərə, a ɔfɔfi ta enəŋk Krist, wəbe nwe Kanu Kəpəŋ kəyək-yək mə. ²⁷ Kə **Amera Nəcempi ɲa Kanu** ɲəŋcəŋəs kə, k'əŋkə nde **kələ kəpəŋ ka Kanu**. Nte akombərə a Yesu ɲaŋkekərə kə kəkə-yəne kə təkə sariye səloku mə, ²⁸ kə Siməŋ elek wan dəwaca k'əŋkor-koru Kanu pəc-loku: ²⁹ «Wəbe, məntam ɔŋ kəsak wəcar kam pəfine abəkəc ɲoforu pəmə təkə mənaloku ti mə, ³⁰ bawo fər yem yati yə inəŋke nte məyo kəyac ka afum am mə— ³¹ Nwe məlompəs afum fəp fər kirin mə— ³² endeyəne pəmə pəmot mpe pendesəŋ afum a tɔf ya doru fəp pəwanɟərə it' əŋəŋe ɲacərə Kanu. Nwe endeyəne pələl pa afum am, aka Yisrayel.»

Siməŋ kəloku ka təkə Kanu kəndeyə mə

³³ Kə pəŋciyane akombərə a Yesu nte Siməŋ ɔŋc-loku teta Yesu mə. ³⁴ Kə Siməŋ ɔntolanə ɲa, k'oloku Mari iya wəka Yesu: «Kanu kəŋkərə wan wəkawe kədəsəŋe aka Yisrayel alarəm kətempne, pəyekti sɔ alarəm. Paka pa Kanu pɔ mpe pendesəŋe afum kəgbəkələne mə. ³⁵ Endeber pəwanɟərə bəkəc ya akə ɲayo məcəm-cəmne məgbəpne mə. Kə mana Mari, pəcuy pendefut'am abəkəc pəmə təkə kəŋgbasar kəŋfutu mə.»

Wədəŋk wəka Kanu wəran Hana

³⁶ Wədəŋk wəran wələma enayi pac-we kə Hana, wan ka Panuyel, wəka kusunɟa ka Aser. Wəran wəsikər enayi. Enalə nda warkun meren camət-mərəŋ kəyefe nte anagbaŋne kə mə. ³⁷ Kə wos ende pəfi, k'eyi ɔŋ ta ɔyɔ wərkun-e. Hana pəsɔtə meren 84 k'eyi, ta əmbələ **kələ kəpəŋ ka Kanu**-e pəc-bəc mɛfanɟ ma Kanu dan kə pibi **kələk-lokər Kanu** kə kəsunɟ disre. ³⁸ Kə nkən əŋkə sɔ pəbərə di təm tatəkə Siməŋ ɔŋc-loku teta wan pəc-kor-koru sɔ Kanu mə; pəc-yif Kanu nəwali, pəc-loku teta wan akə ɲaŋc-kar Kanu kədeyac Yerusalem mə.

Kəlulus ka Nasarət

³⁹ Nte akombərə a Yesu ɲalip kəyo ka məyo məkə aloku sariye sa Kanu Kəpəŋ disre mə, kə ɲalulus nde ndaranan Kalile, nde dare da Nasarət. ⁴⁰ Awa, wan pəc-bək, pəc-sɔtə fənəntər. Pələre kəcərə ka pəkət, kəmar kəfili ka Kanu kəyi kə kəronɟ.

Aɲnabi Yesu kəkə ka nde Kələ kəpəŋ teren tən ta wəco kə mərəŋ

⁴¹ Kären o kären, akombära a Yesu ñaŋc-kò Yerusaleṃ kətaŋne kəsata ka aSuyif ka Kəcepər.†

⁴² Nte Yesu ɔsɔtə meren wəco kə merəŋ mɔ, kə akombära ɔn ɲasolə kə kəkɔ-təŋne kəsata ka Kəcepər dāndo Yerusaleṃ pəmə təkɔ ñaŋc-yɔ ti kären o kären mɔ. ⁴³ Nte mataka ma kəsata melip mɔ, kə akombära a Yesu ɲasumpər dɔpɔ kəlukuṣ ndaranjan, mba kə wan Yesu nkən eyi Yerusaleṃ, ta akombära ɔn ɲaŋcərə ti-ɛ. ⁴⁴ Akombära ɔn ɲanacəm-cəmnɛ a Yesu ɲasol kə alukuṣ, kə ɲaŋkat tataka tin. Kə ɲanten Yesu akomɛnɛ kə acərənɛ aŋan daco. ⁴⁵ Mba ɲananəŋk fɛ kə. Kə ɲaluksərɛnɛ sɔ Yerusaleṃ ɲac-tɛn kə. ⁴⁶ Mata maas disrɛ, kə ɲaŋkɔ ɲanəŋk kə nde **kələ kəpəŋ ka Kanu** disrɛ, pəndɛ atəksɛ daco pəc-cəŋkəl ɲa, pəc-yifət ɲa moloku. ⁴⁷ Aŋɛ ɲaŋc-cəŋkəl kə mɔ fəp, cusu cənawos ɲa dosoku domp dən, kə moloku mme ɔŋc-lukse ɲa mɔ. ⁴⁸ Nte akombära ɔn ɲanəŋk kə mɔ, kə pəŋciyanɛ ɲa. Kə kərə eyif kɔ: «Wan kem, ta ake tɔ məyɔnɛ su tante-ɛ? Papa kam kə ina, bəkɛc yelɛcɛ-lɛcɛ su kəten kam!» ⁴⁹ Kə Yesu eyif ɲa: «Ta ake tɔ nanten'em-ɛ? Nəŋcərə fɛ a mɛnɛ isumpər yebəc ya Papa kem?» ⁵⁰ Mba akombära ɔn ɲanacərə fɛ tedisrɛ ta toloku tatəkɔ. ⁵¹ Kə Yesu eyɛfɛ kə ɲasol kə akombära ɔn kəkɔ ka Nasarɛt, bawo Yesu ɛnalɛləs ɲa. Kə iya kən ɛmɛŋkərɛnɛ dɛbəkɛc mes maməkɔ fəp.

⁵² Yesu pəc-bərənɛ kəcərə pətɔt, pəc-naŋkanɛ kəbək, pəc-sɔtɔ kəmar kəfili ka Kanu kə afum.

3

Kawandi ka Aŋnabi Saŋ

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Saŋ 1:19-28)

¹ Teren ta wəco kə kəcəmɔt ta wəbɛ wəka atɔf ɲa Tiber, tɛm tatəkɔ sɔ Pəŋse Pilat pəyɔnɛ wəbɛ wəka atɔf ɲa Yude, Herodu nkən pəyɔnɛ wəbɛ ka atɔf ɲa Kalile, wəŋc Filip pəyɔnɛ wəbɛ wəka tɔf merəŋ: nde Iturɛ kə atɔf ɲa Tirakoniti. Lisaniyas pəyɔnɛ wəbɛ nde atɔf ɲa Abilɛn. ² Tɛm ta alorɲɛ a Kanu apəŋ Hana kə Kayifa tənayi sɔ. Kə toloku ta Kanu tender Saŋ, wan ka Yakariya, nde dətɛgbɛrɛ. ³ Kə Saŋ ɔŋkɔt sədare sa Yurɔdɛn fəp, pəc-kawandi kəgbət afum dərɔmun tɛta kəsəkpər mɛra yaŋjan, ɲacəmɛ pəlompɔ darəŋ, nte tɔŋsɔŋɛ Kanu kəŋaŋne ɲa kiciya kəŋan mɔ. ⁴ Pəmə təkɔ aŋcic mi nde buk ba moloku ma wədəŋk wəka Kanu Esayi mɔ:

«Dim da wəkɔ eyi kəkulɛ-kulɛ nde dətɛgbɛrɛ mɔ dɔ:

Nəlompəs dɔpɔ da Kanu Kəpəŋ,

Nəlompɛ mɔpɔ mən!

⁵ Andelas mɔrɔ daco fəp,

mɔrɔ kə pəŋeci fəp yendɛtor,

Səpɔ sənɔtəsɛnɛ fəp səndelomp,

Səpɔ səcumbul-cumbul fəp, andeyukur si,

⁶ Afum fəp ɲandenəŋk kəyac ka Kanu.»

⁷ Afum alarəm akɔ ɲaŋc-der nkən Saŋ pədɛgbət ɲa dərɔmun mɔ, ɲɔ ɔŋc-loku ti: «Nəna aŋɛ nəyi pəmə bok mɔ! Anɔ ɛtəks'on kəyɛksər ka mɛtɛlɛ mme mender mɔ-ɛ? ⁸ Nəmentər dəmɔyɔ a nəŋsəkpər mɛra, kə nəŋcəmɛ pəlompɔ darəŋ. Nəsak kəc-lokunɛ: «Abraham ɔyɔnɛ wətem kosu.» Bawo ic-lok'un a Kanu kəntam kəkəfəli masar mame awut a Abraham. ⁹ Nɛkəl ɔŋ tomunt

† **2:41** «Kəsata ka kəcepər» Kəsata kəpəŋ ka Yisrayel kə, nke kəŋcəm-cəmɛs ɲa təkɔ mɛlɛkɛ mɛŋc-difət awut acəkɔ-cəkɔ a Misira a mɛc-sak akəŋan mɔ.

tefan kəcop kəcepəs tək han ntəntəl ya yi: Kətək nkə o nkə kətəkom yokom yətot, ancep ki paləm ki dənənç.»

¹⁰ Kə cəgba ca afum cəyefe kəyifət kə: «Cəke cə səndeyə oŋ-ε?» ¹¹ K'oloku ŋa: «Məna nwe məŋyə suma mēŋəŋ mə, məpocə wəkə ɔntəyə mə, məna nwe məŋyə yeri mə, məpocə wəkə ɔntəyə mə.» ¹² Kə abanəs dut ŋander a Saŋ pəgbət ŋa dərɔmun, ŋac-yifət kə: «Wətəkse, cəke cə pəmar sədeyə oŋ-ε?» ¹³ K'oloku ŋa: «Ta nədenər mpə o mpə antəlok'un kəbaŋ mə.» ¹⁴ Kə asədar ŋayif kə sə: «A sənə-a, cəke cə pəmar səyə oŋ-ε?» K'oloku ŋa: «Ta nəmentər nwe o nwe fənəntər, ta nədenə sə nwe o nwe yem, kəway konu kətəŋn'on.»

¹⁵ Nte afum fəp ŋanayi kəkar mə, kə ŋanɣifne dəbəkək kə pəyənə bafə Saŋ ɔyənə Krist, nwe Kanu kəpəŋ kəyək-yek mə. ¹⁶ Kə Saŋ oloku ŋa: «Ina dərɔmun iŋgbət'un de, mba wələma eyi kəder nwe ɔyə fənəntər pətəs'im mə, ali cəfta cən iyə fə dofum nde pəmare isikəli ci mə. Wəkəkə, **Amera Nəcəmpi ŋa Kanu** disre kə nənç yə ende pəc-gbət'un. ¹⁷ Pətəmpər kəgbo kən pəc-fənət kur kən; endecəŋ-cəŋ yika nyə endecəfe nənç nde dəntədenime mə, pələk malə mən pəber dəkele.»

¹⁸ Saŋ oŋc-oku sə afum moloku mətət pəc-yenəkəs ŋa sə bəkək bel-bel. ¹⁹ Mba kə Saŋ ənal wəbe Herodu teta Herodiyas, wəran nwe ənabənər wənç k'ənənçə mə, kə teta mes mələc məkə Herodu ənayə mə. ²⁰ Kə Herodu ende pənanəkanə kələsar: k'osumpər Saŋ, k'əmber kə dəbili.

Kəsəkəs ka Aŋnabi Yesu

(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

²¹ Nte afum ŋasəto kəgbət dərɔmun mə, kə Yesu nkən sə əsəto kəgbət dərɔmun. Eyi **kələk-lokər Kanu**, kə kəm kəŋgbite, ²² kə **Amera Nəcəmpi ŋa Kanu** ŋontorər kə, ŋetənəle dis d' abəmp, pəmə antantoriya. Kə dim dontor kəyefe darenç: «Wan kem nwe imbətər mə məyənə, pəbotu pem fəp pə imber'am.»

Akombəra a Aŋnabi Yesu

(Mt 1:1-17)

²³ Yesu ənəsəto meren 30, a pədecop yəbəc yən. Wan ka Isifu ənayi pəmə tatəkə anacəm-cəmne ti mə, wəka Heli,

²⁴ wəka Matat, wəka Lewy,

wəka Melki, wəka Yannay, wəka Isifu,

²⁵ wəka Matatiyas, wəka Aməs,

wəka Nahum, wəka Hesəli, wəka Nakay,

²⁶ wəka Mahat, wəka Matatiyas,

wəka Semeyin, wəka Yosək, wəka Yoda,

²⁷ wəka Yohanan, wəka Resa, wəka Sorobabel,

wəka Salatiyel, wəka Neri,

²⁸ wəka Melki, wəka Adi, wəka Kosam,

wəka Elmadam, wəka Er,

²⁹ wəka Yesu, * wəka Eliyəsər, wəka Yorim,

wəka Matat, wəka Lewy,

³⁰ wəka Siməŋ, wəka Yuda, wəka Isifu,

wəka Yonam, wəka Eliyakim,

* **3:29** g. «Yesu» = h. «Yosuwe»

³¹ wəka Meleya, wəka Menna, wəka Matata,
wəka Natan, wəka Dawuda,

³² wəka Yisay, wəka Obəd, wəka Bos,
wəka Sala, wəka Nasəŋ,

³³ wəka Aminadabu, wəka Admin,

wəka Arni, wəka Hecəron,
wəka Perəc, wəka Yuda,

³⁴ wəka Yakuba, wəka Isiyaka, wəka Abraham,

wəka Terah, wəka Nahor,

³⁵ wəka Seruk, wəka Rehu, wəka Pələk,
wəka Heber, wəka Sala,

³⁶ wəka Kayinan, wəka Arpaksadu,
wəka Semy, wəka Nuha, wəka Ləmek,

³⁷ wəka Metusela, wəka Henok,

wəka Yerədu, wəka Mahalalel, wəka Kenan,†

³⁸ wəka Enəs, wəka Set,
wəka Adama, wəka Kanu.

4

Sentani kəfaŋ kəsəŋe Aŋnabi Yesu kəciya*
(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

¹ Kə Yesu ender kəyefe Yurdən, pəlarə **Amera Nəcempi ŋa Kanu**. Kə Amera Nəcempi ŋaŋəkə ŋeŋkekərə kə nde dətəgbərə, ² nde sentani sənawakəs kə kəsəŋe kə kəciya mata 40 disrə mō. Ali paka enadi fə mataka maməkə disrə, nte mataka maməkə melip mō, kə dor dōyō kə. ³ Kə sentani səloku kə: «Kə məyōnə Wan ka Kanu-ε, məloku oŋ tasar tante tōyōnə kəcom.» ⁴ Kə Yesu oloku sentani: «Aŋcic ti dəbuk ba sariye sa Kanu: «Bafə kəcom gbəcərəm kəŋsəŋe fum kiya ka doru.»»

⁵ Kə sentani səmpənə kə sō tofo teŋeci kəroŋ, kə səmentər kə pipic tōf ya doru fəp. ⁶ Kə səloku kə: «Indesəŋ'əm kətam fəp kə **pəmot pa pələl pa dəb**ε da tōf yayε fəp; bawo anasəŋ'im yi, ina sō ic-tam kəsəŋ yi nwe o nwe iŋfəŋ mō. ⁷ Awa, kə mənə məntontnən'em fər kirin-ε, yayε fəp yam yō yōŋyōnə.» ⁸ Kə Yesu oloku sentani: «Aŋcic ti dəbuk ba sariye sa Kanu: «Kanu Kəpəŋ nke kəyōnə Kanu kam mō, pəmar məc-tontnənε; nkən gbəcərəm ə pəmar sō məc-cəpəs tewe tən.»»

⁹ Kə sentani səŋkekərə kə sō Yerusalem, kə səŋkə səcəmbər kə nde **kələ kəpəŋ ka Kanu** kəroŋ. Kə səloku kə: «Kə pəyōnə fə Wan ka Kanu məyōnə-ε, məyokε oŋ ma nnə dəntəf. Bawo aŋcic ti dəbuk ba Kanu: ¹⁰ «Kanu kəndesak məlekεε ən aŋε ŋande kəc-bum'əm mō;» ¹¹ k'aŋcic sō: «Nəndetəmpər'əm dəwaca nte tōŋsəŋε ta məmpət tasar mō.»» ¹² Kə Yesu oloku Sentani: «Aŋcic ti dəbuk ba sariye sa Kanu: «Ta məwakəs Kanu Kəpəŋ, Kanu kam.»» ¹³ Nte Sentani səlip kəwakəs Yesu kəciya mō, kə səmbələ kə haŋ tēm təloma.

Aŋnabi Yesu kəcop ka yəbəc yōn Kalile
(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

† **3:37** h. «Kenan» = g. «Kayinam» * **4:** Sentani = «g. «diabolos» = «wəfor», itə wəbε wəka yōŋk yələc, ŋi ŋəsəŋε afum kəciya; wəter ka Kanu wəcəkə-cəkə ŋə əyōnə.

¹⁴ Kɔ Yesu olukus Kalile kɔ fənɔntər fa Amera ɲa Kanu disrɛ, kɔ tewe tɔn tɛsam dɔtɔf fəp. ¹⁵ Pɛc-tɔksɛ afum nde **dɛkɛcɛpɛs** daɲan, kɔ afum fəp ɲac-cam **debeki dɔn**.

Kɛbɛlɛs ka Aɲnabi Yesu nde Nasarɛt

(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

¹⁶ Kɔ Yesu ender Nasarɛt nde anadusum kɔ mɔ, k'embɛrɛ **dɛkɛcɛpɛs** simiti, dɔsɔk da kɛɲɛsɛm, pɛmɔ tɔkɔ ɲɛ-c-yɔ ti mɔ. K'ɛyɛfɛ kɔkɔ-karaɲ, ¹⁷ k'asɔɲ kɔ buk ba wɛdɛɲk wɛka Kanu Esayi. K'emperi buk, k'embɛp da aɲcic:

¹⁸ «Amera ɲa Kanu Kɛpɔɲ ɲey'im kɛrɔɲ,

bawo Kanu kɛyɛk-yɛk'im

nte tɔsɔɲɛ iloku afum atɔyɔ daka toloku tɔtɔt mɔ;

Kanu kɛsɔm'im kɛdɛdɛɲk kɛyac ka acar aɲɛ asumpɛr dɛkɛwan mɔ.†

Ideloku atɔnɛɲk a ɲandenɛɲk;

kɛdɛkɛkɛrɛ aɲɛ ɲayi kɛtam disrɛ mɔ, bɛkɛc yoforu disrɛ

¹⁹ kɛdɛdɛɲk kɛren ka kɛmar nkɛ Kanu kɛndenɛɲɲɛnɛ afum sɛbe nɛɛ ɲantɔmpɛr mɔ.»‡

²⁰ Ntɛ Yesu elip kɛkaraɲ mɔ, k'ɛnɛp buk, k'ɔsɔɲ bi wɛmarɛs nwe ɛnatɔmpɛr tɛta sɛbuk mɔ, k'ɔɲkɔ pɛndɛ. Akɔ ɲanayi **dɛkɛcɛpɛs** disrɛ mɔ fəp kɔ ɲaɲgbɛtɛnɛ

kɔ. ²¹ Kɔ Yesu ɛyɛfɛ kɛlɔk-lokɔɲ ɲa: «Mɔkɔ toloku tɛcic tɔtɔk ɲɛnɛ mɔ, tɛlarɛ.»

²² Kɔ fəp fɛmɛntɛr kɔ nte pɛmbɔt kɔ nnɔ eyi mɔ, kɔ tɔkɔ pɛɲciyanɛ ɲa moloku ma kɛmar kɛfili mɛmɛ mɔɲɛ-c-wur kɔ dɛkusu mɔ, kɔ ɲaɲyifɛtɛnɛ: «Bafɔ wan ka Isifu ɔfɔ ba?» ²³ Kɔ Yesu oloku ɲa: «ɲɛcɛrɛ a ɲɛndelɔk'im capafɔ nɛɛ: «Wɛtɛn-cɔl mɛtamɛsɛnɛ mɛna sɛrka!» Nɛndɛsɔ-lok'im: «Sɛnɛ mɛs mɔkɔ mɛɲɛpɛrɛnɛ Kapɛrnayum mɔ fəp, mɔyɔ sɔ mɛs min mayi nnɔ aɲkom'ɛm mɔ.»» ²⁴ Kɔ Yesu oloku ɲa sɔ: «Kɛɲɛ k'indɛlɔk'un: Ali wɛdɛɲk wɛka Kanu wɛkin afɔsɛlɛnɛ bel-bel ndɛ aɲkom kɔ mɔ. ²⁵ Kɛɲɛ kɔ kɛɲkɛ indɛsɔ-lok'un mɔ: Aran aɲɛ awos aɲa ɲanafi Yisrayel mɔ ɲanala tɛm ta Eliya, tɛm nte kɔm kɛnɛgbɛtɛnɛ meren maas yof camɛt-tin mɔ, a kɔ dor dɔpɔɲ dosumpɛr atɔf mɔ. ²⁶ Mba kɛnasom fɛ Eliya nda nwe o nwe, mɛnɛ nda wɛran wɛtɔlɔ wɛlɔma, ndɛ Sarepta ndɛ atɔf ɲa Sidɔɲ. ²⁷ Acunɛ sen alarɛm ɲanayi sɔ Yisrayel tɛm ta sayibɛ Elisɛ. Mba ali wɛkin ɲa daco anasɔkɛs fɛ, mɛnɛ Naman wɛka Siri.»

²⁸ Ntɛ afum akɔ ɲanayi dɛkɛcɛpɛs, ɲanane moloku mamɔkɔ mɔ, kɔ mɛtɛlɛ meyi fəp faɲan. ²⁹ Kɔ ɲayɛfɛ kɛbɛlɛs kɔ kɛwurɛnɛ dare, kɔ ɲaɲkɛkɛrɛ kɔ ndɛ tɔrɔ tɛɲɛci ta dare da Nasarɛt kɛrɔɲ ndɛ ɲanacɛmbɛr dare daɲan mɔ, kɔkɔ-wɛn kɔ pɛtɛmpɛnɛ. ³⁰ Kɔ Yesu embɛrɛ-bɛrɛ ɲa daco, k'ɔɲkɔ.

Fum nwe ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲɛnakafɛli-kafɛli mɔ

(Mk 1:21-28)

³¹ Kɔ Yesu ontɔr dare da Kapɛrnayum atɔf ɲa Kalile; k'ɔɲkɔ pɛc-tɔksɛ simiti, dɔsɔk da kɛɲɛsɛm. ³² Pɛnaciyanɛ afum tɔtɔkɔ ɛɲɛ-tɔksɛ mɔ, bawo kɛɲɛ kɛnayi moloku mɛn. ³³ Fum wɛlɔma ɛnayi dɛndɔ **dɛkɛcɛpɛs**, nwe ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲɔtɔsɔk ɲɛnayi mɔ, pɛc-kulɛ-kulɛ pɛpɔɲ: ³⁴ «Ta ake tɔ mɛmbɛrɛnɛ mɛs mosu-ɛ, Yesu wɛka Nasarɛt? Sɛna ɲɔ mɛnder kɛlɛsɛr? ɲɛcɛrɛ bel-bel wɛkɔ mɔyɔnɛ mɔ: Wɛcɛmpi wɛka Kanu!» ³⁵ Kɔ Yesu ɛɲgbɛɲ-gbɛɲɛr ɲi, pɛc-loku: «Mɛmɛp kusu! Mɛwɛr fum wɛkawɛ!» Kɔ ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲɛɲgbɛl fum wɛkakɔ dɛntɔf afum daco, kɔ ɲowur kɔ, ali pɛlɛc ɲɛnayo fɛ kɔ. ³⁶ Kɔ cusu cɛwos afum fəp, kɔ ɲayɛfɛ kɛyifɛtɛnɛ:

† 4:18 «Kɛdɛdɛɲk kɛyac ka acar aɲɛ asumpɛr dɛkɛwan mɔ» kɔ pɔyɔnɛ fɛ ti-c, «Kɛdeloku acar kɛsɔk kɛɲan ɲayi tɛfaɲ taɲan.» ‡ 4:19 Esayi 61:1-2

«Ake toloku tɔ tantɛ-ɛ? Fɛnɔntɛr kɔ kɛtam kɔn k'ɔŋlok-lokɛrɛ yɔŋk yɛlɛc yɔtɔsɔk, yoc-lukus afum darɛŋ.» ³⁷ Kɔ tewe tɔn tɛsam dɔtɔf fɛp.

Aŋnabi Yesu kɛtamɔs kɔn acuy alarɛm

(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

³⁸ Ntɛ Yesu ɛyɛfɛ dɛndɔ **dɛkɛcɛpɔs** mɔ, k'ɔŋkɔ ndena Simɔŋ. K'ɔŋkɔ pɛbɛp iya wɛka wɛran ka Simɔŋ pɛc-yikɛnɛ fiba fɛpɔŋ, kɔ akakɔ ŋayɛfɛ kɛlɛtsɛnɛ Yesu a pɛmar ŋa. ³⁹ Kɔ Yesu entilɛsɛnɛ wɛran nwe k'ɛŋgbɛŋ-gbɛŋɛr fiba fafɔkɔ, kɔ fiba fɛsɛk wɛran nwe. Gbɛŋcana babɔkɔ kɔ wɛran nwe ɛyɛfɛ k'eyɛrɛs afum yeri.

⁴⁰ Ntɛ dec dɛŋkalɛ mɔ, aŋɛ ŋanayɔ acuy mɔ fɛp, kɔ ŋaŋkɛnɛ ŋa Yesu. K'ɛndɛŋsɛr ŋa waca fɛp, kɔ ŋantamɛ. ⁴¹ Kɔ yɔŋk yɛlɛc yolukus afum alarɛm darɛŋ, yoc-kulɛ-kulɛ: «Mɛna ɔyɔnɛ Wan ka Kanu!» Kɔ Yesu ɛŋgbɛŋ-gbɛŋɛr yi, ta ɔŋwɔsɛ a yolok-loku-ɛ, bawo yɛnacɛrɛ a nkɔn ɔyɔnɛ nwe Kanu kɛyɛk-yɛk mɔ.

Aŋnabi Yesu kɛkawandi kɔn dɛkɛcɛpɔs

(Mt 4:23; Mk 1:35-39)

⁴² Dec dɛndɛsɔk, kɔ Yesu owur k'ɔŋkɔ ndɛ kɛfo kɛyɛr-yɛr kɛlɔma. Kɔ afum alarɛm ŋawur kɛtɛn kɔ, kɔ ŋaŋkɔ ŋabɛp kɔ dɛndɔ kɛfo kɛŋkɔ. Ŋanafan fɛ kɛsɛk Yesu pɛkɔ. ⁴³ Mba k'oloku ŋa: «Nɛsɛk'im ikɔ-dɛŋk sɔ sɛdare sɛlɔma moloku mɔtɔt ma **dɛbɛ da Kanu**; bawo itɔ anasom'em.» ⁴⁴ Kɔ Yesu ɛŋkawandi afum dɛndɔ **dɛkɛcɛpɔs** da sɛdare sa Yude.

5

Yesu kɛwɛ acɛpsɛ ɔn darɛŋ acɔkɔ-cɔkɔ

(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

¹ Dɔsɔk dɔlɔma, Yesu pɛcɛmɛ agbɛp ŋa kɛba ka Kenesaret, afum ŋamɛpɛnɛ kɔ ŋac-cɛŋkɛl toloku ta Kanu. ² K'ɛnɛŋk dɛndɔ kɛba kɛsɛk cɛbil mɛrɛŋ, nɛɛ awɛnt ŋanawur disrɛ, ŋac-yak manta maŋan mɔ. ³ Kɔ Yesu ɛmbɛkɛ abil ŋin disrɛ, nɛɛ ŋɛnayɔnɛ ŋa Simɔŋ mɔ, k'oloku kɔ a pɛbɛlɛnɛ agbɛp pipic. K'ɛndɛ debil pɛc-tɛksɛ kɛnay kɛŋkɔ kɛnacɛmɛ dɛntɔf mɔ.

⁴ Ntɛ ɛsɛk kɛlɔk-loku mɔ, k'oloku Simɔŋ: «Mɛcɔŋnɛ ndɛ pɛntukmɛ mɔ, nɛgbal manta monu nasumpɛr lop.» ⁵ Kɔ Simɔŋ oloku kɔ: «Wɛkirin, pibi pampɛ fɛp sɛc-gbal manta, mba ali paka sɛsɔtɔ fɛ. Mba ntɛ mɛlɔku ti mɔ, kɛgbal k'inder manta.» ⁶ Ntɛ ɛŋgbal manta mɔ, k'osumpɛr lop yɛlarɛm han kɔ manta monɔpɛr kɛwɛlɛ. ⁷ Kɔ ŋawɛ anapa anan akɔ ŋanayi abil ŋa mɛrɛŋ ŋɔkɔ disrɛ mɔ, kɛdemar ŋa. Kɔ akakɔ ŋander, kɔ ŋalas cɛbil cɛcɔkɔ mɛrɛŋ han cɛc-fan kɛkalɛ. ⁸ Ntɛ ɛnɛŋk tatɔkɔ mɔ, kɔ Simɔŋ Piyer ɛntɛmpɛnɛ Yesu wɛcɛk dɛntɔf, k'oloku: «Wɛbɛ, mɛbɔl'em! Fum wɛciya iyɔnɛ.» ⁹ Kɔ kusu kɛwɔs kɔ, nkɔn kɔ akɔ ŋanayi mɔ fɛp, tɛta lop yɔkɔ ŋanasumpɛr mɔ. ¹⁰ Itɔ pɛnayi sɔ asol a Simɔŋ, Sak kɔ San, awut a Sebede. Kɔ Yesu oloku Simɔŋ: «Ta mɛnɛsɛ! Kɛyɛfɛ mɔkɔ, afum ŋɔ mɛndɛ mɛc-fɛkɛs ɔŋ.» ¹¹ K'asumpɛr lop akakɔ ŋampɛnɛ cɛbil dɛgbɛp, kɔ ŋasak ca fɛp, kɔ ŋaŋcɛpsɛ Yesu darɛŋ.

Yesu ɔsɔkɛs wɛtɔtamɛ

(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹² Dare dɔlɔma dɔ Yesu ɛnayi. Kɔ wɛrkun wɛlɔma nwe sɛn sɛnasumpɛr dis fɛp mɔ, endɛr. Ntɛ ɛnɛŋk Yesu mɔ, k'ɛntɛmpɛnɛ dɛntɔf, k'ɛŋcɛpɛ Yesu tobu, k'ɛlɛtsɛnɛ kɔ: «Wɛbɛ, kɔ mɛfan-ɛ, mɛntam kɛsɔkɛs'im.» ¹³ Kɔ Yesu ɛntɛŋc kɛca, k'ɔŋgbuŋɛnɛ kɔ, k'oloku: «Ifan ti! Mɛsɔk!» Gbɛŋcana babɔkɔ kɔ sɛn sɛsɛk fum wɛkɔkɔ. ¹⁴ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Ta mɛlɔku ti fum o fum, mba mɛkɔ mɛmɛntɛrɛnɛ wɛlɔŋnɛ ka Kanu. Mɛlɔŋnɛ sɔ tɛta kɛsɔkɛs kam pɛmɔ tɔkɔ Musa ɛnacic ti mɔ, ntɛ tɔŋsɔŋɛ afum fɛp ŋacɛrɛ a mɛntamɛ mɔ.» ¹⁵ Tewe tɔn tɛŋc-sam kɛsam dɛm,

afum alarəm ɲac-lonkanə kəcənəkəl kə, kəten ka kətaməs ka docu danan. ¹⁶ Mba kə Yesu owur afum daco, k'ɲkə nde dategberɛ **dəkəlok-lokər Kanu**.

Yesu kətaməs kən fum nwe enatə-tam kəkət mə
(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

¹⁷ Dəsək dələma Yesu pəc-təksɛ. AFarisi kə atəksɛ a sariyɛ ɲandɛ. ɲayɛfɛ-yɛfɛ sədare sa tɔf ya Kalile kə Yude, kə dare da Yerusalem. Kə fənəntər fa Kanu Kəpən fəyi kə Yesu, ntɛ tənɲɔnɛ pəc-taməs acuy mə. ¹⁸ Kə afum ɲander, ɲagbanɛ wətəkət dəyala, ɲac-sɛp kəbɛrɛ kəkə-boc kə fər ya Yesu kirin. ¹⁹ Ntɛ delay da afum dəsɔnɛ ɲa kətəsɔtə dəkəbɛrɛ mə, kə ɲafərənjk kələ kəron, kə ɲanjkə ɲafeni kələ darenɟ kəfo kələma, kə ɲantore wətəkət nwe pəyi dəyala yən afum daco, Yesu fər kirin. ²⁰ Ntɛ Yesu enənjk kəlan kənan mə, kə Yesu oloku fum nwe: «Aɲaɲnən'am kiciya kam!» ²¹ Atəksɛ sariyɛ kə aFarisi ɲayɛfɛ kəcɛm-cɛmnɛ, ɲac-yifnɛ: «Fum wərə ɔfə wəkawɛ ɛɲfani Kanu mə? Ana entam kəɲaɲnɛnɛ kiciya, kə pəntəyɔnɛ Kanu sona-ɛ?» ²² Kə Yesu ɛɲcərə pɛcɛm-cɛmnɛ paɲan, k'oloku ɲa: «Ta ake tɔ nənɟɛm-cɛmnɛnɛ mɛcɛm-cɛmnɛ mamɛ dəkəkɛ-ɛ?» ²³ Ake 'cuca kələku pətəs: «Aɲaɲnən'am kiciya kam,» kə kəkule ka fə: «Məyɛfɛ məkət-ɛ?» ²⁴ Awa kəsɔnɛ konu kəcərə a Wan ka fum entam nno doru kəɲaɲnɛnɛ ka kiciya: K'oloku wətətam kəkət, 'Ic-lok'əm: Məyɛfɛ! Mələk yala yam, məkə nde ndaram!» ²⁵ Gbənɟana babəkə kə fum wəkəkə fər yaɲan kirin, k'ələk yala yən, k'osumpər dɔpə kəkə nde ndərən **pəc-cam debeki** da Kanu. ²⁶ Kə cusu cəwos afum fəp, kə ɲayɛfɛ **kəcəm debeki** da Kanu. Kə kənɛsɛ kəyi ɲa, ɲac-loku: «Sənənjk məkə ntɛ sənɛtəto-nənjk mə.»

Yesu kəwɛ kən Lewy
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

²⁷ Ntɛ tatəkə tənɟɛpər mə, kə Yesu owur k'ənənjk wəbanəs dut wələma, nwe aɲc-we Lewy mə, pəndɛ nde aɲgbənɟan ɲa abanəs dut. Kə Yesu oloku kə: «Məyɛfɛ məcəm'em darən.» ²⁸ Kə Lewy esak mes fəp, k'ɛyɛfɛ k'ɛɲɟɛpsɛ Yesu darən. ²⁹ Kə Lewy ɲnko pəboce kə kəsata kəpən nde kələ kən. Abanəs dut alarəm ɲanayi di, ɲandes-ndɛs dəmɛsa kə afum alama kə Yesu. ³⁰ AFarisi kə anapa aɲan atəksɛ sariyɛ aɲɛ ɲanayi di mə, ɲac-cəpɛnɛ, ɲac-loku acɛpsɛ a Yesu darən: «Ta ake tɔ nəndinɛ yeri, nəc-munəs kə abanəs dut kə aciya-ɛ?» ³¹ Mba Yesu oloku ɲa: «Bafə atamɛnɛ ɲafən wəten-cəl de, mba acuy ɲafən kə. ³² Bafə alompɔ ɲə ɲɛndɛr kəwɛ, mba aciya ɲə ɲɛndɛr kəwɛ ɲatam **kəsəkɔpər mera, ɲacəmɛ pələmpɔ darən.**»

Yesu kə kəsɔn
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

³³ Kə ɲaloku Yesu: «Acɛpsɛ a Saɲ darən kə acɛpsɛ a aFarisi darən, ɲaɲsun tɛm fəp ɲac-cəpəs, kə mənə akam ɲandi yeri ɲac-mun.» ³⁴ Kə Yesu oloku ɲa: «Nəntam kəsɔnɛ anapa a wəfura kəsɔn ɲayi kə wəfura kəsata kənan disre ba? ³⁵ Mataka meyi mɛmɛ ɲandɛgbɛyɛnɛ kə wəfura mə, awa ɲandesɔn mata maməkə.» ³⁶ Kə Yesu oloku ɲa sɔ capafə nɛ: «Fum o fum ɔfəwali kəpəl dəkəloto kəfu kəkə-cəpɛ kəkur. Bawo tənɲɔnɛ kəpəl ka kəloto kəfu kənjkə ewali mə, kətamər kəloto kəkur kənjkə ɛfən kələmpəs mə. ³⁷ Fum o fum ɔfəbɛr member dəkəfala. Kə pəyɔnɛ fɛ ti-ɛ, member monton, member moloɲɛ, məyi ɔn ta məsɔtə member mam-ɛ; ³⁸ mba pəmar pabɛr member dəcəbuntələ. ³⁹ Nwɛ o nwɛ omun member mokur, ɔfəsə-fən mofu, bawo ɔnlokɔ: «Mokur mənɛtənɛ.»

6

Aɲnabi Yesu kɔ simiti, dɔsɔk da kɔɲesɛm
(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ Simiti sɛlɔma, dɔsɔk da kɔɲesɛm,* kɔ Yesu eyi kɛcali dale, kɔ aɛpsɛ ɔn darɛɲ ɲaɲɔsɔru malɔ ɲac-gbac-gbaci mi ɲac-sɔm. ² Kɔ aFarisi alɔma ɲaloku ɲa: «Ta ake tɔ ɲaɲɔɲɛ nte antɔwɔsɛ kɔyɔ simiti, dɔsɔk da kɔɲesɛm mɔ?» ³ Kɔ Yesu oloku ɲa: «Nɛmɔmɛn fɛ yecicɛs ya Kanu disrɛ tɔkɔ Dawuda ɛnayo, nte dor dɛnayo kɔ, kɔ afum ɔn mɔ?» ⁴ —Dawuda ɛnabɛrɛ kɛlɔ kɔɲɔɲ, k'ɛlɛk kɛcom nke aloɲɲɛ Kanu nke pɛntɔmar fum o fum pɛsɔm mɛnɛ wɛloɲɲɛ ka Kanu mɔ, kɔ nkɔn Dawuda ɔsɔm ki, k'ɔmpɔcɛ afum ɔn akɔ dor dɛnayo mɔ.» ⁵ Kɔ Yesu oloku ɲa: «Wan ka fum ɔyɔnɛ wɛbɛ ka simiti, dɔsɔk da kɔɲesɛm.»

Fum wɛfi kɛca
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ Kɔ simiti sɛlɔma, dɔsɔk da kɔɲesɛm sɛndɛ sɛbɔp, kɔ Yesu ɔɲkɔ ndɛ **dɛkɛɛpɛs** kɛtɛksɛ afum. Wɛrkun wɛlɔma ɛnayi di, pɛfi kɛca kɛtɔt. ⁷ Atɛksɛ sariyɛ kɔ aFarisi ɲaɲkɔkɛ Yesu bel-bel, kɔ pɛyɔnɛ fɔ ɔɲkɔtamɔs fum simiti, dɔsɔk da kɔɲesɛm-ɛ. ɲanayo ti nte tɔɲsɔɲɛ ɲasɔtɔ tɛyɛmsɛnɛ kɔ mɔ. ⁸ Mba Yesu ɛnacɛrɛ mɛcɛm-cɛmɲɛ maɲan, k'oloku wɛrkun nwe kɛca kɔn kɛnafi mɔ: «Mɔyɛfɛ mɛcɛmɛ nɲɔ daco.» Kɔ wɛkakɔ ɛyɛfɛ, k'ɛɲcɛmɛ. ⁹ Kɔ Yesu eyif ɲa: «Ic-yifun ma: Cɛkɛ cɔ awɔsɛ kɔyɔ ka simiti, dɔsɔk da kɔɲesɛm-ɛ? Pɛmar payɔ pɛtɔt, ka pɛlɛc pɔ pɛmar payɔ; patamɔs fum, ka pace kɔ pɛfi?» ¹⁰ Awa, kɔ Yesu ɔmɔmɛn ɲa dɛcɛrɔ fɛp faɲan, k'oloku wɛrkun nwe: «Mɛtɛɲci kɛca!» Kɔ wɛrkun nwe ɛntɛɲci kɛca, kɔ kɛca kɔn kɛntamɲɛ. ¹¹ Mba kɔ pɛntɛlɛ acicɛs a sariyɛ kɔ aFarisi, kɔ ɲayɛfɛ kɛgbɛkɛlɛnɛ nte ɲantam kɔyɔ Yesu mɔ.

Yesu kɔyɛk-yɛk Asom ɔn wɛcɔ kɔ mɛrɛɲ
(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹² Tɛm tatɔkɔ, kɔ Yesu ɛmpɛ ndɛ dɛtɔrɔ kɛkɔ-sali, k'ɔɲkɔ pɛɛpɛrɛnɛ pibi fɛp kɛlɔk-lokɛr Kanu. ¹³ Nte dec dɔsɔk mɔ, k'ewɛ aɛpsɛ ɔn darɛɲ, k'ɛyɛk-yɛk ɲa daco afum wɛcɔ kɔ mɛrɛɲ, aɲɛ ɛnasɔɲ tɛwɛ ta «asom» ɔn mɔ. ¹⁴ K'ewɛ Simɔɲ, nwe ɛnasɔɲ tɛwɛ ta Piyɛr mɔ; kɔ wɛɲc Andarɛ, Sak, Saɲ kɔ Filip, Bartɛlɛmy, ¹⁵ Matiye, Tɔma, Sak, wan ka Alfe, Simɔɲ, wɛsaɲka-saɲka† ¹⁶ Yude, wan ka Sak, kɔ Yudas wɛka dare da Iskariya, nwe ɛnadesɔɲ Yesu adif ɔn mɔ.

Yesu pɛc-tɛksɛ pɛc-tamɔs
(Mt 4:23-25)

¹⁷ Kɔ Yesu ɲantɔr kɔyɛfɛ dɛtɔrɔ kɔ ɲa, k'ɔɲkɔ pɛcɛmɛ kɛfɔ kɛtɛɲɲɛnɛ nke aɛpsɛ ɔn alarɛm, k'afum alarɛm alɔma ɲanayi mɔ: afum aka Yude fɛp, Yerusalem, kɔ afum aka kɛba kɛsɔk ndɛ sɔdare sa Tir kɔ Sidɔɲ. ¹⁸ Afum akanɛ fɛp ɲanader kɛdɛcɛɲkɛl kɔ, pɛtamɔsɛnɛ sɔ docu danan. Afum aɲɛ yɔɲk yɛlɛc yɔɲc-tɔrɛs mɔ, ɲanatamɲɛ. ¹⁹ Afum fɛp ɲac-sɛp kɛgbuɲɛnɛ kɔ, bawo fɛnɔntɔr fɛɲc-wur kɔ nfe fɛɲc-tamɔs acuy fɛp mɔ.

Pɛtɔt kɔ pɛlɛc
(Mt 5:1-12)

²⁰ Kɔ Yesu ɔmɔmɛn aɛpsɛ ɔn darɛɲ, k'oloku:
«Pɛbɔt'un nɛna atɔyɔ daka,
bawo nɛna ɔyɔ **dɛbɛ da Kanu!**

* **6:1** simiti, dɔsɔk da kɔɲesɛm sariyɛ sɛmɔnɛ aEbɛru fɛp kɛbɛc tataka ta camɛt-mɛrɛɲ lokun o lokun.
Difɔ aɲwɛ simiti «simiti, dɔsɔk da kɔɲesɛm». † **6:15** Simɔɲ, nwe aɲc-we «wɛsaɲka saɲka», ou «wasimsɛ» mɔ, nwe ɛfaɲ a atɔf ɲa Yisrayɛl ɲowur kɛtam kɔ dɛbɛ da Rom.

²¹ Pəbət nəna aŋe dor dəyo tante mə,
bawo nəndenəmbərə!

Pəbət'un nəna aŋe nəyi kəbok mə,
bawo nəndesəl!

²² Pəbət'un kə afum ɲandeter'un-ε, ɲac-beləs'un, ɲac-ləməs'un, ɲac-ləsər'un
mewe bawo nəlan dim da «Wan ka fum.» ²³ Nəde nəwələs kə dəsək dadəkə
dendeder-ε, nəyək-yəkənə pəbotu, bawo kəpocə kəpən kəŋkar'un nde darenɟ.
Tante tə atem aŋan ɲaŋc-yə adəŋk a Kanu.

²⁴ Pələc pey'un nəna aŋe nəyo daka mə!
Bawo nəlip kəsətə pənəmpəsə ponu mpe pənamar'un kədəkə-sətə mə.

²⁵ Pələc pey'un nəna aŋe ca fəp yəlar mə,
bawo dor dendeke-yə nu!

Pələc pey'un nəna aŋe nəyi kəsəl mə,
bawo nəndekə-yi kəbal kə kəbok disrə!

²⁶ Pələc pey'un nəna nwe afum fəp ɲandeloku pətət ponu mə,
tante tə atem aŋan ɲaŋc-yə kə akə ɲaŋc-baŋenə kəyənə adəŋk a Kanu mə.»

Kəbətər ka aŋe ɲanter'un mə
(Mt 5:38-48; 7:12)

²⁷ «Mba, ɲlloku ti nəna aŋe nəŋcəŋkəl'im mə: Nəbətər aterənə anu, nəyo pətət
aŋe ɲanter'un mə! ²⁸ Nətolanə pətət aŋe ɲantolan'on pələc mə, nətolanə aŋe
ɲaŋləməs'un mə! ²⁹ Kə fum efer'am kəca dakaŋca-ε, məcənɟ sə akaŋca ɲa
məraŋ ɲəkə pəsut sə ɲaŋəkə. Kə fum elekar'am duma dakəron-ε, məce kə sə
pələk duma dam dedisrə. ³⁰ Məpocə nwe o nwe ontol'am mə; kə fum elekar'am
paka mpe pəyənə pam mə, ta məwerəs kə pi. ³¹ Nəyənə afum təkə nəfaŋ a
ɲayən'on mə. ³² Kə nəmbətər gbəcərəm akə ɲambətər'un mə, kəway kərə kə
nəŋgbəkər sə mera-ε? Ali aciya ɲambətər aŋe ɲambətər ɲa mə! ³³ Kə pəyənə fə
akə ɲaŋyən'on pətət mə gbəcərəm ɲə mənəyənə pətət-ε, kəway kərə kə mənətam
kəgbəkər amera-ε? Ali aciya tatəkə tə ɲaŋyo! ³⁴ Kə pəyənə fə akə nəyo amera
kədəluks'on mə gbəcərəm ɲə mənətam kəbər-ε, kəway kərə kə nəna mənətam
kəgbəkər amera-ε? Bawo ali aciya sə ɲambər aciya nte tənəŋɲə ɲa kədəsətə
pətəŋnənə payi mə. ³⁵ Nəbətər ater anu, nəbər ɲa nəwure kəlukkə debe dadəkə
amera. Nəndəsətə kəpocə kəpən, nəyənə sə awut a Wəbe wəka darenɟ, bawo
Kanu kəntesə nnə apəlarnə pətət kə ayeŋki bəkəc ɲayi mə. ³⁶ Nəbət mera pəmə
təkə Papa konu əmbət amera mə.»

Ta nəcin afum aləma
(Mt 7:1-5)

³⁷ «Ta nəcin fum, afəkə-cin nu; ta nəboc kiti ka Kanu nnə fum eyi mə,
afədəkə-kiti nu; nəŋaŋnənə akə, andekə-ɲaŋnən'on. ³⁸ Nəpocə, andekə-poc'on;
andekə-bər nde yuba yonu yəpən ya duma donu potubucə pətət, pasumpər,
pasəŋk-səŋk, pələnər. Bawo yotubucə nyə nantubucə mə, yə andekə-tubucə nu
kəlukkə nu kəway.

³⁹ Kə Yesu olok-lokər ɲa capafə: «Wətonəŋk entam kəkətənə wətonəŋk ba?
Kə pəyənə fə ti-ε mərəŋ maŋan fəp mə ɲantəmpənə abi disrə. ⁴⁰ Ali wətəkəs
wəkin eŋcəpər fə wətəkəs kən; mba wətəkəs nwe entəkəs bel-bel mə, eŋyi pəmə
wətəkəs kən. ⁴¹ Ta ake tə mənəmmənə ayika ɲɲe ɲeŋyi wənɟ'am dərəfər, a ta
mənətam kəkəkce togbu təkə teyi mənə sərka dərəfər mə? ⁴² Cəke cə mənətam
kələku wənɟ'am: «Wənɟ'im məwosə a ilin'am ayika ɲɲe ɲey'am dərəfər mə!»
məna nwe mənətonəŋk togbu ta dərəfər dam mə? Mana wəbaŋenə dofum! Məlin
kərəsna togbu ta dərəfər dam, itə əŋsəŋ'am kənəŋk bel-bel məlin ayika ɲəkə ɲeyi
wənɟ'am dərəfər mə.»

Kətək kə yokom ya ki
(Mt 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ «Kətək kətət kəfəkom yokom yelēc, kətək kələc kəfəkom yokom yətət.
⁴⁴ Kətək nkē o nkē kə, yokom ya ki yə aṇnepələ ki. Afəpim tumbunyi† dəgbec, afəpim rēsēṣ dəbēnk. ⁴⁵ Fum wətət nde abəkəc ṇon ṇətət eṇlek məyo mətət, kə fum wələc nde abəkəc ṇon ṇələc eṇlek məyo mələc. Bawo nte o nte kusu kəṇloku mə, ti teyi nde dəbəkəc.»

Wələ mēṇ
(Mt 7:24-27)

⁴⁶ «Ta ake tə nəṇwen'em «Wəbē! Wəbē!» ta nəṇyo mes məkə iṇloku mə-ε?
⁴⁷ Nwē o nwē eder'im, pəne moloku mem, pəkət mi, imentər'un nwē owurēne mə: ⁴⁸ Owurēne fum nwē eyi kəcəmbər kələ mə. Fum wəkəkə eṇkay dəntəf bel-bel kə pəntukmē, k'ēṇcəmbər kələ kən tasar kəronj. Ali wəcafən ontuf pəlarəm, domun dəfəntərə, kələ kən kəfətam kətempenē, bawo anacəmbər ki gbij.
⁴⁹ Mba nwē o nwē ene moloku mem, ta əṇkətene mi-ε, fum wəkəkə ṇawurēne kə nwē eṇcəmbər kələ kən katina dəntəf, ta eṇkay pəcəmbər ki tasar kəronj mə. Kə wəcafən ontuf, domun dəfəntərə-ε, kələ kəṇkə kəntempene katina, kələcə few!»

7

Aṇnabi Yesu kətaməs kən wəcar ka wəbē ka asədar 100
(Mt 8:5-13)

¹ Nte Yesu elip kələk-lokər afum aṇe ṇəṇc-cəṇkəl kə mə, k'əṇkə Kapernayum.
² Dədo kəfo kəṇkə, wəbē ka asədar tasar tin (100) wəRom wələma ənayə wəcar nwē tətən tənayəṇk kə mə. Wəcar wəkəkə enatamnē fē, pəc-fəṇ kəfi.
³ Nte wəbē ka asədar nwē ene pac-loku teta Yesu mə, k'osom abeki aSuyif aləma, ṇakəwenē kə Yesu pədetaməsē kə wəcar kən. ⁴ Kə abeki akəkə ṇander ṇabəp Yesu kə ṇaletsenē kə ṇac-gbəkərə, ṇac-loku: «Oyo dofum nde pəmar məyənē kə ti mə, ⁵ bawo wəbē wəkawē əmbətər atəf ṇosu, nkən enacəmbər **dəkəcəpəs** dosu.» ⁶ Kə Yesu əṇkə kə ṇa. ṇanəbələnē fē kələ ka wəsədar, kə wəsədar osom anapa ən kəkə-loku kə: «Wəbē ta mətərəsnē, bawo isəto fē dofum nde pəmar'am kəbərə kələ kem mə. ⁷ Itə əsəṇe nte ina sərka intəna-kə nno məyi mə. Mba məloku toloku tin, wəcar kem pətamnē. ⁸ Bawo ina wəkawē yati abe'em ṇo iyi dəntəf, k'ina sə iyo asədar aləma aṇe ṇay'im dəntəf mə. Nwē iṇkule fə məkə mə, wəkayi əṇkə, k'iloku wəkə fə məder-ε, wəkayi ender. K'iloku wəcar kem fə məyo nte-ε, əṇyo ti.» ⁹ Nte Yesu ene moloku maməkə mə, kə teta wəsədar nwē tənɕiyənē kə. K'ēṇkafələ, k'entəfərne afum akə ṇanacəmə kə darəṇj mə, k'oloku: «Ic-lok'un, ali nde Yisrayel inanəṇk fē kəlanj pəmə kəṇkə!» ¹⁰ Kə asom a wəsədar nwē, ṇalukus ndərən. Kə ṇabəp wəcar nwē enato-tamnē mə, pətamnē kəṇj.

Yesu kətimi kən wəfi

¹¹ Nte telip mə, k'əṇkə dare nde aṇc-we Nayin mə. Atəkəs ən kə afum alarəm ṇanasol kə nkən kəkə. ¹² Nte ṇalətərne kəbərə ka dare mə, kə ṇambəpənē kə afum ṇəṇc-kekərə fum wəfi dəkəwup, mba fum nwē sona gbəṇj sə kərə enakom kə; wos pəfi sə. Afum alarəm a dare dadəkə ṇəṇc-kekərə wəfi wəkəkə dəkəwup.
¹³ Kə Yesu enəṇk wəran nwē, k'əyənē kə nənəfər, k'oloku kə: «Ta məbok!» ¹⁴ Kə

† 6:44 f. = «figue» S 6:44 Pokom mpe poṇkom nde Yisrayel, pi pəkə aṇfoc kəsəto member mme aṇwe «wēṇ» mə.

Yesu ɔŋcɔŋne k'ɔŋgbuɔne kan̄kara ka wafi. Aɲe ɲanatɔmpɛr kɔ mɔ ɲan̄cɛmɛ. Kɔ Yesu oloku: «Wɛtemp, ina olok'am: Mɛyɛfɛ!» ¹⁵ Kɔ wafi ɛyɛfɛ k'ɛndɛ, k'ɔŋcop kɛlok-loku. Kɔ Yesu olukɛ wafi nwe kɛrɛ. ¹⁶ Kɔ fɛp fɛnɛsɛ; kɔ ɲayɛfɛ **kɛcam debeki** da Kanu, ɲac-loku: «Wɛdɛŋk wɛka Kanu wɛpɔŋ ɛyɛfɛ su daco! Kɔ Kanu kɛnder kɛmar afum ɔn!» ¹⁷ Kɔ tɔyɔ ta Yesu tatɔkɔ tesam atɔf ɲa Yude fɛp, kɛbɛp ka sɛdare sɛkɔ sɛŋkel Yude mɔ.

Asom a Aɲnabi Sanj
(Mt 11:2-19)

¹⁸ Kɔ acɛpsɛ a Sanj darɛŋ ɲan̄kɔ ɲaloku kɔ mes mamɔkɔ fɛp. Kɔ Sanj ewe acɛpsɛ ɔn darɛŋ daco afum mɛrɛŋ, ¹⁹ k'osom ɲa kɛkɔ-yif Wɛbɛ Yesu kɔ pɛyɔnɛ nkɔn ɔyɔnɛ nwe eyi kɛder mɔ ba, ka pɛmar pakar wɛlɔma? ²⁰ Ntɛ ɲambɛp kɔ mɔ, kɔ afum aɲɛ ɲaloku kɔ: «Sanj wɛgbɛt afum dɛromun osom su kɛdeyif'am: «Mɛna ɔyɔnɛ, nwe eyi kɛder mɔ ba, ka pɛmar sɛkar wɛlɔma?»» ²¹ Afum akakɔ anasom mɔ ɲan̄kɔ ɲabɛp Yesu pɛc-tamɛs docu da atɔtamɛnɛ alarɛm, lanyiru, aɲɛ yɔŋk yɛlɛc yɛŋcɛmɛ darɛŋ mɔ, k'ɔsɔŋɛ atɔnɛŋk alarɛm kɛnɛŋk. ²² Kɔ Yesu oloku ɲa: «Nɛkɔ nɛlɔku Sanj tɔkɔ nɛnɛŋk kɔ tɔkɔ nɛnɛ mɔ:

Atɔnɛŋk ɲanɛŋk, atorɛr ɲan̄kɔt,
k'asɔkɛs aka sɛn, atɔnɛ ɲanɛ,
afi ɲatime, andɛŋk tolɔku tɔtɔt nnɔ atɔyɔ daka ɲayi mɔ.

²³ Pɛbɛt nwe tetem tɔntɔdesɔŋɛ kɛlɔŋɛ* mɔ!»

²⁴ Ntɛ asom a Sanj aɲɛ ɲan̄kɔ mɔ, kɔ Yesu ɛyɛfɛ kɛlɔku afum tɛta Sanj pɛc-yif: «Ake nɛnakɔ kɛmɔmɛn ndɛ dɛtɛgbɛrɛ-ɛ? Awo ɲɲɛ afɛf ɲɛyikɛc mɔ ba? ²⁵ Mba ake nɛnakɔ ɔŋ kɛmɔmɛn di-ɛ, fum wɛbɛrɛnɛ duma dɛtɔt? Mba abɛrɛnɛ suma sɛtɔt, ɲayi pɛtɔt disrɛ ɲandɛ wɛlɔ wa abɛ disrɛ. ²⁶ Ake nɛnakɔ ɔŋ kɛmɔmɛn-ɛ, wɛdɛŋk wɛka Kanu-ɛ? Ey, ic-lok'un, Sanj ɛntɛsɛ pɛtas wɛdɛŋk wɛka Kanu. ²⁷ Nkɔn ɔyɔnɛ nwe yɛcicɛs yɛcɛmpi yoloku tɛtɔn mɔ:

«Isak wɛsom pɛy'im kirin

pɛkɔ-cɛpɛs dɔpɔ dam fɔr yam kirin.»†

²⁸ Kɔ Yesu oloku: «ic-lok'un, aɲɛ aran ɲan̄kom mɔ fɛp, ali wɛkin eyi fɛ nwe ɛŋcɛpɛr Sanj mɔ. Mba nwe ɛfɛtɛ ndɛ **dɛbɛ da Kanu** mɔ, ɔyɔnɛ nwe ɛŋcɛpɛr Sanj mɔ. ²⁹ Afum aɲɛ ɲanane kɔ kɛlok-loku mɔ fɛp, kɛbɛp awɛrɛs dut, kɔ ɲawosɛ dolompu da Kanu; ti disrɛ kɔ ɲawosɛ a Sanj pɛgbɛt ɲa dɛromun; ³⁰ mba aFarisi kɔ atɛkɛ a sariyɛ ɲanawosɛ fɛ ntɛ Kanu kɛnafɛnɛ ɲa mɔ, kɔ ɲafati a Sanj pɛgbɛt ɲa dɛromun. ³¹ Anɔ indɛtubcɛnɛ afum a dɛtemp dandɛ-ɛ? Anɔ ɔ ɲawurɛnɛ-ɛ? ³² Aɲɛ ɲɔ ɲawurɛnɛ: ɲawurɛnɛ awut aɲɛ ɲandɛ kɛfɔ nkɛ afum fɛp ɲambɛpsɛnɛ mɔ, a ɲac-wɛnɛnɛ kɛkɔ-loku:

«Sɛfulanɛ nu aluk, kɔ nɛntɔpɛsɛ!

Kɔ sɛlɛŋsɛ nu mɛlɛŋ ma defi, kɔ nɛntɔbok.» ³³ Bawo ntɛ Sanj wɛgbɛt afum dɛromun ɛnɛdɛr mɔ, ɔŋc-sɔm fɛ kɛcom, ɔŋc-mun fɛ member, kɔ nɛlɔku: «Wɛka ɲɔŋk ɲɛlɛc ɔfɔ!» ³⁴ Kɔ Wan ka fum endɛr, pɛc-sɔm kɛcom pɛc-mun member kɔ nɛlɔku: «Wɛɛlɛk kɔ wɛcis ɔfɔ, wanapa ka aban̄ɛs dut k'aciya!» ³⁵ Mba awut a kɛɛrɛ pɛtɔt ɲawosɛ dolompu da ki.»

Yesu ndɛ kɛlɔ ka Simɔŋ wɛFarisi

³⁶ Kɔ wɛFarisi wɛlɔma ewe Yesu kɛkɔ-di yɛri kɔ nkɔn. Kɔ Yesu ɛmbɛrɛ ndɛ kɛlɔ ka wɛFarisi wɛkakɔ, k'ɔŋkɔ pɛndɛ amɛsa kirin. ³⁷ Wɛran wɛciya wɛlɔma ɛnɛyi dare dadɔkɔ, ntɛ ɛnɛ a Yesu ɔŋkɔ ndɛ kɛlɔ ka wɛFarisi nwe mɔ, k'ɛlɛk tɔkɔ-bɔ pɛtɔt pɛlarɛ labundɛ, ³⁸ kɔ wɛran nwe ɔŋkɔ pɛcɛmɛ Yesu

* 7:23 kɛsɔlɛ † 7:27 Malaki 3:1

kumunt darəŋ pəsumpər kə wɛcək. K'ɛyɛfɛ kəbok pəc-caŋkəsɛ mɛŋcər mən wɛcək wa Yesu, k'ɛfɛŋɔtɛ wɛcək wa Yesu cəfon cən, pəc-cup wi, pəc-lɔŋsər wi labundɛ. ³⁹ Ntɛ wəFarisi nwɛ ɛnawɛ Yesu ndɛ ndəran, ɛnəŋk tatakə mɔ, k'olokunɛ dɛbəkək: «Fum wəkawɛ ɔŋyɔnɛ wədəŋk wəka Kanu-ɛ, k'ɛŋcərə wəran nwɛ ɔŋgbuŋɛnɛ kə mɔ, fum nwɛ ɔyɔnɛ mɔ—Wəran wəciya.» ⁴⁰ Kə Yesu ɛlɛk moloku, k'oloku: «Siməŋ, iyɔ toloku təlɔma tolok'əm.» Kə Siməŋ oloku kə: «Məlɔk'im ti, Wətəkɛ.» ⁴¹ «Wəbəs-bəsər wəlɔma afum mɛrəŋ ŋanatəmpərə dɛbɛ: Wəkin nwɛ pətəmpərə kə gbɛti mɛŋcəmbəl masar kəcəmət (500); kə wəka mɛrəŋ pətəmpərə kə mɛŋcəmbəl 50. ⁴² Mba ntɛ wəbəs-bəsər nwɛ ɛnəŋk fɔ alɛkər ɔn sɛbɛ ŋayɔ fɛ gbɛti bolukɛ kə mɔ, k'ɛŋaŋnɛnɛ mɛrəŋ mənjan fəp. Akakɔ mɛrəŋ anɔ endənəŋkanɛ kəbətər kə pətəs wəkɔ-ɛ?» ⁴³ Kə Siməŋ oloku kə: «Pəwuren'ɛm, a wəkɔ ɛnatəmpərə kə gbɛti bɛlarəm mɔ.» Kə Yesu oloku kə: «Gbɛs, məlɔku kaŋcɛ!» ⁴⁴ Kə Yesu ɛŋkafɛlɛ k'ɛntɛfərnɛ wəran nwɛ, k'oloku Siməŋ: «Mənəŋk wəran nwɛ? Imbɛrɛna nnɔ kəlɔ kam mba məsəŋna f'ɛm domun ibikɛnɛ wɛcək; mba nkən ɛŋcaŋkəsɛ wɛcək wɛm mɛŋcər mən, k'ɛfɛŋɔtɛ wi cəfon cən. ⁴⁵ Məŋcupna f'ɛm, mba nkən kəyɛfɛ ntɛ imbɛrɛna nnɔ mɔ, a k'ɔŋcop kəcupəs'im wɛcək mɔ, haŋ ndɛkəl itɔ eyi kəyɔ. ⁴⁶ Məsopna f'ɛm moro dərɔmp,† mba wəran wəkawɛ ɔsɔp'im labundɛ dəwɛcək. ⁴⁷ Itɔ ɔsəŋɛ ntɛ intam kəlɔk'əm fɔ, kiciya kɛlarəm nkɛ ɛŋciya mɔ, aŋaŋnɛnɛ kə ki, bawo nkən ɔmbətər pənəŋkanɛ. Məna nwɛ aŋaŋnɛnɛ pipic mɔ, pipic pɔ məmbətər.» ⁴⁸ Kə Yesu oloku wəran nwɛ: «Aŋaŋnɛn'am kiciya kam.» ⁴⁹ Afum aŋɛ ŋanandɛ amɛsa kirin kə nkən mɔ, ŋaŋcop kəc-lokunɛ dɛbəkək: «Anɔ ɔfɔ wəkawɛ ɛŋaŋnɛnɛ ali kiciya mɔ?» ⁵⁰ Mba kə Yesu oloku wəran: «Kəlan kam kəyac'əm, məkənɛ abəkək ŋɔforu.

8

Aran aŋɛ ŋaŋsol kə Yesu mɔ

¹ Ntɛ tɛyɛfɛ dənda mɔ, kə Yesu endɛ pəc-kət sɛdare; pəc-kawandi pəc-dəŋk moloku mətɔt ma **dɛbɛ da Kanu**. Ŋasol kə Asom ɔn wəcɔ kə mɛrəŋ, ² kəbɛrɛnɛ ka aran alɔma aŋɛ ɛnataməs docu da dis kə da yɔŋk yɛlɛc mɔ: Mari wəkɔ aŋc-wɛ «Wəka Makdala» mɔ, nwɛ anabɛləs yɔŋk yɛlɛc camət-mɛrəŋ mɔ; ³ Yohanna (wəran ka Cusa, wəlompəs ka mɛs ma kəlɔ disrɛ ka Herodu), Susan kə aran alarəm alɔma aŋɛ ŋaŋc-wurɛ daka daŋan kəmar ka Yesu kə Asom ɔn mɔ.

Capafɔ ca wəbɛf (Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

⁴ Kə afum alarəm ayɛfɛ sɛdare səlɔma ŋamɛpənɛ kə. Kə Yesu oloku capafɔ nɛɛ: ⁵ «Ntɛ wəbɛf ɔwur kəkɔ-gbal malɔ mən mɔ, eyi kəgbal malɔ kə mɛŋgbɛn məlɔma mɛntɛmpɛnɛ dɔpɔ. Afum ŋac-nas-nas mi, kə gbaŋa yəsəm mi fəp. ⁶ Kə mɛŋgbɛn məlɔma mɛntɛmpɛnɛ dɛmasar; ntɛ mompon mɔ, kə mowos, bawo mənayɔ fɛ pədəm. ⁷ Kə mɛŋgbɛn məlɔma mɛntɛmpɛnɛ dɛbɛŋk, kə bɛŋk yompon kə mɛŋgbɛn maməkɔ kə yɛntasərnɛ mi. ⁸ Kə mɛŋgbɛn məlɔma mɛntɛmpɛnɛ antɔf ŋɔtɔt kəron. Ntɛ maməkɔ mompon mɔ, kə yɔŋkoməs; kə popon mɛpɛ o mɛpɛ pɔŋkom mɛŋgbɛn tasar tin (100).» Yesu ɔŋc-loku toloku tatakə, pəc-gbɛŋɛ: «Məna nwɛ mənɔyɔ ləŋəs məc-nɛ mɔ, məcəŋkəl!»

Ta ake tɔ Yesu ɔŋc-lokɛ capafɔ-ɛ? (Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

† 7:46 Aka Yisrayel moro mɔ ŋaŋc-sop acikərə aŋan alɛl

⁹ Կո աքքսը օն ճարն ղայի՛ կո ռէ քաքա՛ ճաճո՛կ ճալոկու մա. ¹⁰ Կ'ոլոկու: «Ոճնա ղո՛ աճն կաճա՛ր մոցո՛թոնէ մա **ճաճա Կանու**; կո՛ աճո՛ ճաքաքա՛ ճալոկու ղա տի, մա: «Ղաջո՛թնէ կո ղանտ՛ո կաճ-նոյկ; կո ղաճոյնձալ տա ղաճնէ-է.»»

Yesu kəloku tedisrə ta capafō ca wəbōf

¹¹ «Թէճսրէ տա քաքա՛ ճաճա՛ր տէնէ: Դէթ, տոլոկու տա Կանու տա. ¹² Մոյնցոն մմէ մոնտէքոնէ ճոթո՛ ճաճո՛ մա, մի մոյոնէ աքոմ ալէ ղաճնէ մա; ղոյնձ ղէլէճ ղէճը ղէլին ղա ճաճո՛կ տոլոկու տա Կանու տո՛կո անան մա, ռէ տոյնոյնէ քայաճա՛ր ղա կալոյն ռէ կանտա՛ կայաճ ղա մա. ¹³ Մոյնցոն մո՛կո մէյի ճաճա՛ր մա, աքոմ ղո, ալէ ղաճ-կոնա-նէ տոլոկու տա Կանու, քոթո՛ ղա մա. Մա ղայո՛ քէ ռնտալ, * ղալոյն տէմ տոլոկու, կո տէմ տէյոյնձի տէճը ղա-է, ղաճակ. ¹⁴ Մոյնցոն մմէ մոնտէքոնէ ճաճոյնձ մա, մի մոյոնէ աքոմ ալէ ղաճոյնձալ մոլոկու մա Կանու, կո ղալաճա՛րնէ մէս մոթոյն մմէ մոնտա՛րնէ ղա մա: Մէքոմ-քոմնէ մէլա՛րոմ, կաճո՛ ճա ճաճա՛ կո մէլոյն մոթոյն մա ճոլո, ղա ղաճոյնձ ղոկոմ ղոլոլու. ¹⁵ Մոյնցոն մմէ մէյի աճո՛թ ղոթո՛ մա, աքոմ ղո, ալէ ղաճոյնձալ տոլոկու աճո՛կո ղոթո՛ ղոյոկու, ղաճոյնձալնէ տի, ղաճա՛րնէ տի ճարն մա, ղա ղաճոյնձ ղոկոմ ղոթո՛.»

Capafō ca lamp
(Mk 4:21-25)

¹⁶ «Ոճէ՛ օ ռոճէ՛ օճոմոտ ճաքա՛ ա քոկոքոն ճի կալոյն, օճոճ-քէճսնէ ճի կաճոյնձ ճաճո՛թ; մա անտ՛ ճի կաճէ՛ ճաճ, ռէ տոյնոյնէ ալէ ղաճա՛րնէ ճաճա՛ մա, ղաճոյնձալնէ քաճոյնձա՛ր. ¹⁷ Մքէ՛ օ մքէ՛ քէմոյնձալնէ, աճոմ քի կաճոյնձ. ռէ՛ օ ռէ տոյնցո՛թոնէ մա, աճոմ տի կաճա՛ր, տոլոլ տէճոնտա՛ր քաճոյնձա՛ր. ¹⁸ Ոճէմաճա՛րնէ տո՛կո ղաճոյնձալնէ մա; ճաճո՛ անճո՛կ-քէճսնէ աճո՛ ղայո՛ մա; քաճալ աճո՛ ղանտոյն մա ալի քո՛կո ղաճոյնձալնէ մէրա կայոնէ քաճոյն մա.»

Iya kə awenč a Yesu
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹ Կո ղա Կանու կո աւոյնձ օն ղանճը ղաճո՛ կո, մա ղաճ-տա՛ քէ կաճո՛թա՛րնէ կո ռէ աքոմ ղալա մա. ²⁰ Կ'անձո՛ քալոկու կո տի: «Իյա կա՛ կո աւոյնձ'ոմ ալա ղայի ճո՛ ճոլո, մոն'՛ օ ղաճոյնձալ կաճոյնձ.» ²¹ Կո Կանու օլոկու: «Իյա կէմ կո աւոյնձ'իմ ալա, ղայոնէ ալէ ղաճոյնձալ տոլոկու տա Կանու ղաճա՛րնէ տո՛ տի ճարն մա.»

Yesu kəcəmbəras kən afef Კոթոյն
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

²² Դոճո՛կ ճալոկու կո Կանու քմաճէ՛ ճալոկու կո աքքսը օն ճարն. Կ'օլոկու ղա: «Քալի ռնտէ՛ ճաճա մոկուրու.» Կո ղաճո՛. ²³ ղայի կաճալի, կո Կանու անճիճա՛րնէ. Կո աքքսը ղէյէ՛ ճաճա՛ր ճաճա՛ կո ալի ղէլոյնձ կաճալէ, կո ղայի ճաճա՛ր-քէյ. ²⁴ Կո աքքսը օն ճարն ղանճը ղաճոյնձի կո, ղաճ-կալէ-կալէ: «Չաճաճէ! Չաճաճէ! Կաճի կո ճանճը!» ռէ անտէմ մա, կ'էյէ՛ ճաճա՛ր-քաճա՛րնէ աքքսը, կո ղաճ ղոթոյն ղո՛կո ղէլալէ՛ մա, կո ղէլաճ քէլ. Կո քէյո՛ ղէլ, ալի տէս ալ-նէ քէ տո. ²⁵ Կո Կանու քէլի՛ ղա: «Դէկո կալոյն կոնու կայի-է?» ռէ ղաճսէ՛ ա կո քոսու քաճոյն ղա մա, կո ղայիլէնէ: «Ան՛ օճո՛ Չաճաճէ? Չաճաճէ ղէլալ-քաճա՛րնէ ալի աքքսը կո ղաճ, ղէլաճա՛րնէ տո՛ տէլոյն տոն ճարն!»

Yesu kətaməs ka fūm nwe yənk yelec yənacəme darəᲙ մա
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶ Կո Կանու օյնձո՛ քաճոյնձ ղէլի ղալոկու ճո՛ ճաճա՛րնէ անտ՛ ղա Կաճա՛ր, ճո՛ քաճէլա՛րնէ կո Կալիլէ մա. ²⁷ ռէ Կանու օնտո՛ ճաճո՛թ մա, կ'անոյնձ քոմ ղալոկու ղաճա՛րնէ ճաճա՛րնէ մա. Կայէ՛ ռէ քաճա՛րնէ մա, քէլ-քէլնէ քէ ճալա, քայո՛ քէ կաճո՛ կայի, մէնէ քէյի ճո՛ անքալէնէ մա. ²⁸ ռէ

* 8:13 «kəntental», «ntental» = «kəcəᲙ», «ᲙcəᲙ»

fum nwe enanj Yesu ma, ko njank njelɛc njosɔŋe ko kɛkule-kule, k'entempene Yesu wɛcɛk dɛntɔf, k'oloku pɛpɛn: «Cɛke cɔ mɛfanjɛr'im-ɛ, Yesu, Wan ka Kanu Wɛbɛ wɛka darenjɛ? Iletsɛn'am ta mɛtɔrɛs'im!» ²⁹ Bawo Yesu ɔnjɛ-loku njank njelɛc nje njenabere fum wɛkakɔ dɛris pɛwɔn mɔ kɛwɔr. Gbɛkce yɔ anjɛ-kɔtɛrɛne fum wɛkawɛ dɛkɛcɛk ko afɛc njɔpɛn, mba ɔnjɛ-cɔpu gbɛkce yayɔkɔ, njank njelɛc njosole ko njekɛkɛrɛ nde dɛtɛgbɛrɛ. ³⁰ Ko Yesu eyif ko: «Cɛke cɔ anjw'am-ɛ?» Ko fum nwe oloku Yesu: «Ina anjwe «Pɛlarɛm».» Bawo yɔnjɛ yelɛc yɛlarɛm yɛnacɛme ko darɛnj. ³¹ Ko yɔnjɛ yelɛc nyɛ yelɛtsɛnɛ Yesu kɛsak yi, ta pɛsɔŋe yi kɛwɔr yɔkɔ dɛpɛcɛca. ³² Awa, njanabɛlɛnɛ fɛ sɔp yɛlarɛm yɔlɔma nyɛ yɔnjɛ-sɔmɛt dɛndo tɔrɔ kɛronj mɔ. Ko yɔnjɛ yelɛc yontola Yesu kɛwɔsɛ ka kɛberɛ ka dɛsɔp nyɛ, ko Yesu owosɛ yi. ³³ Ko yɔnjɛ yelɛc yolukus fum nwe dɛris, ko yɔnjɛ yɛmbɛrɛ dɛsɔp. Ko sɔp nyɛ fɛp yontor kɛyɛfɛ dɛtɔrɔ, ko yɔnjɛ yotor dɛkɛba, ko yɛngbɛtɛsɛ, ko yɛfɛsɛfɛ fɛp. ³⁴ Ntɛ afum anjɛ njanjɛ-kɛk sɔp nyɛ njananjɛ ti mɔ, ko njayɛksɛ ko njanjɛ njaloku ti dare danjan ko aka sɛdare sɛkɛsɛk. ³⁵ Ko afum njander kɛmɔmɔn tɔkɔ tɛnacɛpɛr di mɔ. Ko njander nnɔ Yesu eyi mɔ, ko njambɛp fum wɛkɔ yɔnjɛ yelɛc yɛnalukus darɛnj mɔ, pɛndɛ Yesu dɛntɔf, pɛbɛrɛnɛ yamos pɛc-yɔ mɛs bel-bel, ko afum anjɛ njanader kɛmɔmɔn mɔ njanesɛ. ³⁶ Afum akɔ njanananjɛ mɛs mamɔkɔ mɛnacɛpɛr mɔ, njalɔmɛr akɔ njanader kɛmɔmɔn tɔkɔ anayac ko mɔ. ³⁷ Ko afum a atɔf nja Kadara fɛp njaloku Yesu a pɛyɛfɛ ndaranjan pɛkɔ, bawo njanananjɛnɛ kɛnesɛ. Ko Yesu ɛmbɛrɛ debil k'olukus. ³⁸ Fum wɛkɔ Yesu ɛnalukɛsɛ yɔnjɛ yelɛc darɛnj mɔ, ɛlɛtsɛnɛ Yesu a pɛtam kɛcɛ ko pɛyi ko dɛntɔf. Mba ko Yesu ombupɛrɛ ko pɛc-loku: ³⁹ «Mɛlukus nnɔ ndaram. Mɛkɔ mɛc-loku afum tɔkɔ Kanu kɛyɔn'am mɔ fɛp.» Ko fum nwe ɔnjɛ pɛlɔku dare disrɛ fɛp mɛs mɛkɔ Yesu ɛnayɔnɛ ko mɔ.

Wan wɛran wɛka Sayirus, ko wɛran wɛkɔ ɛnagbuɛnɛ yamos ya Yesu mɔ (Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

⁴⁰ Yesu kɛlukus kɛn, ko afum njanjɛ njafaynɛ ko, bawo fɛp fɛnjɛ-kar ko. ⁴¹ Ko fum wɛlɔma, pac-wɛ ko Sayirus, nwe ɛnayɔnɛ wɛbɛ wɛka **dɛkɛcɛpɛs** mɔ, owur nde pɛc-der. Ko Sayirus ɛfɛntɛrɛ dɛntɔf, k'osumpɛr Yesu wɛcɛk, pɛc-lɛtsɛnɛ ko kɛwɔsɛ kɛder ka kɛlɔ kɛn. ⁴² Bawo ɛnayɔ wan wɛran wɛkin gbɔnj, nwe ɛnasɔtɔ merɛn wɛcɔ ko mɛrɛnj mɔ, pɛc-fi. Ntɛ ɛyɛfɛ kɛkɔ mɔ, ko kɛnay kɛmɛpɛnɛ ko hanj njac-yamɛsɛr ko kɛnjɛsɛm. ⁴³ Wɛran wɛlɔma ɛnayi di, wɛkakɔ pɛc-yak kɛyɛfɛ ka merɛn wɛcɔ ko mɛrɛnj ta pɛnjɛmbɛrɛs-ɛ. Wɛran nwe ɛnabɛrɛsɛ daka dɔn fɛp nnɔ atɛn cɔl njayi mɔ, nte tɔnjɛnɛ patamɛs ko mɔ. Mba ali fum ɛnatam fɛ kɛtamɛs ko. ⁴⁴ Ko wɛran nwe ɔlɔtɛrɛnɛ Yesu tadarɛnj, k'ɔngbuɛnɛnɛ dobol da duma dɔn. Gbɛnjɛcana babɔkɔ ko kɛwɔr mɛcir kanjɛ kɛnayi ko mɔ kɛsɛkɛ. ⁴⁵ Ko Yesu eyif: «Anɔ ogbuɛn'em-ɛ?» Ntɛ afum fɛp njambupɛrɛ ti mɔ, ko Piyɛr oloku: «Wɛtɛksɛ afum njanjɛl'ɛm waca nwe fɛp!» ⁴⁶ Ko Yesu oloku: «Fum wɛlɔma ɔngbuɛn'em, bawo njɛcɛrɛ a fɛnɔntɛr fɛlɔma fɛwɔr'im dɛris.» ⁴⁷ Ntɛ wɛran nwe njɛcɛrɛ a Yesu njɛcɛrɛ fɛ fum ɔngbuɛnɛnɛ ko mɔ, k'ender pɛc-yikɛ, k'entempene Yesu wɛcɛk dɛntɔf. K'oloku afum fɛp fɛr kɛrin tɛs tɔkɔ tɛnasɔŋɛ ko kɛgbuɛnɛnɛ ka duma da Yesu mɔ, ko tɔkɔ docu dɔn dɛnatamɛnɛ gbɛnjɛcana babɔkɔ mɔ. ⁴⁸ Ko Yesu oloku ko: «Wan kem, kɛlanj kam kɛyac'ɛm, mɛkɔnɛ abɛkɛc njoforu.»

⁴⁹ Yesu eyi kɛlɔk-loku kanjɛ, ko fum wɛlɔma ɛnder kɛyɛfɛ ka ndɛna wɛbɛ ka **dɛkɛcɛpɛs** da dare, k'ender pɛlɔku: «Wan kam ɛfi, ali mɛntɔrɛs fɛ sɔ wɛtɛksɛ kɛkɔ di.» ⁵⁰ Mba Yesu ɛnane fum nwe kɛlɔku ka wɛbɛ wɛka **dɛkɛcɛpɛs** defi da wan kɛn, k'oloku wɛbɛ nwe: «Ta mɛnɛsɛ! Mɛlanj gbɛcɛrɛm, wan kam ɛntamɛnɛ.» ⁵¹ Ntɛ njalukus dɛkɛr mɔ, Yesu owosɛ fɛ fum kɛberɛ ko nkɔn mɛnɛ

Piyer, Saŋ, Sak, wan wəran nwe kas kə kere gbəcərəm, ɲə enawose kəbere nno wan wəran wəfi nwe eyi mɔ. ⁵² Kɔ afum fəp ɲambok ɲac-lɔm pəcuy paŋan tetɔn. Kɔ Yesu oloku: «Ta nəbok! Efi fe, kədire k'ende.» ⁵³ Kɔ afum ɲayefe kəsələr Yesu, bawo afum aɲe ɲanacərə a wan wəran nwe efi. ⁵⁴ Kɔ Yesu osumpər wan wəran nwe kəca, k'oloke dim dɔpɔŋ: «Wəyecərə, məyefe!» ⁵⁵ Kɔ amera ɲon ɲender kɔ, gbəɲcana babok k'eyefe, kɔ Yesu oloku a pasɔŋ kɔ yeri. ⁵⁶ Kɔ cusu cəwos akombərə aka wan wəran nwe, kɔ Yesu oloku ɲa a ta ɲalɔmər nwe o nwe nte teɲcepər mɔ.

9

Yesu osom aɲepse ɔn darəɲ wəco kɔ mərəɲ

(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

¹ Kɔ Yesu ewe Asom ɔn aɲe wəco kɔ mərəɲ, k'ɔsɔŋ ɲa fənɔntər kɔ kətam ka kəbelas yɔŋk yelɛf fəp, kələkene kətam ka kətaməs ka docu. ² Kɔ Yesu osom ɲa kəkɔ-dəŋk **dɛbɛ da Kanu**, kɔ kətaməs ka docu. ³ K'oloku ɲa: «Ta nətəmpərəne daka o daka teta dɔpɔ, ta nətəmpər togbo, ta nətəmpər tɔlɔba, ta nətəmpər tocom, ta nətəmpər pəsam, ta nwe o nwe pətəmpər suma mərəɲ. ⁴ Nno o nno aŋkɔ-baɲ'un waca mərəɲ mɔ, nəyi di, difɔ nandekɔ-wur a nəsumpər dɔpɔ donu kəkɔ. ⁵ Nno o nno afum ɲantɔkɔ-wos'on kəyi mɔ, kɔ nandewur dare dadɔkɔ-ɛ, nəkoŋ-kɔŋ wɛcək wonu, itɔ endeyɔne sede nno ɲayi mɔ. ⁶ Kɔ asom aɲe ɲawur ɲac-kɔt sədare; ɲac-dəŋk toloku tɔtɔt ta Kanu, ɲac-taməs acuy mofɔ fəp.

Pəciyanɛ pa Herodu

(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

⁷ Nte Alkaly Herodu ene mes mme meɲc-cepər mɔ, kɔ pənciyanɛ kɔ. Bawo alɔma ɲaɲc-loku a Saŋ entime afi daco; ⁸ alɔma ɲac-loku, a Eliya eder, alɔma ɲac-loku, a wədəŋk wəka Kanu wəcəkɔ-cəkɔ wəlɔma oluksərne sɔ kəder. ⁹ Kɔ Herodu nkan oloku: «Inagbinti Saŋ domp! Anɔ ɔyɔne fum wəkawe aɲloku tetɔn mɔ-ɛ?» Kɔ Herodu efaɲ kənəŋk kɔ.

Yesu kəsəɲɛ ka afum wul kəcəmət (5000) kənɛmbərə

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-34; Saŋ 6:1-14)

¹⁰ Kɔ asom ɲander ɲalukse Yesu tɔkɔ ɲanayɔ mɔ fəp. Kɔ Yesu elɛk ɲa kɔ ɲawurne kəsək, ntende dare da Betsayida. ¹¹ Kɔ afum ɲaɲcərə kəwur kəɲan kɔ ɲaɲcepsɛ ɲa darəɲ. Kɔ Yesu owose ɲa kəder, k'ɔŋkɔ pəc-loku ɲa teta **dɛbɛ da Kanu**, k'entaməs sɔ aɲe ɲanato-tamne mɔ. ¹² Nte dec dəyefe kəkale mɔ, kɔ Asom ɔn ɲalɔtərne kɔ ɲac-loku: «Məyɔ ɔŋ məsək afum akanɛ ɲakɔ ɲaten dəkədire kɔ yeri nde sədare nse səŋkel nno mɔ; bawo dategbɛre ayi wəkawe.» ¹³ Kɔ Yesu oloku ɲa: «Nəna nəsɔŋ ɲa yeri.» Kɔ Asom ɔn ɲaloku kɔ: «Cəcom kəcəmət kɔ lop mərəɲ gbəcərəm yɔ səyɔ, məfaɲ ɔŋ a səkɔ səwayɛ kənay kəŋkɛ yeri ba?» ¹⁴ Mba afum aɲe ɲaɲc-bəp afum wul kəcəmət (5000). Kɔ Yesu oloku Asom ɔn: «Nəyɔ ɲa ɲalɔŋkanɛ afum 50-50.» ¹⁵ Kɔ asom ɔn ɲayɔ tɔkɔ Yesu ɛnaloku ɲa kəyɔ mɔ, kɔ ɲandəs ɲa fəp. ¹⁶ Kɔ Yesu elɛk cəcom nce kəcəmət kɔ lop nyɛ mərəɲ, k'eyekti fɔr dareɲc, k'ontolane yeri nyɛ nno Kanu kəyi mɔ. Kɔ tɛyɛfɛ danda k'entipi yeri nyɛ a k'endəsɔŋəs yi aɲepsɛ a ɲayerəs kənay kəŋkɔ. ¹⁷ Kɔ afum akakɔ fəp ɲandi yeri nyɛ kɔ ɲanɛmbərə. Nte anawɛtəs yeri yeləpəs nyɛ mɔ, yɛnayɔ cəfala wəco kɔ mərəɲ.

Piyer oloku a Yesu ɔyɔne nwe Kanu kəyɛk-yek mɔ

(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

¹⁸ Dəsək dələma Yesu **pəc-lok-lokər Kanu** taciŋa, ačepse ɔn darəŋ ɲalɔŋkane kə kəsək. Kə Yesu eyif ɲa: «Toloku ta afum, anɔ iyɔnɛ-ɛ?» ¹⁹ K'acɛpsɛ ɔn darəŋ ɲaloku kə: «Ntɛ alɔma ɲaloku mɔ, a Saŋ wəgbət afum dərɔmun məyɔnɛ, k'alɔma ɲaloku a Eliya məyɔnɛ; alɔma a wədəŋk wəka Kanu wəcəkɔ-cəkɔ wələma ɔ məyɔnɛ nwe eyɛfɛ afi daco mɔ.» ²⁰ Kə Yesu eyif ɲa sɔ: «Kə cəkɛ cɔ nənə nənɛcm-cɛmnɛn'em kəyɔnɛ-ɛ?» Kə Piyer oloku Yesu: «Wəyɛk-yɛk wəka Kanu məyɔnɛ.»

Yesu kəcəm defi dən kə kədəyɛfɛ kən afi daco

(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

²¹ Kə Yesu entin-tin ɲa kəcənɛ ti, ta ɲaloku ti fum o fum. ²² K'ɔnɔcər a pənamar dis dələl Wan ka fum bel-bel; abeki, alonɛnɛ apɔŋ kə atəkse sariyɛ ɲəbɛləs kə; padif kə; pəyɛfɛ defi tataka tɔn ta maas.

²³ K'oloku afum fəp nte: «Kə fum ɛfaŋ kəcɛps'em-ɛ, wəkayɪ pəsak kəcɛm-cɛmnɛ tɛtɔn ta sərka, wəkayɪ pəwɔsɛ kəsak mɛfaŋ mən pəwɔsɛ kətorɔ haŋ pəfi * dəsək o dəsək, pəcəm'em darəŋ. ²⁴ Bawo, nwe o nwe ɛfaŋ kəyɔc kəyɪ doru kən mɔ, kəŋsəlpər kə; mba nwe o nwe ɔ kiyi kən doru kəsəlpər kə tetem mɔ, ɛyɔc ki. ²⁵ Ake tɔyɔ fum kəsɔtɔ kən doru dandɛ fəp-ɛ, kə pəyɔnɛ fɔ wəkayɪ eyi kəgbəlanɛ kə pəyɔnɛ fɛ ti wəkayɪ pəc-lasɛrɛnɛ-ɛ? ²⁶ Nwe o nwe ɛlapərɛn'em kə moloku mem, Wan ka fum endəkɔ-sɔdɛmnɛ-wɔsɛ kəyɔc mənə wəkayɪ k'endeder **pəmot pa pələl pa dəbɛ** da Papa-ɛ, kə mɛləkɛɛ mɛcɛmpɪ. ²⁷ Ic-loku nu kaŋɛ: Afum akin ɲayi nɔnɔ kəfo kaŋɛ aŋɛ ɲantɔdewak defi ta ɲantanəŋk **dəbɛ da Kanu** mɔ.»

Piyer, Saŋ kə Sak ɲanəŋk Yesu pəyɪ pəmotu pa debeki da Kanu disrɛ

(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

²⁸ Ntɛ Yesu oloku moloku maməkɔ mɔ, kə mata camət-maas mənɛɛpər, k'ɛlək Piyer, Saŋ kə Sak, kə ɲamɛ tɔrɔ kəron **kəko-lok-lokər Kanu**. ²⁹ Yesu eyi kəsali, kə kəro kən kəsəkpər, kə yamos yon yənəŋkanɛ kəfɛrɛ yoc-motər-motər. ³⁰ Pəwon fɛ kə afum mɛrəŋ ɲayɛfɛ kələk-loku kə nkɔn: Musa kə Eliya ɲanayɪ, ³¹ aŋɛ aŋɛ-nəŋk **pəmot pa pələl** pa debeki da Kanu disrɛ mɔ. ɲac-loku Yesu kəkɔ kən nkɛ kəŋkəyɪ Yerusalem mɔ. ³² Tɛtəŋnɛ Piyer k'asol ɔn ɲac-dirɛ pəpɔŋ; nte ɲantimɛ mɔ, kə ɲanəŋk Yesu pəmot pa debeki da Kanu disrɛ, kə afum mɛrəŋ akɔ ɲanacəmə kə nkɔn mɔ. ³³ Tɛm nte afum akakɔ mɛrəŋ ɲaŋɛ-gbɛyɛnɛ kə Yesu mɔ, kə Piyer oloku kə: «Wətəkse pəntesɛ su kiyi ka nɔnɔ. Səcəmbər **cəbal cəcɛp-cɛpɛ** maas, ɲin ɲam, ɲin ɲa Musa, kə ɲin ɲa Eliya.» Piyer ɛnacərə fɛ nte ɔŋɛ-loku mɔ. ³⁴ Nte ɔŋɛ-loku tatəkɔ mɔ, kə kəp kənder kəgbəpərɛnɛ ɲa kə kənɛsɛ kəsumpər ačɛpsɛ a Yesu darəŋ nte ɲanəŋk kəp kaŋkɔ kəc-der kəgbəpərɛnɛ ɲa mɔ. ³⁵ Kə dim dowur kəp kaŋkɔ disrɛ, doc-loku: «Wəkawɛ ɔyɔnɛ wan kem, nkɔn iyek-yek: Nəcəŋkəl kɔ!» ³⁶ Nte anɛ dim dadəkɔ mɔ, k'anəŋk Yesu pəcəmə sona. K'acɛpsɛ a Yesu darəŋ ɲaŋɛŋk ali fum ɛnaloku fɛ sɔ wəkɔs tələma nte ɛnəŋk mɔ mata maməkɔ.

Yesu kətaməs ka wan nwe ɲəŋk ɲɛləc ɲɛnatɔŋkulu-tɔŋkulu

(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

³⁷ Dɔkɔsək nte ɲantor kəyɛfɛ dətɔrɔ mɔ, kə afum alarəm ɲander kədəfaynɛ Yesu. ³⁸ Kə fum wələma ɔŋkulərɛnɛ kənay kaŋkɔ daco: «Wətəkse ɪlətsɛn'am məmɔmən wan kem, bawo wəkin wəkawɛ gbɔŋ iyo. ³⁹ ɲəŋk ɲɛləc ɲələma ɲɛmbɛrɛ kə, kə ɲəsɔŋɛ kə kəkule-kule gbəŋcana babəkɔ, kə ɲeyikɛ kə pəpɔŋ, kə ɲəsɔŋɛ kə kəfoc kəwɔr kə dəkusu; kə ɲələlɛs kə dis, a kə ɲɛndesək kə. ⁴⁰ ɪlətsɛnɛ ačɛpsɛ-am darəŋ kəbɛləs kə ɲi, mba ɲantam fɛ ti.» ⁴¹ Kə Yesu ɔŋkulərɛnɛ: «Nənə afum alɛk a tɛm tante, atolan ɲanu, tɛm cəkɛ tɔ pəmar sɔ iyi kə nənə-ɛ? Tɛm

* **9:23** «kəgbəŋnɛ kətək ka gbəkɛ kɔn» = ti disrɛ: «kəwɔsɛ kəsɔŋnɛ defi dəsək o dəsək pəmə təkɔ Yesu ɛnayɔ ti mɔ.»

cake to pamar so itompər te tonu-e? Məkerə wan kam nno.» ⁴² Nte wan wəkako ɔɲc-lətarne Yesu mo, ko ɲɔɲk ɲɛɲɔɲ bal ko dantaf ko ɲeyikac ko pəpəɲ. Mba ko Yesu ɛɲɔɲɔɲ-gbəɲər ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲaɲəko, k'entaməs wan wəkako, k'osɔɲ ko kas. ⁴³ Ko cusu cawos afum fəp kəɲaɲk ka fəɲəntər fəpəɲ fa Kanu.

Yesu kəgbəkəre kən kəloku defi dən

(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Nte mes mamako Yesu ɔɲc-yo mo mec-ciyeɲe afum mo, k'oloku acɛpsɛ ɔn darəɲ: ⁴⁴ «Nəna nəsu ləɲəs, nəcəɲkəl bel-bel moloku mame: Kəbər k'ander Wan ka fum afum dəwaca. ⁴⁵ Mba acɛpsɛ ɔn darəɲ ɲanacəre fɛ tedisre ta toloku tatəko ɔɲc-loku mo; tənagbəpne ɲa, nte tɔɲsɔɲɛ ta ɲaɲcəre ti mo. Ko ɲanese kəyifət ko tedisre ta toloku tatəko.

Ano ecepər nu fəp-e?

(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

⁴⁶ K'acɛpsɛ ɔn darəɲ ɲayefɛ kəyifətene nte tɔɲsɔɲɛ ɲacəre nwe eɲcepər ɲa dəkəcəme mo. ⁴⁷ Yesu nwe ɛnacəre mɛcɛm-cɛmnɛ mɛmɛ meyi ɲa dəcɔr mo, ɛlɛk wan wafet wəkin, k'ɛɲcəmbərərne ko. ⁴⁸ Ko Yesu oloku ɲa: «Nwe o nwe ɛbaɲ wan wəkawɛ kəbaɲ kətət tetem, ɛmbaɲ'im ina sərka pətət; nwe o nwe ɛbaɲ'im, ɛmbaɲ wəko osom'im mo. Bawo fum wəko ɛɲcəmbərne dəkəcəme defet mo, ɔyɔne wəko eɲcepər nu fəp.»

Nwe ɔntəc'am mo, ɛfaɲ'am

(Mk 9:38-40)

⁴⁹ Ko Saɲ ɛlɛk moloku k'oloku: «Wətəkse sənanaɲk fum wələma pəc-beləse yɔɲk yelec tewɛ tam; ko səfaɲ kəmɔne ko, bawo wəkayɛ eɲcəme f'am darəɲ pəmo səna.» ⁵⁰ Ko Yesu oloku ko: «Ta nəmɔne ko ti; bawo fum nwe ɔntəc'am mo, ɛfaɲ'am.»

Dare dələma da Samari kəfati kəbaɲ ka Yesu

⁵¹ Nte dəsək delek da Yesu doru dɔɲc-lətəs mo, k'olokune a mɛne pəko Yerusalem gbəs. ⁵² K'osom afum aləma ɲayi ko kirin. Ko akako ɲayi kirin ko ɲaɲko ɲabəp dare da Samari dələma, nte tɔɲsɔɲɛ ɲalompəsneɲe ko mo. ⁵³ Mba ko aka dare dadəko ɲafati kəbaɲ ko, bawo Yerusalem ɲaɲc-ko. ⁵⁴ Nte afum aɲɛ ɲanaɲk ti mo, acɛpsɛ a Yesu darəɲ, Saɲ ko Sak ɲaloku: «Wətəkse, məfaɲ səloku nɛɲc dotor kəyefɛ dəkɔm dɛləsər ɲa?» ⁵⁵ Ko Yesu ɛɲkafələ k'entəfərne ɲa, k'egbəɲ-gbəɲər ɲa. ⁵⁶ Ko ɲayefɛ ko ɲaɲko dare dələma.

Aɲɛ ɲafar kəcəme Yesu darəɲ mo

(Mt 8:19-22)

⁵⁷ Nte ɲanaɲi dɔpɔ kəko mo, ko fum wələma oloku ko: «Iɲcəm'am darəɲ nno o nno məɲko mo.» ⁵⁸ Ko Yesu oloku ko: «Yeterer yoyo bi ko bɛmp yoyo wəlo wa yi; mba Wan ka fum yoyo fɛ nno ɛntam kəboc dɔmp mo.» ⁵⁹ Ko Yesu oloku fum wələma: «Məcəm'em darəɲ.» Ko fum wəkako oloku ko: «Wətəkse, məwos'em kərəsna iko iwup papa kem.» ⁶⁰ Ko Yesu oloku fum wəkako: «Məsak afi ɲawup afi; ko mənə, makə mədəɲk **dɛbɛ da Kanu.**»

⁶¹ Ko fum wələma oloku: «Kəcəm'am k'inder darəɲ Wəbɛ, mba məkar iko kərəsna ilembərne aka kələ kem disre.» ⁶² Ko Yesu oloku ko: «Nwe o nwe edebiftɛ cənə a wəkayɛ pəc-məmən tadarəɲ, entese fɛ kədəɲk ka **dɛbɛ da Kanu.**»†

† 9:62 «entese fɛ kədəɲk ka dɛbɛ da Kanu» ko pəyɔne fɛ ti-e, «ɛmar fɛ dɛbɛ da Kanu.»

10

Kasom ka acepsɛ darəŋ 72
(Mt 10:7-16)

¹ Nte tatəko teŋceper mə, kə Wəbe eyek-yek sɔ afum 72 aləma, k'osom ɲa mɛrəŋ mɛrəŋ ɲayi kə tekiriŋ kəkət ka sɛdare kə mofə fəp mme pənamar kə kəkə mə. ² K'oloku ɲa: «Dale detel dembek, mba atel ɲampice. Nələtsene wəka dale detel dandɛ, pəsak atel ɲade ɲatɛl dale dən. ³ Awa! Nəko, isak'un nəko pəmə nte anɲak ɲkesiya calma daco mə. ⁴ Ta nətəmpərəne pəsam pa delek, ta nətəmpərəne ləba, ta nətəmpərəne cɔfta, ta nəyifene sɔ kə fum o fum dɔpɔ. ⁵ Kələ nke o nke nandekə-bere mə, nəkulɛ kərəsna: «Kanu kəberse pəforu kələ kanke! ⁶ Kə pəyone, fum wəka pəforu eyi kələ kanke-ɛ, pəforu ponu pɛɲyi kə kəron; kə pəyone fɛ ti-ɛ, pəforu papəkə poluksərn'on. ⁷ Nəyi kələ kanke, nədi yeri, nəmun domun da kələ kanke; bawo pəmar pasəŋ wəbɛc kəway kən. Ta nəc-cal-cali wələ de! ⁸ Dare ndɛ o ndɛ nəbere a paban'un mə, nədi yeri yəkə anɲəŋ'un mə. ⁹ Nətaməs acuy akə ɲayi di mə, nəloku ɲa: «**dɛbe da Kanu** dələtərn'on. ¹⁰ Dare ndɛ o ndɛ nəko ta amban'un mə, nəko ndɛ abanɲa ɲanjan nəloku: ¹¹ «Səŋkonɲar'un kəbof ka dare donu ali nke kəsɔpte su dəwɛcək mə, səluks'on ki; nətam kəcərə a **dɛbe da Kanu** dələtərne. ¹² Ic-lok'un a dəsək dadək, tɔyɔ nte andeyɔ dare dadək mə, tendeyenɲk teceper ta Sodom.»

Sɛdare nɛ sɛfati kəlarɲ mə
(Mt 11:20-24)

¹³ «Pələcər'am mənə dare da Korasin! Pələcər'am mənə, dare da Betsayida! Bawo **mes mɛwɛy-ɛwɛy mme Kanu kəmməntər** ayɔ nnə ndoronu mə, m' anayɔ sɛdare sa Tir kə Sidən-ɛ, kə ɲanasəkper mɛra pəwon, ɲacəme pələmpu darəŋ, ɲabərne yamos ɲanjan ya kəbal, ɲandɛ ɲaməŋcne! ¹⁴ Itə endesəŋe dəsək da kiti ka Kanu dadək, pəfədeyenɲkər Tir kə Sidən pəmə nənə. ¹⁵ Kə mənə, dare da Kapərnayum, mənɲɛm-cəmnɛ a andekə-pən'am haŋ dareŋc? Ala! Andekə-tor'am dəntɔf haŋ nnə afum afi ɲayi mə. ¹⁶ Nwɛ ɛŋcəŋkəl'un mə, ɛŋcəŋkəl'im. Kə nwɛ ɛŋwenəs'un mə, ɛwenəs'im, k'ɛwenəs wəkə osom'im mə.»

Kəlulus ka acepsɛ darəŋ 72

¹⁷ Kə afum 72 aŋɛ anasom mə ɲalukus pəbotu disɛ kə ɲaloku: «Wəbe! Ali yəŋk yelɛc fəp yənayi su dəntɔf tewɛ tam.» ¹⁸ K'oloku ɲa: «Indenanəŋk Sentani kətempne kəyɛfɛ dareŋc pəmə təkə pəŋmot mə. ¹⁹ Nəcəŋkəl: Isəŋ'un kətam kəkət ka bok kə mekalɛŋcər kəron kələkene fənəntər ba ater anu fəp, daka o daka dɔfətam kəyams'on ti. ²⁰ Mba ta pəbət'un nte yəŋk yelɛc yeyi nu dəntɔf mə, mba pəbət'un nte aŋcic mewe monu ndɛ dareŋc, ndɛna Kanu mə.»

Pəbotu pa Yesu
(Mt 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Tenatəŋne, **Amera Nɛcəmpi ɲa Kanu** ɲəsəŋɛ pənanɲkanɛ kəbət Yesu, k'oloku: «ɲyek-yekəs'am, Papa, Wəbe wəka dareŋc kə dəntɔf, nte məmɛnɲkər abekɛ kə asoku səbomp mes mame, a kə məmentər mi awut afɛt mə. Ey, Papa, bawo tatəkə tɔ məfan ti. ²² Ic-lok'un a Papa kem ɛmbər'im ca fəp dəwaca. Nwɛ o nwɛ ɛŋcərə fɛ nwɛ əyone Wan mə, kə pəntəyone Papa-ɛ; nwɛ o nwɛ ɛŋcərə fɛ sɔ nwɛ əyone Papa mə, kə pəntəyone Wan-ɛ, kə afum akə Wan ɛŋfan kəloku ti mə.»

²³ Kə Yesu ɛŋkafələ k'ɛntɛfərne acepsɛ ən darəŋ, k'eyel dim, pəc-loku ɲa: «Pəmbət fər yəkə yɛŋnəŋk məkə nəyi kənəŋk mə! ²⁴ Bawo adəŋk a Kanu kə abɛ a tɔf yɛlarəm ɲanafan kənəŋk mme nəyi kənəŋk mə, mba ɲananəŋk fɛ mi; ɲanafan kəne mme nəyi kəne mə, mba ɲanane fɛ mi.

Capafɔ ca wɔSamari wɔtɔt

²⁵ Kɔ wɔtɔkɛ sariyɛ wɔlɔma eyɛfɛ k'oloku Yesu, ntɛ ɛfaŋ kɛcɛpɛ kɔ towul ma. K'eyif Yesu: «Wɔbɛ, cɛkɛ cɔ pɛmar iyo kɛsɔtɔ ka kɛyi wɛyɛŋ katina-ɛ?» ²⁶ Kɔ Yesu eyif kɔ: «Cɛkɛ cɔ aŋcic nde buk ba sariyɛ-ɛ? Cɛkɛ cɔ mɛŋkarɛŋ bi disrɛ-ɛ?» ²⁷ Kɔ fum nwɛ oloku Yesu: «Pɛmar mɛbɔtɔrɛ Wɔbɛ Kanu abɛkɛc ŋam fɛp, amɛra ŋam fɛp, fɛnɔntɔr fam fɛp, kɔ kɛsɔk kam domp fɛp. Kɔ telip-ɛ, mɛbɔtɔr wɛŋc'ɛm pɛmɔ tɔkɔ mɛmbɔtɔrɛnɛ mɛna sɛrka mɔ.» ²⁸ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Mɛloku ti bel-bel, mɛyo tɔtɔkɔ ntɛ tɔŋsɔŋ'am kɛyi wɛyɛŋ katina mɔ.» ²⁹ Mba ntɛ wɔbɛ wɛka sariyɛ nwɛ ɛfaŋ kɛmentɔr dolompu dɔn mɔ, k'eyif Yesu: «Anɔ ɔyɔnɛ wɛŋc'im-ɛ?» ³⁰ Kɔ Yesu ɔŋgbɔkɛrɛ moloku k'oloku: «Fum wɔlɔma ɛnɔyɛfɛ Yerusalem pɛc-kɔ Yeriko. Kɔ afum wɛkakɔ ɔŋkɔ pɛbɛrɛ afum alɛc dɛcɔ, kɔ afum alɛc akakɔ ŋambɔŋɛr kɔ dɛkɔ dɔkɔ ɛnatɔmpɛr mɔ fɛp, kɔ ŋasut kɔ haŋ pɛc-but kɛfi, kɔ ŋasumpɛr dɔpɔ kɔ ŋɔŋkɔ. ³¹ Kɔ tosurɛnɛ wɔlɔŋnɛ wɔlɔma osolnɛ sɔ dɔpɔ din dadɔkɔ; ntɛ wɔlɔŋnɛ nwɛ ɛnɔŋkɔ fum wɛkɔ anasut mɔ, k'ɛŋcɛpɛr dɔpɔ ntɛndɛ pɛbɔlɛ kɔ. ³² Kɔ wɔLewy wɔlɔma ender sɔ kɛfɔ kin kɛŋkɔ; kɔ wɛkakɔ sɔ ɛnɔŋkɔ fum nwɛ, kɔ nkɔn sɔ ɛŋcɛpɛr ntɛndɛ pɛbɔlɛ kɔ. ³³ Kɔ wɔSamari wɔlɔma nwɛ ɔŋc-kɔ delek mɔ, ender pɛbɔp fum wɛkawɛ ntɛ ɛnɔŋkɔ kɔ mɔ, kɔ nɔnɔfɔr deyɛ kɔ. ³⁴ Kɔ wɔSamari nwɛ ɔlɔtɔrɛnɛ fum nwɛ, k'olonɔŋr ruŋc yɔn member, k'ɔmbɔy yi moro; k'ɛsɛktɔr yi. Kɔ wɔSamari nwɛ ɛlɛk fum wɛkakɔ k'ɛndɛŋ kɔ pɔkɔtɛnɛ pɔn kɛrɔŋ, k'ɛŋkɛkɛrɛ kɔ karwɔŋsɛ kɛlɔma, k'ɔŋkɔ pɛbɔc kɔ di, k'ɛŋcɛmɛ tetɔn. ³⁵ Dɔckɔsɔk kɔ wɔSamari nwɛ owurɛ gbɔlɛŋ mɛrɛŋ ba pɛsam, k'ɔsɔŋ bi wɛka karwɔŋsɛ. K'oloku kɔ: «Mɛgbɛkɛrɛ kɔ, mɛpɛ o mɛpɛ mɛndɛsɔŋ kɔ mɔ, indɛluks'am pi dɛkɛlukus dem.» ³⁶ Kɔ Yesu ɔnɔcɛr: «Afum akanɛ maas dɛcɔ anɔ o mɛna mɛŋcɛm-cɛmnɛ kɛyɔnɛ ka wɛŋcɛ ka fum wɛkɔ afum alɛc ŋanasut mɔ?» ³⁷ Kɔ wɔbɛ wɛka sariyɛ nwɛ oloku: «Nwɛ ɛnɛmentɔr kɔ amɛra ŋɔbotu mɔ.» Kɔ Yesu oloku wɔbɛ wɛka sariyɛ nwɛ: «Awa, mɛna sɔ mɛkɔ mɛyo tɔtɔkɔ.»

Yesu ndɛna Marta kɔ Mari

³⁸ Yesu ŋayi dɔpɔ kɛkɔ kɔ ɛcɛpɛsɛ ɔn darɛŋ, kɔ ŋambɛrɛ dare dɔlɔma, kɔ wɛran wɔlɔma pɛc-wɛ kɔ Marta, ɛmbaŋ kɔ ndɛ ndɔrɔn. ³⁹ Marta ɛnɔyo wɛŋcɛ wɛran wɔlɔma nwɛ ɔŋc-wɛ Mari mɔ, kɔ wɛŋcɛ nwɛ ɔŋkɔ pɛndɛ Wɔbɛ dɛntɔf, pɛc-cɛŋkɛl moloku mɔn. ⁴⁰ Marta nkɔn pɛsumpɛr yɛbɛc yɛlarɛm. Kɔ Marta ender pɛloku Yesu: «Wɔbɛ tɔfɔtɔrɛs'ɛm tantɛ wɛŋc'im wɛran endɛ pɛnd'am dɛntɔf pɛsɛkɛr'ɛm yɛbɛc yayɛ sona mɔ? Mɛloku kɔ pɛdɛ pɛmar'im.» ⁴¹ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Marta, Marta! Mɛyi kɛcɛm-cɛmnɛ kɔ kɛsimɛ tɛta mɛs mɛlarɛm. ⁴² Mba tɛs tin gbɔŋ tɔyo dɛkɛcɛmɛ. Mari ɛlɛk da pɛntɛsɛ mɔ, afɔsɔ-baŋɛr kɔ dɛnda.»

11

Yesu kɔ sali

(Mt 6:9-13; 7:7-11)

¹ Dɔsɔk dɔlɔma Yesu **pɛc-lok-lokɛr Kanu** kɛfɔ kɛlɔma. Ntɛ elip mɔ, kɔ wɛcɛpɛsɛ kɔn darɛŋ wɔlɔma eyif kɔ: «Wɔtɔkɛsɛ, mɛtɔkɛsɛ su kɛlɔk-lokɛr Kanu, pɛmɔ tɔkɔ Saŋ ɛnatɔkɛsɛ ɛcɛpɛsɛ ɔn darɛŋ kɛlɔk-lokɛr Kanu mɔ.» ² Kɔ Yesu oloku ŋa: «Kɔ nɛndɛ kɛc-lok-lokɛr Kanu-ɛ, nɛloku:

Papa!

Pɛcɛrɛ decempi da tɛwɛ tam;

Dɛbɛ dam dɛdɛr!

³ Mɛc-sɔŋ su dɔsɔk o dɔsɔk kɛcom kosu ka dɔsɔk;

⁴ Mɛŋaŋnɛnɛ su kiciya kosu!

Awa, sɛna sɔ, sɛɲaɲɲɛnɛ nwe o nwe ɛɲciyanɛ su mɔ.

Ta masak su sɛcɛm-cɛmɲɛ kaciya.»

⁵ Kɔ Yesu oloku ɲa sɔ: «Anɔ ɛntam kɔyɔ wɛkɔs wɛkin nu daco, nwe ɛɲyɛfɛ cɛk-cɛk pɛkɔ pɛbɛp wanapa kɔn nde ndɔrɔn pɛc-loku kɔ: «Wanapa mɛbɔr'im cɛcom maas, ⁶ bawo wɛbɔt kem wɛlɔma eder nde nderem cɛk-cɛk canɛ, mba ali paka iyo fɛ mpe iɲsɔɲ kɔ pɛdi mɔ.» ⁷ Kɔ wanapa kɔn wɛkakɔ, eyi dukɛlɔ mɔ oloku kɔ: «Ta mɔtors'im! Angbɔt kumba, sɛfɛntɛrɛ kɔ awut'em, ifɔtam kɔyɛfɛ isɔɲ'am cɛcom,» ⁸ ic-lok'un ti: Ali pɔyɔnɛ fɔ ɔfɔyɛfɛ pɛsɔɲ kɔ ci bawo wanapa kɔn ɔfɔ, endeyɛfɛ pɛsɔɲ kɔ daka o daka nde ɛfan mɔ, bawo wanapa kɔn ɛɲgbɛc gbɛs a mɛnɛ pɛsɔɲ kɔ. ⁹ Kɔ ina, ilok'un: Nɛtolɔ, aɲsɔɲ'un; nɛtɛn, nɛɲɲɛɲk; nasut-sut kumba, angbite nu. ¹⁰ Bawo mɛna nwe mɛntolɔ mɔ, ampoc'am; mɛna nwe mɛntɛn mɔ, mɛɲɲɛɲk; pagbite nwe oɲsut-sut kumba mɔ. ¹¹ Kas kɛrɛ kɛyi nu daco, nke wan kɔn ontolɔ kɔ alop, pɛsɔɲ kɔ abok mɔ? ¹² Kɔ pɔyɔnɛ fɛ ti-ɛ, wan kɔn pɛtolɔ kɔ amɛs ɲɛgbɛɲ, nkɔn pɛsɔɲ kɔ tekɛlɛɲcɔr? ¹³ Kɔ pɔyɔnɛ fɔ nɛna aɲɛ nɛlɛcɛ mɔ, nɛɲcɛrɛ kɛsɔɲ awut anu ca yɔtɔt, ta ake tɔ Kas nke kɛyi nde darenɛ mɔ, kɛɲkɔsɔɲ Amera ɲɛcɛmpi ɲɔn aɲɛ ɲaɲwer kɔ ɲi mɔ!»

*Yesu kɛlukɛ moloku ma yem nyɛ anabɔɲɛ kɔ mɔ
(Mt 12:22-30; Mk 3:22-27)*

¹⁴ Dɔsɔk dɔlɔma Yesu pɛc-bɛlɛs ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲɛ ɲɛnasɔɲɛ fum wɛlɔma kɛtɔ-lok-loku mɔ. Ntɛ ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲaɲɔkɔ ɲowur kɔ mɔ, kɔ wɛtɔlok-loku wɛkakɔ olɔk-loku mɔ, kɔ pɛɲciyanɛ afum. ¹⁵ Mba kɔ afum alɔma ɲaloku: «Bɛlsebul wɛbɛ wɛka yɔɲk yɛlɛc, ɛmbɛlsɛ yɔɲk yɛlɛc.» ¹⁶ Ntɛ alɔma ɲafan kɛsumpɛr kɔ dɛmoloku mɔ, kɔ ɲaloku kɔ a pɛmentɛr **tɔyɔ tɛgbɛkɛrɛ tin ntɛ tɛɲmentɛr a Kanu kɛsom kɔ mɔ.** ¹⁷ Mba ntɛ Yesu ɛnacɛrɛ pɛcɛm-cɛmɲɛ paɲan mɔ, k'oloku ɲa: «Dare nde aka di ɲandeyɛfɛrɛnɛ taɲan mɔ, dɛɲlɔpsɛr kɛlɛcɛ. Wɛlɔ wa di wɛtɛmpɛnɛ win win. ¹⁸ Kɔ pɔyɔnɛ fɔ Sentani eyi kɔyɛfɛrɛnɛ kɔ nkɔn sɛrka-ɛ, cɛkɛ cɔ dare dɔn dɛntam kɛtɛsɛ-ɛ? Bawo ɲaloku a Bɛlsebul ɛmbɛlsɛ yɔɲk yɛlɛc. ¹⁹ Kɔ pɔyɔnɛ fɔ ina Yesu, Bɛlsebul ɛmbɛlsɛ yɔɲk yɛlɛc-ɛ, awut anu oɲ, anɔ ɔ ɲambɛlsɛ yɔɲk yɛlɛc-ɛ? Itɔ ɔsɔɲɛ ntɛ ɲa yati ɲande kiti nu mɔ. ²⁰ Mba kɔ pɔyɔnɛ fɔ fɛnɔntɛr fa Kanu fɔ ɛmbɛlsɛ yɔɲk yɛlɛc-ɛ, **dɛbɛ da Kanu** dender haɲ ɲnɔ ɲayi mɔ. ²¹ Kɔ fum wɛka fɛnɔntɛr ɔntɛmpɛr posutnɛnɛ-ɛ, ombum daka dɔn bel-bel ta tɔlɔm o tɔlɔm tɛnɔɲk di-ɛ. ²² Mba kɔ fum wɛlɔma nwe ɛmbɛk kɔ fɛnɔntɛr ender pɛsut kɔ kɔyɛfɛrɛnɛ pɛtam kɔ-ɛ, wɛkakɔ ɛmbaɲɛr kɔ yosutɛnɛnɛ yɔn nyɛ ɛnalɔɲ mɔ, pɛlɛk ca yɔn fɛp pɛyɛrɛs. ²³ Nwe ɔntɔyi kɔ ina mɔ, enter'im; mba nwe ɔntɔlɔɲkan'em mɔ, mɛɲsamɛsɛr'em.»

*Kɛlukus ka ɲɔɲk ɲɛlɛc
(Mt 12:43-45)*

²⁴ «Ntɛ ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲaɲɔkɔ ɲowur fum nwe dɛris mɔ, ɲɔc-kɔ ɲɛc-der ɲɛc-cɛpɛr-cɛpɛr mofo mowosu, ɲɛc-tɛn dɛkɛyi. Kɔ ɲɔntɔsɔtɔ, kɔ ɲoloku: «Ilukus nde kɛlɔ kem nke inayɛfɛ mɔ.» ²⁵ Ntɛ ɲolukus mɔ, kɔ ɲɛbɔp kɛlɔ kɛɲkɔ pafɛɲ ki, palompɛs di bel-bel. ²⁶ Awa! Kɔ ɲɔɲk ɲɛlɛc ɲaɲɔkɔ ɲɔɲkɔ, ɲɛtɛn akos aɲi yɔɲk yɛlɛc camɛt-mɛrɛɲ nyɛ yɛnananɲkanɛ kɛlɛcɛ yetas ɲi mɔ; kɔ ɲosolɛ yi kɔ yender yɛcɛmɛ fum nwe darɛɲ. Awa, kɔ pɛlɛc pɛnanɲkanɛ fum wɛkakɔ pɛtas tɔkɔ pɛnayi kɔ mɔ.»

Pɛtɔt posoku

²⁷ Yesu eyi kɛlɔku moloku mamɔkɔ, kɔ wɛran wɛlɔma ɔɲkulɛrɛnɛ kɛnay ka afum akakɔ daco: «Pɛbɔt kor nke kɛnabɛkɛs'am mɔ, kɔ mɛsɛ mɛmɛ anamɛsɛr'am mɔ!» ²⁸ Mba kɔ Yesu ɔɲkule: «Pɛbɔt aɲɛ ɲaɲcɛɲkɛl tolɔku ta Kanu, ɲamɛɲkɛrɛnɛ ti mɔ!»

Kɛwe ka tɔyɔ tɛgbɛkɛrɛ tɔlɔma nte teyefe nde Kanu kɛyi mɔ
(Mt 12:38-42)

²⁹ Nte kɛnay kɛɲɛ-mɛpne Yesu mɔ, kɔ ɲayefe kɛlɔku: «Afum a ndekɛl ɲantese fe; **tɔyɔ tɛgbɛkɛrɛ nte teyefe ndena Kanu mɔ** tɔ ɲafan kɛnɛɲk; mba ali tin afɔsɔ-mɛntɔr ɲa kɔ pɔyɔne fe ta Yunusa-ɛ. ³⁰ Bawo tɔkɔ teta Yunusa tenayɔne aka Ninewe tɔyɔ tɛgbɛkɛrɛ mɔ, itɔ teta Wan ka fum tendesɔ-yɔne afum a tɛm tante tɔyɔ tɛgbɛkɛrɛ. ³¹ Dɔsɔk da kiti, wɛbɛra wɛka kɛca kɛtɔt (kɔ mɛntɛfɛrne nde dec dɛmpɛ mɔ), endetime tɛm ta kiti, pɛcɛmɛ afum a ndekɛl fɔr kirinɲ. Endeyemsɛnɛ ɲa, bawo kɛfo kɛbol-bolu ka dare dɔlɔma k'ɛnayefe k'ender kɛcɛɲkɛl kɛcɛrɛ pɔkɔt ka Sulemany. Mba fum eyi nnɔ nwe ɛɲɛpɛr Sulemany mɔ! ³² Dɔsɔk da kiti, afum aka Ninewe ɲandekɔ-yɛfɛr afum a ndekɛl ɲayemsɛnɛ ɲa, bawo aka Ninewe ɲanasɛkpɛr mɔyɔ manɲan, kɔ ɲancɛmɛ pɛlɔmpu darɛɲ, nte ɲanane moloku ma Yunusa mɔ. Mba wɛlɔma eyi nnɔ nwe ɛɲɛpɛr Yunusa mɔ.»

Capafɔ ca lamp da dis
(Mt 5:15; 6:22-23)

³³ «Fum nwe o nwe ofomot lamp pɛkɛɲk di kɔ pɔyɔne fe ti-ɛ pɛmɛɲk di, mba pɛfɔs pɔ aɲɛɛmbar di nte tɔɲsɔɲɛ aɲɛ ɲambɛrɛ mɔ ɲanɛɲk pɛwɛɲkɛra. ³⁴ Dɔfɔr dam dɔyɔne lamp da dis. Kɔ dɔfɔr dam dɛntesɛ-ɛ, dis dam fɛp dɔɲmotnɛ; mba kɔ dɔfɔr dam dɔntɔtesɛ-ɛ, dis dam sɔ kubump kɔ dɛɲyi. ³⁵ Mɛkɛmbɛrɛnɛ ta pɛwɛɲkɛra mɛ pɛy'am dɛris mɔ pɔyɔn'am kubump. ³⁶ Kɔ dis dam domot ta tofo o tofo teyi nte teyi kubump mɔ, tɛm tatɔkɔ dis dam fɛp dɛmar, pɛmɔ tɔkɔ lamp dɔɲmot'am kɔ dɛndɛmar-ɛ.»

Yesu kɛbɔɲɛ aFarisi kɔ atɔksɛ a sariyɛ kiciya
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

³⁷ Nte Yesu ɛnayi kɛlɔk-loku mɔ, kɔ wɛFarisi wɛlɔma ɛletsɛnɛ kɔ kɛkɔ-di yeri dɔsɔk dadɔkɔ nde ndɔrɔn. Kɔ Yesu ɛmbɛrɛ k'ɔɲkɔ pɛndɛ amɛsa kirinɲ. ³⁸ Kɔ pɛɲciyanɛ wɛFarisi nwe nte Yesu ɛnatɔ-gbɛt waca dɛromun* kɛrɛsna a pɛdedi yeri mɔ. ³⁹ Mba kɔ Wɛbɛ oloku kɔ: «Nɛna aFarisi, pɛlet kɔ sɛpɔt tadarɛɲ yɔ ɲɛɲsɔkɛs, mba bɛkɛc yonu disrɛ ɲɛlasɛrɛnɛ deke dɛris kɔ kɛyɔ mes mɛlɛc. ⁴⁰ Nɛna atɔcɛrɛ mes aɲɛ ɲayɔne mɔ, Kanu nke kɛlɔmpɛs tadarɛɲ mɔ, bafɔ ki kɛlɔmpɛs sɔ tɛdisrɛ ba?† ⁴¹ Nɛc-pɔcɛ atɔyɔ daka mɛ pɛɲyi sɛpɔt kɔ dɛpɛlet yonu mɔ, fɛp fa yi fɛndesɔk nnɔ ɲayi mɔ.

⁴² Mba pɛlɛcɛr'un nɛna aFarisi! Bawo ɲɛɲsɔɲ Kanu farilɛ fa mɛrket kɔ malɛɲkan; mba nɛc-pɛlɛr dɔlɔmpu kɔ kɛbɔtɛr ka Kanu. Tatɔkɔ tɔ pɛmar payɔ, ta ampɛlɛrɛnɛ tɔkɔ-ɛ. ⁴³ Pɛlɛcɛr'un nɛna aFarisi! bawo ɲɛmbɔtɛr dɛkɛndɛ dɔcɔkɔ-cɔkɔ **dɛkɛcɛpɛs**, kɔ kɛyif kɛlɛl nde ambɛpsɛnɛ mɔ. ⁴⁴ Pɛlɛcɛr'un! bawo ɲayi pɛmɔ cufu nɛɛ antɔgbɛkɛrɛ mɔ, pac-kɔt ci kɛrɔɲ ta aɲɛrɛ-ɛ.»

⁴⁵ Kɔ fum wɛlɔma atɔksɛ a sariyɛ dɛcɔ ɛlɛk moloku, k'ɔɲkulɛrɛnɛ: «Wɛtɔksɛ, kɔ mɛlɔku tatɔkɔ-ɛ, mɛɲsɔnu sɔ sɛna!» ⁴⁶ Kɔ Yesu oloku: «Pɛlɛcɛr sɔ nɛna, atɔksɛ a sariyɛ! Bawo ɲɛɲsarɛsɛr afum yɛsarɛ nyɛ ɲantɔtam mɔ, ta ɲɛɲgbɛɲɛnɛnɛ yi ali tɛlɛr tonu-ɛ.»

⁴⁷ «Pɛlɛcɛr'un! Bawo nɛna ɔɲlɔ cufu ca adɛɲk a Kanu aɲɛ atɛm anu ɲanadif mɔ. ⁴⁸ Kɛmɛntɔr kɔ mɛndɛ tante a mɛna sɔ mɛwosɛ mɔyɔ ma atɛm anu mamɔkɔ, bawo ɲa ɲanadif adɛɲk a Kanu, kɔ nɛna ɲɛɲlɔ cufu cɛɲan! ⁴⁹ Itɔ ɔsɔɲɛ kɛcɛrɛ kɛtɔt ka Kanu disrɛ, kɛlɔku: «Indɛkɛnɛ ɲa adɛɲk kɔ asom.» Kɔ ɲandif

* **11:38** CɛFarisi, kɔ fum ɔɲkɔ kɛdi yeri-ɛ, mɛnɛ pɛgbɛt kɛrɛsna waca dɛromun. † **11:40** Kanu nke kɛlɔmpɛs tadarɛɲ mɔ, bafɔ ki kɛlɔmpɛs sɔ tɛdisrɛ ba? kɔ pɔyɔne fe ti-ɛ, nwe olɔmpɛs tadarɛɲ mɔ, bafɔ nkɔn olɔmpɛs sɔ tɛdisrɛ ba?

alōma, kō n̄antōrās alōma, ⁵⁰ itō endesōɲe afum a ndekāl kadekō-sarɛ kiciya ka kədif ka adəɲk a Kanu akanɛ fəp, kəyɛfɛ ntɛ doru dɔɲcɔp mō, ⁵¹ kəyɛfɛ mecir ma Abɛl, haɲ kəbəp ka ma Yakariya, nwɛ anadif nde Kəlō kəpəɲ ka Kanu, kəfo kəcempi kō **an̄g** bɪp daco mō. Ey, in̄lok'un ti: Andekō-yif ti afum a tɛm tantɛ.»

⁵² «Pələcər'un, nənā atəkse a sariyɛ! Bawo nəlɪɲ tasapa pa kəcərə; nənā sərka nambərə fɛ, nəwosɛ fɛ sō acuru ɲabərə akō ɲanafan̄ kəbərə mō.»

⁵³ Ntɛ Yesu owur nde kəlō kan̄kō mō, kō pəntɛlɛ atəkse sariyɛ kō aFarisi nno eyi mō. Kō ɲayɛfɛ kəgbəɲ-gbəɲər kō, ɲac-yifət kō mes fəp, ⁵⁴ ɲac-cəpɛ kō mowul, ntɛ tɔɲsɔɲɛ ɲanənɛ kō yem dəmoloku mō.

12

Nəkembərɛ ta nəbajɛnɛ dofum

(Mt 10:26-27)

¹ Tɛm tatəkō afum wul wul ɲanalon̄kanɛ, pəwureɛnɛ pəmo ɲaden̄sərənɛ, kō Yesu oloku acɛpsɛ ɔn darəɲ kərəsna: «Nəkembərɛ lebin da aFarisi ndɛ dɔyɔnɛ kəbajɛnɛ dofum mō. ² Tɛs o tɛs təgbəpɛnɛ teyi fɛ ntɛ pəntamar paloku mō, ntɛ o ntɛ təɲgbəpɛnɛ fɛ ntɛ pəntamar pacərə mō. ³ Itō ɔsɔɲɛ ntɛ o ntɛ tō nəloku kubump, andenɛ ti dan̄ pen̄; kō ntɛ mən̄mən̄kəs fum dɛlən̄əs dukəlō mō, andedəɲk ti kəlō kəroɲ.»

Nwɛ pamar nənesɛ mō

(Mt 10:28-31)

⁴ «Ic-lok'un ti, nənā anapa'em: Ta nənesɛ aɲɛ ɲandif dis gbəcərəm, kō tɛyɛfɛ danda ta ɲantam təlōm o təlōm sō mō. ⁵ Indementər'un nwɛ pamar nənesɛ mō: Nənesɛ nwɛ endif pəkafɛlɛ sō pətam kələm'əm Yahanama mō. Ey! Ic-lok'un, n̄kōn pamar nənesɛ! ⁶ Bafɛ gbajɛ kəcəmət y'ancəməs pəsam gbəlɛɲ mɛrəɲ? Awa! Ic-lok'un a Kanu kəfəpəl ali ɲɪn yi daco. ⁷ Ali cəfon ca domp donu alom ci fəp. Ta nənesɛ; bawo pələl ponu pən̄cɛpər pa gbajɛ yɛlarəm!»

Amera Nəcempi ɲa Kanu ɲendetəkse pamar acɛpsɛ a Yesu kəloku mō

(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ «Ic-lok'un ti: Nwɛ o nwɛ owosɛ afum alarəm daco a wəcɛpsɛ kem darəɲ ɔyɔnɛ; Wan ka fum endesərəmɲɛ-wosɛ nno fər ya mɛlɛkɛɛ a Kanu kirin̄, a wəkōn fum wəkakō ɔyɔnɛ. ⁹ Mba mənā nwɛ məndekō-bupərə ti afum daco mō, Wan ka fum endekəsərəmɲɛ-ce mənā wəkayi mɛlɛkɛɛ a Kanu fər kirin̄. ¹⁰ Nwɛ o nwɛ oloku pələc pa Wan ka fum, andekō-ɲajɲɛnɛ wəkayi; mba nwɛ o nwɛ ɔlōməs **Amera Nəcempi ɲa Kanu**, afədekō-ɲajɲɛnɛ kō.»

¹¹ «K'andɛ pac-lɪɲəs'un kəkəkərə nde **dəkəcəpəs**-ɛ, kō pəyɔnɛ fɛ ti nda aboc kiti, kō pəyɔnɛ fɛ ti abɛ-ɛ, ta nəcɛm-cɛmɲɛ ntɛ n̄aj̄koyacɛ, kō təkō n̄aj̄koloku mō; ¹² bawo **Amera Nəcempi ɲa Kanu** ɲendekō-təks'on gbəɲcana babəkō təkō pamar nəndekō-loku mō.»

Capafɛ ca wəka daka wətɔcərə tes

¹³ Kō fum wəlōma oloku Yesu kəɲay kan̄kō disrɛ: «Wətəkse, məloku wɛɲc'im a səyɛrɛnɛ kɛ kosu!» ¹⁴ Kō Yesu oloku fum wəkakō: «An̄o ɔ 'cəmbər'im kəyɔnɛ ka wəboc kiti nu daco, kō pəyɔnɛ fɛ ti, wəyər'un daka donu-ɛ?» ¹⁵ Kō tɛyɛfɛ danda, kō Yesu oloku ɲa: «Nəkembərɛ kəbətər ka kəyɔ daka dɛlarəm, bawo bafɛ daka dadəkō dətəmpər tecepərənɛ ta fum doru, ali wəkayi pəyɔ daka dɛlarəm.»

¹⁶ Kō Yesu oloku ɲa capafɛ cəlōma: «Fum wəka daka wəlōma ɛɲayɔ ntəf nyɛ yɛɲc-tesɛ yəbaf mō. ¹⁷ Pəc-cɛm-cɛmɲɛ, pəc-yifnɛ: «Cəke cō indeyɔ-ɛ? Bawo iyɔ fɛ kəfo n̄kɛ in̄kō-lon̄ka yɛtɛl yem fəp mō.» ¹⁸ Kō fum nwɛ olokunɛ, «Ntɛ tō indeyɔ:

Kəwəkəc kə iŋkə cələ cem, isel nce cəmbək mə, ilonka ci disre malə kə ca yem yələma. ¹⁹ Kə tɛyɛfɛ dənda-ɛ, ilokunɛ dɛbəkəc: «Iyo daka delarəm dɛmɛŋkərnɛ mɛrɛn mɛlarəm; iŋɛsəm oŋ, idi, imun iwoləs.» ²⁰ Mba kə Kanu kələku kə: «Məna Wəbəc, Wətəcərə tes! Pibi pa məkə yati pə andewer'əm kiyi kam doru; təkə məlompəs mə, anə ə mändesakərə ti-ɛ?» ²¹ Kə Yesu ɔnəcər: «Itə pəyi fum nwɛ endelonka daka dən, a ta Kanu kəŋnəŋk kəyo kən daka mə-ɛ.»

Kəlan Kanu (Mt 6:25-34)

²² Kə Yesu oloku aɛɛpsɛ ɔn darəŋ: «Itə ɔsəŋɛ nte ilok'un: Ta nəcəm-cəmne teta doru donu—ake nändedi-ɛ. Ta nəcəm-cəmne sə teta dis donu—ake nändɛbɛrnɛ-ɛ. ²³ Bawo kəyi doru kəŋɛpər yeri, kə dis dɛŋɛpər yamos. ²⁴ Nəkəkɛ bəmp ya ser: Yəfəbəf, yəfətɛl, yəfəməŋkərnɛ, yəyo fɛ cələ, mba Kanu kəŋsəŋ yi yeri. Nəna nəŋɛpər bəmp yayəkə pəbəlɛ! ²⁵ Anə ə kəcəm-cəmne kən kəntam kəbɛrɛnɛ kururu katin gbəŋ kəwon kən doru-ɛ? ²⁶ Kə pəyənɛ a nəfətam ali tes tɛfɛt-ɛ, ake nəŋkəcəm-cəmne nɛ təkə tɛŋcəmɛ mə? ²⁷ Nəgbətənɛ nte yələŋk ya dələ yomporə mə: Yəfəbəc, yəfədu yamos, mba ic-lok'un, ali wəbɛ Sulemany kə daka da debeki dən, ɛnayo fɛ yamos nyɛ yɛnatesɛ pəmə pələŋk papəkə pin mə. ²⁸ Yika yeyi məkə dələ, alna pəc-ləm yi dənɛŋɛ, mba Kanu kəŋsəŋɛ pəmar yi. Nəna, aŋɛ kəlanə konu kəmpicɛ mə, nəntam kəlanə tes tin: Pipicɛ oŋ cəkɛ o cəkɛ, itə Kanu kəndeyən'on! ²⁹ Kə nəna, ta nətərəsnɛ kəcəm-cəmne teta yeri yəkə nändɛ nəc-di mə, ta nəcəm-cəmne teta yomunəs yəkə nändɛ nəc-munəs mə. ³⁰ Bawo acuru a doru dandɛ ŋəŋcəm-cəmne teta ca yayəkə. Kə nəna, Papa konu ɛŋɛərə a nəfan yi. ³¹ Nətən **dəbɛ da Kanu**; nkən Kanu endesəŋ'un yələpəs yəkə.»

Daka kiyi ka darəŋɛ (Mt 6:19-21)

³² «Ta mənɛsɛ, Atəkəs'em darəŋ! Bawo pəmbət Papa konu kəsəŋ konu daka da dəbɛ dən fəp. ³³ Nəcaməs daka donu, nəpocɛ kəway kəŋkə atəyo daka. Nte tɔŋsəŋɛ nəmɛŋkərnɛ daka da alna ndena Kanu mə. Daka da ndena Kanu dəfəlip! Dəndo wəkɛ eyi fɛ nwɛ ɔŋlɔtərnɛ di mə; atɛ nɛyi fɛ nŋɛ nŋəsnəm di mə. ³⁴ Bawo da daka donu dɛŋyi mə, difə abəkəc ŋomɔ nɛŋyi.»

Abəc aŋɛ ŋambum mə

³⁵ «Nəgbəŋɛnɛ səbɛlɛt dəfi, nəmot səlamp sonu, nəcəmɛ bel-bel! ³⁶ Nəyi pəmə abum aŋɛ ŋandekar wəbɛ kəŋan kəder kəyɛfɛ dəŋgbəŋnɛ mə, nte tɔŋsəŋɛ wəkəkə ɔŋɛ-kəna-der pəsut-sut kumba, ŋa ŋəgbite kə ki katəna mə. ³⁷ Pəbət acar akakə wəbɛ kəŋan, ɔŋɛ-kəna-der pəbəp kə pəc-kar kəgbite kə mə. Amina! Ic-lok'un ti: Endəgbəŋɛnɛ bɛlɛt, pədəs acar akakə dəməsə kəkə-di yeri, nkən pəyərəs ŋa yi. ³⁸ Ali pəyənɛ fə cək-cək cə ender, kə pəyənɛ fɛ ti-ɛ dəsəkə, mba k'embəp ŋa ta ŋandirɛ-ɛ, pəbət ŋa!»

³⁹ «Nəcərə bel-bel a kə wəbɛ wəkə kələ ɛŋɛərə tɛm nte wəkɛ ender mə-ɛ, ɔfəsək kə pəwəkəc kələ kən. ⁴⁰ Nəna sə, nəcəmɛ bel-bel! Bawo Wan ka fum endeder tɛm nte nəntəyo kə amera mə.»

Wəbəc wələmpu kə wəbəc wətələmp (Mt 24:45-51)

⁴¹ Kə Piyɛr eyif Yesu: «Wəbɛ, səna gbəcərəm ŋə məŋlɔku capafə caŋɛ, ka fəp fə məŋlɔku ti ba?»

⁴² Kə Wəbɛ oloku: «Wəcəmbər-cəmbər daka wərə olomp, pəsək domp-ɛ? Nkən ɔyənɛ nwɛ wəbɛ ɔŋlɔku: «Isəŋ'əm yəbəc nyɛ: Məc-səŋ yeri afum aŋɛ ŋayi kəbəc'em mə, tɛm nte pəmar mə.» ⁴³ Pəbət wəcar wəkəkə wəbɛ kən ɔŋlukus

pəbəpə kə yəbəc yayəkə mə! ⁴⁴ Ilok'un ti, kançe kə: Nkən o wəbə kən anşən yəbəc ya kəcəmbər-cəmbər ka daka dən fəp! ⁴⁵ Mba kə wəcar olokunə dəbəkəc: «Wəbə kem entayefe fə kəder,» pəyefe kəsut ka amarəs arkun kə aran-ε, pəc-di, pəc-mun han pəcis-ε, ⁴⁶ wəbə ka wəcar kakə endeder dəsək nde antəyə kə amera mə, dec nde antəcərə mə, tēm tatəkə embeləs wəcar wəkakə, pəsən kə kaway nke pəmar pasən acar atənene wəbə kəjan mə. ⁴⁷ Wəcar nwe ençərə tefan ta wəbə kən mə, ta olompəsənene kə mə, ta anşə təkə wəbə kən efan mə, anşut wəcar wəkakə kəsut kəpən. ⁴⁸ Mba wəcar nwe antəcərə tefan ta wəbə kən mə, pəciya-ciya kəlopəs mə, wəcar wəkakə pəpic pə anşut kə. K'anəsən fum pələram-ε, pələram pə anşer kə. K'anəsən kə kəmenjk pələram-ε, anjanəkanə kəwer kə pələram.»

Teta Yesu təsəne afum kəgbeyene
(Mt 10:34-36)

⁴⁹ «Nənç d' inder kəber doru, k'ifanç di kəmar! ⁵⁰ Pəmar isətə kəgbət dərömun, kə kənwon'im kəyi. ⁵¹ Nənçem-cəmnə a pəforu pə inçerə kəsən doru ba? Ala de, mba kəgbey k'inçerə. ⁵² Kəyefe on tante anç o anç nayı kəcəmat kələ disrə, nandegbeyene akə nayı maas akə nayı mərən. ⁵³ Kas kəgbey wan wərkun, wan wərkun pəgbey kas; kərə kəgbey wan wəran, wan wəran pəgbey kərə; kənçərə kəgbey wəran ka wan kən, wan-sə pəgbey kənçərə.»

Kəcərəne ka kəm
(Mt 16:2-3)

⁵⁴ Kə Yesu oloku sə kənay: «Kə nənənk kəp kəgbəpərne ntende dec dənkalə mə, nənkalə katina: «Kəder kə wəcafən endeder!» Pəfo-won wəcafən pəder. ⁵⁵ Mba kə nənənk afef nja kəca kətət nəc-wur-ε, nəloku: «Kəwone kə pənder,» təkə nənloku ti mə, itə tenyi. ⁵⁶ Nəna Abanənə dofum! Nəntam kəcərə megbekərə ma təkə antəf kə kəm yenyi mə; ta ake tə nəntətam kəcərəne tegbekərə ta tēm tante, nte tēyefe ndena Kanu mə-ε?»

Məten kətəne kə wəterene kam
(Mt 5:25-26)

⁵⁷ «Ta ake tə nəntəcərəne nəna sərka təkə pəmar nəyə mə-ε? ⁵⁸ Kə məndekə kə wəyefərəne kam dənkiti-ε, məwose nətəne dəpə kərəsna. Kə pəyone fə ti-ε, ençekər'am dabe. Wəboc kiti pəsən'am wəsodar, wəsodar eber'am dəbili. ⁵⁹ Ic-lok'am məfəwur dəbili kə mənəlip kəsən pəsam pəkə mənəmpərə wəkekərə kam dəbili mə.

13

Nəsəkpər mera, nəcəne pəlompu darən, kə pəyone fə ti-ε, nəfi!

¹ Tēm tatəkə kə afum aloma nander nəlmar Yesu təkə Pilat enadifət aKalile aloma nte nənç-lojne Kanu mə. Itə tatəkə Pilat enanənkal mecir ma afum kəlojne kəjan. ² Kə Yesu oloku nja: «Nənçem-cəmnə a k'anadifət aKalile akakə tatəkə-ε, a tementər on a njananəkanə kəciya natas aKalile aləpəs akə anatə-dif mə ba? ³ Ala! Ic-lok'un: Mba kə nəntəsəkpər mera nəcəne pəlompu darən-ε,* tatəkə tə nəndeləsərne fəp pəmə akakə. ⁴ Kə pəyone fə ti-ε, afum anç wəco kə camət-maas anç kələ ka Siloye kənawəkərne kədif mə, nənçem-cəmnə a nja njananəkanə kəciya natas aka Yerusaleml aləpəs anç ba? ⁵ Ala, ic-lok'un, mba kə nəntəsəkpər mera nəcəne pəlompu darən-ε, nəna sə fəp nənfi pəmə nja!»

Capafə ca kətək kəkom nke kənəto-yə yokom mə

* 13:3 «Nəntubi» itə «Nəsəkpərə məyə mətət məyə melec.»

⁶ Kò Yesu oloku sò capafò nce: «Fum wələma ɛnabɔf kətək ka tumbunyi dale dɔn daco. K'ender kəten yokom ya ki, mba k'embəp kətək ka tumbunyi nke ta kəŋkom-ε. ⁷ Awa, k'oloku wəbəc kən wəkò ɔŋc-bumε kò dale mɔ: «Meren maas mɔ mamε nte inder kəpim yokom ya kətək kəŋkε mɔ, mba ifəsɔtɔ. Awa məcəp ki! Ta ake tɔ kəndecəmεnε, kəbaŋ antɔf gbəcərəm-ε?» ⁸ Kò wəbum ka dale oloku kò: «Wəbε, məsak kətək kəkɔm kəŋkε kəren nke gbəcərəm paməmən sɔ; indekay haŋ inɔŋkər, iber ma sɔ ŋcək-cək-a. ⁹ Kò tatəkɔ teyi-ε, tələma kəŋkom dok, kò pəyi fε ti-ε, məcəp ki.»

Yesu kətaməs ka wəran wələma simiti, dəsək da kəŋesəm

¹⁰ Kətəkse kò Yesu ɛŋc-nde **dəkəcəpəs** dələma, simiti, dəsək da kəŋesəm. ¹¹ Wəran wələma ɛnayi dənda nwe ŋɔŋk ŋɛlεc ŋenasɔŋε kətɔ-kɔt kəyεfε meren wəcɔ kò camət-maas mɔ; ɛnanutnε, ta ɛntam kətenɔc-ε. ¹² Nte Yesu ɛnəŋk wəran nwe mɔ, k'ewe kò, k'oloku kò: «Wəran, docu dam dəsək'əm.» ¹³ Kò Yesu endej kò kəca. Gbəŋcana babəkɔ kò wəran nwe ɛntenɔc, k'yεyεfε **kəcəm** debeki da Kanu. ¹⁴ Mba kò pəntelε wəbε wəkə **dəkəcəpəs** dadəkɔ, nte Yesu ɛnataməs wəran wəkəkɔ simiti, dəsək da kəŋesəm mɔ, kò wəbε nwe oloku afum: «Mata camət-tin meyi mme pəmar pac-bəc mɔ, nəder nəten kətaməsne mata maməkɔ disrε, mba ta nəder simiti, dəsək da kəŋesəm.» ¹⁵ Kò Yesu oloku kò nte: «Nəna abəŋenε dofum: Simiti, dəsək da kəŋesəm, anɔ ɔntəgbeki wana wɔn, kò pəyɔnε fε ti-ε, sofale sɔn pəkəkərε kəkɔ-mun-ε?» ¹⁶ A wəran nwe ɔwur dokom da Abraham, a kò Sentani səsumpər səkot kəyεfε meren wəcɔ kò camət-maas mɔ, pəmar fε pasikəlɔ kò bənda yayəkɔ simiti, dəsək da kəŋesəm ba?» ¹⁷ Yesu kələku moloku maməkɔ, kò təsɔŋε ater ɔn fəp kələpərne; mba pənabɔt kənay fəp, mɔyɔ mɔpɔŋ maməkɔ Yesu ɔŋc-yɔ mɔ.

Capafò ca tɛŋgben tɛfɛt

(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸ Kò Yesu oloku sɔ: «Ake **dεbε da Kanu** dowurεnε-ε? Ak' indetubcεnε di-ε? ¹⁹ Tɛŋgben tɛfɛt[†] nte fum ɛlɛk, pələm dale dɔn disrε mɔ. Tɛŋgben tatəkɔ topɔŋ, pəyɔnε kətək kəpɔŋ, bəmp yeder yələ wara wawəkɔ kəronɔ mɔ.»

Capafò ca lebin

(Mt 13:33)

²⁰ Kò Yesu oloku sɔ: «Ak' indetubcεnε **dεbε da Kanu**-ε? ²¹ **Dεbε da Kanu** dowurεnε kò lebin ndε wəran ɛŋlɛk pəbər kəcɔm nke ɛnalompəs kò abek ŋa farin daco mɔ, a kò kəcɔm kəŋkɔ kəmpe fəp mɔ.»

Capafò ca dəkəbərε dεwəkεnε

(Mt 7:13-14, 21-23)

²² Nte Yesu ɛŋcali sədare səfɛt kò səpɔŋ kəkɔ ka Yerusalem mɔ, pəc-təksenε sɔ afum. ²³ Kò fum wələma eyif kò: «Wətəkse, afum apic ŋɔ Kanu kəndekɔ-yac ba?» Kò Yesu oloku ŋa: ²⁴ «Nəna sɔ nəsəp nədekɔ nəbərε dəkəbərε dεwəkεnε dadəkɔ, bawo ic-lok'un: Afum alarəm ŋandesəp kəbərε ka di, mba ŋafɔdekɔ-tam.»

²⁵ «Kò wəkə kələ endekɔ-yεfε pəcaŋ kumba, nəna aŋε nəŋyi doru mɔ, nədeyεfε kəsut-sut kumba, nəc-loku: «Wətəkse! Məgbite su!» Təm tatəkɔ endekulε nu: «Inɔcərə fε kəca nke nəyεfε mɔ!» ²⁶ Təm tatəkɔ tɔ nəndekɔ-cɔp kələku: «Sənadi yeri, səmun kò mənə, məc-təkse nde mirit mɔpɔŋ ma dare dosu.» ²⁷ Nkən pəc-lok'un, «Inɔcərə fε aka nde nəyɔnε mɔ! Nəbəl'em day, nəna

[†] **13:19** «tɛŋgben tɛfɛt» Ti tɛŋgben tɛfɛt ta tək ya dale, nte tompon mɔ-ε, kətək ka ki kəmbek pətas tək yələma ya dale.

akanɛ nɛɲɔ mes mɛlɛc mɔ!› ²⁸ Difo afum ɲandeko-bok, ɲac-ɲaɲɛɛnɛ sek, kɔ nɛɲkɔnɛɲk Abraham, Isiyaka, Yakuba kɔ adɛɲk a Kanu fɛp **dɛbɛ da Kanu** dɛntɔf, a palɛm nana dabanɲa-ɛ. ²⁹ Afum ɲandeko-yɛfɛ kɛca nkɛ dec dɛmpɛ kɔ nkɛ dec dɛɲkɛlɛ mɔ, kɛca kɛtɔt, kɔ kɛmerya, ɲader ɲandɛ dɛmɛsa nde **dɛbɛ da Kanu** dɛntɔf. ³⁰ Tɛm tatɔkɔ, alɔma aɲɛ ɲayɔnɛ mɔkɔ alɛpsɛr mɔ, ɲandeko-yɔnɛ akirin; ako ɲayɔnɛ akirin mɔ, ɲayɔnɛ alɛpsɛr.»

Yesu kɔ Yerusalem

(Mt 23:37-39)

³¹ Tɛm tatɔkɔ, kɔ aFarisi alɔma ɲander ɲaloku kɔ: «Mɛyɛfɛ nnɔ mɔkɔ! bawo Herodu ɛfan kɛdif'am.» ³² Kɔ Yesu oloku ɲa: «Nɛkɔ nɛloku ayɔfan ɲaɲɔkɔ: Kɛbɛlɛs yɔɲk yɛlɛc kɔ kɛtamɛs k'iyyinɛ mɔkɔ kɔ alna, a indɛlɛpɛs yɛbɛc yɛm tataka ta maas. ³³ Mba mɛnɛ ikɔt mɔkɔ, alna kɔ dɔsɔkɔ; bawo pɛmar fɛ wɛdɛɲk wɛka Kanu efi kɛfo kɛcuru ta pɛyɔnɛ Yerusalem-ɛ.»

³⁴ «Yerusalem! Yerusalem! Nɲɛ ɲɛndif adɛɲk a Kanu mɔ, ɲɛc-cacas aɲɛ Kanu kɛsom nnɔ ɲɛyi mɔ; pɛnabas'im kɛlɔɲka ka awut'am pɛmɔ nɛ acɔkɔ ɲokombɛra ɲɔɲlɔɲka awut baɲca ya ɲi dɛntɔf mɔ! Mba kɔ nɛntɔfan ti. ³⁵ Awa, kɛsakɛr'on k'ander kɛlɔ konu. Mba ic-lok'un: Nɛfɔsɔ-nɛɲk'im, haɲ tɛm tɛbɛp nɛ nɛndeloku: «Kanu kɛpɔcɛ pɛtɔt nwɛ endeder tɛwɛ ta Kanu Kɛpɔɲ mɔ.»»

14

Yesu kɛtamɛs ka wɛcuy wɛlɔma

¹ Dɔsɔk da kɛɲɛsɛm da aSuyif dɔlɔma, k'awe Yesu nde kɛlɔ ka wɛbɛ ka aFarisi wɛlɔma kɛkɔ-di yeri, kɔ akakɔ ɲaɲkɔkɛcɛ kɔ. ² Kɔ fum wɛlɔma nwɛ docu dɛnakɛfɛs mɔ, pɛcɛmɛ kɔ fɔr kirin. ³ Kɔ Yesu eyif atɛksɛ a sariyɛ kɔ aFarisi: «Aɲwɛsɛ kɛtamɛs ka wɛtɔtamɛnɛ simiti, dɔsɔk da kɛɲɛsɛm ba, ka afɔwɛsɛ?» ⁴ Kɔ afum aɲɛ ɲaɲɛɲk. Awa kɔ Yesu ɔɲgbuɲɛnɛ wɛtɔtamɛnɛ nwɛ, kɔ wɛkakɔ ɛntamɛnɛ, k'ɛsak kɔ a pɛkɔ. ⁵ Nɛ tɛɲɛpɛr mɔ, kɔ Yesu eyif ɲa: «Aɲɔ eyi nu daco nwɛ wan kɔn, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti wana wɔn wɛntɛmpɛnɛ dɛkɛlɛmp simiti, dɔsɔk da kɛɲɛsɛm, ta ɛmpɛnɛ wi dɔsɔk dadɔkɔ mɔ?» ⁶ Kɔ abɛ akakɔ ɲantɔtam kɛlukɛ kɔ mɔcɔp.

Nɛ aɲyɛk-yɛk dɛkɛndɛ, kɔ nɛ aɲwɛnɛ fum tes mɔ

⁷ Kɔ Yesu olokɔ-lokɛr afum aɲɛ anawɛ dɛkɛsata mɔ, bawo ɛnakɔkɛcɛ nɛ akakɔ aɲɛ-gbutɛlɛnɛ dɛkɛndɛ dɔcɔkɔ-cɔkɔ mɔ. K'oloku ɲa: ⁸ «Kɔ fum ɛw'am kɛkɔ-tɛɲnɛ kɛsata ka kagbaɲnɛ kɔn-ɛ, ta mɔkɔ mɛndɛ dɛkɛndɛ dɔcɔkɔ-cɔkɔ, bawo tɔlɔma wɛka kɛsata ɛwɛ sɔ fum wɛlɔma kɛsata kaɲkɔ, nwɛ ɛɲɛpɛr mɛna mɔ. ⁹ Ta tɔsɔɲɛ wɛkɔ ɛwɛ nu kɛsata mɔ, kɛdelɔk'ɔm: «Mɛyɛfɛ mɛsakɛrɛ nwɛ dɛkɛndɛ dadɔkɔ.» Kɛlapɛrɛnɛ kɔ mɛɲkɔ kɛyɛfɛ dɛkɛndɛ dɔcɔkɔ-cɔkɔ dadɔkɔ kɛkɔ-ndɛ dadarɛɲ dɔkɔ. ¹⁰ Mba, k'aw'am kɛsata-ɛ, mɔkɔ mɛndɛ dɛkɛndɛ dadarɛɲ, nɛ tɔɲsɔɲɛ nwɛ ɛw'am kɛsata mɔ k'ɛndɛr pɛnɛɲk'ɛm-ɛ, pɛlɔk'ɛm: «Wanapa, mɛcɔɲnɛ kirin.» Awa tɛm tatɔkɔ mɛna mɛlɛlɛ nnɔ afum aɲɛ ɲaɲkɔ-paɲnɛ amɛsa kɛdi yeri mɔ. ¹¹ Nwɛ o nwɛ ɛlɛknɛ, andɛtɔrɛ kɔ; nwɛ o nwɛ ɔtɔrɛnɛ andɛpɛnɛ kɔ.»

¹² Kɔ Yesu oloku fum nwɛ ɛnawɛ kɔ kɛsata mɔ: «Kɔ mɛwɛ afum kɛdi yeri yɛraɲ, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti yɔrɔfɔy-ɛ, ta mɛwɛnɛ yi akɔs'am aɲa, ta mɛwɛnɛ yi andɛɲɔm aɲa, ta mɛwɛnɛ yi akomɛnɛ am, ta mɛwɛnɛ yi andɛ am aka daka. Nɛ tɔɲsɔɲɛ ɲa ɲɛdatɛm kɛlukɛsɛ ayɛk ɲa kɛwɛnɛ yeri mɔ. ¹³ Mba kɔ mɛndɛwɛnɛ afum yeri-ɛ, mɛwɛ atɔyɔ daka, lanyiru, atorɛr kɔ atɔnɛɲk. ¹⁴ Tɛm tatɔkɔ pɛbɔt'ɛm, bawo ɲayɔ fɛ daka ndɛ ɲaɲkɔ-luks'am kɛway ka pɛtɔt papɔkɔ mɔ.

Kanu gbəcərəm kəndekə-tam kəluks'am kəway kan̄kə, nde ayə pətət n̄andekə-yefə defi m̄ə.»

*Capafə ca yeri ya kəsata
(Mt 22:1-10)*

¹⁵ Nte afum n̄ane moloku mamə m̄ə, kə fum wəloma nwe ɛnandə demesa m̄ə, oloku Yesu: «Pəbət mana nwe m̄andekə-di yeri nde **dɛbɛ da Kanu** d̄antəf m̄ə!»
¹⁶ Kə Yesu oloku fum wəkakə: «Fum wəloma ɛnaboc kəsata kəpən, k'ewenɛ ki afum alarəm. ¹⁷ Nte tɛm ta kədi yeri yayəkə tendebəp m̄ə, k'osom wəcar kən kəkə-loku afum aɲɛ ewe kəsata m̄ə: «Nader! Alip kəcoɲ.» ¹⁸ Mba kə kan-kan ɛyefə kələtsɛnɛ kə. Kə wəcəkə-cəkə oloku kə: «Məɲaɲnɛn'em, dalɛ d' iway idə pəmar ikə iməmən; iletɛn'am ta məsumpər'em ti!» ¹⁹ Kə wəka mɛrəɲ oloku kə: «Iway cəna cəbifti wəco, ic' ifaɲ kəkə-wak; iletɛn'am ta məsumpər'em ti!»
²⁰ Kə wəka maas oloku s̄ə: «Intɛp kəc-gbaɲnɛ, itə intətam kəkənɛ!» ²¹ Kə wəcar olukus k'ɔɲkə pəloku moloku maməkə wəbɛ kən. Kə pəntɛlɛ wəbɛ kən, k'oloku wəcar: «Məkə katəna nde mofə məpən kə nde d̄əmirit ma dare! Məwen'em atəyɔ daka, lanyiru, atorər kə atənəɲk.» ²² Kə wəcar ender pəloku kə: «Wəbɛ nte məsom'im m̄ə telip, mba yeri yəsərəcəmɛ!» ²³ Kə wəbɛ oloku kə s̄ə: «Məkə d̄əpə da dəkulum kə dəɲgbaɲcan, m̄əloku afum n̄abɛrɛ nte tən̄səɲɛ kəlɔ kem kələrɛ m̄ə.» ²⁴ Bawo, ic-lok'un: Arkun akakə inanun̄kɛnɛ kəwɛ kəsata kan̄kɛ m̄ə, ali wəkin əfəsə-di yeri ya ki.»

*Cəke cə aɲyi a patam kəyənɛ wəcəpsɛ ka Yesu darəɲ-ɛ
(Mt 10:37-38)*

²⁵ Kəay kənəcəmɛ Yesu darəɲ, kə Yesu ɛɲkafələ, k'oloku n̄a: ²⁶ «Məna nwe m̄əncəps'em darəɲ m̄ə, pəmar mətam kəcə papa kam kə iya kam, kə wəran kam, kə awut'am, awɛɲc'am aɲa arkun, akirɛ am kə kiyi kam doru yati, kə pəyi fɛ ti-ɛ, fum wəkakə əfətam kəyənɛ wəcəpsɛ kem darəɲ. ²⁷ Məna nwe o nwe m̄əntəwosɛ kəgbaɲnɛ kətək kəpandən ka defi nke aɲcaɲ aɲɛ n̄andif afum m̄ə, məfətam kəyənɛ wəcəpsɛ kem darəɲ. ²⁸ Bawo n̄əna akanɛ daco, məna nwe m̄ənfaj kəcəmbər kəlɔ m̄ə, məfəndɛ kərəsna m̄əlom daka dəkə m̄əɲkəbɛrsɛ teta kəlɔ kam m̄ə, kə pəyənɛ fə daka dadəkə d̄əntam kəlɛp kəcəmbər ka kəlɔ kan̄kə-ɛ. ²⁹ Mba kə n̄əɲcop kəcəmbər kəlɔ ta nəlɛp kəcəmbər ki, nwe o nwe ɛnəɲk ki, endesələr'un ³⁰ pəc-loku: «Afum akanɛ n̄əɲcop kəcəmbər kəlɔ mba n̄əntam fɛ ki kələpəs.» ³¹ Itə pəyi wəbɛ nwe ɛɲfaɲ kəkə-sutɛnɛ kə wəbɛ wəloma m̄ə, m̄ənɛ pəndɛ pəməmən kə pəyənɛ, afum wul wəco (10.000) n̄əntam kəsutɛnɛ kə afum wul wəco mɛrəɲ (20.000) aka wəbɛ wəkə n̄əɲkəsutɛnɛ m̄ə. ³² Kə pəyənɛ fɛ ti-ɛ, n̄əɲsərəbəlɛnɛ, wəbɛ wəka afum wul wəco (10.000) pəsom nda wəbɛ wəka afum wul wəco mɛrəɲ (20.000) wəkə n̄əɲkəsutɛnɛ m̄ə, nte pəmar pəkət ta n̄əsutɛnɛ m̄ə. ³³ Awa, məna nwe o nwe m̄əntəcə ca yəkə m̄əyɔ m̄ə, məfətam kəyənɛ wəcəpsɛ kem darəɲ.»

*Mɛr m̄mɛ m̄əndɛɲcɛ m̄ə
(Mt 5:13; Mk 9:50)*

³⁴ «Paka pətət pə m̄ə m̄əyənɛ, mba kə m̄ə m̄əndɛɲcɛ-ɛ, ak' antam mi kəbətɛ-ɛ? ³⁵ M̄ə m̄əndɛɲ m̄əfətsɛ tɛm tatəkə antəf, m̄əfətsɛ n̄cək-cək ya yəbɔf, m̄ənɛ pagbal mi d̄əyika. Məna nwe m̄əyɔ ləɲəs m̄əc-nɛ m̄ə, m̄ənɛ ti!»

15

*Capafə ca aɲkesiya n̄ɲɛ n̄ɛnasələ, k'anəɲk s̄ə n̄i m̄ə
(Mt 18:12-14)*

¹ Aban̄as dut kɔ afum aciya ŋalɔtarn̄e Yesu kɔkɔ-cɛŋkɔl kɔ. ² AFarisi kɔ acicɛs a sariyɛ ŋac-cɔpɛnɛ: «Fum wɛkawɛ ɛŋsɛlɛnɛ aciya, pɛwosɛ kɛdi yeri kɔ ŋa.»

³ Mba kɔ Yesu oloku ŋa capafɔ nɛ: ⁴ «Nɛna afum akanɛ daco, anɔ ŋyɔ ŋkɛsiya tasar tin (100), a ŋin ŋɔsɔlɔr kɔ, a pɛsak yɔkɔ 99 dɛtɛgbɛrɛ kɔkɔ-ten ŋin ŋɔkɔ ŋɔsɔlɔr kɔ mɔ, hanɔ pɛnɛŋk ŋi-ɛ? ⁵ Kɔ wɛkayi ŋkɔ pɛnɛŋk ŋi-ɛ, pɛgban̄nɛ ŋi amera ŋɔbotu disrɛ, ⁶ ŋɔc-kɔna-bɛrɛ ndɛ ndɔrɔn, ewe anapa ɔn kɔ andɛ ɔn ndɛ ndɔrɔn, pɔloku ŋa: «Nɛwolɛs kɔ ina, bawo inɛŋk an̄kɛsiya ŋɛm ŋɔkɔ ŋɛnasɔlɔr'im mɔ.» ⁷ Ic-lok'un: Pɔbotu pɔŋkɔ-yi darɛŋc tɛta fum wɛkin nwe ŋkɔ-sɛkpɛr amera pɛcɛmɛ dɔpɔ dolompu darɛŋ mɔ, pɛtas tɛta afum 99 anɛ ŋantɔmar kɛsɛkpɛr mɛra, bawo ŋalomp mɔ.»

Capafɔ ca pɛsam gbɛlɛŋ mpɛ pɛnasɔlɛ, k'anɛŋk sɔ pi mɔ

⁸ «Kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, wɛran wɛrɛ ŋyɔ pɛsam gbɛlɛŋ wɛcɔ, a gbɛlɛŋ bin bɔsɔlɔr kɔ ta omot lamp, ta ɛfɛŋ kɛlɔ, ta ɛntɛn pi bel-bel, hanɔ pɛnɛŋk pi mɔ? ⁹ Kɔ wɛran nwe ɛnɛŋk pɛsam gbɛlɛŋ mpɛ-ɛ, ɛŋwɛ anapa ɔn, kɔ andɛ ɔn, pɔloku ŋa: «Nɛwolɛs kɔ ina bawo inɛŋk pɛsam gbɛlɛŋ mpɛ pɛnasɔlɔr'im mɔ.» ¹⁰ Ic-lok'un, pɔbotu pɛyi mɛlɛkɛɛ a Kanu daco tɛta fum wɛciya wɛkin gbɔŋ nwe ɛŋsɛkpɛr amera pɛcɛmɛ pɔlompu darɛŋ mɔ.

Capafɔ ca wɛtɛmp wɛsɔlɛ, k'anɛŋk kɔ sɔ mɔ

¹¹ Kɔ Yesu oloku sɔ: «Fum wɛlɔma ɛnayɔ awut arkun mɛrɛŋ. ¹² Kɔ wɛkɔ ɛfɛtɛ mɔ, oloku kas: «Papa mɛsɔŋ'im da pɛmar idɛsɔtɔ kɛ kam mɔ.» Kɔ kas ɛyɛr daka dɔn awut ɔn akanɛ mɛrɛŋ daco. ¹³ Ntɛ matakɛ mɛpic mɛŋcɛpɛr mɔ, kɔ wan wɛfɛt ɛŋcamɛs daka dɔkɔ ɛnasɔtɔ mɔ fɛp. K'osumpɛr dɔpɔ k'ɔŋkɔ pɛbɔlɛ, atɔf ŋocuru. Nɛɛ enakɔ pɛyi yama-yama pɛc-lɛsɛr-lɛsɛr daka dɔkɔ ɛnayɔ mɔ. ¹⁴ Ntɛ wan nwe elip kɛdi daka dɔn mɔ, kɔ dor dɔpɔŋ dɛmbɛrɛ atɔf ŋan̄ɔkɔ ɛnayɔ mɔ, kɔ ca yɔŋcɔp kɛbut kɔ. ¹⁵ K'ɔŋkɔ pɛyi nda fum wɛlɔma wɛka atɔf ŋan̄ɔkɔ, wɛkɔ ɛnasɔŋ kɔ kɛkɛk ka sɔp yɔn mɔ. ¹⁶ Wan nwe pɛfan̄ kɛdi yeri ya sɔp, mba ali fum ɛnasɔŋ fɛ kɔ yi. ¹⁷ Awa, k'ɛyɛfɛ kɛcɛm-cɛmɛnɛ tɛyi tɔn, k'olokunɛ: «Fum cɛkɛ ŋayi kɛbɛc ndɛna papa kem anɛ ŋayɔ cɛcom cɛlarɛm mɔ, a ina ic-fɛnɛ nno dɔrɛ. ¹⁸ Kɛyɛfɛ k'inder ikɔ ndɛna papa kem ikɔ iloku kɔ: Papa in̄ciya Kanu, k'in̄ciya sɔ mɛna. ¹⁹ Imbut pɔlɛli mpɛ pɛmar mɛsumpɛr'em pɛmɔ wan kam. Mba mɛsumpɛr'im ɔŋ pɛmɔ wɛbɛc kam.» ²⁰ Kɔ wan nwe ɛlɛk dɔpɔ k'olukus ndɛna kas.»

«Dɔsɔrɔbɔlɛ, kɔ kas ɛnɛŋk kɔ, kɔ nɔnɔfɔr dɔpɔŋ dosumpɛr kɔ. Kɔ kas ɛyɛkɛ kɔkɔ-fayɛnɛ kɔ, k'ɛnɛpsɛrɛnɛ kɔ dɛkilim, k'ocup kɔ. ²¹ Kɔ wan oloku kɔ: «Papa, in̄ciya Kanu, k'in̄ciya'am, pɛmar fɛ sɔ mɛsumpɛr'im pɛmɔ wan kam.» ²² Mba kɔ kas kɛloku acar ɔn: «Nɛkɛrɛ duma dɔtɔt nɔbɛr kɔ! Nɔbɛr kɔ kurundɛ dɛtɛlɛr, nɛsɔŋ kɔ cɔfta! ²³ Nɛkɛrɛ tana tɛtifi tɔkɔ, nɛdif pi. Padi yeri, pawolɛs! ²⁴ Bawo wan kem wɛkawɛ nɛŋŋan̄k mɔ, ɛnafi, mba olukus sɔ kɛdɛr doru! ɛnasɔlɛ, mba inɛŋk kɔ sɔ!» Kɔ ŋayɛfɛ kɛwolɛs. ²⁵ Tɛnatɛŋnɛ Coco pɛyi dalɛ. Ntɛ wɛkakɔ endɛr pɔlɔtɛrɛn kɛlɔ kɛŋan mɔ, k'ɛnɛ tɔkɔ an̄fɛr pac-pisɛ mɔ. ²⁶ Kɔ Coco ewe wɛcar wɛkar k'ɛyif kɔ tɛs ntɛ tɛyi kɛlɔ kɛŋan mɔ. ²⁷ Kɔ wɛcar oloku Coco: «Wɛŋc'am ɛdɛr, mba ntɛ olukus kɛtamɛnɛ disrɛ mɔ, itɔ papa kam ɛndifɛ tana pɛtifi pɔkɔ.» ²⁸ Kɔ pɛntɛlɛ Coco nwe, ta ɛfan̄ sɔ kɛbɛrɛ dɛkɛr-ɛ. Kɔ kas owur kɔkɔ-lɛtsɛnɛ kɔ. ²⁹ Mba kɔ wan wɛcɔkɔ-cɔkɔ nwe oloku kas: «Mɛrɛn mɛlarɛm mɔ mame, iyi'am darɛŋ ic-bɛc'am pɛmɔ wɛcar, ali dɔsɔk din ingbɛkɛl fɛ mosom mam, mba ali dɔsɔk din sɔ mɛna mɛsɔŋ f'ɛm tir idif sɛwolɛs kɔ anapa'em. ³⁰ Mba ntɛ wan kam wɛkawɛ endɛr mɔ, nwe ŋkɔ pɛlɛsɛr-lɛsɛr daka dam kɔ aran ayama-yama mɔ, nkɔn tan̄ mɛndifɛ kɔ tana pɛtifi pɔkɔ!» ³¹ Kɔ kas kɛloku Coco, «Mɛna wan kem, sɛna ɛyi dɛ kɔ mɛna, daka ndɛ o ndɛ iyo nno mɔ, dam dɔ!

³² Mba pəmar yati paboc kəsata, pawoləs: Bawo wəŋc'əm wəkawə məŋnəŋk mə, ɛnafi, k'olukus sə kəyi doru; ɛnasələ, k'anəŋk kə sə.»

16

Capafə ca wəcəmbər-cəmbər daka

¹ Kə Yesu oloku acəpse ɔn darəŋ mə: «Fum wəka daka wəloma ɛnayo wəcəmbər-cəmbər daka, k'ander payemsənə kə, a ɛŋləsər-ləsər daka da wəbe kən. ² Kə wəbe nwe ewe kə, pəc-loku kə: «Cəke cə ine te tam-ɛ? Məsəŋ'em kəcərə təkə məŋcəmbər-cəmbər daka dem mə, bawo məfəsə-yəne wəcəmbər-cəmbər daka dem.» ³ Kə wəcəmbər-cəmbər daka nwe olokunə dəbəkək: «Cəke cə indeyɔ-ɛ, bawo wəka daka nwe oloku kəwur'em kəcəmbər-cəmbər daka dən? Iyɔ fə fənəntər kədəyənə wəbifti antəf, ilapərne sə kəc-tola. ⁴ Inçərə ɔŋ nte indeyɔ, a afum ŋabar'im wəlɔ wəŋan disre kə wəkawə owur'em kəcəmbər-cəmbər daka dən-ɛ.» ⁵ Kə wəcəmbər-cəmbər daka nwe ewe fum wəcəkə-cəkə wəkə ɛnatəmpərə wəbe kən debe mə. K'eyif kə: «Cəke cə mənəmpərə wəbe kem debe-ɛ?» ⁶ Kə wəkəkə oloku kə: «Moro m'olif cokos tasar tin (100).» — «Awa, mələk areka, mənɛde məcic: 50.» ⁷ K'eyif sə wəloma: «A mənə-a, cəke cə mənəmpər-ɛ?» Kə wəkəkə oloku: «Malɔ busul tasar tin (100).» — «Awa, mənɛde mələk areka, məcic 80.» ⁸ Kə wəka daka nwe ɔŋkor-koru wəcəmbər-cəmbər kən daka wətəlomp nwe nte ɔŋkət bel-bel mə. Awa, afum a doru ŋançərə kəyɔ mes taŋan pətəs akə ŋayənə aka pəwəŋkərə mə.»

⁹ Kə Yesu ɔnəcər: «Ic-lok'un: Nətenə daka dətəsək anapa, itə ɔŋsəŋə kə dendelip-ɛ, paban'ın nte nəkəyi doru o doru mə. ¹⁰ Mənə nwe aŋlaŋ teta tes tɛfət mə, antam sə kəlar'əm teta tes tɔpəŋ. Mənə nwe mənəlomp teta tes tɛfət mə, məfəlomp teta tes tɔpəŋ. ¹¹ Kə mənəlomp kəcəmbər-cəmbər ka daka dətəsək nɛde deyɔ doru dandə mə, anə endesəŋ'əm kəcəmbər-cəmbər ka daka dosoku-ɛ? ¹² Kə mənəlomp teta daka da fum-ɛ, anə endesəŋ'əm nɛde dəyənə dam mə-ɛ? ¹³ Ali wəcar wəkin ɔfətam kəbəcə abe mərəŋ. Kə pəyi ti-ɛ, enter wəkin pəbətər wəka mərəŋ; kə pəyənə fə ti-ɛ, pəcəŋkələ wəkin ta ɛŋçəŋkələ wəka mərəŋ-ɛ. Nəfətam kəbəcə Kanu kə pəsam.»

Moloku mənəŋksəl ma Yesu

(Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

¹⁴ AFarisi, aŋe ŋanabətər pəsam mə, kənə ka moloku mame, kə ŋayefə kəfani Yesu. ¹⁵ Kə Yesu oloku ŋa: «Nənə, nəŋcəmbərne afum alompu nno awəŋc'un aŋa ŋayi mə, mba Kanu kəŋçər'on bəkək; bawo nte afum ŋampənə dareŋç mə, itə Kanu nkən ɛŋçə. ¹⁶ Təm ta sariye sa Musa kə yecicəs yecempi ya adəŋk a Kanu tenawon haŋ tēm ta Saŋ. Kəyefə ɔŋ tēm tatəkə, k'aŋçop kədəŋk moloku mətət ma **dəbe da Kanu**, nwe o nwe kəsəp k'əndə kəbərə ka di. ¹⁷ Mba pəfəfərəne kəm kə antəf kəsələ, pətəs tofo tɛfət ta pecic pin* pa sariye kətempenə. ¹⁸ Mənə nwe mənçə wəran kam mənəŋçə sə wəloma mə, məyi kiciya kəpəŋ disre.† Mənə nwe məŋnəŋçə wəran nwe wos ɛŋçə mə, dalakə də nəyi disre.»‡

Capafə ca wəka daka kə Lasar

¹⁹ «Wəka daka wəloma ɛnayi, pəc-bərne yamos yətət, yeyenki kəway; dəsək o dəsək pəyi pətət disre, pəc-di yeri yətət. ²⁰ Kəlɔ kən kirin, fum wətəyɔ daka o daka wəloma, nwe aŋç-we Lasar mə, pəyɔ ruŋç, pəfəntərə kusunçka kən.

* **16:17** itə ɔyənə cəsoma «sigire» † **16:18** dalakə də məyi kə wəran wəkəkə ‡ **16:18** dalakə də nəyi

²¹ Lasar nwe pəfan kəc-wetəs yeri nyɛ yɛntɛmpɛnɛ-tɛmpɛnɛ amɛsa dɛntɔf ɲa wəka daka nwe mɔ, pədi. Mba kɔ cen yender yɛc-nɛntəs ruŋc yɔn. ²² Kɔ Lasar efi, kɔ mɛlɛkɛɛ mender mɛlɛk kɔ, kɔ mɛŋkɛkərə kɔ kəkɔ-ɲɛsəm nde Abraham kəsək. Kɔ wəka daka nwe ender pəfi, k'awup kɔ. ²³ Nde kəfo nkɛ afi ɲanjɔ mɔ, kɔ wəka daka eyekti fər; k'ɛnəŋk pəbɔlɛ Abraham kɔ Lasar pəc-ɲɛsəm kɔ kəsək. ²⁴ Kɔ wəka daka nwe ŋɔkulərɛ: «Papa Abraham, mɛyɔn'ɛm nɔnɔfɔr! Məsom Lasar pəgbɔt tɛlar tɔn daromun pəder pacaŋkəs'im temer; bawo kətorɔ k'indɛ nnɔ nɛŋc dandɛ.» ²⁵ Kɔ Abraham oloku kɔ: «Wan kem, məcɛm-cɛmnɛ a mənəsɔtɔ daka dam ntɛ mənayi doru mɔ, kɔ Lasar nkɔn ɔsɔtɔ pəcuy kiya kɔn doru. Ndekəl ŋ, kəŋɛsəm k'eyi, mənə mɛyi sɔ dɔmnɛ pəcuy. ²⁶ Kɔ tɛyɛfɛ dɔnda-ɛ, dobo dɔpɔŋ deyɪ su daco kɔ nənə ntɛ tɔŋsɔŋɛ nwe ɛŋfan kəcɛpər pəder nnɔ səyi mɔ, ta ɛntam-ɛ.» ²⁷ Kɔ wəka daka nwe oloku: «Ilɛtsɛn'am, Papa, məsom Lasar nde kəlɔ ka papa kem. ²⁸ Bawo, iyɔ di awɛŋc aŋa kəcəmɔt, Lasar pəkɔ pəlɔku ɲa ntɛ tɛyi nnɔ mɔ, ntɛ tɔŋsɔŋɛ ta ɲa sɔ ɲadeder nnɔ pəcuy pampe peyi mɔ.» ²⁹ Kɔ Abraham oloku: «Ala, awɛŋc'am aŋa ɲayɔ Musa kɔ adəŋk a Kanu; ɲacəŋkəl ɲa.» ³⁰ Kɔ wəka daka nwe oloku Abraham: «Ala, Papa, kɔ fum ɛyɛfɛ nnɔ afi ɲayi mɔ pəkɔ pəlɔk-lokər ɲa-ɛ, ɲaŋsəkpər mɛra ɲacəmɛ pəlompɔ darəŋ.» ³¹ Kɔ Abraham oloku kɔ: «Kɔ ɲantəcəŋkəl Musa kɔ adəŋk a Kanu, ali fum ɛyɛfɛ nnɔ afi daco, ɲafəkɔ-cəŋkəl wəkayi.»

17

Kiciya kɔ kəŋaŋnɛ (Mt 18:6-7; Mk 9:42)

¹ Kɔ Yesu oloku acɛpɛɛ ɔn darəŋ: «Pəfɔ-tam kəyi ta mes meyi mɛmɛ məsɔŋɛ fum kəciya mɔ. Mba pələc pəyi wəkɔ ɔŋsɔŋɛ ti mɔ. ² Pəfəfərənɛ kəkot wəkayi tasar tɔpɔŋ dəkilim pagbal kɔ dəkəba, kɔ pəyɔnɛ wəkayi pəsɔŋɛ wəfəfər wəkin kəlɔŋɛ-ɛ*.³ Nəkɛmbərɛnɛ bel-bel!

Kɔ wɛŋc'am ɛŋciya-ɛ, magbəŋ-gbəŋər kɔ; **k'əsəkpər amera pəcəmɛ pəlompɔ darəŋ-ɛ**, məŋaŋnɛnɛ kɔ. ⁴ Kɔ wɛŋc'am ɛŋciy'am camət-mɛrəŋ dəsək din disrɛ-ɛ, a pəlɔksərɛnɛ kəder'am camət-mɛrəŋ pəc-lok'am: «Kəsəkpər k'inder amera yɛw, ɲɛcəmɛ pəlompɔ darəŋ-ɛ, məŋaŋnɛnɛ kɔ.»

⁵ Kɔ asom a Yesu darəŋ ɲaloku Wəbɛ: «Məbərənɛ su kəlan!» ⁶ Kɔ wəbɛ oloku ɲa: «Kɔ nəntəmpər kəlan nkɛ kəyi pəmɔ tɛŋgbɛn tɛfɛt mɔ, nəntam kəlɔku kətək nkɛ: Məgbukɛ nnɔ məkɔ məcəmɛ nde dəkəba, kətək kəŋkɔ kəyɔ tɛfan tonu.»

⁷ «Nənə akanɛ daco, anɔ ɔyɔ wəcar nwe embifti, kɔ pəyɔnɛ fɛ ti wəkayi pək-ɛk, a pəc-kɔna-yɛfɛ dɛlɛ, pəlɔku kɔ: «Məder katəna məder məndɛ dɛmɛsa!»

⁸ Ntɛ ŋɔlɔku kɔ mɔ: «Məlompəs'em yeri yem, məbərɛnɛ duma məsɔŋ'im yeri, haŋ ilip kədi yeri imun; k'ilip-ɛ, mənə mədi yeri məmɔn.» ⁹ Wəka wəcar kəkɔ ɛnyɛk-yekəs kɔ bawo ɔyɔnɛ kɔ mes məkɔ ɛfan mɔ ba? Ala! ¹⁰ Tin tayi tɔ kɔ nənə, kɔ nəlip k'ɔyɔ mes məkɔ afaŋər'un mɔ fəp-ɛ, nəloku: «Acar gbəcərɛm ɲɔ səyɔnɛ; ntɛ pəmar su kəyɔ mɔ, tɔ səyɔ.»»

Yesu kətaməs kən aka sen wəco

¹¹ Yesu eyi kəkɔ Yerusalem, kɔ Yesu ɛyɛfɛ kəcali atɔf ɲa Samari kɔ ɲa Kalile daco mɔ. ¹² Eyi kəbərə tadare tɔlɔma, kɔ afum wəco aka sen alɔma ɲander ɲafaynɛ kɔ; kɔ ɲaŋcəmɛ pəbɔlɛ. ¹³ Kɔ ɲampɛnɛ sim ɲac-loku: «Yesu, Wəkirin, mɛyɔnɛ su nɔnɔfɔr!» ¹⁴ Ntɛ Yesu ɛnəŋk ɲa mɔ, k'oloku ɲa: «Nəkɔ nəmɛntərɛnɛ alɔŋnɛ nde kəlɔ kəpɔŋ ka Kanu.» Afum aŋɛ ɲayi kəkɔ, kɔ pəyɔnɛ fɔ ɲasək a kɔ ɲandɛbərə di. ¹⁵ Ntɛ wəkin ɛnəŋk fɔ ɛntamɛnɛ mɔ, k'olɔksərɛnɛ pəc-cam debeki

* **17:2** pəsɔŋɛ fum wəfəfər kəciya

da Kanu dim dɔpɔŋ. ¹⁶ K'ɛfɛntɛrɛ dɛntɔf, k'osumpɔr Yesu wɛcɛk, k'eyek-yekɛs kɔ.† Fum wɛkakɔ, wɛSamari ɛnayi. ¹⁷ Kɔ Yesu eyif kɔ: «Bafɔ asɛkɛs afum aŋɛ wɛcɔ? Deke alɔpɛs aŋɛ camɛt-maŋkɛlɛ ŋayi-ɛ? ¹⁸ Ali wɛkin ɛŋcɛm-cɛmnɛ fɛ kɛlɛksɛrɛnɛ **pɛdecam debeki da Kanu**, mɛnɛ wɛcɛkɛrɛ wɛkin wɛkawɛ?» ¹⁹ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Mɔyɛfɛ mɛkɔ, kɛlan kam kɔyɛc'ɔm.»

Kɔder ka dɛbɛ da Kanu

(Mt 24:23-28,37-41)

²⁰ Ntɛ aFarisi ŋayif Yesu tɛm ntɛ **dɛbɛ da Kanu** dɛndɛdɛr mɔ, k'oloku ŋa: «**Dɛbɛ da Kanu** dɔfɔdɛr pagbɛtɛnɛ di fɛp. ²¹ Afɔkɛlɛ di, «Idɛndɛ nnɔ!», «Idɔkɔ ndɛ!» Bawo **dɛbɛ da Kanu** nɛna ŋɔ deyi dɛcɔ.»

²² Ntɛ Yesu elip kɛlɔku ŋa ti mɔ, k'oloku aɛpɛsɛ ɔn darɛŋ: «Dɔsɛk dɛndɛbɔp ndɛ nɛndɛfɛŋ kɛnɛŋk dɔsɛk din da Wan ka fum mɔ, mba nɛfɔsɔ-nɛŋk di. ²³ Andɛlok'un: «Eyi nnɔ!» kɔ pɔyɔnɛ fɛ ti-ɛ «Eyi ndɛ!» Ta nɛdɛkɔ di, ta nɛdɛyɛksɛrɛnɛ kɛkɔ ka di. ²⁴ Pɛmɔ tɔkɔ pɛmot pɔŋmɔt a pɔyɔ wɛŋkɛrɛ dɛrɛŋc kɔyɛfɛ kɛsɛk kin haŋ ka mɛrɛŋ mɔ, tatɔkɔ tɔ Wan ka fum ɛndeyi kɔ dɔsɛk dɔn. ²⁵ Mba mɛnɛ pɛtɔrɔ pɛpɔŋ kɛrɛs, afum a tɛm tante ŋawɛnɛs kɔ. ²⁶ Tɔkɔ tɛnɛɛpɛr tɛm ta Nuha mɔ, tɛndɛɛpɛr sɔ dɔsɛk da Wan ka fum. ²⁷ Afum ŋaŋc-di yeri, ŋac-mun, arkun kɔ aran ŋac-nɛŋcɛnɛ, haŋ dɔsɛk ndɛ Nuha ɛnabɛrɛ dɛbil mɔ: Kɔ domun dɛlarɛm dɛndɛr ndɛ dɛnamɛlɛk ca fɛp mɔ.† ²⁸ Pɛndeyi pɛmɔ tɛm ta Lot. Afum ŋaŋc-di yeri, ŋac-mun, ŋac-way, ŋac-camɛs, ŋac-bɔf, ŋac-cɛmbɔr wɛlɔ. ²⁹ Mba dɔsɛk ndɛ Lot owur Sodom mɔ, nɛŋc kɔ pɛrbɛlɔ yɛnatuf Sodom kɔ yɛmɛlɛk ca ya di fɛp. ³⁰ Itɔ pɛndeyi dɔsɛk ndɛ andɛmɛntɛr Wan ka fum mɔ.»

³¹ «Dɔsɛk dadɔkɔ mɛna nwɛ mɛŋyi dɛkɛr, ca yam yeyi dukɛlɔ mɔ, mɛfɔtam kɛbɛrɛ mɛlɛk yi. Mɛna nwɛ tɛmbɔp dɛlɛ mɔ, mɛfɔtam kɛlɛksɛrɛnɛ kɛlɔ kam ndɛ dare. ³² Nɛcɛm-cɛmnɛ wɛran ka Lot.* ³³ Mɛna nwɛ mɛndɛsɛp kɛkɛkɛs kɔyi dɔru kam mɔ, kɛndɛsalpɛr'ɔm, kɔ mɛna nwɛ kɛnasalpɛr mɔ, mɛndɛsɔtɔ ki. ³⁴ Ic-lok'un: Pibi papɔkɔ, afum mɛrɛŋ ŋandɛfɛntɛrɛ kɛfɛŋc kin, pasumpɛr wɛkin pasak wɛkɔ; ³⁵⁻³⁶ aran mɛrɛŋ ŋandeyi kɛcɔ kirir kin, pasumpɛr wɛkin pasak wɛkɔ.† ³⁷ Kɔ aɛpɛsɛ ɔn darɛŋ ŋayif kɔ: «Deke tatɔkɔ tɛndɛkɔ-yi-ɛ, Wɛbɛ?» Kɔ Yesu oloku ŋa: «Nɛdɛ pɛfi pɛyi mɔ, difɔ yɔfɛn yɔŋlɔŋkanɛ.»

18

Capafɔ ca wɛran nwɛ wos ɛfi mɔ, kɔ wɛboc kiti

¹ Kɔ Yesu oloku ŋa capafɔ, kɛmɛntɛr ŋa fɔ mɛnɛ **ŋac-lok-lokɛr Kanu** tɛm o tɛm ta dis dɔlɔl ŋa. ² K'oloku: «Dare dɔlɔma dɛnayi dɔyɔ wɛboc kiti nwɛ ɛnatɔ kɛc-nɛsɛ Kanu mɔ, ali fum ta ɛlɛlɛs-ɛ. ³ Dare dadɔkɔ dɔyɔ sɔ wɛran wɛtɔlɔ wɛlɔma nwɛ ɛŋc-ɛr pɛc-loku kɔ: «Mɛboc'ɛm kiti kɔ wɛyɛfɛrɛnɛ kem dɛcɔ!» ⁴ Kɔ wɛboc kiti nwɛ ɛfɛtɛr kɔ haŋ, k'ɛndɛ pɛlɔkunɛ dɛbɛkɛc: «Ali ntɛ intɔcɛrɛ Kanu, ta ilɛlɛs nwɛ o nwɛ mɔ; ⁵ ntɛ wɛran nwɛ wos ɛfi, ɔlɔlɛs'im dis mɔ, ibocɛ kɔ kiti kɔ wɛyɛfɛrɛnɛ kɔn dɛcɔ, ntɛ tɛndɛsɔŋɛ kɔ kɛtɔ-gbɔkɛrɛ-gbɔkɛrɛ sɔ kɛdɛr mɔ, pɛdɛnanɛkanɛ kɛlɔlɛs'im dis mɔ.» ⁶ Kɔ Wɛbɛ Yesu ɔnɔcɛr: «Nɛcɛŋkɛl ntɛ wɛboc kiti wɛtɔlɔmp ɔŋlɔku mɔ. ⁷ Kanu nkɔn ɔfɛdɛkɔ-bocɛ afum ɔn aŋɛ kiti ba, aŋɛ ŋambɔkɛr kɔ pibi kɔ dan mɔ? ɛndɛsɔŋɛ ŋa kɛwɔn kɛkar ba? ⁸ Ic-lok'un:

† **17:16** «k'eyek-yekɛs kɔ» = «k'eyif Yesu nɛwali tɛta katamɛs kɔn.» † **17:27** Dɛkɛɔp 6:9-7:24

§ **17:29** Dɛkɛɔp 19:24 * **17:32** mɛmamɛn Dɛkɛɔp 19:26 † **17:35-36** Andɛŋɛr yɛycɛɛs yɔlɔma [Arkun mɛrɛŋ ŋandeyi dɛlɛ din dayi, pasumpɛr wɛkin pasak wɛkɔ.]

Ɔfɔdesɔŋe ɲa kəwon kəkar, endebocɛ ɲa kiti katəna-katəna. Mba kɔ Wan ka fum endeder-ɛ, endebəp kəlanj doru ba?»

Capafɔ ca wəFarisi kɔ wəwerəs dut

⁹ Kɔ Yesu oloku sɔ capafɔ nɛɛ afum alɔma anjɛ ɲanacɛm-cɛmnɛ kəlomp, a ɲac-fəfərəs akɔ mɔ: ¹⁰ «Kɔ afum mɛrən ɲampɛ kəkɔ-tola Kanu nde **kəb kəpɔŋ ka Kanu**; wəkin nwe pəyɔnɛ wəFarisi, wəkɔ pəyɔnɛ wəwerəs dut. ¹¹ WəFarisi nwe pəcɛmɛ pəc-lok-lokər Kanu dɛbəkɛc nte: «Kanu, iyek-yekəs'əm* nte intɔyi pəmɔ afum aləpəs akɔ ɲayɔnɛ abanəs ca ya afum mɔ, ta ɲalomp, ɲac-sumpər dalakɔ, kɔ intɔyi pəmɔ wəwerəs dut nwe mɔ. ¹² Kəmerən k'ɲsunj dəsək doluksər disrɛ, ic-sɔŋ sɔ farilɛ fəp fa yəsɔtɔ yem.» ¹³ Wəwerəs dut nwe nkən pəcɛmɛ pəbɔlɛ, pəc-nesɛ kəyɛkti fər darenj yati, mba pəc-sut-sutnɛ abəkɛc kəc-loku: «Kanu mənən'əm, ina wəciya!» ¹⁴ Ic-lok'un: Fum wəkakɔ ɛnalomp nɔ Kanu kəyi mɔ, a k'endelukus nde ndərən; mba wəFarisi ɛnalomp fɛ nɔ Kanu kəyi mɔ. Nwe o nwe ɛlɛknɛ, andetɔrɛ kɔ; nwe o nwe otontnɛ, andepɛnɛ kɔ.»

Yesu kətolanɛ kən awut afɛt

(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

¹⁵ Afum ɲac-kɛrɛ Yesu ali cənaka nte tɔŋsɔŋɛ pəc-dɛnər ɲa waca pətolanɛ ɲa mɔ. Nte acɛpsɛ ɔn darən ɲanəŋk ti mɔ, kɔ ɲanjbəŋ-gbənər ɲa.

¹⁶ Mba kɔ Yesu ɔlɔtərnɛnɛ awut pəc-loku: «Nəcə awut ɲader nɔnɔ iyi mɔ! Ta nəmɔnɛ ɲa, bawo **dɛbɛ da Kanu**, anjɛ ɲayi pəmɔ awut mɔ, ɲayɔ ɲi. ¹⁷ Awa! Ic-lok'un nwe o nwe ɔntɔbanj **dɛbɛ da Kanu** pəmɔ wan wafɛt mɔ, ɔfɔbɛrɛ ɲi disrɛ few!»

Wərkun wəka daka dɛlarəm

(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

¹⁸ Kɔ wəbɛ wəlɔma eyif kɔ: «Wəbɛ wətɔt, cəkɛ cɔ pəmar'im kəyɔ, isɔtɔ kəyi wəyɛŋ katina-ɛ?» ¹⁹ Kɔ Yesu eyif kɔ: «Ta ake tɔ mənwen'əm «Wətɔt»-ɛ? Ali fum ɔyɔnɛ fɛ wətɔt, mɛnɛ Kanu gbɛcərəm. ²⁰ Mənɛrɛ mosom ma Kanu: Ta məsumpər dalakɔ; ta mədif fum; ta məkiyɛ; ta məbanjɛ fum yem disrɛ; məlɛləs akombərə am- papa kam kɔ iya kam.» ²¹ «ɲɲcɛmɛ maməkɔ fəp darən kəyɛfɛ nte inafɛtɛ mɔ,» fum wəkakɔ pəc-loku. ²² Nte Yesu ene kɔ dim mɔ, k'oloku kɔ: «Awa tes tin tobu'təm: Məcaməs daka dam, məyer pəsam papəkɔ atɔyɔ daka, məndekɔ-sɔtɔ daka dɔpən ɲde darenj. Kɔ tɛyɛfɛ dənda-ɛ, mədər məcɛps'əm darən.» ²³ Nte fum nwe ene moloku ma Yesu mɔ, kɔ abɔc ɲɛmbɛrɛ kɔ, bawo ɛnayɔ daka dɛlarəm. ²⁴ Nte Yesu ɛnəŋk kɔ abɔc ɲɛmbɛrɛ kɔ mɔ, k'oloku: «Pənɲuca aka daka kəbɛrɛ ka **dɛbɛ da Kanu** dəntɔf. ²⁵ Pəfəfərənɛ yəkɔmɛ kəbɛrɛ ka abi ɲa tɛsɛmbɛ pətəs wəka daka kəbɛrɛ ka **dɛbɛ da Kanu** dəntɔf.» ²⁶ Anjɛ ɲanɲ-cənɲəl Yesu mɔ ɲayif kɔ: «Anɔ antam ɔŋ kəyɛ-ɛ?» ²⁷ Kɔ Yesu oloku ɲa: «Nte tɛntambər afum mɔ, Kanu kəntam ti.» ²⁸ Kɔ Piyɛr oloku: «Səna sasak daka dosu kɔ sənɲɛm'am darən.» ²⁹ K'oloku ɲa: «Awa! Ic-loku nu kənɲɛ: Fum eyi fɛ, nwe ɛŋsak kəbɔ kən, wəran kən, wənɲɛ, akomɛnɛ ɔn, kɔ awut ɔn teta **dɛbɛ da Kanu**, ³⁰ ta wəkayɔ ɔŋkɔsɔtɔ pəlarəm doru dandɛ, kɔ dekiriŋ ɲde anɲəyi wəyɛŋ katina mɔ.»

Yesu ɛndəŋk ta maas defɛ dən kɔ kəɲɛyɛfɛ kən afɛ daco

(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

³¹ Kɔ Yesu ɛlɛk Asom ɔn wəcɔ kɔ mɛrən, k'oloku ɲa: «Yerusalem andepɛ. Mes mɛnɛ adənɲ k a Kanu ɲanacɛs teta Wan ka fum mɔ fəp, mɛndekɔ-yi. ³² Bawo

* **18:11** «iyek-yekəs'əm» = «iyifəm nəwali teta . . .»

andeko-bər kə atəyənə Suyif dəwaca; andeko-fani kə, andeko-tərəs kə, andeko-yuksər kə lin, ³³ andeko-sutə kə tərənkan, a padedif kə. Tataka ta maas ta defi dən, pəyefə afi daco.» ³⁴ Mba Asom ən njanane fə ti tələm o tələm. Njanacərə fə nte tatəko toloku mə.

Yesu kətaməs kən wətonəjk
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

³⁵ Nte njaɣi kələtərnə Yeriko mə, tətəjnə wətonəjk wələma pəndə dəpə kəsək pəc-tola. ³⁶ K'ene pəkət pa kənay, k'eyif daka nde dender mə. ³⁷ K'aloku kə: «Yesu wəka Nasaret eyi kəcəpər!» ³⁸ K'ənəkulərnə: «Yesu wəka† Dawuda məyən'em nənəfər!» ³⁹ Añe njanasol kə Yesu njaɣi kə tekirin mə, njaɣefə kəgbəj-ğbəjər kə a pəcanj, mba wəkakə pəc-nanjanə kəkule-kule: «Wəka Dawuda məyən'em nənəfər!» ⁴⁰ Kə Yesu enjəmə, k'osom a pakere kə fum nwe. Nte alətərnənə kə mə, k'eyif kə: ⁴¹ «Cəke cə məfan a iyon'am-ə?» K'oloku: «Wəbə, iluksərnə sə kənanj!» ⁴² Kə Yesu oloku kə: «Məluksərnə sə kənanj! Kəlanj kam kəyəc'əm.» ⁴³ Gbəjcanə babəkə kə fum nwe enəjk, k'eyefə k'enjəmə kə darənj **pəc-cam debeki** da Kanu. Nte afum fəp njanəjk tatəko mə, kə njaɣefə kəkorku Kanu.

19

Yesu kə Sasey

¹ Nte Yesu embərə Yeriko mə, k'enjali dare. ² Awa, kə fum wələma, nwe aɣc-we Sasey, nwe enayənə wəbə ka awerəs dut, pəyə daka delarəm, ³ pəc-ten kəcərə fum nwe aɣwe Yesu mə; mba enj-cam fə ti, bawo afum njanala, nkən pəbumpsənə. ⁴ Kə fum nwe enjəcər kirin k'ənəkə pəfərənək dəkətək nte tənşənə kə kənəjk Yesu mə, bawo dif' enəkə kəcəpər. ⁵ Nte Yesu embəp kətət kanj kə dəntəf mə, k'eyekti fər k'enəjk fum nwe, k'oloku kə: «Sasey məkufə mətor; bawo nde kələ kam injək məkə iyi.» ⁶ Kə Sasey embəlkər kətor, k'embanj Yesu pəbotu disrə. ⁷ Nte afum njanəjk ti mə, kə njaɣefə kəcəpənə, njaɣ-loku: «Ndena fum wəciya əjkə pəyi.» ⁸ Mba Sasey nwe enacəmə wəbə fər kirin mə, oloku: «Wəbə, indesən atəyə daka daco da kəsətə kem; nwe o nwe inananjanə kəbanjər pəlarəm mə, indesən wəkayə kəmanjkalə ka təkə inabanjər kə mə.» ⁹ Kə Yesu oloku kə: «Məkə, Kanu kəyəc aka kələ kanjə, bawo mənə sə wəka Abraham məyənə! ¹⁰ Bawo Wan ka fum ender kədetən kə kəyəc ka aɣe njanasələ mə.»

Capafə ca mənəmbəl ma kəma
(Mt 25:14-30)

¹¹ Afum njaɣi kəcənəkəl Yesu. Kə Yesu ənəcər capafə cələma, bawo njanalətərnə Yerusalem, afum njaɣ-cəm-cəmne a **dəbə da Kanu** dənəkowur gbəjcanə babəkə. ¹² Kə Yesu oloku: «Fum wətət tokom wələma, enayefə k'ənəkə atəf nəbol-bolu kəkə-ten dəbə a pədedər. ¹³ Kə fum nwe ewe acar ən wəco, k'əsən nja nwe o nwe kəmə kəpən kin, k'oloku nja: «Nəc-kafələ-kafələ ki waca hanj ic-der.» ¹⁴ Mba afum aka dare dadəkə njanatər kə, kə njasom kəkə-loku nde fum nwe enj-cə kəten dəbə mə: «Səfan fə a fum wəkawə pəyənə su wəbə!» ¹⁵ Kə fum nwe əjkə pəsətə dəbə, nte olukus mə, k'ewe acar ən aɣe wəco kədecərə nte nwe o nwe enj-kafəli-kafəli waca mə. ¹⁶ Kə wəcar wəcəkə-cəkə endər, k'oloku: «Wəbə, isətə wəco wa kəma kənəkə mənasən'im mə.» ¹⁷ Kə fum nwe oloku: «Tentesə, wəcar wətət məyənə, bawo məlom pəta tes təfət, indesən sədare wəco məyənə wəbə kənan.» ¹⁸ Kə wəcar wəka mənənj endər, kə wəkakə oloku kə: «Wəbə,

† 18:38 «Wan ka Dawuda,» Ti təyənə tokulə ta aYisrayel = «wəyəc kənan.»

kacamæt ka kəŋkə mənasəŋ'im mə, k'isəto.» ¹⁹ Kə fum nwe oloku sə wəkako: «Isəŋ'am sədare kacamæt, məyənə wəbə kəŋan.» ²⁰ Kə wələma ender pəloku: «Wəbə kema kam kəŋkə, inafəktər ki dəkəlo to kətət iməŋk. ²¹ Bawo inanes'am nte mənɟuca mes mə: Məŋlɛk mpe məntəboc mə; mətɛl nde mənatə-bəf mə.» ²² Kə fum nwe oloku wəcar kən: «Moloku mam m' indekit'am, məna wəcar wələc! Mənacərə a inɟuca; k'ɛŋlɛk mpe inəboc mə, ic-tɛl da inəbəf mə. ²³ Ak' enasəŋ nte mənatə-bəs-bəsər pəsam pem mə, kə nte ilukus mə, k'ɛŋkə iban pi padenɟən'em kəntangbɛ?» ²⁴ K'oloku afum akə ŋanayi di mə: «Nəbanɟər kə kema kəŋkə nəkenɛ ki wəkə əsətoŋ'em wəco mə.» ²⁵ Kə afum ŋaloku: «Wəbə, wəkako əsəto wəco!» ²⁶ Kə fum nwe oloku ŋa: «Ic-lok'un: Məna nwe məyɔ mə, amberənə sə məna wəkayi. Mba məna nwe məntəyɔ mə, ambanɟər'am ali depic pəkə məyɔ mə. ²⁷ Ta mərəŋ tayi, nəker'em ater'em aŋɛ ŋanato-fan a iyənə ŋa wəbə mə, nəfay ŋa mərə fər yem kirin.»»

Yesu kəkə kən Yerusalem

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Saŋ 12:12-19)

²⁸ Nte Yesu elip kəloku afum moloku maməkə mə, k'osumpər dɔpɔ afum kirin kəkə Yerusalem. ²⁹ Nte Yesu ələtərnə sədare sa Bətfase kə Betani mə, kəca ka tərɔ təkə aŋwə Tərɔ ta Olif mə, kə Yesu osom aɛpɛsə ən darəŋ mərəŋ. ³⁰ K'oloku ŋa: «Nəkə nde dare nde antefərne mə, kə nəŋkəberɛ-ɛ, nəŋkəbɔp di sɔfale sɔfət pakot si, nse fum o fum ɛntəto-nde mə. Nəsikəli si, nəkerɛ. ³¹ Kə fum eyif nu: «Ta ake tə nəŋsikəle si-ɛ?» Nəloku kə gbəcərəm: «Bawo Wəbə ɛfan si.»»

³² Kə afum aŋɛ anasom mə ŋanɟə, kə ŋanɟə ŋabəp sɔfale sɔfət pakot si pəmə təkə Yesu ɛnaloku ŋa mə. ³³ ŋayi kəsikəli sɔfale sɔfət, kə asərka ŋayif ŋa: «Ta ake tə nəŋsikəle sɔfale sasəkə-ɛ?» ³⁴ Kə aɛpɛsə ən darəŋ mərəŋ aŋɛ ŋaloku aka sɔfale: «Wəbə ɛfan si.» ³⁵ Kə afum aŋɛ ŋanɟənə Yesu sɔfale sɔfət nse, kə ŋandenɟəsər si suma sənjan, kə Yesu ɛnde si kəron. ³⁶ Təkə əŋc-kə kirin mə, itə afum ŋanɟ-pere kə suma sənjan dɔpɔ. ³⁷ Nte ŋalətərnə Yerusalem nde pətəmbələr pa Tərɔ ta Olif mə, kə pəmbət kənay kəŋkə kənacəpɛsə kə darəŋ mə fəp. Kə ŋayɛfə kəkər-koru Kanu pəpəŋ, bawo ŋananəŋk **mes mɛwɛy-wɛy mmɛ Kanu kəmməntər mə.**

³⁸ Kə ŋac-loku:

«Kanu Kəpəŋ kəpocə pətət wəbə nwe enderənə tewə tən mə!

Pəforu peyi darenɟ,

kə **pəmot pa pələl pa dəbɛ dən** peyi darenɟ!»

³⁹ AFarisi akin akin akə ŋanayi kənay kəŋkə daco mə, ŋaloku Yesu: «Wəbə, məloku aɛpɛsə am darəŋ ŋacanɟ!» ⁴⁰ Kə Yesu oloku ŋa: «Kə ŋanɟanɟ-ɛ, masar mənɟule-kule!»

Yesu kəbok kən teta Yerusalem

⁴¹ Nte ŋalətərnə Yerusalem, a kə Yesu ɛnəŋk dare mə, k'eyɛfə kəbok teta di, ⁴² k'oloku: «Yerusalem, məna ɛŋcərə məkə təkə aŋyɔ pasəto pəforu mə! Mba ndəkəl tatəkə tənɟəbəpən'am, məfətam ti kənəŋk. ⁴³ Bawo dəsək dendeder nde ater'am ŋandenɟəkər'am kande, ŋakəl'am, a ŋadewəpərən'am waca fəp mə. ⁴⁴ ŋandeləsər'am haŋ awut am, ali tassar tin ŋafədesakər'am mpe pəndenɟərnə pələm mə, bawo mənacərə fɛ tɛm nte Kanu kənader kəmar'am mə!»

Yesu kəberɛ kən nde kələ kəpəŋ ka Kanu

(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Saŋ 2:13-22)

⁴⁵ Nte Yesu ɛmbərə nde **kələ kəpəŋ ka Kanu** mə, k'eyɛfə kəbələs acaməs.

⁴⁶ K'oloku ŋa: «Dəyəcicəs Kanu kəloku: «Kələ kem, tofo nde **anlok-lokər Kanu** tə, mba nəna nəŋkəfəli ki aŋbanɟan nŋɛ akiyɛ ŋanɟəbɔpnɛ mə.»»

⁴⁷ Dəsək o dəsək Yesu eñc-təksə afum dəndo **kələ kəpəŋ ka Kanu** disrɛ. Alonjɛ apəŋ, atəksə sariyɛ, kə abeki a dətəf ɲac-tɛn kədif kə. ⁴⁸ Mba ta ɲanɲərə nte ɲanɲə, bawo afum fəp ɲanɲ-cəŋkəl moloku ma Yesu, ta ɲafan kəbut ali toloku tən tin kəne-ɛ.

20

Deke kətam mes ka Yesu kəyɛfɛ-ɛ?

(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

¹ Dəsək dəloma, nte Yesu eyi kətəksə afum nde **kələ kəpəŋ ka Kanu** mə, pəc-dəŋk moloku mətət. K'alonjɛ apəŋ, kə atəksə a sariyɛ kələkɛnɛ abeki a dətəf ɲambər kə, ² kə ɲaloku Yesu: «Məloku su ma sariyɛ nse səsoŋ'am kəyɔ ka mes mame mə, kə pəyɔnɛ fɛ ti-ɛ, məboŋɲər su nwe osom'am kəyɔ ka mi mə.» ³ Kə Yesu oloku ɲa: «Ina sɔ, k'iyif'un k' inder toloku tin: ⁴ Ana ɛnasom Saŋ kədəgbət fum dərɔmun-ɛ, Kanu ba, ka afum?» ⁵ Kə ɲayɛfɛ kəgbəkələnɛ taŋan, ɲac-loku: «Kə səloku fə Kanu-ɛ, ɛnyifɛ su: «Ta ake tɔ nənato-laŋ-ɛ?» ⁶ Mba kə səloku ndəkəl fə: «Afum ɲanasom kə-ɛ,» afum a dətəf fəp ɲanɲacas su, bawo ɲanɲərə fəp a Saŋ wədəŋk wəka Kanu ɔ ɛnayɔnɛ.» ⁷ Kə ɲaloku Yesu: «Səŋɲərə fɛ.» ⁸ Kə Yesu oloku ɲa: «Ina sɔ ifəboŋɲər'un nwe osom'im kəyɔ ka mes mame mə.»

Capafɔ ca abum dale alɛc bəkɛ

(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹ Kə Yesu ɛyɛfɛ kəloku afum capafɔ nce: «Fum ɛnabəf tək yokom dale, k'ɛŋcəmbər yi sɛkɛ, k'owur k'ɔŋkɔ atəf ɲəloma ɲɛ ɛnakɔ pəwɔn mə. ¹⁰ Nte tɛm tɛmbəp mə, kə fum nwe osom wəcar nno abum a dale aŋɛ ɲayi mə, a ɲapocɛ kə yokom yələma ya tək yayəkɔ. Mba kə abum a dale ɲasut kə, kə ɲasak kə, k'olukus waca wəsəkər. ¹¹ Kə fum nwe ɔŋgbəkərə sɔ kəsom ka wəcar wələma; kə abum a dale ɲasut sɔ wəkakɔ, kə ɲalapəs kə, kə ɲasak kə, k'olukus waca wəsəkər. ¹² Kə fum nwe osom sɔ wəka maas, kə abum a dale ɲambopər wəkakɔ, kə ɲambeləs kə. ¹³ Kə wəka dale nwe ɛyifɛ: «Cəke cɔ indeyɔ-ɛ? Wan kem nwe imbətər mə indesom; tələma ɲanɲələs wəkakɔ.» ¹⁴ Mba nte abum a dale ɲanəŋk wəkakɔ mə, kə ɲalokɛnɛ: «Wədəlek kɛ kɔn ɔfɔ wəkakɔ. Padif kə nte tɔŋsɔŋɛ dale dede dɔyɔnɛ dosu mə.» ¹⁵ Kə abum a dale aŋɛ ɲasumpər wan ka wəka dale, kə ɲawurɛnɛ kə dale kəsək kə ɲandif.»

Kə Yesu ɛyif acəŋkəl ɔn, «Cəke cɔ pəmar wəka dale nwe pəyɔ ɲa-ɛ?» ¹⁶ Kə Yesu ɔnɔcər: «Pəmar wəka dale nwe pəder pədif abum a dale akakɔ fəp, pəban sɔ dale pəsəŋ abum aləma.» Nte afum ɲane moloku mme mə, kə ɲaloku: «Ta tatəkɔ tetam kəyil!» ¹⁷ Kə Yesu ɛŋkafəli kəro k'wəmən ɲa, k'eyif: «Cəke cɔ toloku tecic tante toloku ɔŋ-ɛ?»

«Tasar nte acəmbər kələ ɲanace mə, ipede pəyɔnɛ ɔŋ tasar mpe posumpər kələ mə.»

¹⁸ Nwe o nwe ɛtɛmpɛnɛ pi kəroŋ, ɛntɛpɛ; mənə nwe pɛntɛmpɛnɛ sɔ kəroŋ mə, pomputək'əm.»

Abɛ a dine aSuyif kəfaŋ kəŋan kəkəŋkələ-kəŋkələ Yesu

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

¹⁹ Atəksə a sariyɛ kə alonjɛ apəŋ ɲac-tɛn kətəp kə waca tɛm tatəkɔ, bawo ɲanacərə a te taŋan tɔ Yesu ɛnalokɛ capafɔ cacəkɔ; mba ɲac-nese afum akɔ ɲanayi di mə. ²⁰ Kə ɲayɛfɛ kəkəŋkələ-kəŋkələ Yesu. Ti disrɛ, kə ɲasom afum aŋɛ ɲanabaŋɛnɛ kəkəŋkəl moloku mən mə. Afum ɲanayi aŋɛ anasom kəkə-sumpər Yesu dəmoloku mə, nte tɔŋsɔŋɛ ɲatam kəbɛr kə wəbɛ dəwaca, nwe ɛnatəmpər kətam kə fənəntər dətəf mə. ²¹ Kə afum asom aŋɛ ɲanɲan kə moloku: «Wətəksɛ,

səŋcərə fə moloku mame məŋloku məc-təksə mi afum mə məsək; məfəkiti fum kənəŋk kən, mba kançe kə məntəksə afum kəkət nke kəmbət Kanu mə. ²² Awa, məloku su ma, pəmar kəsəŋ dut dosu wəbe wəka Rom* ba, ka pəmar fə ti?» ²³ Mba kə Yesu ɛnɛpal kəta kəŋan, k'oloku ɲa: ²⁴ «Nəmentər'im pəsam gbəleŋ bin. Kəro ka ana kəyi pəsam papəkə-ɛ, kə tewə ta wəkayɪ?» Kə ɲaloku, «Wəbe wəka Rom.» ²⁵ Kə Yesu oloku ɲa: «Awa, nəsəŋ wəbe wəka Rom pəkə pəyɔnə pən mə, kə Kanu sə pəkə pəyɔnə pa Ki mə.» ²⁶ Afum aŋe ɲantam fə kəsumpər kə damoloku kənay nke daco; mba nte moloku ma Yesu məŋciyanə ɲa mə, kə ɲaŋcaŋk.

Kəyɪf ka kədeyɛfə ka defi afi daco
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷ Kə aSadisi aloma ɲander nno Yesu eyi mə. ASadisi akakə ɲaŋc-loku a k'afi-ɛ, kəyɛfə kəyi fə so. Kə ɲayɪf Yesu moloku mme: ²⁸ «Wətəksə, nte tə Musa ɛnacice su: «Kə wɛŋc ka fum efi pənɛŋcə mba ta ɔyə wan-ɛ, wɛŋc wəkə eyi doru mə, ɛntam kənasər wəran ka wəfi pəkome kə awut.» ²⁹ Mba awɛŋc camət-mɛrəŋ ɲanayɪ təloma. Kə wəcəkə-cəkə ɛnɛŋcə, k'efi ta ɛsak wan-ɛ. ³⁰ Kə wəka mɛrəŋ ɛnasər wəran kən, ³¹ kə tɛyɛfə dənda kə wəka maas ɛnasər kə. Tatəkə tə tenakə haŋ kə awɛŋc aŋa aŋe camət-mɛrəŋ fəp ɲanɛŋcə wəran wəkin nwe, ta nwe o nwe ɛsak wan-ɛ. ³² Tɛləpəs oŋ, kə wəran nwe efi. ³³ Kə dəsək dəyɛfə da afi dendebeɸ-ɛ, anə endelɛk wəran wəkawɛ-ɛ? Bawo awɛŋc aŋa akaŋe camət-mɛrəŋ fəp ɲananɛŋcə kə!» ³⁴ Kə Yesu oloku ɲa: «Arkun kə aran a doru dande ɲaŋɛŋcɛnɛ. ³⁵ Mba nde doru dako dender mə, Kanu kənəŋk fə pəmar alompu ɲayɛfə defi, a ɲasətə kəyi wəyɛŋ doru dadəkə-ɛ, ɲafode ɲac-nɛŋcɛnɛ. ³⁶ Nafətam sə kəfi, bawo pəyi ɲa pəmə mɛləkɛɛ, ɲa ɲandeyɔnə awut a Kanu, bawo Kanu kəyɛkti ɲa defi. ³⁷ Musa oloku pəsoku pəs a afi ɲandeyɛfə defi. Kəfo nke aŋcic teta tərəntəm nte tɛŋc-mar mə, Musa ewe Kanu danda «Kanu ka Abraham, Kanu ka Isiyaka, Kanu ka Yakuba.»» ³⁸ Kə Yesu ɔnɔcər, «Kanu bafə ka afi kə, mba ka ayi wəyɛŋ; bawo nno Kanu kəyi mə, fəp fəŋyi wəyɛŋ.» ³⁹ Kə acicəs a sariyɛ aloma ɲalɛk moloku, kə ɲaloku: «Wətəksə, məloku bel-bel!» ⁴⁰ Kə ɲaŋc-nɛsə sə kəyɪf kə moloku mələma.

Wəyɛk-yek wəka Kanu kə Dawuda
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

⁴¹ Kə Yesu oloku ɲa: «Cəke cə antam kəloku a Wəyɛk-yek wəka Kanu wəka Dawuda ɔyɔnɛ-ɛ? ⁴² Bawo Dawuda nkən yati oloku buk ba Yabura Dawuda disrɛ:

«Wəbe ɛnaloku wəbe kem:
Məder mändɛ nno kəca kem kətət,

⁴³ Ifaŋ kəbocər'am aterɛnɛ am dəntəf mənəs-nas ɲa.»†

⁴⁴ Kə Dawuda ewe wəsom ka Kanu «wəbe kən»-ɛ, cəke cə wəkakə ɛntam kəyɔnə wan kən-ɛ?»

Yesu oloku a pakəmbərɛnɛ məyɔ ma atəksə sariyɛ
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

⁴⁵ Nte afum ɲayi kəcaŋkəl Yesu mə, k'oloku acɛpsɛ ɔn darəŋ: ⁴⁶ «Nəkəmbərɛnɛ atəksə sariyɛ: Nəmbətar kəkətəsə suma səpəŋ, ɲəmbətar pac-yɪf ɲa kəyɪf kətət mofo mme məŋlarɛ mə, ɲəmbətar dəkəndɛ dəcəkə-cəkə **dəkəcəpəs**, kə səcəm səcəkə-cəkə mofo mme aŋkə kədi yeri mə. ⁴⁷ Nə ɲambəŋər aran aŋe awos aŋa

* **20:22** «Wəbe wəka Rom» = «Sesar», ti tɔyɔnə tokulɛ ta wəbe wəka Rom. † **20:43** Psaumes 110:1

ɲafi mɔ daka danɲan, ɲa ɲambɔlɔsɛ sali nte tɔɲsɔɲɛ pagbɛkɛrɛ ɲa mɔ. Andekɔ-kiti ɲa kiti kɛyɛŋki!»

21

Kɛpocɛ ka wɛran wɛtɔyɔ daka nwe wos ɛnafi mɔ
(Mk 12:41-44)

¹ Kɔ Yesu eyekiti fɔr, k'ɛnɛŋk nte aka daka ɲaɲc-bɛr kɛpocɛ kɛɲan dɔtafala ta kɛlɔ **kɛpɔɲ ka Kanu** mɔ. ² K'ɛnɛŋk sɔ wɛran wɛtɔyɔ daka wɛlɔma nwe wos efi mɔ, pɛc-bɛr mɛɲɔmbɛl mɛfɛt mɛrɛɲ ma kɛpɔr. ³ K'oloku: «Ic-lok'un, kɛɲɛ: Wɛran wɛtɔyɔ daka wɛkawɛ wos ɛnafi mɔ, ompocɛ pɛtas aka fɛp. ⁴ Bawo afum alɛpɛs aɲɛ fɛp, nte daka dɛlar ɲa mɔ, itɔ ɲambɛr kɛpocɛ kɛɲan dɛnda, mba nkɔn, kɛtɔyɔ kɔn daka, ɔsɔɲ pɔkɔ pɛmar pɔsɔɲɛ kɔ kɛtam kɛyi doru mɔ.»

Yesu kɛdɛɲk kɛdɛlɛsɔr ka kɛlɔ kɛpɔɲ
(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Afum alɔma ɲaɲc-loku tɛta **kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu**: «Kɛntɛsɛ k'alompɛsɛ ki masar mɔtɔt kɔ cɔ yɔtɔt ya ki nyɛ aɲsɔɲ Kanu kɛpocɛ mɔ.» Kɔ Yesu oloku: ⁶ «Dɔsɔk dɛndɛdɛr, ndɛ nɛntɔdɛnɛɲk tasar tɛdɛɲsɛ tasar kɛrɔɲ mɔ, fɛp fayi andewuɲ yi.

Pɛlɛc kɔ kɛtɔrɛs
(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷ Kɔ ɲayif kɔ: «Wɛtakɛsɛ, ake tɛm tɔ tatɔkɔ tɛndɛyi-ɛ? Tɔyɔ tɛgbɛkɛrɛ tɛrɛ tɛndɛmɛntɛr mɛs mamɔkɔ mɛmbɔp-ɛ?» ⁸ Kɔ Yesu oloku ɲa: «Nɛkɛmbɔrɛnɛ, ta nɛsɔknɛ patalɛr'un! Bawo afum alarɛm ɲadɛdɛr ɲac-kɛtɛnɛ tɛwɛ tɛm, ɲac-lok'un: «Ina yɔɲɛ wɛsɔm ka Kanu,» kɔ, «Tɛm tɛmbɔp!» Mba ta ɲadɛcɛmɛ ɲa darɛɲ! ⁹ Kɔ nɛndɛnɛ tɛta kɛwan, k'afum a dɔtɔf ɲayɛɲkɛr abɛ aɲan bɛkɛc-ɛ, ta nɛnɛsɛ; bawo mɛnɛ tatɔkɔ tɔɲɲuɲkɛnɛ tɛdɛr kɛrɛsna, mba bafɔ ndɛkɛl doru dɛndɛ dɛndɛlip.» ¹⁰ K'oloku ɲa sɔ: «Afum alɔma ɲandɛyɛfɛrɛnɛ kɔ afum alɔma, atɔf ɲɔlɔma ɲayɛfɛrɛnɛ kɔ atɔf ɲɔlɔma; ¹¹ antɔf ɲɛndɛyikɛ mɔfɔ mɔlɔma, dor kɔ docu yɛndɛyi mɔfɔ mɛlarɛm; mɛs mɛwɛy-wɛy mɛndɛyi, kɔ **mɛgbɛkɛrɛ mɔpɔɲ mmɛ mɛndɛyɛfɛrɛ ndɛ Kanu Kɛyi** mɔ. ¹² Mba mamɔkɔ mɛndɛbɔp, pasumpɛr'un, patɔrɛs'un, pasɔɲ'un kɛkɔ-kiti **dɛkɛcɛpɛs** a padɛbɛr'un dɛbili. Abɛ a dɔtɔf ɲandɛkit'un tɛta tɛwɛ tɛm. ¹³ Tatɔkɔ tɛndɛmar'un kɛlɔku ka tɔkɔ nɛɲcɛrɛ tɛtɛm mɔ. ¹⁴ Ta tɔyɔ nu kɛcɛm-cɛmnɛ tɔkɔ nɛndɛyɔ a nɛyɛcɛnɛ mɔ. ¹⁵ Ina wɛkawɛ yati ina ɛndɛsɔɲ'un tɛmɛr kɔ kɛcɛrɛ ka kɛtɔt nkɛ atɛr anu, nwe o nwe ɔntɔdɛtam kɛgbɛkɛl mɔ. ¹⁶ Akɔmɛnɛ, awɛɲc aɲa, anapa, kɔ abɔt anu yati ɲandɛsɔɲ nu, ɲasɔɲɛ alarɛm kɛfi nu daco. ¹⁷ Fɛp fɛndɛtɛr'un, tɛta tɛwɛ tɛm. ¹⁸ Mba ali kɛfɔn konu ka dɛrɔmp kin kɛfɔdɛsɔlɛ; ¹⁹ Kɔ nɛmbɛrɛnɛ kɛsumpɛr bɛl-bɛl-ɛ, nɛndɛyɛcɛnɛ nɛyi doru.»

Yesu ɛndɛɲk kɛdɛlɛsɔr ka Yɛrusalɛm
(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

²⁰ «Kɔ nɛndɛnɛɲk ɛsɔdar ɲakɛl Yɛrusalɛm-ɛ, nɛcɛrɛ tɛm tatɔkɔ a kɛlɛsɔr ka di kɛlɔtɛrɛnɛ. ²¹ Tɛm tatɔkɔ akɔ ɲayi Yude mɔ, ɲac-yɛkɛ kɛpɛrɛnɛ ka dɛmɔrɔ; akɔ ɲayi Yɛrusalɛm daco mɔ, ɲac-wur; akɔ ɲayi dɛkulum mɔ, ta ɲabɛrɛ sɔ darɛ-ɛ. ²² Bawo dɔsɔk dadɔkɔ d' andɛbɔc kiti, nte tɔɲsɔɲɛ mɛs mmɛ anacɛic mɔ fɛp mɛyi. ²³ Pɛlɛc pɛyi dɔsɔk dadɔkɔ aran aɲɛ ɲambɛkɛs, kɔ akɔ ɲaɲmɛsɔr mɔ! Bawo pɛyɛɲki pɔpɔɲ pɛndɛyi dɔsɔk dadɔkɔ dɔtɔf, kɔ mɛtɛlɛ mɔpɔɲ ma Kanu nnɔ afum akakɔ ɲayi mɔ. ²⁴ Sakma sɔ andɛdifɛtɛ ɲa, tɔf fɛp yosumpɛr-sumpɛr ɲa yɛkɛkɛrɛ ɲa pɔbɔlɛ; tɛm tatɔkɔ afum acuru ɲabɛɲ Yɛrusalɛm, han tɛm nte asɔɲ ɲa mɔ tɛc-lip.»

Kader ka Wan ka fum

(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

²⁵ «Məyo məgbəkəre mme meyefe nde Kanu kəyi mə mendeyi dədec, dənoƆ kə dəcəs; dəntəf, bəkəc yendeləcə-ləcə afum teta pukule-kule pa dəkəba kə yam ya ki. ²⁶ Afum nandefine kənese ka kəcem-cemne ka təkə tendeder dəntəf mə, bawo fənəntər fa kəm fəndeyikce. ²⁷ Təm tatəkə tə andenəjk Wan ka fum kəder dəkəp; dəfənəntər, kə **dəpəmot pa pələl pa dəbe dən** disre d'ender. ²⁸ Kə məyo maməkə mendecop kəder-ε, nəlomp, nəyekti səbomp, bawo kəsəjk konu kəway kələtərne.»

Cəke cə kətək kəkom kənatəksə-ε?

(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

²⁹ Kə Yesu oloku ƶa capafə cin: «Nənəjk kətək kəkom* kə tək yələpəs nye. ³⁰ Nəjk-kəna-nəjk yi yopəjk bəpər, nəcərə katin a kətəjk kələtərne. ³¹ Itə nənə nəndesə-yə, kə nəndenəjk mes maməkə mec-der-ε, nəcərə fə **dəbe da Kanu** dələtərne. ³² Ic-lok'un kəncə: Afum a tēm tante ƶafədelip kəfi fəp, a ta teyi-ε. ³³ Kəm kə antəf yendesəle mba moloku mem məfədesəle.»

Ta nədirərne!

³⁴ «Nəkəmbərne bel-bel! Ta nəsak bəkəc yonu yetasərne cəsata kə kəcis, kə kəcem-cemne ka doru dandε, kə pəyi ti tatəkə-ε, dəsək dəpəjk dadəkə dende bəpən'am, ³⁵ pəmə nte manta məngbəpərne lop mə. Bawo dəsək dadəkə dende bəpənε afum a doru fəp. ³⁶ Ta nədirərne, **nəc-lok-lokər Kanu** tēm fəp, nte təjsəjk nəde nəsətə fənəntər fəmulpənε mes məkə mendeder mə fəp, nədekə nəcəmε, nəmentərne Wan ka fum, ta nələpərne.»

³⁷ Dəsək dadəkə, Yesu pəc-təksε afum dəndo **kəb kəpəjk ka Kanu**, k'owur kəkə-cəpərənε pibi nde aƶwe «Tərə ta Olif» mə. ³⁸ Afum fəp, kə dec dəsək-ε, ƶəjk-kə nde **kəb kəpəjk ka Kanu** kəkə-cəjkəl kə.

22

Abε kətəjkne kəyo ka Yesu pələc

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Saƶ 11:45-53)

¹ Kə kəsata ka aSuyif ka **sali sa cəcom cətənəjkəl lebin** nke aƶwe «Pak» mə kələtərne. ² Alojkne apəjk kə atəksε sariye ƶayefe kəten ka nte ƶəjkə a ƶadif Yesu mə, mba ƶəc-nesε afum.

Yudas kəwosε kən kəmar abε a aSuyif a ƶasumpər Yesu

(Mt 26:17-25; Mk 14:10-11)

³ Kə Sentani səmbərə Yudas, nwe aƶ-we Iskariyət mə, nwe aƶ-ləm asom a Yesu wəco kə mərəjk daco mə. ⁴ Kə Yudas əjkə ƶanenənε kə alojkne apəjk kə abε aƶe ƶəjk-bum **kəb kəpəjk ka Kanu** mə, təkə pəmar pəsəjk ƶa Yesu mə. ⁵ Kə pəmbət ƶa, kə ƶantəjkne kəpocε kə pəsam. ⁶ Kə Yudas owosε. K'eyefe əjk kəten təyo nte əjkə a pəsəjk Yesu ta afum ƶəjkərə ti mə.

Yesu kəsəjk ka kəlompəs yeri ya Pak

(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Saƶ 13:21-30)

⁷ Kə dəsək da **sali sa cəcom cətənəjkəl lebin** dəmbəp nde pəmar padif aƶkesiya ƶoləjkne mə. ⁸ Kə Yesu osom Piyer kə Saƶ, pəc-loku ƶa: «Nəkə nəlompəsε su yeri ya Pak, nte təjsəjk sədə sədi yi mə.» ⁹ Kə ƶayif Yesu: «Deke məfəjk a səlompəs yi-ε?» ¹⁰ Kə Yesu oloku ƶa: «Kə nəndena nəc-bərə dare disre-ε, nəjkəbəpənε kə wərkun wələma pəsərə təbəl pa domun. Nəcəmε kə dərəjk

* 21:29 f. «figurier»

han̄ nde kə̀lɔ kə̀ŋkɔ ŋkɔbɛrɛ mɔ. ¹¹ Nəlɔku wə̀kə kə̀lɔ kə̀ŋkɔ: «Wə̀bɛ osom su a səder səyif'əm, a dukə̀lɔ dere d'endedi yeri ya Pak kɔ aɛpɛsɛ ɔn darəŋ-ɛ?» ¹² Endekə-mentər'un kə̀lɔ kə̀rɔŋ, dukə̀lɔ dɔpɔŋ kɔ ca yɔkɔ pəmar mɔ fəp. Də̀ndɔ kə̀fɔ kə̀ŋkɔ kɔ nəŋkə̀lompəs yeri ya Pak. ¹³ Kɔ afum aŋɛ nəŋkɔ, kɔ nəŋkɔ nɔbəp ca fəp pəmə təkɔ Yesu ɛnalokɔ ŋa ti mɔ, kɔ ŋəlompəs yeri ya Pak.

Kəyer ka kəcom ka Pak

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26)

¹⁴ Ntɛ tɛm tɛmbəp mɔ, kɔ Yesu ɛndɛ dɛmɛsa kədi yeri kɔ Asom ɔn. ¹⁵ Kɔ Yesu olɔku: «Pəmbas'im kədi yeri ya Pak yayɛ kɔ nənə, a idetə̀rɔ. ¹⁶ Bawo ic-lok'un, ifɔsɔ-di yi, han̄ tɛm ntɛ tɛta yi tendekɔ-larɛ nde **dɛbɛ da Kanu** dəntɔf mɔ.» ¹⁷ Kɔ Yesu ɛlek apɔt, k'okor-koru Kanu,* k'olokɔ: «Nəlek apɔt nɛɛ, nəyerɛnɛ pɛdisrɛ pa ŋi; ¹⁸ bawo ic-lok'un, ifɔsɔ-mun wɛn han̄ **dɛbɛ da Kanu** deder.» ¹⁹ Kɔ tɛyɛfɛ day, k'ɛlek kəcom, ntɛ elip kəkor-koru Kanu† mɔ, k'ɛntɛpi ki, k'ɔsɔŋ ŋa pəc-loku: «Dis dem dɔ dandɛ, ndɛ asɔŋɛ tɛ tonu mɔ; nədɛ nəc-cɛm-cɛmn'em.» ²⁰ Ntɛ ŋalip kədi yeri mɔ, k'ɛlek sɔ apɔt, k'ɔsɔŋ ŋa, pəc-loku: «Apɔt ŋaŋɛ ŋɔyɔnɛ **kəcaŋəs kəfu kəyi ka tes tin** kɔ Kanu. Wɛn wawɛ weyi apɔt ŋaŋɛ disrɛ mɔ, wɔyɔnɛ mecir mɛm mɛmɛ alɔŋɛ tes tonu mɔ. ²¹ Ti disrɛ, fum nwɛ endesɔŋ'im padif mɔ, ɛndɛ nɔn amɛsa ŋaŋɛ kɔ ina. ²² Wan ka fum ɛntas, pəmə təkɔ aloku ti mɔ; mba pələc peyi fum wəkakɔ endesɔŋ kɔ padif mɔ.» ²³ Kɔ aɛpɛsɛ a Yesu darəŋ ŋayɛfɛ kəyifətɛnɛ də̀nda, fum nwɛ eyi ŋa daco nwɛ endesɔŋ kɔ padif mɔ.

Anɔ eɛpər'un fəp-ɛ?

²⁴ Kɔ kəgbəkəlɛnɛ kəpɔŋ kəyɛfɛ aɛpɛsɛ a Yesu darəŋ daco, tɛta kəcərə ka nwɛ ɛŋɛpər ŋa daco fəp mɔ. ²⁵ Kɔ Yesu olɔku ŋa: «Abɛ a tɔf ŋayi afum aŋan kərɔŋ pəmə abɛ, aŋɛ ŋaŋkɔtɛnɛ kətam nɔn ŋayi mɔ, ŋafan̄ a pawɛ ŋa «abɔt a afum». ²⁶ Bafo tin tayi tɔ kɔ nənə! Mba mɛnɛ nwɛ ɛŋɛpər'un fəp mɔ, pəyi pəmə nwɛ ɛfɛtɛ nu daco fəp mɔ; nwɛ ɔyɔnɛ wəbɛ mɔ, pəyi pəmə wəcar. ²⁷ Bawo, nwɛ ɛŋɛpər nu mɔ ɔyɔnɛ, nwɛ ɛndɛ dɛmɛsa mɔ ba, ka nwɛ ɛŋkɛrɛ kɔ yeri də̀nda mɔ? Bafo nwɛ ɛndɛ dɛmɛsa mɔ ɔfo? Kɔ ina, iyi nu daco, pəmə nwɛ ɛŋkɛrɛ nu yeri dɛmɛsa mɔ.»

²⁸ «Nənə ɛnasiməs kɔ ina tɛm ntɛ inayi tərɔ disrɛ mɔ. ²⁹ Itɔ ɔsɔŋɛ ntɛ papa kem ɔsɔŋ'im dɛbɛ mɔ, ina sɔ isɔŋ'un di: ³⁰ Ntɛ tɔŋsɔŋɛ nadi yeri, nəmɔn amɛsa ŋɛm kərɔŋ nde dɛbɛ dem dəntɔf mɔ. Nəndɛ səcəm sa abɛ kərɔŋ, nəboc kiti ka cəsɔŋkə wəcɔ kɔ mɛrəŋ ca Yisrayel.

Yesu ɛndəŋk a Piyer endebəŋɛnɛ kətoɔərə kɔ

(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Saŋ 13:36-38)

³¹ Kɔ Yesu olɔku Simɔŋ Piyer: «Simɔŋ, Simɔŋ! Məkəmbərɛnɛ! Sentani səntola kədɛs-dɛs'un dəsifitɛ pəmə kəcom. ³² Mba intolan'am, ntɛ tɔŋsɔŋɛ ta abəkəc ŋəkafəl'am‡ mɔ. Kɔ məndɛdɛr'im-ɛ, məyɛŋkəs bəkəc ya awɛŋɔ'am aŋa.» ³³ Kɔ Piyer olɔku kɔ: «Wəbɛ, iwosɛ kəkɔ dəbili kɔ mənə, kɔ pəyɔnɛ fɛ ti-ɛ, ifi kɔ mənə.» ³⁴ Mba kɔ Yesu olɔku kɔ: «Piyer, ic-lok'əm, məndebəŋɛnɛ kəto-cər'em kəmaas a kicipi kəc-cam.»

Pəsam pa delek, aləba, kɔ dakma

* **22:17** «k'okor-koru Kanu,» kɔ pəyɔnɛ fɛ ti-ɛ, «k'eyif Kanu nəwali tɛta apɔt» † **22:19** «kəkor-koru Kanu» kɔ pəyɔnɛ fɛ ti-ɛ, «kəyif Kanu nəwali tɛta kəcom» ‡ **22:32** «ta abəkəc ŋəkafəl'am,» kɔ pəyɔnɛ fɛ ti-ɛ, «ta kəlan̄ kam kəsɔlɛ»

³⁵ Kɔ Yesu eyif ɲa: «Nte ɲɛ-som'un ta ɲɛsɔŋ'un pɛsam, ta ɲɛsɔŋ'un alɔba ɲɛbɛrɛ yamos, ta ɲɛsɔŋ'un ɔfta ɔɛbɛrɛnɛ mɔ, paka penayi yi daco mpe nɛnato-sɔta mɔ ba?» Kɔ aɛpɛsɛ ɔn darɛŋ ɲaloku: «Ala! Ali pin penayi fɛ.» ³⁶ Kɔ Yesu oloku ɲa: «Nɛkɛl mes mɛsɛkpɛ! Mɛna nwe mɛɲɔ pɛsam mɔ, mɛlɛkɛnɛ pi; mɛna nwe mɛɲɔ alɔba ɲɛbɛrɛ yamos mɔ, mɛlɛkɛnɛ ɲi; kɔ mɛna nwe mɛntɔyɔ dakma mɔ, mɛcamɛs yamos yam, mɛway din! ³⁷ Bawo, ic-lok'un: Mɛnɛ tɔkɔ aɲɔic mɔ tɛlarɛ nɔnɔ iyi mɔ: «Analɔm kɔ ayɛɲki bɛkɛc daco.» Nte tɔyɔnɛ temi mɔ, kɔyi kɔ tender.» ³⁸ Kɔ aɛpɛsɛ ɔn darɛŋ ɲaloku kɔ: «Wɛbɛ mɛbaɲ sakma nɛ mɛrɛɲ.» Kɔ Yesu oloku ɲa: «Pantɛɲnɛ tante.»

Yesu kɛlok-lokɛr Kanu nde tɔrɔ ta Olif

(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

³⁹ Pɛmɔ tɔkɔ ɔɲɔ-yi ti mɔ, Yesu endewur k'ɔɲkɔ nde tɔrɔ ta Olif. K'aɛpɛsɛ ɔn darɛŋ ɲaɲɛpɛsɛ kɔ.

⁴⁰ Nte ɲambɛp kɛfo kɛɲkɔ mɔ, k'oloku ɲa: «**Nɛlok-lokɛr Kanu**, ta nɛsaknɛ nɛbɛrɛ kiciya disrɛ.» ⁴¹ K'ɔmbɔlɛ ɲa, pɛmɔ kɛlɛm ka tasar katin, k'ɛɲɔp suwu, k'ontola Kanu, ⁴² pɛc-loku: «Papa kɔ mɛwosɛ-ɛ, mɛbɔlɛn'em pɛcuy pampɛ. Ti disrɛ, ta tɛfaɲ tem teyi, mba tam teyi.» ⁴³ Kɔ mɛlɛkɛ mɛlɔma mowurɛr kɔ kɛyɛfɛ darɛɲɔ, kɛɛyɛɲkɛs kɔ abɛkɛc. ⁴⁴ K'abɛkɛc ɲɛlɛcɛ-lɛcɛ kɔ, k'ɛyɛfɛ kɛlok-lokɛr Kanu, k'abɛkɛc ɲɛmpɛ kɔ, kɔ kawonɛ kɔn kɔyi pɛmɔ nte mɔcul ma mɛcɪr mɛndetɛmpɛnɛ dɛntɔf mɔ. ⁴⁵ Kɔ Yesu ɛsak sɔ kɛlok-lokɛr Kanu kɛɲkɔ ɛnayi mɔ, k'ɔɲkɔ pɛbɛp aɛpɛsɛ ɔn darɛŋ ɲadɪrɛnɛ bɛkɛc yɛrɛɲɔ. ⁴⁶ Kɔ Yesu eyif ɲa: «Ta ake tɔ nɛndɪrɛnɛ-ɛ? Nɛyɛfɛ, **nɛlok-lokɛr Kanu** ta nɛsaknɛ nɛbɛrɛ kiciya disrɛ!»

Kɛsumpɛr ka Yesu

(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Saɲ 18:3-11)

⁴⁷ Yesu ɛnalip fɛ kɛlok-loku kɔ afum alarɛm ɲander, fum wɛkɔ aɲɔ-we Yudas, aɛpɛsɛ ɔn darɛŋ wɛcɔ kɔ mɛrɛɲ daco mɔ, pɛyi ɲa kirin. K'ɔlɔtɛrɛ Yesu kɛkɔ-cup kɔ. ⁴⁸ Kɔ Yesu eyif kɔ: «Yudas, kɛcup kɔ mɛndɛlɛkɛ Wan ka fum mɛsɔɲ kɔ aɛr ɔn ba?»

⁴⁹ Nte asol a Yesu ɲanɛɲk tatɔkɔ tɛnakɔ-cɛpɛr mɔ, kɔ ɲayif Yesu: «Wɛbɛ, sɛntam kɛsutnɛnɛ sakma sosu ba?» ⁵⁰ Kɔ fum wɛkɪn asol a Yesu daco, ɛɲɔp wɛcar kɔ wɛlɔɲnɛ wɛpɔɲ alɛɲɔs ɲa kɛca kɛtɔt. ⁵¹ Kɔ Yesu ɛyac ɲa pɛc-loku: «Nɛcɛ tatɔkɔ!» K'ɔɲgburɛnɛ alɛɲɔs ɲa fum wɛkakɔ, k'ɛntamɛnɛ.

⁵² Kɔ Yesu eyif alɔɲnɛ apɔɲ, abɛ a abum a **kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu** kɔ abɛki a dɔtɔf aɲɛ ɲanader kɛsumpɛr kɔ mɔ: «Pɛmar nɛɛr nɛtɔmpɛr sakma kɔ tɔk, pɛmɔ nte nɛnder kɛsumpɛr kalbante mɔ ba? ⁵³ Dɔsɔk o dɔsɔk sɛna aɲɔ-yi nde **kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu** kɔ nɛna, mba nɛnasumpɛr f'ɛm. Nɛkɛl ɔɲ, tɛm tonu tɛbɔp, kɔ kɛtam ka kubump.»

Piyɛr ɛmbaɲnɛ kɛtɔ-cɛrɛ Yesu

(Mt 26:57-58,69-75; Mk 14:53-54,66-72; Saɲ 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Nte ɲalip kɛsumpɛr Yesu mɔ, kɔ ɲaɲkɛkɛrɛ kɔ nde kɛlɔ ka wɛlɔɲnɛ wɛpɔɲ. Mba kɔ Piyɛr ɛɲgbɛkɛrɛ ti pɛbɔlɛ. ⁵⁵ Kɔ ɲamot nɛɲɔ abanɲa daco kɔ ɲandɛ. Kɔ Piyɛr ɛndɛ ɲa daco. ⁵⁶ Nte wɛcar wɛran wɛlɔma ɛnɛɲk kɔ pɛndɛ ɲa daco nɛɲɔ kirin mɔ, k'oloku: «ɲa ɲayina kɔ fum wɛkawɛ.» ⁵⁷ Mba kɔ Piyɛr ɛɲgbɛkɛl wɛran nwe, pɛc-loku: «Wɛran, ɲɛcɛrɛ fɛ fum wɛkawɛ!» ⁵⁸ Pɛwɔn fɛ kɔ wɛlɔma ɛnɛɲk kɔ, k'oloku: «Mɛna sɔ akin ayi ɲɔ nɛyɔnɛ.» Kɔ Piyɛr oloku wɛrkun nwe: «Ala! Bafɔ akin ayi ɲɔ sɛyɔnɛ.» ⁵⁹ Kɔ dec dɪn dɛɲɔpɛr mɔ, kɔ fum wɛlɔma ɛɲgbɛc kɛlɔku: «Fum wɛkawɛ ɔɲwurɛnɛ kɛnayi kɔ nkɔn, bawo wɛKalilɛ ɔfo.» ⁶⁰ Kɔ Piyɛr oloku: «Mɛna, ina ɲɛcɛrɛ fɛ tante mɛɲkɛrɛ kɛlɔku mɔ.» ɲayi kɛlok-loku kɔ kicipi kɛɲcam. ⁶¹ Kɔ wɛbɛ Yesu ɛɲkafɛlɛ k'ɛɲgbɛtɛnɛ Piyɛr. Kɔ Piyɛr ɛɲɔɛm-cɛmɛnɛ

toloku takɔ wɔbɛ Yesu ɛnaloku kɔ mɔ: «Mɛndɛbaɲɛnɛ kɛtɔ-cɛr'em kɛmaas a kicipi kɛc-cam.» ⁶² Kɔ Piyeɔ owur nde dabanɲa, k'ɔɲkɔ pɔbɔk bel-bel.

Kɛlɔmɔs kɔ kɛsut ka Yesu
(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

⁶³ Arkun aɲɛ ɲaɲɔ-bum Yesu mɔ ɲafani kɔ, ɲac-sut kɔ. ⁶⁴ ɲac-kump kɔ kɛrɔ, a ɲac-yifɛt kɔ nte: «Mɛmentɛr su ɔɲ a wɛdɛɲk wɛka Kanu ɔ mɛyɔnɛ! Mɛbɔɲɔ ma nwe osut'ɛm mɔ!» ⁶⁵ Kɔ ɲales-les kɔ moloku mɛlɔmɔs mɛlarɛm.

Yesu nde aboc kiti apɔɲ fɔr kirin
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Saɲ 18:19-24)

⁶⁶ Nte dec dɔsɔk mɔ, kɔ abeki a dɔtɔf, alɔɲɛ apɔɲ, k'atɛkse sariye ɲambɔpɛsɛnɛ. Kɔ ɲaɲkɛkɛrɛ Yesu nde aboc kiti aɲan apɔɲ ɲayi mɔ. ⁶⁷ Kɔ ɲayif kɔ: «Kɔ pɛyɔnɛ fɔ mɛna ɔyɔnɛ nwe Kanu kɛyɛk-yɛk mɔ-ɛ, mɛlɔku su ti.» Kɔ Yesu oloku ɲa: «K'ɛlɔku nu ti-ɛ, nɛfɔlɛɲ ti, ⁶⁸ k'iɲif'un sɔ-ɛ, nɛfɔluks'em moloku. ⁶⁹ Kɛyɛfɛ ndɛkɛl, Wan ka fum endɛkɔ nde kɛca kɛtɔt ka fɛnɔntɛr fa Kanu.» ⁷⁰ Kɔ afum fɔp ɲambɔɲɛnɛ: «Mɛna ɔyɔnɛ ɔɲ Wan ka Kanu ba?» K'oloku ɲa: «Nɛna oloku ti: Nkɔn iɲɔnɛ.» ⁷¹ Kɔ ɲaloku: «Cɛke cɔ afɛɲ sɔ kɛcɛrɛ-ɛ? Sɛna yati, sɛna enɛnɛ kɔ ti dɛkusu.»

23

Yesu fɔr ya Pilat kirin
(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Saɲ 18:28-38)

¹ Kɔ ɲayɛfɛ fɔp faɲan, kɔ ɲasolɛ Yesu kɛkɛkɛrɛ kɔ nde fɔr ya Pilat kirin. ² Kɔ ɲayɛfɛ kɛyɛmsɛnɛ kɔ, ɲac-loku: «Wɛkawɛ sɛɲkɔ sɛbɔp pɛc-gbɛɲɛr afum kɛyɛɲkɛr su sɛbomp, ɲafati kɛsɔɲ wɔbɛ ka doru fɔp dut, pɛc-wenɛ sɔ «Wɛyɛk-yɛk wɛka Kanu, wɔbɛ wɛka atɔf.»» ³ Kɔ Pilat eyif kɔ: «Wɔbɛ wɛka aSuyif mɛyɔnɛ?» Kɔ Yesu oloku kɔ: «Mɛna oloku ti.» ⁴ Kɔ Pilat oloku wɛlɔɲɛ wɛpɔɲ wɛka kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu kɔ kɛnay ka afum: «Inɛɲk fɛ tɔlɔm ɔ tɔlɔm nte pamar pasumpɛrɛ wɛrkun wɛkawɛ mɔ.» ⁵ Mba kɔ ɲaɲgbɛc gbɛs, kɛlɔku: «Afum ɲɔ ɛɲgbɛɲɛr, pɛc-tɛksɛ afum atɔf ɲa Yude disrɛ fɔp kɛyɛfɛ atɔf ɲa Kalile nde ɛnacɔp mɔ, haɲ nɔ.»

Yesu fɔr ya Herodu kirin

⁶ Nte Pilat ene teta Kalile mɔ, k'eyif kɔ: «Wɛka Kalile mɛyɔnɛ ba?» ⁷ Nte Pilat ene a wɛka Kalile ɔfɔ mɔ, k'oloku a fum wɛkawɛ, Herodu pamar pɛkiti kɔ. K'oloku a pakɛnɛ kɔ Herodu nwe ɛnayi mata mamɔkɔ Yerusalem mɔ. ⁸ Nte Herodu ɛnɛɲk Yesu mɔ, kɔ pɛmbɔt kɔ, bawo ɛɲɔ-tɛn kɛnɛɲk kɔ kɛyɛfɛ nte pɛnawon mɔ, teta mes mɔkɔ ɛɲɔ-ne pac-loku tɔn mɔ, pɛyɔ amera kɛnɛɲk kɔ, pɛyɔ tɔyɔ **tɛgbɛkɛrɛ nte tɛyɛfɛ nde Kanu kɛyi** mɔ fɔr yɔn kirin. ⁹ Kɔ Herodu eyifɛt Yesu mes mɛlarɛm, mba Yesu ɛnalukɛ fɛ kɔ nte ɔ nte. ¹⁰ Wɛlɔɲɛ wɛpɔɲ kɔ atɛkse sariye ɲanayi di, ɲac-naɲkanɛ kɛyɛmsɛnɛ kɔ. ¹¹ Herodu kɔ abum ɔn ɲafani kɔ, kɔ ɲayɔ kɔ pɛlɛc pɛlɛc; kɔ ɲamber kɔ yamos ya abɛ, kɔ ɲasɔɲ kɔ a pakɛnɛ Pilat. ¹² Dɔsɔk dadɔkɔ yati dɔ Pilat kɔ Herodu ɲanabot ɔɲ, ɲanaterɛnɛ cɔkɔ-cɔkɔ.

Antɔɲɛ kɛdif Yesu
(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Saɲ 18:39-19:16)

¹³ Kɔ Pilat ewe wɛlɔɲɛ wɛpɔɲ, abɛ a dɔtɔf, kɔ afum. ¹⁴ K'oloku ɲa: «Nɛɲkɛr'em fum nwe a nkɔn ɛɲgbɛɲɛr afum kɛyɛɲk sɛbomp. Mba fɔr yonu kirin iyifɛt kɔ, ali tes tin inɛɲk fɛ nte ɔyɔ mes mamɛ nɛmbɔɲɔcɛ kɔ mɔ, nte pamar padifɛ kɔ mɔ. ¹⁵ Herodu sɔ ɛnɛɲk fɛ ali tin, bawo olukɛ su kɔ. Awa! Fum

wəkawə ɔyɔ fɛ nte o nte pəmar padifɛ kɔ mɔ. ¹⁶ Kəsak kɔ k'inder k'andelip kəsut kɔ-ɛ.» ¹⁷ Kəsata ka Pak nkɛ o nkɛ, Pilat ɛɲɔ-sakɛ ɲa wəyi dɔbili wəkin. ¹⁸ Kɔ ɲambəɲɛ fəp kəkule-kule: «Mədif wəkawɛ! Məsakɛ su Barabas!» ¹⁹ Anabɛr Barabas dɔbili teta kədifətɛnɛ kəlɔma nkɛ kənayi dare mɔ, kɔ kədif ka fum. ²⁰ Kɔ Pilat ɲɔgbəkɛrɛ sɔ kəlɔku ɲa kəfan kɔn kəsak Yesu. ²¹ Mba kɔ ɲaloku gbɛs: «**Məcaɲ kɔ dəkətək ka defi!** Məcaɲ kɔ!» ²² Kɔ Pilat eyif ɲa sɔ tamaas: «Pələc pere pɔyɔ-ɛ? Inəɲk fɛ nte o nte pəmar padifɛ kɔ mɔ. Kəsak kɔ k'inder k'alip kəsut kɔ-ɛ.» ²³ Kɔ ɲampɛnɛ sim kəbupərə, ɲac-ɔku: «Pacəɲ kɔ!» Kɔ sim sənjan sənkalərɛ. ²⁴ Kɔ Pilat owosɛ kəyɔ təkɔ ɲanafan mɔ. ²⁵ Kɔ Pilat ɛsak Barabas wəkɔ ɲanawɛr kɔ mɔ. Barabas nwe anabɛr dɔbili teta kədifətɛnɛ, kɔ kədif ka fum mɔ. Kɔ Pilat ɛlək Yesu, k'ember ɲa dəwaca ɲayɔ kɔ təkɔ ɲanafan mɔ.

Kəcaɲ ka Yesu

(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Saɲ 19:17-27)

²⁶ Nte ɲayi kəkəkərə Yesu mɔ, kɔ ɲambəɲɛnɛ kɔ wərkun wəlɔma pac-we kɔ Simɔɲ, wəka atɔf ɲa Siren ɛnayi pəyɛfɛ dale, kɔ ɲasarsər kɔ **kətək kəpandən ka defi** a pəcəmə Yesu darəɲ pəkəkərə ki. ²⁷ Kɔ kənay ka afum alarəm kɔ aran ɲəɲcəmə kɔ darəɲ ɲac-sut-sutnɛ bəkɛ ɲac-yɔnɛ kɔ nɔnɔfɔr. ²⁸ Kɔ Yesu ɛɲkafələ nno ɲayi mɔ, k'oloku: «Aran a Yerusalem, ta nəbokɛ tetem! Mba nəbokɛ te tonu kɔ ta awut anu! ²⁹ Bawo dəsək dendedɛr ndɛ andeloku: «Pəmbɔt aran aɲɛ ɲantabəkəs mɔ, pəmbɔt cor nɛ cəntəkom mɔ, kɔ mɛsɛ mɛmɛ mɔntəməsər mɔ!» ³⁰ Afum ɲandeloku mərə dəsək dadəkɔ: «Mətempɛnɛ su kəron!» kɔ mofo mənɛci, «Məgbəpərɛnɛ su!» ³¹ Bawo k'ayɔ ti kətək kəcaɲk-ɛ, cəkɛ cɔ andeyɔ kəwosu-ɛ?

³² Kɔ ɲasolɛnɛ sɔ kəkəkərə calbante mɛrəɲ aɲɛ anakɔ-difɛnɛ kɔ Yesu mɔ. ³³ Ntɛ ɲambɛrɛ kəfo kəɲkɔ aɲwɛ «Kəmbəmbələ» mɔ, kɔ **ɲaɲcaɲ kɔ dəkətək kəpandən ka defi** dəndo. Kələkɛnɛ calbante akakɔ mɛrəɲ; wəkin pəyi kɔ kəca kətɔt, wəkɔ pəyi kɔ kəca kəmerya. ³⁴ Kɔ Yesu oloku: «Papa mənjanɲɛnɛ ɲa, bawo ɲaɲcərə fɛ nte ɲayi kəyɔ mɔ.» Kɔ asɔdar akanɛ ɲayerɛnɛ yamos yon ɲac-gbalɛ ti kɔla. ³⁵ Afum ɲacəmə, ɲac-məmən. Abɛ ɲac-fani Yesu, ɲac-ɔku: «Bawo ɛyac akɔ, pəyacnɛ oɲ ma nkɔn sərka, kɔ pəyɔnɛ fɔ Krist, nkɔn ɔyɔnɛ Wəyɛk-yek nwe Kanu kasom mɔ-ɛ!» ³⁶ Kɔ asɔdar sɔ ɲaɲcəɲnɛ kəkɔ-fani kɔ, kɔ ɲasɔɲ kɔ member modokət. ³⁷ ɲac-ɔku: «Kɔ pəyɔnɛ fɔ mənə ɔyɔnɛ wəbɛ ka aSuyif-ɛ, məyacnɛ oɲ ma, mənə sərka!» ³⁸ Anacik kɔ domp takəron: «Wəkawɛ ɔyɔnɛ wəbɛ ka aSuyif.»

³⁹ Kalbante kin akakɔ anacəɲ mɔ, pəc-ləməs Yesu, pəc-ɔku: «Bafɔ mənə ɔyɔnɛ Wəyɛk-yek wəka Kanu? Məyacnɛ oɲ ma, kɔ sənə!» ⁴⁰ Mba kɔ kalbante kamɛrəɲ kəɲkɔ anacəɲ mɔ, kəɲgbəɲ-gbəɲər kɔ, kəc-ɔku: «Cəpɔ məfɔnɛsɛ Kanu ba, mənə nwe andeyɔ pəmə sənə mɔ?» ⁴¹ «Ta sənə, kəɲcɛ kɔ, tante tɔ pəmar pasəɲ su kəway ka mɛləsər mosu; mba wəkawɛ ɔyɔfɛ tɔləm o tɔləm tɛləc.» ⁴² K'oloku: «Yesu mədə məcɛm-cɛmn'ɛm kɔ məndɛkɔ-bɛrɛ dɛbɛ dam dəntɔf-ɛ.» ⁴³ Kɔ Yesu oloku kɔ: «Kəɲcɛ kɔ, ic-lok'əm: Məkɔ, sənə aɲkoyi Ariyana kɔ mənə.»

Defi da Yesu

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Saɲ 19:28-30)

⁴⁴ Daɲ dənabəp, dec dosurɛnɛ afum dəsəbomp, kɔ kubump kəkəban atɔf fəp, tənabələ kəɲɛɲ haɲ dec maas. ⁴⁵ Dec dənakalɛ, pənabiye. Kɔ kəloto nkɛ anagbək kəkump ka kəfo kəcɛmpɛ ka kələ kəpəɲ ka Kanu mɔ, kəwalɛ daco. ⁴⁶ Kɔ Yesu oɲkulərɛ dim dəpəɲ: «Papa, ilɛk amera ɲɛm, k'imber'əm dəwaca!» Ntɛ elip kəlɔku moloku maməkɔ mɔ, k'ɛɲgbɔɲ kifir. ⁴⁷ Ntɛ wəsɔdar wəRom

wəbe ka asodar tasar tin (100) ɛnəŋk mes maməkə mənacepər mə, **k'ɛŋcam debeki** da Kanu pəc-loku: «Kaŋce kə, fum wəkawɛ ɛnalomp!» ⁴⁸ Ntɛ kənay ka afum aŋɛ ɲanader kədetəŋnɛ mes maməkə mə, ɲanəŋk ntɛ tɛnacepər mə, kə ɲalukus ɲac-sut-sutnɛ bəkəc nənəfər. ⁴⁹ Aŋɛ ɲanacərə Yesu mə fəp, kə aran akə ɲanacəmbər kə kəyɛfɛ Kalile mə, ɲanacəmə pəbɔlɛ, ɲac-məmən təkə mes mənɛpər mə.

Kəbər ka Yesu dəkufu

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Saŋ 19:38-42)

⁵⁰ Wərkun wəloma ɛnayi pac-we kə Isifu. Wəboc kiti wəpəŋ wəloma nkən ɛnayɔnɛ sɔ; fum wətət, pəlomp. ⁵¹ Nkən ɛnawosɛ fɛ kətəŋnɛ kəsək ka moloku maməkə, kə məyɔ ma akə sɔ mə. Wəka dare da Arimate ɛnayɔnɛ, atɔf ɲa Yude; pəc-kar **dɛbɛ da Kanu**. ⁵² K'ɔŋkə ndɛ Pilat eyi mə, k'ewer kə fure fa Yesu. ⁵³ K'ontorɛ kə dəkətək* ndɛ anacəŋ kə mə, k'ɛnɛpsər kə kasaŋkɛ, k'ɔŋkə pəboc kə ndɛ dəkufu nkɛ anakay dətasar mə; kufu kənayɛ nkɛ anatɔ-boc fum o fum ki disrɛ kərəsna mə. ⁵⁴ Yuma yɛnayi, dəsək da kəlompəsɛnɛ Simiti, nɛɛ aŋɲɛsəm mə səc-faŋ kacop. ⁵⁵ Aran aŋɛ ɲanacəmbər Yesu kəyɛfɛ Kalile mə, ɲander kə Isifu; kə ɲaməmən kufu disrɛ, kə ɲanəŋk təkə anaboc Yesu mə. ⁵⁶ Ntɛ ɲalip kəməmən kə mə, kə ɲalukus dare, kəkə-lompəs moro kə labundɛ da dərɛs. Simiti, kə ɲaŋɛsəm, pəmɔ təkə Kanu kəsom ti mə.

24

Yesu kəyɛfɛ kən afi daco

(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Saŋ 20:1-10)

¹ Sandɛŋ bət-bət suy, kə aran aŋɛ ɲaŋkə sɔ dəndɔ dəkufu, ɲakekərə moro mobotu ambəŋc mɛnɛ ɲanalompəs mə. ² Kə ɲaŋkə ɲabəp pabɪŋkəli tasar təkə anasɔŋcɛ kufu mə; ³ kə ɲambɛrɛ, mba ɲanabəp fɛ fure fa Yesu. ⁴ Ntɛ tɛs tatəkə tɛŋɛɲɛ ɲa mə, kə arkuŋ mɛrəŋ ɲawurər ɲa, ɲabɛrɛ yamos yomotər-motər. ⁵ Kənɛsɛ kəŋan disrɛ, kə ɲaŋcəp cəro fəp faŋan dantɔf; mba kə afum aŋɛ mɛrəŋ ɲayif ɲa: «Ta ake tɔ nəntɛnɛ wətɔfi afi daco-ɛ? ⁶ Eyi fɛ dɛ! Eyɛfɛ afi daco! Nəcɛm-cɛmɛnɛ təkə ɛnalok'un ntɛ nənayɛ kə nkən atɔf ɲa Kalile mə. ⁷ Ntɛ oŋc-loku: «Mɛnɛ palɛk Wan ka fum pabɛr kə aciya dəwaca, **ɲacəŋ kə dəkətək ka defi**, pəyɛfɛ defi tataka tən ta maas.»»

⁸ Kə ɲaŋcɛm-cɛmɛnɛ toloku ta Yesu tatəkə. ⁹ Kə ɲayɛfɛ dəndɔ dəkufu kəkə-loku ti asom a Yesu aŋɛ wəcɔ kə pin, kəbəp ka afum aləpəs akə. ¹⁰ Mari Madɛlɛn, Yohanna, Mari wəka Sak kə aran alɔma; aŋɛ ɲananəŋk sɔ mes maməkə mə, ɲaloku sɔ tin tayi asom a Yesu. ¹¹ Mba moloku maməkə mənayɛ ɲa pəmɔ ntɛ abəc ɲandelok-lokər ɲa mə, ɲanalaŋ fɛ moloku ma aran akakə. ¹² Kə Piyer eyɛfɛ, k'ɛyɛksɛ kəkə ndɛ dəkufu. Ntɛ ontulnɛ kəməmən mə, ɛnəŋk fɛ daka o daka mɛnɛ mopol ma kəloto məkə mənafəntərə dantɔf mə; k'ɛyɛfɛ k'ɔŋkə ndɔrən, pəcɛyanɛ kə təkə ɛnəŋk mə.

Ndɛ dəpɔ da Emayus

(Mk 16:12-13)

¹³ Dəsək din dadəkə, acɛpsɛ a Yesu darəŋ mɛrəŋ ɲac-kə dare dɔlɔma ndɛ aŋc-we Emayus mə, dare dɛnayɛ, ndɛ dɛnabɔlɛnɛ Yerusaleŋ kəkət ka dɛc mɛrəŋ mə. ¹⁴ Afum akanɛ mɛrəŋ ɲac-lokɛnɛ mes məkə mənɛpər mə fəp. ¹⁵ Nayi kəlɔkɛnɛ mɛs maməkə, ɲac-gbɛkəlɛnɛ, kə Yesu ɔlɔtɛrɛnɛ ɲa, kə ɲasol. ¹⁶ Mba paka pɔlɔma pɛŋc-yaməs ɲa kənɛpəl kə. ¹⁷ Kə Yesu eyif ɲa: «Ake moloku mə nəyi tantɛ nəŋkə

* 23:53 «dəkətək» ito oyɔnɛ «kətək ka kəpandən.»

mə?» Kə ɲaɲcəmə, kə dis dɛndɛɲcɛ ɲa. ¹⁸ Kə wəkin wəkə aɲc-we Kələyopas mə, oloku kə: «Məna sona gbɔɲ, məna eyi məko Yerusalem nwe ɔntəcərə nte teɲceɲər mata mame mə?» ¹⁹ K'eyif ɲa sɔ: «Ake?» Kə akakə ɲaloku kə: «Nte teɲceɲər teta Yesu wəka Nasarət, nwe enayɔnɛ wədəɲk wəka Kanu wəpəɲ mə; enanɛntər ti dəmɔyɔ kə dɛmoloku, fər ya Kanu kirin, kə nnə afum ɲayi mə. ²⁰ Alɔɲnɛ apəɲ asu, kə abɛ asu aka dətɔf ɲalɛk kə, kə ɲambɛr kə afum dəwaca, **k'aɲcaɲ kə dəkətək kəpandən ka defi.**» ²¹ Səɲcɛm-cɛmnɛ fə nkən enader kəwurəs pəbaɲ Yisrayel, mba mame ɔɲ fəp, tataka ta maas tɔ tante, nte mes mame mɛɲceɲər mə. ²² Kaɲce kə: A aran aləma ɲayi su daco, aɲɛ ɲasəɲɛ kə pəciyanɛ su mə; ɲanunɲɛnɛna kəkə nde dəkufu, ²³ nte ɲantəna-nəɲk fure fa Yesu mə, kə ɲander ɲaloku su a mɛlɛkɛɛ mowurəna ɲa, kə moloku a eyi doru. ²⁴ Kə afum aləma ɲayina su daco, kə ɲaɲkə dəndɔ dəkufu, kə akakə ɲaɲkə ɲabəp mɛs pəmə təkə aran ɲalokuna su mə, mba nkən, ɲa ɲanəɲkna fɛ kə.» ²⁵ Kə Yesu oloku ɲa: «Nəna afum atəsək səbomp, bəkəc yonu yonwon kəlan ɲaloku mme adəɲk a Kanu ɲanaloku mə! ²⁶ Pənamar dis dələl Krist Wəyɛk-yɛk wəka Kanu tante a pədeberɛ debeki dən dən disrɛ?» ²⁷ Kəyɛfɛ ka buk ba Musa kəbəp ka yecicəs yecempi ya adəɲk a Kanu aləpəs aɲɛ fəp, kə Yesu ɔləmər ɲa təkə Yecicəs yosoku fəp yoloku tetən mə.

²⁸ Nte ɲalətərnɛ tadare təkə ɲaɲc-kə mə, kə Yesu ɔyɔ pəmə nte ɛɲfaɲ kəceɲər pəkə pəbəlɛ mə. ²⁹ Mba kə ɲamɔnɛ kə kəceɲər, ɲac-loku: «Məyi nnə kə sənə, dɛc dɛfaɲ kəkəlɛ, kəbiyɛ kə pəndɛ. Kə Yesu ɛmbɛrɛ kəkə-yi di kə ɲa.» ³⁰ ɲandɛ dɛməsa kəkə-di yeri, kə Yesu ɛlɛk kəcom, k'ontola Kanu; k'entepi ki k'ɔsəɲ ɲa. ³¹ Kə fər yaɲan yemepɛ, kə ɲanəpəl kə; mba k'ɔsəlɛ sɔ fər yaɲan kirin. ³² Kə afum aɲɛ ɲayɛfɛ kəlɔkɛnɛ: «Pəyina fɛ pəmə nte nɛɲc dɛɲyi su dəcɔr, nte endenasəkəsɛ su moloku mɛciɛ nde dəpɔ mə?» ³³ Kə ɲayɛfɛ gbəɲcana babəkə kə ɲalukus Yerusalem, kə ɲaɲkə ɲabəp acɛpsɛ darəɲ a Yesu aɲɛ wəcɔ kə pin ɲac-lɔɲkanɛ kə asol aɲan, ³⁴ ɲac-loku: «Kaɲce kə: Wəbɛ ɛyɛfɛ afi daco, k'ɔɲkə pəwurər Siməɲ!» ³⁵ Kə afum aɲɛ mɛrəɲ ɲaləm sɔ təkə tənaceɲər dəpɔ mə, kə təkə ɲanəpəl kə kətepi kən kəcom pəsəɲ ɲa mə.

Yesu kəmentərnɛ kən acɛpsɛ ɔn darəɲ

(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Saɲ 20:19-23; Mes 1:6-8)

³⁶ ɲayi kəlɔku moloku maməkə, kə Yesu nkən sərka owurər ɲa, k'oloku: «Pəforu peyi nu!» ³⁷ Kə ayek-yek ɲontorər ɲa, kə ɲanɛsɛ, kə pəyi ɲa pəmə nte ɲaɲɲɲk tubəri mə. ³⁸ Mba kə Yesu eyif ɲa: «Ta ake tɔ pəyine nu yama-yama tantɛ-ɛ, ta ake tɔ nəɲgbəkəlɛnɛnɛ dəkəkəc-ɛ?» ³⁹ Nəməməɲ ma wɛcək wem kə waca wem-a, ina ɔfɔ yati! Nəgbunɛn'ɛm, nəməməɲ! Tubəri tɔyɔ fɛ sɛm, tɔyɔ fɛ bent. Mba ina, iyo yayəkə fəp.» ⁴⁰ Yesu eyi kəlɔku moloku maməkə, k'ementər ɲa waca wən kə wɛcək. ⁴¹ Mba nte pənanəɲkanɛ kəbət ɲa haɲ ta ɲantam kəlan mə, kə ɲayi pəciyanɛ disrɛ. Kə Yesu eyif ɲa: «Nəyɔ paka pələma pedi ba?» ⁴² Kə acɛpsɛ ɔn darəɲ ɲawurɛ alop ɲɛnɛkət ɲin kə ɲasəɲ kə. ⁴³ Kə Yesu ɛlɛk alop ɲaɲəkə k'ɔsəm ɲi fər yaɲan kirin.

⁴⁴ Nte elip kəsəm alop nɲɛ mə, k'oloku ɲa: «Mes mame m' ɲɲc-lok'un nte inayi kə nəna mə; mɛnɛ mes məko aɲcic tetem Tawurɛta Musa, yecicəs yecempi ya adəɲk a Kanu kə Yabura Dawuda mə fəp meyi.» ⁴⁵ Kə Yesu ɔsəɲɛ ɲa kəsək səbomp nte tɔɲsəɲɛ ɲacərə Yecic ya Kanu fəp mə. ⁴⁶ Kə Yesu oloku ɲa: «Nte tɔ aɲcic dəyɛcicəs ya adəɲk a Kanu, a dis dɛndələl Wəyɛk-yɛk wəka Kanu, kə tɛyɛfɛ dəndə-ɛ, pəde pəyɛfɛ afi daco tataka tən ta maas. ⁴⁷ Mɛnɛ pacamɛ

* **24:20** «aɲcaɲ kə» = ampandən kə dəkətək kə = «aɲgbɛk kə dəkətək»

kəsəkpər mera pacəmə pəlompu darəŋ tewe tən, kəyefə ka Yerusalem, ntə tənsoŋe paŋaŋnənə afum a tɔf fəp kiciya kəŋan mə. ⁴⁸ Nəna ŋə mes mamə meŋcepər fər yonu kirin. ⁴⁹ Kə ina, kəkere nu k'inder daka nde Papa kem enasəŋ'un temer kəsəŋ mə; nəyi nnə dare dandə haŋ Kanu kəlas nu fənəntər fa dareŋc.»

Yesu kəpə kən dareŋc

(Mk 16:19-20; Mes 1:9-11)

⁵⁰ Kə Yesu osolə ŋa k'ənkekərə dare kəsək ntende Betani, ntə ŋambəp di mə, k'empənə waca dareŋc, k'ontolanə ŋa. ⁵¹ Eyi kətolanə ŋa, k'esak ŋa, k'empə dareŋc. ⁵² Kə ŋaŋcəpə kə mobu kəsəŋe kə pələli, kə ŋalukus Yerusalem, pəbotu disre; ⁵³ təm o təm ŋaŋc-kə oŋ nde **kəlo kəpəŋ ka Kanu**, ŋac-kor-koru Kanu.

Yebac ya Asom a Yesu

Asɔŋ asom a Yesu temer ta kɔder ka Amera Nɛcempi ŋa Kanu

¹ Wanapa Teyofil,

Inacisɔs kitabu kem kɔcɔkɔ-cɔkɔ disre mes mme Yesu enacop kɔyɔ kɔ kɔtɔksɛ mɔ, ² han dɔsɔk ndɛ anapɛnɛ kɔ darenɔ, nte elip kɔsom asom ɔn Amera Nɛcempi ŋa Kanu disre, anɛ enayɛk-yɛk mɔ. ³ Asom akakɔ ŋɔ Yesu enamentɔr kanɛ ka mes melarɛm nte enayɛfɛ pucuy pa defi mɔ. K'owurɛr ŋa mata 40 pɛyi wɛyɛŋ, pɛc-loku ŋa mes ma dɛbɛ da Kanu. ⁴ Dɔsɔk dɔlɔma nte ŋayi kɔdi yeri kɔ Yesu mɔ, k'oloku ŋa: «Ta nɛbɔlɛ dare da Yerusalem, mba nɛkar tes nte Papa enasɔŋ temer kɔdesɔŋ mɔ, tɔkɔ nɛnane ic-loku mɔ: ⁵ Dɛromun Sanj ɛŋc-gbɔt afum teta Kanu, mba nɛna kɛgbɔt Amera Nɛcempi ŋa Kanu disre kɔ nɛndesɔtɔ mata mame.»

Kɔpɛ ka Yesu dɔkɔm

⁶ Akɔ ŋanalonɔkanɛ mɔ kɔ ŋayif Yesu: «Wɔbɛ, tɛm tantɛ tɔ mɛndelompɛsɛ Yisrayel dɛbɛ ba?»

⁷ K'oloku ŋa: «Tɛŋcɛmɛ fɛ nu dɔpɔ kɛcɛrɛ ka tɛm kɔ dɔsɔk ndɛ Apa Kanu ɛŋcɛm-cɛmɛnɛ kɔyɔ tɛfanj tɔn kɛtam kɔn disre mɔ. ⁸ Mba nɛndesɔtɔ fɛnɔntɔr kɔ Amera Nɛcempi ŋa Kanu nɛndeder nu-ɛ, tɛm tatɔkɔ nɛndeyɔnɛ atɔŋnɛ anɛ mes mɛnɛpɛr fɔr yaŋan kirinj mɔ ndɛ dare da Yerusalem, atɔf ŋa Yude fɔp kɔ atɔf ŋa Samari kɔkɔ-bɔp cɛpɛc ca doru fɔp.» ⁹ Nte elip kɔloku tatɔkɔ mɔ, afum anɛ ŋanayi di mɔ fɔp ŋanagbɔtnɛ Yesu nte ɛŋc-pɛ darenɔ mɔ, kɔ kɔp kɔŋkump kɔ. ¹⁰ Nte Asom ɔn ŋanagbɔtnɛ kɔm Yesu pɛc-pɛ darenɔ mɔ hanj k'ɔsɔlɛ. Gbɛŋcana babɔkɔ kɔ mɛlɛkɛ-e mɛrɔŋ mɛmbɛrnɛ yamos yomɔtɔr-mɔtɔr mɛmentɔrnɛ ŋa, ¹¹ kɔ moloku: «Afum a Kalile, ta ake tɔ nɛŋcɛmɛnɛ kɛmɔmɛn kɔm-ɛ? Yesu, wɛkakɔ ɛmpɛ dɔkɔm fɔr yonu kirinj mɔ, tantɛ nɛngbɔtnɛ kɔ pɛc-pɛ mɔ, t' endesɔder.»

Wɔcɛŋc ka Yudas

¹² K'asom a Yesu ŋalukus Yerusalem kɔyɛfɛ ndɛ tɔrɔ tɔkɔ anɛwɛ «Tɔrɔ ta tɔk ya Olif», mpɛ pɔntɔbɔlɛnɛ dare mɔ. Pɛbol-bolu mpɛ dinɛ da aSuyif dɔŋc-wosɛ fum kɔkɔt pabɔp dɔsɔk da kɔŋɛsɛm mɔ. ¹³ Nte ŋambɛrɛ dare mɔ, kɔ ŋampe dukɔlɔ da kɔrɔŋ ndɛ ŋanɔc-ndɛ mɔ. Afum anɛ ŋanayi di mɔ: Piyer, Sanj, Sak kɔ Andɛrɛ, Filip kɔ Tɔma, Bartelɛmy kɔ Matiye, Sak wan ka Alfe, Simɔŋ wɛsanɔka-sanɔka* kɔ Yudas wan ka Sak. ¹⁴ Fɔp faŋan kɔfɔ kin kɔ ŋanɔc-kɔ kɔtola Kanu tɛm o tɛm kɔ aran, kɔbɔp ka awɛŋc a Yesu, kɔ iya kɔn Mari.

¹⁵ Dɔsɔk dɔlɔma mata mɛmɔkɔ disre, afum anɛ ŋanayi di mɔ, ŋanɔc-kɔ hanj afum tasar tin kɔ wɔcɔ mɛrɔŋ (120). Kɔ Piyer ɛyɛfɛ awɛŋc ɔn dɔcɔ, k'oloku: ¹⁶ «Awɛŋc im anja: Pɛnamar yɛcicɔs ya dakitabu yɛlarɛ. Ti disre Amera Nɛcempi ŋa Kanu nɛɛ Dawuda ɛnanunɔkɛnɛ kɔloku teta Yudas, nwɛ enasɔlɛ anɛ ŋanasumpɛr Yesu mɔ. ¹⁷ Analɔm Yudas su dɔcɔ, sɛpanɛnɛ yɛbɛc yin yayi. ¹⁸ Nte elip kɔsɔtɔnɛ abɔf pɛsam pa kiciya kɔn mɔ, k'ɛngbɛknɛ, k'ɛntɛmpɛnɛ tekirin k'ɛwalinɛ kor kɔ tɔsɔŋɛ sumpa sɔn fɔp kɛsamɛsɔr dɛntɔf. ¹⁹ Tes tɔ nte aka Yerusalem fɔp ŋanacɛrɛ mɔ, it' enasɔŋɛ pawɛ dalɛ dadɔkɔ «Hakeldama», itɔ tatɔkɔ kusu kɔŋan «Dalɛ da mecir».† ²⁰ Bawo anacic ndɛ Yabura Dawuda disre:

* **1:13** Mɛmɔmɛn Luk 6.13; † **1:19** «Kiciya ka Yudas», mɛmɔmɛn Mat. 26:47-53; 27:3-8.

«Kɛlɔ kɔn kɛyɔ fos,

ali fum ta pɛyi ki!»

K'ɛnacicɛs sɔ:

«Wɛlɔma pɛlɛk dɛkɛcɛmɛ dɔn!» †

²¹⁻²² Mɛnɛ pamɔmɔnɛ afum aɲɛ ɲaɲc-cɛmbɛr su tɛm ntɛ Yesu ɛɲc-pɛ pɛc-tor kɔ sɛna mɔ, mɛnɛ wɛkin pɛyi su daco nwɛ endɛyɔnɛ wɛtɔɲɛ mɛs mɛnɛ mɛnɛpɛr fɔr yɔn kiring kɛyɛfɛ ka Yesu afi daco, mɛnɛ wɛkayi sɔ pɛyɔnɛ wɛnatɔɲɛ mɛs fɔp kɛlɛk kɛgbɛt ka Saɲ tɛta Kanu, haɲ dɔsɔk ndɛ Yesu ɛnɛyɛfɛ su daco mɔ.»

²³ Awa kɔ ɲamentɛr afum mɛrɛɲ: Matiyas, kɔ Isifu nwɛ aɲc-we Barsabas, pac-dɛɲɛr kɔ sɔ tɛwɛ ta Yusutu. ²⁴ Kɔ ɲantola Kanu ntɛ: «Wɛbɛ, mɛna nwɛ mɛɲcɛrɛ bɛkɛc ya fɔp mɔ, mɛmentɛr su gbasɲa wɛkin nwɛ mɛlɛk kɛdɛcɔɲɛ Yudas akanɛ mɛrɛɲ daco mɔ. ²⁵ Tɔsɔɲɛ wɛkayi kɛcɔp su daco yɛbɛc yɔn, pɛlɛk dɛkɛcɛmɛ ndɛ Yudas ɛnasak a k'ɔɲkɔ kɛfo nkɛ kɛmar kɔ mɔ.» ²⁶ Kɔ ɲaɲkot yampun-pun § kɔ tosurɛnɛ Matiyas nwɛ anabɛrɛnɛ Asom aɲɛ wɛcɔ kɔ pin mɔ.

2

Kɛdɛr ka Amɛra ɲɛcɛmpi ɲa Kanu

¹ Ntɛ Dɔsɔk da kɛsata ka aSuyif «Pantɛkɔt» dɛnabɛp mɔ, alaɲ a Yesu fɔp ɲanalɔɲkanɛ kɛfo kin.* ² Gbɛɲcana babɔkɔ kɔ pukulɛ pɛyɛfɛ dɛkɔm mpɛ pɛnawurɛnɛ pukulɛ pa afɛf ɲɔpɔɲ mɔ, kɔ pɛlas kɛlɔ kaɲkɔ ɲanandɛ disrɛ mɔ. ³ Kɔ mɛmɛr mowurɛr ɲa mɛnɛ mɛnawurɛnɛ ma nɛɲc mɔ. Kɔ mɛyɛrɛsɛnɛ fɔp faɲan, kɔ temɛr tɛntɔpɛnɛ nwɛ o nwɛ dɛtɔbu. ⁴ Kɔ Amɛra ɲɛcɛmpi ɲa Kanu ɲɛndɛr ɲa fɔp, kɔ ɲayɛfɛ kɛcɔp nwɛ o nwɛ kusu kɛcuru. Amɛra ɲɛcɛmpi ɲɔɲc-sɔɲɛ ɲa kɛcɔp tatɔkɔ.†

⁵ Awa tɛm tatɔkɔ aSuyif asumpɛr dinɛ gbɪɲ aɲɛ ɲanɛyɛfɛ tɔf ya doru fɔp mɔ, ɲanandɛ dare da Yerusaleɛm. ⁶ Ntɛ ɲanɛ pukulɛ mpɛ mɔ, kɔ ɲayɛksɛ kɛkɔ di. Kɔ pɛɲciyanɛ acikɛra fɔp ntɛ ɲanɛ afum a Kalilɛ ɲac-cɔp nwɛ o nwɛ kusu k'acɛkɛra mɔ. ⁷ Pɛciyanɛ, kɔ kusu kɛwɔs kaɲkɔ disrɛ, kɔ ɲayifɛnɛ: «Afum akanɛ ɲalɔk-loku mɔ, bafɔ aka Kalilɛ ɲɔ ba? ⁸ Ake 'sɔɲɛ ntɛ sɛna daco, fum o fum ɛnɛ ɲac-cɔp kusu kɔn mɔ? ⁹ AParto, aMede, aka Elam, aka Mesopotami, aka Yude, aka Kapados, aka Ponto, kɔ aka Asi, ¹⁰ aka Firiki, aka Paɲfili, aka Misira, aka Libi andɛ a atɔf ɲa Siren, aRom, ¹¹ aSuyif kɔ acikɛra aɲɛ ɲaɲc-tubucnɛ pɛtɔt pa dinɛ da aSuyif mɔ: Aka Krit, aka Arabi, sɔɲnɛ ɲa ɲac-loku cusu cosu mɛs mɔpɔɲ ma Kanu!» ¹² Kɔ cusu cɛwɔs ɲa kɔ pɛyi ɲa yama-yama, kɔ ɲayifɛnɛ taɲan: «Cɛkɛ cɔ tante tolɔku-ɛ?» ¹³ Mba kɔ alɔma ɲaɲfani ɲa, ɲac-loku: «Mɛmɛr mobotu mɔ ɲanɛmbɛrɛ!»

Kɛcam ka Piɲɛr

¹⁴ Kɔ Piɲɛr ɛyɛfɛ k'ɛɲcɛmɛ kɔ asom a Yesu aɲɛ wɛcɔ kɔ pin, k'ɛmpɛnɛ dim pɛc-loku kɛɲay nkɛ: «Afum a Yude kɔ nɛna aɲɛ nandɛ dare da Yerusaleɛm mɔ, nɛsu lɛɲɛs, nɛcɛɲkɛl bel-bel molɔku mɛm! Nɛcɛrɛ ti: ¹⁵ Afum akanɛ ɲaɲcis fɛ

† **1:20** Yabura Dawuda (Psaumes) 69.26; 109.8. § **1:26** Ntɛ ɲanafaɲ kɛcɛrɛ tɛfaɲ ta Kanu mɔ, kɔ ɲamɛr ba yowurɛnɛ mɛrɛɲ dalɔba. Pin tɛwɛ ta Matiyas, pɔkɔ tɛwɛ ta Barsabas. Dɛkɛwurɛ da yi, kɔ wɛkin (Matiyas) ɔsɔtɔ. * **2:1** Pantɛkɔt, Mɛmɔmɔn Lev 23.15-21; Deut 16.9-11. Ito kɛrɛn o kɛrɛn aSuyif ɲambɔc kɛsata ka kɛtɛl tatɔkɔ tataka ta wɛcɔ kɛcamɛt (50) kɔ Pak pɛɲcɛpɛr-ɛ. † **2:4** Mɛmɔmɔn 1.5, 8 (tolɔku ta kɛsɔɲ temɛr Amɛra ɲɛcɛmpi ɲa Kanu.)

pəmə təkə nəcem-cəmnə ti mə, bawo bət-bət b' ayi bambə. † 16 Mba təkə an'nabi Yowel ənaloku mə teyi kəcepər:

17 «Kə Kanu kəloku mata mələpəs:

«Indesaməsər Amera nəm nno afum fəp n'ayi mə.

Awut anu arkun kə aran n'ande n'ac-dənk cəsəyibə-e.

Indesən awut atəmp anu kənənk ka məyo mem,
indewerəpəs sə afum anu atem.»

18 «Ey, Kanu kəloku, «Indeyerəs Amera Nəcəmpi nəm acar em arkun kə aran,
mata maməkə, n'andedənk cəsəyibə-e.

19 Indementər mes mēwēy-wēy mələram dəkəm

kə megbəkərə ma Kanu nno dəntəf: Mecir, nənç, kə acul n'a kinimə.

20 Dec dendesəkpə kubump,

kə n'of n'əsəkpə mecir.

Maməkə mendecepər a dəsək da Wəbe dedebəp,
dəsək dadəkə dəmbək kə dentesə.

21 Nwə o nwə endebənç tewe ta Wəbe Kanu mə endefis.»

22 Afum aka Yisrayel, nəcənkəl moloku mamə! : Yesu wəka Nasarət,
fum nwə Kanu kəmentərə nu debeki dən mə, dəmes mēwēy-wēy, dəməpən,
dəmegebkərə pəmə tatəkə nənçərə ti mə, 23 fum wəkawə anasən nu kədif kən
pəmə təkə Kanu kənawosə ti kə kəsən təkətənə ta ti mə. Nənim kə nənçən
kə dəkətək kəpəndən kəmar ka waca wa acikəra. § 24 Kanu kəyektə kə
kənçbintər kə pəcuuy pa defi, bawo defi dənətam fə kəmənkərnə kə. 25 Dawuda
ənənənçənə kəloku dəyəcicəs yəcəmpi teta Yesu:

«Inç-nənk Wəbe təm fəp fər yəm kirin,
ifəyikcə, bawo ey' im kəca kətət.

26 It' cənç nte abəkəc nəm n'eyi dəkəsata mə, kə temer tem tesikələ dəpəbotu.
Dis dem yati dende-kə-nəsəmə kəgbəkər amera.

27 Bawo məfədekə-sak im dabiya
məfədekə-sak wəsoku kam pəte.

28 Məsən' em kəcərə səpə sa kəcepərənə doru,
kiyi kam ina kəsək kəndekə-las' im pəbotu.»*

29 Awənç im an! Nəwosə iloku nu nte kəlan disre teta wətem Dawuda: Ənafi,
k'awup kə, kə kufu kən kəyi su sə məkə daco. 30 Mba nte Dawuda ənayənə
sayibə mə, nənçərə sə a Kanu kənaderəmə kə a kəndədəs wan-sə kən wələma
dəcəm da dəbe dən kəronç. 31 Dawuda ənənənçənə pənənç kəyefə ka Krist
dəkufu †, ənənənç nte tendeder mə k'oloku ti: a anasak fə Krist dabiya, dis
dən dənəte fə dəkufu. 32 Yesu wəkakə, Kanu kəyektə kə, səna fəp səyənə atənçə
aka ti. 33 Kə Kanu kəmpənə Yesu kəfo kələli, k'əndəs kə kəca kən kətət. Kə Yesu
əsətər nkən apa Kanu Amera Nəcəmpi n'nə analoku kədesən mə, k'eyerəs tatəkə
nənənç kə nəne mə.

34 Bafə Dawuda ənəpə dənç, nkən yati oloku:

«Wəbe Kanu oloku wəbe kem: «Məndə nno kəfo kələli, kəca kem kətət,
35 hañ ic-lip kəboc atərənə am fər yam kirin mənas-nas n'a.»

36 Pəmar aka Yisrayel fəp n'acərə ti bel-bel: Kanu kənasənç Yesu kəyənə wəbe
wəyek-yek kən, Yesu wəkakə nənçən dəkətək kəpəndən mə.»

† 2:15 «bawo dec dənç-tep kəc-pə.» itə kusu ka aka Kresi koloku: «Dec maas da dəsək də dandə» = 9:00,
bərbət. § 2:23 «acikəra», = afum atətməpər sariye, atəyənə Suyif. * 2:28 Yabura Dawuda 16:8-11.

† 2:31 Krist = Wəbe nwə Kanu kəyek-yek mə, Wəyek-yek ka Kanu

³⁷ Nte afum nane moloku mamako ma, ko mosumpar na, ko nayif Piyer ko asom a Yesu ako: «Awehc su ana, caka co pamar sayo on-e?»

³⁸ Ko Piyer oloku na: «Nasakpar mera yonu, nalomp! Nwe o nwe pasato kagbat daromun tewe ta Yesu Krist disre, nte tonshe pananenen kiciya ka wakayi ma, nandesato so Amera Necempi na Kanu. ³⁹ Bawo, kapoce nke Kanu kanashe temer ma, konu ko, ko awut anu kabap ka ako nanyi pabole ma, han kanay ka afum nke Wabe Kanu kosu endewe ma.»

⁴⁰ Ko Piyer oloku na so moloku melaram nte tonshe nanene ko mes mme menacepar for yon kirin ma. K'engbinar na, pac-loku: «Nayacne detemp dande denkafale-kafale mo!» ⁴¹ Afum alaram nawose kagbat daromun teta Kanu. Dosak dadako afum wul maas (3.000) namberene ako nananunkenen kalan ma.

⁴² Ko nanjenkal tem far ko bel-bel metakse ma asom a Yesu, kiya kanan tes tin, kapanne kanan dap da yeri,[†] ko katola Kanu. ⁴³ Ko kanese kasumpar nwe o nwe bawo Kanu kanj-mentere mes mopon ko mes mewey-wey melaram waca wa asom a Yesu. ⁴⁴ Ako nanalan ma far nanayi tes tin nac-yerene mpe o mpe nanato ma. ⁴⁵ Ko nanjcamas daka dako nanayo ma, ko nayer pasam papoko nac-maman tako pacucane pencepere ma. ⁴⁶ Dosak o dosak nanj-lonkane nde kalo kapon ka Kanu, nac-dinene yeri kabo kin nde walo wanjan, nac-dine yi mera yobotu ko bakac yoforu. ⁴⁷ Nac-kor-koru Kanu, ko mes manan mambot afum far. Ko Wabe Yesu nkon emberene dosak o dosak kagba ka ane enj-yac ma.

3

Wabac watakot entamne

¹ Dosak doloma Piyer ko Sanj nampene nde kalo kapon ka Kanu dec darofay, dec nde antola Kanu ma. ² Tosurene pasare wabac nwe anjome kato-kot ma. Dosak o dosak anj-kekare ko padas nde kusunka ka kalo kapon ka Kanu. Dando wabac nwe onj-tolane daka nonofor disre afum ane nanj-bere kalo kapon ma. Kusunka nke anj-we «Kusunka Katot». ³ Nte enanj Piyer ko Sanj ane nanj-ko kabere kalo kapon ma, k'eyefe katola akako nonofor disre. ⁴ Piyer ko Sanj nanjbatne ko, ko Piyer oloku: «Magbatne su!» ⁵ K'engbatne na pac-kar kadesotar na paka polom.

⁶ Mba ko Piyer oloku onj: «Ali pasam iyo fe, mba mpe iyo ma, ip' indeson' am: Tewe ta Yesu Krist waka Nasaret, mayefe, makot!» ⁷ Gbanjana baboko ko nasumpar ko kaca katot ko nayekti, wacak ko magbolkac mon yenjap. ⁸ Kasorne katin k'eyefe k'enjame, k'elek wacak kakot. K'osol ko na, ko namberene kalo kapon ka Kanu disre, pac-kot, pac-yoke, pac-kor-koru Kanu. ⁹ Ko afum far nananj wabac nwe pac-kot, pac-kor-koru Kanu. ¹⁰ Anj-nepal ko, nkon enj-nde nde kalo kapon nde «Kusunka Katot» ma, pac-tolane daka nonofor disre. Kanese ko kapanne kambap afum far teta tako tenabap ko ma.

Moloku ma Piyer nde kalo kapon ka Kanu

¹¹ Nte fum nwe enader payi onj ta enyefe Piyer ko Sanj dantof ma, kanese disre ko afum far nayekse kaka nde akere nje anjwene «Aker na Suleman», nde Piyer ko Sanj nanayi ma. ¹² Nte Piyer enanj ti ma, k'oloku afum: «Aka Yisrayel! Ake 'sone nte tante t' enjiane nu ma? Take to nanjbatnene su pamo fanontar fosu, ko payone fe ti-e, dosoku dosu disre dasone fum wakawe kakot?» ¹³ Kanu ka atem asu Abraham, Isiyaka, ko Yakuba kayek-yekas wacar kon Yesu. Mba nana nalek, ko nason abe, nanje ko for ya Pilat kirin, mba Pilat enacem-cemne kasak kon. ¹⁴ Nana nanace nwe oyone wacempi ko walompu ko naloku a

[†] 2:42 coKresi = «katepene kacom kayere ne ki ma»

pawose kəsakε nu wədifət afum dare disrε. ¹⁵ Nənadif wəkirin wəka doru, mba Kanu kəyεkti kə afi daco. Sən' ɔyɔnε atəɲnε aka ti. ¹⁶ Anasɔɲ fənɔntər fum wəkawε nənɟbətne kə nənɟcərə mɔ. Kəlan kən Yesu gbəcərəm kəsɔɲ fum wəkawε fənɔntər. Kəlan kən, kəlan Yesu yati kəsɔɲ kə kətamnε kən fəp fər yonu kirin.

¹⁷ Ndekəl ɔɲ, awenɟ im aɲa, inɟcərə a kəto-cərə konu kənasɔɲε nu kəyɔ tatəko, nənə kə abε anu. ¹⁸ Kanu kənalas təkə kənanunɟkənε kəlɔkε cusu ca sayibε-e ɔn fəp mɔ: A pənamar dis dələl Krist, wəyεk-yεk kən. ¹⁹ Nəsəkpər bəkεc yonu, nəluksərne nte tənɟɔɲε pənəɲnεnε kiciya konu mɔ; ²⁰ nte tənɟɔɲε Wəbε Kanu pəkεrε tēm ta kənjesəm, pəkεrε nu sɔ Wəyεk-yεk kən, Yesu, nwe ananunɟkənε kəcəm nu mɔ. ²¹ Nkən kəm kəntəmpər han tēm nte mes mme Kanu kənalokε tēm tobol-bolu cusu ca sayibε ɔn səcempi mɔ mėlare. ²² Aɲnabi Musa ɛnaloku: «Wəbε, Kanu konu, endekərə nu sayibε pəmɔ ina. Fum wəkin wəka awenɟ anu daco endeyi, nədε nəcənɟkəl moloku maməkɔ ende pəc-loku nu mɔ fəp. ²³ Nwe o nwe ɔntədecənɟkəl wədənɟ wəkakɔ mɔ, andeləsər kə. Endeməlke afum a Kanu daco.»

²⁴ Sayibε-e fəp kəyεfε aɲnabi Samiyel han aɲε ɲanacənɟc kə mɔ, ɲanaloku teta mataka maməkɔ, kə ɲandənɟ mi. ²⁵ Nənə, awut a sayibε-e ɲə nəyɔnε, kə nəyɔnε sɔ awut a temer təkə Kanu kənacanɟs kə atem anu mɔ, kəc-loku Abraham: «Afum a doru fəp ɲandesɔtɔ kəpocε kətət kem teta kəbənda ka dokom dam.» ²⁶ Te tonu tɔ, Kanu kənanunɟkənε kəyεkti wəcar kən, k'osom kə kədetolanε nu, pəsəkpər nu nwe o nwe abəkεc ɲən ɲelεc, ɲəyɔnε kə ɲətɔt.»

4

Piyer kə Saɲ fər ya aboc kiti aSuyif kirin

¹ Piyer kə Saɲ ɲanayi kəlɔk-lokər afum tēm nte alonɲε a kəlɔ kəpɔɲ ka Kanu ɲanabərə kə wəbε ka asodar aɲε ɲanɟc-bum ki mɔ, kə aSadisi. ² Pənatele ɲa nte ɲanane Piyer kə Saɲ ɲac-təkse kə ɲac-cam afum kəyεfε ka defi fənɔntər fa Yesu. ³ Kə ɲasumpər Piyer kə Saɲ, kə ɲandəs ɲa pac-bum ɲa dəbili han dəkəsək, bawo pənabiye. ⁴ Afum alaram aloma aɲε ɲanane moloku manɲan mɔ, ɲanalan, kə kəgba kəɲan kənɟc-bəp arkun wul kəcəmɔt (5.000).

⁵ Dəkəsək abε aɲan, abeki apɔɲ a dətɔf, kə atəkse a yecicəs ya Aɲnabi Musa ɲambəpsenε Yerusalem ⁶ kə wəlɔɲnε wəpɔɲ Anas, kə Kayifa, Saɲ, Aleksandər, kə akɔ ɲanayɔnε aka kəbənda ka dokom da alonɲε apɔɲ mɔ. ⁷ Kə ɲanɟcəmbər Piyer kə Saɲ fər yanɲan kirin kəyifət: «Fənɔntər fərə, kə tewe ta ana tɔ nəyɔnε tante-ε?»

⁸ Awa kə Amera Nəcempi ɲa Kanu ɲelare Piyer, kə ɲəsɔɲε kə kəlɔku ɲa: «Abε a afum kə abeki a dətɔf: ⁹ Ayifət su məkɔ teta pətɔt mpe ayɔnε wəbəc mɔ, kə nte antaməs kə mɔ. ¹⁰ Nəcərə ti bel-bel, fəp fonu kəbəp ka aYisrayel: Tewe ta Yesu Krist wəka Nasarət, wəkə nənanacɲ dəkətək kəpəndən, akɔ Kanu kəntimi kə afi daco mɔ, tewe tən təsɔɲε nte fum wəkawε ɛɲcəme nu daco pətamnε mɔ. ¹¹ Nkən Yesu «ɔyɔnε togbu mpe nənə acəmbər kəlɔ nənater mɔ, mba ɛnayɔnε togbu pətɔt, pa daco.» ¹² Nkən gbəcərəm ɛntam kəsɔɲ su kəfis. Kanu kənasɔɲ fε tewe təloma ta fum nno doru dandε nte pəmar payacnεnε mɔ.»

¹³ Nte abeki aɲε ɲanənɟ Piyer kə Saɲ ɲabanɟs mɔ, kə pənɟciyanε ɲa, bawo ɲanacərə a afum gbəcərəm ɲanayi aɲε ɲanato-təkəs mɔ. Kə ɲanəpəl ɲa daco akɔ ɲanayi kə Yesu mɔ. ¹⁴ Mba nte abeki apɔɲ ɲanɟc-nənɟk fum nwe anataməs

* **4:11** Yabura Dawuda 118:22. CəKresi = «Nkən ɔyɔnε tasar mpe nənə acəmbər kəlɔ nənater mɔ, akɔ pəyɔnε pətɔt pa dətənɟkubut.»

pacame ɲa fɔr kirin ɲa, ɲanayo fe toloku. ¹⁵ Ko aboc kiti a aSuyif ɲaloku Piyer ko Sanj kawur ka dukalo nde anɔc-yifat ɲa mo, ko ɲamenɲksene tanjan, ¹⁶ ko ɲayifene: «Cɔke c' andeyo afum akanɲe-ɛ? Bawo tɔsɔkar aka Yerusalem fɔp a ɲa ɲasɔɲe ko tegbekare ta Kanu tante teyi. Afɔtam kɛgbekal ti. ¹⁷ Mba, nte ɲɲo a ta tesam nno afum ɲayi mo, pabenɲe ɲa, pamone ɲa kɛc-lok-lokar nwe o nwe tewe tatoka.

¹⁸ Ko ɲawe ɲa, ko ɲamberɲe ɲa kɛto-loku ko kɛto-takse afum tewe ta Yesu. ¹⁹ Piyer ko Sanj ɲayif ɲa: «Pamar fɔr ya Kanu kirin palelas nana patas Kanu Nkon ba? Nana namoman ti bel-bel, ²⁰ bawo sana safɔtam kayi ta sɔloku toko sanɲɲk ko toko sane mo-ɛ.»

²¹ Ko aboc kiti ɲangbokare so kabɛɲasne ɲa, ko ɲasak ɲa. ɲasoto fe tes nte tɔnsɔɲe ɲa kɛsumpɛr mo teta afum. Fɔp fɔɲɔc-kor-koru Kanu teta toko tenayi mo. ²² Fum nwe ɛnasoto tegbekare ta kɛtamɛs tatoka mo, ɛnatam kɛsoto meren wɛco manɲale pɛɛpɛr.

Kɛtola ka alaj

²³ Nte asak Piyer ko Sanj mo, ko ɲanɲko ɲalomɛr afum anjan toko alɔɲne apɔɲ ko abeki a dɔtof ɲanaloku ɲa mo. ²⁴ Nte ɲane moloku mame mo, kɛtɔɲne disre ko ɲampɛne sim nno Kanu kayi mo, ɲac-loku: «Wɔbe, mana nwe mɛlomɲɛs kom, antɔf, kaba ko ca yɔko yeyi ki mo fɔp, ²⁵ daAmerɛ ɲecempi ɲo mɛnaloke kusu ka kas kosu Dawuda wɛmarɛs kam:

«Ake 'sɔɲe nte mɛtele mɔpɔɲ mɛɲɛpɛrɛr afum a tɔf mo?
Ake 'sɔɲe nte afum ɲantɔɲne mes mme mɛntɔdelɛpsɛr mo?

²⁶ Abe a doru kor-kor ɲalomɲɛsne teta kayɛfɛrɛne,
ko akirin ɲalɔɲkanɛ ko ɲantɔɲne pɛlec
nno Wɔbe Kanu ko wɛyɛk-yek kon ɲayi mo.»

²⁷ Bawo kanɲe, Herodu ko Pɔɲse Pilat ɲantɔɲne pɛlec dare dande disre atɔyɔne Suyif ko aYisrayel nno wɛmarɛs kam wɛcɛmpi Yesu eyi mo, nwe manayɛk-yek mo. ²⁸ ɲanayo mes fɔp mme mɛnananɲkɛne kɛwɔse kayo mo. ²⁹ Ndekɛl ɔɲ, Wɔbe, mɛgbekare kabɛɲasne kɔɲan, mɛsɔɲe acar am kabɔɲse kɛloku toloku tam kanɲe disre. ³⁰ Mɛtenɲi kɛca nte tɔsɔɲe kɛtamɛs, mɛgbekare, ko mes mɛwɛy-wɛy meyi tewe ta wɛcar kam wɛsoku Yesu.

³¹ Nte ɲalip kɛtola Kanu mo, ko kɛfo kɔɲko ɲanalɔɲkanɛ mo kayikɛ, ko Amerɛ ɲecempi ɲɔsɔɲe fɔp fanjan kɛloku toloku ta Kanu kabɔɲse disre.

Alaj Yesu ɲawose kayɛrɛne daka danjan

³² Kɛnay nke kɛnalan mo, ɲasoto bɛkɛc yin yayi, ko ɲayɔne so akin ayi. Nwe o nwe ɔɲɔc-loku fe a nkon sona ɔyɔ daka dɔn, mba a fɔp fanjan fɔ ɲanapaɲne di.

³³ Asom a Yesu ɲanɲ-loku toko ɲananɲk kayɛfe ka Wɔbe Yesu afi daco mo. Ko kɛmar ka Kanu kayi alaj fɔp kɛron. ³⁴ Afum akanɲe daco, nwe o nwe abɛkɛc ɲenalɛce fe so teta kɛto-yɔ kon daka, bawo anɲ ɲanayo dale, ko pɔyɔne fe ti, wɔlo mo, ɲanacamas yi. Ko ɲanɲkɛre kaway ka ca yayɔko, ³⁵ ko ɲanɲ-bocɛr ki asom a Yesu dɛntɔf. Kaway kanɲko k' anɲ-yer nwe o nwe ko toko pɛcuca peyi ko mo.

³⁶ Isifu wɛka kor ka Levy ɛnayi, nwe asom a Yesu ɲanɲ-we Barnabas mo, tatoka kusu kɔɲan «Wɛcɛpɛs bɛkɛc.» Nde dare da Sipɛr anakom ko. ³⁷ Nkon ɛnacamas antɔf nɲe ɛnayɔ mo, k'ɛɲkɛre kaway kanɲko fɔp k'ender pɛbocɛr ki asom a Yesu dɛntɔf.

¹ Warkun wələma enayi pac-we kə Ananiyas, kə wəran kən Safira, kə ɲanɲaməs antof ɲanjan. ² Kətəɲɲe disre kə wəran kən, k'Ananiyas embelər kəway ka antof ɲanəkə, k'ɲɲkərə kəway kələpəs nke k'ɲɲkə pəbocər ki asom a Yesu dantof.

³ Kə Piyer eyif kə: «Ananiyas, ake 'səɲe nte məwose Sentany səson am kəyembər Amera Nəcəmpɪ mɔ? Məmbelər kəway ka dale. ⁴ Nte dale dandə dənayone dam mɔ, ak' enəsəɲe ta məmənɲkərne di-ε? Ali nte mənacaməs di mɔ, pəsam papəkə, bafɔ pam pənayi ba? Ake 'səɲ' am kəyɔ tantε-ε? Bafɔ afum ɲə məyembər de, mba Kanu!»

⁵ Nte Ananiyas ene moloku maməkə mɔ, k'entəmpene, k'engbɲɲ kifir, k'efi. Kə kənese kəpɲɲ kəsumpər akə ɲanane ti mɔ fəp. ⁶ K'atəmp ɲayefε kə ɲanəpsər kə dəkasanɲe, kə ɲanɲkə ɲawup.

⁷ Nte dec maas dɲɲɲɲɲ mɔ, kə wəran ka Ananiyas embere, ta ɲɲcərə təkə tənəpər mɔ. ⁸ Kə Piyer eyif kə: «Məlɔk' im ma kanɲe: Kəway kanɲe kə nənɲaməs dale ba?»

Kə wəran nwe oluku «Ey, kəway kanɲə yati kə.»

⁹ Kə Piyer oluku kə: «Ake 'səɲe nte nantəɲɲe kə nəwak Amera ɲa Wəbe mɔ-ε? Məcəre a ɲɲe ɲawup wos əm mɔ, ɲayi nde dəkusɲɲka, kəkəkərə kə ɲander sə mənə.»

¹⁰ Gbənɲana babəkə k'entəmpene kə wɛcək dantof, k'engbɲɲ kifir. Kə atəmp ɲambere kə ɲambər kə pəfi. Kə ɲanɲkəkərə kə, kə ɲanɲkə ɲawup wos kəsək. ¹¹ Kə kənese kəpɲɲ kəsumpər kəlɲkanε ka aləɲ fəp kə akə ɲanane moloku maməkə mɔ.

Asom a Yesu ɲanatəmpər mes məwey-wey mɛlarəm ma Kanu

¹² Asom a Yesu ɲanɲ-ɲə məgbəkərə kə mes məwey-wey mɛlarəm mme mənayi afum daco mɔ. Aləɲ fəp ɲanacəme kəfo kin nde akər nɲe ɲɲc-wene «Aker ɲa Suliman» mɔ. ¹³ Afum aləpəs ɲanɲ-nese kənɲɲkəl ɲa, mba ɲanɲc-yek-yekəs ɲa. ¹⁴ Kənay ka arkun kə aran ɲɲe ɲanalan Wəbe mɔ, ɲanɲc-la ɲɲ kələ dəm. ¹⁵ Pac-kərə atətəmpne səpɔ, pac-kərə ɲa dəyala kə dəsəpoko nte təsəɲe kə Piyer ender-ε, andulu ɲən gbəcərəm ɲɛtam kəbər wələma. ¹⁶ Kənay ka afum ɲɲe ɲanayi sədare nse sənəkəl Yerusaleɲ mɔ, ɲanɲc-yekse kəkərə Yerusaleɲ atətəmpne kə afum ɲɲe ɲɲk yelεc yenasəɲ dɛbəc mɔ nde asom a Yesu ɲanayi mɔ, fəp fanjan anataməs ɲa.

Antərəs asom a Yesu teta kəlan kəɲan

¹⁷ Wəlɲɲe wəpɲɲ kə asadisi ɲɲe ɲasol mɔ ɲayefene kəraca. ¹⁸ Kə ɲantəp asom a Yesu waca kə ɲambər ɲa dəbili. ¹⁹ Pibi papəkə disre kə mɛləkε ma Wəbe Kanu mənɲbiti cumba ca bili babəkə, kə mowurene ɲa. Kə mɛləkε moloku ɲa: ²⁰ «Nəkə kələ kəpɲɲ, nəloku afum moloku kə mes fəp ma təkətene ta doru dandε.»

²¹ Nte ɲane moloku maməkə mɔ, kə asom a Yesu ɲanɲkə bət-bət suy nde kələ kəpɲɲ, kə ɲanɲcop kətəkse di afum.

Kə wəlɲɲe wəpɲɲ ender kə akə enasole mɔ. Kə ɲawe aboc kiti aləpəs aSuyif kə abeki apɲɲ aka Yisrayel fəp, kə ɲasom a pakə pawurene asom a Yesu dəbili, pakərə. ²² Kə asadar ɲafɔ ɲakə, mba ɲambər fε ɲa dəbili, kə ɲalukus. Kə ɲanɲkə ɲaloku ti abε ɲɲe ɲanasom ɲa mɔ, ɲac-loku: ²³ «Səɲkə səbər cumba ca bili pacan ci bel-bel, abum a ci ɲacəme dəkəcəme dənjan, mba səɲgbiti ali fum səɲbər fε bili disre.» ²⁴ Nte ɲane moloku maməkə mɔ, kə pəyi wəbe ka asodar a kələ kəpɲɲ kə alɲɲe apɲɲ yama-yama te tanjan, kə ɲanɲyifne cəke cə tes tantε tendələpəsər-ε?

²⁵ Kɔ fum wɔlɔma ende pɔloku ɲa: «Afum aɲɛ nɔnabɛr dɛbili mɔ ɲayi nde kɛlɔ kɛpɔɲ, ɲac-tɛksɛ afum.»

²⁶ Asɔɔdar a kɛlɔ kɛpɔɲ kɔ wɛbɛ kɛɲan ɲaɲkɔ kɛlɛk asom a Yesu, kɔ ɲaɲkɛrɛ ɲa pɛforu disrɛ, bawo ɲananɛsɛ afum kɛacacas ɲa. ²⁷ Ntɛ asɔɔdar ɲaɲkɛrɛ asom a Yesu mɔ, kɔ ɲaɲcɛmbɛr ɲa fɔr ya aboc kiti aSuyif kirin. Kɔ wɛloɲɲɛ wɛpɔɲ eyifɛt ɲa, ²⁸ k'oloku: «Bafɔ sɛnamɔnɛ nu kɛtɛksɛ sɔ afum teta tewe tante ba? Nɛlas Yerusalem mɛtɛksɛ monu! Kɔ nɔloku gbɛs a mɛnɛ nɔloɲɔr su pɔlɛc pa defi da fum wɛkawɛ.»

²⁹ Piyɛr kɔ asom a Yesu ɲaloku: «Kɛcɛɲkɛlɛ Kanu kɛɲcɛpɛr ka afum! ³⁰ Kanu ka atem asu kɛntimi Yesu nwɛ nɛnacɛɲ dɛkɛtɔk kɛpɔndɛn kɔ nɛmɛlɛk kɔ mɔ. ³¹ Kanu kɛndɛs kɔ kɛca kɔn kɛtɔt pɛmɔ ntɛ ɔyɔnɛ wɛkirin kɔ wɛyɛc mɔ, ntɛ tɔɲsɔɲɛ pɛsɔɲ aka Yisrayɛl kɛsɛkpɛr bɛkɛ ɲacɛmɛ dɔpɔ da Kanu darɛɲ, pɔɲaɲɲɛnɛ ɲa kiciya kɛɲan mɔ. ³² Sɛna sɔyɔnɛ atɛɲɲɛ a moloku kɔ mes mamɔkɔ fɛp, sɛna kɔ Amera Nɛcɛmpi nɲɛ Kanu kɛsɔɲ aɲɛ ɲalɛlɛs kɔ ɲawosɛ toloku tɔn mɔ.»

³³ Pɛnatɛlɛ aboc kiti aɲɛ ɲaɲc-cɛɲkɛl ɲa mɔ haɲ pɛcɛpɛrɛr, kɔ ɲafɛɲ kɛɔif ɲa. ³⁴ Mba wɛFarisi wɛlɔma ɛnayi ɲa daco, pac-we kɔ Kamaliyɛl. Wɛtɛksɛ sariyɛ ɛnayi, nwɛ afum fɛp ɲanabɔtɔr mɔ. K'ɛyɛfɛ aboc kiti aSuyif daco, k'oloku a pawurɛnɛ afum akanɛ kɛrɛsna, ³⁵ k'oloku: «Arkun a Yisrayɛl! Nɛkɛmbɛrɲɛ bel-bel ntɛ nɛndɛyɔ afum akanɛ mɔ. ³⁶ Towon fɛ, Tudas ɛnalɛkɲɛ, afum masar maɲkɛlɛ (400) ɲanacɛk kɔ darɛɲ. Mba anamɛlɛk kɔ, afum akɔ ɛnasolɛ mɔ fɛp k'ambɛlɛs ɲa. Ali wɛkin anasak fɛ. ³⁷ Ntɛ tatɔkɔ tɛɲcɛpɛr mɔ, kɔ Yudas wɛKalilɛ ɛyɛfɛ tɛm ntɛ aɲc-lɔm afum a dɔtɔf mɔ. K'osolɛ sɔ afum alarɛm. Nkɔn sɔ anamɛlɛk kɔ, aɲɛ ɛnasɛp kɛkafɛli kɛcɛmɛ kɔ darɛɲ mɔ fɛp, kɔ ɲasamɛsɛr. ³⁸ Nɛkɛl ic-lok' un, ta nɛcɛpsɛr afum akanɛ, nɛsak ɲa ɲakɔ. Kɔ pɛyɔnɛ fɔ mɛfanɲ, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti mɔyɔ maɲan nda fum mɛɲyɛfɛ-ɛ, mɛndɛsolɛ. ³⁹ Mba kɔ pɛyɔnɛ fɔ nda Kanu mɛɲyɛfɛ-ɛ, nɛfɔdɛtam kɛsɔlɛnɛ mi dɛ! Nɛkɛmɛrɲɛ kɛɔɛyɛfɛrɛnɛ kɔ Kanu dɛ!» Kɔ ɲanɛ moloku mamɔkɔ Kamaliyɛl ɛnasɛp kɛlɔku ɲa mɔ.

⁴⁰ Kɔ ɲawɛ asom a Yesu, kɔ ɲasut ɲa, kɔ ɲamɔnɛ ɲa kɛtɔsɔ-lok-lokɛ tewe ta Yesu, kɔ ɲasak ɲa.

⁴¹ Kɔ asom a Yesu ɲawur ɲa aboc kiti daco. Kɔ pɛmbɔt ɲa kɛtɔrɛs kɛɲan teta kɛlɛlɛs ka tewe ta Yesu. ⁴² Dɔsɔk o dɔsɔk pɛyɔnɛ nde kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti nde wɔlɔ waɲan, ɲanasak fɛ kɛc-tɛksɛ kɔ kɛcam moloku mɔtɔt: A Yesu ɔyɔnɛ Krist, wɛbɛ nwɛ Kanu kɛyɛk-yɛk mɔ.

6

Ayɛk-yɛk arkun camɛt-mɛrɛɲ kɛmar ka asom a Yesu

¹ Mata mamɔkɔ ntɛ acɛpsɛ a Yesu ɲaɲc-la kɛla dɛm mɔ, aSuyif acɔp kusu ka Kresi ɲayɛfɛ kɛcɔpɛsnɛ teta akɔ ɲaɲc-cɔp Ebɔrɛ mɔ. Aran acɔp cɛKresi aɲɛ awos anan ɲafi mɔ ɲaɲc-sɔtɔ fɛ yɛri pɛmɔ acɔp Ebɔrɛ dɔsɔk o dɔsɔk kɔ andɛyɛr-ɛ. ² Kɔ Asom wɛcɔ kɔ mɛrɛɲ ɲawɛ kɛɲay ka acɛpsɛ a Yesu kɛɛɲɲɛnɛ, kɔ ɲaloku: «Pɛmar fɛ su kɛsak kɛcam kɔ kɛtɛksɛ toloku ta Kanu teta kɛyɛr yɛri. ³ Awa awɛɲc su aɲa, ɲayɛk-yɛkɛnɛ arkun camɛt-mɛrɛɲ, aɲɛ afum ɲaɲcɛrɛ kɛyɔ mɛra yɔtɔt mɔ, ɲalɛrɛ sɔ Amera Nɛcɛmpi ɲa Kanu kɔ kɛcɛrɛ kɛkɔt. Sɛsɔɲ ayɛk-yɛk anu akakɔ yɛbɛc yayɔkɔ. ⁴ Sɛna sɛsɛmpɛr bel-bel kɛtola ka Kanu kɔ yɛbɛc ya kɛcam kɔ kɛtɛksɛ toloku ta Kanu tɛm fɛp.»

⁵ Kɔ moloku mamɔkɔ mɔmbɔt afum fɛp, kɔ ɲayɛk-yɛk Etiyɛn, fum wɛlaɲ Kanu wɛpɔɲ, pɛlarɛ Amera Nɛcɛmpi ɲa Kanu; kɔ Filip; kɔ Pirɔkɔr; kɔ Nikanɔr; kɔ Timɔn; kɔ Parmenas; kɔ Nikola, wɛka dare da Antiyɔk, nwɛ ɛɛayɔnɛ

wæikæra kəbæræ ka dinæ da aSuyif mō. ⁶ Kō ŋaŋkō ŋamentər ayek-yek akako asom a Yesu nte ŋalip kətola Kanu mō, kō ŋanden ŋa waca kədəs kəŋan.

⁷ Moloku ma Kanu mme aŋc-təksə mō mēŋc-sam kəsam dām, kō acəpsə a Yesu ŋala katəna-katəna Yerusalem, kō alonŋe Kanu alarəm ŋawosə kəlanŋ Yesu.

Kəsumpər ka Etiyən

⁸ Kanu kənamar Etiyən kō kəsənŋ kō kətam kəyō ka mes mēwey-wey kō mēgbəkəre mōpənŋ ma Kanu afum dacō. ⁹ Afum alōma aka kəlō ka dəkətola Kanu da aSuyif aŋe aŋc-we ki «kəlō ka Awur dacar» mō, ŋanayinə fē Etiyən. Ŋa ŋanayōnə afum aka atōf ŋa Siren, aka dare da Aleksandər kō afum a atōf ŋa Silisi, kō aka atōf ŋa Asi. Nte tō kō ŋambərə kəgbəkələnə kō Etiyən. ¹⁰ Mba ŋanatom fē kəsumpər kō dāmολου, bawo Amera Nēcempi ŋa Kanu ŋenasənŋ kō kəlōk-lokə dēcərən.

¹¹ Ti disrē, kō afum akako ŋasənŋ calbante pəsam aŋe ŋanaloku nte: «Səna sənənə kō kəlōməs Musa kō Kanu!»

¹² Kō ŋambərəs afum mēr kəyefē abeki a dətōf haŋ atəksə sariyē. Kō ŋasumpər Etiyən, kō ŋaŋkəkəre kō fər ya aboc kiti aSuyif kirinŋ. ¹³ Kō ŋaŋkənənə sō calbante akako ŋanawosə kəyemə mō, ŋac-loku: «Fum wəkawē eyi fē nte o nte mənə kəlōku pələc pa kəfo kəsoku kəŋkə kō sariyē sa Musa. ¹⁴ Sənənə kō pəc-loku a Yesu wəNasaret wəkawē endeləsər kəfo kəŋkə, pəsəkpər sō mōyō mme Musa ənasakə su mō.»

¹⁵ Aboc kiti aSuyif fəp ŋanagbətne Etiyən, bawo kəro kən kəŋc-mot pəmō ka mələkə.

7

Etiyən nde fər ya aboc kiti kirinŋ

¹ Kō wəlōŋnə wəpənŋ wəka kəlō kəpənŋ ka Kanu eyif Etiyən: «Itō teyi ba?»

² Kō Etiyən oloku: «Awēŋc im aŋa, Papa kem aŋa, Nəcənkal im! Kanu nkē debeki dən doŋmot mō kənawurər Abraham, wətem kosu, nte ənayi Mesopotami, ta əntadeder kəndə Haran mō. ³ Kō Kanu kəlōku Abraham: «Məwur atōf ŋam, dənkom dam, məkō nde atōf ŋnē indekō-mentər' əm mō.»

⁴ Kō Abraham owur atōf ŋa Kaldi, k'əŋkō pəndə dare da Haran. Dəndo, nte defi da kas dənçepər mō, kō Kanu kəŋçepərənə kō atōf ŋaŋe nəndə oŋ ndəkəl mō. ⁵ Kanu kənəsənŋ fē Abraham kē atōf ŋaŋe, ali dəkəcəmbər kəcək, mba kənələkə kō temer kədəsənŋ kō ŋi kəbər kəbənda ka dokom dən kō nkən eŋçepər-ə, mba tēm tatōkō ta əntayō wan-ə. ⁶ Kō Kanu kəlōku Abraham nte: «Kəbənda ka dokom dam kəndeyi decikəra atōf ŋəlōma. Andekō-cəmbər ŋa di dacar, pətərəs ŋa meren masar mənəkələ (400). ⁷ Mba afum aka atōf ŋaŋkō ŋandekō-cəmbər ŋa dacar mō, in' endekō-bocər ŋa kiti. Kō tənçepər-ə, ŋandewur ŋadekor-kor im nno kəfo kəŋkə.»*

⁸ Nte tatōkō tənçepər mō, kō Kanu kəŋçənəs kiyi kən tetin kō Abraham, ti tōyōnə kəmənəkərnə ka kəkəŋc arkun. Ti disrē kō Abraham oŋkom Isiyaka, k'əŋkəŋc kō tataka tən ta camət-maas. Itō Isiyaka ənayō sō Yakuba, kō Yakuba əyō sō ti awut ən arkun wəcō kō mērənŋ, aŋe ŋayōnə cas ca cusənka wəcō kō mērənŋ ca Yisrayel mō.

⁹ Nte atem asu, awut a Isiyaka, ŋanayōnə wēŋc kəŋan Isifu kəraca mō, kō ŋaŋcaməs kō nte tənçənə pəkəkəre kō Misira mō. Mba Kanu kənayī kō Isifu, ¹⁰ kənayac kō pəcuca fəp. Kanu kəŋc-mar Isifu, kəc-sənŋ kō kəcərə kəkət nde

* 7:7 Dəkəcup 15:13-14

Firawona wɛbɛ ka Misira fɔr kirinj. Firawona ɛnasɔnj Isifu dekirinj da Misira kɔ da kɛlɔ kɔn disrɛ fɔp mɔ.

¹¹ Kɔ dor dɔpɔnj dende deyɪ Misira fɔp kɔ atɔf ɲa Kanahan. Pɛcuca pɛnabɛk, atem asu ɲanjɔ-sɔtɔ fɛ yeri. ¹² Kɔ Yakuba ende pɛnɛ a cɛgbay cɛyi Misira, k'osom tɔcɔkɔ-cɔkɔ awut ɔn aɲɛ ɲantɔɲɛ atem asu mɔ. ¹³ Ta mɛrɔnj, kɔ Isifu osurɛrɛn awɛɲɔ ɔn, ntɛ tɔ kɔ Firawona ɔsɔtɔ kɛcɛrɛ ɔnj akomɛnɛ a Isifu. ¹⁴ Kɔ Isifu osom awɛɲɔ ɔn a pakɛrɛ kɔ kas Yakuba, kɛlɛkɛnɛ ka afum ɔn fɔp, aɲɛ ɲanjɔ-bɔp afum wɛcɔ camɛt-mɛrɔnj kɔ kɛcamɛt (75) mɔ. ¹⁵ Kɔ Yakuba ontɔr atɔf ɲa Misira. Dɪfɔ ɛnafi, kɔ atem asu alɔma. ¹⁶ K'anɲekɛrɛ cɛbɛl cɛɲan Sɛkɛm, k'anɲkɔ pawup nde kufu nkɛ Abraham ɛnawayɛ pɛsam nnɔ kusunɲa ka Hamɔr kɛyi mɔ.

¹⁷ Tɛm ntɛ pɛnamar a Kanu kɛlas temɛr ntɛ kɛnalɛkɛ Abraham mɔ tɛnalɔtɛrɛnɛ. Kɔ dokombɛra dɛmbɛk, kɔ afum ɲanjɔ ɔnj kɛla dɛm Misira, ¹⁸ haɲ kɔ wɛbɛ wɛlɔma ender pɛndɛ dɛbɛ da atɔf ɲanjɔkɔ nwɛ ɛnatɔ-cɛrɛ Isifu mɔ. ¹⁹ Wɛbɛ wɛkakɔ ender pɛc-nɛmpɛs, pɛc-tɔrɛs atem asu. K'ɛndɛ pɛsɔɲɛ ɲa kɛsak cɛnaka cɛɲan, ntɛ tɔɲsɔɲɛ ta akakɔ ɲantam kɛyi doru mɔ.

²⁰ Tɛm tatɔkɔ t' anakom Musa, nwɛ ɛnabɔt Kanu kɛnɲk mɔ. K'antɔmpɛr kɔ yɔf maas nde kɛlɔ ka kas disrɛ, ²¹ mba ntɛ tɔyɔ tɛnatɔyi mɛnɛ kagbal kɔn mɔ, kɔ wan ka wɛbɛ ka Misira wɛran ɛfir kɔ, k'ɔɲkɔ pɛdusum pɛyɔ kɔ wan. ²² Kɛcɛrɛ kɛkɔt fɔp k' aMisira k' anadusumɛ Musa, k'ɔsɔtɔ fɛnɔntɛr dɛmolokɔ kɔ dɛmɔyɔ.

²³ Ntɛ Musa ɔsɔtɔ mɛrɛn wɛcɔ mɔɲkɛlɛ (40) mɔ, k'ɛndɛ pɛcɛm-cɛmɛnɛ kɛkɔ-nɲk awɛɲɔ aɲa, afum a Yisrayɛl. ²⁴ Kɔ Musa ɔɲkɔ pɛtɔɲɛnɛ wɛɲɔ wɛkɪn wɛka Misira pɛc-cakara, k'ɛɲcɛmɛnɛ wɛɲɔ wɛkakɔ aɲɔ-tɔrɛs mɔ. K'olukɛ ayɛk ɲa wɛɲɔ, k'ɛndɪf wɛMisira. ²⁵ Kɔ Musa ɛɲcɛm-cɛmɛnɛ a awɛɲɔ aɲa ɲantam kɛc-gbɛkɛrɛ a Kanu kɛntam kɛbaɲ ɲa kɔ ɲanjɔmɛ kɔ darɔɲ-ɛ, mba ɲanacɛrɛ fɛ ti. ²⁶ Dɔcɔsɔk, kɔ Musa ɔɲkɔ pɛbɔp aYisrayɛl mɛrɔnj ɲac-sutɛnɛ, k'ɛyac ɲa, k'olompɛs ɲa daco. K'ɛyɪf ɲa: «Ta ake tɔ nɛɲsutnɛnɛ tante-ɛ? Dɛwɛɲɔ dɔ nɔyɪ!»

²⁷ Mba wɛkɔ ɛɲɔ-cakara wɛɲɔ mɔ, ɛwɛn Musa pɛc-yɪf: «An' ɔsɔɲ' ɔm kɛyɔnɛ wɛbɛ kɔ wɛbɔc kɪti sɛna daco-ɛ? ²⁸ Kɛdɪf' im kɔ mɛfaɲ ba, pɛmɔ tɔkɔ mɛndɪfɪsa wɛMisira mɔ?» ²⁹ Kɔ molokɔ mamɔkɔ mɔsɔɲɛ Musa kɛyɛkɛ, k'ɔɲkɔ pɛndɛ dɛcɪkɛra atɔf ɲa Madiyan. Dɪfɔ ɛnakom awut arkun mɛrɔnj.

³⁰ Ntɛ mɛrɛn wɛcɔ mɔɲkɛlɛ mɛɲcɛpɛr (40) mɔ, kɔ mɛlɛkɛ mowurɔr Musa ndɛ tɛgbɛrɛ ta tɔrɔ ta Turisnina dɛmɛmɛr ma nɛɲɔ ndɛ dɛɲɛmar dɛrɛntam mɔ.

³¹ Ntɛ Musa ɛnɲk ti mɔ, kɔ pɔɲɔɔyɛnɛ kɔ kɛnɲk ka tɛs tɛwɛy-wɛy tatɔkɔ, ntɛ ɔɲɔ-cɔɲɛnɛ kɛkɔ-gbɛkɛrɛ mɔ, kɔ dɪm da Wɛbɛ Kanu dɛndɛr kɔ: ³² «In' ɔfɔ, Kanu ka atem am: Kanu ka Abraham, ka Isiyaka kɔ Yakuba!» Musa pɛc-yɪkɛ, ta ɔɲwɔsɛ sɔ kɛgbɛtɛnɛ dɪ-ɛ.

³³ Kɔ Wɛbɛ olokɔ kɔ: «Mɛwurɛ cɔfta cam dɛwɛcɛk, bawo kɛfo kɔɲkɔ mɔɲcɛmɛ mɔ, kɛfo kɛcɛmpɪ kɔ. ³⁴ Inɲk pɛcuy pa afum ɛm aɲɛ ɲayi Misira mɔ, inɛ kɛgbɪs kɛɲan: Intɔr idɛyac ɲa. Ndɛkɛl ɔn, mɛdɛr isom ɔm Misira.»

³⁵ Musa wɛkakɔ ɲanacɛ a ɲac-loku: «An' ɔsɔɲ' ɔm kɛyɔnɛ wɛbɛ kɔ wɛbɔc kɪti sɛna daco-ɛ?» Nkɔn Kanu kɛnasom pɛyɔnɛ wɛbɛ kɔ wɛyɔc, kɛbɛrɛnɛ ka mɛlɛkɛ mɛmɛ mɛnawurɔr kɔ ndɛ dɛrɛntam mɔ. ³⁶ Nkɔn Musa ɛnawurɛnɛ aYisrayɛl Misira pɛc-yɔ mɛs mɛwɛy-wɛy kɔ mɛgbɛkɛrɛ ma Kanu, ndɛ kɛba Kɛyim kɔ ndɛ dɛtɛgbɛrɛ, mɛrɛn mɛmɛ wɛcɔ mɔɲkɛlɛ (40) disrɛ.

³⁷ Nkɔn Musa wɛkakɔ yati ɛnalokɔ aYisrayɛl: «Kanu kɛndɛkɛrɛ nu sayɪbɛ pɛmɔ ina, nwɛ kɛndɛyɛk-yɛk awɛɲɔ anu daco mɔ, pɛsom kɔ nnɔ nɔyi mɔ.»

³⁸ Nkɔn Musa, ntɛ afum ɲanaloɲkanɛ ndɛ dɛtɛgbɛrɛ mɔ, nkɔn ɛnɔyɔnɛ sɔ

wæcepærenne moloku atem asu daco kə melekə mme moŋc-lok-lokər kə nde dətəro ta Turisnina mə. K'əsəto moloku meyi wəyeŋ, nte tənşəŋe səcəre mi mə.

³⁹ Atem asu ŋanafan fe kəcənkal kə, kə ŋawenəs kə. Ŋanacem-cemne dəbəkək kəluksərne Misira. ⁴⁰ Kə atem asu ŋaloku Aruna, «Məlompəsə su mərəŋka, mme mendesolə su mə, bawo Musa nwe owurene su Misira mə, səŋcəre fe nte təsəto kə mə.» ⁴¹ Mata maməkə, kə ŋalompəs tərənka ta tura, kə ŋaloŋne nno tərənka kirin, kə ŋamboce kəsata yebac ya waca waŋan. ⁴² Mba kə Kanu kəmber ŋa kumunt, kə kəsake ŋa kəkor-koru ca ya dareŋc. It' aŋcic ti buk ba sayibe-e disre:

«Nəna aka Yisrayel,

meren wəco mənkalə (40) mme nəŋcepærenne dətəgbere mə, in' ɔ nəŋc-dife sem kəloŋne disre ba?

⁴³ Nənakekəre abal ŋa tərənka ta Mələk

kə tərənka ta kəs ka kanu konu Refan.

Nənapat mərəŋka teta kəc-tontnəne ka mi fər kirin!

Ti disre kəkəkəre nu k' inder decikəra Babiləŋ tadarəŋ.»

⁴⁴ Atem asu ŋanayo dəndo dətəgbere abal ŋa sede nŋe anameŋk walake wa masar nwe Kanu kənacice Musa mə. Tatəko tə wələk-lokər ka Musa ənaloku kə a pəyo, a ŋowurene kə ŋəkə enanəŋk mə. ⁴⁵ Nte atem asu ŋəsəto ŋi mə, kə ŋaŋkekəre nde atəf nŋe Kanu kənabeləs afum fər yaŋan kirin mə. Yosuwe pəyoŋe ŋa wəkirin. Abal ŋaŋəkə ŋənayi di haŋ tem ta Dawuda. ⁴⁶ Kə Dawuda əsəto kəmar ka Kanu, k'ontola sə kəsəŋ kə kəfo nke ŋəkəcəmbəre Kanu ka Yakuba dəkəyi mə. ⁴⁷ Mba Sulemany enader pələ kələ kanəkə.

⁴⁸ Mene nte Wəbe wəka dareŋc əntəwose kəyi paka disre mpe kəca ka fum kəlompəs mə, pəmə təkə sayibe səloku ti mə:

⁴⁹ «Wəbe oloku:

«Kəm kəyoŋe dəcəm dem da dəbe,

kə antəf ŋəyoŋe dəkəcəmbər dem wəcək.

Ake kələ kə nəyi kəcəmbər em-ε?

Kəfo kəre k' inde ic-ŋesəm-ε?

⁵⁰ Bəfo kəca kem kəlompəs mame fəp ba?»

⁵¹ Nəna afum ataŋi ləŋəs, ayo bəkək pəmə bilakoro! Haŋ məkə nəna nəyi kəwənəs Amera Nəcempi ŋa Kanu pəmə atem anu! ⁵² Sayibe səre atem anu ŋanəto-tərəs-ε? Ŋanadif aŋe ŋananuŋkəne kəcəm kəder ka Wələmpu nwe nəna nənasəŋ oŋ a kə andif mə. ⁵³ Nəna aŋe nənasəto sariye sa Musa nse melekə ma Kanu mənəloku kə mə, mba nənakətəne fe si, nəmənəkərne fe sə si.»

Kədifka Etiyen

⁵⁴ Nte Etiyen oŋc-lok-loku mə, afum akə ŋaŋc-ne moloku maməkə mə, pənanəŋkanə kətəle ŋa haŋ ŋaŋc-ŋaŋərəne sek nno eyi mə. ⁵⁵ Mba Amera Nəcempi ŋa Kanu ŋeŋc-bəc Etiyen dərīs. K'engbətne kəm, k'ənəŋk nəro da dəbeki da Kanu, Yesu pəcəme kəca kən kətət. ⁵⁶ K'oloku: «Inəŋk kəm kəgbite, Wan ka fum pəcəme kəca kətət ka Kanu!»

⁵⁷ Kə afum aŋe ŋaŋkule-kule pəpəŋ, kə ŋasunçne ləŋəs, kə ŋawetne fəp faŋan kəkə-bəp Etiyen. ⁵⁸ Kə ŋambələs kə haŋ kə ŋawurene kə dare, kə ŋaŋcacas kə masar. Ataŋne aka ti ŋanaboc suma saŋan sa kəroŋ wətemp dəntəf, nwe aŋc-we Sol mə.

⁵⁹ Nte ŋaŋc-cacas kə mə, kə Etiyen ontola pəc-loku: «Wəbe Yesu, məbaŋ amera ŋem.» ⁶⁰ Nte tə kə Etiyen eŋcəp suwu, k'əŋkule-kule: «Wəbe, ta məsərsər ŋa kiciya kanəkə!» Nte elip kəloku tatəkə mə, k'engbiŋ kifir.

8

¹ Sol ɛnawosɛ kɛdif ka Etiyɛn.

Sol ɔɲc-tɔrɛs kɛlonkɛnɛ ka alɔn Yesu

Dɔsɔk dadɔkɔ d' anacɔp kɛtɔrɛs kɛlonkɛnɛ ka alɔn Yesu dɛndo Yerusalem. Kɔ alɔn fɛp faɲan ɲasamɛsɛr nde tɔf ya Yude kɔ Samari, mɛnɛ asom a Yesu.

² Kɔ afum alomp alɔma ɲawup Etiyɛn, kɔ ɲambok kɔ bel-bel.

³ Kɔ Sol nkɔn ɛyɛfɛ kɛtɔrɛs ka kɛlonkɛnɛ ka alɔn Yesu, pɛc-bɛrɛ dɛwɔlɔ wɔɲan, pɛc-wurɛnɛ ɲa, pɛc-sumpɛr arkun kɔ aran, pɛc-bɛr ɲa dɛbili.

Filip kɛcam kɔn moloku mɛtɔt atɔf ɲa Samari

⁴ Alɔn aɲɛ ɲanasamɛsɛr mɔ, ɲɔɲc-cam moloku mɛtɔt mofɔ fɛp mɛmɛ ɲɔɲc-cɛpɛr mɔ. ⁵ Filip nwe ɛnator dare da Samari mɔ, ɲɔɲc-cam tɛta, nwe Kanu kɛyɛk-yɛk kɛyɔnɛ Wɔbɛ mɔ. ⁶ Kɛnɔy k'afum kɛtɔɲɛnɛ disrɛ ɲɔɲc-cɛɲkɛl bel-bel tɔkɔ Filip ɔɲc-loku mɔ, nte ɲɔɲc-nɛ kɔ ɲɔc-nɔɲk sɔ mɛgbɛkɛrɛ ma Kanu mɛmɛ ɔɲc-yɔ mɔ. ⁷ Yɔɲk yɛlɛc yɔɲc-kulɛ-kulɛ kɛwɔr afum alarɛm dɛris aka dare dadɔkɔ. Anamamɛ atorɛr kɔ afum alarɛm akɔ ɲanafi wɛcɛk mɔ. ⁸ Kɔ pɛbotu pɛpɔɲ pɛmbɛrɛ dare da Samari.

⁹ Wɛrkun wɔlɔma ɛnayi di pac-we kɔ Simɔɲ. ɛnawon dare dadɔkɔ, pɛyɔnɛ dure, pɛc-sɔɲɛ aka Samari cusu kɛwos, pɛc-wɛnɛ sɔ fum wɛpɔɲ. ¹⁰ Afum fɛp, kɛyɛfɛ wanfɛt haɲ wɔbɛki ɲanalelɛs kɔ, ɲɔc-loku: «Fum wɛkawɛ ɔyɔnɛ fɛnɔntɛr fa Kanu, fɛnɔntɛr fɛkɔ aɲwɛ «Fɛpɔɲ» mɔ.» ¹¹ ɲanacɛmɛ kɔ darɔɲ, bawo ɛnawon kɛwosɛs ɲa cusu tɛta dureya dɔn. ¹² Mba nte ɲanalan moloku ma Filip, nwe ɲɔc-cam moloku mɛtɔt ma dɛbɛ da Kanu kɔ tewɛ ta Yesu Krist mɔ, k'ɔɲgbɛt arkun kɔ aran dɛromun. ¹³ Kɔ Simɔɲ nkɔn yati ɛlan moloku ma Filip, k'owosɛ kɛgbɛt dɛromun. K'ɛɲcɛmɛ Filip dɛntɔf tɛm fɛp. Nte Simɔɲ ɛnɔɲk mɛgbɛkɛrɛ kɔ mɛs mɛwɛy-wɛy ma Kanu mɛmɛ mɛɲc-yi mɔ, kɔ kusu kɛwos kɔ.

¹⁴ Nte asom a Yesu ɲanayi Yerusalem kɔ ɲanɛ a aka Samari ɲawosɛ toloku ta Kanu mɔ, kɔ ɲasom Piyɛr kɔ Saɲ kɛkɔ di. ¹⁵ Nte Piyɛr kɔ Saɲ ɲantor dare da Samari mɔ, kɔ ɲantolanɛ ɲa nte tɔɲsɔɲɛ ɲasɔtɔ Amera ɲɛcɛmpi ɲa Kanu mɔ, ¹⁶ bawo haɲ tɛm tatɔkɔ Amera ɲɛcɛmpi ɲɛnatorɛr fɛ nwe o nwe kɛrɛsna dɛndo. Mɛnɛ kɛgbɛt dɛromun gbɛcɛrɛm kɔ ɲanasɔtɔ tewɛ ta Yesu Krist. ¹⁷ Awa Piyɛr kɔ Saɲ ɲandenɔr ɲa waca, kɔ ɲasɔtɔ Amera ɲɛcɛmpi ɲa Kanu.

¹⁸ Nte Simɔɲ ɛnanɔɲk a kɛdenɔr kɛca ka asom a Yesu gbɛcɛrɛm kɛnasɔɲ afum Amera ɲɛcɛmpi mɔ, k'ɛɲkɛrɛ ɲa pɛsam pɛc-loku: ¹⁹ «Nɛsɔɲ im ina sɔ kɛtam! Nwe o nwe indedenɔr waca mɔ, wɛkayi pɛsɔtɔ Amera ɲɛcɛmpi ɲa Kanu.»

²⁰ Mba kɔ Piyɛr oluku kɔ: «Kanu kɛsɔɲɛ mɛlɛcɛ kɔ pɛsam pam, bawo mɔɲcɛm-cɛmɛnɛ kɛsɔtɛnɛ pi kɛpɔcɛ ka Kanu! ²¹ Mɛna mɛyɔ fɛ daka, mɛyɔ fɛ tofokɛl nɔnɔ tɛs tantɛ disrɛ, bawo abɛkɛc ɲam ɲolomp fɛ fɔr ya Kanu kirin. ²² Mɛluksɛrɛnɛ Wɔbɛ Kanu, mɛlɛtsɛnɛ kɔ, mɛtɔla kɔ nte tɔɲsɔɲɛ pɔɲaɲɔnɛ' am mɛcɛm-cɛmɛnɛ mɛlɛc ma abɛkɛc ɲam mɔ, kɔ Kanu kɛwosɛ ti-c. ²³ Bawo inɔɲk fɔ mɛcɛm-cɛmɛnɛ mɛlɛc ma kɛrɛca mɛntam ɛm, kɔ kɛtɔ-lomp kɛsɛkɛt' ɛm.»

²⁴ Kɔ Simɔɲ oluku kɔ: «Nɛtolan' em Kanu Wɔbɛ, nte tɔɲsɔɲɛ mɛmɛ nɛloku mɔ ta tɔlɔm o tɔlɔm tɔsɔt' em.»

²⁵ Piyɛr kɔ Saɲ ɲaɲcam nte ɲananɔɲk kɔ tɔkɔ ɲanane tɛta Yesu mɔ, kɔ ɲalukɛs Yerusalem, ɲɔc-cam toloku tɔtɔt ta Kanu sɛdare sɛlarɛm sa Samari.

Filip kɔ wɛrkun wɛpɔɲ wɛka atɔf ɲa Ecopi

²⁶ Mɛlɛkɛ ma Wɔbɛ mɔlɔma mɛndɛr nde Filip ɛyi mɔ moc-loku: «Mɛkɔ ntɛndɛ kɛca-kɛtɔt, mɛsɔlnɛ dɔpɔ dɛyɛr-yɛr ndɛ dɛɲyɛfɛ Yerusalem doc-tor Kasa mɔ.» ²⁷ Kɔ Filip ɛyɛfɛ katin, k'ɛntas. Wɛrkun wɛpɔɲ wɛka Ecopi ɛnayi

pabanɛ kɔ. Nkɔn ɛnatɔmpɛr kɛcɛmbɛr-cɛmbɛr ka daka da Kandas, wɛbera wɛka atɔf ɲa Ecopi fɛp. ɛnader Yerusalem kɛdekor-koru Kanu. ²⁸ Kɛlukus k'ɛɲc-ndɛ ndɔrɔn pɛndɛ pɛyɛksɛnɛ pɔn kɛrɔɲ, pɛc-karanj pɛpɔɲ buk ba aɲnabi Esayi. ²⁹ Kɔ Amera ɲa Kanu ɲoloku Filip: «Mɛcɔɲɲɛ mɛlɔtɔrɲɛ pɛyɛksɛnɛ mɛpɛ.»

³⁰ Kɔ Filip ɛyɛksɛ kɛkɔ dɔndo, k'ɛnɛ wɛka Ecopi nɛwɛ pɛc-karanj buk ba aɲnabi Esayi. K'eyif kɔ: «Mɛɲɛrɛ nɛ mɛyɔ kɛkaranj mɔ ba?»

³¹ Kɔ wɛEcopi nɛwɛ oloku Filip: «Cɛkɛ c' intam ti kɛcɛrɛ-ɛ, k'intɔyɔ nɛwɛ ɛntɔks' ɛm mɔ?» K'oloku Filip a pɛpɛsɛ pɛndɛ kɔ kɛsɛk pɛyɛksɛnɛ pɔn kɛrɔɲ.

³² Moloku ma kitabu mɛmɛ ɛɲc-karanj mɔ mɛnɔyɔnɛ mɛmɛ:

«K'anjekɛrɛ kɔ dɛkɛdif pɛmɔ aɲkɛsiya.

Pɛmɔ aɲkɛsiya ɲɔwut ɲɛ ɲɔntɔkule-kule wɛfon wɛka ɲi dɛntɔf mɔ, ɛnawani fɛ kusu.

³³ Owosɛ kɛtɔrɛ kɔn baɲɛ, k' ambaɲɛr kɔ kanjɛ kɔn.

An' ɛndetam kɛlɔm tɛta kɛbɔnda ka dokom dɔn-ɛ?

Bawo anim kiyi kɔn doru antɔf ɲɛɲɛ kɛrɔɲ.»*

³⁴ Kɔ wɛrkun wɛbanɛ nɛwɛ eyifɲɛ Filip: «Ilɛtsɛn' am, mɛlɔk' im: Tes ta ana tɔ sayibɛ sɛlɔku tɛntɛ-ɛ? Ta nkɔn wɛsɛrka ba, ka fum wɛcuru?» ³⁵ Kɔ Filip ɛlɛk moloku k'ɔɲɔp dɛmoloku ma kitabu mamɔkɔ, k'oloku kɔ tolɔku tɔtɔt ta Yesu.

³⁶⁻³⁷ Nɛ ɲanasolɲɛ dɔpɔ ɲac-kɔ mɔ, kɔ ɲɛɲkɔ ɲabɛp domun. Kɔ wɛrkun wɛbanɛ oloku: «Domun dɔ dandɛ: Ak' ɛndɛyamɔs ɔɲ kɛgbɛt kem dɛromun tɛta Kanu-ɛ?»† ³⁸ Kɔ Filip oloku a pɛcɛmbɛr pɛyɛksɛnɛ, kɔ ɲantɔr dɛromun. kɔ Filip ɛɲgbɛt kɔ dɛromun tɛta Kanu. ³⁹ Nɛ ɲampɛ dɛromun mɔ, kɔ Amera Nɛcɛmpi ɲa Wɛbɛ Kanu ɲɛmpɛnɛ Filip. Ti disrɛ, wɛbanɛ wɛka Ecopi nɛwɛ ɛnɛɲk fɛ kɔ sɔ, k'osolɲɛ dɔpɔ dɔn abɛkɛ ɲɔbotu disrɛ. ⁴⁰ Kɔ Filip ɛɲkɔ pɛɲɛɲkɛnɛ dare da Asot. K'oloku moloku mɛtɔt ma Kanu sɛdare fɛp nɛ ɛɲc-cɛpɛr mɔ, hanj k'ɔɲkɔ pɛbɛp dare da Sesari.

9

Kanu kɛɲɛmbɛr Sol dɔpɔ dɔtɔt

(22:3-16; 26:9-20)

¹ Tɛm tɔtɔkɔ Sol pɛc-bɛɲɔsɲɛ kɛdifɛt ɛcɛpsɛ a Wɛbɛ Yesu darɛɲ, k'ɔɲkɔ ndɛna wɛlɔɲɲɛ wɛpɔɲ wɛka kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu. ² Kɔ Sol ɛwɛr wɛlɔɲɲɛ wɛpɔɲ rɛka tɛta wɛlɔ wa dɛkɛtɔla Kanu da aSuyif ndɛ Damas, nɛ tɔɲsɔɲɛ k'ɛmbɛp di akin akin-ɛ, pɛyɔnɛ arkun pɛyɔnɛ aran aɲɛ ɲɛɲɛmɛ dɔpɔ da Yesu darɛɲ mɔ, pɛtam kasumpɛr ɲa pɛkɛkɛrɛ Yerusalem. ³ Dɔpɔ Sol ɛnayɔ pɛc-lɔtɔrɲɛ dare da Damas, gbɛɲɛɲɛnɛ babɛkɔ kɔ pɛmɔt pɛyɛfɛ dɛkɔm, kɔ pɔsɔɲ pɛwɛɲkɛra mɛpɛ pɛnakɛl kɔ mɔ. ⁴ K'ɛntɛmpɛnɛ dɛntɔf. K'ɛnɛ dim ndɛ dɛnayif kɔ: «Sol! Sol! T' ake tɔ mɛntɔrɛs ɛm-ɛ?» ⁵ Kɔ Sol eyif kɔ, «Wɛbɛ, mɛna an' ɔfɔ-ɛ?»

«Ina, Yesu iyɔnɛ, nɛwɛ mɛyɔ kɛtɔrɛs mɔ. ⁶ Mba mɛyɛfɛ, mɛbɛrɛ dare, aɲkɔ-lok' ɛm tɔkɔ pɛmar mɛyɔ mɔ.» ⁷ Kɔ arkun aɲɛ ɲanasol kɔ nkɔn Sol mɔ ɲɛɲɛmɛ, ɲɛntam kɛlɔk-loku-ɛ kɛnɛsɛ disrɛ, ɲac-nɛ dim mba ta ɲɛɲɛɲkɛ fum-ɛ. ⁸ Kɔ Sol ɛyɛfɛ dɛntɔf pɛmɛpi fɔr, mba ta ɛɲɛɲkɛ paka o paka-ɛ. K'asumpɛr kɔ kɛca, k'ambɛrɛnɛ kɔ dare da Damas. ⁹ K'eyi di mata maas ta ɛɲɛɲkɛ-ɛ, ɔfɔdi pɛri, ɔfɔmun.

¹⁰ Dɔndo dare da Damas wɛcɛpsɛ wɛka Wɛbɛ Yesu darɛɲ wɛlɔma ɛnayɔ di pac-wɛ kɔ Ananiyas. Kɔ Wɛbɛ oloku kɔ kɛnɛɲkɛ disrɛ: «Ananiyas!»

K'owosɛ: «Iyi nnɔ, Wɛbɛ!»

* **8:33** Esayi 53:7 † **8:36-37** Yecicɛs yɔloma aɲɛɲɛr moloku mɛlɔma: Kɔ Filip oloku: «Kɔ mɛlanj abɛkɛ ɲam fɛp-ɛ, sɛntam ti.» Kɔ wɛEcopi wɛbanɛ oloku: «Ilɛɲ a Yesu Krist ɔyɔnɛ Wan ka Kanu.»

¹¹ Kɔ Wəbɛ Yesu oloku kɔ: «Məkɔ dɔpɔ dɔkɔ aɲwe «Dolompu» mɔ, məkɔ mɛtɛn nde kɛlɔ ka Yudas fum wəkɔ aɲwe Sol mɔ, wəkɔ dare da Tarəs ɔyɔnɛ. Bawo ontola Kanu, ¹² kɔ Kanu kənamentər kɔ kənɛɲk disrɛ fum nwe aɲwe Ananiyas mɔ pəbɛrɛr kɔ. K'endenjər Sol waca, nte tɔɲsɔɲɛ kɔ sɔ kənɛɲk mɔ.»

¹³ Mba Ananiyas olukse: «Wəbɛ, inenɛ afum alarəm ɲac-lɔm pələc mpe fum wəkakɔ ɔyɔ afum am acempi nde Yerusalem mɔ. ¹⁴ Nnɔ kəfo kəɲkɛ yati kɔ alɔɲɛ apɔɲ aSuyif ɲanawurɛ Sol a pədəsumpər nwe o nwe ombɔɲc tewɛ tam mɔ.»

¹⁵ Mba kɔ Wəbɛ oloku Ananiyas: «Məkɔ! Bawo fum wəkakɔ paka pɔ mpe inayɛk-yɛk kəkɔtɛnɛ tewɛ tem nnɔ abɛ a tɔf ya doru kɔ aka Yisrayel fɔr kirin mɔ. ¹⁶ Ina yati in' endementər Sol pəcuɣ fɔp pəkɔ pəmar pədəcepərɛnɛ teta tewɛ tem mɔ.»

¹⁷ Kɔ Ananiyas ɔɲkɔ. Nte ɛmbəp kɛlɔ kəɲkɔ mɔ, k'embɛrɛ, k'endenjər Sol waca. K'oloku: «Sol Wɛɲc im, Wəbɛ Yesu, nwe ɛnawurɛr ɔm nde dɔpɔ nde mənasoɲɛ mɛc-der Damas mɔ, osom im nte tɔɲsɔɲ' am sɔ kənɛɲk, a mɛlarɛ sɔ Amera Nɛcempi ɲa Kanu mɔ.» ¹⁸ Gbɛɲcana babəkɔ, kɔ ca yɔɲkɔɲɛ kɔ dɔfɔr pəmo wokwok, kɔ fɔr yɔn yɛntam sɔ kɛc-nɛɲk. Kɔ Sol ɛyɛfɛ, k'ɔsɔtɔ kəgbət dərɔmun teta Kanu. ¹⁹ Nte elip kədi yeri mɔ, k'ɔsɔtɔ sɔ fənɔntər.

Sol kəcam kən tolɔku ta Kanu dare da Damas

Kɔ Sol ɛɲcepərɛnɛ mataka mɔlɔma kɔ acɛpsɛ a Wəbɛ Yesu akɔ ɲanayi dare da Damas mɔ. ²⁰ K'ɛyɛfɛ kəcam katina dɔwɔlɔ wa dəkɔtola Kanu da aSuyif, pəc-loku a Yesu Wan ka Kanu ɔyɔnɛ. ²¹ Kɔ pəɲciyanɛ afum fɔp aɲɛ ɲaɲc-nɛ polok-loku pa Sol mɔ, kɔ ɲayif: «Bafɔ nkɔn nde Yerusalem ɛɲc-faɲ kəmɔlɛk aɲɛ ɲaɲc-bɔɲc tewɛ tante mɔ ba? Bafɔ kəsumpər kəɲaɲ k'ɛnaderɛnɛ nnɔ, pəkɛkɛrɛ ɲa nde alɔɲɛ apɔɲ ɲayi mɔ ba?» ²² Mba Sol pəc-yɔ kəyɔ dɛm kətam pəc-sɔɲɛ aSuyif aɲɛ ɲanayi dare da Damas mɔ kəciyanɛ, kəc-mentər a Yesu ɔyɔnɛ Krist, wəbɛ wəyɛk-yɛk wəkɔ Kanu.

²³ Nte mataka mɔlɔma mɛɲcepər mɔ, aSuyif aɲɛ ɲanayi Damas mɔ ɲantəɲɛ kənim ka Sol. ²⁴ Kɔ Sol endɛ pəcɛrɛ tɛtəɲɛ taɲaɲ. aSuyif ɲaɲc-bum dan kɔ pibi dəkawur da dare nte tɔɲsɔɲɛ ɲatam kənim kɔ mɔ. ²⁵ Mba pibi papəkɔ kɔ acɛpsɛ a Wəbɛ Yesu darəɲ ɲambɛr kɔ dəkəsaksaka, kɔ ɲayokɛnɛ kɔ damba da saɲka sa dare darəɲ.

Kəyi ka Sol Yerusalem

²⁶ Nte Sol ɛmbɛrɛ Yerusalem mɔ, k'ɛɲsɛp kənɛɲkɛlɛnɛ acɛpsɛ a Wəbɛ Yesu darəɲ. Mba fɔp fəɲc-nɛsɛ kɔ, ta ɲalaɲ a nkɔn sɔ ɔyɔnɛ wəcɛpsɛ wəkɔ Yesu darəɲ-ɛ. ²⁷ Mba kɔ Barnabas ɛlɛk kɔ, kɔ ɲaɲkɔ nde asom a Yesu ɲayi mɔ. Kɔ Barnabas ɔlɔmər ɲa nte Sol ɛnanɛɲk Wəbɛ Yesu dɔpɔ, a kɔ Yesu olok-lokər kɔ mɔ, kɔ nte tewɛ ta Yesu kənasɔɲɛ kɔ kəbanɲɛ mɔ. ²⁸ Sol ɔɲc-kɔ pəc-der kɔ ɲa dəndɔ Yerusalem pəc-lok-lokɛ kəlaɲ disrɛ tewɛ ta Wəbɛ Yesu. ²⁹ Sol pəc-lok-loku, pəc-gbəkɛlɛnɛ kɔ afum aKresi, mba, ɲa sɔ, ɲac-tɛn kənim kɔ. ³⁰ Nte awɛɲc alaɲ ɲaɲcɛrɛ ti mɔ, kɔ ɲasɔɲɛ Sol kətor Sesari, k'ɛlɛk dɔpɔ k'ɔɲkɔ dare da Tarəs.

³¹ Kəlonkane ka alaɲ Yesu a atɔf ɲa Yude, atɔf ɲa Kalile kɔ atɔf ɲa Samari, ɲa fɔp ɲanayi pəforu disrɛ. Alaɲ Yesu ɲaɲcɛpəsɛnɛ bəkɛc, ɲayinɛ kənɛsɛ ka Wəbɛ Kanu disrɛ. Amera Nɛcempi ɲa Kanu ɲɛɲc-marəs kəlonkane ka alaɲ Yesu, ti disrɛ ɲaɲc-la kəla dɛm.

Kətaməs ka Eney

³² Piyɛr nwe ɛɲc-cɛpər sɔdare sasəkɔ fɔp mɔ, ɛnader pətor sɔ ndena afum acempi aɲɛ ɲanandɛ dare da Lida mɔ. ³³ K'ɔɲkɔ pəbɔp di fum nwe aɲc-we Eney mɔ, ta ɔɲkɔt-ɛ, pəfəntərɛ debik meren camət-maas disrɛ. ³⁴ Kɔ Piyɛr oloku

kɔ: «Eney, Yesu Krist entaməs ɔm! Məyɛfɛ mənə wəsərka mənɛp abik ɲam!» Gbɛɲcana babəkɔ k'eyɛfɛ, k'ɛɲcəmɛ. ³⁵ Ntɛ aka Lida kɔ aka Sarɔɲ fəp ɲanɛɲk kɔ mɔ, kɔ ɲanƙafəli mɛra yanjɛn nnɔ Wəbɛ Yesu eyi mɔ.

Kəyɛkti ka Tabita defi

³⁶ Wəran wəcɛpsɛ ka Wəbɛ Yesu darɔɲ wəlɔma ɛnayi dare da Yope, pac-we kɔ Tabita. Kusu kəɲan disrɛ aɲc-we kɔ sɔ Dorkas, ti tɔyɔnɛ «were». Wəran wəkəkɔ ɔɲc-yɔ mɛs mətət mɛlarəm, kɔ kəmar. ³⁷ Mata maməkɔ disrɛ, k'ɛfəntərə docu, k'ɛfi. K'ambikɛ kəbɛl kən, k'ampɛnɛ ki ndɛ dukulɔ da kəlɔ darɛɲc. ³⁸ Ntɛ acɛpsɛ a Wəbɛ Yesu darɔɲ ɲanɛ a Piyɛr eyi Lida ndɛ dɔlɔtərnɛ dare da Yope mɔ, kɔ ɲasom arkun mɛrɔɲ kəkɔ-lɛtsɛnɛ kɔ: «Ta məwon kəcɛpər ndɛ ndorosu.»

³⁹ Kɔ Piyɛr ɛyɛfɛ kɔ ɲanƙɔ kɔ asom aɲɛ mɛrɔɲ. Ntɛ ɲambɛrɛ mɔ, k'ampɛnɛ kɔ ndɛ dukulɔ da kəlɔ darɛɲc. K'acəbokərə fəp ɲander ɲabəp kɔ ɲac-bok, ɲac-mɛntər kɔ səbrumus kɔ yamos nyɛ Dorkas ɛnalompəs ntɛ ɛnayi kɔ ɲa mɔ.

⁴⁰ Kɔ Piyɛr owurɛnɛ afum fəp ndɛ doru, k'ɛɲcəp suwu, k'ontola Kanu tɛtɔn. Ntɛ elip mɔ, k'ɛɲkafɛlɛ ndɛ kəbɛl kəyi mɔ, k'oloku: «Tabita, məyɛfɛ!» Awa kɔ Tabita ɛmɛpi fɔr, ntɛ ɛnɛɲk Piyɛr mɔ, k'eyɛfɛ, k'ɛndɛ. ⁴¹ Kɔ Piyɛr ɔsɔɲ kɔ kəca, k'eyɛkti kɔ. K'ewɛ afum acɛmpi kɔ acəbokərə, k'ɛmɛntər ɲa Tabita pəyi wəyɛɲ. ⁴² Kɔ aka dare da Yope fəp ɲanƙɔrɛ ti, kɔ alarəm ɲanƙɔpɔr kəlan Wəbɛ Yesu. ⁴³ Kɔ Piyɛr eyi dare da Yope mataka mɛlarəm, ndɛna Simɔɲ wəlɔma nwɛ ɛɲc-bəc kata mɔ.

10

Kəwɛ ka Piyɛr ndɛna Kərnɛli

¹ Wərkun wəlɔma ɛnayi Sesari pac-we kɔ Kərnɛli, pəyɔnɛ wəbɛ ka kəgba ka asɔdar tasar tin (100). Kəgba kəɲkɔ k'ɛɲc-we «Kəgba Itali.» ² Nkən kɔ aka kəlɔ kən disrɛ fəp ɲanƙ-nɛsɛ Kanu, ɲacəmɛ tɛfaj ta ki darɔɲ. Kɔ Kərnɛli ɔɲc-yɔnɛ afum nənɔfɔr, pəc-tola Kanu tɛm fəp. ³ Dəsək dɔlɔma dec dərɔfɔy, k'ɛnɛɲk pəsoku pɛs kənɛɲk disrɛ, mɛlɛkɛ ma Kanu məlɔma mɛbɛrɛ ndɛ kəlɔ kən disrɛ, kɔ mɛwɛ kɔ: «Kərnɛli!»

⁴ K'ɛɲgbatnɛ mi, kɔ kənɛsɛ kəyi kɔ, k'eyif mi: «Acəkɛ Wəbɛ?»

Kɔ mɛlɛkɛ maməkɔ moloku kɔ: «Motola mam kɔ kəyɔnɛ kam afum nənɔfɔr, mɛs maməkɔ fəp mɛmpɛ ndɛ Kanu fɔr kirin, kɔ kəɲcɛm-cɛmnɛ mi. ⁵ Məsom ɔɲ afum dare da Yope ɲakowɛn' am fum wəlɔma nwɛ aɲwɛ Simɔɲ mɔ, pac-dɛɲər kɔ tɛwɛ ta «Piyɛr». ⁶ Nɛna Simɔɲ wəlɔma eyi, wəkəkɔ wəbɛc kata ɔfɔ, kəlɔ kən kəyi kəba kəsək.»

⁷ Ntɛ mɛlɛkɛ maməkɔ mɛnalok-lokər kɔ mɔ mɛnadelukus, kɔ Kərnɛli ɛwɛ amərəs ɔn mɛrɔɲ kɔ wəsɔdar wəcəmɛ mɛfaj ma Kanu darɔɲ wəlɔma aɲɛ ɲanayi kɔ dəntɔf mɔ. ⁸ Ntɛ Kərnɛli elip kəlɔmər asɔdar ɔn mɛs məkɔ mɛnacɛpər nkən kɔ mɛlɛkɛ daco mɔ, k'osom ɲa Yope.

⁹ Dəckəsək, ntɛ ɲanayi dɔpɔ, a ɲac-lɔtərnɛ dare da Yope mɔ, kɔ Piyɛr ɛmpɛsɛ akɛr ɲa kəlɔ kən kəkərɔɲ kəkɔ-tola Kanu, tɛnatəɲnɛ darɛ dɛc-bəp. ¹⁰ Kɔ dor dɔyɔ kɔ, k'ɛfaj kədi yeri. Tɛm təkɔ anayi kəlompəsɛ kɔ yeri mɔ, kɔ kənɛɲk kəndɛr kɔ.

¹¹ K'ɛnɛɲk kəm kəgbitɛ, paka pɔlɔma mɛpɛ pɛnawurɛnɛ kɔ manta məpɔɲ mɛmɛ anasumpər mɔɲkubut mɔɲkɛlɛ mɔ, montor haɲ kɔ mɛfəntərə dəntɔf. ¹² Sɛm dokom fəp yɛnayi manta maməkɔ disrɛ, kəyɛfɛ sɛm ya wɛcək mɔɲkɛlɛ, yɛliɲɛliɲɛ haɲ kəbəp bɛmp ya darɛɲc. ¹³ Kɔ dim dɔlɔma doloku kɔ: «Piyɛr, Məyɛfɛ, mɛdif, məsəm!»

¹⁴ Kɔ Piyɛr oloku: «Ala Wəbɛ! Təlɔm o təlɔm tɛntasɔɲɛ f'ɛm kəsəm paka mɛpɛ sariyɛ səmɔnɛ mɔ.»

¹⁵ Ta merəŋ kə dim nde dolok-lokər kə sɔ: «Paka mpe Kanu kəcempəs mə, ta mənə məyik-yikəs pi.»

¹⁶ Kə teyi kəmaas, pəwən fə k'ampənə dəkəm manta maməkə mənayə səm mə.

¹⁷ Kə tedisrə ta kənəŋk kanəkə teyi Piyer yama-yama. Təm tatəkə tə asom a Kərnəli, nte amentər ɲa kələ ka Siməŋ mə, kə ɲəŋkə ki nde dəkusunja. ¹⁸ Kə ɲawe, kə ɲayif kə pəyənə fə kələ kanəkə kə Siməŋ nwe andənər tewe ta «Piyer» mə eyi-ɛ.

¹⁹ Nte Piyer eyi kəcəm-cəmne tedisrə ta kənəŋk kən mə, kə Amera ɲa Kanu ɲoloku kə: «Arkun maas ɲayi nde dabanja ɲac-tən əm. ²⁰ Mətor, nəsol nəkə kə ɲa, ali kənəsə ta kəy' im, bawo In' osom ɲa.»

²¹ Kə Piyer ontor k'eyif arkun aŋe: «Ina nəntən, ta ake tə nənderənə nno-ɛ?»

²² Kə ɲaloku kə: «Kərnəli, wəbə wəka asədar tasar tin (100), fum wəlompu pəc-nesə Kanu, nwe aSuyif fəp ɲəŋcərə dətət dən akə ɲaloku mes mən mətət mə, ndərən Kanu kəsom mələkə mosoku, a pəsak su sədew' əm pəkə-cəŋkəl' əm nte pəmar məloku kə mə.» ²³ Awa kə Piyer əmbərɛ ɲa dəkər, k'əsəŋ ɲa dəkəyi.

Dəckəsək kə Piyer eyefə, k'əŋkə kə ɲa. K'awəŋc alaŋ a dare da Yope aləma ɲəŋcəmbər kə. ²⁴ Kə ɲəmbərɛ Sesari dəckəsək, Kərnəli pəc-kar ɲa, k'ewe akomənə ɔn aləma nde ndərən kə anapa ɔn atət. ²⁵ Kəbərɛ ka Piyer, kə Kərnəli ɔŋkə pəfaynə kə, k'əntəmpənə kə wəcək dəntəf. K'əŋcərə kə suwu. ²⁶ Mba kə Piyer eyekti kə, k'oloku: «Məyefə, ina sɔ fum iyənə.»

²⁷ ɲayi kələk-loku kə Kərnəli, k'əmbərɛ k'əmbəp afum alarəm ɲaləŋkanə. ²⁸ Kə Piyer oloku ɲa: «Nəŋcərə a amənə aSuyif kəbət kə acikərə, kə pəyənə fə ti-ɛ, pəbərɛ ndərən. Mba Kanu kəmentər im a pəmar fə a pakule fum o fum a eyik-yik, kə pəyənə fə ti-ɛ, pəmar fə sɔ a pakule fum o fum a ɔsək fə fə ya Kanu kirin. ²⁹ It' ɔsəŋ nte məsom a pakə-w' em mə, k'inder ali ta inəcəm-cəmne-ɛ. Ndekəl iyif əm, T' ake tə məwen' em-ɛ?»

³⁰ Kə Kərnəli oloku: «Təsətə mata məŋkələ ic-tola nno nderem, dəfəy dendebəp. K'inəŋk fər yem kirin wərkun wələma pəbərɛ yamos yomotər-motər. ³¹ Kə fum wəkəkə oloku: «Kərnəli, Kanu kəmban kətola kam, k'əŋcəm-cəmne sɔ kəyənə kam afum nənəfər. ³² Məsom fum dare da Yope pakə-wen' əm Siməŋ nwe andənər tewe ta «Piyer» mə, nde kələ ka Siməŋ, wəbəc kata, nwe kələ kən kəyi kəba kəsək mə.» ³³ K'isom katina fum, kə mənə məsətə abəkək ɲətət kəder. Ndekəl ɔŋ səyi fəp fosu Kanu fər kirin, sədecəŋkəl moloku məkə Wəbə osom əm kəloku mə.»

Moloku ma Piyer ndena Kərnəli

³⁴ Awa kə Piyer ələk moloku, k'oloku: «Kaŋce: Inəcərə ɔŋ a Kanu kəyi fə kəsək kin. ³⁵ Mba afum fəp dacə mənə nwe məŋnesə Kanu, məcəmə pəlompu darəŋ mə, Kanu kəmban əm. ³⁶ Kanu kənəkənə aka Yisrayel toloku, pəc-loku ɲa moloku mətət ma pəforu mpe Yesu Krist əŋkərə afum fəp mə: Nkən ɔyənə Wəbə ka afum fəp. ³⁷ Nəna nəŋcərə təkə teyi Yude fəp mə, Kalile tənacop, nte Saŋ ənacam kəgbət dərəmən mə. ³⁸ Kanu kənabəy Yesu wəka Nasarət Amera Nəcəmpi ɲən kə fənəntər. Nno o nno ɲəc-cəpər mə, ɔŋc-yə pətət, pəc-taməs afum fəp aŋe amera ɲələc ɲəŋc-tərəs mə, bawo Kanu kənayi kə nkən Yesu.

³⁹ Səyənə atəŋnə a mes fəp mme Yesu ɛnayə nde atəf ɲa aSuyif kə Yerusaleḡm mə. Nkən nwe ɲananim, ɲacəŋ kə dəkətək mə, ⁴⁰ mba Kanu kənətimə kə tataka tən ta maas. Kə kəsəŋ kə kəmentərɛ, ⁴¹ bafə nno afum fəp ɲayi mə, mba nno atəŋnə mes aŋe Kanu kənənunəkənə kəyək-yək, kə sənə aŋe sənadi yeri, səmun kə nkən nte ɛnayefə afi dacə mə. ⁴² K'osom su kəloku afum, səmentər a nkən

Yesu, nkən o Kanu kəŋcəmbər kəyənə nwe endebocə afum afi kə ayi wəyən kiti mō. ⁴³ Sayibə-e fəp sənaloku tetən: Nwe o nwe egbəkər kəlan kən Yesu mō, endesəto nde Kanu kəyi mō kəŋarjənə ka mes mən melec teta tewe ta Yesu.»

Atəyənə Suyif ɲasəto Amera Ɗecempi ɲa Kanu

⁴⁴ Moloku maməkō mō Piyer ənayi kəloku, nte Amera Ɗecempi ɲa Kanu ɲenatorər afum akō ɲaŋc-cəŋkəl moloku mən mō. ⁴⁵ Cusu cənawos alaŋ a Kanu, akəŋc akō ɲanader kō Piyer mō, kənəŋk a kəpocə ka Amera Ɗecempi kənasaməsər kəbər haŋ acikəra aŋe ɲantəyənə aSuyif mō, ⁴⁶ bawo ɲaŋc-ne ɲa kəkor-koru Kanu cusu c' acikəra.

Awa kō Piyer əŋgbəkəre: ⁴⁷ «Antam kəfatənə kəgbət afum dərōmun nno akanjə ɲasəto Amera Ɗecempi pəmə səna mō ba?» ⁴⁸ K'oloku a pagbət akakō dərōmun tewe ta Yesu Krist. Kō ɲaletənə Piyer kəyi dādo matakā mələma.

11

Piyer kəsəksər alaŋ a Yerusalem mes məkō mənəcəpər dare da Yope mō

¹ Asom a Yesu kō awənɟ aŋa alaŋ aŋe ɲanayi atəf ɲa Yude mō ɲane a acikəra, aŋe ɲantəyənə Suyif mō, ɲawosə toloku ta Kanu. ² Nte Piyer ənəpə Yerusalem mō, kō afum aŋe anakəŋc mō ɲayefə kənal kō, ³ ɲac-loku: «Məmbərə ndena afum aŋe antəkəŋc mō, kō məndi yeri kō ɲa, bawo aSuyif ɲanamənə ti!»

⁴ Awa kō Piyer eyefə kələmər ɲa tin tin tin mes məkō mənəcəpər mō: ⁵ «Ina, nde dare da Yope inayi, dəsək dadəkō ic-tola Kanu kō kənəŋk kənder im. Ti disrə, k'inəŋk paka pələma poc-tor powurənə kō manta pasumpər pi moŋkubut maŋkələ, kō pontor kəyefə dəkəm haŋ nno inayi mō. ⁶ Nte inagbətənə pi disrə mō, k'inəŋk sɛm ya wɛcək maŋkələ, sɛm ya dop, yelinjə-linjə, kō bɛmp ya dəkəm. ⁷ K'ine sō dim doc-lok' im: «Məyefə Piyer! Mədif, məsəm.»

⁸ K'oloku: «Ala Wəbē! Tələm o tələm tentasəŋe f'em kəbər paka pətəcemp dəkusu, mpə Kanu kəmənə kədi mō.»

⁹ Kō dim nde dəŋgbəkəre sō kəyefə dəkəm: «Paka mpə Kanu kəŋcempəs mō, ta mənə mələkə pi kəto-cemp!» ¹⁰ Kō teyi kəmaas, pəwon fə kō ca nyə fəp yolukus sō dəkəm.

¹¹ Gbəŋcana babəkō, kō arkun maas aŋe anasom nde nderem kəyefə dare da Sesari mō, ɲander ɲacəmə dəkusunjka ka kələ kəŋkō sənayi mō. ¹² Kō Amera Ɗecempi ɲolok' im a səsol səkō kō ɲa, ali inesə fə. Kō awənɟ asu aŋa alaŋ camatətīn aŋe ɲacəm' em darəŋ, kō səŋkō səbəre ndena Kərnəli. ¹³ Kō Kərnəli oloku su nte ənənəŋk melekə nde ndərən, kō moloku kō: «Məsom fum dare da Yope pakō wen' am Siməŋ, wəkō andənər tewe ta «Piyer» mō. ¹⁴ Nwe endelok' əm moloku mme mendeyac' əm, kəbər aka kələ kam disrə fəp mō.»

¹⁵ Ƴi kəlɔk-loku, kō Amera Ɗecempi ɲa Kanu ɲontər ɲa pəmə nte ɲenatorər səna sō dəkəcop mō. ¹⁶ Awa k'injɛm-cəmne toloku ta Wəbē nte ənaloku: «Saŋ ənagbətə afum domun, mba nənə Amera Ɗecempi ɲa Kanu ɲō nəndəsətənə kəgbət teta Kanu.» ¹⁷ Kō pəyənə fə kəpocə kin kayi kō ɲanasətər Kanu pəmə səna aŋe səlaŋ Yesu Krist mō-e, aŋo inatam kəyənə-e nte injəyamsər Kanu mō?»

¹⁸ Nte ɲane moloku maməkō mō, kō bəkəc yontor ɲa, kō ɲaŋkor-koru Kanu, ɲac-loku: «Kanu kəsəŋ sō acikəra aŋe ɲantəyənə Suyif mō kətam kəsəkər bəkəc, nte tənəŋe ɲasəto tecepərənə doru nte Kanu kəfaŋ mō!»

Kəlɔŋkanə ka alaŋ Yesu nde dare da Antiyək

¹⁹ Nte andif Etiyən mō, k' aŋcop kətərəs afum alaŋ kō təsəŋe ɲa kəsaməsər. Aləma ɲanakō atəf ɲa Fenisi, aləma ɲakō Sipər, aləma ɲakō haŋ Antiyək, ɲaŋc-lukse fə nwe o nwe sō toloku ta Kanu mənə aSuyif gbəcərəm. ²⁰ Afum akakō

daco, aloma njanayi, anje njanader dare da Antiyok kayefe ka sadare sa Sipar ko Siren mo, njan-*lok-lokar* aka kusu ka Kresi, njan-*loku* na toloku tatot ta Wabe Yesu. ²¹ Kaca ka Wabe Yesu kanayi alanj akako karonj. Ko afum alaram njayone alanj, ko njan-kafali bakac yaran nno Wabe Yesu eyi mo.

²² Ko moloku mamako membera kalonkane ka alanj Yesu ka Yerusalem dalajəs, k'asom Barnabas Antiyok. ²³ Kabere kon di, nte enadenanj patot ko pabotu mpe Kanu kanayone alanj a Antiyok mo, ko pambot ko. K'engbinar na kagbekar ka Wabe Yesu mera yaran fap kalan disre. ²⁴ Barnabas fum watot enayi. Kalan kanayi ko debakac ko Amera Necempi na Kanu njei ko so daranj. Ko afum alaram njan-came dapo da Wabe Yesu daranj.

²⁵ Ko Barnabas onko dare da Taras kalek Sol. ²⁶ Nte Barnabas enanj Sol mo, k'enjekare ko Antiyok. Teren tin camcam, njan-tajne kalonkane ka alanj, ko njan-takse kanay ka afum. Dando Antiyok, difo anacop tɔcɔko-cɔko kawe acɛpsɛ a Wabe Yesu daranj «aka Krist.»*

²⁷ Mata mamako, ko adanj a Kanu aloma njanor dare da Antiyok kayefe Yerusalem. ²⁸ Wakin enayi na daco pac-we ko Akabus, k'eyefe, ko Amera Necempi njosnje ko kadanj a dor dendeyi doru fap. Dor dadako denader deyi tem nte Kalod enayone wabe ka taf ya Rom fap mo. ²⁹ Ko acɛpsɛ a Yesu njan-cem-cemne kafek teta kamar ka awenɛ nja alanj anje njanayi atof na Yude mo, nwe o nwe ko nte enatam kafek mo. ³⁰ Ito njanyo: Ko nasom Barnabas ko Sol kakena ki abeki anje njanayi kalonkane ka alanj a Yude mo.

12

Kadifka Sak, ko kabɛr ka Piyɛr dɛbili

¹ Tem tatako to wabe waka atof Herodu enatapsar afum alanj aloma waca teta kotaras kanan. ² K'endife Sak wenɛ ka San dakma. ³ Nte Herodu enananj a mayo mon mamako njan-cɔt aSuyif mo, k'enɛem-cemne so katap Piyɛr waca, nte tɔnsɔnje pɛcanar ko mo. Mataka ma kasata kɛpɔn ka aSuyif menayi: Kasata ka cɛcom cɛtɔnɔnkɛl lebin. ⁴ Nte Herodu osumpar Piyɛr, k'emɛr ko dɛbili mo, k'ɔsɔn cɛgba mankɛle ca asɔdar kabum kon, kɛgba o kɛgba kanayo asɔdar mankɛle. Enɛ-cem-cemne kabocɛr Piyɛr kiti far ya afum fap kirin ko kasata ka Pak kanɛɛpɛr-ɛ.

⁵ Anɛ-bum Piyɛr dɛbili, mba afum alanj njan-c-tolane ko bel-bel nno Kanu kayi mo tem fap.

Kawure ka Piyɛr dɛbili

⁶ Nte dɔsɔk nde Herodu enacem-cemne kabocɛr Piyɛr kiti dɛmbɛp mo, pibi papoko, pakote Piyɛr gbekce meranj, pɛfantare pɛc-dire asɔdar meranj daco. Nde dakumba, asɔdar njanacame so dando njan-bum bili. ⁷ Gbanɛana babako, ko wɛsom waka darenɛ, meleke ma Wabe, mender, ko pɛmot pɔsɔn pɛwanɛara bili disre. Ko meleke mme mentimi Piyɛr k'oc-sut-sut ko kasak, ko moloku ko: «Mayefe katana!» Ko gbekce yonkonɛ ko dawaca.

⁸ Ko meleke moloku ko: «Mɛlek yamos yam, mɛɛrɛne cɔfta cam!» Ko Piyɛr oyo mamako fap. Ko meleke moloku ko so: «Mɛɛrɛne yi, mɛcam' em daranj!» ⁹ Ko Piyɛr enɛ-came meleke mme daranj. Enacare fe a kamar ka meleke kanɛ a kanɛ ko: kananj ka darenɛ ko nkon enacem-cemne. ¹⁰ Nte njanɛpɛr abum acɔko-cɔko ko aka meranj mo, ko njambɛp kumba ka fec nke kanatɛfɛrne dare mo. Ko kumba

* **11:26** «Kretiyen,» ito toko kusu ka Kresi «kristianos», ito 'mentar cɛBaka «awurene a Krist.», pɛyɔne fe ti-ɛ, «aka Krist.»

kəŋgbite ki sərka fər yaŋan kirin, kə ŋawur, kə ŋasumpər dəpə dələma. Gbəŋcana babəkə, kə melekə mesak Piyer.

¹¹ Nte pəndecərŋe Piyer mə, k'oloku: «ŋcərə ɔŋ a Wəbe osomna melekə mən, mede məban' im waca wa Herodu disre, kə pələc pəko aSuyif ŋanafan em mə fəp.»

¹² Nte ɛŋcərə ti ɔŋ mə, k'ɔŋkə nde kələ ka Mari, iya wəka Saŋ, nwe aŋc-deŋər tewe ta «Mark» mə, nde afum alarəm ŋanalɔŋkanə ŋac-tola Kanu mə. ¹³ Nte Piyer osut-sut kumba ka dəkəbərə mə, kə wəyəcərə wələma pac-we kə Rodu, ɔŋcɔŋne kəkə-cəŋkəl. ¹⁴ Kə Rodu ɛnɛpəl dim da Piyer, mba pəbotu disre ɛŋgbiti fə kumba. K'eyəkse kəkə-loku afum aŋe ŋanayi dəkələ mə a Piyer ender, k'ɛŋcəme dəkumba.

¹⁵ Kə afum ŋaloku Rodu: «Məna məntamne fe!» Mba k'ɛŋgbəc a təkə oloku mə itə teyi. Kə ŋaloku: «Melekə mən mə!»

¹⁶ Piyer nkən pəc-sut-sut kəsut-sut dəm kumba. Nte ŋaŋgbiti kumba kə ŋanəŋk Piyer mə, kə cusu cəwos ŋa. ¹⁷ K'olok-lokərə ŋa kəca a ŋacanɔ, k'ələmər ŋa nte Wəbe owure kə dəbili mə. K'oloku: «Nələku ti Sak kə awɛŋc asu.» K'owur k'ɔŋkə kəfo kələma.

¹⁸ Nte dec dəsək mə, kə pəyama-yama pəpəŋ peyi asədar daco: Ake 'səto Piyer-ɛ, Deke eyi-ɛ? ¹⁹ Kə Herodu osom a patən Piyer, mba ŋananəŋk fə kə. K'ombocər asədar akakə ŋaŋc-bum Piyer mə kiti, kə Herodu oloku a padif ŋa. Nte telip mə, kə Piyer eyefe atəf ŋa Yude, k'ontor dare da Sesari kəkə-cəpərəne di tēm tələma.

Kəfi ka wəbe Herodu

²⁰ Herodu ɛnayi kəyɛfərəne kə aka sədare sa Tir kə Sidəŋ. Mba kətəŋne disre aka sədare sasəkə ŋander ŋabəp Herodu. Nte ŋasəp kəsətər Bəlastus nwe ɛnayəne wətəmpər ka mes ma dukulə dən kəwose kəyac ŋa mə, kə ŋantola wəbe Herodu pəforu, bawo nde atəf ŋən difə yaŋan yəŋc-səto yeri.

²¹ Nte tataka taŋan tətəŋne tēmbəp mə, kə Herodu ɛmbərne yamos yən ya dəbe, pənde nde aŋgbəŋcan ŋən pəc-lok-lokər ŋa. ²² Tēm nte afum fəp ŋaŋc-kule-kule, a ŋac-loku: «Bafə dim da fum də dandə, mba da kanu də!» ²³ Gbəŋcana babəkə kə melekə ma Wəbe mosut kə, bawo ɛnayek-yekəs fə Kanu, kə yet yonɔp kəsəm kə, k'efi.

²⁴ Toloku ta Wəbe tɛŋc-sam ɔŋ kəsəm dəm təc-kə kirin.

²⁵ Barnabas kə Sol nte ŋalip kəkətene kəsom kəŋan nde dare da Yerusalem mə, kə ŋalukus, ŋac-ləkene Saŋ, nwe aŋc-deŋər tewe ta «Mark» mə.

13

Ayek-yek Barnabas kə Sol kəkətene ka moloku ma Kanu

¹ Kəlɔŋkanə ka alaŋ Yesy aŋe ŋanayi dare da Antiyək mə, sayibə-e kə atəkse ŋanayi ŋa daco: Barnabas, Siməŋ nwe aŋc-deŋər tewe ta «Wəbi» mə, Lusiyus wəka Siren, Manahəŋ nwe anadusum kəfo kin kə Herodu wəbe wəka topoc tin k'ayer atəf kəmaŋkələ-ɛ, kə Sol. ² Dəsək dələma, nte alaŋ akakə ŋaŋc-kor-koru Kanu mə, ŋac-sun, kə Amera Nəcempi ŋa Kanu ŋoloku: «Nəcəmbər em kəsək Barnabas kə Sol, teta yebac yəkə inawene ŋa mə.» ³ Nte alaŋ ŋalip kəsun kə kətola Kanu mə, kə ŋandenəŋər Barnabas kə Sol waca, kə ŋasom ŋa.

Kəyi ka Barnabas kə Sol nde Sipər

⁴ Nte Amera Nəcempi ŋa Kanu ŋosom Barnabas kə Sol mə, kə ŋantor atəf ŋa Selusi, dəndo ŋanalek abil kə ŋaŋcali kəkə ka mokuru ma Sipər. ⁵ Nte ŋambərə

Salamin mɔ, kɔ ɲaɲɔp kɛlukɛ toloku ta Kanu nde kɛlɔ ka dɛkɛtolɔ Kanu da aSuyif. Saɲ ɛnayi di pɛc-mar ɲa.

⁶ Nte ɲaɲɔli mokuru haɲ dare da Pafɔs mɔ, kɔ ɲambɔp di fum wɔwɛɲkɛ wɛlɛma pɛc-wenɛ sayibɛ, mba ta ɔyɔnɛ si-ɛ. WɔSuyif ɛnayi, pac-we kɔ Bar-Yesu. ⁷ Wɔwɛɲkɛ wɛkakɔ ndena Serkus Polu ɛnayi, nwe ɛnayɔnɛ wɛkirɪɲ wɛka sɔdare sa atɔf ɲaɲɔkɔ mɔ. Nkɔn Serkus Polu wɛrkun wɛcɛmpi dɔmp ɛnayi. K'ender k'ewɛ Barnabas kɔ Sol pɛc-tɛn kɛnɛnɛ ɲa toloku ta Kanu. ⁸ Elimas, itɔ tatɔkɔ «wɔwɛɲkɛ» kusu kɛɲan, ɛɲc-gbɛkɛl moloku ma Barnabas kɔ Sol, pɛc-tɛn kɛkɛfɛli kɛlaɲ ka wɛkirɪɲ Serkus Polu. ⁹ Mba Sol, nwe aɲc-we sɔ Pol mɔ, Amera Nɛcɛmpi ɲeyi kɔ darɛɲ, k'ɛɲgbɛtɛnɛ Elimas. ¹⁰ Kɔ Sol oloku kɔ: «Mɛna wɛkakɔ mɛla mowul kɔ yem mɔ, wɛka amera ɲɛlɛc, wɛtɛr pɛlɔmpu fɛp, mɛfɔsak kɛkɛfɛli-kɛfɛli sɛpɔ sa Wɛbɛ Kanu nɛ sɛlɔmp mɔ ba? ¹¹ Nɛkɛl kɛca kɔ Wɛbɛ kɛy' ɔm kɛrɔɲ: Wɛtɔnɛɲk mɛndeyɔnɛ! Tɛm tendɛbɛp, mɛndeyi ta mɛnɛɲk pɔwanɲɛra pa dec-ɛ.»

Gbɛɲɔana babɔkɔ kɔ fɔr yɔyɔ kɔ pafulu kɔ kubump kɛwɛkɛrɛnɛ kɔ. K'ɛyɛfɛ kɛnana-nana pɛc-tɛn kɛca nke kɛɲkɔsɔmpɛr kɔ kɛsolɛ mɔ. ¹² Nte wɛkirɪɲ ka dɛtɔf ɛnɛɲk nte tɛnacɛpɛr mɔ, k'ɔyɔnɛ wɛlaɲ. Mɛtɛkɛ mɛnɛ ɛnanɛnɛ Barnabas kɔ Sol tɛta Wɛbɛ mɔ mɛnabɔt kɔ dɛbɛkɛc.

Pol kɔ Barnabas dare da Antiyɔk nde Pisidi

¹³ Nte Pol kɔ asol ɔn ɲayɛfɛ dare da Pafɔs mɔ, kɔ ɲayɛkti abɛla kɛkɔ ka Perke, nde atɔf ɲa Paɲfili. Kɔ Saɲ Mark ɛɲgbɛy ɲa, k'olukus Yerusalem. ¹⁴ Kɔ ɲayɛfɛ Perke ɲacɛmɛ dɔpɔ dɛɲan darɛɲ haɲ Antiyɔk, atɔf ɲa Pisidi. Kɔ ɲaɲkɔ kɛlɔ ka dɛkɛtolɔ da Kanu da aSuyif dɔsɔk da kɛɲɛsɛm, kɔ ɲandɛ. ¹⁵ Nte alip kɛkarɛɲ Tawurɛta Musa kɔ Sayibɛ-e mɔ, kɔ abɛ a kɛlɔ ka dɛkɛtolɔ da Kanu nde ɲaloku Barnabas kɔ Pol: «Awɛɲɔ su aɲa, kɔ nɔyɔ toloku tɛcɛpɛsɛ abɛkɛc nte ɲaɲfaɲ kɛlɔku afum mɔ, nɛlɔku ti.»

¹⁶ Kɔ Pol ɛyɛfɛ, k'ɔndɔt kɛca, k'oloku: «Arkun a Yisrayel, kɔ nɔna alɔpɛs aɲɛ nɛɲɛsɛ Kanu mɔ, nɛcɛɲkɛl! ¹⁷ Kanu ka afum akanɛ, Kanu ka Yisrayel, kɔnayɛk-yɛk atɛm asu, kɔ kɛsɔɲɛ ɲa kɛla tɛm nte ɲanayi dɛcikɛra Misira mɔ, kɔ Kanu kin kɛɲkɔ kɛwureɛnɛ ɲa atɔf ɲaɲɔkɔ fɛnɔntɛr fa kɛca kɔn. ¹⁸ Kɔ kɛlɛkɛ ɲa mɛs mɛlɛc mɛɲan nde dɛtɛgbɛrɛ mɛrɛn wɛcɔ mɛɲkɛlɛ (40). ¹⁹ Nte Kanu kɛnim afum a cusɲɲa camɛt-mɛrɛɲ nde atɔf ɲa Kanahan mɔ, kɔ kɛsɔɲ atɔf ɲaɲɔkɔ afum ɔn nte tɔɲsɔɲɛ ɲoyɔnɛ ɲa kɛ mɔ. ²⁰ Mɛs mamɔkɔ fɛp mɛnawɔn mɛrɛn masar mɛɲkɛlɛ kɔ wɛcɔ kɛcamɛt (450).

Nte tatɔkɔ tɛɲɛcɛpɛr mɔ, kɔ Kanu kɛsɔɲ ɲa abɔc kiti, aɲɛ ɲanatɔmpɛr dɛbɛ da aka Yisrayel mɔ haɲ kɛbɔp ka tɛm ta aɲnabi Samiyɛl. ²¹ Kɔ tɛyɛfɛ dɛnda kɔ aka Yisrayel ɲawɛr Kanu wɛbɛ. Kɔ kɛsɔɲ ɲa Sawul wan ka Kis pɔyɔnɛ ɲa wɛbɛ mɛrɛn wɛcɔ mɛɲkɛlɛ (40). Fum wɛka kusɲɲa ka Bɛɲyamin ɛnayi. ²² Nte Kanu kɛfɛn Sawul mɔ, kɔ kɛsɔɲ ɲa wɛbɛ Dawuda, nwe Kanu kɛnalɔkɛ nte mɔ: «ɲaɲk Dawuda wan ka Yisay, fum ɔfɔ nwe sɔwureɛnɛ bɛkɛc mɔ, ɲɛcɛm-cɛmɛnɛ a endeyɔ mɛfaɲ mɛm fɛp.»*

²³ Kɛbɛnda ka dokombɛra da nkɔn Dawuda, difɔ Kanu kɛnasɔɲ kɛkom ka Yesu Krist kɛdɛyɔnɛ ka nwe endeyac afum a Yisrayel, pɛmɔ nte kɛnasɔɲ ti atɛm asu tɛmɛr mɔ. ²⁴ Ta Yesu ɛntadɛr-ɛ, Saɲ ɛnacɛm kɛgbɛt dɛrɔmun, nte tɔɲsɔɲɛ afum a Yisrayel fɛp ɲasɛkpɛr bɛkɛc yaɲan yɛtɛfɛrɛnɛ Kanu mɔ. ²⁵ Nte Saɲ ɛɲc-lɔpɛs yɛbɛc nyɛ Kanu kɛnasɔm kɔ mɔ, ɛɲc-yif: «Pɛcɛm-cɛmɛnɛ ponu, an' iyɔnɛ-ɛ? Nwe nɛɲɛcɛm-cɛmɛnɛ a nkɔn iyɔnɛ mɔ, bafɔ nkɔn iyɔnɛ dɛ! Mba endɛdɛr tadarɛɲ tɛm nwe pɛntɔmar' im yati kɛsikɛlɛ cɔfta dɛwɛcɛk mɔ.»

* 13:22 I Sam. 15:23

²⁶ Aweŋc im aŋa, nɛna awut aka dokom da Abraham, kɔ nɛna akɔ nɛŋnɛsɛ Kanu mɔ, sɛna ŋɔ anakɛrɛ toloku ntɛ tendeyac su mɔ. ²⁷ Mba aka Yerusalem kɔ abɛ aŋan ŋanacɛrɛ fɛ fum nwɛ Yesu ɛnɔyɔnɛ mɔ. Ŋanagbɛkɛrɛ fɛ sɔ moloku ma sayibɛ-e mmɛ aŋc-karaŋ dɔsɔk o dɔsɔk da kɛŋɛsɛm mɔ, mba ŋanader ŋalas moloku mamɔkɔ ntɛ ŋanabocɛr Yesu kiti mɔ. ²⁸ Ŋanasɔtɔ fɛ ntɛ o ntɛ tɔkɔ pɛnamar a ŋadife Yesu mɔ, mba ŋantola Pilat kɛdif kɔn. ²⁹ Ntɛ ŋalip kɛyɔ mɛs fɛp mɔkɔ anacic tɛtɔn mɔ, kɔ ŋantɔrɛ kɔ dɔkɔtɔk kɛpɛmpɛl, kɔ ŋaŋkɔ ŋaboc kɔ dɔkufu. ³⁰ Mba Kanu kɛnayɛkti kɔ afum afi daco. ³¹ Kɔ Yesu owurɛr mataka mɛlarɛm akɔ ŋanapɛ kɔ nkɔn kɛyɛfɛ Kalile kɔkɔ ka Yerusalem mɔ. Ŋa ŋayɔnɛ oŋ aŋɛ ŋanatɛŋnɛ kɛyɛfɛ ka Yesu afi daco mɔ, ŋa ŋantam sɔ kɛlukɛ ti afum alɔma.

³² Kɔ sɛna toloku tɔtɔt tɔtɔkɔ tɔ sɔloku nu: Temɛr mpɛ anasɔŋ atɛm asu mɔ, ³³ Kanu kɛlasɛ su ti bel-bel, sɛna dokomɛnɛ danŋan, kɛyɛkti ka Yesu, pɛmɔ tɔkɔ aŋcic ti Yabura Dawuda ya mɛrɛŋ disrɛ mɔ:

«Wan kem mɔyɔnɛ,
bawo in' okom ɛm kɛyɛfɛ mɔkɔ.»

³⁴ Kanu kɛnaloku a kɛndeyɛkti kɔ afi daco, ntɛ tɔŋsɔŋɛ ta oluksɛrɛnɛ pɛtɛ mɔ. It' ɛnasɔŋɛ pɛloku:

«Indesɔŋ un mɛmɛr mosoku mmɛ inasɔŋ Dawuda mɔ,
mɛmɛr mmɛ mɔyɔnɛ kanɛɛ mɔ.»

³⁵ Itɔ Kanu kɛlokɛnɛ kɛfo kɛlɔma Yabura Dawuda disrɛ:
«Mɛfɔdesak Wɔsoku wɛkam pɛtɛ dɔkufu.» †

³⁶ Dawuda nkɔn ɛnabɛc tɛfaŋ ta Kanu dɛtɛmp dɔn disrɛ, k'ɛfɛntɔrɛ k'ɛfi, k'awup kɔ ndɛ atɛm ɔn kɛsɔk, k'ɛntɛ dɔkufu. ³⁷ Mba fum nwɛ Kanu kɛnatimi afi daco mɔ, nkɔn ɛnatɛ fɛ.

³⁸ Aweŋc im aŋa, nɛcɛrɛ ti: Tɛta nkɔn Yesu t' aŋcamɛ nu kɛŋaŋnɛnɛ ka kiciya, kiciya nkɛ sariyɛ sa Musa sɛnatɔ-tam kɛsɔkɛs nu mɔ. ³⁹ Ti disrɛ, nwɛ o nwɛ omboc kɛlaŋ kɛn nnɔ Yesu eyi mɔ, Kanu kɛndɛsɔkɛs kɔ. ⁴⁰ Nɛkɛmbɛrɛnɛ ntɛ tɔŋsɔŋɛ mɛs mɔkɔ sayibɛ-e ŋaŋcic mɔ ta mɛbɛp nu:

⁴¹ «Nɛmɔmɛn nɛna afum aŋɛ nɛbɔtɛr kɛfani mɔ!

Nɛyi pɛciyanɛ disrɛ, nɛsɔlɛ!

Bawo ina kɛyɔ k'inder tes tɔlɔma kiya konu doru kanɛɛ disrɛ,
tes ntɛ nɛntɔdelaŋ kɔ fum olɔk' un ti-ɛ.»

⁴² Dɔkɔwɛr danŋan, kɔ afum ŋalɛtsɛnɛ ŋa kɛdɛr sɔ dɔsɔk da kɛŋɛsɛm dɔkɔ dɛndɛr mɔ kɛdegbɔkɛrɛ moloku min mayi. ⁴³ Ntɛ kɛnay kɛsɔkɛtɛnɛ mɔ, aSuyif alarɛm kɔ akɔ ŋambɛrɛ dɛnɛ d' aSuyif mɔ ŋaŋcɛpɛ Pol kɔ Barnabas kɛlɔk-loku kɛŋan disrɛ. Kɔ akakɔ ŋasɛp kɛcɛpɛs ŋa bɛkɛc tɛta kɛsumpɛr kɛmar ka Kanu.

⁴⁴ Dɔsɔk da kɛŋɛsɛm ndɛ dɛnacɔŋc mɔ, kɔ aka dare fɛp ŋalɔŋkanɛ kɔkɔ-cɛŋkɛl toloku ta Wɛbɛ. ⁴⁵ Ntɛ aSuyif ŋananɛŋk kɛnay ka afum mɔ, kɔ ŋayɔ kɛrɛca kɛpɔŋ. Kɔ ŋayɛfɛ kɛgbɛkɛl Pol, ŋac-lɔmɛs kɔ.

⁴⁶ Pol kɔ Barnabas ŋambanɛsɛ kɛloku ŋa: «Nɛna yati pɛnamar a pacɔp kɛlukɛs toloku ta Kanu. Mba ntɛ nɛnabupɛrɛ ti, kɔ nɛncɛm-cɛmnɛ a pɛmar fɛ a nɛsɔtɔ kɛyi wɛyɛŋ ka doru o doru mɔ, ndɛkɛl oŋ sɛna sɛndekafɛlɛ sɔkɔ ndɛna akɔ ŋantɔyɔnɛ aSuyif mɔ. ⁴⁷ Bawo Wɛbɛ osom su ntɛ:

«Isɔŋ' am kɛyɔnɛ pɛwanɛkɛra pa tɔf,
ntɛ tɔsɔŋɛ mɛkɛkɛrɛ kɛyɛc ka afum
haŋ ndɛ cɛpɛc ca doru fɛp cɛyi mɔ.»»

† 13:35 Es 55:3

⁴⁸ Nte afum njane ti mo, ko pambot atayone Suyif dabakac. Ko nanakor-koru toloku ta Wabe, ane Kanu kanacambare kaiy wayen ka doru o doru mo, ko njayone alan.

⁴⁹ Ko toloku ta Wabe tesamasar dotof fap. ⁵⁰ Mba ko aSuyif aloma nanjbinar aran abeki akor-koru Kanu, ko abeki a dare, ko nanpor kataras Pol ko Barnabas teta kalan kanan ko jambelas na dare daran. ⁵¹ Pol ko Barnabas nanjonar na kabof ka wecək wanjan, ko tayone sede sa kafati kanan kacanjkal toloku ta Kanu, ko nanjo Ikoniyon. † ⁵² Pambot acerpse a Yesu daran, ko Amera Necempi na Kanu nenayi ko na.

14

Pol ko Barnabas nde dare da Ikoniyon

¹ Dando dare da Ikoniyon, Pol ko Barnabas jambere kalo ka dakatola da aSuyif. Ko njaloku moloku mme menasone aSuyif ko aKresi alaram kalan Yesu mo. ² Mba ko aSuyif ayenki sabomp ane jamberas afum atayone Suyif mer keter ka awenɔ anja alan. ³ Ti disre, Pol ko Barnabas jambelase kiya kanan dando dare dadako. Ko njalok-loke kagbekar mera yanan teta Wabe. Ko Wabe ason na fanontar fayone mes mewey-wey ko megbekare, pac-mentar so kanje ka mes moko Pol ko Barnabas nanj-cam teta kamar ka Wabe. ⁴ Ko kanay ka afum a dare dadako njayere. Aloma nanayine aSuyif, aloma njayine asom a Yesu. ⁵ Mba, aSuyif ko acikara kabap ka abe anan nanalompasne kako-taras Pol ko Barnabas kacacas kanan masar nan jadif na. ⁶ Nte Pol ko Barnabas njane ti mo, ko njayekse kako-yacne nde Listar ko Derbe, sadare sa atof na Likayoni, ko sakasak sayi. ⁷ Dando so nanj-cam toloku totot ta Yesu.

Pol ko Barnabas nde dare da Listar

⁸ Fum weloma enayi Listar payone wabac, wecək won wenafi. Kayefe nte anjom ko mo, ali onje-kot fe. Enande, ⁹ pac-canjkal moloku ma Pol. Ko Pol engbatne ko. Nte enanj a wabac oyo kalan nke kantam kayac ko mo, ¹⁰ ko Pol oloke ko dim dopon: «Mayefe! Macame wecək wam karon, malomp!» Ko warkun nwe oyokne, k'eyefe k'enjame kakot.

¹¹ Ko kanay ka afum akako nananj nte Pol oyo mo, ko afum kanay nampene cəbebe nac-loku cəLikayoni: «Canu cantanjkal afum ko cantor nno ndorosu!»

¹² It' enasone njawe Barnabas «Sus», njawe Pol nkon «Hermes», bawo Pol nkon enj-cəpərene moloku. * ¹³ Welonene ka Sus enakere mura ko yenekas nde dakabere da kalo ka dakalonne nke kaiy nde dare dakusu mo. Panabas ko kalonne mi, nkon ko kanay ka afum nno Pol ko Barnabas naji mo.

¹⁴ Mba nte asom a Yesu Barnabas ko Pol njane ti mo, ko njawal-wali yamos yanan, ko jambere afum daco nac-kule-kule: ¹⁵ «Anapa! Ta ake to nayone tante-e? Sana so, afum na sayone, palompas su tin tayi pamə nana. Salok' un toloku totot nte tonjone nasak mes meyama-yama mame! Nakafalar Kanu for nke kaiy wayen ko, Kanu nke kalompas kom, antof ko kaba, ko ca yoka yeyi ki mo fap. ¹⁶ Detemp doko denacepar mo, Kanu kanawosene afum a tof ya doru fap nac-tam kacame dapo daran doko nanjan mo. ¹⁷ Ali nte nkon Kanu kanato-sak kac-mentar' un dotot damoyo ma Ki mo, bawo kanj-can un wəcafən, kanj-canə se so

† **13:51** «Ko akako nanjonar na kabof ka wecək wanjan,» pamə təkə Wabe Yesu enaloku ti acerpse on daran mo: a dare o dare doko nanjo a tawose kacanjkal toloku ta Kanu mo, a nanjonar dare dadako kabof ka wecək wanjan. Ti t' enjmentar a nanacepar dare dadako ako antowose kacanjkal toloku ta Kanu. * **14:12** Dine da aKresi «Sus» enayone wabe ka canu, ko «Hermes» enayone wəcepərene kon moloku.

yəbəf yonu kəkom pələrəm, kə kənc-səŋ un sə yeri yelərəm, kə kənc-las' un sə pəbotu dəbəkəc.» ¹⁸ Ali nte Pol kə Barnabas ŋanaloku moloku maməkə mə, pəcusa pənayi ŋa kəyamsər ka kənay kanjko kəlonjne cənə nke ŋanafan kəyənə ŋa mə.

¹⁹ Kə aSuyif aloma ŋander kəyefe Antiyək ŋa Pisidi kə Ikoniyon mə, kə ŋasəp hanj kə ŋantalər kənay ka afum akako. Nte tə kə kənay ka afum ane ŋayefe kəcacas Pol. Tələpəs kə ŋalijəs kə hanj dare kəsək, ŋacəm-cəmmə a efi. ²⁰ Mba nte asepse a Wəbe ŋanadenəŋkər Pol mə, k'eyefe, k'oluksərne dare. Dəckəsək kə ŋanjko dare da Dərbə, nkən kə Barnabas.

Kəlukus ka Pol kə Barnabas Antiyək atəf ŋa Siri

²¹ Nte Pol kə Barnabas ŋambəp dare da Dərbə kə ŋanjam dəndo toloku tətət ta Yesu. Kə ŋasətə di afum alarəm ane ŋanaləŋ teta Yesu mə. Nte tə kə ŋalək dərəpə kəlukus ka Listər, Ikoniyon kə Antiyək ŋa Pisidi. ²² Kə ŋacəpəs asepse darəŋ bəkəc, ŋac-gbiŋər ŋa kəyine kəlanj, ŋac-loku: «Kə sənə, mənə səcepərənə pəcuy pələrəm a səc-bərə nde dəbə da Kanu deyī mə.» ²³ Kə ŋayek-yekə ŋa abeki dəkəlonkane fəp da aləŋ. Nte ŋalip kətola Kanu kə kəsən mə, Pol kə Barnabas ŋasəŋ ŋa Wəbe nwe ŋanəgbəkər kəlanj mə kəbum kəŋan. ²⁴ Kə ŋansepər dərəpə da atəf ŋa Pisidi kə ŋambərə atəf ŋa Panfili. ²⁵ Nte ŋalip kəloku toloku ta Wəbe dare da Perke mə, kə ŋantor dare da Atali.

²⁶ Dəndo Atali, difə Pol kə Barnabas ŋanalek abil kə ŋançali kəkə Antiyək ŋa Siri, dare nde anatolanə ŋa kəmar ka Kanu teta yebac nyə ŋanalip mə. ²⁷ Nte ŋambərə mə, kə ŋaləŋka aləŋ a Antiyək fəp, kə ŋaləm təkə Kanu kənyənə ŋa mə, kə təkə nkən Kanu kənəsəŋe atəyənə Suyif kəlanj mə. ²⁸ Pol kə Barnabas ŋawon dəndo dare dadəkə kə asepse a Wəbe Yesu darəŋ.

15

Kəbəpsənə ka aləŋ nde Yerusaleṃ

¹ Afum aloma ŋanayefe atəf ŋa Yude, ŋac-təkse awəŋç anja aləŋ nte: Kə nəntəyə pakəŋç' un pəmə təkə təyə tokur ta Musa toloku ti mə, Kanu kəfədewosə kəyəc nu. ² Nte Pol kə Barnabas ŋanəgbəkələnə kə arkun akako kəlinjənə kəŋan moloku mə, kə ŋantəŋne a nkən Pol kə Barnabas kəbəp ka akin akin arkun akako daco, ŋakə Yerusaleṃ kəkə-nənə moloku maməkə nno asom a Yesu kə abeki a kəlonkane ka aləŋ fər kirin. ³ Kə kəlonkane ka aləŋ a Antiyək ŋasəŋ ŋa daka nde pənamar a ŋayə teta marənt mə. Nte ŋansepər atəf ŋa Fenisi kə atəf ŋa Samari mə, kə ŋaləməŋ ŋa nte atəyənə Suyif ŋançafəli bəkəc yanjan nno Wəbe eyi mə, ŋac-səŋe awəŋç anja aləŋ fəp pəbotu. ⁴ Nte ŋambərə Yerusaleṃ mə, kə kəlonkane ka aləŋ, asom a Yesu, kə abeki a kəlonkane ŋamban ŋa. Nte tə Pol kə Barnabas ŋaləm təkə Kanu kənyə fəp kə ŋa mə.

⁵ Awa kə aFarisi aloma ane ŋanayənə aləŋ mə ŋayefe kə ŋaloku: «Pəmar pakəŋç atəyənə Suyif, pagbiŋər ŋa sə kələləs sariye sa Musa.»

⁶ Asom a Yesu kə abeki a aləŋ aka Yerusaleṃ ŋanabəpsənə kəkə-məməŋ ka tes tatəkə. ⁷ Nte kəgbəkələnə kəwon ŋa daco mə, kə Piyeŋ eyefe k'oloku: «Arkun, awəŋç im anja, nənçərə ti: A pəwon nte Kanu kənayek-yek im nənə daco kəcəm ka toloku tətət ta Yesu, nte tənşəŋe atəyənə Suyif ŋatəm kəne ti kə kəlanj ti mə.

⁸ Kanu kənçərə bəkəc ya afumi, Ki yati kəmentər a kəmban atəyənə Suyif, bawo kəsəŋ ŋa sə Amera Nəcempī pəmə sənə. ⁹ Ali kəgbey kəfət enjgbey fə su kə atəyənə Suyif, bawo kəlanj k' cəkəkəŋe ŋa bəkəc. ¹⁰ Ndekəl onj, ta ake tə nəfanj kədəkatərə Kanu-e? Nte nəfanj kəsarsər asepse a Yesu tes tocu nte, kəyefe atəm asu hanj

səna yati sɛntɔtam kəsarɛ mɔ. ¹¹ Mba səlan a andeyac su kəmar ka Wəbɛ Yesu disrɛ pəmɔ ɲa atɔyɔnɛ Suyif.»

¹² Kənay ka afum fəp ɲanacanj, k'anjɛnkəl ɔɲ moloku ma Barnabas kɔ Pol. Kɔ ɲalɔm mes mɛwɛy-wɛy kɔ mɛgbəkərɛ mɛnɛ Kanu kənasɔɲɛ ɲa kəyɔ atɔyɔnɛ Suyif daco mɔ. ¹³ Ntɛ ɲalip kəlɔku mɔ, kɔ Sak endenɛr: «Awɛɲc im aɲa! Nɛɛɲkəl im! ¹⁴ Simɔɲ ɔlɔm ntɛ tɔcɔkɔ-cɔkɔ Kanu kənader kəyɛk-yɛk tɔf ya doru fəp daco, afum aɲɛ ɲayɔnɛ akɔn mɔ. ¹⁵ Itɔ moloku ma sayibɛ-e mosolnɛ kɔ moloku ma Simɔɲ pəmɔ ntɛ aɲcic ti mɔ:

¹⁶ «Kɔ Wəbɛ oloku: «Kɔ tante tɛɲɛpər-ɛ, indeder sɔ. Indeyekti sɔ abal ɲa Dawuda ɲɛ ɲɛnatɛmpɛnɛ mɔ, indeyekti samba sa abal ɲanjɔkɔ, Indɛcəmbər ɲi sɔ ɲolomp,

¹⁷ ntɛ tɔɲsɔɲɛ afum aləpəs ɲatɛn ina Wəbɛ mɔ.

Ɛy, dətɔf fəp nyɛ anakornɛ tɛwɛ tɛm mɔ.»

Wəbɛ oloku tante, nwɛ ɔɲɔ mɛs mɛnɛ

¹⁸ aɲcərɛ tɛm ntɛ pənawon mɔ.»*

¹⁹ It' ɔsɔɲɛ ntɛ, ina Sak, ɲɔwosɛ sɔ a ta pətərəs atɔyɔnɛ Suyif aɲɛ ɲantɛfərɛnɛ nnɔ Kanu kəyi mɔ. ²⁰ Mba pacicɛ ɲa a ɲakəmərɛnɛ pətɔ-cɛmp mɛ pɛyɛfɛ nnɔ kətola mɛrənkɔ kəyi mɔ, kɔ dalakɔ, kɔ kəsɔm ka sɛm nyɛ antɔfay mɔ, ɲakəmərɛnɛ sɔ kəmun mecir. ²¹ Kəyɛfɛ dɛtɛmp dɔcɔkɔ-cɔkɔ, Musa ɔyɔ sɔdare fəp afum aɲɛ ɲaloku tɛtɔn mɔ, bawo aɲkaraj Tawurɛta tɔn dəsɔk ɔ dəsɔk da kəɲɛsɔm ndɛ dəkətola Kanu da aSuyif.»

Areka ɲɔkɔ anakɛnɛ alaj atɔyɔnɛ Suyif mɔ

²² Asom a Yesu kɔ abeki kəbəp ka kəlɔɲkanɛ ka alaj Yesu kər-kər ɲandɛ ɲamɔmən a pəmar payɛk-yɛk ɲa daco afum alɔma akɔ pəmar a pasom Antiyɔk mɔ, kəbɛrɛnɛ ka Pol kɔ Barnabas. Ti disrɛ kɔ ɲayɛk-yɛk afum mɛrəɲ aɲɛ ɲanatɔmpər dɛlɛl awɛɲc aɲa daco mɔ: Yudas wəkɔ aɲc-wɛ sɔ Barsabas mɔ, kɔ Silas. ²³ Kɔ ɲasom ɲa kɔ areka nyɛ:

«Awɛɲc anu, asom a Yesu kɔ abeki kɔ alaj ɲanjicɛ nu areka, nənɔ awɛɲc su aɲa aka Antiyɔk, aka Siri, aka Silisi aɲɛ ɲantɔyɔnɛ Suyif mɔ:

Səyif un! ²⁴ Sənɛ a afum asu alɔma aɲɛ ɲawur nnɔ ndorosu mɔ, ɲantərəs nu kɔ ɲampɛmpɛ nu moloku manjan, mɛnɛ sɛntɔsom ɲa mɔ. ²⁵ Ntɛ sənɛnɛnɛ akɔ sɛntəɲnɛ ti mɔ, itɔ sənəɲk fɔ pəntɛsɛ sɛyɛk-yɛk afum, səsom ɲa ndɛ ɲayi mɔ, kəbɛrɛnɛ ka Barnabas kɔ Pol, aɲɛ sɛmbɔtər mɔ, ²⁶ afum aɲɛ ɲanjɛməs kiɲi kəɲan doru tɛwɛ ta Wəbɛ Yesu Krist mɔ. ²⁷ Itɔ səsom Yudas kɔ Silas ɲakɔ ɲalok' un ntɛ tɛyi areka ɲanjɛ disrɛ mɔ.

²⁸ Pənabas Amera Nɛcɛmpi kɔ sənɔ sɔ, a pəntɛsɛ fɛ a sənunɲər nu mɛs məkɔ nɛntɔtam kəsarɛ mɔ, mɛnɛ mɛs məkɔ mɛmar nu kəsumpər mɔ: ²⁹ Ta nəsɔm sɛm nyɛ alɔɲnɛnɛ mɛrəɲka mɔ, nəbɔlɛnɛ mecir kɔ sɛm nyɛ antɔfay mɔ, nəbɔlɛnɛ sɔ dalakɔ. Pəmar nəkəmərɛnɛ mɛs maməkɔ fəp. Kanu kəsɔɲɛ a nɛtamnɛ.»

³⁰ Ntɛ anasak asom aɲɛ mɔ, kɔ ɲawurnɛ kəkɔ Antiyɔk. Kɔ ɲanjɔ ɲalɔɲka di alaj, kɔ ɲasɔɲ ɲa areka ɲanjɔkɔ. ³¹ K'anjkaraj ɲi kɔ pəmbɔt ɲa, bawo areka ɲanjɔkɔ ɲɛnacəpəs ɲa bəkɛc. ³² Yudas kɔ Silas aɲɛ ɲanayɔnɛ sɔ sayibɛ-e mɔ ɲanjɛgbɔɲər awɛɲc aɲa alaj kɔ ɲacəpəs ɲa sɔ bəkɛc dɛmoloku mɛlarəm. ³³⁻³⁴ ɲanayi dəndɔ Antiyɔk haɲ, kɔ awɛɲc aɲa alaj ɲatolɛnɛ ɲa marant moforu, kɔ afum a Antiyɔk ɲasak ɲa kəlukuɛ ndɛ asom aɲa ɲayi mɔ. ³⁵ Mba tɛm tatɔkɔ Pol kɔ

* 15:18 Amos 9:11-12

Barnabas ᵑanayi Antiyək, kəberene kəᵑan kə afum alarəm aləma, ᵑac-təksə, ᵑac-cam sə toloku tətət ta Wəbē.

Pol kə Barnabas ηαηqβεγεηε

³⁶ Nte mataka malama menɗeɗe mo, ko Pol oloku Barnabas: «Saluksarne sako-nanjɗi aɓɓe su aɗa sɗare nɗe sɗanɗanjɗi toloku ta Wɓe mo, nte tɔɗɗɔɗe sɗare nte ɗayi mo, ko toko ɗasumpɗe toloku tatoko mo. ³⁷ Barnabas nkɔn eɗɗe-faɗi kɛkenene Saɗi, wɔko aɗwe so «Mark» mo. ³⁸ Mba Pol nkɔn enawose fe ti, enacem-cemne a pɛmar fe kɛkɛne Mark, bawo dɛndo Paɗfili Mark enasak ɗa pɛfati kɛcɛmbɗe ɗa kɛkɛne ka yebɛc yɔko anasom ɗa mo. ³⁹ Kɛgbekɛlene kɛɗan kɛɗanɗe ɗa ɗa tɔɗɗe ka kɛgbeyene. Nte to ko Barnabas elek Mark ko ɗamɓeke debil ko ɗanɗali kɔko Sipɗe. ⁴⁰ Nte Pol enayek-yek Silas mo, aɓɓe aɗa alaɗi ɗantolane ko, ɗa-c-tola Wɓe a pɛbum ɗa kɛmar kɔn disre, ko ɗanjɔ. ⁴¹ Kɔko kɛɗan, ko ɗanɗali taf ya Siri ko Silisi, ɗa-c-ɗɗe alaɗi aka di bɛkɛc.

16

Timote ençambər Pol kə Silas

¹ Pol enabere dare da Derbe, k'ɔŋko so Listar. Dɛndo wɛɛɛpse Yesu darɛŋ wɛlɔma enayi pac-we ko Timote, kɛɛ pɛyɔne wɛSuyif nwe enader pɛlan Yesu ma, mba kas pɛyɔne wɛKresi. ² Awɛnc aŋa alɛŋ aka Listar ko Ikoniyon ŋanatɛŋne kɛyɔ kɔn mes mɔtɔt. ³ Ko Pol efaŋ kɛkɛkɛɛ Timote, k'ɛlɛk ko k'ɛŋkɛŋc teta aSuyif ako ŋanayi atɔf ŋanɔko ma, bawo fɛp fanacare a Timote kas wɛKresi enayi. ⁴ Sɛdare nse ŋanɔc-cɛpɛr ma, ŋanɔc-lukse moloku mme asom a Yesu ko abeki alɛŋ a Yerusalem ŋanasom ŋa kɛkɛtɛne ma, nte tɔŋsɔŋe alɛŋ atɔyɔne Suyif ŋacɛme mi darɛŋ ma. ⁵ Alɔŋkane alɛŋ ŋac-cɛpɛs bɛkɛc kɛlan disre, ŋac-bɛɛne kɛla dɔsɔk o dɔsɔk.

Pol enasəto kənəḡk kəyefə dareḡc

⁶ Nte Amera Njecempi na Kanu njyamse Pol ko Silas kaloku toloku totot ta Kanu atof na Asi mo, ko nanjali atof na Firiki ko atof na Kalat. ⁷ Nte njalotarne atof na Misi mo, ko nasep kaka atof na Bitini, mba Amera na Yesu njenawosene fe na ti. ⁸ Ko njasolne atof na Misi ko nantor dare da Torowas. ⁹ Pibi disre ko Pol asoto kanank kayefe ka darenc. Ti disre, waka Masedon pacarne ko kasak pacletsene ko: «Mader Masedon, mamar su!» ¹⁰ Pol enadesoto kanank kanke, ko senten katina kaka ko atof na Masedon, sac-boc ti a Kanu kawse su kaka-cam di toloku totot ta Yesu.

Ludy kəlan kən Wəbɛ Yesu

¹¹ Kò sàyéfé Torowás kò sàyékti abéla kò sàntefàrne kàkò ka Samotiras, däckòsòk kò sàmberé Neyapoli. ¹² Kò sàyéfé dándò, kò sàñkò Filipi, dare dápəñ da atəf ɲa Masedon dələma nde aka Rom alarəm ɲanandə mɔ. Kò sənacəpərəne matakə mələma dare dadəko.

¹³ Dosək da kəşəsəm kə səwur dare dəkusu kəŋgbəkə kəsək, nde sənacem-cəmne kəfo nkə səntam kətola Kanu mə. Kə sənde kəlök-lökər aran aŋe ŋanalŋkane di mə. ¹⁴ Wəran wələma ənayi ŋa daco pəc-we kə Ludy, pəc-caməs cəloto ka kərə. Pakom kə dare da Tiyatir. Wəyək-yekəs Kanu ənayi. Pəc-cəŋkəl su, kə Wəbe əŋbiti kə abəkəc, nte tənşəŋe kə kəc-ne bel-bel moloku mme Pol oŋc-loku mə. ¹⁵ Nte anəgbət kə dərömun teta Kanu mə, Ludy kə aka kələ kən disrə mə, k'ewe su kəyi nde ndərən mataka mələma, pəc-tola: «Kə nənəcem-cəmne fə iləŋ Wəbe bel-bel-ə, nəder nno nderem, nəyi nno kə səna.» K'ələtsənə su kəyi di.

Kəcaŋar ka Pol kə Silas nde bili ba Filipi

¹⁶ Dəsək dələma səc-kə dəkatola Kanu da aSuyif, kə wəyecəra wəcar wələma ender pəbəp su, pəyo ŋəŋk nŋe ŋəŋsəŋe kə kələku nte tender mə. Wəyecəra nwe ŋəc-sətone ti abe ɔn pəsam pələram teta kələku kən mes mme mender mə.

¹⁷ Kə wəyecəra nwe ɛŋcəpse su darəŋ Pol kə səna, pəc-kule-kule: «Afum akanje acar a Kanu nke kəyi dareŋc mə ŋə! Dəpə da kəyac də ŋayi kəmentər un!» ¹⁸ Nte wəyecəra ɔyo mes maməkə mata mələram mə, kə tolələs Pol dis. K'ɛŋkafələ, k'oloku ŋəŋk: «Tewe ta Yesu Krist ilok' əm, məwur wəyecəra wəkawe dərɪs!» Gbəŋcana babəkə kə ŋəŋk ŋəŋəkə ŋowur kə dərɪs.

¹⁹ Nte abe ɔn ŋanəŋk fə təsətone taŋan pəsam təsələŋ ŋa mə, kə ŋasumpər Pol kə Silas, kə ŋəŋkekərə ŋa nde aban̄ka ŋa dare daco abe a dare fər kirin̄. ²⁰ Kə ŋəŋkə ŋamentər ŋa aboc kiti, ŋac-loku: «Afum akanje pəyama-yama pə ŋayi kəbersene dare dosu. aSuyif ŋə ŋayone, ²¹ aŋe ŋayi kəcam məyo maŋan mme pəmar fe su kəwose kəyo ka mi, səna aŋe səyone aka Rom mə.» ²² Kə kənay ka afum ŋayefe kə ŋan̄cəme ŋa dəbəkəc. Kə aboc kiti a dare dadəkə ŋawure ŋa yamos, k'asute ŋa cəŋgban-gban. ²³ Nte alip kəsut ŋa pələram mə, kə ŋamber ŋa dəbili, kə abe ŋaloku wəbum bili a pəkemarne ŋa bel-bel. ²⁴ Nte wəbum bili ene moloku maməkə mə, k'ember ŋa nde bili mbə ŋantətam kəwur mə, k'ɔŋkotərəne ŋa wəcək mambon̄k ma tək.

²⁵ Cək-cək cəndebəp, Pol kə Silas ŋac-tola Kanu, ŋac-leŋəs melen̄ mokor-kore Kanu, kə ayi dəbili ŋan̄ne sim səŋan. ²⁶ Gbəŋcana babəkə kə antəf ŋeyikce pəpəŋ, kə təsəŋe kələ ka bili tantəf kəcekələ. Kə cumba fəp cəŋgbite, kə gbekce fəp yon̄ŋe. ²⁷ Kə wəbum bili entime, k'ənəŋk nte cumba ca bili cəŋgbite mə, k'owure dakma dən pəc-kə kədifne, bawo ɛnacem-cəmn̄e a afum aŋe amber dəbili mə ŋayekse. ²⁸ Kə Pol ɔŋkule-kule pəpəŋ: «Ta məyone pələc, səyi nno fəp fosu!»

²⁹ Kə wəbum bili ewe nɛŋc, k'emberə katəna-katəna, k'ɔŋkə pətempeŋe fər ya Pol kə Silas kirin̄, pəc-yikce kənesə disre. ³⁰ K'owurene ŋa nde doru k'eyif ŋa: «Abe, cəke cə pəmar iyi nte tendeyac im mə-ɛ?»

³¹ Pol kə Silas ŋaloku kə: «Məlan̄ Wəbe Yesu, andekə-yac əm, mən̄a kə aka kələ kam disre fəp.» ³² Kə ŋaloku kə toloku ta Wəbe, kə afum akə ŋan̄ayi nde kələ kən mə fəp. ³³ Pibi papəkə kə wəbum bili ɛlək ŋa, k'ɛŋkekərə ŋa kəkə-yak gbali yaŋan. Wəbum bili kə afum ɔn fəp ŋasəto gbəŋcana babəkə kəgbət dərɔmun teta Kanu. ³⁴ K'empene ŋa nde ndəron, k'ɛŋcəmbər amesa, kə ŋawoləs kə aka kələ kən disre pəbotu pa kələŋ kən Kanu.

³⁵ Nte dec dəsək mə, kə aboc kiti a dare ŋasom afum aŋan aləma kəkə-loku wəbum bili: «Məsak afum akan̄e.» ³⁶ Kə wəbum bili olukse moloku maməkə Pol: «Aboc kiti a dare ŋasom afum nno iyi mə, a isak' un. Awa nəwur nəkəne bəkəc yoforu.»

³⁷ Mba kə Pol oloku ŋa: «Nte ŋalip ɔŋ kəsut su fər ya afum kirin̄ mə, ta aŋkiti su-ɛ, səna aŋe səyone aka Rom mə, ŋaber su dəbili. Ndekəl ɔŋ yək-yək yə ŋandefan̄ kəsak su ba? Tatəkə təfəyi, ŋader ŋa sərka ŋasak su!»

³⁸ Kə asədar ŋəŋkə ŋalukse moloku mme aboc kiti, kə ŋanesə nte ŋanane a Pol kə Silas aRom ŋə ŋayone mə. ³⁹ Kə aboc kiti a dare ŋander ŋaletsene Pol kə Silas kəŋan̄ne, kə ŋasak ŋa. Nɔc-loku a ŋawur dare dandɛ. ⁴⁰ Nte ŋawur dəbili mə, Pol kə Silas ŋəŋkə ndena Ludy. Kə ŋanəŋk awɛŋc aŋa alaŋ, kə ŋacəpəs ŋa bəkəc. Kə ŋasumpər dəpə, kə ŋəŋkə.

¹ Nte nanɛɛpɛr Anɛipoli kɔ Apoloni mɔ, kɔ namɛrɛ dare da Tesaloni, nde aSuyif nanayo kɛlɔ ka dɛkɛtola Kanu mɔ. ² Kɔ Pol ŋkɔ pɛmɔ tɔkɔ ŋɛɔ-yɔ mɔ, dɔsɔk dɛɛɛsɛm maas ɲac-gbɛkɛlɛnɛ dɛyɛɛɛɛs yɛɛɛmɛpi kɔ ɲa. ³ Pol ɛɲɔ-mentɛr ɲa kɛsɔk pɛs dɛkitabu a pɛnamar dis dɔlɔl Krist, a pɛdɛyɛfɛ afi dɛɛɔ. Pol ŋɛɔ-liku ɲa: «Yesu nwe ɲɛɛɛmɛr nu tɛtɛn mɔ, nkɔn ɔyɔnɛ Krist, wɛbɛ nwe Kanu kayɛk-yɛk mɔ.» ⁴ Anasɛp han kɔ anɛkɛfɛli alɔma ɲa dɛɛɔ kɔ ɲalan ti, kɔ ɲanɛɛmɛ moloku ma Pol kɔ Silas darɛɲ, kɛbɛp ka akɔr-koru Kanu aKresi alarɛm, kɛlɛkɛnɛ sɔ aran abeki alɔma.

⁵ Mba kɔ aSuyif aka dare da Tesaloni alɔma ɲayo kɛracɛ. Kɔ ɲalanɛka afum alɛɛ alɔma dɔpɔ dɛɛɔ, kɔ ɲayɛkti pɛyama-yama dare disrɛ. Kɔ ɲanɛkɔ ɲamɛpɛnɛ kɛlɔ ka Yason, ɲac-tɛn Pol kɔ Silas kɛkɛkɛrɛ ɲa kɛnay ka afum fɔr kirinɛ. ⁶ Nte ɲantɔnɛɲk Pol kɔ Silas mɔ, kɔ ɲalinɛs Yason kɔ awɛɲɔ ɲa alɛɲ alɔma fɔr ya abɛ a dare kirinɛ. ɲac-kulɛ: «Afum akanɛ ɲanɛkɛfɛli-kɛfɛli doru dandɛ fɛp mɔ, ɲayi ŋɛ nɔnɔ, ⁷ kɔ Yason nkɔn ɛmban ɲa!» Afum akanɛ fɛp ɲanɛɛ moloku mmɛ wɛbɛ wɛka tɔf ya Rom fɛp oloku mɔ, ɲac-loku a wɛbɛ wɛlɔma eyi, pac-we kɔ Yesu!» ⁸⁻⁹ It' enasɔɲɛ ɲayɛkti pɛyama-yama kɛnay ka afum dɛɛɔ. Nte abɛ a dare ɲanɛ ti mɔ, ɲambanɛr Yason kɔ awɛɲɔ ɲa alɛɲ pɛsam, kɔ ɲasak ɲa.

Pol kɔ Silas nde dare da Bere

¹⁰ Pibi papɔkɔ disrɛ kɔ awɛɲɔ ɲa alɛɲ ɲasak Pol kɔ Silas kɛkɔ dare da Bere. Nte namɛrɛ di mɔ, kɔ ɲanɛkɔ nde kɛlɔ ka dɛkɛtola Kanu da aSuyif. ¹¹ Akakɔ ɲanabɔt mɛs ɲatas aka Tesaloni, kɔ ɲanɛɛɲkɛl tolɔku ta Kanu bel-bel pɛbɔtu disrɛ. ɲac-kɛkɛ sɔ kitabu bel-bel dɔsɔk o dɔsɔk kɛɛrɛ kɔ pɛyɔnɛ fɔ moloku min mayi mɔ kɔ tɔkɔ Pol kɔ Silas ɲanɛloku ɲa dɛkɛtola Kanu mɔ. ¹² Kɔ afum alarɛm ɲa dɛɛɔ ɲayɔnɛ alɛɲ, kɛlɛkɛnɛ aran aKresi anɛ ɲanabɛk dɛkɛɛmɛ mɔ, kɔ arkun alarɛm.

¹³ Mba nte aSuyif aka Tesaloni ɲanadɛɛrɛ a Bere sɔ Pol eyi kɛcam tolɔku ta Kanu mɔ, kɔ ɲander sɔ dɛndɔ kɛdɛyɛkti pɛyama-yama ɲabɛr kɛnay ka afum mɛr. ¹⁴ Kɔ awɛɲɔ ɲa alɛɲ ɲambɛlkɛr kɛkɛkɛrɛ Pol kɛɛa ka dɛkɛbɛ, mba Silas kɔ Timote ɲayi dɛndɔ Bere. ¹⁵ Afum anɛ ɲanasɔlɛ Pol mɔ, ɲanakekɛrɛ kɔ han dare da Atɛn. Dɛkɛlukus danɛn kɔ Pol osom ɲa nde Silas kɔ Timote ɲayi mɔ, a ɲabɛlɛr kɔ katɔna-katɔna.

Pol nde dare da Atɛn

¹⁶ Nte Pol ɛɲɔ-car Silas kɔ Timote nde dare da Atɛn mɔ, kɛnɛɲk ka dare dadɔkɔ dɛlarɛ mɛrɛɲka kɛnabɛr-bɛrɛ Pol dɛbɛkɛɛ. ¹⁷ Pol ɛɲɔ-gbɛkɛlɛnɛ kɔ aSuyif kɔ alɔma akɔ ɲanader kɛkɔr-koru nde kɛlɔ ka dɛkɛtola Kanu mɔ, pɛɔ-gbɛkɛlɛnɛ sɔ dɔsɔk o dɔsɔk kɔ afum akɔ ɲanɛɔ-yi nde abanɛka ɲa dare mɔ. ¹⁸ Aɛɛɛpɛ mɛtɛkɛ ma Epikuru kɔ ma Seno darɛɲ alɔma ɲander ɲacan kɔ moloku. Alɔma ɲac-loku: «Wɛlɔk-loku ɔfɔ wɛkawɛ! Cɛkɛ c' ɛfan kɛlɔku tante?» Akɔ ɲac-loku: «Wɛkawɛ pɛwɛrɛnɛ pɛmɔ nte endɛcam tɛta canu cɛɛikɛra mɔ!» ɲanalɔku ti bawo tolɔku tɔtɔt ta Yesu kɔ kayɛfɛ kɔn afi dɛɛɔ kɔ Pol ŋɛɔ-loku.

¹⁹ Awa kɔ ɲalɛk Pol, kɔ ɲanɛkɛrɛ kɔ tɛpɛsa mɛɛ anɛ-we Areyɔpako mɔ kɛrɔɲ, kɔ ɲayif Pol: «Mɛlɔku su kɛtɛkɛ kɛfu kanɛkɛ mɛyi kɛlɔku ta ki mɔ, ²⁰ bawo moloku mamɛ mɛyi kɛlɔku mɔ, mɛyɔnɛ lɛɲɛs yosu mofu. Sɛfan kɛɛrɛ tɛdisrɛ ta mi.» ²¹ Awa dɛmɔyɔ ma aka dare da Atɛn kɔ acikɛra anɛ ɲanayi di mɔ fɛp, ɲanɛɛɛpɛrɛnɛ di tɛm tanɛn fɛp kɛɛ-loku, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, ɲac-cɛɲkɛl moloku mofu.

²² Pol pɛɛmɛ tɛpɛsa ta Areyɔpako kɛrɔɲ, k'oloku: «Arkun a dare da Atɛn, inɛɲk a afum asumpɛr dinɛ bel-bel ɲɔ ɲayɔnɛ. ²³ Nte indenakɔt dare donu mɔ, k'inɛɲk mɛrɛɲka monu, k'inɛkɛkɛ anɛɛɛp ɲɔnu ɲɔlɔma pacic ɲi nte: «Ta kanu

nke antɔcɛre mɔ.› Awa tes tɔkɔ nɛŋkor-koru ta nɛŋcɛre ti mɔ, tatɔkɔ yati t' inder kɛlɔk' un.

²⁴ Kanu nke kɛlompɛs doru kɔ daka nde dɔyɔ mɔ fɛp, nkɔn nwe ɔyɔne Wɛbe wɛka kɔm kɔ antɔf ɔfɔtam kɛyi kɛlɔ kɛpɔŋ nke alompɛsɛ waca wa fum teta kɛkor-koru kɔn mɔ. ²⁵ Waca wa fum wɔfɔtam kɛmar Kanu kɛyi, pɛmɔ nte kɛŋfaŋɔr fum tɔlɔm mɔ. Nkɔn ompocɛ afum yeyine yaŋaŋ doru, kɛpɛne kifir kɔ kɛtore, kɛbɛp ka ca yelɛpɛs nye fɛp. ²⁶ Dɛfum wɛkin ɔ Kanu kɛwure tɔf ya afum alɛpɛs a doru aŋe fɛp, nte tɔŋsɔŋe ɲande antɔf fɛp kɛrɔŋ mɔ. Kɔ Kanu kɛnanunɲɛne kɛcic cɛlɛŋcɛr ca tɔf yayɔkɔ fɛp. Kɔ kɛlompɛs dɛrɛn kɔ kɛtɛn teren ɔ teren disre. ²⁷ Kanu kɛnayɔ ti nte tɔŋsɔŋe ɲaten kɔ haŋ ɲanɛŋk kɔ kɛbuma-buma disre mɔ, bawo Kanu kɛmbɔle fɛ nwe ɔ nwe. ²⁸ Nte tɔ nɛne molokɔ mamɛ: «Nkɔn ɔsɔŋe su kɛyi doru, nkɔn ɔŋsɔŋe su kɛcepe, nkɔn ɔsɔŋe su kɛyi tante ayi mɔ.» Itɔ alɛŋse anu alɔma ɲalokɔ:

«Kɛbɛnda ka dokom da Kanu kɔ sɛna sɔ sɛyi.»

²⁹ Kɔ pɔyɔne fɔ kɛbɛnda ka dokom dɔn kɔ sɛna sɔ sɛyi-ɛ, pɛmar fɛ a pacɛm-cɛmne a Kanu kɛwurene kɔ kɛma, kɔ gbɛti, kɔ pɔyɔne fɛ ti-ɛ, tasar mpɛ fum ɛŋcɛm-cɛmne k'ɛmpatɛ dɛcɛrɔŋ dɔn mɔ. ³⁰ Kanu kɛnɛcepɛs fɛ afum akɔ ɲanayi tɛm nte anatɔcɛre mes mɔ, mba kɛfaŋ ɔŋ afum a doru fɛp a ɲasɛkpɛr bɛkɛc. ³¹ Kɔ Kanu kɛmbɔŋc dɔsɔk nde kɛndekɔ-bocɛ afum a doru fɛp kiti kɛlompɔ mɔ. Kanu kɛnayɛk-yɛk fum nwe endekɔ-boc kiti kɛŋkɔ mɔ, kɛnasɔŋe afum fɛp kɛcɛre wɛkayi nte kɛnayɛkti kɔ afi daco mɔ.»

³² Nte ɲane Pol pɛc-loku teta kɛyɛfɛ ka defi mɔ, kɔ alɔma ɲayɛfɛ kɛfani kɔ, mba alɔma ɲalokɔ: «Sɛndesɔ-cɛŋkɛl' ɛm kɛlɔku ka tatɔkɔ dɔsɔk dɔlɔma.» ³³ Kɔ Pol owur ɲa daco, k'ɔŋkɔ. ³⁴ Kɔ afum alɔma ɲasumpɛr molokɔ mɔn kɔ tɔsɔŋe ɲa kɛyɔne ka alarj Yesu, pɛmɔ Denis wɛka kɛgba ka Areyopako, wɛran wɛlɔma pac-we kɔ Damaris, kɔ afum alɔma.

18

Pol nde dare da Kɔrɛnt

¹ Nte tatɔkɔ tɛŋcɛpɛr mɔ, kɔ Pol ɛyɛfɛ dare da Atɛn k'ɔŋkɔ Kɔrɛnt. ² K'ɔŋkɔ pɛbɛp di wɛSuyif wɛlɔma pac-we kɔ Akila, nwe anakom dare da Pɔnt mɔ, pɛtɛp kɛc-der atɔf ɲa Itali kɔ wɛran kɔn Pirsila, bawo wɛbe Kɛlɔd ɛnalokɔ a aSuyif fɛp ɲawur Rom. Kɔ Pol ɔŋkɔ pɛbɛp ɲa. ³ Nte tɛnasurene ɲapaŋne yebɛc yin yayi mɔ, kɔ eyi ndaraŋaŋ, ɲac-bɛc, ɲac-lompɛs cɛbal. ⁴ Dɔsɔk da kɛŋesɛm fɛp Pol ɛŋc-gbɛkɛlene kɛlɔ ka dɛkɛtɔla da aSuyif pɛc-sɛp dɛmolokɔ a aSuyif kɔ aKresi ɲawosɛ kɛcɛme molokɔ mɔn darɛn.

⁵ Nte Silas kɔ Timote ɲanator Masedon mɔ, kɔ Pol ɛŋcɛme ɔŋ gbɛcɛrɛm kɛcam ka tolɔku tɔtɔt, pɛc-sɔŋe aSuyif kɛlaŋ a Yesu ɔyɔne wɛbe nwe Kanu kɛyɛk-yɛk mɔ. ⁶ Mba nte aSuyif ɲaŋc-gbɛkɛl kɔ ɲac-lɔmsɛne kɔ mɔ, k'ɔŋkɔŋ-kɔŋɔr ɲa yamos yɔn teta kɛyɛŋkɛs kɛŋaŋ sɛbomp, k'olokɔ: «Doru donu deyi nu dɛwaca! Kɔ ina, isɔk ti disre. Ndekɛl ɔŋ, nda atɔyɔne Suyif indekɔ.»

⁷ Kɔ Pol ɛyɛfɛ di, k'ɔŋkɔ nda Titi Yusutu wɛkor-koru Kanu wɛlɔma, nwe kɛlɔ kɔn kɛnasɛŋkɛrɛne kɔ kɛlɔ ka dɛkɛtɔla da aSuyif mɔ. ⁸ Krispɔs, wɛbe ka kɛlɔ ka dɛkɛtɔla wɛlɔma ɛnalɔŋ teta Wɛbe Yesu kɔ aka kɛlɔ kɔn disre fɛp. Kɔ aKɔrɛnt alarɛm aŋe ɲaŋc-cɛŋkɛl mɔ ɲanayɔne alarj, kɔ aŋgbɛt ɲa dɛromun teta Kanu.

⁹ Pibi disre kɔ Wɛbe olokɔ Pol kɛnɛŋk disre: «Ta mɛnesɛ! Mɛlɔk-loku, ta mɛcɛŋk de, ¹⁰ bawo ina iyi kɔ mɛna! Fum ɔ fɛm ɔfɔtɔp' ɛm kɛca kɛyɔ 'm tes tɛlɛc, bawo iyɔ afum alarɛm dare dandɛ disre.» ¹¹ Kɔ Pol eyi ɲa daco teren tin kɔ yof camɛt-tin pɛc-tɛksɛ ɲa tolɔku ta Kanu.

¹² Tem tatəko to Rom denadəs Kaliyən kəyonə ka wəbe nde atəf ɲa Akaya. Ko aSuyif aləma ɲantəɲne kəyefərenə ko Pol, ko ɲankekəre ko dənkiti. ¹³ Ko ɲaloku: «Fum wəkawə, afum ɲ' efaɲ a ɲacəmə dɔpɔ da Kanu darəɲ, nde deɲciyanə ko nde sariyε səloku mɔ.»

¹⁴ Pol eyefe kəkə-loku, mba Kaliyən oloku aSuyif: «Pəc-yonə a fum endif, ko pəyonə fε ti, tes tɛlɛc tɔpəɲ tɔloma tɔyɔ-ε, k'ɲɛɲkəl nu, nənə aSuyif! ¹⁵ Mba nte pəyonə fɔ damoloku, damewe, ko pəyonə fε ti, teta sariyε sonu nənə a sarka sɔ ɲayi kəgbəkələnə mɔ, nənə ɲɔ tatəko tɔmɔmən. Ina intola fε kəyonə wəboc kiti kan̄kɔ.» ¹⁶ Ko Kaliyən embeləs ɲa dəndo dənkiti. ¹⁷ Ko aSuyif ɲan̄kɔ ɲantəp Sɔstən wəbe wəka kəlɔ ka dəkətola Kanu waca, ko ɲayefe kəsut ko dəndo dənkiti, mba Kaliyən enawe fε ti ali daka.

Pol olukus Antiyək

¹⁸ Ko Pol owon dare da Kərənt mataka mɔloma, k'ender pələmbərne awɛɲc aɲa alaɲ, k'ɛlɛk abil kəkə atəf ɲa Siri, nkən, Pirsila ko Akila. K'ofonne domp nde dare da Senkəre kəmentər ka kəlip ka tes nte enadermε teta Kanu mɔ. ¹⁹ Nte ɲambere dare da Efesi mɔ, ko Pol ɛsak Pirsila ko Akila. Ko Pol ɔɲkɔ kəlɔ ka dəkətola da aSuyif ko ɲan̄gbəkələnə ko ɲa. ²⁰ Ko akakɔ ɲantola ko kəyi ka dəndo dare daɲan kərəsna, mba enawosε fε. ²¹ K'eləmbərne ɲa pəc-loku: «Indelukus nɔ ndoronu ko Kanu kəwosε-ε.» K'ɛlɛk abil dare da Efesi, ²² k'ontor dare da Sesari nde enacop mərənt mən mɔ. K'empε kərəs Yerusalem kəkə-yif alaɲ. Nte elip mɔ, k'ontor dare da Antiyək ɲa Siri.

²³ Nte tem tɔloma tənɛpər mɔ, ko Pol ɔɲkɔ k'ɛɲɛpər atəf ɲa Kalat ko Firiki pəc-cəpəs acəpsε a Yesu bəkəc fəp.

Apələs nde sədare sa Efesi ko Kərənt

²⁴ WəSuyif wələma aɲc-we Apələs, enader Efesi. Dare da Aleksandər* dɔ anakom ko, fum wəcərə kəlɔk-loku enayi, pəcərə sɔ kitabu bel-bel. ²⁵ Dɔpɔ da Wəbe dɔ anatəksε ko, ko kəsumpər ka mes bel-bel, kan̄cε k' ɔɲc-lokε, pəc-təksε teta Yesu, mba mənε kəgbət dərɔmun ka Saɲ gbəcərəm ko enacərə. ²⁶ K'eyefe kəlɔk-lokε kəlaɲ disrε nde kəlɔ ka dəkətola da aSuyif. Nte Pirsila ko Akila ɲanε ko kəlɔk-loku mɔ, ko ɲalɛk ko ndaraɲan, ko ɲambərənε ko kətəksε kəcərə kan̄kɔ kənabut ko teta dɔpɔ da Kanu mɔ.

²⁷ Nte Apələs enacem-cəmne kəcəpər ka Akaya mɔ, ko awɛɲc aɲa alaɲ ɲan̄gbin̄ər ko. Ko ɲan̄cicε acəpsε a Yesu darəɲ aɲε ɲayi Akaya mɔ areka, ɲac-loku ɲa kəbaɲ ko bel-bel. Nte embərə mɔ, k'entesε afum aka di, akɔ kəmar ka Kanu kənasɔɲε kəyonə alaɲ mɔ. ²⁸ Bawo fənəntər fɔ Apələs ɛɲc-gbəkələ aSuyif fɔr ya afum alarəm kirin̄ pəsɔɲε ɲa kəcərə dəkitaɲu a Yesu ɔyonə wəbe nwe Kanu kənayek-yek mɔ.

19

Pol nde dare da Efesi

¹ Tem nte Apələs enayi Kərənt mɔ, ko Pol nwe enacəpər sədare sa kəron̄ mɔ, ontor dare da Efesi. K'embəp di acəpsε a Wəbe Yesu darəɲ aləma. ² K'eyif ɲa: «Nənasɔto Amera Nəcempi ɲa Kanu kəyefe nte nənayonə alaɲ Yesu mɔ ba?»

Ko ɲalukse Pol: «Səntane fε yati teta Amera Nəcempi.»

³ Ko Pol eyif ɲa sɔ: «Ko kəgbət dərɔmun kərə ko nəsɔto-ε?»

Ko ɲalukse Pol: «Kəgbət ka Saɲ.»

* **18:24** Aleksandər, dare dɔpəɲ nde Misira nde afum alarəm a doru fəp ɲan̄kɔ kətəks mes.

⁴ Kò Pol oloku: «Kəgbət dəromun ka Saŋ, kəsəkpər mera yati kənayi teta Kanu. Mba Saŋ oŋc-loku afum a ŋalaŋ wəkə endeder nkən tadarəŋ mə, itə tatəko Yesu.» ⁵ Nte ŋane moloku maməkə mə kə ŋasətə kəgbət dəromun tewe ta Wəbe Yesu. ⁶ Kò Pol enderəŋ ŋa waca, kə Amera Njecempi ŋender ŋa, kə ŋayefe kəluku cusu nce ŋantəcərə mə, ŋac-dəŋk sə moloku mətət mme Kanu kənasom ŋa kədəŋk mə. ⁷ Arkun akako ŋaŋc-bəp wəco kə merəŋ.

⁸ Kò Pol embefere kələ ka dəkətola da aSuyif, pəc-lok-loke di kəbaŋse disre haŋ yof maas, pəc-gbəkələne, pəc-sep kəsəŋe afum kəcərə mes ma dəbe da Kanu. ⁹ Mba nte ayenki səbomp aləma ŋaŋc-fati kələŋ mə, ŋac-fani dəpə da Wəbe nno kənay kəyi mə. Kò Pol əmbələ ŋa, k' elekenə asepse a Yesu darəŋ aləma, kə ŋawenne kəsək, kə ŋaŋlok-lokərəne dəsək o dəsək nde dəkətəkse da Tirano. ¹⁰ Tatəko tenawon meren merəŋ, kə təsəŋe aSuyif kə aKresi aŋe ŋanayi atəf ŋa Asi mə kəne toloku ta Wəbe.

Awut a Sefa

¹¹ Kanu kəŋc-səŋe waca wa Pol kəyə mes mēwēy-wēy mme menacuca kənəŋk mə. ¹² Tenasəŋe pac-bacəse acuy cəloto, kə pəyone fe ti-e kəpol nke kəŋgbuŋene Pol mə, kə ayo ti-e, docu doŋc-wur wəkayl, kə yəŋk yelec yoc-wur sə wəkayl dərīs.

¹³ Kə aSuyif aləma ŋaŋkəs-kəs mofo melarəm, kə ŋatubucne Pol kəbeləs ka yəŋk yelec nno acuy ŋayi mə, ŋac-loku: «Ilok' əm: Məwur wəcuy wəkawe tewe ta Yesu wəkə Pol eŋcam mə.» ¹⁴ Wəloŋne wəpəŋ wəka aSuyif wələma ənayi pac-we kə Sefa. Awut ən atəmp camət-merəŋ ŋa ŋaŋc-yə məyə maməkə. ¹⁵ Mba kə ŋawak kəbeləs ŋəŋk ŋelece-e, ŋi ŋoloku ŋa: «Yesu, iŋcərə kə. K'iŋnepəl sə bel-bel fum nwe Pol əyone mə, mba nənə, an'ə nəyone-e?» ¹⁶ Kə fum wəkə ŋəŋk ŋelece ŋenayi mə eŋgbəpərne ŋa kəyefərəne, k'əntam ŋa fəp k'ambəpər-bəpər atəmp aŋe, kə ŋayekse fəp faŋan dis fos kə ŋasak kələ.

¹⁷ ASuyif kə aKresi aka dare da Efesi ŋaŋcərə toloku tatəko, kə kənese kəyi ŋa fəp, kə ŋələləs oŋ tewe ta Wəbe Yesu. ¹⁸ Afum alarəm aŋe ŋanawose kələŋ Yesu mə, ŋaŋc-der ŋaloku fər ya afum fəp kirin pələc mpe ŋaŋc-yə mə. ¹⁹ Kə afum ako ŋanayone dure mə, ŋaŋc-kere səbuk səŋan sa dure kə ŋaŋcaf si fər ya afum fəp kirin. Kəway ka səbuk sasəkə kənabəp meŋcəmbəl ma gbeti wul wəco kəcəmət (50.000). ²⁰ Ti disre kətam ka toloku ta Wəbe kəsam kə kəsətə fənəntər.

Pəyama-yama dare da Efesi

²¹ Nte teŋcepər mə kə Pol olompəsne kəkə dare da Yerusalem pəc-cepərəne təf ya Masedon kə Akaya. K'oloku: «K'iŋkəbere Yerusalem-e, mēne idekəsə-məman Rom.» ²² Kə Pol osom Masedon amar ən merəŋ Timote kə Erasto, mba kə nkən Pol eyi mataka mələma atəf ŋa Asi.

²³ Təm tatəko tə pəyama-yama pəpəŋ pənayi Efesi teta dəpə da kələŋ ka Wəbe Yesu. ²⁴ Wəgbec wələma ənayi di, pac-we kə Demeteri, pəc-tubucne kələmpəs ka wələ wa tərəŋka mpe aŋc-we Artemi mə. Agbec a wələ wa gbeti wawəkə ŋaŋc-sətone wi daka delarəm. ²⁵ Kə Demeteri olonka agbec kə ako ŋaŋc-dine yebac yayəkə mə, k'oloku ŋa: «Arkun! Nəŋcərə ti bel-bel a yebac yaye y' andine. ²⁶ Mba nənəŋk kə nənə a nno Efesi kəbəp ka atəf ŋa Asi Pol pamppe esep kəsəŋe afum alarəm kələŋ haŋ pəc-kafəli ŋa mera kəluku a merəŋka mme waca wa fum wolompəs mə, bafo canu cə. ²⁷ Moloku maməkə məntam kəsəŋe yebac yosu kələce. Təsəŋe sə teta kələ ka tərəŋka Artemi təyə sə abəc. Afəde sə pac-loku a Artemi tərəŋka a kanu kə, kanu kəran nke afum fəp ŋaŋkor-koru nno atəf ŋa Asi, kə doru kər-kər mə.»

²⁸ Nte afum ɲane moloku mamako ma, ko meteɛle menɛɛpɛrɛr ɲa, ko ɲayefe kɛkule-kule: «Artemi kanu ka Efesi kɛyɔnɛ kɛpɔŋ!» ²⁹ Ko pɛyama-yama papako posumpɛr dare fɛp, kɛtɛɲne disre ko afum ɲambɛpsɛne abanɲa ɲanɲan ɲɔpɔŋ. Ko ɲalinɛs asol a Pol Kayus ko Aristarko, aɲe ɲanayefe Masedon ma, ko ɲanɲekɛre. ³⁰ Pol ɛnafan kɛko-mentɛrne afum fɔr kirin, mba aɛɛpse a Wɛbe darɛɲ ɲanawosɛne fɛ ko ti. ³¹ Abɛ alɔma a atɔf ɲa Asi, aɲe ɲanayɔne anapa a Pol ma, ɲanasom afum nnɔ eyi ma ɲac-lɛtsɛne ko a ta pɛko dɛndo abanɲa ɲanɲan ɲɔpɔŋ de!

³² Ko pɛyama-yama pɔɲɔp afum daco, aɲe ɲac-kul-kulɛne nte, ako ɲac-kul-kulɛne tɔko. Afum alarɛm ɲa daco ɲanacɛre fɛ nte o nte anabɛpsɛnɛne ma.

³³ Kɛnay kanɲo daco ko afum alɔma ɲalɔmɛr Aleksandɛr, nwe aSuyif alɔma ɲanacɔɲɛs kɛko-lok-loku fɔr ya afum kirin ma. Ko Aleksandɛr efɛk kɛca, pɛfan kɛlok-loku pɛyacɛ. ³⁴ Mba nte ɲanadenɛpɛl a Aleksandɛr wɛSuyif ɔyɛne ma, ko fɛp fɛyefe kɛkule-kule hanɲ dec mɛrɛɲ: «Artemi kanu ka Efesi kɛyɔnɛ kɛpɔŋ!»

³⁵ Ko wɛbe wɛlɔma waka di ɛntam kɛtɔre-tore afum bɛkɛc pɛc-loku: «Arkun a Efesi, an' ɔtɔɛre a dare da Efesi dɔtɔmpɛr kɛbum ka kɛlɔ kɛpɔŋ ka kanu kosu Artemi ko tɛrɛɲka tɔn mpɛ pontɔr kɛyefe dareɲɔ mɔ-ɛ? ³⁶ Fum ɔfɔtam kɛgbekɛl tatɔko, pɛmar nɛnde nɛcanɲ ta nɛbɛlkɛr kɛyɔ nte o nte. ³⁷ Nte tɔsɛk ma, afum aɲe ɲanɲkɛre ma ɲalɛsɛr fɛ kɛlɔ kosu kɛpɔŋ, ɲalɔmɛs fɛ sɔ kanu kosu Artemi. ³⁸ Ko Demeteri ko awɛɲɔ anɲa apɛɲne ɔn yɛbɛ ɲayɔ kɛbɔkɛne tɛta fum-ɛ, dɛkɛbɔc kiti deyɔ ko abɔc kiti ɲayi, dɛndo pɛmar ɲako ɲabɔkɛne! ³⁹ Ko nɛyɔ sɔ tobɔkɛne tɔlɔma-ɛ, andɛko-lompɛs ti pɛmɔ tɔko sariye sɛloku ti ma nde abɔc kiti ɲanɲɔɲkanɛ ma. ⁴⁰ Nɛkɛmbɛrne, bawo antam kɛbɔɲɛ su kɛsɔɲɛ pɛyama-yama pampɛ kɛyi, tɛta mes mame menɛɛpɛr de mɔko ma, bawo ali tolɔku sɛfɔtam kɛsɔtɔ kɛloku nte tɔsɔɲɛ afum kɛbɛpsɛne tante ma.» Nte wɛbe elip kɛloku tatɔko ma, k'oloku nwe o nwe kɛlukus nde ndɔrɛn.

20

Pol nde tɔfya Macedon ko Kresi

¹ Nte pɛyama-yama pɛsak ma, ko Pol ewɛne aɛɛpse a Wɛbe darɛɲ, k'ɛɲɔpɛs ɲa bɛkɛc. Nte elip kɛlɛmbɛrne ɲa, k'ɔɲko Masedon. ² Nte ɛɲɔpɛr atɔf ɲanɲɔko ma, k'ɛɲɔpɛs alɛɲ bɛkɛc dɛmolɔku mɛlarɛm, k'ɛnder atɔf ɲa Kresi. ³ K'eyi di yɔf maas. Tɛm nte ɛnadefan kɛyɛkti abɛla kɛko ka atɔf ɲa Siri ma, k'asɔɲɛ ko kɛɛre a aSuyif ɲantɛɲne kɛyɔ kɔn pɛlɛc, k'ɛɲɔɛm-ɛmɛne kɛluksɛrne sɔ dɔpɔ da atɔf ɲa Masedon. ⁴ Afum aɲe ɲanacɛmbɛr ko ma, ɲanayɔne: Sopateri wan ka Purus waka Bere, Aristarko ko Sekondu aka Tɛsaloni, Kayus waka Dɛrbe, Timote, Tikiko, ko Tirofimo aka atɔf ɲa Asi. ⁵ Afum akako ɲanayi su kirin kɛko, ko ɲanɲo ɲakar su Torowas. ⁶ Ko sɛna nte mataka ma kɛsata ka cɛcom cɛtɔyɔ lɛbin menɛɛpɛr ma, ko sɛlɛk abil dare da Filipi. Mata kɛcamɛt disre ko sɛmbɛp ɲa dare da Torowas, nde sɛnɛɛpɛrɛne mata camɛt-mɛrɛɲ ma.

Kɛɛpɛr kalɛpɛs ka Paul dare da Torowas

⁷ Tataka tɔcɔko-cɔko ta tataka tolɛksɛr, ko sɛlonɲkanɛ kɛtɛpi ka kɛcom. Pol nwe pɛnamar kɛko dɛckɔsɔk ma eyi kɛlok-loku ɲa, k'ɔmbɔlsɛ moloku hanɲ cɛk-cɛk. ⁸ Sɛlamp sɛlarɛm sɛnayɔ dɛndo dukulɔ da dareɲɔ dadɔko sɛnalɔɲkanɛ ma. ⁹ Wɛtɛmp wɛlɔma pac-we ko Eyutik ɛnandɛ bɛɲkɛli ba wunder kɛronɲ tɛm tatɔko Pol ɔɲɔ-lok-loku ma. Ko mɛre mɛɲgbɛpɛrne ko, k'ɛntɛmpɛne kɛyefe dukulɔ dakɛronɲ da maas. Anɲɔlɛk ko, tɛtɛɲne efi. ¹⁰ Ko Pol ontɔr, k'ɔɲko pɛsipɛne ko, k'ɛlɛk ko dɛwaca, k'oloku: «Ta pɛyi nu yama-yama. Eyi wɛyɛɲ!» ¹¹ Nte Pol ɛmpɛ sɔ ma, k'ɛntɛpi kɛcom kɛsɔm, k'ɔɲɔpɛr sɔ moloku mɔn hanɲ

dɔsɔka. Ntɛ elip mɔ, k'ɔŋkɔ. ¹² K'anƙɛrɛ wɛtɛmp wɛkakɔ pɛyi wɛyɛŋ, kɔ tɔyɔnɛ tɛcɛpsɛ bɛkɛc tɔpɔŋ.

Marənt kɛyɛfɛ Torowas haŋ Mileto

¹³ Səna, sənənunƙɛnɛ kɛlɛk abil kɛkɔ dare da Asɔs ndɛ Pol ɛnaloku a sɛndɛkɔ-lɛk kɔ mɔ, bawo kərɔru k'ɛnafan kɛkɔ. ¹⁴ Ntɛ ɛnabɛp su Asɔs mɔ, kɔ sɛlɛk kɔ kɛkɔ ka Mitilɛn. ¹⁵ Ntɛ sɛyɛfɛ kɛcali dɛkɔba dɛndɔ mɔ, kɔ sɛmbɛrɛ dɛckɔsɔk Kiyɔ. Dɛckɔsɔk damɛrɔŋ kɔ sɛŋgbunɛnɛ Samɔs, tataka ta maas kɔ sɛmbɛp Mileto. ¹⁶ Pol ɛnafan kɛcɛpɛr dare da Efesi takɛrɔŋ ta ɛŋcɛmbɛrɛs di-ɛ, ntɛ tɔŋsɔŋɛ ta owon sɔ Asi mɔ. Yerusaleɛm ɛŋc-bɛlkɛr kɛbɛp, kɔ tɛntam kɛyi-ɛ, a dɔsɔk da Pantɛkɔt dɛc-bɛp.

¹⁷ Tɛm ntɛ ɛnayi Mileto mɔ, k'osom dare da Efesi kɛkɔ-wɛnɛ kɔ abeki a kɛlonkɛnɛ ka alaŋ aka di. ¹⁸ Ntɛ ŋandɛr kɛwɛ kɔn mɔ, kɔ Pol oloku ŋa ntɛ: «Nɔŋcɛrɛ fɛp fonu tɔkɔ isumpɛr nu mɔ, kɛlɛk dɔsɔk dɛcɔkɔ-cɔkɔ ndɛ ɛŋcɛmbɛr kɛcɛk atɔf ŋa Asi mɔ. ¹⁹ Imbɛcɛ Wɛbɛ kɛtɔrɛ baŋca disrɛ, ic-bok, ic-tɔrɔ, bawo aSuyif ŋaŋc-fan kɛy' ɛm pɛlɛc. ²⁰ Tes o tes tɛntam kɛtɛsɛ nu iloku nu ti fɔr ya afum kirin kɛkɔ haŋ dɛwɔlɔ wonu disrɛ, ali tin imɛŋkɛr fɛ nu. ²¹ K'ɛŋgbinɛr sɔ aSuyif kɔ aKresi kɛsɛkpɛr bɛkɛc ŋakafɛlɛ nnɔ Kanu kɛyi mɔ, ŋagbɛkɛr Wɛbɛ kosu Yesu kɛlaŋ.

²² Ndɛkɛl ɔŋ Amera ŋa Kanu ŋɛsɛkɛt' im, Yerusaleɛm inƙɔ. Inƙɛrɛ fɛ ntɛ tɔŋkɔ-bɛp im di mɔ, ²³ mɛnɛ Amera Nɛcɛmpi ŋa Kanu ŋonlok' im dare o dare ntɛ: A kɛtɔrɔ k'inder, pabɛr' im dɛbili. ²⁴ Tɛta ina, mɛs ma ina darɔŋ meyi, tɛfan ta ina tɔyɔnɛ kɛkɔtɛnɛ kɛsom nƙɛ asom im mɔ, mɛs mɛnɛ Wɛbɛ Yesu olɔk' im kɛyɔ mɔ fɛp m' ifan kɛyɔ, ntɛ tɔyɔnɛ kɛmɛntɛr sɛdɛ sa toloku tɔtɔt kɔ kɛmar ka Kanu mɔ.

²⁵ Ndɛkɛl ɔŋ intas, inƙɛrɛ a nɛfɔsɔ-nɛŋk im, nɛna fɛp aŋɛ inɛcɛpɛr kɛcam dɛbɛ da Kanu mɔ. ²⁶ Ilip kɛlɔku nu moloku fɛp mɛnɛ Kanu kɛnasom im kɛlɔku nu tɛta kɛyɛc konu mɔ. Kɔ nɛntɔyɔ ɔŋ tɔkɔ inatɛks' on mɔ, tɛ mi teyi fɛ sɔ ti, ²⁷ bawo iloku nu mɛfan ma Kanu fɛp, ali tin imɛŋkɛr fɛ nu. ²⁸ Nɛkɛmɛrɛnɛ nɛna sɛrka kɛbɛp ka alaŋ aŋɛ ŋayi pɛmɔ yɔcɔl nyɛ Amera Nɛcɛmpi ŋa Kanu ŋɔsɔŋ nu kɛkɛk mɔ. Nɛkɛmbɛrɛnɛ kɛlonkɛnɛ ka alaŋ a Kanu, mɛcɪr mɔn yati mɔsɔtɔnɛ ŋa. ²⁹ Inƙɛrɛ a k'indekɛt-ɛ, afum alɛc ŋandɛtɔrɛs kɛlonkɛnɛ konu pɛmɔ calma cawɛy-wɛy nɛcɛ cɛmbɛrɛ cɛntɔdɛsɛk yɔcɔl mɔ. ³⁰ K'inƙɛrɛ a alɔma nɛna dɛcɔ yati ŋandɛyɛfɛ kɛlɔku yɛm, ntɛ tɔŋsɔŋɛ ɛcɛpsɛ alaŋ ŋacɛmɛ ŋa darɔŋ mɔ. ³¹ Nɛdɛ nɛkɛmɛrɛnɛ, ta nɛpɛlɛr a mɛrɛn mɛnɛ maas pibi kɔ daŋ isak fɛ kɛlɔk' un damɛŋcɛr a nɛkɛmbɛrɛnɛ!

³² Ndɛkɛl ɔŋ isɔŋ nu Kanu kɔ toloku ta kɛŋaŋnɛ kɔn. Toloku tatɔkɔ tɛntam kɛcɛpɛs' un bɛkɛc kɔ kɛsɔŋ on kɛ, nɛna aŋɛ ŋayɔnɛ afum ɔn mɔ. ³³ Inafan fɛ pɛsam, inafan fɛ kɛma, inafan fɛ yamos ya fum. ³⁴ Nɛna yati nɛŋcɛrɛ a waca wɛm wawɛ w' imbɛcɛ kɛtɛn ka yɛrɛ yɛm kɔ ya afum aŋɛ inɔsolɛ mɔ. ³⁵ Imɛntɛr nu a kɔ mɛŋgbɛc tatɔkɔ-ɛ, mɛnɛ nɛmar atɔyɔ fɛnɔntɛr. Mɛc-cɛm-cɛmnɛ moloku ma Wɛbɛ Yesu, nƙɔn nɛwɛ ɛnaloku: «Kɛpɔcɛ kɛŋcɛpɛr kɛsɔtɔ.» »

³⁶ Ntɛ Pol elip kɛlɔku moloku mamɔkɔ mɔ, k'ɛŋcɛp suwu kɛtɔla Kanu kɔ ŋa fɛp faŋan. ³⁷ Afum fɛp kɛbok disrɛ ŋanɛpsɛrɛnɛ Pol dɛkilim ŋac-cup kɔ, ³⁸ nɔnɔfɔr dɛnananƙɛnɛ kɛyi ŋa ntɛ Pol ɛnaloku a ŋafɔsɔ-nɛŋk kɔ mɔ. Ntɛ telip mɔ, kɔ ŋaŋcɛmbɛr kɔ ndɛ dɛkɛtɛnta.

21

¹ Nte sɛmbanɔrɛnɛ nɔ mɔ, kɔ sɔyɛkti abɛla kɛkɔ ka Kɔs. Dɔɔkɔsɔk kɔ sɛnɔɔɔɔ sɔ han Rodu, kɔ sɔyɛfɛ dɛndɔ kɔ sɛnɔkɔ dɛrɛ dɛ Patara. ² Nte sɛmbɔɔp di abil nɛyɛ nɛnɔɔ-cali kɛba kɛkɔ ka ntɛndɛ atɔf nɔ Fɛnisi mɔ, kɔ sɛmbɛkɛ nɛ, kɔ sɛnɔɔɔɔ. ³ Sɛnadɛtɛfɔrɛnɛ Sipɛr, kɔ sɔsɔk si kɛɔa kɛmɛriya, kɔ sɛnɔkɔ kɛɔa ka atɔf nɔ Siri, kɔ sɛnɔkɔ sɔpɛ dɛrɛ dɛ Tir ndɛ pɛnamar abil nɔtɔrɛ ca yɔkɔ nɛnɔyɔ disɛ mɔ. ⁴ Nte sɛnabɔɔp di aɔɔɔɔɔ a Yesu mɔ, kɔ sɔyɛ di mata camɔt-mɛrɛnɛ. Kɛɔnɔs ka Amɛra nɔ Kanu disɛ kɔ nɛnɔgbɛnɔr Pol a ta pɔpɛ Yɛrusalɛm. ⁵ Nte kiya kɔsu dɛndɔ kɛnalip mɔ, kɔ sɛnɔkɔ. Kɔ alɛn fɛp nɛnɔɔɔɔɔɔ sɔ, kɔyɛfɛ arɛn kɛbɔɔp awut han kɔ sɔwɛr dɛrɛ disɛ, kɔ sɛnɔkɔ sɔɔɔɔp suwu dɛndɔ dɛgbɛn kɛtɔla Kanu. ⁶ Nte sɛnɛlɛmbɛrɛnɛ nɔ mɔ, kɔ sɛmbɛkɛ dɛbil, kɔ nɔ nɛlɔkɔs ndarɛnɛn.

⁷ Kɔ sɛna, kɛlɛpɛs kɔsɛ kɛkɔt kɔ sɛmbɛkɛ dare da Tir kɛkɔ ka dare da Pɛtolɛmay. Nde sɛnakɔ sɛyif awɛɲɛ asu aɲa alaɲ mɔ, kɔ sɛɲɛpɛrɛnɛ di dɔsɔk din. ⁸ Dɔɔkɔsɔk dɔ sɛnayɛfɛ di kɛkɔ dare da Sesari. Dɛndo sɛnabɛrɛ kɛlɔ ka Filip, wɛcam ka toloku tɔtɔt, nwe ɛnayɔnɛ wɛkin ka afum camɛt-mɛrɛɲ aɲɛ anayɛk-yɛk Yerusalam mɔ. Kɔ sɛɲɛpɛrɛnɛ dɛndo mata camɛt-mɛrɛɲ. ⁹ Filip ɛnayɔ awut aran mɛɲkɛlɛ aɲɛ ɲanatɔ-cɛrɛ arkun mɔ, aɲɛ ɲaɲɛ-dɛɲk molokun mɛ Kɛnu kɛɲɛ-mar ɲa kɛcam mɔ.

¹⁰ Nte sənayi di matakə mɛlarəm mə, kə sayibɛ səloma səntor dare da Sesari kəyɛfɛ ka atəf ɲa Yude, paɓ-wɛ kə Akabus. ¹¹ Nte ɛɲɔ-der nnə səyi mə, k'ɛlɛk bɛlɛt ba Pol, k'ɔɲkotnɛ wɛɛɔk kə waca. K'olokɔ: «Nəɕəɲkəl ntɛ Amera Nɛɕɛmpi ɲa Kanu ɲolokɔ mo: Fum nwe ɔyɔ bɛlɛt bambɛ mə, tante tɔ abɛ aSuyif aloma ɲandekot kə Yerusalem, ɲabɛr kə atɔyɔnɛ Suyif dəwaca.»

¹² Nte sãne toloku tatãkã kã afum akã ñanayi su kãsak mã, kã sãletsene Pol ta pãpe Yerusalem. ¹³ Mba kã Pol olukse su: «Ta ake tã nãmbokẽ, nãson' em abãkãc kãlẽcẽ-ẽ? Iwosẽ kakot kem, iwosẽ sã kãfi kem Yerusalem teta tewẽ ta Wãbẽ Yesu.» ¹⁴ Nte anasẽp kã antã-tãn Pol dãmoloku mã, kã sãjce kã. Kã sãntola: «Kanu kãsãjẽ tefan ta Wãbẽ teyi!

¹⁵ Nte sɛnjɛpɛrɛnɛ matakɔ mamɔkɔ dare da Sesari mɔ, kɔ sɛlɔmpɛsnɛ, kɔ sɛlɛk dɔpɔ kɛpɛ ka Yerusalem. ¹⁶ Kɔ sɛsol kɔ aɛpɛsɛ a Yesu alɔma kɔ sɛnder kɛyɛfɛ ka dare da Sesari. Kɔ nɛnjɛkɛrɛ su nda fɛm wɛlɔma nwɛ pɛnamar sɛyi ndɔrɔn mɔ, pac-we kɔ Manasɔj. WɛSipɛr ɛnayi, ɛnayɔnɛ wɛɛpɛsɛ wɛkɔ Yesu darɛj kɛyɛfɛ nte pɛnawɔn mɔ.

Pol ndena Sak

¹⁷ Kabeŕe kosu Yerusalem, kə awerɟ asu aŋa alaŋ ɲaselene su pəbotu disre. ¹⁸ Dɔckɔsək kə səsɔl kə Pol, kə sɛŋkɔ ndena Sak. Kə abeki a kəlonkane ka alaŋ a Yerusalem fəp ɲambəpsene dəndo. ¹⁹ Kə Pol ɛfayne ɲa, k'eyefe kəlonmər ɲa tin tin tin mes fəp mme Kanu kənamar kə kəyɔ aSuyif daco mɔ.

²⁰ Nte ñalip kəcənkal Pol mɔ, kɔ ñayek-yekəs Kanu. Kɔ ñaloku Pol: «Məməmən, wɛŋc kosu, afum asu wul wɛlərəm ñayɔnɛ alɔŋ Yesu ɲasumpərənɛ sɔ sariyɛ waca mɛrɛŋ. ²¹ Awa aSuyif alɔma ɲacɛm-cɛmmɛ kənɛ a kətəkʂɛ kam disrɛ a mɛloku aSuyif aɲɛ ɲayi afum acuru dacɔ mɔ a ɲasak sariyɛ sa Musa: Ta ɲakənɟ awut, ta ɲacɛmɛ məyɔ mokur ma aSuyif darɛŋ. ²² Cɛkɛ c' andeyɔ-ɛ? Bawo ɲanɟkɔ-ne a mɛnder nno. ²³ Awa məyɔ tɔkɔ sɛndelok' əm mɔ. Sɔyɔ nno arkun manɟkɛ aɲɛ ɲanasɔŋ Kanu temer mɔ. ²⁴ Mɛlɛk ɲa, nɛkɔ kɛlɔ kɔpɔŋ ka Kanu, mɛsɔkəsɛ kɔ ɲa. Kɔ məwɔsɛ-ɛ, mɛlɛk kɛwɛrɛ pɛsɛm pɛ kɔway kənɟan ka kɛlɔŋnɛ, nte tɔŋsɔŋ ɲafonnɛ sɔbɔmp mɔ. Ti disrɛ fɔp fəndetam kəcɛrɛ a mɛs mɔkɔ asɔŋɛ ɲa kɛlɔŋ tetam mɔ fɔp məyɔnɛ fɛ kanɟɛ, a mɛna sɔ yati mɛlɛlɛs tɛta sariyɛ sa Musa. ²⁵ Nte tɔyɔnɛ ta atɔyɔnɛ Suyif aɲɛ ɲayɔnɛ alɔŋ mɔ, sənɛŋk fɔ

päntese kəcice ɲa reka kəboce ɲa tɔŋc: A ta ɲasəm sem nyɛ alonɲene molom mo, ta ɲadi mecir, ta ɲasəm sem nyɛ antofay mera mo, ta ɲasumpər dalako.»

²⁶ Dəckəsək kə Pol ɛlək afum aɲɛ, kə ɲaŋcɔp kəsəkəsne, k'embere kələ kəpən ka Kanu disre, k'ɔŋkə pəbɔŋc dəsək nde kəsəkəsne kəŋan kəndelip mo, kə dəsək nde andelonɲene nwe o nwe mo.

Kasumpər ka Pol nde kələ kəpən ka Kanu disre

²⁷ Dəkəlapəsər da mataka maməkə camət-mərən, nte aSuyif aloma aɲɛ ɲayefe atɔf ɲa Asi ɲanəŋk Pol kələ kəpən ka Kanu disre mo, kə ɲampene bəkac ya afum fəp, kə ɲasumpər kə. ²⁸ ɲac-kule-kule: «Arkun a Yisrayel, nader namar sul Wəkawɛ ɛntəkse afum fəp kəfo o kəfo təkə təntətese afum asu, sariye sosu, kə nno kəfo kəŋkɛ mo! Ali aKresi embersene ɲa nno kələ kəpən ka Kanu, k'eyik-yikəs kəfo kəsoku kəŋkɛ!» ²⁹ ɲanabokene nte bawo təkəkə-cəkə ɲananəŋk Pol kə Tirofimo wəka Efesi ɲasol dare disre, kə ɲaŋcem-cemne a Pol ɛnabersene kə kələ kəpən ka Kanu disre.

³⁰ Kə dare məl-məl deyi yama-yama, kə afum ɲayefe waca fəp kə ɲasumpər Pol, kə ɲaliŋəs kə kəwurene abanɲa ɲa kələ kəpən ka Kanu disre, k'anjcanəs cumba katina. ³¹ Nte ɲanayi kəsəp kədif kə mo, k'anjə paloku wəbe wəsodar wəRom a pəyama-yama peyi Yerusalem fəp. ³² Gbənɲana babəkə kə wəbe wəsodar wəpən nwe ɛlək asodar kə abe anjan aloma kə ɲayekse kəkə di. Nte aSuyif ɲanəŋk asodar aɲɛ kə abe anjan mo, kə ɲasak kəsut Pol.

³³ Kə wəbe wəpən wəsodar nwe ɔŋcəŋne, k'osumpər Pol, k'osom a pakote kə gbekce mərən. K'eyif fum nwe ɔyone mo, kə təkə ɔy mo. ³⁴ Kənay kəŋkə daco, aloma ɲac-kule nte, akə ɲac-kule təkə. Nte ɛnader pəyi ɔŋ ta ɛŋne təlom o təlom teta pəyama-yama papəkə mo, kə wəbe oloku a pakekəre Pol dəkədire da asodar. ³⁵ Nte Pol ɛmbəp dəkusunɲa mo, kə asodar ɲasipne kə, bawo ɲananesene kə pələc pəkə afum ɲanafan kəyɔ kə mo. ³⁶ Kənay ka afum kənacəme Pol darən, ɲac-kule: «Pamələk kə!»

Pol kəyacne kən dəmoloku

³⁷ Təm nte anadekə-fan kə kəbərsene dəkədire da asodar mo, kə Pol eyif wəbe wəsodar cəkresi: «Aɲwos'em kələk' am tes təloma ba?» Kə wəbe eyif kə: «Məŋcəre kəcɔp cəkresi ba? ³⁸ Bafə wəMisira məyone, wəkə ɛntɛp kəc-səŋe pəyama-yama kəyi mo, məkəre adifət afum wul məŋkələ (4000) nde dətəgbere ba?»

³⁹ Kə Pol oloku: «Awoŋ! Ina, wəSuyif iyone, dare da Tarəs atɔf ɲa Silisi ankom im, fum wəka dare dəpən de! Intol' am, məwose ilok-lokər afum.»

⁴⁰ Kə wəbe wəsodar owose kə ti. Kə Pol ɛmpɛ k'ɛŋcəme dəkusunɲa, k'efek afum kəca. Kə afum fəp ɲaŋcanɲ, k'olok-lokər ɲa cəArame, kusu ka aSuyif aka di.

22

¹ «Aweŋc im aɲa, Abek' em aɲa!» Pol ɔŋc-loku, «Nəcəŋkəl ɔŋ moloku mme iyo məyacne mo.» ² Nte ɲane pəc-cəpər ɲa kusu kəŋan cəArame mo, kə pənanɲane kəyɔ yɛŋ.

K'oloku: ³ «WəSuyif iyone, pakom im dare da Tarəs, atɔf ɲa Silisi. Mba nno dare dandɛ d'andusum im nənəna Kamaliyel nwe afum fəp ɲaŋcəre mo. Nwe ɛntəks' em bel-bel sariye sa atem asu mo, k'inasumpər sɔ teta Kanu bel-bel kə abəkəc fəp, pəmo tante pəyi nənəna sɔ məkə mo. ⁴ K'inatərəs afum aloma aɲɛ ɲanacəme dəpə da Yesu dandɛ darən mo haŋ kə ɲafi. K'inkot aran kə arkun, k'imber ɲa dəbili. ⁵ Wəlɔŋne wəpən kə abeki a dətɔf fəp ɲayone atəŋne aka ti.

Inasɔtɔr ɲa reka kɛkenɛ afum em aka Damas, nde iɲɔ-kɔ kɛkɔ-sumpɔr alan akɔ ɲanayi di mɔ, ikɛrɛ ɲa fɔr ya abɛ kirɲɲ nde Yerusalem pakɔ-sut.

Pol ɔlɔm tɛcɛmɛ tɔn dɔpɔ dɔtɔt

⁶ Dɔpɔ inayi ic-lɔtɔrɛ Damas, daɲ pɛɲ, gbɛɲcana babɔkɔ, kɔ pɛmot pɔpɔɲ pɛyɛfɛ dareɲɔ kɔ pɛɲkɛl im pɔwɛɲkɛra. ⁷ K'intɛmpɛnɛ dɛntɔf, k'ine dim nde dɔɲɔc-lok' im: «Sol, Sol, ta ake tɔ mɛntɔrɔs' em-ɛ?»

⁸ K'iyif: «Wɛbɛ, mɛna an'ɔfɔ-ɛ?»

K'olok' im: «Ina, Yesu wɛka Nasarɛt iyɔnɛ, nwe mɛna mɛyi kɛtɔrɛs mɔ.»

⁹ Afum aɲɛ sɛnasol mɔ ɲananɛɲk pɔwɛɲkɛra papɔkɔ bel-bel, mba ɲanane fɛ dim da nwe oɲɔc-lok-lokɛr im mɔ.

¹⁰ K'iyif kɔ: «Cɛke cɔ pɛmar iyɔ-ɛ, Wɛbɛ?»

Kɔ Wɛbɛ olɔk' im: «Mɛyɛfɛ, mɛkɔ dare da Damas, dɛndɔ aɲkɔlɔk' ɔm tɔkɔ pɛmar' ɔm kɛyɔ mɔ fɔp. ¹¹ Mba nte pɔwɛɲkɛra pa pɛmot papɔkɔ pɛnasɔɲ' em kɛtɔ-nɛɲk mɔ, afum akɔ sɛnasol mɔ ɲasumpɔr im kɛca kɔ ɲɛɲkɛkɛr' em haɲ kɔ imbɛrɛ Damas.

¹² Mba fum wɛlɔma ɛnayi di pac-we kɔ Ananiyas, pɛcɛmɛ tɛfaɲ ta Kanu darɛɲ pɛmɔ tɔkɔ sariyɛ sɔlɔku ti mɔ. Nwe aSuyif aɲɛ ɲanandɛ di ɲanacɛrɛ kɔ dɔtɔt amera mɔ. ¹³ Kɔ Ananiyas ender nɲɔ iyi mɔ, k'ɛɲɔcɛm' em kɛsɛk, k'olok' im: «Sol, wɛɲɔ im, mɛluksɛrɛnɛ sɔ kɛnɛɲk.» Gbɛɲcana babɔkɔ k'inɛɲk nkɔn Ananiyas.

¹⁴ Kɔ Ananiyas olɔk' im: «Kanu ka atem asu kɛsɔɲ ɔm kɛcɛrɛ ka tɛfaɲ tɔn, mɛnɛɲk Wɛlɔmpu, mɛnɛ sɔ dim dɔn, ¹⁵ bawo mɛndɛkɔ-yɔnɛ kɔ sedɛ fɔr ya afum fɔp kirɲɲ ta nte kɔ nte mɛnɛ sɔ mɔ. ¹⁶ Ndɛkɛl oɲ ta ake tɔ mɛyi kɛwɔnɛ-ɛ? Mɛyɛfɛ mɛyɔ pagbɔt ɔm dɛromum tɛta Kanu, payak' ɔm kiciya kam kɛwɛ ka Wɛbɛ disrɛ.»

Kɛsɔm ka Pol decikɛra

¹⁷ Nte ilukus Yerusalem mɔ, ic-tola nde kɛlɔ kɔpɔɲ ka Kanu, kɔ kɛnɛɲk kɛndɛr im kɛyɛfɛ dareɲɔ. ¹⁸ Ti disrɛ, k'inɛɲk Wɛbɛ Yesu, nwe ɛnalok' im: «Mɛkufɛ mɛwɔr Yerusalem, bawo ɲafɔdewosɛ kɛnɛ sedɛ sɛkɔ mɛsumpɔr tɛtɛm mɔ.»

¹⁹ K'ilɔku kɔ: «Wɛbɛ, ɲɛɲɔcɛrɛ a iɲɔ-kɔ dɛwɔlɔ wa dɛkɛtola da aSuyif, ic-sut, ic-bɛr afum dɛbili aɲɛ ɲanalan tetam mɔ. ²⁰ Nte analɔɲ mɛcir ma sedɛ sam Etiyɛn mɔ, ina wɛkawɛ yati inayi di, kɔ mɛs maɲan mɛmbɔt im. In' ɛnamɛɲkɛ akakɔ ɲanadif kɔ mɔ yati yamos.»

²¹ Mba kɔ Wɛbɛ olɔk' im: «Mɛkɔ! Pɛbɔlɛ pɔ ina indɛsom ɔm, nde atɔyɔnɛ Suyif ɲayi mɔ.»

Pol kɔ wɛbɛ wɛsɔdar wɛRom

²² Afum ɲanacɛɲkɛl kɔ haɲ tɛm nte ɛnalɔku tolɔku tatɔkɔ mɔ, mba ndɛkɛl oɲ kɔ ɲampɛnɛ sim ɲac-loku: «Pamɛlɛk kɔ! Ta pasak fum pɛmɔ wɛkawɛ pɛyi doru.»

²³ Kɔ ɲɛɲkɛlɛ-kɛlɛ, kɔ ɲɛɲgbal suma sɛɲan kɔ ɲalɛm kɛbɔf dareɲɔ. ²⁴ Kɔ wɛbɛ wɛsɔdar wɛRom osom asɔdar ɔn a pɛbɛrsɛnɛ kɔ dɛkɛdirɛ daɲan. K'olɔku a pasut Pol nte tɔɲsɔɲɛ pɔlɔku-loku, pacɛrɛ tɛ tɔkɔ ɔyɔ nte tɔsɔɲɛ afum kɛkɛlɛ-kɛlɛ tetɔn mɔ. ²⁵ Nte anakot Pol kɛkɔ sut kɔ mɔ, kɔ Pol eyif wɛbɛ wɛsɔdar wɛkɔ ɛnayi di mɔ: «Awos' am kɛsut wɛkom wɛRom nwe antɔkiti mɔ ba?»

²⁶ Nte wɛbɛ wɛsɔdar nwe ɛnɛ tolɔku tatɔkɔ mɔ, k'ɔɲkɔ pɛyif wɛbɛ wɛsɔdar wɔpɔɲ, pɛc-loku: «Cɛke mɛndɛyɔ-ɛ? Wɛkom wɛRom ɔfɔ.»

²⁷ Kɔ wɛbɛ wɔpɔɲ wɛsɔdar wɛRom ender k'eyif kɔ: «Mɛlɔk' im kanɛ, wɛkom wɛRom mɛyɔnɛ ba?»

Kɔ Pol owosɛ: «ɛy.»

²⁸ Kə wəbē wəpəŋ wəsədar wəRom nwe oloku sɔ: «Ina, pəsam pəlarəm p' isətəne kəyənə ka wəRom!»

Kə Pol oloku: «Ina, aŋkom em ti kəkome dəm.»

²⁹ Gbəŋcana babəkə, akə pənamar ŋasəŋe Pol kələk-loku mə ŋambəle, kə wəbē wəsədar enese, kəcərə a wəkom wəRom yati səsəŋe k'əŋkot.

Pol nde fər ya aboc kiti kiring

³⁰ Dəckəsək wəbē wəka asədar nwe pəfan kəcərə tes təkə aSuyif akako ŋambəŋe Pol mə, k'oloku a pasikəli kə, k'oloku sɔ alonə apəŋ kə aboc kiti aSuyif fəp kəlonkanə. Kə wəbē eŋkərə Pol k'əŋcəmbər kə fər yaŋan kiring.

23

Pol kəyacne kən nde fər ya aboc kiti kiring

¹ Pol pəgbətne aboc kiti aSuyif aŋe, k'oloku: «Kə ina, awenɔ im aŋa, amera ŋosoku pəs ŋ' iŋkətene fər ya Kanu kiring haŋ məkə.» ² Ananiyas wəlonəne wəpəŋ oloku akə ŋanayi Pol kəsək mə a ŋafer kə kəca dakanɔa. ³ Kə Pol oloku kə: «Kanu kəndesut' əm, məyənə pəmə damba dete nde aŋcəm alom ŋefer mə! Mənde nno məc-kit' im pəmə təkə sariye səluku mə, mba məc-loku a pasut em, təkə sariye səməne mə!»

⁴ Afum akə ŋanayi di mə, ŋaloku: «Wəlonəne wəpəŋ ka Kanu məyi sɔ kələməs ba?»

⁵ Kə Pol olukse ŋa: «Awenɔ im aŋa, iŋcərə fə a nkən əyənə wəlonəne wəpəŋ. Itə aŋcic kitabı disre: «Pəmar fə mələməs wəkirin wəka afum am.»^{*}»

⁶ Nte tenayənə a alonkanə ŋanayi kəsək kin aSadisi kə kəŋkə aFarisi mə. Kə Pol eyefe k'empene dim dəndo aboc kiti ŋaŋc-yifət kə mə: «Awenɔ im aŋa! Ina sɔ, wəFarisi iyənə, wan ka aFarisi! K'əŋcəmbər im kəkiti-ε, kəlan kem a afi ŋandeyefe defi kəsəŋe ti!» ⁷ Nte Pol oloku moloku maməkə mə, kə kəgbəkələne kəyi aFarisi kə aSadisi daco, kə kəgbeyənə kəyi. ⁸ Kə aSadisi ŋaloku a kəyefe defi kəyi fə, melekə meyi fə, yəŋk kə arkifin yeyi fə. aFarisi kəca kəŋan, ŋanalan a maməkə fəp meyi doru.

⁹ Kə sim səmpə haŋ, kə atəkse sariye kəca ka aFarisi ŋayefe kə ŋambupərə pəpəŋ, ŋac-loku: «Sənəŋk fə nte o nte təc nno fum wəkawe eyi mə! Aŋcərə fə: Tələma ŋəŋk, kə pəyənə fə ti-ε, melekə molok-lokər kə.» ¹⁰ Nte kəgbəkələne kəŋc-cəŋne oŋ kəcəŋne dəm kiring mə, kə wəbē wəsədar wəpəŋ enese a ta ŋawatəri-watəri Pol, k'oloku asədar a ŋator ŋakə ŋalək Pol ŋalukse kə nde asədar ŋandire mə.

¹¹ Dəckəsək pibi kə Wəbē Yesu ender Pol kənəŋk disre, k'oloku: «Məbənse! Təkə mənayən' em sede fər ya aboc kiti nde Yerusaleḿ mə, məne məkə sɔ məyən' em si Rom.»

Kəsek kədif ka Pol

¹² Nte dec dəsək mə, k'aSuyif aləma ŋasek kədif Pol, kə ŋantəŋne kəsəŋne temer kətə-di yeri, kətə-mun haŋ ŋac-lip ti. ¹³ Afum aŋe ŋanasek kədif Pol kəŋkə mə, ŋaŋc-kə haŋ ŋacepər afum wəco maŋkəle. ¹⁴ Kə ŋaŋkə ŋabəp alonə apəŋ kə abeki a dətəf kəkə-loku ŋa: «Səsəŋne temer kətə-di peri ta santalip kədif Pol-ε. ¹⁵ Nəna oŋ ndəkəl kəbəp ka aboc kiti aSuyif, nəkə nətola wəbē wəsədar pəkere nu Pol pəmə nte nəŋfan kəməmən tetən bel-bel mə. Səna sənɔcəmə səc-kar kədif kən ta entabəp un-ε.»

* 23:5 «Pəmar fə mələməs wəkirin wəka afum am.» Ex. 22:27

¹⁶ Nte wan ka wäkire ka Pol ene pac-loku toloku ta kəcəpə kə towul pədife pən mə, k'ɔŋkə nde asɔdar ɲandire mə, k'embere k'oloku ti Pol.

¹⁷ Kə Pol ewe wəsɔdar wəpəŋ wələma k'oloku kə: «Məsɔlə wətemp nwe məkenə kə wəbɛ wəsɔdar wəRom, bawo ɛfaŋ kəsəŋɛ kə kəcərə toloku tələma.»

¹⁸ Kə wəsɔdar wəkakə ɛlək kə, kə ɲaŋkə ndena wəbɛ wəsɔdar wəRom.

K'oloku kə: «Kelmani Pol ew' em k'olok' im a iker' am wətemp wəkawɛ, a ɛfaŋ kəsəŋ' am kəcərə toloku tələma.»

¹⁹ Kə wəbɛ wəsɔdar wəRom osumpər kə kəca kə ɲawurne kəsək. K'eyif kə: «Ake toloku tə məyɔ nte məfaŋ kələk' im mə-ɛ?»

²⁰ Kə wətemp nwe oloku: «ASuyif aləma ɲantəŋɛ a ɲawer əm alna Pol mətorɛnɛ ɲa kə ndena aboc kiti aSuyif, pəmɔ nte ɲaŋfaŋ kəyifət kə ɲaməmən tetən bel-bel mə. ²¹ Mba məsɛp ta ɲatam əm dəmoloku de! Bawo afum wəco mənkalɛ kə tələm ɲa daco ɲayi kəcəpə Pol towul pədife pən. ɲasəŋɛnɛ temer kəto-di yeri, kəto-mun ta ɲantanim kə-ɛ. Təm tante ɲalip kələmpəsɛ. Kəwosɛ kam gbəcərəm kə ɲayi kəkər.»

²² Kə wəbɛ wəsɔdar wəRom ɛmɛŋkəs wətemp nwe a ta pələmər sɔ nwe o nwe toloku tatəkə oloku kə mə, k'ɛsak kə, k'ɔŋkə.

Pol nde fər ya wəbɛ Felikəs kirin

²³ Kə wəbɛ wəsɔdar wəRom ewe asɔdar ɔn apəŋ mɛrəŋ, k'oloku ɲa: «Nələk asɔdar masar mɛrəŋ (200), ayɛksɛnɛ fələs wəco camət-mɛrəŋ, kə atəmpər mbəŋcəran masar mɛrəŋ (200), ɲalompəsɛ kəkə ka Sesari pibi-ana.

²⁴ Nələmpəs sɔ fələs, nte tənɔŋɛ pakɛnɛ wəbɛ Felikəs Pol pəyi wəyɛŋ mə.»

²⁵ Kə wəbɛ wəsɔdar wəRom ɛŋcice Filikəs areka ɲɛ ɲənaloku nte mə:

²⁶ «Ina, Kolodu Lisiyas, ɲɛcic' am areka ɲaŋɛ mənə wəbɛ kem Felikəs, ic-yif əm.

²⁷ Wərkun wəkawɛ, aSuyif aləma ɲələk kə ɲac-kə kənim. Mba alok' im a wəkəm wəRom ɔfɔ, it' ɔsəŋ em kəder kə asɔdar em kəbanər ɲa kə. ²⁸ Nte ifaŋ kəcərə tes nte ambonɔcə kə mə, k'intorene kə nde aboc kiti aŋan ɲayi mə.

²⁹ K'inəŋk, k'ambonɔcə kə tes-ɛ, kəgbəkələnɛ kə nkɛ kəŋkotərənɛ sariyɛ səŋan mə, mba ali tes ɛləsər fɛ nte pəmar padife kə, kə pəyɔnɛ fɛ ti-ɛ, pabər kə dəbili mə.

³⁰ Nte alok' im kəsək kədif ka wərkun wəkawɛ ɔŋ mə, itə ɲɛŋkɛn' am kə katina. K'ilokɛnɛ ambonɔcə ɔn tes, ɲakə ɲabokɛnɛ tetən nno mənə məyi mə. Dənda ɔfɔ ləŋtaŋ.»

³¹ K'asɔdar ɲayɔ pəmɔ tatəkə wəbɛ kəŋan ɛnasom ɲa mə. Kə ɲələk Pol kə ɲaŋkəkərə kə pibi disrɛ haŋ Antipatiri. ³² Dəkəkəsək kə asɔdar aləma ɲaluksərɛ nde ɲandire mə, kə ɲasak ayɛksɛnɛ fələs ɲəkəkərə kə. ³³ Nte ɲambərə Sesari mə, kə ɲasəŋ areka ɲaŋəkə Felikəs wəbɛ ka dətɔf, kə ɲamentər kə Pol. ³⁴ Nte wəbɛ ka dətɔf elip kəkaraŋ areka ɲɛnɛ mə, k'eyif Pol wəka atɔf ɲɛrɛ ɲ'ɔyɔnɛ-ɛ. Nte ɛnɛ a wəka Silisi ɔyɔnɛ mə, ³⁵ kə wəbɛ Felikəs oloku: «Indɛɛŋkəl əm kə abonɔcə am tes ɲandeder-ɛ.» K'osom a pacanər Pol nde bili bəkə bənayi nde abanɔka ɲa wəbɛ Herodu mə.

24

Ambonɔcə Pol mɛs

¹ Nte mata kəcəmət mɛncɛpər mə, kə wələŋɛnɛ wəpəŋ Ananiyas ontɔr kə abeki a dətɔf aləma kə wəgbəkələnɛ wəkin pac-wɛ kə Tertulu. Kə ɲaŋkə ɲabokɛnɛ nno wəbɛ wəka dətɔf eyi mə teta Pol. ² Kə wəbɛ ka dətɔf osom k'awɛ Pol, kə Tertulu ɔŋcɔp moloku mən nte: «Wəbɛ, mən' ɔsəŋɛ nte səyine bəkək

yoforu mɔ. Kɛkɛtɛnɛ dɛbɛ kam kɛtɔt, kɔ kɛsɛkpɛr ka mes mɔlɔma tɛta atɔf ɲosu ɲaɲɛ, bawo mɛnayay ɲi ntɛ tender mɔ. ³ Wɛbɛ Felikɛs wɛlɛlɛs kosu, sɛɲsɔtɔ pɛtɔt papɔkɔ tɛm fɛp kɔ mofo fɛp. Sɛɲyɛk-yekɛs' am ti. ⁴ Mba ntɛ intɔfɛɲ kɛlɛkɛr ɛm tɛm tɛlarɛm mɔ, it' intolan' am kɛcɛɲkɛl su abɛkɛc ɲɔtɔt disrɛ tɛm tɛpic.

⁵ Sɛɲkɛkɛcɛ a fum wɛkawɛ wɛbɛrɛs afum dacɔ ɔyɔnɛ, nkɔn ɔɲsɔɲɛ aSuyif fɛp kɛgbɛkɛlɛnɛ doru mofo fɛp. Wɛkiriɲ wɛka kɛgba ka afum a Nasarɛt ɔyɔnɛ. ⁶⁻⁷ ɛnafɛɲ yati kɛyik-yikɛs kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu, itɔ sɛnasumpɛrɛ kɔ. ⁸ Mɛna Wɛbɛ mɛntam kɛyifɔt kɔ, mɛtɛn kɛcɛrɛ kɔ pɛyɔnɛ fɔ a tɔkɔ sɛmbɔɲcɛ kɔ mɔ kanjɛ kɔ-ɛ.»

⁹ Kɔ Asuyif aɲɛ ɲanayi di mɔ, ɲambaɲɛ Tɛrtulu, kɛc-loku: «Itɔ tɛyi yati!»

Pol fɔr ya Felikɛs kiriɲ

¹⁰ Ntɛ wɛbɛ ka dɔtɔf ɛfɛk Pol kɛca a pɛlok-loku mɔ, kɔ Pol oloku ntɛ: «Wɛbɛ, iɲcɛrɛ a mɛrɛn mɛlarɛm mɔ mɛyi atɔf ɲaɲɛ mɛc-kiti. Kɛlan ɲaɲkɔ disrɛ k'indɛlɔkɛn' am kɛyac kem. ¹¹ Tɛntɛcɛpɛr fɛ mata wɛcɔ kɔ mɛrɛɲ ntɛ impɛ dare da Yɛrusalɛm kɛkɔ-kor-koru Kanu, mɛntam ti kɛyifɔt. ¹² Ambɛp f'ɛm kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu, ambɛp f'ɛm dɛkɛlɔ ka dɛkɛtɔla Kanu da aSuyif, ambɛp f'ɛm dare disrɛ sɛc-gbɛkɛlɛnɛ kɔ fum, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, ic-gbɛɲɔr afum kɛyɛfɛrɛnɛ. ¹³ ɲafɔtam sɔ kɛc-mɛntɔr ɛm kanjɛ ka tɛs tɔkɔ ɲambɔɲcɛ em mɔ. ¹⁴ Kanjɛ intam kɛwɔsɛ nnɔ fɔr yam kiriɲ a Kanu ka atɛm em k'ɲɲkor-koru, k'ɲɲcɛmɛ dɔpɔ da Wɛbɛ darɛɲ ndɛ ɲa ɲaɲcɛm-cɛmnɛ a yɛm yɔ mɔ. Mba ina ilan ntɛ o ntɛ aɲcic dɛkitabu Tawurɛta Musa kɔ Sayibɛ-e mɔ. ¹⁵ ɲɲgbɛkɛr tɛta Kanu tɔlɔma amɛra, ntɛ ɲa abɔɲc' em mes ɲa sɔ ɲaɲgbɛkɛr mɛra mɔ: It' ɔyɔnɛ a Kanu kɛndɛyɛkti afi, alɔmpu kɔ atɔlɔmp. ¹⁶ It' ɔsɔɲɛ ntɛ ina sɔ iɲsɛp tɛm fɛp kɛkɛtɛnɛ amɛra ɲɔtɔt fɔr ya Kanu kɔ afum kiriɲ.

¹⁷ Ntɛ mɛrɛn mɛlarɛm mɛɲcɛpɛr mɔ, k'indɛr nnɔ Yɛrusalɛm kɛdɛmar afum em, k'ilɔɲɛnɛ sɔ domun. ¹⁸ Kɔ ɲaɲkɔ ɲabɛp im ic-sɔkɛsɛnɛ kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu disrɛ, bafɔ afum ɲalɔɲkɛnɛ di, bafɔ pɛc-gbɛkɛlɛnɛ. ¹⁹ Mɛnɛ aSuyif a atɔf ɲa Asi alɔma akɔ ɲanayi di mɔ, ɲa ɲɔ pɛmar kɛdɛr nnɔ mɛyi mɔ ɲac-bɔɲc' em mes, kɔ pɛyɔnɛ fɔ a ɲantɔmpɛr em mi-ɛ. ²⁰ Kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, afum akanjɛ ɲaloku tɛs tɛlɛc ntɛ abɔc kiti a kɛlɔ kɛpɔɲ ka Kanu ɲananɔɲk im ntɛ ɲanakit' im mɔ. ²¹ Mɛnɛ pɛyɔnɛ tolɔku tɔkɔ inalɔkɛ dim dɔpɔɲ, icɛmɛ ɲa dacɔ mɔ dɛ: «Tɛta kɛdɛyɛfɛ dɛfi nkɛ ilan mɔ, k'ɲɲcɛmbɛr' im mɔkɔ kiti nnɔ fɔr yam kiriɲ-ɛ!»

²² Tɛnabɛp paloku Felikɛs bɛl-bɛl mes ma dɔpɔ da Wɛbɛ Yesu, k'olukɛsɛ kiti dɔsɔk dɔlɔma, pɛc-loku: «Kɔ wɛbɛ wɛsɔdar wɛRom Lisiyas ɛndɛdɛr-ɛ, indɛmɔmɔn tɛs tonu.» ²³ Kɔ wɛbɛ ka dɔtɔf oloku wɛsɔdar a pɛcɛɲɔr kɔ, mba ta pɛkɔt kɔ, ta pɛmɔnɛ sɔ afum ɔn kɛmar kɔ mes mɔlɔma.

Pol fɔr ya Felikɛs kɔ Durusil kiriɲ

²⁴ Ntɛ mataka mɔlɔma mɛɲcɛpɛr mɔ, Felikɛs ɲasol kɔ wɛran kɔn, Durusil, wɛSuyif ɛnyai, kɔ ɲandɛr, kɔ ɲasom pɛkɔ-wɛ Pol. Kɔ ɲaɲcɛɲkɛl kɔ kɛlɔku ka kɛlan kɔn Yesu Krist. ²⁵ Mba ntɛ Pol ɛnatɛfɛrɛnɛnɛ molɔku mɔn tɛta pɛlɔmpu, tɛta kɛsumpɛrɛnɛ, kɔ kiti nkɛ kɛndɛdɛr mɔ, kɔ kɛnɛsɛ kɛyi Felikɛs. K'oloku Pol: «Pɛntɛɲɛn mɔkɔ tante. Mɔkɔ kɛrɛsna. K'indɛsɔtɔ tɛm-ɛ, indɛsɔ w' am.» ²⁶ Felikɛs ɛnafɔtɛmɔ a Pol ɔɲkɔsɔɲ kɔ pɛsam. It' ɔɲc-sɔmɛsɛ tɛm fɛp, pɛkɔ-wɛnɛ kɔ Pol ɲaloku-loku.

²⁷ Kɔ ɲayi ti disrɛ haɲ kɔ mɛrɛn mɛrɛɲ mɛɲcɛpɛr, k'asɛkpɛr Felikɛs dɛbɛ, k'andɛs Porsiyus Fɛstus. Mba ntɛ Felikɛs ɛnafɛɲ kɛbɔtɛs abɛ aSuyif mɛra mɔ, k'ɛsak Pol dɛbili.

25

Awe Pol fɔr ya wɛbɛ wɛka tɔf ya Rom fɛp kirin

¹ Kɛdɛs ka Fɛstus dɔcɔm da dɛbɛ tataka ta maas, k'ɛyɛfɛ dare da Sesari kɛkɔ ka Yerusalem. ² Alɔŋnɛ apɔŋ kɔ afum alɛl a dɔtɔf aSuyif ŋaŋkɔ ŋabokɛnɛ nnɔ eyi mɔ, tɛta Pol. ³ Kɔ ŋaŋgbɛc ŋac-tola Fɛstus kɛmar kɛŋan pakɛrɛ Pol Yerusalem, mba kɔ ŋalompɛs towul mpɛ ŋantam kɛdifɛ Pol dɔpɔ mɔ. ⁴ Kɔ Fɛstus oloku ŋa a aŋɛaŋɛr Pol dare da Sesari, a nkɔn yati pɛmar pɛkɔ di mata mamɔkɔ. ⁵ K'ɛndɛŋɛr, «Afum acɛrɛ kɛlok-loku aŋɛ ŋayi nu daco mɔ, ŋasol kɔ ina, sɛkɔ. Kɔ fum wɛkawɛ ɛnalɛsɛr tes-ɛ, ŋakɔ ŋalɔm kɛbokɛnɛ kɛŋan dɛndo.»

⁶ Fɛstus ɛnacɛpɛrɛnɛ fɛ mata camɛt-maas, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ mata wɛcɔ Yerusalem, k'olukus dare da Sesari. Dɔckɔsɔk k'ɛndɛ dɛŋkiti, k'osom a pakɛrɛ Pol. ⁷ Ntɛ Pol ender mɔ, kɔ aSuyif aŋɛ ŋanator Yerusalem mɔ ŋaŋkɛl kɔ, kɔ ŋambɔŋcɛ kɔ mes mɔpɔŋ mɛlarɛm, mmɛ ŋanatɔ-tam kɛsɔkɛs mɔ.

⁸ Pol ɔŋc-loku kɛyacnɛ kɔn: «Ali tes ilɛsɛr fɛ! Inɛiya fɛ sariyɛ sa aSuyif, inɛiya fɛ kɛlɔ kɛpɔŋ ka Kanu, inɛiya fɛ .»

⁹ Fɛstus, nwɛ ɛnafɛŋ kɛbɔtɛs aSuyif mera mɔ, eyif Pol: «Mɛfaŋ kɛpɛ Yerusalem pakɔ-kit' ɔm di fɔr yɛm kirin ba?»

¹⁰ Kɔ Pol oloku: «Fɔr ya dɛŋkiti da Sesar y' inɛcɛmɛ kirin tante, difɔ pɛmar pakit' im. Ali tes ilɛsɛrɛ fɛ aSuyif, pɛmɔ tatɔkɔ mɛna yati mɛŋcɛrɛ ti mɔ. ¹¹ Kɔ pɛyɔnɛ fɔ inɛiya, kɔ pɛyɔnɛ fɔ iyo nte o nte pɛmar padif'em mɔ-ɛ, ifɔtola a pɛaŋŋnɛn' em. Mba kɔ pɛyɔnɛ fɔ mes mame amɔbɔŋc' em mɔyɔnɛ fɛ kɛŋcɛ-ɛ, pɛmar fɛ nwɛ o nwɛ pɛsɔŋ im ŋa. Intola ti wɛbɛ wɛka tɔf ya Rom fɛp pakit' im.»

¹² Awa Fɛstus, ntɛ ŋalip kɛmɔmɔn mes mmɛ kɔ amar ɔn mɔ, k'oloku: «Ntɛ mɔloku a Sesar mɛfaŋ a pakit' ɔm mɔ, kɛkɔ kɔ mɛnder Rom pakɔ-kit' ɔm.»

Pol fɔr ya Akripa kɔ Bernis kirin

¹³ Ntɛ matakɔ mɔlɔm mɛŋcɛpɛr mɔ, kɔ wɛbɛ Akripa kɔ wɛkire kɔn Bernis ŋander dare da Sesari, kɛdɛyif Fɛstus. ¹⁴ Ntɛ ŋawak di kɛwon mɔ, kɔ Fɛstus ɔlɔmɛr wɛbɛ nwɛ tɛta Pol, pac-loku: «Fɛlikɛs ɛnasak fum wɛlɔma dɛbili. ¹⁵ Ntɛ inakɔ Yerusalem mɔ, alɔŋnɛ apɔŋ kɔ abeki a dɔtɔf aSuyif ŋanabokɛnɛ tɛtɔn, ŋac-tola kɛdif kɔn.

¹⁶ K'iloku ŋa a aRom ŋafɔsɔŋ fum kɛdif ta wɛkayi ŋantatɛfɛrɛnɛ kɔ abɔŋcɛ ɔn mes-ɛ, pɛyacnɛ mɔloku mɔkɔ amɔbɔŋcɛ kɔ mɔ. ¹⁷ It' ɔsɔŋɛ ntɛ ŋatɔwon kɛdɛrɛnɛ nnɔ mɔ. Dɔckɔsɔk, k'indɛ dɛŋkiti, k'isom a pakɛrɛ fum wɛkakɔ. ¹⁸ Ntɛ abɔŋcɛ ɔn mes ŋander mɔ, ali tes ŋambɔŋcɛ fɛ kɔ ntɛ inafɔtɔnɛ kɔ mɔ. ¹⁹ Nɛŋgbɛkɛlɛnɛ kɛgbɛkɛlɛnɛ dɛm tɛta dinɛ dɛŋaŋ, kɔ tɛta Yesu wɛlɔma, nwɛ efi mɔ, mba kɔ Pol nkɔn oloku a eyi wɛyɛŋ. ²⁰ Kɔ ina, ntɛ intɔcɛrɛ ntɛ indɛloku tɛta mes ma dinɛ dɛŋaŋ mɔ, k'iyif Pol, kɔ pɛyɔnɛ ɔŋwɔsɛ kɛkɔ Yerusalem pakɔ-kiti kɔ dɛndo-ɛ. ²¹ Mba Pol ontola ntɛ ɛfaŋ mɔ: A wɛbɛ kosu wɛlɛl pakiti kɔ, it' ɔsɔŋɛ ntɛ iloku a pacɛŋɛr kɔ haŋ ic-tam kɛkɛnɛ kɔ Sesar wɛbɛ wɛka tɔf ya Rom fɛp.»

²² Kɔ Akripa oloku Fɛstus: «Ina sɔ, ifaŋ kɛcɛŋkɛl fum wɛkawɛ.» Kɔ Fɛstus oloku: «Alna mɛŋcɛŋkɛl kɔ.»

²³ Dɔckɔsɔk Akripa kɔ wɛkire kɔn Bernis ŋanderɛnɛ asos ŋayɛsɛnɛ, kɔ ŋambɛrɛ ndɛ dukulɔ dɔkɔ aŋkiti mɔ, kɔ abɛ apɔŋ asɔdar aRom, kɔ afum alɛl a dare. Kɔ Fɛstus osom k'aŋkɛrɛ Pol. ²⁴ Awa kɔ Fɛstus oloku: «Wɛbɛ Akripa, kɔ nɛna fɛp fonu aŋɛ nɛyi su daco mɔ, nɛnɛŋk fum wɛkawɛ, tɛtɔn ɔ aSuyif alarɛm akaŋɛ ŋambokɛnɛ nnɔ iyi mɔ. Kɛyɛfɛ Yerusalem haŋ nnɔ, ŋac-kulɛ-kulɛ a pɛmar fɛ pɛyi doru. ²⁵ Kɔ ina, inɛŋk fɛ ntɛ o nte pɛmar a padifɛ kɔ mɔ. Mba ntɛ nkɔn wɛsɛrka ontola a wɛbɛ kosu wɛlɛl pakiti kɔ mɔ, it' inɛcɛm-cɛmɛnɛ kɛdɛkɛnɛ

kə Pol wəkawε. ²⁶ Nte intəyɔ nte o nte tosoku tecice wəbε kosu wəlel teta fum wəkawε mɔ, it' inkerεne kə fɔr yonu kirin, pənanʃkanε mənə wəbε Akripa, nəyifət kə nte tənʃɔnε isəto təkɔ indecic mɔ. ²⁷ Bawo, pəwuren' em kəyi samnε, kəsən kelmani pac-kekəre Rom ta məsəkəs kəcic mes məkɔ ambonʃε kə mɔ-ε.»

26

Pol kəyacnε kən nnɔ Akripa eyi mɔ

¹ Kə Akripa oloku Pol: «Awos' am kəloku-loku tetam.»

Kə Pol ondɔt kəcə kələk moloku kəyacnε. ² «Pəmbɔt im, Wəbε Akripa, kənənʃkne məkɔ ideyacnε nnɔ məyi mɔ mes mme aSuyif ələmɔ ɲambonʃε em mɔ. ³ Mənʃcəre bel-bel mes mokur aɲa ma aSuyif kə kəgbəkəlene ka mi. Ilɛtsen' am məcənʃkəl im bel-bel.

⁴ ASuyif fəp ɲənʃcəre nte tənayɔne teyi tem kəyεfε dowut dem mɔ, dəkəcɔp nte inayi afum em daco Yerusalem mɔ. ⁵ ɲənʃcər' em kəyεfε nte pənawon mɔ, ɲantam sɔ kəbonʃε ti, bawo fɔr ɲanʃan yati ɲanatəɲne mes kə məyɔ ma doru dem fəp, a cəFarisi c' inayi, kəgba ka afum akɔ ɲanananʃkanε kəyerɲk mes dīne dosu mɔ. ⁶ Məkɔ ayi kəkɪt' im, bawo ɲɲgbəkər amera temer nte Kanu kənasən atem asu mɔ. ⁷ Cusunʃka cosu nce wəcɔ kə mɛrən ɲənʃali tem fəp, dan kə pibi, ɲayɔ amera kəsəto ka kələkε temer kənʃkɔ. Wəbε, teta kəgbəkər amera kənʃkɔ kə aSuyif ɲambonʃε em mes. ⁸ Teta ake tɔ nəntɔfənʃε kələnʃ a Kanu kəntam kəyεkti fum defi disrε-ε?

⁹ Ina wəkawε yati, inacem-cemne kəsīməs kə tewe ta Yesu wəNasaret səpɔ fəp. ¹⁰ It' enayɔ Yerusalem, ina wəkawε yati inabər afum acempi alarəm dəbili kətam disrε nke abε a alonʃne ɲanasən im mɔ. Nte ɲənʃc-loku kədɪf kənʃan mɔ, ina sɔ ɲɲc-wosε ti. ¹¹ ɲɲc-kɔ dəwələ wa dəkətola Kanu da aSuyif fəp, ic-tərəs alənʃ, ɲɲc-gbəc ɲa kələbməs tewe ta Yesu. Pəc-tɛl' em nnɔ ɲayi mɔ, ɲɲc-bələs ɲa han sədare səcuru.»

Pol ələm kəkafəle kən amera

¹² «It' enasənε dəsək ndε indekɔ dare da Damas mɔ, kətam kə kəsom ka abε a alonʃne apənʃ. ¹³ Dan dɛc-fənʃ kəbəp, Wəbε Akripa, k'inənʃk dəndɔ dəpɔ pəwanʃkara mpe pənəkəl im kə afum akɔ sənəsɔl mɔ. Pəmot mpe pənayεfε dəkəm mɔ, pɔc-mot petas dec. ¹⁴ Kə sənɛmpɛnε fəp fosu dəntɔf, k'ine dim doc-lok' im cəArame: «Sol, Sol, ta ake tɔ mənɛtərəs em-ε? Pənʃcuc' am kəbər tɛfənʃ ta wəbε kam.»

¹⁵ K'iyif: «Wəbε, an' ɔfɔ-ε?»

K'oluks' em: «In' ɔfɔ Yesu, nwe mənə məyi kətərəs mɔ. ¹⁶ Mba məyεfε məcəme wɛcək wam kəronʃ. Məcəre tes nte təsənʃ' em kəwurər əm mɔ: Iyεk-yεk əm kəyɔne ka wəbəc kem, məyɔne sɔ wətəɲne mes məkɔ mənənʃk nnɔ iyi mɔ kə məkɔ indeso-wurər əm mɔ. ¹⁷ Indebənʃ əm afum am akanʃε dəwaca kə atəyɔne Suyif nda aɲε indesom əm mɔ, ¹⁸ kəkɔ-mepi ɲa fɔr. Nte tənʃɔnε ɲawur dəkəbump ɲatɛfərnε pəwanʃkərə, ɲawur kətam ka Sentani ɲayi kətam ka Kanu disrε mɔ. Kə ɲalənʃ im-ε, ɲandesəto kənʃnε ka kiciya kənʃan, ɲasəto dəkəcəme afum daco aɲε ɲayɔne aka Kanu mɔ.»

Pol oloku yebacyən

¹⁹ «Ti disrε, Wəbε Akripa, iyenʃkər fε kənənʃk nke kənyεfε darenʃε mɔ domp. ²⁰ Mba inacəm kəresna afum aka Damas kə aka Yerusalem, kəbəp ka afum aka atɔf ɲa Yude fəp han atəyɔne Suyif. Iloku ɲa kəsəkprər bəkəc ɲakafəle nnɔ Kanu kəyi mɔ, ɲayɔ məyɔ mətɔt mme mənʃmentər kəsəkprər kənʃan bəkəc mɔ.

²¹ Tante tenasɔŋe kɔ aSuyif ɲasumpɛr im nde kɛlɔ kɛpɔŋ ka Kanu disrɛ, ɲac-faŋ kɛnim im. ²² Mba kɛbum ka Kanu kɛsɔŋ' em kɛyi doru haŋ mɔkɔ, ɲyɔnɛ kɔ wɛtɔŋnɛ mes mɛnɛ nnɔ awut kɔ abeki ɲayi mɔ. Ifɔlɔku nte o nte sayibɛ-e kɔ Musa ɲanato-loku mɔ, ²³ kɛcɛrɛ a Krist endekekɛrɛ pɛucacɛnɛ, k'ɔyɔnɛ wɛyɛfɛ wɛcɔkɔ-cɔkɔ defi-ɛ, nkɔn endecam teta pɛwanɲkɛra nnɔ aSuyif kɔ atɔyɔnɛ Suyif ɲayi mɔ.»

Pol kɛfaŋ kɔn kɛsɔŋɛ Akripa kɛlaŋ

²⁴ Nte Pol ɔŋc-loku moloku mɔn mɛyacnɛnɛ mɔ, kɔ Festus ɔŋkulɔrɛnɛ: «Pol cɛpɔ mɛtamɛnɛ fɛ? Kɛtɛkɛs kam kɛlarɛm kɛsɔŋ' am kɛtɔ-tamɛnɛ.»

²⁵ Kɔ Pol oloku: «Daka o daka dɔyɔ f'em. Intamɛnɛ kɛŋ, Wɛbɛ kem wɛlɛl, Festus! Moloku ma kanɲɛ kɔ molompɛnɛ m' iyi kɛlɔku. ²⁶ Wɛbɛ ɛŋcɛrɛ mamɔkɔ fɛp, it' ɲloke mi kɛlaŋ disrɛ fɔr yɔn kirin. ɲɲɛrɛ a mɛŋcɛrɛ mes mamɔkɔ fɛp, bawo mɛnɛpɛr fɔr ya afum kirin. ²⁷ Mɛlaŋ sayibɛ-e ba, Wɛbɛ Akripa? ɲɲɛrɛ bel-bel a mɛlaŋ ɲa!»

²⁸ Kɔ Akripa oloku Pol: «Kɔ mɛsɛp kɛbɛrɛnɛ pɛpic-ɛ, mɛŋsɔŋ' em kɛyɔnɛ wɛlaŋ Krist.»

²⁹ Kɔ Pol oloku: «Tɔyɔnɛ fɔ ndɛkɛl kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ, tekirin, intola kɔ Kanu kɛwɔsɛ-ɛ, kɛyɛfɛ mɛna haŋ akɔ ɲayi kɛcɛŋkɛl im mɔkɔ mɔ, ɲɛyi pɛmɔ ina, mba ta gbɛkɛ yayɛ yeyi ti de.»

³⁰ Awa wɛbɛ ka atɔf, wɛbɛ ka sɛdare sɛlarɛm, Bernis, kɛbɛp ka afum akɔ ɲanandɛ kɔ ɲa mɔ fɛp ɲayɛfɛ. ³¹ Nte ɲɲɛc-wur mɔ ɲac-lokɛnɛ: «Fum wɛkawe ɔyɔ fɛ nte o nte pɛmar padifɛ kɔ, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ pabɛr kɔ dɛbili mɔ.»

³² Kɔ Akripa nkɔn oloku Festus: «K'antam kɛsak fum wɛkawe pɛtɔ-yɔnɛ fɔ ewe wɛbɛ wɛka Rom-ɛ.»

27

ɲɲɛkɛrɛ Pol Rom

¹ Nte antɔŋnɛ ɔŋ a sɛbɛkɛ debil kɛkɔ ka atɔf ɲa Itali mɔ, k'asɔŋ Pol kɔ afum alɔma akɔ ɲanayi dɛbili mɔ wɛsɔdar wɛpɔŋ wɛlɔma nwe ɲɲɛc-we Yuliyus mɔ. Wɛbum ka wɛbɛ wɛka Rom ɛnɔyɔnɛ, k'asom kɔ kɛkɛkɛs ɲa. ² Kɔ sɛmbɛkɛ dɛbil kɛyɛfɛ ka dare da Adaramit kɛkɔ ka cɛgbɛp ca Asi kɔ sɛŋkɔ sɛpɛ. Aristarko wɛMasedon wɛka dare da Tesaloni ɛnɔyi su dɛcɔ.

³ Dɛckɔsɔk kɔ sɛmbɛrɛ Sidɔŋ. Yuliyus nwe ɔŋc-yɔ Pol mes mɛtɔt mɔ, owosɛ kɔ kɛkɔ ndɛna anapa ɔn kɛkɔ-tɛnɛr ɲa kɛmar kɛlɔma. ⁴ Nte sayɛfɛ dɛndo mɔ, kɔ sɛsumpɛr kɛca ka Sipɛr bawo sɛŋc-gbofɛnɛ afɛf. ⁵ Nte sɛŋcali kɛba nkɛ mɛŋc mɔŋsut tɔf ya Silisi kɔ Panɲili mɔ, kɔ sɛŋkɔ sɛtɔr dare da Mira, atɔf ɲa Lisi. ⁶ Dɛndo kɔ wɛbɛ wɛsɔdar ɔsɔtɔ dɛndo abil ɲɲɛ ɲanakɔ-yɛfɛ dare da Aleksandɛr kɛkɔ ka Itali mɔ, k'ɛmbɛk su ɲi disrɛ. ⁷ Mataka mɛlarɛm disrɛ sɛc-kɔt mɛtɛn dɛkɛba. Pɛuca disrɛ pɔ sɛnɛdɛbɛp Sinidi, mba nte afɛf ɲɛnato-wosɛ su kɛkɔ pɛbɛlɛ mɔ, kɔ sɛsumpɛr agbɛp ɲa atɔf ɲa Krɛt, kɔ sɛŋcɛpɛr Salmɔn. ⁸ Kɔ sɛŋgbofɛnɛ dobo dadɔkɔ pɛuca disrɛ, kɔ sɛŋkɔ sɛbɛp kɛfɔ kanɲɛ aŋwɛ «Cɛtɛnta Cɛtɔt,» ta pɛmbɔlɛnɛ di kɔ dare da Laseya.

⁹ Nte tɛm telaram tɛŋc-cɛpɛr, akɔ kɛkɔtɛnɛ abil kɛŋc-yɔ kɛyɔ dɛm wɛy-wɛy mɔ, kɔ mata ma kɛsuŋ mɛŋcɛpɛr-ɛ. Kɔ Pol ɛŋgbɛŋɛr ɲa: ¹⁰ «Anapa, ɲɲɛkɛ fɔ kɛkɔt kosu kanɲɛ kɛyɔ wɛy-wɛy. Abil kɔ yɛcamɛs yɔkɔ yeyi ɲi disrɛ mɔ yɛndɛlɛcɛ, sɛna aŋɛ sayi ɲi disrɛ mɔ yati sɛtɔrɔ.» ¹¹ Mba wɛbɛ wɛsɔdar pɛlaŋ wɛgbɛk abil kɔ wɛka ɲi, ta ewe moloku ma Pol daka-ɛ. ¹² Nte tendɛŋɛrɛnɛ ti mɔ, kɛtanta kɛnatɛsɛ fɛ kɛcɛpɛrɛnɛ dɛrɛŋ. Kɔ ayi a abil ɲɲɛkɔ disrɛ alarɛm ɲaloku kɛyɛfɛ ka di ɲɛbɛlɛr Fenik, kɛtanta ka Krɛt nkɛ kɛŋkɛŋkɛnɛ afɛf ɲɛdɛrɛŋ mɔ.

Afef ɲəpən ɲosut dəkəba

¹³ Kɔ afef ɲepic ɲeyefe kəwur kəca-kətɔt, kɔ ɲanɕem-cəmne a ɲantam kəyɔ tɛfan tanjan. Kɔ ɲayekti abela ɲanjan kɔ ɲasolne dobo da Kret, ɲagbɛpɛne di. ¹⁴ Pəwɔn fɛ kɔ afef ɲəpən ɲəkɔ aɲc-we «ɛrakilɔn» mɔ ɲowur kəyefe ka mɔrɔ ma dare. ¹⁵ Kɔ afef ɲanɔkɔ ɲeyefe kəcɛɲɛne abil ta antam sɔ kəcəme afef ɲanɔkɔ kirin-ɛ, kɔ sasakne kɔ ɲenɲekare su nde ɲenafan mɔ. ¹⁶ Səyi kəcɛpər mokuru mɛfɛt mɔlɔma tantɔf, mme aɲc-we Koda mɔ, kɔ sɛntam pəcuca disre kəcəmbərəs abil. ¹⁷ Nte səlɲɔrne ɲi mɔ, kɔ aɲɛ ɲayi kəbəc abil disre mɔ ɲanɲkɔte ɲi bənda yɔkɔ yɛnayɔne yemɛɲkərne mɔ, ɲac-nese kəkɔ-lɔɲɛ agbɛp ɲa atɔf ɲa Siriti, bawo kɛrɛrɛ ka asəɲɛ kəyi di. Kɔ ɲanɲbal aɲka, mba afef ɲosole ɲa. ¹⁸ Nte afef ɲɛnananɲkanɛ kəyikac su mɔ, dɔckɔsɔk kɔ ɲanɲbalas yɛcamas yɔlɔma dəkəba. ¹⁹ Tataka ta maas, kɔ abəc a debil ɲasumpər gbalanɲi ba abil dəwaca wanjan kɔ ɲanɲbal yi dəkəba. ²⁰ Mataka melarəm disre dec kɔ cəs yonɕ-wur fɛ, afef ɲɛc-bək on ɲəkək dəm, teləpəs kɔ səwure mera kəyi sɔ doru.

²¹ ɲanadi fɛ yeri kəyefe nte pənawon mɔ. Itɔ kɔ Pol eyefe k'ɛɲɕame ɲa daco, k'oloku: «Anapa, pəc-yɔne fɔ nəcəɲkəl im ta nəyefe Kret nəyekti abela-ɛ, nadenabumne pəcuy pampɛ pəsɔtɔ su, kɔ ca nye yɔsolər su mɔ. ²² Mba ndəkəl on, intola a aɲɕapəs nu bəkac, bawo ali fum əfɔfi nu daco, mɛne abil ɲendeleɛɛ. ²³ Itɔ nnɔ pibi melekɛ mɔlɔma ma Kanu nke iyɔne wəkɔn kɔ nke ɲɲkor-koru mɔ, mowurərɲ' em. ²⁴ Kɔ molok' im: «Ta mənese, Pol! Mɛne məcəme fɔr ya wəbɛ ka tɔf ya Rom fəp kirin, tetam tɔ Kanu kəsakɛ akanɛ nəyi abil ɲanɛ disre mɔ fəp kəyi doru.» ²⁵ Nəcəpəsne bəkac arkun, bawo ilan təkɔ Kanu kəlɔkun' em mɔ tendeyi. ²⁶ Mba mɛne pakɔ-lɔɲɛ mokuru mɔlɔma.»

²⁷ Pibi pa wəco kɔ mənɲkələ p' anakɔ pafɛɕərəne su kəba ka Adiriya. Pibi daco kɔ akɔtɛne abil ɲanɕərə a alɔtərne antɔf ɲowosu. ²⁸ Kɔ ɲantɔrɛ paka pelel pakɔtər pi kəbənda, kɔ ɲanənɲk fɔ putukum pɛmbəp mɛtər wəco maas kɔ camət-tin. Kɔ ɲanɕɔɲne kirin kɔ ɲawak sɔ, kɔ ɲanənɲk fɔ pətukum pɛmbəp mɛtər wəco mɛrən kɔ camət-mɛrən. ²⁹ Nte ɲanesɛne abil kəcəɲərəne masar mɔ, itɔ ɲanagbalɛ aɲka mənɲkələ tadarən, kɔ ɲande ɲac-kar pəwanɲkərə, mba pəc-won ɲa. ³⁰ Mba nte abəc a debil ɲanafan kəyɛksər abil mɔ, kɔ ɲantɔrɛ agbanɲkɛ, ɲac-loku a ɲakɔ ɲagbal aɲka tekirin ta abil. ³¹ Kɔ Pol oloku wəbɛ wəsɔdar kɔ asɔdar, «Kɔ afum akanɛ ɲantɔyi debil-ɛ, nəfɔtam kəyi doru.» ³² Kɔ asɔdar ɲanɕcopu bənda ya agbanɲkɛ, kɔ ɲasak ɲi kɔ ɲɛntɛmpɛnɛ.

³³ ɲayi kəkər dec kəsək, kɔ Pol ewenɛ fəp fosu kəkɔ-di yeri, k'oloku: «Məkɔ tataka ta wəco kɔ mənɲkələ nte nəyi kəkər, ta nəndi yeri mɔ. ³⁴ Intola nu on kədi yeri, bawo pəmar nədi yi nte tɔɲsɔɲɛ nəyacne mɔ. Ali wəkin nu daco, kəfon kɔn da dərɔmp kəfɔ-sɔlər kɔ!» ³⁵ Nte Pol elip kəlɔku tatəkɔ mɔ, k'ɛlɛk kəcom k'eyek-yekəs Kanu fɔr ya afum fəp kirin, k'ɛntɛpi ki, k'eyefe ki kəsəm. ³⁶ Kɔ fəp fənɕap bəkac kɔ ɲayefe kəsəm cəcom. ³⁷ Sənayi afum masar mɛrən wəco camət-mɛrən kɔ camət-tin (276) akɔ ɲanayi abil ɲanɔkɔ disre mɔ. ³⁸ Nte fəp fənɛmbərə mɔ, kɔ ɲanɲbal malɔ meləpəs dəkəba nte tɔɲsɔɲɛ abil ɲɛbɛrɛne kəfɔy mɔ.

Kəlɔɲɛ ka abil

³⁹ Nte dec dəsək mɔ, abəc a debil ɲananɛpəl fɛ antɔf, mba ɲananənɲk kɛrɛrɛ, kɔ ɲanɕem-cəmne kəcəɲəs abil han ɲabəp ki. ⁴⁰ Kɔ ɲasikali aɲka kɔ yontɔr dəkəba, kɔ ɲasikəlɛne sɔ bənda ya yas nye aɲc-gbɛkɛ abil mɔ. Kɔ ɲayekti abela abil dəkəro, kɔ afef ɲɛlɛk ɲa, kɔ ɲənɕəɲəs abil kəca ka dəkɛrɛrɛ. ⁴¹ Mba kɔ ɲanɲk ɲapət kɛrɛrɛ acir mɛrən daco, kɔ kəro ka abil kəmətne dəsəɲɕ, ɲɛntam fɛ sɔ kəcəɲne kirin. Kɔ yam yɔpən yender yosut abil ɲanjan kɔ ɲɛləsər ɲi tadarən.

⁴² Kɔ asɔɔdar ɲanɕem-cɛmnɛ kɛɔif ka kɛlmani-e, ta wɛlɔma pɛɲɛrɛɲ pɛyɛksɛr ɲa. ⁴³ Mba wɛbɛ wɛsɔɔdar nwe ɛnacɛm-cɛmnɛ kɛmar Pol ta efi dɛkɛba mɔ, ɛyamɛsɛr asɔɔdar kɛyɔ ka tɛfan tanɲan, k'oloku akɔ ɲanacɛrɛ kɛɲɛrɛɲ mɔ ɲanunɕɛnɛ kɛɔr dɛkɛba ɲanɛrɛɲ nte tɔɲsɔɲɛ ɲapɛ kare mɔ. ⁴⁴ Afum alɛpɛs akɔ ɲandɛlɛk cɛbam kɔ cɛpom ca abil ɲanɛrɛɲ ɲabɔp ɲa dɛndo kare. Kɔ afum fɔp ɲampɛ kare, ali wɛkin tes tɛnasɔtɔ fɛ.

28

Pol eyi Malit

¹ Nte sɛmpɛ ta tɔlɔm o tɔlɔm tɔsɔtɔ fum mɔ, k'aloku su a mokuru mamɔkɔ m' anɲwe Malit. ² Kɔ afum aka di ɲasumpɛr su bel-bel. Kɔ ɲanɕekɛrɛ su kɛkɔsayɛ nɛɲɕ ndɛ ɲanacɔl tɛta wɛcafɛn wɛkɔ ɛnacɔp kɛtuf mɔ, kɔ kɛfɛ. ³ Pol ɛnawɛtɛs yanɕan yɔlɔma nyɛ ɛnayi kɛɔl dɛnɛɲɕ mɔ, mba tɛta pɛwɔn, kɔ dɔf dɔwur yanɕan disɛ kɔ dɛndɛtɛrɛnɛ kɔ dɛkɛɔa. ⁴ Nte aka atɔf ɲanɔkɔ ɲanɛɲk dɔf dɛdɛtɛrɛnɛ Pol dɛkɛɔa mɔ, kɔ ɲalokɛnɛ: «Fum wɛkawɛ tɔlɔma wɛɔif afum ɔyɔnɛ, bawo ɛntɛp kɛc-cafɛ dɛkɛba, mba Pɛlɔmpu powɔsɛ fɛ nkɔn kɛyi doru.» ⁵ Mba kɔ Pol ɛwɛs abok nɲɛ dɛnɛɲɕ, ali ta pɛɲɕu kɔ-ɛ. ⁶ Afum akakɔ ɲac-kar a pɛɲkɔ-kɛf kɔ dɛnda abok ɲɛnadɛtɛrɛnɛ mɔ, kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ pɛtɛmpɛnɛ pɛfi. Nte ɲanɕkar kɔ pɛwɔn ta ɲanɛɲk tɔlɔm o tɔlɔm tɔsɔtɔ kɔ mɔ, kɔ ɲasɛkpɛr tɛcɛm-cɛmnɛ tanɲan, kɔ ɲaloku a kanu kɔ ɔyɔnɛ.

⁷ Kɛfo kanɕkɔ kɛsɛk antɔf ɲɔpɔɲ ɲɛnayi di ɲa fum wɛbeki wɛpɔɲ wɛka mokuru mamɔkɔ wɛlɔma, pac-we kɔ Pubiliyu. Nkɔn ɛnasɔɲ su dɛkɛyi dɔtɔt mata maas. ⁸ Papa ka Pubiliyu ɛnafɛntɛrɛ ta ɛntamɛnɛ-ɛ, fiba kɔ kupur yeyi kɔ. Kɔ Pol ɛmbɛrɛr kɔ, k'ɔntɔla Kanu, pɛc-dɛɲɔr kɔ waca, k'ɛntamɛs kɔ. ⁹ Ti disɛ kɔ acu aka mokuru alɛpɛs akɔ ɲander sɔ, kɔ ɲa sɔ ɲantamɛnɛ. ¹⁰ Kɔ aka dare ɲalɛlɛs su bel-bel, nte sɛndeyɛfɛ kɛkɔ mɔ, k'asɔɲ su ca yɔkɔ pɛnamar su kɛyɔ mɔ fɔp.

Pol kɛbɔp kɔn Rom

¹¹ Nte sɛɲɕɛpɛrɛnɛ yɔf maas mɔ, kɔ sɛsɔtɔ abil nɲɛ ɲɛyɛfɛ dare da Aleksandɛr, kɔ ɲɛɲɕɛpɛrɛnɛ dɛrɛɲ mokuru ma Malit. Abil ɲanɔkɔ ɲ' anɕ-we «Diyɔskur.» ¹² Nte sɛmbɛrɛ dare da Sirakus mɔ, kɔ sɛyi di mata maas. ¹³ Kɔ sɛyɛfɛ dɛndo, sɛsɔlnɛ agbɛp kɔ sɛɲkɔ sɛsumpɛr dare da Resiyo. Kɔ afɛf ɲa kɛɔa-kɛtɔt ɲɛyɛfɛ dɔckɔsɔk, mata mɛrɛɲ disɛ kɔ sɛmbɔp dare da Pusɔl. ¹⁴ Difo sɛnabɔp awɛɲɕ su anɲa alɛɲ akɔ ɲanatɔla su kɛyi di mata camɛt-mɛrɛɲ mɔ. Tɔkɔt tante tɔ sɛnakɔt kɛbɛrɛ dare da Rom. ¹⁵ Awɛɲɕ su anɲa alɛɲ a dare da Rom anɛ ɲanane te tosu mɔ, ɲander kɛfayɛnɛ su hanɲ ndɛ makit ma Apiyus, kɔ ndɛ anɕ-we Dɛkɛyikiya Maas mɔ. Nte Pol ɛnɛɲk ɲa mɔ, k'ɛyɛk-yekɛs Kanu, k'ɛmbɛrɛnɛ sɔ kɛcɔp abɛkɛc. ¹⁶ Nte sɛmbɛrɛ Rom mɔ, k'awɔsɛ Pol kɛyi taciɲa kɔ wɛsɔɔdar wɛkɔ ɔɲɕ-bum kɔ mɔ.

Pol kɛcam kɔn tolɔku tɔtɔt ta Kanu Rom

¹⁷ Nte mata maas mɛɲɕɛpɛr mɔ, kɔ Pol ɛwɛ afum alɛl aSuyif anɛ ɲanayi Rom mɔ. Nte ɲambɔpsɛnɛ mɔ, k'oloku ɲa: «Awɛɲɕ im anɲa, ali tes ilɛsɛrɛ fɛ afum asu, ali tes ilɛsɛr fɛ ta mes mosu mokur ma atɛm asu, mba ɲanasumpɛr im ndɛ Yɛrusalɛm kɔ ɲambɛr im aRom dɛwaca. ¹⁸ Nte ayifɛt im mɔ, abɛ akakɔ ɲanafan kɛsɛk im, bawo ɲananɛɲk fɛ nte o nte pɛmar padif' em mɔ. ¹⁹ Mba aSuyif ɲawɔsɛ fɛ. It' ɛnasɔɲ' em kɛwɛ kiti ka wɛbɛ ka tɔf ya Rom fɔp ta ifan kɛbɔɲɛ afum em tes-ɛ. ²⁰ Tes tatɔkɔ tɔsɔɲɛ nte ifan kɛnɛɲkɛ nu, isɔɲɛ nu ti kɛɔrɛ mɔ, bawo tɛta kɛgbɛkɛr amɛra ka afum a Yisrayɛl kɛsɔɲɛ nte ambɛr im gbɛkɛɛ yaye mɔ.»

²¹ Kɔ afum alɛl a Rom ɲaloku kɔ: «Ali areka ɲɛfɛt ɲin səsɔtɔ fɛ kɔyɛfɛ atɔf ɲa Yude tetam. Ali awɛɲc su aɲa wəkin ender fɛ pɛlɔku su pɛlɛc pam. ²² Mba sɔfan fɔ sən' am kɛlɔk-lɔku mənə yati tɔkɔ mənɟɛm-cɛmnɛ mɔ, bawo sənɟɛrɛ a kɛgbɛkɛlɛnɛ kɔyi mofo fɛp tɛta kɛgba nkɛ mɔyi mɔ.»

²³ Kɔ ɲamboc tataka, kɔ ntɛ dɔsɔk dadɔkɔ dɛmbɔp mɔ alarəm ɲander nda Pol kɛcɛɲkɛl kɔ. Kɔ Pol ɛɲc-mentər ɲa kəsɔk pɛs kitabu disrɛ mɛs ma dɛbɛ da Kanu fɛp, kɔyɛfɛ sariyɛ sa Musa kɛbɔp yecicɛs ya Sayibɛ-e. Kɔyɛfɛ bɛt-bɛt haɲ dɔfɔy kɔ Pol ɛɲc-sɛp kəsɔɲɛ ɲa kɛlan tɛta Yesu. ²⁴ K'ɛɲkafɛli afum alɔma kɛlan tɔkɔ ɔɲc-lɔku mɔ, mba alɔma ɲanalan fɛ ti. ²⁵ Ntɛ afum ɲaɲc-sakɛtɛnɛ kɛgbɛkɛlɛnɛ disrɛ dɛndɔ ɔɲc-lɔk-lɔku mɔ, kɔ Pol endɛɲər ntɛ gbɛcɛrəm: «Amerə Nɛcɛmpi ɲa Kanu ɲɛnalok-lɔkər atɛm anu bel-bel, dɔyɛcicɛs yɛcɛmpi ya aɲɲabi Esayi,

²⁶ ntɛ t' ɛnaloku:

«Məkɔ nnɔ afum akanɛ ɲayi mɔ, mɛlɔku:

Nəndewon kɛcɛɲkɛl, mba nəfɔdɛnɛ!

Nəndewon kɛgbɛtɛnɛ, mba nəfɔdɛnɛɲk! ²⁷ Bawo bɛkɛc ya afum akanɛ yɔfɔtam kɛnɛ,

ɲantaɲ lɛɲɔs, kɔ ɲamɛp fɔr.

ɲac-nɛsɛ kɛnɛɲkɛ fɔr yaɲan,

ɲac-nɛsɛ kɛnɛnɛ lɛɲɔs yaɲan.

ɲac-nɛsɛ kɛcɛrɛnɛ mɛs bɛkɛc yaɲan.

ɲac-nɛsɛ kɛluksɛrɛn' ɛm ntɛ tɔɲsɔɲɛ itamɔs ɲa mɔ.»

²⁸⁻²⁹ Nɛcɛrɛ a kɛɲaɲnɛ ka Kanu kɛɲkɛ atɔyɔnɛ Suyif ɲ' anakɛrɛ ki, ɲa ɲandɛcɛɲkɛl ki.»

³⁰ Kɔ Pol ɛyi kɛlɔ kɛɲkɔ ɔɲc-sɔɲ kɔway mɔ meren mɛrɛɲ, difɔ akɔ ɲaɲc-faɲ kɛnɛɲk kɔ mɔ fɛp ɲaɲc-bɔp kɔ. ³¹ Pol pɛc-cam dɛbɛ da Kanu, pɛc-tɛksɛ afum tɛta Wɔbɛ Yesu Krist kɛlan fɛp disrɛ, ali tɛs ta ayamsər kɔ-ɛ.

Sak An'ɔ Sak ɔyɔnɛ-ɛ, t'ake tɔ pɛmar pakaraŋɛ areka ŋɔn-ɛ?

Areka ɲɛfɛt ɲaŋɛ ɲɔyɔnɛ yecicɛs ya moloku ma Kanu, ɲɲɛ alaŋ a Krist ɲambɔtɔr kɛkaraŋ doru dandɛ fɛp mɔ. Wɛnc ka Yesu, Sak, ɛnacicɛs ɲi ntɛ tɔŋsɔŋɛ alaŋ aka Krist ɲacɛpɛs bɛkɛc yaŋaŋ, ali tɔyɔnɛ a ɲanayi dɛpɛcucɛ. AKresi ɲaŋkule «Sak», aHebɛru ɲa ɲakule «Yakuba». Tewe tin tayi tɔ.

Sak ɛnayɔnɛ wɛbɛki wɛlɛl acɔkɔ-cɔkɔ a kɛlɔŋkanɛ ka alaŋ ndɛ Yerusaleɲ daco. Dɛndo Yerusaleɲ Sak ɛnayi, ntɛ kɛbɛpsɛnɛ kɛpɔŋ ka abɛki kɛnacɛpɛr mɔ. K'ɛmar Paul kɔ Barnabas kɛsɔtɔ ka moloku kɔ mɔkɔt mɔtɔt ntɛ ɲanagbɛkɛlɛnɛ kɔ aSuyif alɔma tɛta kɛkɛnc ka atɔyɔnɛ Suyif mɔ. Antam kɛnɛŋk mɛs mamɔkɔ ndɛ buk ba Yɛbɛc ya Asom a Yesu disrɛ, sapitɔr 15.

Nnɔ areka ɲaŋɛ disrɛ, Sak ɛnacɔŋɛs alaŋ a Yesu ntɛ tɔŋsɔŋɛ ɲamentɔr kɛlɔŋ kɛlɔŋ kɛtɔt dɛmɔyɔ mɔtɔt mɔ. ɛnatɛksɛ alaŋ tɔkɔ pɛmar ɲatam kɛsumpɛr kɛlɔŋ kɛtɔt kɔ dinɛ dosoku ndɛ Kanu kɛmbɔtɔr mɔ.

Sak ɛnaloku alaŋ a ɲakɛmbɔrɛnɛ kɛbɔtɔr ka mɛs ma doru, k'ɔlɔm tin tin tin tɔkɔ tɔyɔnɛ kɛbɔtɔr ka Kanu kɔ kɛbɔtɔr ka afum alɔma mɔ.

Itɔ areka ɲa Sak ɲɲɛ ɲɛyɛŋkɛs alaŋ bɛkɛc haŋ mata mosu mame ayi mɔ.

Sak

Kɛyif

¹ Ina Sak, wɛcar ka Kanu kɔ Mariki Yesu Krist, incicɛ nu areka ɲaŋɛ nɛna afum a Kanu cusunɲa wɛcɔ kɔ mɛrɛŋ (12) aŋɛ ɲasamsɛr doru mɔ, ɲɲyif nu!

Kɛlɔŋ kɔ kɛcɛrɛ

² Awɛnc'im aŋa alaŋ, kɔ nɛncɛpɛrɛnɛ pucucɛ pɔlɔm-ɛ, nɛcɛm-cɛmnɛ pi pɛbotu disrɛ, ³ bawo nɛncɛrɛ kɔ kɛlɔŋ kɛŋcɛp kɛwakɛs fɔr kirin-ɛ, kɔŋsɔŋ kɛkar kɛbol-bolu. ⁴ Mba pɛmar kɛkar konu kɛbol-bolu kɛŋkɔ kɛtɛsɛ, kɛlɛpsɛr sɔ, ntɛ tɔsɔŋɛ nu kɛbɛk kɛbɛk dɛm ta ntɛ o ntɛ tɔŋbut kɛlɔŋ konu mɔ. ⁵ Mba kɔ afum alɔma ɲayi nu daco aŋɛ kɛcɛrɛ kɛkɔt kɛmbut mɔ-ɛ, pɛmar ɲa ɲatola ki Kanu, ɛndɛsɔŋ ɲa ki. Bawo Kanu kɛmpocɛ afum fɛp abɛkɛc ɲɔtɔt ta kɛnal'am-ɛ. ⁶ Mba mɛnɛ mɛtola Kanu kɛlɔŋ disrɛ ta kɛlɔŋ kam kɛmbut-ɛ! Bawo mɛna nwɛ mɛntolɔnɛ kɛnɛsɛrɛnɛ disrɛ mɔ, mɛyi pɛmɔ yam ya dɛkɛba, nyɛ afɛf ɲɛnyɛkti ɲɛwɛn kɛsɛk mɔ. ⁷ Ta fum wɛkakɔ pɛcɛm-cɛmnɛ kɛsɔtɔr paka mpɛ o mpɛ yopocɛ yɔn daco, ⁸ bawo fum wɛkakɔ ɔntɔmpɛr fɛ tɔyɔ tin, ɔfɔcɛrɛ dɔpɔ ndɛ o ndɛ ɔŋsumpɛr dɛyɔkɔt yɔn mɔ.

Wɛka daka kɔ wɛtɔyɔ daka

⁹ Pɛmar wɛnc kosu wɛlɔŋ wɛtɔyɔ daka pɛpus, bawo Kanu kɛndɛpɛnɛ kɔ. ¹⁰ Pɛmar wɛka daka pɛpus, bawo Kanu kɛndɛtɔrɛ dɛkɛcɛmɛ dɔn, ɛndɛkɔ-cɛpɛr pɛmɔ pɛlɛŋk pa dɛkulum. ¹¹ Kɔ dec dowur-ɛ, nne yowon yowosɛs yika, yɛlɛŋk ya yi yɛtɛmpɛnɛ, dɛtɛs da yi dɔsɔlɛ. Itɔ pɛyi sɔ wɛka daka, ɔŋsɔlɛ dɛmosumpɛr-sumpɛr mɔn.

Pucucɛ kɔ mɛwakɛs

¹² Pɛbɔt fum nwɛ ɛmbɔr mɛwakɛs mɔ! K'ancɛrɛ kɔ dɛkɛcɛmɛ dɔtɔt-ɛ, ɔŋkɔ-sɔtɔ kɛway kɛtɔt ka kiyi kɔn doru nkɛ Mariki ɛnasɔŋ tɛmɛr kɛsɔŋ afum aŋɛ ɲambɔtɔr kɔ mɔ. ¹³ Ta nwɛ o nwɛ pɛwakɛs pɛlɛc mpɛ mɛfaŋ mɔn mɛndɛlinɲɛnɛ kɔ mɛc-pɛnɛ kɔ abɛkɛc a pɛlɔku: «Kanu kɛwak kɛsɔŋ'em kɛciya,» bawo afɔtam

kəsəŋe Kanu kəciya, kə nkən Kanu kəfəsəŋe fum o fum kəberə kiciya disrə.
¹⁴ Mba nwe o nwe mefaŋ mən melec meŋliŋərne kə kəwakəs kəyɔ tes telec, mec-pene kə abəkac. ¹⁵ Kə mefaŋ melec mēmbəkəs-ε, mokom kiciya, kiciya kəbəkəs kəkom defi. ¹⁶ Awēŋc'im aŋa aŋe imbətər mə, ta nəwosε a pətiŋkər un, ¹⁷ bawo kəpocε kətət kə kətəŋne nke o nke darenc kəŋyefe. Kanu Kas nke kəlompəs yomotər-motər ya darenc mə, otore ki, nkən Kanu nke kəntəsəkpər ali kəmeɸər ka fər mə. ¹⁸ Bawo tatəkə t'ɛnafan ti k'ɔŋkome su sɔ ta mērəŋ toloku ta kance, nte təŋsəŋe pəyɔne yebanəs yɔcəkɔ-cəkɔ ya yolompəs yən daco mə.

Mene fum wətət pəyɔ məyɔ mətət!

¹⁹ Nəcərε tantε bel-bel awenc'im aŋa: Pəmar nwe o nwe pəcələk kəcəŋkəl, ta pəbelkar kəlok-loku, pəc-won katele kə, ²⁰ bawo metele məfəsəŋ kəlomp fər ya Kanu kirin. ²¹ Nəliŋne pəyik-yik fəp kə mes melec fəp mme nəc-yɔ mə, nəbanje waca mērəŋ toloku nte anatəp nu. Toloku nte tənɛtəm kəyac kəyi konu doru mə. ²² Nəcəme toloku darəŋ, ta nəyɔne acəŋkəl gbəcərəm aŋe ŋantiŋkərne mə!
²³ Nwe o nwe edecəŋkəl toloku ta əŋkət ti mə, owurεne fum nwe endeməmənne kəro deməm mə. ²⁴ K'elip kəməmənnε bel-bel-ε, pəkɔ, pəpələrne katəna alulu* ŋən təkɔ ŋeyina mə. ²⁵ Məna nwe mənəkəkce sariye sətəŋne sətət nse səsikli afum mə, məsumpər si bel-bel, bafɔ məyɔne wəcəŋkəl ka si gbəcərəm nwe ɛmpələr mə de, mba wəcəŋkəl nwe ɛncəme mes məyɔ mətət ma si darəŋ bel-bel mə. Pəbət fum nwe ɛncəme si darəŋ mə. ²⁶ Kə fum ɛncəm-cəmne kəyɔne wəka dine ta ɛŋkembərne kəloku-loku-ε, abəkac ŋən ŋeyi kənəmpəs, dine dən dəsək fε.
²⁷ Dine dosoku ndε dəntəyɔ ali tɛbələk ta pəbir-bir nde fər ya Kanu Papa kosu kirin mə dəyɔne nte: Nəgbəkəre awut aŋe akεrε kə akas aŋa ŋafi mə, ko aran aŋe awos aŋa ŋafi mə dəpucuca paŋan. Nəkembərne mes melec mə, doru fəp.

2

Ta nəcəmεne fum

¹ Awenc'im aŋa, kə nəlaŋ Mariki kosu Yesu Krist nwe debeki dən dembək mə-ε, ta nəcəmεne afum! ² Kə fum ɛmbərə nde kəlɔ ka dəkətola donu Kanu pəberne kurundε ka kəma dətələr pəberne yamos yətət, wəlɔma wətəyɔ daka sɔ pəberε pəberne yamos yelec-ε, ³ nəŋkafəli fər nno wəberne yamos yətət eyi mə. Nəloku kɔ: «Məna, məndε nno dəcəm dətət ndε!» Mba nəloku wətəyɔ daka: «Məna, məcəme ndε», kə pəyɔne fε ti-ε, nəloku kɔ: «Məndε ndε dətəgbəkəle pəkɔ.» ⁴ Kə nəyɔ tatəkɔ-ε, bafɔ nəmbocne tatəkɔ kiti ba? Pəmar fε nu kəyɔ ti! ⁵ Nəcəŋkəl awenc'im aŋa aŋe imbətər mə: Kanu kəyεk-yεk atəyɔ daka doru dandε nte ŋantam kəbək kəlaŋ mə, ŋasətɔ kε ka dəbe da Kanu nke ɛnasəŋ temer kəsəŋ aŋe ŋambətər kə mə. ⁶ Mba nəna, nəfər-fərəs atəyɔ daka! Bafɔ aka daka akakɔ ŋantərəs un, bafɔ ŋa ŋaŋkekəre nu dabε kəkɔ-caŋər nu ba? ⁷ Bafɔ ŋa ŋaŋləməs tewε tətət ta Mariki ba? ⁸ Kə pəyɔne a nəcəme sariye sa abε darəŋ pəmə təkɔ yecicəs yosoku yoloku ti mə: Məbətər wεnc əm pəmə məna sərka-ε! Kə nəyɔ nte, nəyɔ bel-bel. ⁹ Mba kə nəncəmεne afum-ε, nənciya tēm tatəkɔ, sariye səmar kəsumpər un aciya, bawo nələləs fε si. ¹⁰ Kə fum ɛncəme sariye fəp darəŋ mba pəciya toloku tin gbɔŋ ta si-ε, sariye səmar kəsumpər'əm bawo mələləs fε si fəp. ¹¹ Bawo nwe ɛnaloku: «Ta məsumpər dalakɔ!» mə, ɛnaloku sɔ: «Ta mədif fum!» Ti disrε, kə məsak kəsumpər dalakɔ mba mədif fum-ε, pəmar sariye səsumpər'əm, bawo mələləs fε si. ¹² Pəmar nəlok-loku kə nəyɔ pəmə

* 1:24 «Alulu» = «andulu»

afum aŋe aŋko-kitine sariye nse səsəŋ afum akakə kəsikələ mə. ¹³ Afədeko-yəne nənəfər fum nwe əntəyəne akə nənəfər mə, bawo nənəfər dətam kiti.

Kəlanj kə məyo

¹⁴ Ake dəkəcəmə də tatəkə dəyo-ε, awenc'im aŋa, fum kəc-loku: «İlan» mba k'əntə kəc-mentər ti dəməyo mətət-ε? Kəlanj kəlanj kəntam kəyac kə ba? ¹⁵ Kə wenc'am wərkun kə pəyəne fε ti, wenc'am wəran pəyi ta əyo yamos, ta əyo yeri yon ya dəsək-ε, ¹⁶ mba kə nələmbərne ŋa: «Kanu kəsölε nu! Kanu kəsəŋ nu yamos yətət! Kanu kəsəŋ nu yeri yelərəm!» ta nəsəŋ ŋa ca yəko yombut ŋa mə-ε, ake dəkəcəmə də təyo-ε? ¹⁷ Itə kəlanj nke kəntəmentərne dāmes məyo mətət mə kəlanj kəfi kə kəyəne. ¹⁸ Mba fum wələma pəloku: «Məna məyo kəlanj, kə ina iyo mes məyo mətət.» Ina ic-yif ŋa: «Məmentər'im cəke cə kəlanj kəntam kəyi ta mes məyo mətət meyi-ε. Kə pəyəne ina-ε, dāmes məyo mətət mem iŋmentər kəlanj.» ¹⁹ Məna məlanj a Kanu kin kə. Məyo ti bel-bel. Itə yəŋk yəlanj sə, mba yeyi kəyikcəne kənese. ²⁰ Məntəmne fε ba? Məfan kəcərə, a kəlanj nke kəntəsöl kə mes məyo mətət mə kəyo fε dəkəcəmə ba? ²¹ Ak'enasəŋe Kanu kələm bembə bosu Abraham wələmpu-ε? Teta mes mən məyo, bawo ənasəŋ wan kən Siyaka nde dengbip teta kələŋne. ²² Mənəŋk kəlanj kən kə mes mən məyo mətət mənasumpərəne: Dāmes məyo mətət kəlanj kəŋmentərne kənaləpsər teta təyo tən tətət təkə əyo mə. ²³ Tante tə yecicəs yenalare, kəc-loku: «Abraham ənaləŋ Kanu, kə Kanu kələm kə wələmpu teta kəlanj kən.» K'awe kə wanapa ka Kanu. ²⁴ Nənəŋk ti ŋ, Kanu kəfənəŋk dolompu da fum teta kəlanj kən gbəcərəm, mba kəməmən sə mes mən məyo mətət. ²⁵ It'ənayi sə teta Rahabu wəran wəyama-yama, bafə dāmes mən məyo mətət Kanu kənaləm kə wələmpu, nte wəran nwe enabəŋ asom aka Yisrayel mə, k'əŋkafələ k'ementər ŋa dəpə dələma mə ba? ²⁶ Itə pəyi sə dis nde dəntəsöl kə ni mə defi, kəlanj nke kəntəsöl kə mes məyo mətət mə kəfi.

3

Kəcəmbər temer

¹ Awenc'im aŋa, ta nəwose kəla kəyəne ka atəkse, bawo səna aŋe səntəkse mə, andekə-bocε su kiti nke kəndekə-yəŋk kətəs ka afum əlpəs akə mə. ² Anciya fəp fosu məyo məlarəm. Kə fum əntə kəc-ciya dətəkə ŋlökü mə, fum wələmpu əfə, nwe əntam kəcəmbər dis dən fəp təkə əŋfəŋ mə. ³ Aŋgbəməs fələs fεc dəcusu nte tənəŋe yecəmə tefəŋ tosu darəŋ mə, antam kəsölε dis dayi fəp. ⁴ Nəcəm-cəmnε sə cibil cəpəŋ: Kə afε ŋəpəŋ ŋewən ci-ε, ŋas ŋefet ŋəŋkafəli ŋi, wəgbək pəkekərə ŋi nno o nno əŋfəŋ mə. ⁵ Temer sə, paka pəfet pə pəyəne dərīs, mba pəntam kəpus kəyəne ka paka pəkə pəŋəŋe mes məpəŋ kəyefe mə. Nəcəm-cəmnε nenc defet nde dēntam kəcəf kulum kəpəŋ mə! ⁶ Temer ta fum sə nenc də! Paka pələc pə mpe peyi su dərīs mə, pi penyik-yikəs dis dosu fəp. Pi pendikəc nenc da yahanama kəyi kosu doru fəp. ⁷ Fum əntam kəcəmbər sēm ya doru tefəŋ tən: Sēm ya dop fəp, bəmp, yeliŋe-liŋe kə sēm ya dəkəba. Ayi kəcəmbər sēm ya doru fəp tefəŋ ta fum, k'əncəmbər yi tefəŋ tən. ⁸ Mba fum əfətam kəcəmbər temer tefəŋ tən: Paka pələc pə kə peyi kəkafələ-kafələ tēm fəp, pələre məkəl* tēp mme meŋdif mə. ⁹ Pi pə səŋkor-korε nwe əyəne Mariki kə Papa mə, mba sə pi pə səntolane pələc afum aŋe Kanu kələmpəs ŋawurεne kə nkən mə. ¹⁰ Moloku mə kəkor-koru kə ma katolane awenc'im aŋa pələc kusu kin kəŋkε kə moŋwur. Awenc'im aŋa, pəmar fε teyi tatəkə de! ¹¹ Kələmp kin kəfəsəŋ domun dobotu

* 3:8 məkəl = məkən

kə dodokət. ¹²Awenc'im aña, akomp ñeyi ññe ñoŋkom məntambənc mə ba? Kə pəyōne fə ti, alembəra ñoŋkom comp ba? Kələmp ka domun dodokət kəfətam kəsəŋ domun dobotu.

Kəcərə nke kəyefe darenc mə

¹³Fum eyi nu daco nwe encem-cemne kəsək domp, pəyō sə kəcərə kəkət mə ba? Pəmar wəkako pəmentər ti dāmes mən mətət mōsumpər, pəbətə mi amera kə kəcərə kəkət. ¹⁴Mba kə nəntəmpər bəkəc yelare kəraca kədokət kə amera ña kələkne-ε, nəsak kəpuse kəcərə konu mes, nəc-yemsene kance. ¹⁵Kəcərə kəkət kanjə bafə darenc kəyefe, mba nno dəntəf kanjə kəyefe dəkəcem-cemne ka fum kə ka yəŋk. ¹⁶Bawo nno o nno kəraca kə amera ña kələkne ñeyi mə, pəyama-yama kə məyō mələc fəp mənji di. ¹⁷Mba kəcərə kəkət nke kəyefe darenc mə, kənuŋkəne kə kəncemp, kə tēyefe dānda kə kəyō pəforu, dərēnc, kəcəŋkəl moloku ma afum, kəla nənəfər kə məyō mətət, kəfəyer fum, kəfətsəŋ fum kəbət. ¹⁸Pəmə fum nwe əmbəf mənjbən mətət dəntəf k'əsəto yetel yətət mə, atən pəforu aŋe ɲəmbəf pəforu disre mə, ɲandesəto yetel ya dolomp.

4

Kəbətər ka ca ya doru

¹¹Deke kəwan kələrəm kə deke kəgbeklene kələrəm kəyefe nu daco-ε, kə pəntəyōne dāməfaŋ mələc mne mōŋsutene dis donu fəp disre mə? ²Nəfaŋ ta nəsəto-ε. Nədif fum, kə nəyōne afum kəraca, mba nəfətam kəsəto nte o nte. Nəberene kəcəp kələrəm kə kəwan kələrəm, mba nəyō fə, bawo nəntola fə Kanu. ³Nəntola Kanu ta nəsəto-ε, bawo bəkəc yeləc yə nəntolane, nte tənəŋe natam kəsəto kələsər-ləsər teta mēfaŋ monu mə. ⁴Asumpər dalakə! Nəncərə fə a kəyōne wanapa ka doru dandə kəyōne wəterene ka Kanu ba? Məna nwe mənfaŋ kəyōne wanapa ka pələc pa doru mə, məsəŋene kəyōne ka wəterene ka Kanu. ⁵Yecicəs yosoku yolok-loku fə samne, kəc-loku: «Efaŋ haŋ kə amera ññe ɛnabər su mə ɲembas kə.» ⁶Mba kəmar ka kəbət amera nke əsəŋ su mə kəmbək, itə Yecicəs yoloku: «Kanu kəntəfərne ələkne, mba atələkne ɲə Kanu kəŋsəŋ kəmar ka kəbət kən amera.» ⁷Itə pəmar nəyi Kanu darəŋ, kə nəyənkar ñoŋk ɲələc səbomp-ε, ɲeyəksər nu pəbələ. ⁸Nələtərne Kanu, ki sə kəŋlətərne nu. Nəsəkəsne waca nəna aciya! Məsəkəsne abəkəc məna nwe o nwe məntəmpər pəcem-cemne pin mə! ⁹Nəŋaŋne telər kəyi konu pucuca, nəndə kəbal ka pi, nəbok! Kəsəl konu kəsəkpar kəyōne nu kəbok ka kəbal, pəbotu ponu pəyōne nu kəmənəne. ¹⁰Nətorə banca nno Mariki eyi mə, k'endepene nu.

Ta məyemsene wenc əm wəlaŋ

¹¹Awenc'im aña, ta nəyemsənene! Nwe ɛnyemsene wenc, kə pəyōne fə ti-ε, pəkiti kə mə, sariye s'eyi kəyemsene, sariye s'eyi kəkiti. Kə mənkiti sariye, ta məyōne fum nwe encəme si darəŋ mə-ε, wəboc kiti ka si məyōne. ¹²Bawo Kanu sona kəsəŋ su sariye, ki kəntam kəboc kiti. Kanu sona kəntam kəyac, kə pəyōne fə ti-ε, kəmələk. An'ə məna məyōne oŋ-ε, məna nwe mənkiti wəndə kam mə?

Ta mələkne

¹³Nəcəŋkəl'im, ndəkəl oŋ nəna aŋe nəŋloku: «Məko kə pəyōne fə ti alna dare nde də sənko, səko-cepərēne di teren tin, sənko-caməs, səsəto pəsam pələrəm.» ¹⁴Ta nəncərə təkə doru donu deŋji nu alna mə! Doru donu dowurēne kibi nke

kəntuf tɛm tɛpɪc kəsakɛ sɔ mɔ. ¹⁵ Mba ntɛ tɔ pamar nəloku: «Kɔ Mariki ɛfan ti-ɛ, sɛnyɪ doru, sɛyɔ ntɛ kɔ pɛyɔnɛ fɛ ti-ɛ tɔkɔ.» ¹⁶ Mba nəyɛk-yekəsɛ kɔ nəlom. Kəlom fəp mɛs mɛlɛc mɔ kəyɔnɛ. ¹⁷ Kɔ fum ɛncərə tɔkɔ aɲyɔ pətɔt ta aɲyɔ pi-ɛ, wəkakɔ ɔyɔ tɛs tɛlɛc.

5

Kəbɛɲɛ ka aka daka

¹ Ndɛkəl ɔɲ nəcəɲkəl'im, nəna aka daka! Nəbok nəsəɲɛ-səɲɛ tɛta pɛcuy mpɛ pendɛbɔp nu mɔ! ² Daka donu dɛntɛ, yɛt yɔsɔm yamos yonu. ³ Kɛma kɔnu kɔ gbɛti bonu yɔsɔmpər mərka. Mərka mɛmɛ mɔɲkɔ-yɔnɛ sɛdɛ nsɛ sɛndɛkɔ-sɔmpər nu kiti mɔ, mərka mɔc-sɔm dis donu pəmɔ nɛnc mɔ. Mataka mɛlpəs mame nəwɛtəs daka. ⁴ Nənəɲk! Kəway nkɛ nənagbək abɛɛ anu dalɛ mɔ, kəɲkɛ. Kəbokɛnɛ ka atɛl anu kəɲkɔ kəbɛrɛ Mariki ma asɔdər a dərɛnc dəlɔɲəs. ⁵ Nənacɛpərənɛ doru donu kəsɔtɔ daka dɛlarəm disrɛ kɔ nənɛpərər tɛfan tonu. Bəkɛc yonu yɛnanɛmbərə pəmɔ ntɛ asɔɲəs pɔcɔl yɛrɪ pɛtɔf tɛta dəsɔk ndɛ aɲkɔ-fay pi mɔ. ⁶ Nənaboc kiti nəsəɲɛ padif fum wəlɔmpu, nwɛ ɔntɔgbɛkəl nu mɔ.

Kəkar kɔ kətola

⁷ Nəɲaɲnɛ nəkar awɛnc'im aɲa alaɲ, haɲ Mariki pɛc-der. Nənəɲk tɔkɔ wəbiftɪ dalɛ ɛɲkar yɛtɛl yɔtɔt ya antɔf mɔ: ɛncərə a mɛnɛ wɛcɛfən ka mɔlɔfɛ kɔ wəka dɛrɔɲ dɛlpəs pətuf kərəsna. ⁸ Nəna sɔ, nəɲaɲnɛ nəkar, nəyɛɲk bəkɛc, bawo kɛdər ka Mariki kəlɔtərɛ. ⁹ Ta nəbokərənɛ, awɛnc'im aɲa alaɲ, ntɛ tɔɲsəɲɛ ta Mariki ɛɲkiti nu mɔ. Wəkiti ɔlɔtərɛ, pəmbɔlɛ fɛ sɔ pəbɛrɛ! ¹⁰ Awɛnc'im aɲa alaɲ, nəcɛm-cɛmnɛ sayibɛ-e aɲɛ ɲanalog-lokɛ tɛwɛ ta Mariki mɔ. Nətubucnɛ kəkar kəbol-bolu ka aɲɛ ɲanabər pucuca mɔ. ¹¹ Nənəɲk tɔkɔ sɛntam kəlɔku a pəmbɔt aɲɛ ɲanabər pucuca mɔ. Nənane pac-loku kəkar kəbol-bolu ka Yobu, nəncərə tɔkɔ Mariki ɛnəyɔnɛ kɔ tɛlpəs mɔ. Mariki ɛla nənɔfər k'ɔmbɔt amɛra. ¹² Pənaɲkanɛ, awɛnc'im aɲa, ta nədɛrmɛ dərɛnc, ta nədɛrmɛ antɔf, ta nədɛrəm kɛdərəm nkɛ o nkɛ. Mba «ɛy» ɲɔnu ɲɔyɔnɛ «ɛy», «Ala» ɲɔnu ɲɔyɔnɛ «Ala», ntɛ tɔɲsəɲɛ ta nəntɛmpɛnɛ kiti dɛntɔf mɔ. ¹³ Fum ɛyɪ nu dɛcɔ nwɛ ɛyɪ pɛcuca mɔ ba? Pamar pətola Kanu. Fum ɛyɪ pəbotu nu dɛcɔ ba? Pɛlɛɲəs kəkɔr-kɔru. ¹⁴ Fum wətɔtamnɛ ɛyɪ nu dɛcɔ ba? Pamar fum wəkakɔ pəwɛ abeki a kəlɔɲkanɛ ka alaɲ, ɲatola Kanu tɛtɔn, ɲabɔy kɔ moro mɛpɪc dərɔmp tɛwɛ ta Mariki. ¹⁵ Kɔ fum ɔntola Kanu kɔ kəlaɲ-ɛ, kətola kɔn kəndɛsəɲɛ wətɔtamnɛ kətamnɛ. Mariki ɛɲyɛkti kɔ pɛcəmbər, k'ɛnəyɔ mɛs mɛlɛc-ɛ, Kanu kəndɛɲaɲnɛnɛ kɔ mɪ. ¹⁶ Nəsəksərənɛ kiciya kɔnu, nətolanɛnɛ, ntɛ tɔɲsəɲɛ nətamnɛ mɔ. Kətola ka fum wəlɔmpu kəyɔ fənɔntər nɛfɛ fəntam kəsəkpər mɛs mɔ. ¹⁷ Eli fum ɛnəyɪ pəmɔ sɛna. Pɛc-tola pəyɛɲki fəp wɛcɛfən kətɔdɛr, kɔ wɛcɛfən ɔntɔtuf haɲ mɛrɛn maas kɔ yɔf camɔt-tin. ¹⁸ Kɔ Eli ɔntola sɔ Kanu, kɔ wɛcɛfən ɔntuf sɔ, kɔ antɔf ɲɔsɔɲ sɔ yokom. ¹⁹ Awɛnc'im aɲa, kɔ wəkin ɛɲgbaymɛ kance-ɛ, wəlɔma ɛntam kəlɪɲərɛnɛ kɔ pəsɔlnɛnɛ kɔ dɔpɔ da kance. ²⁰ Wəkakɔ pɛcərə ntɛ: Nwɛ ɔɲsɔlnɛnɛ wəciya dɔpɔ da Kanu mɔ, ɛndɛyɛc kɔ dɛfi, pəkufun mɛs mɛlɛc mɛlarəm.